Ang bitala tang Dios: ba-long inigoan; Ang bagong magandang balita: bagong tipan

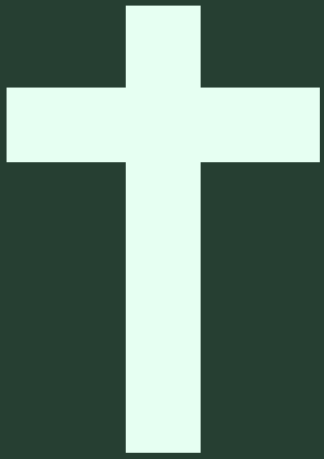

New Testament in Agutaynen

Ang bitala tang Dios: ba-long inigoan; Ang bagong magandang balita: bagong tipan

New Testament in Agutaynen

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Agutaynen

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2004, WPS. All rights reserved.
This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.
You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Agutaynen

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.
This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.
You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 25 Nov 2022 from source files dated 29 Jan 2022
a6ffb27f-bf5e-591b-a64b-7001d9919874

Contents

Mateo 1
Marcos 76
Lucas 123
Juan 195
Bindoatan 248
Roma 310
1 Corinto 339
2 Corinto 365
Galacia 381
Efeso 392
Filipos 402
Colosas 409
1 Tesalonica 416
2 Tesalonica 422
1 Timoteo 426
2 Timoteo 434
Tito 440
Filemon 444
Mga Hebreo 446
Santiago 472
1 Pedro 480
2 Pedro 489
1 Juan 495
2 Juan 502
3 Juan 503
Judas 505
Apokalipsis 508

Pa-kaw ang Bitala ong Mo-yang Balita sigon ong ni Mateo

Ang nagsolat tang Mo-yang Balitang na ay si Mateo, tatang Judio ig manigtokot ta bois don ong banoang Israel asing tokaw. Asing timpong asi, ang banoang Israel sakep tang gobirno tang Roma, ig ang mga Judio agpapagbayaden ta bois ong adi tang Roma. Tenged tarin, ang mga manigtokot ta bois agbibilang tang mga kasimanoa nira ang mga traidor ig dayador. Piro ong dobali ta sia, si Mateo ginoyan ka ni Jesus ang magimong tata ong mga apostolis na. Bino-wanan ni Mateo tang obra na bilang manigtokot ig siminabid ong ni Jesus (9:9). Aroman tanandia ni Jesus mimpisang nagtoldok tanandia natetenged ong inadian tang Dios.

Naboay dang timpong pamagelat tang mga Judio tang pagkabot tang pinilik tang Dios ang magimong adi nira. (Ang mga Judio, ya kay ang mga Israelita.) Indi gata-wanan nira ang sinopa sing komabot, piro ong kamatodan, sia anday doma kondi si Jesu-Cristo, ang mismong Ana tang Dios. Piro asing kiminabot da si Jesus ig nagtoldok ong mga kasimanoa nang mga Judio, ang karakelan ong nira indi namagparet ang tanandia tang adi ig ang Cristo ang aggelaten nira (27:22). Maski nagmatod ong kaboi ni Jesus tang mga inaning dang lagi tang mga propita natetenged ong Cristo, indi pa ka enged tanira mamagparet ang si Jesus yay ang Cristo. Tenged pamaglaom tanira, mga komabot tang adi nira, komarong ong trono na ig palayasen na tang mga taga Roma ang magalin ong banoa nira. Piro belag ta maning don tang bindoat ni Jesus, tenged parti atan tang sinoldok na natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi. Tenged ganing si Jesus, dapat gegman ta tang mga kasoay ta (5:44), patawaden tang mga namagkatalak ong yaten, ig tomabang ita ong mga malilised.

Sari-saring mga palimbawa* tang ginamit ni Jesus ong pagtoldok na ong mga taw natetenged ong inadian tang Dios (13:10-13). Ig yading mga milagro ig makabebereng ang mga bagay tang bindoat na, animan yading taw tang namagparet ig namansitabid ong nandia. Piro ang mga pangolokolo ong banoa, labi pa ang domang mga Pariseo ig Saduseo, indi namagparet kondi nangasilag ong ni Jesus. Tenged ang isip nira, si Jesus taw lamang piro pangambo ang tanandia tang Dios, ig sia dorog kabelat ang kasalanan (9:3; 26:65). Animan ong ori, inintriga nira si Jesus ong mga taga Roma para patayen. Piro ang matod, indi tanandia dineg tang kamatayen, tenged ong ya-long kaldaw naboing oman tanandia. Ig ong maning don, linibri na tang yading mga taw ong mga kasalanan nira (20:28; 26:28).

Animan, ang maski sinopay magparet ang si Jesus tang Ana tang Dios ang naboing oman, ig magpasakep ong nandia, ang taw ang asi indi maimong indi mabilang ong inadian tang Dios.

Ang listan tang mga kamepet-mepetan ni Jesu-Cristo
(Lucas 3:23-38)

---

* **:** Ang bitalang "palimbawa," mga ong Tagalog ay "talinghaga." Ang palimbawa ay istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta.

1 Yay narin tang listan tang mga kamepet-mepetan ang pinagalinan ni
Jesu-Cristo, ang inampo ni David ang yay ang inampo ni Abraham.
2 Si Abraham tatay ni Isaac, si Isaac tatay ni Jacob, ig si Jacob yay
ang tatay ni Juda may ang mga logod na.† 3 Si Juda nangatawa ong ni
Tamar ig doroa tang ana nira, si Fares ig si Zara. Si Fares tang tatay ni
Esrom, ig si Esrom tang tatay ni Aram. 4 Si Aram tatay ni Aminadab, si
Aminadab tatay ni Naason, ig si Naason tang tatay ni Salmon. 5 Si Salmon
nangatawa ong ni Rahab ig si Boaz tang ana nira. Si Boaz tang tatay ni
Obed ig ang nanay ni Obed si Ruth. Si Obed ang na tatay ni Jesse, 6 ig si
Jesse tang tatay ni Ading David.

Si David tatay ni Solomon, ig ang dating katawa ni Urias yay ang nanay
ni Solomon. 7 Si Solomon tang tatay ni Rehoboam, si Rehoboam tatay ni
Abias, ig si Abias tatay ni Asa. 8 Si Asa tatay ni Jehoshafat, si Jehoshafat
tatay ni Joram, ig si Joram tatay ni Ozias. 9 Si Ozias tang tatay ni Jotam,
ig si Jotam tatay ni Acaz ang yay ang tatay ni Ezequias. 10 Si Ezequias
tatay ni Manases, si Manases tatay ni Amos, ig si Amos tatay ni Josias.
11 Si Josias ang na tatay ni Jeconias may ang mga logod na. Yay asi tang
timpo nga ang mga Israelita biniag tang mga taga Babilonia ig ingkelan
don ong banoa nira.

12 Pagatapos ang ingkelan tanira ong Babilonia, nagkatinir si Jeconias
tang ana nang si Salatiel. Si Salatiel tang tatay ni Zerubabel. 13 Si
Zerubabel tatay ni Abiud, si Abiud tatay ni Eliakim, ig si Eliakim tatay ni
Azor. 14 Si Azor tatay ni Sadoc, si Sadoc tatay ni Aquim, ig si Aquim tatay
ni Eliud. 15 Si Eliud tang tatay ni Eleazar, ig si Eleazar tatay ni Matan
ang yay ang tatay ni Jacob. 16 Si Jacob tang tatay ni Jose ang nagimong
katawa ni Maria. Ig si Mariang narin yay ang nanay ni Jesus ang aggoyan
ta Cristo.‡
17 Animan, magalin ong ni Abraham sa-sad ong ni David katorsing
hinirasion tang namagdalalaton. Ig magalin ka ong ni David asta ong
timpong ingkelan tang mga Israelita ong Babilonia, katorsi si kang hini-
rasion tang namagdalalaton. Ig magalin ka don sa-sad ong pagpangana
ong ni Cristo, katorsing hinirasion ka.

Ang pagpangana ong ni Jesu-Cristo
(Lucas 2:1-7)

18 Maning ta na tang nainabo asing pinangana si Jesu-Cristo. Si
Mariang nanay na karasalen da lamang ong ni Jose. Piro asing indi pa
tanira paga-pen, nata-wanan ang si Maria pagabdet. Piro ong matod,
nainabo narin tenged ong gaem tang Ispirito Santo.§ 19 Mandian si Jose,
ang magimong katawa na, mato-lid ang taw. Animan naisipan nang

† **1:2** 1:2 Asing tokaw, si Jacob pinaranan si tang Dios ta Israel, animan ang mga inampo na aggoyan ta mga "Israelita." Asing timpo ni Jesus, aggoyan ka tanira ta mga Judio tenged ang karakelan ong nira nagalin ong ni Juda, tata ong mga ana ni Israel. Tarin ong kaorian tang listan ang na, itaen ta ang si Jose, ang katawa ni Maria, tata ka ong mga inampo ni Juda. Animan si Jesus pinangana ka bilang tatang Judio. ‡ **1:16** 1:16 Ang bitalang "Cristo" tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. § **1:18** 1:18 Ang "Ispirito Santo" yay ang Ispirito tang Dios. Mga ong English pa, "Holy Spirit."

belagan na ra lamang si Maria. Piro boaten na narin ong sikrito tenged
indi ka galiag ang mapaeyak tang babay.*
20 Mintras aggisipen ni Jose tang boaten na, may tatang anghil tang
Gino ang napaita ong ni Jose ong talakinep na ig ganing ong nandia,
"Jose, inampo ni David, india magdoadoa ang katawaen mo si Maria.
Tanandia nagabdet ong gaem tang Ispirito Santo. 21 Mangana tanandia
ta tatang lali, ig paranan mo ta Jesus,† tenged tanandia tang maglibri ong
mga kasimanoa na ong mga kasalanan nira."
22 Nainabo tang tanan ang na agod magmatod tang inaning tang Dios
ig pinatako tang propita na asing tokaw pa ang ganing,
23 "Magabdet tang tatang soltiras‡
ig mangana ta tatang lali,
Ig goyan tanandiang 'Emmanuel,' " ang maliag nang yaning,
"Ka-pen ta tang Dios."§
24 Animan asing pagapoaw ni Jose, sinoman na tang tobol tang anghil
tang Gino ig dayon ang pinakasalan na si Maria. 25 Piro inding pisan
nalenget si Jose ong ni Maria mintras indi pa gapangana ong inabdet
nang asi. Ig pagapangana ni Maria, pinaranan ni Jose tang mola ta Jesus.

2

Ang pagbisita tang mga taw ang nagalin ong Tere-lan

1 Si Jesus don pinangana ong Betlehem, sakep tang probinsia tang
Judea, asing timpo tang ading si Herodes. Ong timpong asi, may
pirapang taw ang kiminabot ong Jerusalem* nagalin ong Tere-lan. Ang
mga laling narin morosay ig gatako tang maliag yaning tang mga
bitokon, 2 animan namane-ma te-ma ong mga taw ang ganing, "Ong
aripa dilemen amen tang molang ba-long pinangana, ang adi tang mga
Judio? Inita amen tang bitokon don ong Tere-lan ang yay pagpasinial
ang tanandia pinangana ra. Animan napaning ami tarin para lomod ong
talongan na ig towan amen tanandia."
3 Pagabasi ni Ading Herodes ang may ba-long adi ono, pisan tanandi-
ang naborido, asta ang tanan ang taw ong Jerusalem. 4 Animan pinagoy
ni Herodes tang tanan ang mga pangolokolo ong mga padi tang mga
Judio ig ang mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises.† Nane-ma
tanandia ong nira mga ong aripa ono ipangana tang Cristo.‡ 5 Ganing
tanirang siminabat, "Ong banoa tang Betlehem, tarin ong Judea. Tenged
maning ta na tang sinolat tang propita tang Dios asing tokaw ang ganing,
6 'Yamong mga taga Betlehem ang pamansistar ong probinsia tang Judea,

* **1:19** 1:19 Ang ogali tang mga Judio, mga may pinaginigoan tang tatang soltiros may ang soltiras, agpabetang ong nira nagimo rang magkatawa maski indi pa paga-penan. Oman, mga may mainabo ang indi ra mapadayon tang kasal, ang lali dapat magtorol ong babay ta papilis ang ganing belagan na ra tanandia. Mabelat tang bagay ang na, tenged sigon ong Katobolan ni Moises, ang silot para ong babay ang nangonlali dapat banggilen ta bato asta mapatay. † **1:21** 1:21 Ang maliag yaning tang aran ang "Jesus" mga ong bitalang Hebreo ay "Ang Dios paglibri." ‡ **1:23** 1:23 Ang maliag yaning ni Mateo tarin ong bitalang "soltiras" ay soltiras ang indi pa galengetan ta lali. § **1:23** 1:23 Isaias 7:14 * **2:1** 2:1 Ang Jerusalem mabael ang siodad ig yay ang kapital tang Israel mandian. Telekan ka ong Bokabolario. † **2:4** 2:4 Ang mga "pangolokolo ong mga padi," teta aggoyan ka ta mga "punong saserdote" mga ong Tagalog. Ang mga "manigtoldok tang Katobolan," teta aggoyan ta mga "eskriba." ‡ **2:4** 2:4 "Cristo" mga ong bitalang Grigo. Mga ong bitalang Hebreo, "Mesiyas." Telekan ka ong Bokabolario.

Ang banoa mi indi enged maori ong mga banoang pamanokaw-tokawan
ong Judea.
Tenged atan ong nindio magalin tang mangolokolo ang magekel ong yen
ang banoa, ang yay ang mga inampo ni Israel.' "§
7 Pagabasi ta asi ni Herodes, dayon ang pinagoy na ong sikrito tang
mga bisitang asing nagalin ong Tere-lan. Pinane-ma na tanira ta mo-
ya mga tanopa enged limindoa tang bitokon ang agganingen nirang
inita nira. 8 Oman pinapaning na ra tanira ong Betlehem pagatapos ang
sinoyonan na ta maning ta na: "Panaw amo ra. Dilemen mi ta mo-ya tang
molang asi. Ig mga itaen mi, patakono nindio, agod asta yo mapaningo
ka don para towano tanandia." 9-10 Pagabitala tang adi, namampanaw
da tanira. Mintras pamansipanaw, inita si nirang oman tang bitokon
ang asing inita rang lagi nira ong Tere-lan. Pinangambengan tanira ta
mo-ya ong pagaita nira tang bitokon! To-kaw ong nira tang bitokon
asta siminareng don ong toga tang balay ang don tang mola. 11 Oman,
paga-led nira ong balay, inita nira tang mola ig ang nanay nang si
Maria. Dayon tanirang namansilod ong talongan tang mola ig tinowan
nira tanandia. Inabrian nira tang mga ekel nira, ig rinigaloan nira ta
bolawan, insinso, ig pabanglong aggoyan ta mira.*
12 Asing pabalik da tanira ong sadiling logar nira, parti rang dalan tang
pinanawan nira, tenged pinamanan tanira tang Dios ong talakinep ang
indi ra tanira magbalik don ong ni Herodes.

Ang paglayas da Jose ang paning ong Ehipto

13 Asing pagapagalin da tang mga bisita, pinatalakinep si Jose tang
anghil tang Gino ang ganing, "Bangon! E-lan mong lagi mandian tang
mola may ang nanay na don ong banoang Ehipto. Don amo kang lagi
magtinir mintras indio pa pagordin ang magbalik amo ra. Agpadilem
ni Herodes tang mola para patayen." 14 Animan dali-daling nambangon
si Jose, ig ong labing asi mismo ingkelan na tang magnanay ig namam-
panaw da paning ong Ehipto. 15 Don tanira nagtinir asta napatay da
lamang si Herodes. Nainabo narin agod magmatod tang inaning tang
Dios ig pinasolat na ong propita na ang ganing, "Ginoyano tang anao ang
magalin ong Ehipto."†

Pinapatay ni Herodes tang mamolang gege-ley

16 Dorong kasisilagen ni Ading Herodes asing mata-wanan nang linoko
tanandia tang mga bisitang asing nagalin ong Tere-lan. Animan nag-
papanaw tanandia ta ordin ang pamatayen tang tanan ang mamolang
lali ong Betlehem asta ong tanan ang mga kababarioan ang alenget don,
magalin ong doroang takon tang idad nira pababak. Tenged sigon ong
nata-wanan na ong mga bisitang namagalin ong Tere-lan, doroa rang
takon tang nagta-lib mimpisang limindoa tang bitokon.
17 Ong nainabong asi, nagmatod tang inaning tang propitang si
Jeremias asing tokaw ang ganing,

---

§ **2:6** 2:6 Mikas 5:2 * **2:11** 2:11 Sigon ong doma, ang mga rigalong sindol tang mga bisita ong ni Jesus, poiding may maliag yaning tang kada tata. Ang bolawan, rigalo para ong adi. Ang insinso, para ong padi. Narin pagpatako ang si Jesus tang ading pinangako tang Dios para ong banoa na, ig ang kalawigan ang padi ang tomabang ong nira. Ang "mira" tatang iloloak ang herbal. Asing tokaw, ang wi na aggamiten bilang bolong obin bilang pambalsamo. Animan ang pagtorol nira ta mira, pagpatako natetenged ong kamatayen ni Jesus. † **2:15** 2:15 Oseas 11:1

18 “May gaba-yan ang mga i-yak ig pagdayag ong bario tang Rama.
Aggi-yakan ni Raquel tang mga ana na.
Indi enged mapalipay ong sobrang kapongawan na
Tenged ong mga ana nang patay da.”‡

Ang pagbalik da Jose nagalin ong Ehipto

19 Mandian, pagapatay ni Herodes, napaita sing oman tang anghil
tang Gino ong ni Jose ong tatang talakinep, asing don pa tanira ong
Ehipto. 20 Ganing tang anghil, “Ta ra! E-lan mo tang mola ig ang
nanay na ig magbalik amo ra don ong Israel, tenged patay da tang mga
namagplanong patayen tang mola.” 21 Animan nagsimpan si Jose ig
ingkelan na tang pamilia na pabalik ong Israel.
22 Piro pagabasi ni Jose ang si Arquelao ya ray siminlet ong tatay nang
si Herodes bilang adi ong probinsia tang Judea, inledan tanandiang
molik don. Animan asing pinamanan sing oman tanandia tang Dios ong
tatang talakinep, nagdayon tanira ong probinsia tang Galilea. 23 Ig don
tanira ministar ong banoa tang Nazaret. Nainabo narin agod magmatod
tang inaning tang Dios ig pinatako tang mga propita na asing tokaw ang
ganing, “Goyan tanandiang Nazareno.”

3

Ang pagtoldok ni Juan ang Manigboniag
(Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 Mandian, pagata-lib tang mga takon, kiminabot tang timpong si
Juan ang Manigboniag* napaning don ong kabobokidan tang Judea ig
nagimpisang nagtoldok ong mga taw ang agpaning ong nandia ang
ganing, 2 “Magtogat amo ig bo-wanan mi ra tang mga kasalanan mi,
tenged alenget dang maggaem tang Dios tarin ong kalibotan!” 3 Si Juan
ya ray ang agganingen tang propitang si Isaias asing minaning tanandia,
“May paginiteg don ong logar ang anday gistar ang taw ang ganing,
‘Simpanen mi tang paranawan tang Gino!
To-liden mi tang mga dalan ang panawan na!’ ”†
4 Si Juan, ang lambong na bindoat ong bolbol tang kamilio ig ang a-ket
na olit ka ta ayep. Ang pamangan na poros siba-la may lanaw.‡ 5 Kadoro-
doroan tang mga taw ang namansipaning don ong nandia. Namagalin
tanira ong Jerusalem, ong tanan ang mga banoa tang probinsia tang
Judea, ig ong mga kababarioan ang alenget ong soba ang aggoyan ta
Jordan. 6 Aggaminen nira tang mga talak nira oman agboniagan tanira
ni Juan ong soba.
7 Piro asing itaen ni Juan tang yading mga Pariseo§ ig mga Saduseo
ang pamansilenget ong nandia para magpaboniag, ganing tanandia ong

‡ **2:18** 2:18 Jeremias 31:15 Ang Rama tatang bariong alenget ong Betlehem. Si Raquel ang agsambiten tarin katawa ni Israel asing tokaw pa ig nanay ang pinagalinan tang tanan ang mga Israelita. Animan maliag yaning, belag ta si Raquel mismo tang pagini-yak tarin, kondi ang mga inampo nang babay ang mga Israelita. * **3:1** 3:1 Si Juan ang Manigboniag ya kay si Juan Bautista. “Manigboniag” tang maliag yaning tang “Bautista.” † **3:3** 3:3 Isaias 40:3 ‡ **3:4** 3:4 Ang lambong ig pamangan ni Juan nagpaita ang tanandia tatang propita tang Dios, pario ka ong mga propita asing tokaw pa, ang ministar ka ong kabobokidan, ba-lo tang timpo ni Juan. § **3:7** 3:7 Ang mga “Pariseo” tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Ang mga “Saduseo” tata si kang gropo ong simban nira. Telekan ka ong Bokabolario.

nira, “Mga ma-kal amo! Sinopay nagpāman ong nindio ang palibri amo
ong silot ang ipakabot tang Dios? 8 Mga matod ang pamagtogat amo ra
ong mga talak mi, ipaita mi ong mga boat mi. 9 Indi amo manalig ang indi
amo silotan tenged lamang mga inampo amo ni Abraham. Agganingo
ong nindio, maski ngani ang mga batong na, poiding boaten tang Dios
ang magimong mga ana ni Abraham, mga galiliag lamang tanandia.
10 Alenget dang silotan tang mga taw!* Ang kaparioan nira mga papa
ta ayong alenget dang pe-peten. Tenged ang kada papa ta ayo, mga indi
pamorak ta masinlo, pe-peten lamang ig sirokon.
11 “Agboniagan amo yen ong wi bilang tanda ang namagtogat amo ra.
Piro may komabot ang domaton ong yen ang magboniag ong nindio ong
Ispirito Santo ig ong apoy. Mas alawig tang dengeg na ong yen, ig belago
ta bagay ang magsirbi ong nandia maski ngani magekel tang rapak† na.
12 Listo ra tanandiang ipabelag tang moro-ya ong malalain, pario tang
pagpakolay ta paray. Simeten tang simlat ig i-tang ong dispinsa. Piro
sirokon tang kepa ong apoy ang indi mapatay-patay asta ong tanopa.”

Binoniagan si Jesus
(Marcos 1:9-11; Lucas 3:21-22)

13 Asing timpong asi, kiminabot da kaman si Jesus don ong soba
tang Jordan, nagalin ong probinsia tang Galilea. Napalenget tanandia
ong ni Juan para magpaboniag, 14 piro indi rin maliag si Juan tenged
ganing tanandia, “Angay yaway magpaboniag ong yen? Dapat yo tang
magpaboniag ong nio!” 15 Piro ganing si Jesus, “Paoyona ra lamang,
tenged maning ta na tang dapat boaten ta agod matoman tang tanan ang
kaliliagan tang Dios.” Animan napaoyon da si Juan ig binoniagan na si
Jesus. 16 Pagatapos ang maboniagan si Jesus, siminakat ang lagi tanandia
magalin ong soba. Dayon ang laging nagabri tang langit, ig inita ni Jesus
tang Ispirito tang Dios ang agpababak ang maga lare, ig siminogpo ong
nandia. 17 Ig may tatang bosis ang nagalin ong langit ang ganing, “Na
tang agmalenong Anao. Galipayo ta mo-ya ong nandia.”

4

Ang pagtokso ni Satanas ong ni Jesus
(Marcos 1:12-13; Lucas 4:1-13)

1 Pagatapos ta si, ingkelan si Jesus tang Ispirito Santo don ong tokawan,
don ong logar ang anday tataw na,* para tokson tanandia ni Satanas.
2 Ong teled tang epat ang polok ang kaldaw ig epat ang polok ang labi,
inding pisan pamangan si Jesus, animan linetem tanandia. 3 Oman
kiminabot tang Manigtokso ig ganing, “Mga yawa ka kaman tang Ana
tang Dios, boaten mong tinapay tang mga batong na.” 4 Piro siminabat
si Jesus, “Na-tang ong Sagradong Kasolatan,
‘Belag lamang ta ong pamangan gaboi tang taw.
Kaministiran na ka tang tanan ang mga bitala tang Dios.’ ”†

---

* **3:10** 3:10 “Alenget dang silotan tang mga taw!” Ong bitalang Grigo: Ang parakol listo rang ipe-pet ong lamot tang ayo. † **3:11** 3:11 Ang “rapak” yay ang mga tsinilas tang mga taw asing tokaw. Na boat ong olit ta ayep ig magang sandals mandian. * **4:1** 4:1 Ang “logar ang anday tataw na,” mga ong bitalang Tagalog, “ilang.” Maliag yaning, kabobokidan obin mga logar ang alawid ong lansangan ig anday taw ang gistar don. Tatang logar ang silinsio ig anday distorbo, agod mas madaling magampo ong Dios. † **4:4** 4:4 Deuteronomio 8:3

5 Pagatapos ingkelan ni Satanas si Jesus don ong Sagradong Siodad
tang Jerusalem, ong talibobongan tang Timplo. 6 Ganing si Satanas ong
nandia, “Mga yawa ka kaman tang Ana tang Dios, abir, pabo-loga atan!
Tenged na-tang ong Kasolatan,
‘Tobolon tang Dios tang mga anghil na para bantayana nira.
Biotana nira agod maski ang kakay mo inding pisan masigbak ong
bato.’ ”‡
7 Piro siminabat sing oman si Jesus, “Na-tang ka ong Kasolatan ang
ganing,
‘Indi sobokan mi tang Ampoan ming Dios.’ ”§
8 Oman dayon sing ingkelan ni Satanas si Jesus ong tatang bokid ang
doro kalawig. Pinaita na ong ni Jesus tang tanan ang mga nasion ig mga
inadian ong kalibotan, asta ang mga manggad nira. 9 Oman ganing si si
Satanas ong ni Jesus, “Ang tanan ang narin i-dolo ong nio, mga lomoda
ong talongano ig ilalaeno nio bilang Dios mo.”
10 Siminabat si Jesus, “Lomayasa tarin, Satanas! Tenged na-tang ong
Kasolatan,
‘Ang Ampoan mong Dios lamang tang ilalaen mong Dios.
Tanandia lamang tang sirbian mo.’ ”*
11 Ig dayon ang nagalin si Satanas, ig ang mga anghil tang Dios
namansikabot ig namagasikaso ong ni Jesus.

Inimpisan ni Jesus tang mga boroaten na ong Galilea
(Marcos 1:14-15; Lucas 4:14-15)

12 Pagatako ni Jesus ang agprison da si Juan ang Manigboniag, minolik
tanandia ong probinsia tang Galilea. 13 Piro indi ra tanandia ministar
ong Nazaret, kondi don da nagtinir ong Capernaum. Ang banoang na
ong binit tang baybay tang Talsi tang Galilea, alenget ong mga tiritorio
tang Zabulon ig Neftali. 14 Don si Jesus nagtinir agod mainabo tang
inaning tang propitang si Isaias asing tokaw ang ganing,
15 “Ang mga tiritorio tang Zabulon may ang Neftali ang alenget ong Talsi,
don ong dobali tang soba tang Jordan,
ig yay ang mga logar tang Galilea ang gistaran tang yading mga belag ta
Judio—
16 Ang mga taw ang pamansistar ong mga logar ang na,
gangabo-wan ong maki-lep ig ong gaem tang kamatayen.
Piro mangaita tanira ta sinag ang dorog kayag,
ang yay ang magtorol ta kayagan ong mga kinaisipan nira.”†
17 Animan asing oras ang asi, don nagimpisa rang nagtoldok si Jesus.
Ganing tanandia, “Magtogat amo ig bo-wanan mi ra tang mga kasalanan
mi, tenged alenget dang maggaem tang Dios tarin ong kalibotan.”

Ginoyan ni Jesus tang epat ang manigyan
(Marcos 1:16-20; Lucas 5:1-11)

18 Tatang kaldaw, mintras papanaw si Jesus ong binit tang baybay tang
Galilea, may inita nang doroang manigyan ang pamana-tak ta lambat.‡
Tanira ay si Simon, ang aggoyan ka ta Pedro, ig ang logod nang si Andres.

‡ **4:6** 4:6 Salmo 91:11-12 § **4:7** 4:7 Deuteronomio 6:16 * **4:10** 4:10 Deuteronomio 6:13
† **4:16** 4:16 Isaias 9:1-2 ‡ **4:18** 4:18 Asing tokaw, poros “lambat” tang aggamiten tang mga manigyan. Na boat ong ilo obin pinli ig sari-sari tang kababael na. Anda pay panti tenged anda pay nailon.

19 Ganing si Jesus ong nira, “Tomabid amo ong yen, agod imbis ang
magyan amo, toldokan amo yen para maekelan mi tang mga taw agod
mamagparet tanira ong Dios.”§ 20 Ig lagi-lagi bino-wanan nira tang
lambat nira ig siminabid da ong ni Jesus.
21 Pagatokaw-tokawan nira ta ge-ley, inita ka ni Jesus tang doroa sing
maglogod ang da Santiago ni Juan, ang mga ana ni Zebedeo. Don tanira
ong bilog nira, aroman tang tatay nira, ang pamagsinsay tang lambat
nira. Ginoyan ni Jesus tang doroang maglogod 22 ig dayon ang laging
bino-wanan nira tang bilog asta ang tatay nira, ig siminabid ong ni Jesus.

Nagtoldok si Jesus ig nagpao-ya tang may mga masit nira
(Lucas 6:17-19)

23 Linibot-libot ni Jesus tang bilog ang probinsia tang Galilea ang
pagtoldok ong mga simban tang mga Judio.* Pinatako na tang Mo-yang
Balita natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi, ig pinao-ya
na tang mga taw ong tanan ang mga masit nira ig maski onopay agba-
yagen nira. 24 Nabantog tanandia asta don ong bilog ang logar tang
Siria, animan pinangekelan tang mga taw ong nandia tang tanan ang
pamagmasit ig ang mga agpanliwagan da ong mga masit nira. May
atan kang mga aggaeman ta anday sasayod ang mga ispirito, may mga
paralisado, asta ang may masit nirang kere. Tanirang tanan pinao-ya ni
Jesus. 25 Tenged tarin kadoro-doroan tang mga taw ang namansitabid
ong nandia. Namagalin tanira ong Galilea ig don ong Decapolis, ong
siodad tang Jerusalem, ig ong domang mga banoang sakep tang Judea.
May atan kang namagalin ong dobali tang soba tang Jordan.

5

Ang sinoldok ni Jesus don ong bokid

1 Asing pagaita ni Jesus ang kadoro-doroan tang mga taw, napanaw
tanandia ig siminakat ong tatang bokid. Pagakarong na don, namam-
palenget ong nandia tang yading mga sinagpan* na, 2 ig pinanoldokan
na tanira ta maning ta na:

Ang mga masoirti
(Lucas 6:20-23)

3 “Masoirti tang mga taw ang aggakon nira ang kaministiran nira tang
Dios,†
tenged tanira tang mabilang ong inadian Dios.
4 Masoirti tang mga pamagsinti,
tenged lipayen tanira tang Dios.
5 Masoirti tang mga dibabak ta nem,
tenged tanira tang marisibi tang tanan ang pinangako tang Dios.‡

§ **4:19** 4:19 Ong bitalang Grigo: “Tomabid amo ong yen, agod boaten amo yen ang manigyan ta mga taw.” Ang maliag yaning, tomabid tanira ong ni Jesus bilang sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw.” * **4:23** 4:23 Ang goy ong simban tang mga Judio ay “sinagoga.” Ang sinagoga yay ang paragsimet-simetan nira, palagsimban, korti, asta iskoilan. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Sinagoga.” * **5:1** 5:1 Ang mga “sinagpan” ni Jesus belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi asta ang domang mga taw ang pirming pamansitabid ong nandia. Ang bitalang “sinagpan,” mga ong Tagalog yay ang “alagad.” Telekan ka ong Bokabolario. † **5:3** 3:3 Ong bitalang Grigo: Masoirti tang mga malilised ong ispirito. ‡ **5:5** 5:5 Ong bitalang Grigo: Masoirti tang mga dibabak ta nem, tenged tanira tang manobli tang kalibotan.

6 Masoirti tang mga taw ang dorong prosigir nirang tomanen tang
kaliagan tang Dios,
tenged tabangan na tanira agod bogos ang maboat nira si.
7 Masoirti tang mga masine-bekanen,
tenged tanira ate-bekan ka tang Dios.
8 Masoirti tang mga taw ang limpio tang mga popotokon nira,
tenged tanira tang maita ong Dios.
9 Masoirti tang mga pamagayos ta mga soroayen,
tenged tanira tang ibilang tang Dios ang mga ana na.
10 Masoirti tang mga taw ang aggakigan ig agpaliwagan tenged lamang
ong pagtoman nira ong kaliagan tang Dios,
tenged tanira tang mabilang ong inadian na.
11 "Masoirti amo mga agginsolton amo ta mga taw natetenged ong yen,
ig mga agpaliwagan amo ig agbandanan tang tanan ang klasi ta kalainan
ang poros bo-li. 12 Dapat mangalipay amo ta mo-ya, tenged dorog kasinlo
tang balet ang marisibi mi don ong langit. Demdemen mi, ang agboaten
nirang asia ong nindio, pario ka tang bindoat tang mga taw ong mga
propita asing tokaw."

Ang kalimbawan mi pario ong kasin ig ong pa-kal
(Marcos 9:50; Lucas 14:34-35)

13 "Yamong mga sinagpano, ang kalimbawan mi midio kasin amo para
ong mga taw tarin ong kalibotan.§ Piro mga ang kasin manlasay da, indi
ra poiding mapakasin pang moman. Animan anda ray pakinabang na,
kondi i-lek da lamang ig maliked-likedan ta mga taw.
14 "Ang kalimbawan mi pario ka ong tolok ang pagtorol ta kayagan
ong mga taw tarin ong kalibotan. Demdemen mi, mga may siodad ang
pina-deng ong ta-paw tang bokid sia indi enged matalok. 15 Ya ka, anday
pagsindi ta kingki oman dapan na ta gantangan, kondi i-tang na lamang
ong borondoan ta pa-kal agod masinagan tang tanan ong teled tang
balay. 16 Animan maning ka atan tang boaten mi. Payagen mi tang pa-
kal mi ong talongan tang mga taw, agod itaen nira tang mga mo-yang
boat mi ig dayawen nira tang Tatay mi ong langit."

Ang toldok natetenged ong Katobolan ni Moises

17 Ganing pa si Jesus, "Indi enged isipen mi ang napaningo tarin
para lipateno tang Katobolan ni Moises ig ang mga pinatako tang mga
propita. Napaningo tarin belag ta maning para lipaten kondi agod
mainabo enged tang tanan ang sinolat nira. 18 Tandan mi na: Mintras
atan pa tang langit may ang tanek, anda enged ay parti tang Katobolan
ang poiding baliwalaen. Maski pa ang kage-leyan ang korit ong tanga
bitalan na, inding pisan malipatan ta importansia na mintras indi pa
gainabo tang tanan ang kaliliagan tang Dios. 19 Animan ang sinopay
magbaliwala maski tatang malakan ang tobol tang Dios, ig magtoldok
ong doma ang maski indi ra ka tomanen nira, ang taw ang asi ipabetang
ang kadibabakan ong tanan ong inadian tang Dios. Piro ang sinopay
magtoman tang mga tobol tang Dios, ig magtoldok ong doma ang mag-
toman tang tobol na, tanandia oldan ta kadengegan ong inadian tang

§ **5:13** 5:13 Ang kasin pampasabor ong pamangan, ig aggamiten ka agod indi malangga tang domang pamangan pario ta daing. Maning ka ta si, ang mga sinagpan ni Jesus poiding tomabang ong mga masig ka taw nira agod mamalamad tanirang magtoman ong Dios, ig indi malangga tang kaboi nira.

Dios. 20 Animan agganingo ong nindio: Kaministiran ang pagtoman mi
ong kaliagan tang Dios somobra pa ong pagtoman tang mga Pariseo ig
manigtoldok tang Katobolan. Tenged mga belag, indi amo enged ma-pen
ong inadian tang Dios."

Ang toldok natetenged ong kasilag

21 Ganing pa si Jesus, "Gata-wanan ming asing tokaw ang yaten ang
mga kamepet-mepetan sindolan tang tobol tang Dios ang ganing indi
tanira mamatay ta taw, tenged maski sinopay mamatay manabat ong
osgado.* 22 Piro mandian agganingo ong nindio: Maski gasilag lamang
tang tatang taw ong masig ka taw na, manabat da tanandia ong osgado.
Ig ang maski sinopay manginsolto ong masig ka taw na, tomalonga
ka ong kalawigan ang korti.† Ig ang taw ang maganing ong masig ka
taw na ang 'Anday kointa mo!' alenget dang sintinsian ong apoy ang
indi enged mapatay-patay, don ong impirno. 23 Animan maski dona ra
ong altar ong Timplo‡ ang pagekel tang ibolontad mo ong Dios, oman
mga mademdeman mo ang may galainan ta nem ong nio tang logod
mo, 24 ibo-wan mo kang lagi tang bolontad mo don ong may altar,
paningan mo kang lagi tang taw ang asi agod magigtomboya ong nandia.
Pagatapos ba-loa magbalik ong Timplo ig magtorol tang bolontad mo
ong Dios.
25 "Pabetang ta, mga yawa dinimanda ta tatang taw, magigayosa ang
lagi ong nandia mintras indi amo pa gakabot ong korti. Tenged mga don
amo ra ong osgado, itaben yintrigā tang osgado ong goardia ig dayona
rang prison. 26 Ong matod, india enged maloa don asta indi malobot
mong mabayadan tang molta mo."

Ang toldok natetenged ong pangombabay ig pangonlali

27 "Gata-wanan mi ka tang tobol asing tokaw ang ganing, 'Indi amo
mangombabay obin mangonlali.'§ 28 Piro mandian agganingo ong nin-
dio: Mga ang tatang lali maski ong pama-dek na lamang ong babay may
malain ang aggisipen na, sia pario ra ka ang pangombabay tanandia.
29 Animan mga ang mata mong to* yay ang gagikanan ang yawa pagkata-
lak, koaten mo ig ibanggil! Tenged mas mo-ya pang maski malipatana
tang tanga partian tang sinangoni mo, belag lamang tang bilog ang
sinangoni mo tang i-lek ong impirno. 30 Ig mga ang kalima mong to ya
kay ang pagekel ong nio ang magkatalak, potolon mo ig ibanggil! Mo-
ya pang maski malipatana tang tanga partian tang sinangoni mo, belag
lamang tang bilog ang sinangoni mo tang i-lek ong impirno."

Ang toldok natetenged ong pagberelagen tang magkatawa
(Mateo 19:9; Marcos 10:11-12; Lucas 16:18)

31 "Asing tokaw may katobolan ka ang ganing, mga ang lali ono
galiliagan nang belagan tang katawa na, kaministiran oldan na tang

---

* **5:21** 5:21 Exodo 20:13; Deuteronomio 5:17; 16:18 † **5:22** 5:22 Ang "kalawigan ang korti" ong bitalang Grigo ay "sunedrion." Mga ong bitalang Tagalog, "Sanedrin." Telekan ka ong Bokabolario, ong "Sanedrin." ‡ **5:23** 5:23 Asing timpo ni Jesus, ang "Timplo" yay ang kaimportantian ang palagsimban tang mga Judio. Don tanira pamagtorol tang mga bolontad nira ong Dios. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Timplo" ig "Bolontad." § **5:27** 5:27 Exodo 20:14; Deuteronomio 5:18 * **5:29** 5:29 Para ong mga Grigo, asta ang domang mga taw, agpabetang nira ang parting to tang sinangoni yay ang kaimportantian.

babay ta kasolatan bilang ka-telan ang tanandia binelagan na ra.† 32 Piro
mandian agganingo ong nindio, mga belagan tang lali tang katawa na
tenged ong maski onopay dailan, poira lamang mga nangonlali tanan-
dia,‡ ang lali mismo tang pagtolmon ong katawa na ang magkatalak.
Tenged mga pakatawa si tang babay ong doma, magigdolog tanandia
ong belag ta matod ang katawa na. Ig ang maski sinopay mangatawa
ong nandia, loloang pangombabay ka tanandia."

Indi amo manompa

33 Ganing pa si Jesus, "Gata-wanan mi ka, asing tokaw ang mga
kamepet-mepetan ta pinamanan ang mga may pinangako nira ig sinom-
pan nira pa ong aran tang Gino, kaministiran ang boaten nira enged.§
34 Piro mandian yo, agganingo ong nindio: Mga mangako amo, indi amo
enged manompa ang gamiten tang aran tang Dios obin maski onopang
bagayay. Indi amo maganing, 'Pa-dek tang langit!' tenged don kakarong
tang Dios ong trono na. 35 Obin maning, 'Pa-dek tang tanek!' tenged
yay ang borondoan tang kakay na. Indi amo ka maganing, 'Pa-dek tang
Jerusalem!' tenged yay ang siodad tang makagagaem ang Adi. 36 Indi
amo ka maganing ang, 'Sompano! Mapatayo pa!' Tenged ang Dios tang
pagbiot tang kaboi mo.* Maski ngani tang naet ang boa tang kolo mi, indi
maboat ming magimong koban obin indi. 37 Animan mga may boaten
mo, mo-ya pa maning amo ra lamang, 'Ee' mga ee, ig 'Indi' mga indi.
Tenged mga dolangan mi pa ta mga panompa-sompa, sia pagalin ong ni
Satanas."

Indi amo melet
(Lucas 6:29-30)

38 "Gata-wanan mi ka tang katobolan asing tokaw ang ganing, 'Ang
sinopay nagkoat tang mata tang kapario na, kaministiran ang koaten ka
tang mata na. Ig ang sinopay nagbingaw tang isi tang kapario na, dapat
bingawen ka tang isi na.'† 39 Piro mandian agganingo ong nindio, mga
may taw ang nagboat ta malain ong nio, india ra melet. Pabetang ta,
mga tampalingena ong emet mong to, ipatalonga mo pa tang dobali. 40 Ig
mga may magdimanda kontra ong nio agod makomit na tang lambong
mo, i-dol mo asta ang takol mo. 41 Mga paregesena ta tatang sondalo ang
papagtakanen tang karga na ta tang kilomitro, takanen mo narin sa-sad
pa ong doroang kilomitro. 42 Oldan mi tang mga pamama-dol ong nindio,
ig palbeten mi tang mga mamanlet ong nindio."

Gegman mi tang mga kasoay mi
(Lucas 6:27-28, 32-36)

43 "Gata-wanan mi ra tang toldok asing tokaw ang ganing, 'Gegman
mo tang tangay mo piro asilagan mo tang kasoay mo.'‡ 44 Piro mandian
agganingo ong nindio: Gegman mi tang mga kasoay mi, ig ipangadi mi
tang mga pamagpaliwag ong nindio 45 agod magimo among matod ang

† **5:31** 5:31 Deuteronomio 24:1-4. Ang papilis ang maning don, pagpamatod nga ang babay anda enged ay talak na, tenged tanandia indi naglayas ong katawa na, kondi ang katawa na yay ang nagpalayas ong nandia. ‡ **5:32** 5:32 Ang mga bitalang "poira lamang mga nangonlali tanandia," poidi kang maliag yaning: poira lamang mga ang kasal nira kontra rang lagi ong li. § **5:33** 5:33 Levitico 19:12; Bilang 30:20; Deuteronomio 23:21 * **5:36** 5:36 Ong bitalang Grigo: Ong pagpanompa mo, indi boaten mong tistigos tang kolo mo. † **5:38** 5:38 Exodo 21:24; Levitico 24:20; Deuteronomio 19:21 ‡ **5:43** 5:43 "tangay mo." Mga ong bitalang Grigo: kamalay mo. Levitico 19:18.

mga ana tang Tatay mi ong langit. Tenged belag lamang ta ong mga mo-
yang taw agpasingkalen na tang kaldaw, kondi asta ong mga malain ang
taw. Ig belag ka lamang ta ong mga mato-lid agto-dol na tang koran,
kondi asta ra ka ong mga belag ta mato-lid.
46 “Indi amo magisip ang may elaten ming balet mga ang mga taw
ang pagmal ong nindio ya lamang ay agmalen mi. Tenged maski ngani
ang mga manigtokot ta bois, ang agbibilang ming malain ang mga taw,
agmalen ka nira tang mga pamagmal ong nira. 47 Ig mga ang tangay mo
lamang tang agsapeten mo, onopa enged tang agboaten mo ang sobra
pa ong doma? Maski ngani ang mga taw ang indi gailala ong Dios,
pamanapet ka ong mga tangay nira. 48 Animan, magboat amo ta poros
mo-ya, pario tang Tatay mi ong langit, ang anda enged ay kakorangan
ong nandia.”

6

Ang toldok natetenged ong pagtabang ong mga pangaministiran

1 Ganing pa si Jesus, “Bantayan mi tang sadili mi, itaben lamang ang
pagboat mi ta mo-ya tata lamang paita-ita ong mga taw. Tenged mga
maning atan tang agboaten mi, anda enged ay marisibi ming balet ang
magalin ong Tatay mi ong langit.
2 “Animan mga pagtabang amo ong mga malilised, indi ra ibalita mi
narin, pario tang agboaten tang doma ang pamagpabonayag lamang ong
mga simban asta ong mga dalan. Maning atan tang agboaten nira para
lamang dayawen tanira tang mga taw. Ong matod, narisibi ra nira tang
balet nira. 3 Piro yamo, mga tomabang amo ong mga malilised, indi ra
ipatako mi maski ong tangay mo pang pisan,* 4 agod indi enged mata-
wanan ta doma tang pagtabang mi. Oman ang Tatay mi don ong langit,
ang gaita ong bindoat mi, ya ray ang magbalet ong nindio.”

Ang toldok natetenged ong tamang pagparangadien
(Lucas 11:2-4)

5 “Mga mangadi amo, indi amo magpatolad ong mga taw ang pam-
agpaita tang agboaten nira para lamang dayawen tanira tang mga taw.
Dorong kaliliag nirang mangadi ang ke-deng ong teled tang mga simban
asta ong mga kanto tang mga karsada, agod itaen tanira tang tanan. Ong
matod, narisibi ra nira tang balet nira. 6 Piro yamo, mga mangadi amo,
tenleda ong koarto mo ang tambiloga lamang ig manirado. Don amo
magampo ong Tatay mi ong langit, ang indi gitaen. Tenged ang Tatay
mi gaita ong agboaten mi, ig tanandia magbalet ong masinlong boat mi.
7 “Mga magampo amo, indi amo maggamit ta dorong bitalang anda
ka lamang ay data na, pario tang agboaten tang mga taw ang indi
gailala ong Dios. Ang kalaom nira pama-yan tanira tang Dios tenged
lamang māboat tang mga pangadi nira. 8 Indi enged patoladan mi tang
agboaten nira. Tenged gatako rang lagi tang Tatay mi mga onopa tang
kaministiran mi, maski indi pa agpa-dolon mi. 9 Animan maning ta na
tang pangadien mi:
‘Tatay amen ong langit,
dayawen ig galangen tang aran mo.

* **6:3** 6:3 Ong bitalang Grigo: indi ipatako mi ong kalima mong wala tang agboaten tang kalima mong to.

10 Balampa yawa ra tang maggaem ong tanan-tanan, agod tomanen tang
kaliagan mo ong tanek, pario kang agtomanen atan ong langit.
11 Olday ami ka nio ta pamangan ang kaministiran amen ong kaldaw ang
na.
12 Ig patawaden ami nio ong mga talak amen,
pario ka ang agpatawaden amen tang mga pamagkatalak ong yamen.
13 Tabangan ami kay nio agod indi ami degen tang tokso,
ig ipalawid ami nio ong Malain.†
[Tenged ong nio tang inadian, ig ang tanan ang kagaeman ig ang
kadengegan, asta ong tanopa! Amen.]‡' "
14 Ig ganing pa si Jesus, "Mga agpatawaden mi kaman tang mga taw
ang pamagkatalak ong nindio, patawaden amo ka tang Tatay mi ong
langit. 15 Piro mga indi patawaden mi tang namagkatalak ong nindio,
indi amo ka patawaden tang Tatay mi."

Ang toldok natetenged ong pagpaletem

16 "Mga pamagpaletem amo§ para mangadi, indi amo magpatolad ong
mga taw ang pagpaita ang tanira pagpaletem para lamang dayawen tang
mga taw. Pamagalig tanirang indi pamandamot ig indi pamanganloy
agod ong mga emet nirang mapongaw mata-wanan tang mga taw ang
tanira pamagpaletem. Ong matod, narisibi ra nira tang pagdayaw tang
mga taw, animan anda ray balet pa nirang magalin ong Dios. 17 Animan
mga magpaletem amo, mandamot amo ig manganloy amo tang boa mi,
18 agod anday matako ang yamo pamagpaletem, poira lamang ang Tatay
ming indi gitaen. Ig tanandiang gaita ig gatako ong nindio ong agboaten
mi, yay ang magbalet ong nindio."

Ang manggad ong langit
(Lucas 12:33-34)

19 "Indi amo magsimet ta manggad tarin ong kalibotan ang na, tenged
ang manggad tarin ong kalibotan madaling anayen obin kalaten. Obin,
itaben telden ta takawan tang balay mi ig takawen. 20 Ang boaten mi,
magsimet amo ta manggad ong langit, tenged ang manggad ang asi indi
anayen, indi kalaten, ig indi poiding takawen. 21 Tenged mga ong aypa
tang manggad mi, don ka tang nem mi."

Ang pa-kal tang sinangoni ta
(Lucas 11:34-36)

22 "Ang kalimbawan tang mata ta, midio pa-kal tang sinangoni ta.
Animan mga mayag tang pama-dek ta, gayagan ka tang bilog ang kaboi
ta. 23 Piro mga maki-lep tang pama-dek ta, gaki-lepan ka tang bilog ang
kaboi ta. Animan mga maki-lep tang popotokon mi ang anda enged ay
mayag don, dorong pisan agkaki-lep tang pagkabetang mi!"

Sinopa tang palabien ta, ang Dios obin ang koarta?
(Lucas 16:13; 12:22-31)

---

† **6:13** 6:13a Ong bitalang Grigo, "ipalawid ami nio ong Malain," obin poidi kang maliag yaning, "ipalawid ami nio ong tanan ang malalain." ‡ **6:13** 6:13b Ang mga bitalang na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. § **6:16** 6:16 "Pamagpaletem" obin poidi ka "pamagpoasa." Ong bitalang Tagalog yay ang "nag-aayuno." Ang kaogalian tang mga Judio, may mga kaldaw ang dapat indi tanira mamangan agod ang oras nira gamiten lamang ong pagpangadi ig ong pagdemdem tang kaliwagan ang napasaran tang mga kamepet-mepetan nira asing tokaw. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Magpaletem."

24 Ganing pa si Jesus, “Ang torobolon, indi poiding doroa tang agalen
na. Tenged asilagan na tang tambilog ig gegman na tang yadoa. Obin,
bogos ang sirbian na tang tata, ig ang tambilog baliwalaen na. Pario ka
ta si, indi amo mapagsirbi ta dengan ong manggad ig ong Dios.
25 “Animan agganingo ong nindio: Indi amo magpaborido tang kolo
mi natetenged ong pamangan ig inemen ang kaministiran mi para
maboi, asta ong mga pangabel tang sinangoni mi. Tenged ang kaboi
ta mas importanti pa enged ong pamangan ta, ig ang sinangoni ta mas
importanti pa ong lambong ta! 26 Telekan mi ra lamang tang mga
lamlam. Indi tanira pagloak, indi pangayeg, ig indi ka pamagsimet ong
mga bodiga ta anen nira. Piro agtoldan tanira tang Tatay mi ong langit
ta pamangan nira. Yamo pa bato? Mas importanti amo pa ong mga
lamlam! 27 Sinopa ong nindio tang poiding pāboaten na tang kaboi na,
maski tang oras lamang, tenged ong pagpaborido na? Anda!
28 “Ig angay pamagpaborido amo ka natetenged ong mga panlambong
mi? Isipen mi ra lamang tang mga rosas ong kabokidan. Pamansibabael
tanirang indi pagobra ig indi pagboat ta lambong. 29 Piro ong matod,
ang adi mismong si Solomon, maski monopa kamanggad, indi ngani
napaglambong ta pario kasinlo tang maski tata ong mga rosas ang asi.
30 Ang mga ibabawen ong kabokidan, mandian asia pa ig ong damal
sirokon da. Piro maski maning ta si, agpalambongan tanira tang Dios
ta dorog kasinlo. Yamo pa bato? Indi amo ka palambongan na? Korang
pa tang pagtalig mi!
31 “Animan indi amo magpaborido mga ong ari amo pa mangomit
ta panganen mi ig inemen, asta lambongon mi. 32 Tenged ang mga
bagay lamang ang narin tang pirming agdemdemen tang mga taw
ang anday talig nira ong Dios. Gata-wanan tang Tatay mi ong langit
ang kaministiran mi kaman tang tanan ang asia. 33 Ang boaten mi,
tokawen mi kang lagi ong tanan ang maggaem tang Dios ong kaboi mi,
ig mangaboi amo sigon ong kaliagan na. Sia, i-dol na tang tanan ang
kaministiran mi.
34 “Animan indi amo magpaborido tang natetenged tang ong damal.
Poiding talongaen si mga nakabot da. Bastanti ra tang mga problima ta
kada kaldaw.”

7

Indi amo magosgar ong aroman ming taw
(Lucas 6:37-38, 41-42)

1 Ganing pa si Jesus, “Indi amo magosgar ong aroman ming taw, agod
indi amo ka osgaran tang Dios. 2 Tenged mga maning among nagkatalak
tang aroman mo, maning ka don tang yaning tang Dios natetenged ong
nindio. Mga monopag kabelat tang pagorosgaren mi ong doma, maning
ka don tang pagorosgaren tang Dios ong nindio.* 3 Angay aggitaen mo
tang poling tang logod mo, piro indi gitaen mo tang sadiling poling mo
ang midio ra troso ong mata mo? 4 Monopa maning mo ong logod mo,
‘Abir, komiten ta tang poling mo,’ mga atan ngani mismo ong mata
mo may troso? 5 Sinoa ra ka enged? Komiten mo kang lagi tang troso

* **7:2** 7:2 Ong bitalang Grigo: Mga ong simbangan pa, ang simbangan ang gamiten mi ong pagosgar mi ong doma, sia ya kay ang gamiten tang Dios ong nio.

ong mata mo, agod maitā ta mo-ya ig matabangan mo tang logod mong
komiten tang poling na."
6 Ig ganing pa si Jesus ong tatang sarabien, "Indi i-dol mi ong mga kiro
tang mga bagay ang sagrado. Itaben pagatapos, balieden amo pa nira ig
alaten. Indi ka i-lek mi tang mga pirlas mi ong mga baboy, tenged liked-
likedan lamang nira."†

Mama-dol, magdilem, managbalay
(Lucas 11:9-13)

7 "Pirmi among mama-dol ong Dios ig oldan amo. Magprosigir among
magdilem tang agdilemen mi, sia itaen mi ka. Sigi lamang tang panag-
balay mi ig padayonon amo. 8 Tenged garisibi tang kada pama-dol.
Gaita tang pagdilem. Ig agpadayonon tang panagbalay. 9 Yamong mga
tatay, mga pama-dol tang mga ana mi ta tinapay, oldan mi bato ta bato?
10 Obin, mga pama-dol tanira ta yan oldan mi bato ta ma-kal? 11 Mga
yamong mapinagtalaken gatakong magtorol ta mga mo-yang bagay ong
mga ana mi, ang Tatay mi pa bato ong langit? Indi bato magtorol
tanandia ta mga mo-yang bagay ong mga taw ang pama-dol ong nandia?
12 "Animan boaten mi ong masig ka taw mi tang onopay galiliagan
ming boaten ka nira ong nindio. Tenged tarin ong tanga tobolan ang na,
katabid tang tanan ang Katobolan ni Moises asta ang mga sinoldok tang
mga propita."

Ang mapiet ang portan
(Lucas 13:24)

13 "Tenled amo ong mapiet ang portan, tenged mawayang tang portan
ig madali tang dalan ang paning ong impirno, ig yay ang agpanawan
tang kayadian. 14 Piro mapiet tang portan ig maliwag tang dalan ang
paning ong kaboing anday kataposan, animan malaka lamang tang
gatoman tang dalan ang asi."

Mailala ta tang mga bo-lien ang manigtoldok ong mga boat nira
(Lucas 6:43-44)

15 "Magandam amo ong mga taw ang pamagtoldok ta mali. Magigtan-
gay tanira ong nindio ang magpaita-ita ang tanira moro-ya ang pario
ong mga karniro. Piro ong matod, ang ogali nira malalain ig manloloko,
pario ong mga ayep ang pamangkeb. 16 Mailala mi tanira ong mga
boat nira. Tenged ang papa ta bantol-bantol indi mamorak ta obas, ig
ang mga katenekan indi ka mamorak ta igos. 17 Pamorak ta mo-yang
borak tang tanan ang masisinlong papa ta ayo, piro pamorak ta anday
kointa na tang mga anday sasayod. 18 Anday masinlong papa ta ayong
pamorak ta anday sayod, ig anda kay malain ang pamorak ta mo-ya.
19 Ang kada papa ta ayong indi pamorak ta masinlong borak, agpe-peten
ig agdadapog ong apoy. 20 Animan, pario ka ta si, mailala mi tang mga
bo-lien ang mga manigtoldok tenged ong mga boat nira."

Ang pamagboat ta malain indi ilalaen ni Jesus
(Lucas 13:25-27)

21 Ganing pa si Jesus, "Dorong mga taw ang gogoy ong yen ang ganing
'Gino! Gino!' Piro belag ta maliag yaning ang tanan ma-led ong inadian

† **7:6** 7:6 Ang gabasa ta ong birsikolong na ay tatang sarabien. Sigon ong doma, ang maliag yaning, indi ita magreges ang magtoldok tang bitala tang Dios ong mga taw ang indi maliag ang mamasi.

tang Dios. Ang ma-led lamang ay ang mga taw ang pamagtoman tang
kaliagan tang yen ang Tatay ong langit. 22 Ong oring kaldaw, mga
osgaran da tang mga taw, doro tang maning ong yen, ‘Gino, aran mo
tang ginamit amen ong pagpakabot tang bitala mo ig ong pagboat ta mga
makabebereng ang mga bagay, asta ong pagpalayas ta mga malalain
ang ispirito!’ 23 Piro aningeno tanira, ‘Indiong pisan gailala ong nindio!
Palawid amo tarin, yamong tanan ang pamagboat ta malain!’ ”

Doroang klasi ta taw ang nagpa-deng ta balay
(Lucas 6:47-49)

24 Ig ganing si Jesus, “Animan mandian, ang maski sinopay pamasi ig
pagtoman ong mga agtotoldokong narin, ang kaparioan na tatang taw
ang maosay ta kinaisipan ang nagpa-deng ta balay na ong pondasion
ang bato. 25 Ig maski kiminoran ta ma-leg, namā ig pinanawan ta
mapoirsang mageyep, indi enged natomba tang balay ang asi tenged
ang pondasion na bato. 26 Piro ang pamasi ong yen ang mga bitala ig
pagatapos indi agboaten na, tanandia pario ta tatang taw ang anday
ostong isip na ang nagpa-deng tang balay na ong kenay. 27 Kiminoran
ta ma-leg, namā ig pinanawan ta doro kapoirsang mageyep. Dayon ang
siminomba tang balay ang asi, ig lobot ang nangabola-tak.”

Ang aotoridad ni Jesus

28 Pagatapos ang nagtoldok si Jesus tang tanan ang mga bagay ang
asia, nangabereng ta mo-ya tang mga taw. 29 Tenged gitaen ong pag-
toroldokon na may sadiling aotoridad na, belag ta pario tang nirang mga
manigtoldok tang Katobolan ni Moises.‡

8

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ang may masit nang liproso
(Marcos 1:40-45; Lucas 5:12-16)

1 Asing pagatoldak ni Jesus nagalin ong bokid, dorong mga taw ang
namansidaton ong nandia. 2 Mandian, napalenget ong ni Jesus tang
tatang taw ang may masit nang liproso.* Liminod ong talongan na
ig minaning, “Magino, gata-wananong mapao-yao nio mga galiliaga
lamang.” 3 Bindiotan ni Jesus tang liprosong asi ig minaning, “Galiliago!
Mago-yā ra.” Ig lagi-lagi nago-ya tang masit na ig nanlimpio ra tang olit
na. 4 Piro sinoyonan tanandia ta maelet ni Jesus ang ganing, “India enged
mamalita maski ong ninopa. Paninga lamang ong padi† ong Timplo ig
ipaita mo ang yawa mo-yā ra. Oman magtorola tang bolontad ang sigon
ong Katobolan ni Moises bilang pamatod ong mga taw ang nago-ya ra
tang masit mo ig limpioa ra.”‡

‡ **7:29** 7:29 Ang mga “manigtoldok tang Katobolan” teta aggoyan ka ta mga “eskriba” mga ong Tagalog. Anday sadiling aotoridad nira para ipaintindi tang maliag yaning tang Katobolan. Pamanalig lamang ong pinaintindi tang mga nanga-kaw ang mga manigtoldok ang mas matako ong nira. * **8:2** 8:2 Ang masit ang “liproso” tatang masit ong olit ang panalid ig makaeled ang pa-dekan. Asing timpo ni Jesus, ang pabetang ong mga liproso maboling ang taw. Dorog kapongaw tang pagkabetang nira tenged sigon ong Katobolan ni Moises, ang mga liproso agbawalen ang ma-pen ong mga pamagsimba ig indi poiding malenget ong domang taw. † **8:4** 8:4 Ang mga “padi” tang mga Judio, teta aggoyan ka ta “saserdote” mga ong Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Padi.” ‡ **8:4** 8:4 Asing timpo ni Jesus, sari-saring klasi ta bolontad tang agto-dol tang mga taw ong Dios, don ong Timplo. Ang tatang klasi ta bolontad ay bolontad bilang pagpasalamat ong Dios ong grasia ig tabang ang narisibi. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Bolontad.”

Pinao-ya ni Jesus tang torobolon tang kapitan
(Lucas 7:1-10)

5 Mandian, asing te-led da si Jesus ong lansangan tang Capernaum,
binagat tanandia tang tatang kapitan tang mga sondalo ang taga Roma.
Nagpakiloy ong ni Jesus tang kapitan ang ganing, 6 “Magino, ang
torobolono don ong balay pagmasit! Indi ra makaliek ig agliwagan da
ong masit na!” 7 Animan ganing si Jesus, “Paningano ra ig pao-yaeno
tanandia.” 8 Piro siminabat tang kapitan, “Magino, belago ta bagay ang
magrisibi ong nio ong balay amen. Piro maski mitalā ra lamang, mago-
ya ra tang torobolono. 9 Gata-wanano, tenged maski yo, pagpasakepo
ong mga alalawig ang pangolokolo. Ig may gasakepano kang mga son-
dalo. Mga aningeno tang tata, ‘Panawa!’ panaw ka tanandia. Ig ong tata,
‘Tania!’ lelenget ka tanandia. Ig mga ong torobolono, ‘Boaten mo na!’
maning ka don tang agboaten na.” 10 Nabereng si Jesus asing pagabasi na
tang bitala tang kapitan, ig minaning ong mga taw ang pamansitabid ong
nandia, “Ong matod, maski ngani ong yaten ang mga Israelita,§ indio pa
gabagat ta taw ang maning ta na kabael tang pagtalig na. 11 Tandan mi
na: Yading mga taw tang mamansikabot ang mamagalin ong tere-lan ig
gako-pan, ig mamangombida don ong inadian tang Dios, aroman tang
mga kamepet-mepetan tang da Abraham, Isaac, ig Jacob. 12 Piro yading
mga Israelita, ang ya rin tang dapat ma-led don, tang i-lek tang Dios ong
maki-lep don ong loa. Ig don tanira mamagini-yak ig mamansikayeget
tang mga isi nira.” 13 Oman minaning si Jesus ong kapitan, “Molika ra.
Mainabo tang agpa-dolon mo sigon ong pagtalig mo.” Ig ong oras kang
laging asi, nago-ya tang torobolon na.

Yading pinao-ya ni Jesus
(Marcos 1:29-34; Lucas 4:38-41)

14 Napaning si Jesus ong balay ni Pedro. Pagakabot na don, inita na
tang panogangan ang babay ni Pedro ang lolbog lamang tenged agkinten
tanandia. 15 Bindiotan ni Jesus tang kalima tang mepet ig nagpoas ang
lagi tang kinit na. Oman dayon dang nambangon ig nagasikaso ong ni
Jesus.
16 Asing pagakorop tang kaldaw, ingkelan ong ni Jesus tang dorong
taw ang sinled ta mga malalain ang ispirito para pao-yaen na. Ong tanga
bitalan lamang ni Jesus, namansilayas tang mga malalain ang ispirito, ig
pinao-ya na ka tang tanan ang may mga masit nira. 17 Bindoat na narin
agod magmatod tang inaning tang propitang si Isaias asing tokaw ang
ganing,
“Tanandia tang nagpao-ya tang mga masit ta,
ig nagkomit tang mga kalobayan ta.”*

Belag ta madali tang tomabid ong ni Jesus
(Lucas 9:57-62)

18 May tatang kaldaw, pagaita ni Jesus tang dorong taw ong palibot
na, nagordin tanandia ong mga sinagpan na ang magsimpan tanirang
loma-ted ong dobaling baybay. 19 Asing magalin da tanira, may tatang
manigtoldok tang Katobolan ni Moises ang napalenget ong ni Jesus
ig minaning, “Maistro, tomabido ong nio,† maski ong ariapa paning.”

§ **8:10** 8:10 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio. * **8:17** 8:17 Isaias 53:4 † **8:19** 8:19 Ang agganingen “Tomabido ong nio,” maliag yaning tomabid tanandia ong ni Jesus bilang sinagpan na.

20 Piro ganing si Jesus ong nandia, “Ang mga kirong lōg, may galoang
ang agbalayan nira. Ig ang mga lamlam, may poyad ka nira. Piro yo,
ang Ana ta Taw,‡ andang pisan ay mapenayano.” 21 Tata ka ong mga
pamansitabid tang minaning, “Gino, pagnano kang lagi niong molik,
para ipalbengo tang tatayo.”§ 22 Piro siminabat si Jesus, “Pabayan mo
lamang ang mga patay* tang maglebeng ong mga patay nira. Yawa,
tomabida ong yen.”

Pinapoas ni Jesus tang tampo
(Marcos 4:35-41; Lucas 8:22-25)

23 Oman, dayon dang siminay si Jesus ong tatang bilog ang mabael,
aroman tang mga sinagpan na. 24 Asing don da tanira ong laod, golpi
tanirang kinabotan ta tampo ig ge-ley da lamang ma-mokan tang bilog
ang agtayan nira. Piro si Jesus gapoyat asing oras ang asi. 25 Animan
pinalengetan tanandia tang mga sinagpan na ig pinoaw. Ganing tanira,
“Gino, tabang! Mapatay ita ra!” 26 Ganing si Jesus ong nira, “Angay
pamansieled amo? Korang pa enged tang pagtalig mi!” Nambangon
tanandia, sinambleng na tang mageyep asta ang langeb ig golpi rang
naglinaw. 27 Pisan ang nangabereng tang mga sinagpan na ig ganing
tanira, “Onopang klasiay na ta taw? Maski ang mageyep may ang langeb
pagtoman ong nandia!”

Ang doroang taw ang aggaeman ta mga malalain ang ispirito
(Marcos 5:1-20; Lucas 8:26-39)

28 Pagakabot da Jesus ong dobaling baybay ang sakep tang mga
Gadareno, binagat tanandia ta doroang taw ang aggaeman ta mga
malalain ang ispirito. Ang mga taw ang na, don ong simintirio na-
magalin ig doro karaiteg, animan gengeldan tang mga taw ang toma-
lib don. 29 Pagaita ong ni Jesus tang doroang asi, namansiteg ang lagi
tanira ang ganing, “Aroy! Ana tang Dios, onopay boaten mo ong yamen
ang mga malain ang ispirito? Napaninga tarin para papagpinitinsiaen
ami nio, maski belag pa ta oras?” 30 Mandian, don ong alawid-lawid
dorong mga baboy ang pamanoliad. 31 Namagpakiloy tang mga malalain
ang ispirito ong ni Jesus ang ganing, “Mga palayasen ami nio ong taw
ang na, pagnan ami ra lamang nio ang tenled ong mga baboy ang asi.”
32 Ganing si Jesus ong nira, “Ala sigi, don amo!” Limindoa ong doroang
taw tang mga dimonio ig namansi-led da ong mga baboy. Oman ang mga
baboy diritsong namagsinikad ong pangpang ig nangabo-log ong talsi
asta nangalmet ang tanan.
33 Ang mga mamanigsagod tang mga baboy namagsinikad ong lansan-
gan, ig don binalita nira tang nainabo ong mga baboy ig ong doroang taw
ang dating aggaeman tang mga dimonio. 34 Animan ang tanan ang mga

‡ **8:20** 8:20 “Ana ta Taw” tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titolong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario. § **8:21** 8:21 Para ong mga Judio, dorog kaimportanti ang ipalbeng nira tang mga parinti nirang napatay sigon ong kaogalian nira, ig magasikaso tanira tang toroblien nira. Piro ganing si Jesus, mas importanti ang tomabid ong nandia. * **8:22** 8:22 Ang agsambiten ang “patay” tarin belag ta maning ang mga taw ang matod ang patay, kondi ang mga taw ang midio patay ong pama-dek tang Dios tenged indi pangilala ong ni Jesus ig anda ong nira tang kaboing ispiritoal.

taw ong banoang asi namampaning don ong ni Jesus, ig namagpakiloy
ong nandia ang magalin da tanandia don ong logar nira.

9

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang paralisado
(Marcos 2:1-12; Lucas 5:17-26)

1 Pagatapos ta si, siminay da Jesus ong bilog nirang mabael para
magbalik ong dobaling baybay. Pagakabot nira, dayon ang minolik
si Jesus ong banoang gistaran na. 2 Asing don da tanandia, may mga
taw ang kiminabot ang pamagtoang ta tatang taw ang paralisado ang
lolbog lamang ong bayan-bayan. Asing itaen ni Jesus ang mapoirsa
tang pagtalig nira ong nandia, ganing tanandia ong paralisado, "Tangay,
india ra magsinti, pinatawad da tang mga kasalanan mo." 3 Mandian,
may don kang mga manigtoldok tang Katobolan tang Dios, ig pagabasi
nira tang inaning ni Jesus, namagena-ena ong sadili nira ang ganing,
"Aroy! Gakon na tang gaem ang para lamang ong Dios! Dorog kabelat
tang kasalanan ang na!" 4 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen
nira. Animan ganing tanandia, "Angay pamagisip amo ta malain? 5 Ong
aypa tang mas madaling yaning tarin ong taw ang nang paralisado?
'Pinatawad da tang mga kasalanan mo'? Obin ang maning ong nandia,
'Kendenga ig panaw.' 6 Animan mandian, pao-yaeno rang lagi tanandia
para mapamatodano ong nindio ang yo, ang Ana ta Taw, may gaemo
kaman tarin ong kalibotan para magpatawad tang mga kasalanan."
Oman ganing si Jesus ong paralisado, "Kendenga! Takanen mo tang
aglolbogan mo ig molika ra." 7 Ig dayon dang kimindeng tang taw ang asi
ig napanaw dang minolik. 8 Pagaita tang mga taw, pinangeldan tanira
ta mo-ya ig namagdayaw ong Dios tenged nagtorol tanandia ong taw ta
gaem ang maning ta si.

Ginoyan ni Jesus si Mateo
(Marcos 2:13-17; Lucas 5:27-32)

9 Nagalin si Jesus don, ig mintras papanaw inita na tang tatang
manigtokot ta bois,* ang aran na si Mateo. Don tanandia kakarong ong
paragtokotan ta bois. Ganing ong nandia si Jesus, "Impisa mandian,
tomabida† ra ong yen." Ig dayon ang kimindeng si Mateo ig siminabid
ong ni Jesus.

10 Mandian, asing pamamangan da Jesus may ang mga sinagpan na
ong balay ni Mateo, yading kiminabot ang mga manigtokot ta bois ig mga
mapinagtalaken ig na-pen ka tanira don ang namamangan. 11 Pagaita
tang mga Pariseo, sine-ma nira tang mga sinagpan ni Jesus ang ganing,
"Angay ga-pen tang maistro mi ang pamangan ong mga manigtokot
ta bois ig ong domang mga mapinagtalaken?"‡ 12 Naba-yan tanira ni
Jesus animan tanandia tang siminabat. Ganing tanandia, "Ang mga taw
ang anday masit nira, anday kaministiran ta manigbolong. Ang may

* **9:9** 9:9 Telekan ong Pa-kaw ang Bitala. † **9:9** 9:9 Ang maliag yaning, tomabid si Mateo ong ni Jesus bilang sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw. ‡ **9:11** 9:11 Agpabetang tang mga Pariseo ang malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang doma ong nira mga dayador. Ig ang mga aggoyan nira ang "mapinagtalaken" yay ang mga kasimanoa nirang indi pamagtoman ta osto tang Katobolan ni Moises. Piro agpabetang nira ong sadili nira mato-lid, tenged maderep ong pagtoman tang Katobolan ig ong pagbolontad ong Dios.

mga masit lamang tang kaministiran ang bolongon. 13 Pario ka ta si,
yo, indio napaning tarin para goyano tang mga taw ang ganing anday
talak nira. Napaningo ta para goyano tang mga taw ang aggakon nirang
tanira mapinagtalaken. Magalin amo ra ig intindien mi ta mo-ya tang
maliag yaning tang nasolat ong Kasolatan ang ganing, 'Belag tang mga
bolontad§ mi tang pagtorol ta kalipayan ong yen, kondi ang kate-bek mi
ong tata may tata.' "*

Ang inaning ni Jesus natetenged ong pagpaletem
(Marcos 2:18-20; Lucas 5:33-35)

14 Oman, kiminabot da tang mga sinagpan ni Juan ang Manigboniag ig
nane-ma ong ni Jesus, "Yami ig ang mga Pariseo madagmit aming pam-
agpaletem.† Piro angay ang mga sinagpan mo anda enged?" 15 Ganing
ang siminabat si Jesus, "Pabetang ta may kasalan. Onopa? Mamagsebe
ig mamagpaletem bato tang mga tangay tang laling ba-long kinasal
mintras aroman pa nira? Indi ka enged! Piro komabot tang kaldaw
ang komiten ong nira tang laling kinasal, ig ya ray ang oras ang tanira
mamagpaletem."

Ang dating toldok tang Katobolan belag ta bagay ong ba-long toldok ni Jesus
(Marcos 2:21-22; Lucas 5:36-39)

16 Ganing pa si Jesus, "Indi poiding itambel tang ba-long abel ong
loma rang lambong. Tenged mga matalpoan da tang lambong ang
sinambelan, kemere tang ba-long abel ang sinambel, asta mabegtat ig
mas mambael pa tang lasik na. 17 Ya ka ong ba-long bino.‡ Indi poiding
ibetang ong lomang tereldan ang olit ta ayep ang indi ra maonat. Tenged
lompok tang tereldan tenged ong ba-long bino. Oman, mailat tang bino
ig indi ra mapakinabangan tang tereldan ang asi. Animan kaministiran
ang enged, ang ba-long bino ibetang ong ba-lo kang tereldan agod pario
tanirang magtinir ta maboay."

Ang ana tang pangolokolo ong mga Judio, ig ang babay ang pagdogo-dogo
(Marcos 5:21-43; Lucas 8:40-56)

18 Mintras pagbitala pa si Jesus ong mga taw, kiminabot tang tatang
pangolokolong Judio. Liminod ong talongan ni Jesus ig nagpakiloy ang
ganing, "Ang anao ang sosoltiras ba-lo lamang napatay! Piro tomabida
kay ong yen! Maski ibondo mo lamang tang kalima mo ong nandia,
maboi tanandiang moman." 19 Animan kimindeng si Jesus ig siminabid
ong nandia. Asta ang mga sinagpan na namansitabid ka.

20 Mintras papanaw tanira, may dadaton ka ang tatang babay ang
pagdogo-dogo ong teled da ta tampolok may doroang takon. Napalenget
tang babay ong boko-boko ni Jesus ig sine-lek na tang kapotan tang
lambong na, 21 tenged ganing ong sadili na, "Maski mate-leko lamang
tang lambong na, mago-yao ra." 22 Minalied ang lagi si Jesus ig pagaita

§ **9:13** 9:13a "bolontad." Telekan ong Bokabolario. * **9:13** 9:13b Oseas 6:6 † **9:14** 9:14 "Pamagpaletem" obin poidi ka "pamagpoasa." Telekan ong Bokabolario, ong "Magpaletem."
‡ **9:17** 9:17 Ang "bino" tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Mga ong bitalang English, ang mga obas yay ang mga "grapes." Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Bino."

na ong babay ganing tanandia, “Babay, india ra magsinti. Ang pagtalig
mo tang nagpao-ya ong nio.” Ig lagi-lagi nago-ya kaman tang babay.
23 Oman nagdayon da da Jesus ong balay tang pangolokolong Judio, ig
pagakabot nira, inita nirang don da tang mga mamanigtogtog para ong
patay ig ang mga taw ang pamagkagolo. 24 Ganing si Jesus ong mga taw,
“Magalin amo ra lamang. Belag ta patay tang mola. Gapoyat lamang.”
Piro inimodan lamang nira si Jesus. 25 Animan pinaloa na tanirang
tanan. Dayon tanandiang siminled ong koarto tang mola, bindiotan na
tang kalima na ig nambangon ang lagi. 26 Ig indi naboay, ang nainabong
na nabantog da ong bilog ang logar ang asi.

Pinao-ya ni Jesus tang doroang taw ang boray

27 Pagalin ni Jesus don, agdatonon tanandia ta doroang taw ang boray.
Pamansiteg tanira ang ganing, “Inampo ni David!§ Mate-beka ong
yamen!”
28 Paga-led ni Jesus ong balay ang agdayonan na, namansi-led ka tang
mga boray. Sine-ma tanira ni Jesus ang ganing, “Pamagparet amo enged
ang mapao-ya amo yen?” “Ee, pagparet ami, Gino,” ganing tanirang
siminabat. 29 Inapap ni Jesus tang mga mata nira ig minaning, “Mainabo
tang agpa-dolon mi, sigon ong pagtalig mi.” 30 Ig lagi-lagi nangaita
ra tanira. Oman sinoyonan tanira ta maelet ni Jesus ang indi enged
ibeg nira maski ong ninopa. 31 Piro pagapagalin nira, namagpanaw ig
binalita nira ong bilog ang logar ang asi tang bindoat ni Jesus ong nira.

Pinao-ya ni Jesus tang boyon

32 Pagapagalin tang doroang taw ang asi, may ingkelan si ong ni Jesus
ang tatang boyon ang aggaeman ta malain ang ispirito. 33 Pinalayas ni
Jesus tang malain ang ispirito ig dayon ang laging nabitala tang boyon.
Nangabereng ta mo-ya tang mga taw ig ganing tanira, “Ya ra lamang
ay kaboay indi itang pisan gaita ta maning ta na ong bilog ang Israel!”
34 Piro ganing tang mga Pariseo, “Si Satanas, ang pangolokolo ong mga
dimonio, yay ang pagtorol ong nandia ta gaem ang magpalayas ta mga
malalain ang ispirito.”

Nate-bek si Jesus ong mga taw

35 Pagatapos ta si, naglibot si Jesus ong mga lansangan asta ong mga
kababarioan ang pagtoldok ong mga simban tang mga Judio.* Pinatako
na tang Mo-yang Balita natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang
adi, ig pinao-ya na tang mga taw ong tanan ang mga masit nira ig
maski onopay agba-yagen nira. 36 Pagaita na tang dorong mga taw,
dorong katete-beken na ong nira tenged agliwagan tanira, ig pario ong
mga karniro ang pinabayan da lamang tang manigbadbad, ig anday
pagsagod ong nira. 37 Animan ganing si Jesus ong mga sinagpan na,
“Dorong arayegen,† piro korang tang mga manigayeg. 38 Animan mama-
dol amo ong may nandia tang arayegen ang magpekel pa enged tanandia
ta mga manigayeg.”

---

§ **9:27** 9:27 “Inampo ni David” tang titolo tang Cristo. Telekan ka ong Bokabolario. * **9:35** 9:35 Ang goy ong simban tang mga Judio ay “sinagoga.” Telekan ka ong Bokabolario. † **9:37** 9:37 Ang maliag yaning tang “dorong arayegen,” yay ang mga taw ang listo rang magrisibi tang bitala tang Dios, piro korang tang manigpatako.

10

Ang tampolok may doroang apostolis ni Jesus
(Marcos 3:13-19; Lucas 6:12-16)

1 Pagatapos ta si, sinimet ni Jesus tang tampolok may doroang mga
sinagpan na ig sindolan na tanira ta gaem ang magpalayas ta mga
malalain ang ispirito, ig magpao-ya ta maski onopang klasiay ta masit.
2 Narin tang mga aran tang tampolok may doroang apostolis:* Primiro
si Simon ang aggoyan ta Pedro, oman si Andres ang logod na; si Santiago
may ang logod nang si Juan, ang mga ana ni Zebedeo; 3 si Felipe ig si
Bartolome; si Tomas ig si Mateo ang manigtokot ta bois; si Santiagong
ana ni Alfeo, si Tadeo, 4 si Simon ang pagmal ta mo-ya tang banoa nang
Israel,† ig si Judas Iscariote ang yay ang nagtraidor ong ni Jesus.

Sinobol ni Jesus tang tampolok may doroang apostolis na para mag-toldok
(Marcos 6:7-13; Lucas 9:1-6)

5 Oman sinobol ni Jesus tang tampolok may doroang narin ig sinoy-
onan na ang ganing, “Indi amo paning ong mga logar tang mga belag ta
Judio obin ong mga banoa tang mga Samaritano. 6 Ang mga kasimanoa
ta ang mga Israelita‡ ya lamang ay paningan mi. Ang kalimbawan nira
pario ong mga karnirong ganga-ngi ta dalan. 7 Panaw amo ig liboton mi
tang mga logar nira. Ipatako mi ong nira ang alenget dang maggaem
tang Dios tarin ong kalibotan. 8 Pao-yaen mi tang mga pamagmasit ig ang
mga liproso. Boien mi tang mga patay ig palayasen mi tang mga dimonio
ong mga taw ang sinledan nira. Rinisibi mi narin ong Dios ang anday
bayad, animan i-dol mi ka narin ang anday bayad. 9 Ong pagpanaw mi
indi amo mamagekel ta koarta maski pirapang sintabos lamang. 10 Indi
amo ka magekel ta binagteng, maski lambong ang irimaran, obin maski
rapak, obin baston. Tenged ang mga taw ang pamangabedlay dapat ang
enged ang oldan tang mga kaministiran nira.
11 “Mga komabot amo ong tatang lansangan obin bario, magdilem
amo ta taw ang mo-yang dayonan mi. Ig don amo lamang magtinir
mintras indi amo pa pagalin ong logar ang asi. 12 Pagteled mi ong balay
nira, bindisionan mi tanira ang maning, ‘Balampa magkatinir tang kao-
yan tang Dios ong teled tang pamalay-balay ang narin.’ 13 Mandian,
mga moro-yang taw tang pamansistar don, magkatinir ka enged tanira
ta kao-yan ang magalin ong Dios. Piro mga belag, indi ka marisibi ta
sia. 14 Mga may pamalay-balay obin banoang indi enged magrisibi ong
nindio, obin indi enged mamasi ong mga agtotoldok mi, magalin among
lagi ig tapokon mi tang kolapok ong mga kakay mi, para ipaita ang anda
ray sarabaten mi ong nira. 15 Ong matod, ong kaldaw ang osgaran tang
Dios tang tanan, ang silot ang i-dol ong nira mas sobra pa ong silot ang
i-dol ong mga taga Sodoma ig taga Gomorra.”§

---

* **10:2** 10:2 Ang maliag yaning tang bitalang “apostolis” ay “Sinobol.” Telekan ka ong Bokabolario. † **10:4** 10:4 Ong bitalang Grigo: Simon ang Makabanoa ‡ **10:6** 10:6 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio. § **10:15** 10:15 Asing tokaw ang mga taga Sodoma ig taga Gomorra anday sayod tang pagrisibi nira ong mga anghil tang Dios ang pinapaning na don ong nira. Animan pinogdaw tang Dios tang banoa nira. Ig ong oring kaldaw silotan pa enged tanira. Ang nainabo ong Sodoma ig Gomorra mabasa ta ong Genesis 18:25-19:29.

Ang kaliwagan ang komabot
(Marcos 13:9-13; Lucas 21:12-17)

16 Ganing pa si Jesus ong mga apostolis na, “Tandan mi na! Ang
kalimbawan mi pario ong mga karnirong agtobolono ong mga ayep ang
pamangkeb. Animan kaministiran magimong ansiano amo, ig pirm-
ing bantayan mi tang sadili mi agod anday maning nira ong nindio.*
17 Magandam amo ong nira, tenged depen amo nira ig e-lan amo ong
korti, oman latigon amo ong mga simban nira. 18 Ig natetenged ka ong
pagto mi ong yen, patalongaen amo ka nira ong mga gobirnador ig ong
mga adi. Ig don ya ray ang oras ang mapagpamatod amo ong nira, asta
ong mga tawan nirang belag ta Judio, tang natetenged ong yen. 19 Mga
imbistigaren amo ra nira, indi amo magpalibeg tang mga kolo mi mga
onopa tang ibitala mi obin mga onopay isabat mi. Tenged ong oras ang
asi, oldan amo tang isabat mi. 20 Tenged ang ibitala mi indi magalin ong
sadiling isip mi. Sia magalin ong Ispirito tang Dios ang Tatay mi don ong
langit.

21 “Ong mga kaldaw ang asi, ang mga taw traidoron nira tang maski
sadiling logod nira ig yintriga ong osgado para ipapatay. Ig ya kay boaten
tang mga tatay ong mga ana nira, asta ang mga ana batokan ka nira tang
mga ginikanan nira ig ipapatay. 22 Ig yamo, asilagan amo tang tanan
tenged ong pagto mi ong yen. Piro ang magagoanta ig magpadayon ang
magtoman ong yen asta matapos tang tanan ang kaliwagan, tanandia
yay ang malibri. 23 Mga agpaliwagan amo ong tatang banoa, maglayas
amo ang paning ong dadaton ang banoa. Ong kamatodan, indi amo pa
matapos ang magtoldok ong tanan ang mga banoa tang Israel, komaboto
ra, yo, ang Ana ta Taw.

24 “Demdemen mi, anday manigadal ang mas matako ong maistro na,
ig anday torobolon ang mas alawig ong agalen na. 25 Animan dapat
risibien tang manigadal mga ang mapasaran na pario tang gapasaran
tang maistro na. Ya ka ang torobolon mga mapasaran na tang pario
ka tang agalen na. Animan mga yo, bilang tatay ong pamalay-balay,
aggoyan tang mga taw ta Satanas, mas pakalainen amo pa nira tenged
mga sakep amo yen.”

Ang dapat eldan ta
(Lucas 12:2-7)

26 “Piro indi amo meled ong nira. Tenged anday gatalok ang indi ipaita,
ig anday sikritong indi mata-wanan. 27 Maski onopay agbebego ong
nindio ong talok, ibeg mi ong doma. Ig maski onopay lalalato ong nindio,
ipatako mi ong tanan ang taw. 28 Indi amo meled ong mga pamamatay ta
taw, sia indi mapagpatay tang kalag mi. Ang Dios tang dapat eldan mi,
tenged tanandia tang may gaem na para magsilot tang sinangoni asta
kalag mi ang i-lek don ong impirno. 29 Piro demdemen mi ka narin: Ang
mga aloma-wit, gata-wanan ta ang gabakal ta tang sintabos lamang kada
doroang bilog. Asia, maski doro kabarato, piro anda enged ay aloma-
wit ang gapatay ig gabo-log ong tanek mga belag ta kaliagan tang Tatay
mi don ong langit. 30 Ig yamo, maski ngani ang mga naet tang boa mi,
gata-wanan na ang pirapang tanan. 31 Animan indi amo mamansieled,

* **10:16** 10:16 Ong bitalang Grigo: Animan kaministiran ang magimo among ansiano pario ong mga ma-kal, ig neman pario ong mga marapati.

tenged mas agmalen amo tang Dios kaysa ong kadoro-doroan ang mga
aloma-wit.”

Ang mangilala ong ni Cristo ig ang indi
(Lucas 12:8-9)

32 Ganing pa si Jesus, “Ang maski sinopay mangilala ong yen ong
talongan tang mga taw, ilalaeno ka tanandia ong talongan tang yen ang
Tatay ong langit. 33 Piro ang ganing indi ono gailala ong yen, indi ka
tanandia ilalaeno ong talongan tang yen ang Tatay ong langit.”

Belag ta kaosayan kondi soroayen
(Lucas 12:51-53; 14:26-27)

34 “Indi amo mamagisip ang napaningo tarin para magekel ta
kaosayan ong kalibotan. Belag ta kaosayan tang aggekelano kondi
soroayen. 35 Animan tenged ong yen, ang mga anang lali mamagigsoay
ong mga tatay nira, ang mga anang babay ong mga nanay nira, asta
ang mga minagad ang babay mamangontra ka ong panogangan nirang
babay natetenged ong yen. 36 Ig ang magimong kasoay tang tatang taw
ay ang sadiling kapamilia na mismo.
37 “Indi poiding magimong sinagpano tang pagmal ong tatay na obin
ong nanay na sobra pa ong paggegma na ong yen. Ya ka ang pagmal
ong ana na ang sobra pa ong yen, indi poiding magimong sinagpano.†
38 Ig ang maski sinopa, mga indi magosoy ong yen ang tomalonga
ong kaliwagan ig kamatayen,‡ ang taw ang asi indi poiding magimong
sinagpano. 39 Tenged ang taw ang agpalabien na tang kaboi na tarin
ong ta-paw tang kalibotan, tanandia tang malipatan tang kaboi na. Piro
ang taw ang magbolontad tang kaboi na para ong yen, tanandia tang
marisibi ta kaboing anday kataposan.”

Ang balet ang magalin ong Dios
(Marcos 9:41)

40 “Ang magrisibi ong nindio, pagrisibi ka ong yen. Ig ang pagrisibi ong
yen, sia pagrisibi ka ong Dios, tenged tanandia tang nagtobol ong yen.
41 Ang taw ang magrisibi ong tatang propita tenged propita tanandia,
marisibi ka ta balet ang pario tang to-dol tang Dios ong propitang asi.
Ig ang magrisibi ong tatang taw ang mato-lid tenged mato-lid tanandia,
marisibi ka ta balet pario tang risibien tang taw ang asing mato-lid. 42 Ig
ang sinopay magtorol ta maski tang baso lamang ang wing malamig ong
tatang pobring sinagpano, tenged tanandia sinagpano, ang taw ang asi
indi maimong indi balten tang Dios.”

11

Ang inaning ni Jesus ong mga sinobol ni Juan ang Manigboniag
(Lucas 7:18-35)

1 Pagatapos ang toyonan ni Jesus tang tampolok may doroang sinag-
pan na, napanaw da ka tanandia para magtoldok ig magpatako tang Mo-
yang Balita ong mga banoang alelenget don.

---

† **10:37** 10:37 Ang maliag yaning tang “sinagpan” ni Jesus, belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi ang maski sinopay magto ig magosoy ong nandia. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ **10:38** 10:38 “tomalonga ong kaliwagan ig kamatayen.” Ong bitalang Grigo: magtakan tang sadiling kros na

2 Mandian, asing don pang agprison si Juan ang Manigboniag, na-
balitan na tang mga agboaten ni Cristo. Animan nanobol tanandia
ong mga sinagpan na para mane-ma ong ni Jesus. 3 Ganing tanira ong
ni Jesus, “Pagpate-ma si Juan mga yawa ra kaman tang aggelaten ang
komabot, obin magelat ami pa ta doma.” 4 Siminabat si Jesus ang ganing,
“Magbalik amo ong ni Juan ig ibalita mi tang tanan ang naba-yan mi ig
inita mi. Ibeg mi ong nandia nga 5 ang mga boray gangaita ra, ang mga
pilay gangapanaw da, ang mga bengel gangabasi ra, ang mga liproso mo-
ya ra, asta ang mga patay nangaboi rang oman. Ig agpatako ra ong mga
malilised tang Mo-yang Balita. 6 Masoirti tang taw ang indi pagdoadoa
tang nem na ong yen!”

7 Pagapagalin tang mga sinobol ni Juan, minitala si Jesus ong mga
taw natetenged ong ni Juan ang ganing, “Asing napaning amo don ong
logar ang anday gistar ang taw, onopay galiliagan ming itaen don?
Tatang kirib ang aggeyepen ta mageyep?* Belag! 8 Piro onopa enged
tang galiliagan ming itaen don? Tatang taw ang pagtok ta masinlong
lambong? Belag ka! Tenged ang mga pamagtok ta masisinlong lambong
don pamansistar ong palasio tang mga adi. 9 Animan onopa enged
tang galiliagan ming itaen? Tatang propita? Ee. Propita ka kaman.
Ig begen amo yen, sobra pa ong propita tang inita mi don. 10 Tenged
si Juan yay ang agsambiten tang Dios ong Sagradong Kasolatan, ang
ganing: ‘Tobolono tang yen ang torobolon ang tongkaw ong nio, para
simpanen na tang paranawan mo.’ 11 Ong kamatodan, anday nataw ong
ta-paw tang kalibotan ang gilalaen ang mas alawig pa ong ni Juan ang
Manigboniag. Piro ang maski sinopay gasakepan da tang inadian tang
Dios, maski tanandia tang ipabetang ang kadibabakan ong tanan, mas
alawig pa ka enged tang pagkabetang na ong ni Juan. 12 Mimpisa pa
asing primirong magtoldok si Juan asta mandian, dorong pamangontra
ong paggaraemen tang Dios, ig may atan kang dorong reges nirang
tenled ong inadian na.† 13 Tenged ang mga sinolat tang mga propita
asing tokaw, asta ang Katobolan ni Moises, napagpatako rang lagi tang
natetenged ong inadian tang Dios, tegka ong pagkabot ni Juan. 14 Ig mga
mamagparet amo, si Juan mismo tang Elias‡ ang pinatakong komabot.
15 Animan mamasi tang may talinga!

16 “Yamong mga taw ong timpong na! Ang kaparioan mi mga
mamolang pamansikarong ong plasa ig pamansiteg ong mga kakayam
nira ang ganing, 17 ‘Sinogtogan amo yamen ta tipano piro indi amo ma-
magtayaw! Namagkanta ami ta mapongaw piro indi amo ka mamagini-

---

* **11:7** 11:7 Sigon ong doma, ang taw ang pagpanonot-nonot lamang, ang kalimbawan na pario ong kirib ang aggeyepen ta mageyep. Piro si Juan indi nagpanonot-nonot obin nagpaekel-ekel ong kaliagan ta taw maski sinopa tanira. Nagtoldok lamang tang kaliliagan tang Dios ang boaten ta mga taw. † **11:12** 11:12 Ang birsikolong na, poidi kang ila-ted ong Agutaynen ang maning ta na: Mimpisa pa asing primirong magtoldok si Juan asta mandian, kakabot da tang inadian tang Dios ang dorog kapoirsa na, ig ang maraiteg ang taw yay ang ganga-led don. ‡ **11:14** 11:14 Si Elias tatang propita asing tokaw ba-lo tang timpo ni Juan. Mabasa ta tang natetenged ong kaboi na ong 1 Hari 17:1-19:21 ig 2 Hari 1:1-2:25. Ang Elias ang na indi napatay, kondi kinomit tanandia tang Dios ang boi pa. Sigon ong nasolat ong Malakias 4:5-6, magbalik si Elias ong kalibotan ba-lo komabot tang Cristo.

yak!’ 18 Maning amo enged atan.§ Tenged pagkabot ni Juan ang
Manigboniag, inita ming pagpaletem tanandia ig indi panginem ta
irinemen, piro ganing amo, ‘Aggaeman tanandia ta anday sayod ang
ispirito!’ 19 Oman yo, ang Ana ta Taw, kiminabot ang pamangan ig
panginem, ig ganing amo ka, ‘Telekan mi tang taw ang na! Takaban ig
manigpabaleng! Ang mga tangay na poros manigtokot ta bois ig domang
mga mapinagtalaken!’ Piro maski maning ta sia tang agganing mi, ang
kinata-wanan tang Dios itaen pa ka enged ang matod ong mga boat na.”

Ang mabetangan tang mga banoang indi namagtogat
(Lucas 10:13-15)

20 Oman, dayon ang sinambleng ni Jesus tang mga pamansistar ong
mga banoang bindoatan na ta dorong mga milagro, tenged indi enged
tanira mamagtogat ong mga talak nira. 21 Ganing si Jesus, “Kailo amo ka,
yamong mga taga Corazin ig taga Betsaida! Dorong milagrong bindoato
atan ong nindio, piro indi amo enged namagtogat! Piro mga bindoato
lamang tang mga bagay ang asi don ong Tiro ig ong Sidon, ang mga taw
don, naboay da ka rin ang namaglambong ta sako ig namansikarong
ong kabo para ipaitang pamagtogat da tanira. 22 Animan agganingo ong
nindio, ong kaldaw ang osgaran tang Dios tang tanan, mas malakan
tang silot ang i-dol ong mga taga Tiro may Sidon kaysa ong nindio.
23 Ig yamong mga taga Capernaum, galiliag among manlawig tegka ong
langit. Piro mabo-log amo lamang ong impirno, tenged indi amo ka
enged namagtogat! Piro mga ang mga milagrong bindoato atan ong
nindio, bindoato rin don ong Sodoma, dapat asta mandian atan pa ka
rin tang Sodoma!* 24 Animan agganingo ong nindio, ong Kaldaw tang
Pagosgar, mas malakan tang silot ang i-dol ong mga taga Sodoma kaysa
ong nindio.”

Lemenget ong yen ig penay
(Lucas 10:21-22)

25 Asing oras ang asi nagampo si Jesus ang ganing, “Tatayo, yawa tang
paggaem tang langit may ang tanek. Pagpasalamato ong nio tenged
sinalok mo tang mga kamatodan ang na ong mga matatakong taw ig
alalawig tang inadalan nira. Piro pinatako mo ong mga taw ang dibabak
ta nem ig anday adal nira. 26 Salamat, Tatay, tenged maning ta sia tang
kaliliagan mo.”
27 Oman ganing si Jesus ong mga taw don, “Ang tanan ang bagay,
inintriga ong yen tang Tatayo. Ang Tatay lamang enged tang gailala ong
Ana na, ig ang Ana lamang tang gailala ong Tatay na, asta ang mga taw
ang galiliagan tang Ana ang mailala ong Tatay na.
28 “Lemenget amo ong yen, yamong tanan ang agbelatan ig agpilayan,
agod palinawaen amo yen. 29 Magtoman amo ong mga tobolo ig magadal
amo ong yen, tenged yo mapinasinsiaeno ig dibabak ta nem. Ong
maning don, maenayan amo enged. 30 Tenged madali lamang tomanen
tang mga tobolo, ig malakan lamang tang tarakanen ang i-dolo ong
nindio.”

---

§ **11:18** 11:18 Ang mga mola indi mamagkontinto maski onopay ipatogtog. Pario ka ta si, ang mga taw ang narin indi mamagkontinto maski sinopay agtobolon tang Dios ong nira. Indi rinisibi obin pinaret nira si Juan, ig ya ka indi rinisibi obin pinaret nira si Jesus, kondi pinakalain lamang.

* **11:23** 11:23 “Sodoma.” Telekan ong 10:15, ong ge-ley ang sinolat ong babakan.

12

Ang te-ma natetenged ong Kaldaw ang Igperenay
(Marcos 2:23-28; Lucas 6:1-5)

1 May tatang Kaldaw ang Igperenay, tata-lib da Jesus ong mga kako-
man ang arayegen da lamang. Agle-men da tang mga sinagpan na,
animan namanlantok tanira ta pirapang koay na oman aggeyeben nira.
2 Pagaita tang mga Pariseo,* ganing tanira ong ni Jesus, “Telekan mo
tang agboaten tang mga sinagpan mo! Mandian Kaldaw ang Igperenay.
Kontra ong Katobolan tang agboaten nirang asia.”† 3 Ganing si Jesus
ang siminabat, “Angay? Indi gabasa mi ong Sagradong Kasolatan
tang bindoat ni David asing linetem da tanandia may ang mga karo-
manan na? 4 Siminled tanandia ong balay tang Dios ig namangan tang
sagradong tinapay ang nabolontad da ong Dios. Sindolan na pa tang
mga karomanan na, maski sigon ong Katobolan, ang mga padi lamang
tang poiding mamangan ta si. 5 Ig indi pa gabasa mi ong Katobolan
ni Moises? Ang mga padi mismong pamangontra ka ong Kaldaw ang
Igperenay kada magsirbi ig magbolontad tanira ong Timplo imbis ang
penay lamang tanira. Piro indi si agbibilang ang talak nira. 6 Agganingo
ong nindio, may nakabot da tarin ang mas importanti pa ong Timplo.
7 May inaning tang Dios ong Kasolatan ang ganing, ‘Belag tang mga
bolontad mi tang pagtorol ta kalipayan ong yen, kondi ang kate-bek
mi ong tata may tata.’‡ Mandian, mga naintindian mi rin tang maliag
yaning tang mga bitalang asia, indi ra rin inosgaran mi tang mga taw
ang anday mga talak nira. 8 Yo, ang Ana ta Taw, yo tang may gaem ang
maganing mga onopay poiding boaten mga Kaldaw ang Igperenay.”

Ang taw ang pilay tang tatang kalima na
(Marcos 3:1-6; Lucas 6:6-11)

9 Pagatapos ta si, nagalin da si Jesus ig napaning ong tatang simban
tang mga Judio. 10 May tatang lali don ang pilay tang kalima na. Ig
may mga taw ka don ang pamagdilem ta dailan agod madimanda nira
si Jesus ong mga agboaten na. Animan namane-ma tanira ong ni Jesus
ang ganing, “Bato, ga-tang ong Katobolan ang poiding magpao-ya ta may
masit na mga Kaldaw ang Igperenay?”
11 Ganing si Jesus ong nira, “Pabetang ta, may tatang karniro ming
nabo-log ong adalem ang galoang ig naton ang Kaldaw ang Igperenay.
Onopa bato, pabayan mi ra lamang tenged Kaldaw ang Igperenay? Indi
enged! 12 Piro ang taw mas importanti pa ong karniro. Animan indi
agkontraen ta tang Katobolan mga pagboat ita ta mo-ya ong Kaldaw ang
Igperenay.”
13 Oman minaning si Jesus ong taw ang asing pilay, “Abir, yonat mo
tang kalima mo.” Inonat na tang kalima na ig nago-ya ka kaman.
14 Animan namagalin ang lagi tang mga Pariseo ig namagampang-
ampang mga monopa mapapatay nira si Jesus.

Si Jesus tang torobolon ang pinilik tang Dios

---

* **12:2** 12:2a Ang mga “Pariseo” tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Doro kaigpit tang pagtoman nira ong Katobolan ni Moises asta ong domang mga tobol ang dinolang atan. † **12:2** 12:2b Para ong mga Judio, bawal ang magobra ong Kaldaw ang Igperenay, maski ge-ley lamang ang mga bagay. ‡ **12:7** 12:7 Oseas 6:6

15 Gata-wanan ni Jesus tang onopay aggisipen tang mga Pariseo,
animan nagalin tanandia don. Dorong mga taw tang namansidaton ong
nandia ig pinao-ya na tang tanan ang may masit nira. 16 Piro sinoyonan
na tanira ta maelet ang indi mamagbeg tang natetenged ong nandia.
17 Si Jesus nagpao-ya agod magmatod tang inaning dang lagi tang Dios
natetenged ong nandia, ig pinatako tang propitang si Isaias ang ganing,
18 "Na yay ang torobolono, ang pinilikong magsirbi ong yen.
Agmaleno tanandia ig galipayo ta mo-ya ong nandia.
I-dolo ong nandia tang yen ang Ispirito, agod ipatako na ong mga taw ong tanan ang logar
tang natetenged ong mato-lid ang pagorosgaren.
19 Indi tanandia magigdiskosion, maloay lamang mga magigampang,
Ig indi ka magpabael tang bosis na ong karsada.
20 Ate-bekan na tang mga pamanlobay da,
ig indi pabayan na tang mga malilised.§
Indi tanandia penay asta indi mandeg tang mato-lid ang pagorosgaren tang Dios ong kalibotan.
21 Ig tanandia lamang tang taligan tang tanan ang taw ang maglibri ong nira."*

Si Jesus ig si Satanas
(Marcos 3:20-30; Lucas 11:14-23)

22 Mandian may ingkelan ong ni Jesus ang tatang laling boray ig boyon
ang aggaeman ta malain ang ispirito. Pinao-ya ni Jesus tang taw ang
asi ig lagi-lagi nabitala ig naita ra. 23 Nangabereng tang tanan animan
namagtere-ma te-man tanira ang ganing, "Onopa bato? Ya ray na tang
aggelaten ta, ang Inampo ni David?"† 24 Piro pagabasi tang mga Pariseo,
ganing tanira, "Belag! Si Satanas,‡ ang pangolokolo ong mga dimonio,
yay ang pagtorol ong nandia ta gaem ang magpalayas ta mga malain
ang ispirito." 25 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nira. Animan
ganing tanandia, "Pabetang ta, mga ang mga taw ong tatang inadian,
tanira mismo tang pamagkorontran, mamagbereblag ang enged tang
inadian ang asi. Pario ka ta si tang mainabo ong tanga banoan obin
tanga balayan. Mga tanira mismo tang pamagsoroayan, indi maboay
mamagbereblag ang enged. 26 Mandian, mga si Satanas mismo tang
pagpalayas tang mga sinakepan na, maliag yaning agkontraen na tang
sadili na! Mga maning don, monopa madayon tang inadian na? 27 Ig mga
matod ang si Satanas tang pagtorol ta gaem ong yen para magpalayas
ta mga dimonio, sinopa ka tang pagtorol ta gaem ong mga tawan mi
para magpalayas ta mga dimonio? Tanira ka mismo tang magpamatod
ang nagkamali amo! 28 Tenged ang kamatodan, ang Ispirito tang Dios
tang pagtorol ong yen ta gaem ang magpalayas ta mga dimonio. Animan
maliag yaning, ang Dios ya ray paggaem mandian tarin ong nindio.
29 "Si Satanas, ang kalimbawan na pario ong tatang taw ang mapoirsa.
Tenged anday taw ang ma-led ong balay na para mangomit tang mga

§ **12:20** 12:20 Ong bitalang Grigo: Indi potolon na tang tambo maski lapik da, ig indi patayen na tang kingki maski pipirek-pirek da. * **12:21** 12:18-21 Isaias 42:1-4 † **12:23** 12:23 "Inampo ni David" tang titolo tang Cristo. Sigon ong sinolat tang mga propita tang mga Judio asing tokaw, ang Cristo magalin ong dogo tang Ading si David. ‡ **12:24** 12:24 "Satanas." Ong bitalang Grigo: Beelzebul. Ang Beelzebul tata kang aran ni Satanas. Telekan ong Bokabolario, ong "Satanas."

kagamitan na mga indi kang lagi lapoton tanandia. Piro mga nalapot
da ngani, ya ray ang oras ang mapanakaw ong teled tang balay na.”§
30 Ig ganing pa si Jesus, “Ang indi kakampi ong yen, kokontra ong
yen. Ig ang indi pagtabang ong yen ang pagsimet ta mga taw, pagwasag
lamang. 31 Tandan mi na ta mo-ya: Patawaden tang Dios tang tanan
ang mga talak tang mga taw asta ang tanan ang malain ang bibitala
nira. Piro ang sinopay magbitala ta malain kontra ong Ispirito Santo
indi enged mapatawad. 32 Mapatawad tang maski sinopay magbitala ta
malain kontra ong yen, ang Ana ta Taw. Piro mga ang Ispirito Santo tang
pakalainen na, inding pisan tanandia patawaden mandian asta tanopa.”

Mailala ta tang taw ong mga bitala na
(Lucas 6:43-45)

33 “Mapaganing itang masinlo tang tatang papa ta ayo mga itaen ta
ang masinlo tang borak na, ig anday sayod tang ayo mga itaen ta ang
anda kay sayod tang borak na. Tenged mailala tang kada papa ta ayo ong
borak na. 34 Kalalain tang mga ogali mi!* Ig tenged poros amo malalain,
mono amo pa bato mapagbitala ta mo-ya? Tenged mga onopa tang loloa
ong anga ta, sia ya kay ang ga-tang ong popotokon ta. 35 Ang taw ang
mo-ya, poros mo-ya tang bibitala na, tenged mo-ya tang ga-tang ong
popotokon na. Piro ang taw ang anday sasayod ta ogali, poros malain
tang agbibitala na, tenged anda kay sasayod tang ga-tang ong popotokon
na.
36 “Tandan mi na: Ong kaldaw ang magosgar tang Dios, manabat ang
enged tang taw ong tanan ang mga bitala nang anday kointa na. 37 Ig
dipindi ong mga binitala mo mga yawa silotana obin indi.”

Agdileman nira si Jesus ta milagro
(Marcos 8:11-12; Lucas 11:29-32)

38 Oman may mga manigtoldok tang Katobolan ig mga Pariseo tang
minaning ong ni Jesus ang ganing, “Maistro, abir, magpaitā kay ong
yamen ta milagro ang yawa matod ang nagalin ong Dios.” 39 Ganing
ang siminabat si Jesus, “Yamong mga traidor amo! Kalalain tang ogali
mi! Pamagdilem amo ta milagro ba-lo amo magparet. Piro anday
ipaita ong nindio, poira lamang ong tatang makabebereng ang bagay
ang pario tang nainabo ong propitang si Jonas asing tokaw. 40 Mga
monopa si Jonas tolong kaldaw ig tolong labi ong teled tang sian tang
mabael ang yan, maning ka atan tang mainabo ong yen, ang Ana ta
Taw. Tenged magtiniro ta tolong kaldaw ig tolong labi ong adalem tang
tanek. 41 Pag kabot tang kaldaw ang magosgar da tang Dios, ang mga
taga Ninive tomalonga don ig magpamatod ang yamo dapat ang silotan.
Tenged asing si Jonas nagtoldok ong nira, namagtogat tanira tang mga
kasalanan nira. Piro yamo, maski may tarin da mandian ang sobra pa
ong ni Jonas, indi amo pa enged mamagparet ong toldok na. 42 Ong
kaldaw kang asi, tomalonga ka don tang Rayna tang Abagat† ig maning
ka ang yamo dapat kaman ang silotan. Tenged asing tokaw nagalin pa

§ **12:29** 12:29 Ong palimbawang na, ang mapoirsang taw yay si Satanas. Piro si Jesus mas mapoirsa ong ni Satanas. Midio linapot da ni Jesus si Satanas tenged agpalayasen na ra tang mga sinakepan ni Satanas ang magalin ong sinangoni tang mga taw ang aggistaran nira. * **12:34** 12:34 “Kalalain tang mga ogali mi!” Ong bitalang Grigo: Mga ma-kal amo! † **12:42** 12:42 Ang “Rayna tang Abagat” yay ang rayna ong Seba, tatang banoa ong parting abagat tang Arabia asing tokaw. Mabasa ta tang natetenged ong nandia ong 1 Hari 10:1-13.

tanandia ong logar ang dorog kalawid para lamang mamasi ong kinatawanan tang ading si Solomon. Piro telekan mi, may nakabot da tarin ang sobra pa ong ni Solomon!”

Mga magbalik tang anday sayod ang ispirito
(Lucas 11:24-26)

43 Ganing pa si Jesus, “Pabetang ta, mga may malain ang ispirito ang lomboa ong taw ang sinledan na, ang boaten na magalig-alig ong logar ang anday wi na ig magdilem ta logar ang mapenayan na. Mga anday itaen nang mapenayan na, 44 maning ong sadili na, ‘Magbaliko ra lamang ong taw ang inistarano tanopa sia.’ Ig ong pagbalik na, kabotan na tang taw ang midio tatang balay ang anday gistar don, limpio ra ig ariglado pa. 45 Animan magpanaw si tanandia ig mangimbitar pa enged ta pitong ispiritong mas malalain pa ong nandia. Oman tenled ang lagi tanira ig mistar si don. Animan ang taw ang asing lindoan tanopa sia ta malain ang ispirito, mas maliwag tang pagkabetang ang kaboton na mandian. Sia maning ka atan tang mainabo ong malalain ang mga taw mandian, magimong mas makaeled pa tang mabetangan nira.”

Ang nanay ig mga logod ni Jesus
(Marcos 3:31-35; Lucas 8:19-21)

46 Mintras pagbitala pa si Jesus ong mga taw, kiminabot tang nanay na ig mga logod na. Pinagoy lamang nira si Jesus ong teled tang balay ig don tanira pamagelat ong loa. 47 [Ganing tang tatang taw ong ni Jesus, “Asia ong loa tang nanay mo ig mga logod mo. Agdilemena nira.”] 48 Siminabat si Jesus ang ganing, “Piro sinopa bato tang nanayo may ang mga logodo?” 49 Oman sinoldok na tang mga sinagpan na ig ganing, “Na yay ang nanayo ig ang mga logodo! 50 Tenged ang sinopay pagtoman tang kaliagan tang Tatayo don ong langit, tanira yay ang agbibilango ang nanayo ig mga logodo.”

13

Ang palimbawa natetenged ong manigta-bol
(Marcos 4:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Ong kaldaw kang asi, limindoa si Jesus ong balay ig napaning ong binit tang baybay. Don tanandia kiminarong para magtoldok. 2 Indi naboay, tiniripo-pokan da tanandia ta kadoro-doroan ang mga taw, animan ang bindoat na siminay tanandia ong tatang bilog ong dalay-dalayan tang talsi ig don si kiminarong. Ang mga taw don lamang ong takat. 3 Sinoldokan tanira ni Jesus ta yading mga bagay, ig pirming paggamit ta mga palimbawa.* Ong tatang palimbawa na ganing tanandia,

“May tatang taw ang napanaw ong koma na para magta-bol ta binik. 4 Ong pagtara-bolon na, may mga binik ang nailat ong dalan. Siminogpo tang mga lamlam ig dayon ang laging sinompit nira. 5 May mga binik kang nabo-log ong kabatoan ig manipit lamang tang tanek don. Animan namansilongay ang lagi. 6 Piro asing makintan tang kaldaw, nangalanet ang lagi tenged dibabaw lamang tang lamot na. 7 Ang domang binik nala-sik ong kaibabawenan ang tenekan. Namanrabong tang mga

* **13:3** 13:3 Ang bitalang “palimbawa,” mga ong Tagalog ay “talinghaga.” Ang palimbawa istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta.

ibabawen ig dineg na tang ba-long namansilongay. 8 May doma pa
enged ang binik ang nabo-log ong matambek ang tanek. Pagalongay,
namambael ig namorak ta doro. Ang doma, tang gatos ang pasi kada
koay na, may enem ang polok, ig may talo-long polok. 9 Mamasi tang
may talinga!"

Angay naggamit si Jesus ta mga palimbawa?
(Marcos 4:10-12; Lucas 8:9-10)

10 Namampalenget ong ni Jesus tang mga sinagpan na ig namane-ma
ang ganing, "Angay paggamita ta mga palimbawa mga pagtoldoka ong
mga taw?" 11 Ganing si Jesus ong nira, "Ang mga sikrito natetenged ong
inadian tang Dios, agbebego ra ong nindio mandian para maintindian
mi. Piro ong doma, indi tanira agbegen ta diritso. 12 Ang taw ang may
gaintindian na natetenged ong Dios, dolangan pa, ig doro pa enged tang
maintindian na. Piro ang taw ang anday gaintindian na, maski ang ge-
ley lamang ang gaintindian na, sia komiten pa ka enged ong nandia.
13 Animan pagbitalao ong mga taw ong mga palimbawa tenged maski
pamansipa-dek tanira, indi tanira gangaita. Ig maski pamamasi, indi ka
gangaintindi. 14 Animan mandian da nagmatod ong nira tang inaning
tang propitang si Isaias asing tokaw pa ang ganing,
'Mamasi amo man ang mamasi, indi amo ka mangaintindi.
Ig maski pa-dek amo man tang pa-dek, indi amo ka mangaita.
15 Tenged ang mga taw ang na, matetegat tang mga kolo nira.
Ang mga talinga nira pamandamel da lamang tang pamasi,
ig pineyeng da lamang nira tang mga mata nira
para indi tanira mangaita ig indi mangabasi.
Itaben mangaintindi pa tanira,
magbalik pa tang nem nira ong yen,
ig pao-yaeno tanira,' ganing tang Dios.†
16 Piro yamo, masoirti amo tenged gangaita ig gangabasi amo. 17 Ong
kamatodan, dorong mga propita ig mga mato-lid ang taw asing tokaw
ang gangaliliag din ang mangaita tang mga bagay ang gitaen mi man-
dian ig mangabasi tang gaba-yan mi ra. Piro sia indi nakabotan nira ong
timpo nira."

Pinaintindi ni Jesus tang palimbawa natetenged ong manigta-bol
(Marcos 4:13-20; Lucas 8:11-15)

18 "Mandian, mamasi amo tang maliag yaning tang palimbawa
natetenged ong manigta-bol. 19 Ang mga binik ang nailat ong dalan, yay
ang mga taw ang pamamasi tang bitala natetenged ong inadian tang
Dios, piro indi gangaintindi. Dadaton ang lagi si Satanas ig agkomiten
na tang bitala ang naloak da ong popotokon nira.
20 "Ang mga binik ang nabo-log ong kabatoan, yay ang mga taw ang
pamamasi tang bitala ig agrisibien ang lagi nira ang may kalipay. 21 Piro
tenged belag ta de-dek ong popotokon nira, indi lamang maboay tang
pagto nira. Mga agliwagan tanira obin aggakigan tenged ong pagtoman
nira tang bitala tang Dios, dayon ang laging bo-wanan nira tang pagto
nira.
22 "Ang mga binik ang nangala-sik ong kaibabawenan, pario ka mga
may mga taw ang pamamasi tang bitala tang Dios, piro pamagpaborido

† **13:15** 13:14-15 Isaias 6:9-10

ong yading irintindien nira ig gaekelan ong manggad nira. Animan ang
bitala tang Dios andang pisan ay borak na ong kaboi nira.
23 “Piro ang binik ang nabo-log ong matambek ang tanek, yay ang mga
taw ang pamamasi ig gangaintindi enged tang bitala tang Dios. Animan
ang bitala may masinlong borak na ong kaboi nira. Ang doma kadoro-
doroan, ang doma doro ka, ig ang doma kasarangan lamang.”‡

Ang palimbawa natetenged ong mga ibabawen

24 Inistorian ka tanira ni Jesus tang palimbawang na. Ganing tanandia,
“Ang paggaraemen tang Dios bilang adi pario ong bindoat tang tatang
taw asing nagloak ta masinlong binik ong koma na. 25 Pagatapos ang
nagloak, may tatang labi mintras gapoyat tanandia, napaning ong koma
na tang kasoay na ig don nagta-bol ka ta ibabawen. 26 Mandian, asing
pamorak da tang paray, ba-lo inita ig nailala tang mga ibabawen.§
27 Animan ang mga torobolon namampaning ong may nandia ig ganing,
‘Masinlong binik tang lindoak ta ong tanek mo. Angay dorong ibabawen
na, ong aypa bato nagalin?’ 28 Ganing tang may nandia, ‘Ang taw ang
kasoayo yay ang nagboat ta sia!’ Animan nane-ma tang mga torobolon
na ang ganing, ‘Onopa, bonlokon amen si?’ 29 Ganing tanandia, ‘Indi
ra, itaben mabonlok pa asta ang mga paray. 30 Pabayan mi ra lamang
asta komabot tang pangangayeg. Ong pangangayeg da lamang tobolono
tang mamanigayeg ang pamonlokon kang lagi nira tang mga ibabawen
ig pame-ket be-keten para sirokon. Oman ba-lo ipasimeto ong nira tang
pa-bat ong bodiga.’ ”

Ang palimbawa natetenged ong alibotod tang mostasa
(Marcos 4:30-32; Lucas 13:18-19)

31 Nagpadayon si Jesus ong pagbitala na ong mga taw ong tata sing
palimbawa. Ganing tanandia, “Ang inadian tang Dios pario ong tatang
alibotod ta mostasa ang lindoak ta tatang taw ong kodal na. 32 Na kage-
ley ge-leyan ong tanan ang mga alibotod ang poiding iloak. Piro mga
maloak da ngani, pambael asta mas mabael pa ong domang mga iloloak,
ig midio papa ra ta ayo tang kalawig na.* Maski ang mga lamlam poidi
rang magboat ta poyad don ong mga tanga na.”

Ang palimbawa natetenged ong pampalsa ta tinapay
(Lucas 13:20-21)

33 Nagistoria pa si Jesus ta tata pang palimbawa. Ganing tanandia,
“Ang inadian tang Dios pario ong pampalsa ta tinapay ang sinampora ta
tatang babay ong tolong gantang ang arina. Maski ge-ley tang pampalsa,
minalsa tang bilog ang minasa.”

Ang paggamit ni Jesus ta mga palimbawa
(Marcos 4:33-34)

34 Animan, ang tanan ang asia binitala ni Jesus ong mga taw ong mga
palimbawa. Ig anday sinoldok na ong nira ang indi tanandia naggamit

‡ **13:23** 13:23 Ong bitalang Grigo: Ang doma tale-tang gatos tang borak nira, may enem ang polok, ig may talo-long polok. § **13:26** 13:26 Ang ibabawen ang asing sina-bol ay tatang klasi ta ibabawen ang pario ta melang, ang itsora na magang paray. Indi pa mailala mintras indi pa pambael ig pamorak. * **13:32** 13:32 Ang mostasa don ong banoang Israel parting klasi ta mostasa ang agloloak ong Pilipinas. Mga mabael da, ang kalawig na pario ong papa ta kalamonggay.

ta palimbawa. 35 Bindoat na narin agod mainabo tang inaning tang Dios
ong propita na asing tokaw ang ganing,
“Mitalao ong nira ong mga palimbawa,
Ibego ong nira tang mga bagay ang gatalok mimpisa pang bindoat tang
kalibotan.”†

Pinaintindi ni Jesus tang palimbawa natetenged ong mga ibabawen

36 Pagatapos ta si, bino-wanan ni Jesus tang mga taw ig siminled ong
balay. Namansidaton tang mga sinagpan na ig nagigampang ong nandia
ang ganing, “Ipaintindi mo kay ong yamen tang maliag yaning tang
palimbawa natetenged ong mga ibabawen.” 37 Ganing si Jesus, “Ang taw
ang asing nagloak tang masinlong binik anday doma kondi yo, ang Ana
ta Taw. 38 Ang tanek ang lindoakan yay ang kalibotan. Ang masinlong
mga binik anday doma kondi ang mga taw ang gasakepan tang gaem
tang Dios. Ig ang mga ibabawen yay ang mga taw ang gasakepan tang
gaem ni Satanas. 39 Si Satanas tang taw ang traidor ang yay nagta-bol
ta ibabawen. Ang pangangayeg, ya ray ang kataposan tang kalibotan,
ig ang mga mamanigayeg anday doma kondi ang mga anghil. 40 Mga
monopa agbonlokon tang mga ibabawen ig dayon ang sirokon, maning
ka don tang mainabo ong kataposan tang kalibotan. 41 Yo, ang Ana ta
Taw, manobolo ong mga anghilo ang simeten ig palinen ong inadiano‡
tang tanan ang taw ang yay ang gagikanan ang pamagkatalak tang mga
karomanan nira, asta ang tanan ang pamagboat ta malain. 42 Oman
dayon tanirang i-lek ong impirno, don ong apoy ang indi enged mapatay-
patay asta ong tanopa. Ig don tanira mamagini-yak ig mamansikayeget
tang mga isi nira. 43 Piro ang mga taw ang mato-lid mamansisinggat ang
midio ra kaldaw don ong inadian tang Tatay nira. Mamasi tang may
talinga!”

Ang palimbawa natetenged ong manggad ang limbeng

44 “Ang inadian tang Dios pario ong manggad ang limbeng ong tanek
ig nāli ta tatang taw. Ang bindoat tang taw ang asi sinampekan na sing
oman, ig ong sobrang kalipay na minolik ig pinabakal na tang tanan ang
pagkabetang na. Oman dayon ang binakal na tang tanek ang asi.”

Ang palimbawa natetenged ong pirlas

45 “Ya ka ang inadian tang Dios, pario ka ong maralen ang pirlas ang
yay ang agdilemen ta tatang nigosianti. 46 Asing pagaita na tang tatang
maralen ang enged, minolik tanandia ig pinabakal na tang tanan ang
pagkabetang na, ig dayon ang binakal na tang pirlas ang asi.”

Ang palimbawa natetenged ong lambat

47 “Ang mainabo ong inadian tang Dios mapapario ong nainabo asing
may lambat ang tina-tak ong talsi ig sari-saring yan tang nakomit na.
48 Asing ponok da tang lambat ta yan, pinatakat da ong baybay. Oman
dayon dang namansikarong tang mga taw para belag-belagan tang mga
yan. Ang masisinlo bintang nira ong tiklis ig ang mga anday sasayod
pinlek lamang nira. 49 Maning ka atan tang mainabo ong kataposan tang
kalibotan. Ang mga anghil komabot para ipabelag tang mga taw ang
malalain ong mga taw ang moro-ya. 50 Oman ang mga malalain i-lek ong

† **13:35** 13:35 Salmo 78:2 ‡ **13:41** 13:41 Ang maliag yaning tang “inadian” tang Dios, tarin lamang ong birsikolong na, ay ang bilog ang kalibotan ang gagaeman na.

impirno, don ong apoy ang indi enged mapatay-patay asta ong tanopa.
Ig don tanira mamagini-yak ig mamansikayeget tang mga isi nira.”

Ang dating kinata-wanan may ang ba-lo

51 Pagatapos, nane-ma si Jesus ong nira ang ganing, “Onopa? Naintin-
dian mi ra tang tanan ang inaningo ong nindio?” “Ee, naintindian
amen,” ganing tanira. 52 Ig ganing si Jesus, “Animan mandian, ang kada
manigtoldok tang Katobolan, mga may gata-wanan na ka natetenged
ong paggaraemen tang Dios bilang adi, ang taw ang asi pario ka ong may
nandia ta balay ang dorong kagamitan na. Ig belag lamang tang dating
mga gamit tang agpaloa na ong bodiga na, kondi asta ra ka ang mga ba-
lo.”

Indi rinisibi si Jesus ong Nazaret
(Marcos 6:1-6; Lucas 4:16-30)

53 Asing pagatapos ni Jesus ang nagtoldok tang mga palimbawang na,
dayon tanandiang nagalin don. 54 Minolik ong sadiling banoa na, ig don
nagtoldok ong simban nira. Nangabereng tang tanan ang nangabasi
tang mga agtotoldok na. Animan pamagtere-ma te-man tanira ang
ganing, “Ong aypa bato nakomit tang taw ang na tang kinata-wanan na?
Angay gapagboat tanandia ta mga milagro? 55 Gailala ta tang taw ang na!
Ana ka lamang tanandia tang karpintiro! Ang nanay na si Maria ig ang
mga logod na da Santiago, Jose, Simon ig Judas. 56 Asta ang mga logod
nang mga babay tarin ka pamansistar. Ta, ong aypa nakomit na tang
mga abilidad nang na?” 57 Ig tenged ong kaerep nira, indi enged ilalaen
nira.

Animan ganing si Jesus ong nira, “Ang tatang propita aggilalaen tang
tanan ang taw, poira lamang ong mga kasimanoa na ig ong pamalay-
balay na.” 58 Ig tenged indi tanira mamagparet, indi tanandia napagboat
ta yading milagro don.

14

Ang pagpatay ong ni Juan ang Manigboniag
(Marcos 6:14-29; Lucas 9:7-9)

1 Mandian si Herodes, ang pangolokolo ong Galilea,* naba-yan na tang
natetenged ong mga agboaten ni Jesus. 2 Animan ganing si Herodes ong
mga opisialis na, “Aroy! Sia si Juan ang Manigboniag! Sigoro naboing
oman, animan sia may gaem nang magboat ta mga makabebereng ang
mga bagay!”

3-4 Na yay ang ga-tang ong isip ni Herodes tenged tanopa sia tanandia
tang nagpadep ong ni Juan, oman pinalapot na ig pinapriso. Bindoat
narin ni Herodes tenged pirming agsamblengen tanandia ni Juan tenged
ong pagiga-pen a-pen na ong babay ang si Herodias, ang katawa tang
logod nang si Felipe. Narin tang pirming agganing ni Juan, “Kontra
ong Katobolan ta ang magkatawan amo tang katawa tang logod mo!”
5 Tenged tarin, galiliag din si Herodes ang ipapatay na si Juan, piro
geldan tanandia ong mga taw, tenged si Juan aggilalaen nirang propita
tang Dios.

---

* **14:1** 14:1 Ang Herodes ang na ay si Herodes Antipas. Tanandia ana tang ading si Herodes ang nagpapatay ong mga mamolang gege-ley asing tokaw. Si Herodes Antipas tang tetrarka, ang maliag yaning gobirnador, tang Galilea. Piro teta ang goy ong nandia adi ka.

6 Oman, asing kiminabot tang kakaldawan ni Herodes, ang anang
babay ni Herodias nagtayaw ong talongan tang mga bisita. Ig nalipay
ang pisan tang ading si Herodes. 7 Animan ganing ang nanompa tang
adi ong soltiras, “Mama-dola ong yen maski onopay galiagan mo, ig i-
dolo ong nio.” 8 Ong solsol tang nanay na siminabat tang soltiras ang
ganing, “I-dol mo kay ong yen mandian ang lagi tang kolo ni Juan ang
Manigboniag, ang agbe-tang ong tatang bandiha.” 9 Pagabasi tang adi,
pinongawan tanandia ta mo-ya. Piro tenged ong pangako na ong soltiras
ang naba-yan mismo tang mga bisita, pinaboat na ra lamang tang pina-
dol tang soltiras. 10 Pinapotolan na ta likel si Juan don ong prisoan.
11 Oman bintang tang kolo ong tatang bandiha ig ingkelan ong soltiras.
Ig narin dayon kang inintriga tang soltiras ong nanay na.
12 Animan pinaningan don tang mga sinagpan ni Juan, kinomit nira
tang sinangoni na ig limbeng. Pagatapos, napaning tanira ong ni Jesus
ig binalita nira tang nainabo.

Pinapan ni Jesus tang sobra ong limang ribong taw
(Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

13 Pagabasi ta si ni Jesus, siminay tanandia ong bilog ig tambilog
lamang tanandiang napaning ong logar ang anday gistar ang taw. Piro
asing pagatako tang mga taw ang napagalin da tanandia, namagalin ka
tanira ong mga kababarioan nira ig namagpanaw ang pangobay tang
baybay paning ong logar ang agrombon na. 14 Pagataboan ni Jesus, inita
na tang kadoro-doroan ang mga taw ang asi. Dorong katete-beken na
ong nira, animan pinao-ya na tang mga pamagmasit ang ingkelan nira
don.
15 Asing apon da, namampalenget ong nandia tang mga sinagpan na
ig minaning, “Madali rang makorop tang kaldaw, ig anda paman ay mga
taw ang gistar ong logar ang na. Mo-ya pa sigoro, papaningen ta ra tang
mga taw ong mga bario para mapamakal tanira ta mapangan nira.”
16 Piro siminabat si Jesus, “Maski indi ra papagalinen ta tanira. Yamo
tang magtorol ta mapangan nira.”
17 Ganing ka tang mga sinagpan na, “Aroy, monora bato? Lima ka
lamang bilog ang tinapay ig doroa ka lamang bilog ang yan tang ekel ta!”
18 Ganing si Jesus ong nira, “Abir, e-lan mi sia tani.”
19 Oman pinakarong na tang mga taw ong kaibabawenan. Kinomit
na tang limang bilog ang tinapay may ang doroang bilog ang yan.
Simininga rang tanandia ong langit ig nagpasalamat ong Dios. Oman
pinisi-pisi na tang mga tinapay ig sindol ong mga sinagpan na para
itagtag ong mga taw. 20 Nangapamangan tang tanan ang taw ig poros
nangaelen. Pagatapos, sinimet tang mga sinagpan na tang nanga-da, ig
nanga-mok pa tanira ta tampolok may doroang tiklis. 21 Ang mga laling
namamangan bali limang ribo rang lagi, poira pa tang mga babay ig ang
mga mola.

Napanaw si Jesus ong ta-paw tang talsi
(Marcos 6:45-52; Juan 6:15-21)

22 Pagatapos ta si, dayon ang laging sinobol ni Jesus tang mga sinagpan
na ang tomay da ong bilog nirang mabael agod tongkaw da ong dobaling
baybay mintras agpaoliken na pa tang mga taw. 23 Pagapagalin tang
mga taw, siminakat si Jesus ong tatang bokid ang tanandia lamang para

mangadi. Nalabian tanandia don. 24 Piro ong oras kang asi, don da
ong laod tang bilog ang agtayan tang mga sinagpan na ang agtampok-
tampokon tang mga langeb tenged panongtong ong mageyep. 25 Ig asing
garamal da, diminaton da si Jesus ong nira ang papanaw ong ta-paw
tang talsi. 26 Pagaita tang mga sinagpan na ang may papanaw ong ta-
paw tang talsi, pisan tanirang namangelel ig ong sobrang karaelden nira
nangaiteg pa ang ganing, "May peled!" 27 Piro minitalang lagi si Jesus
ong nira ang ganing, "Indi amo meled. Yo na, si Jesus!"
28 Oman minaning si Pedro, "Gino! Mga yawa kaman sia, papaningeno
nio atan ong ta-paw tang talsi ang papanaw."
29 Ganing si Jesus, "Tania!"
Minabak si Pedro ong bilog ig napanaw ong ta-paw tang talsi, ang
agpaning ong ni Jesus. 30 Piro asing pagaita ni Pedro ang mapoirsa tang
mageyep, inledan tanandia ig tatalmed da rin. Animan miniteg tanandia
ang ganing, "Gino, tabang!"
31 Ig kinirabot ang lagi ni Jesus. Oman ganing si Jesus ong ni Pedro,
"Angay nagdoadoā? Korang pa ka enged tang pagtalig mo!"
32 Pagatay lamang nira ong bilog, dayon ang laging nagpoas tang
mageyep. 33 Ig tinowan si Jesus tang mga aroman nira don ong bilog ang
ganing, "Matod ka kaman ang yawa tang Ana tang Dios!"

Pinao-ya ni Jesus tang mga pamagmasit ong Genesaret
(Marcos 6:53-56)

34 Pagakabot nira ong dobaling baybay, don tanira siminampet ong
Genesaret. 35 Nailalang lagi si Jesus tang mga taga don, animan binali-
tang lagi nira ong tanan ang logar ang gasakep don ang kiminabot da si
Jesus. Animan ingkelan tang mga taw ong nandia tang tanan ang mga
pamagmasit nira. 36 Namagpakiloy tanira ong ni Jesus ang maski mate-
lek da lamang tang mga pamagmasit tang kapotan tang lambong na. Ig
ang tanan ang nangate-lek, namago-ya.

15

Ang mga toromanen ta taw ig ang Katobolan tang Dios
(Marcos 7:1-13)

1 Tatang kaldaw may mga Pariseo ig mga manigtoldok tang Katobolan
ang nagalin ong Jerusalem ang namansipalenget ong ni Jesus. Sine-
ma nira ang ganing, 2 "Angay agkontraen tang mga sinagpan mo tang
mga toromanen ang pinanoblian ta ong mga kamepet-mepetan ta?
Pamamangan lamang ang indi pamamanaw tang mga kalima nira sigon
ong kaogalian ta!"* 3 Ganing si Jesus ang siminabat, "Angay yamo,
agkontraen mi ka tang tobol tang Dios para lamang matoman mi tang
toromanen mi? 4 Ganing tang tobol tang Dios, 'Galangen mo tang tatay
mo may ang nanay mo,' ig 'Ang sinopay magbitala ta malain kontra
ong tatay obin ong nanay na, dapat patayen.'† 5 Piro yamo, parti tang
agtotoldok mi. Tenged ganing amo, mga ang taw may matabang na rin
ong mga ginikanan na, poiding maning ong nira, 'May itabango rin ong

* **15:2** 15:2 Dorong mga riglaminto tang mga Judio ang agboaten nira para magimong limpio ong pama-dek tang Dios. Ang pagpamanaw ba-lo mamangan ig ang pagpangogat tang mga platon, asia doroa ong mga toromanen ang agtoldan nira ta importansia. † **15:4** 15:4 Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16; Exodo 21:17; Levitico 20:9

nindio, piro indi ra ma-dolo tenged nangakō ra ang i-dolo ong Dios.’ 6 Ig
ganing among mga maning don, anda ray kaministiran ang tabangan na
pa tang mga ginikanan na. Animan, agboaten ming anday kointa na tang
tobol tang Dios tenged ong kaogalian ming asia. 7 Mga manloloko amo
ig mga traidor! Ang pagto mi ong Dios paita-ita lamang! Animan tama
kaman tang inaning tang Dios natetenged ong nindio ang pinasolat na
ong propitang si Isaias ang ganing,
8 ‘Ang mga taw ang na aggalangeno nira ong anga lamang.
Piro ong kamatodan, ang popotokon nira alawid ong yen.
9 Anday data na tang pagto nira ong yen,
Tenged ang mga agtotoldok nirang ganing mga tobol tang Dios, toroma-
nen ang boat-boat lamang ta taw.’ ”‡

Ang mga bagay ang pagpaboling ong taw ong pama-dek tang Dios
(Marcos 7:14-23)

10 Ginoyan ni Jesus tang mga taw ang palenget ong nandia ig minaning
ong nira, “Mamasi amo ta mo-ya agod maintindian mi tang ibitalao ong
nindio. 11 Belag tang agte-led ong sinangoni ta taw tang pagpaboling ong
nandia ong pama-dek tang Dios, kondi ang mga malalain ang loloa ong
anga na.”
12 Maboay-boay ta ge-ley, namansipalenget tang mga sinagpan na ang
ganing, “Nata-wanan mo ka? Nasilag tang mga Pariseo ong binitala
mong asi.”
13 Siminabat si Jesus, “Ang kada iloloak ang indi lindoak tang Tatayong
asi ong langit, bonlokon ang enged. 14 Pabayan mi lamang tanira. Mga
boray tanirang pamagantabay ong kapario nirang mga boray. Ig mga
ang boray yay ang magantabay ong kapario nang boray, pario tanirang
mabo-log ong adalem ang galoang.”
15 Oman ganing si Pedro ong nandia, “Ipaintindi mo kay ong yamen
tang maliag yaning tang palimbawang asi nongayna.”
16 Ganing si Jesus ong nira, “Asta yamo, indi amo pa gangaintindi?
17 Indi gata-wanan mi? Ang maski onopay te-led ong anga pagdiritso
ong sian, oman loloa ong sinangoni. 18 Piro ang loloa ong anga, pagalin
mismo ong popotokon, ig sia yay ang pagpaboling ong taw ong pama-
dek tang Dios. 19 Tenged don mismo ong popotokon ta taw pagalin tang
anday sasayod ang mga pagirisipen ig ang mga boat ang malalain, pario
tang pamatay ta taw, ang pangombabay obin pangonlali, ang pagiga-
pen a-pen ong belag ta katawa na, panakaw, pamirdi ta dengeg tang
masig ka taw na, ig ang pagtistigo ta bo-li. 20 Animan ang tanan ang asia
tang pagpaboling ong taw, ig belag tang mga indi tanandia pagosoy ong
tamang pagpamanaw tang kalima na ba-lo mamangan.”

Ang pagtalig tang tatang babay ang taga Canaan
(Marcos 7:24-30)

21 Namagalin da Jesus don ig namansipaning ong mga logar ang sakep
tang mga siodad tang Tiro ig Sidon. 22 Mandian, may tatang babay ang
Cananea, ang belag ta Israelita, ang gistar ong logar ang asi. Napalenget
tanandia ong ni Jesus ig nagpakiloy ang ganing, “Gino, Inampo ni
David, mate-beka ong anao ang babay! Sinled tanandia ta dimonio ig
pagpinitinsia ra ta mo-ya.”

‡ **15:9** 15:8-9 Isaias 29:13

23 Piro indi nagintindi si Jesus. Animan ang mga sinagpan na na-
palenget ong nandia ig ganing, “Paoyona ra lamang agod magalin da.
Sigi lamang tang daton-daton na ong yaten ig dorog kaingal!” 24 Piro
siminabat si Jesus, “Yo, sinobolo para tabangan tang mga Israelita§
lamang, tenged pario ra tanira ong mga karnirong ganga-ngi ta dalan.”
25 Piro napalenget pa ka enged tang babay ong ni Jesus, liminod ong
talongan na ig minaning, “Gino, mate-beka kay!”

26 Piro siminabat si Jesus ong tatang sarabien ang ganing, “Belag ono
ta tama ang komiten tang pamangan tang mga mola oman i-dol ong mga
kiro.”

27 Siminabat si tang babay, “Matod ka kaman, Gino. Piro maski ngani
ang mga kiro, gapamangan tang namek ang gangabo-log ong lamisan
tang agalen nira.” 28 Animan ganing si Jesus, “Dorog kabael tang pagtalig
mo! Mainabo enged tang agpa-dolon mo.” Ig ong oras kang laging asi
nago-ya tang ana na.

Doro tang pinao-ya ni Jesus

29 Nagalin si Jesus don ong logar ang asi ig nagbalik ong binit tang
baybay tang Galilea. Siminakat tanandia ong tatang bokid ig don
kiminarong. 30 Dorong mga taw tang namansipaning don ong nandia.
Ingkelan nira tang mga piang, ang mga pingkaw, ang mga boray, mga
boyon ig doro pa enged ang may mga masit nira. Aggekelan nira ong
talongan ni Jesus ig pinao-ya na tanirang tanan. 31 Nangabereng ta mo-
ya tang mga taw tenged inita nirang bibitala ra tang mga boyon, mo-ya
ra tang mga kalima tang mga pingkaw, ang mga piang gangapanaw da ig
ang mga boray gangaita ra. Ig ang tanan ang mga taw don namagdayaw
ong Dios tang Israel.

Pinapan ni Jesus tang sobra ong epat ang ribong taw
(Marcos 8:1-10)

32 Asing don pa tanira ong bokid, ginoyan ni Jesus tang mga sinagpan
na ang palenget ig minaning, “Gate-beko ong mga taw ang na, tenged
tolo rang kaldaw tanirang ka-pen ta, ig mandian anda ray mapangan
nira. Indio galiliag ang paoliken tanirang indi gangapamangan, itaben
tomomba tanira ong dalan.”

33 Ganing tang mga sinagpan na, “Ong ari ita pa bato makomit ta
pamangan tarin ong logar ang na ang magigo ong nang kadoro-doroan
ang taw?”

34 Nane-ma si Jesus, “Pirapa pang bilog tang tinapay mi atan?”

“Pito ra lamang bilog ang tinapay ig pirapang bilog ang yan ang gege-
ley,” tang sabat nira.

35 Oman pinakarong ni Jesus tang mga taw ong tanek. 36 Kinomit na
tang pitong bilog ang tinapay ig ang yan ang gege-ley ig nagpasalamat
ong Dios. Pinisi-pisi na si ig sindol ong mga sinagpan na, oman sinagtag
nira ong mga taw. 37 Nangapamangan tang tanan ang taw ig poros
nangaelen. Pagatapos, sinimet tang mga sinagpan na tang nanga-da, ig
nanga-mok pa tanira ta pitong tiklis. 38 Mga epat ang ribo rang lagi tang
mga laling namamangan poira pa ong mga babay ig mga mola.

§ **15:24** 15:24 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio.

39 Pagatapos ta si, dayon dang pinaolik ni Jesus tang mga taw, ba-lo
tanandia siminay ong tatang bilog ang mabael, aroman na tang mga
sinagpan na, para paning ong logar ang Magadan.

16

Agdileman nira si Jesus ta milagro
(Marcos 8:11-13; Lucas 12:54-56)

1 May mga Pariseo ig mga Saduseo ang namampalenget ong ni Jesus
para sobokan nira. Ganing tanira, "Abir, magpaitā kay ong yamen ta
milagro ang yawa matod ang nagalin ong Dios." 2 [Ganing si Jesus
ang siminabat, "Mga gakorop da tang kaldaw ig ang langit masinggi,
ganing amo, 'Masinlo tang timpo ong damal.' 3 Ig mga ba-lo tenla
tang kaldaw, mga ang langit masinggi ig pangi-lep, ganingo amo ka,
'Komoran mandian.' Gatako among manaid mga onopa tang maliag
yaning tang mga pasinial ang gitaen mi ong langit may ong tanek.
Piro angay indi gata-wanan mi tang maliag yaning tang mga tanda ang
agpaita mandian ang mga timpo?] 4 Yamong mga traidor amo! Kalalain
tang ogali mi! Pamagdilem amo ta milagro ba-lo amo magparet. Piro
anday ipaita ong nindio, poira lamang ong tatang makabebereng ang
bagay ang pario tang nainabo ong propitang si Jonas asing tokaw."
Pagabitala na ta si, nagalin ang lagi tanandia.

Ang mga toldok tang mga Pariseo ig mga Saduseo pario ong pampalsa ta tinapay
(Marcos 8:14-21)

5 Asing siminay da Jesus para loma-ted ong dobaling baybay, nangali-
pat pala tang mga sinagpan na ang namagbalon ta pamangan. 6 Mintras
lalayag tanira, ganing si Jesus ong nira, "Magandam amo ong pampalsa
ta tinapay tang mga Pariseo ig mga Saduseo."
7 Tenged don, namagampang-ampang tang mga sinagpan na, "Sigoro
maning ta si tang inaning na tenged indi ita napamagbalon ta tinapay."
8 Gata-wanan ni Jesus tang agpagampangan nira, animan ganing
ong nira, "Korang pa enged tang pagtalig mi! Angay pamagpalibeg
amo tang mga kolo mi ang anday ekel ming tinapay? 9 Indi amo pa
enged gangaintindi? Onopa? Nalipatan mi ra asing pagpisi-pisio tang
limang bilog ang tinapay para mangapamangan tang sobra ong limang
ribong taw? Pirapang tiklis tang nasimet mi ong nanga-da? 10 Asta ang
pagpisi-pisio tang pitong bilog ang tinapay para ong sobra ong epat ang
ribong taw, pirapa kang tiklis tang nasimet mi? 11 Animan angay indi
amo nangaintindi ang belag ta tinapay tang maliagong yaning asing
paganingo ang 'Magandam amo ong pampalsa ta tinapay tang mga
Pariseo ig mga Saduseo.' " 12 Ig don ba-lo pa nata-wanan nira ang belag
pala tang pampalsa ang aggamiten ong tinapay tang dapat andaman
nira, kondi ang mga agtotoldok tang mga Pariseo ig mga Saduseo.

Ang bitala ni Pedro natetenged ong ni Jesus
(Marcos 8:27-30; Lucas 9:18-21)

13 Mandian, asing da Jesus don da ong logar tang siodad ang aggoyan
ta Cesarea ni Filipos, sine-ma na tang mga sinagpan na ang ganing,
"Gonopa tang mga taw natetenged ong yen, ang Ana ta Taw?* Yo, sinōpa

* **16:13** 16:13 "Ana ta Taw." Telekan ong Bokabolario.

ono?” 14 Siminabat tanira, “Ganing tang doma, yawa ono si Juan ang
Manigboniag. Ang doma ganing ka, yawa ono si Elias. Ig ganing pa
ka tang doma, yawa ono si Jeremias ig mga belag, tata pa ong mga
propita asing tokaw.” 15 Ig ganing si Jesus ong nira, “Piro mga ong
nindio, yo sinōpa?” 16 Ang siminabat si Simon Pedro, “Yawa tang Cristo,†
ang Ana tang Dios ang boi!”‡ 17 Dayon ang minaning si Jesus ong ni
Simon, “Simon, ana ni Jonas, pinalabia tang Dios. Tenged belag ta taw
tang nagbeg ta narin ong nio, kondi ang Tatayo don ong langit. 18 Ig
mandian, ang igoyo ra ong nio ay Pedro, maliag yaning tatang bato.§
Ig ong pondasion ang nang bato, ipa-dengo tang yen ang simban, ang
yay ang tanan ang mga taw ang magto ong yen. Maski kamatayen* pa,
anday gaem nang mandeg ong nira. 19 I-dolo ong nio tang katengdanan
ang maggaem ig magekel ong mga taw ang gasakepan tang Dios.† Ang
maski onopay bawalen mong boaten tarin ong ta-paw tang kalibotan,
bawalen ka tang Dios ong langit. Ig ang maski onopay ipagna mo, ya
kay ang ipagna tang Dios ong langit.”‡ 20 Oman maelet ang sinoyonan ni
Jesus tang mga sinagpan na ang indi enged mamagbeg maski ong ninopa
ang tanandia tang Cristo.

Sinayod ni Jesus tang natetenged ong kamatayen ang mapasaran na (Marcos 8:31—9:1; Lucas 9:22-27)

21 Mimpisa don, nagimpisa ra si Jesus ang nagsaysay ong mga sinagpan
na mga onopa tang mainabo ong nandia. Ganing tanandia, “Kaministi-
ran ang paningo ong Jerusalem agod don mapasarano tang tanan ang
kaliwagan ang boaten ong yen tang mga mepet tang banoa, ang mga
pangolokolo ong mga padi, ig ang mga manigtoldok tang Katobolan.
Ipapatayo nira, piro ong ya-long kaldaw maboiong moman.”
22 Pagabitala lamang ni Jesus ta si, ingkelan tanandia ni Pedro ong
alawid-lawid ig agsamblengen na rin. Ganing si Pedro ong ni Jesus,
“Palawid lamang tang inaning mong asia! Indi dapat mainabo ong nio.”
23 Minalied si Jesus, siminalonga ong ni Pedro, ig sinabat nang lagi,
“Lomayasa tarin, Satanas! Pagsambera lamang ong yen! Belag ta
kaliagan tang Dios tang aggisipen mo, kondi kaliagan ta taw!”
24 Oman ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Ang sinopay galiliag
ang tomabid ong yen, kaministiran ang lipatan na tang sadili na ig
magosoy ong yen, maski kamatayen pa tang talongaen na ong pagtoman
na ong yen.§ 25 Tenged ang taw ang agpalabien na tang kaboi na tarin
ong ta-paw tang kalibotan, tanandia tang malipatan tang kaboi na. Piro
ang sinopay magbolontad tang kaboi na para ong yen, tanandia tang

† **16:16** 16:16 “Cristo.” Mga ong bitalang Hebreo, “Mesiyas.” Ang bitalang “Cristo” tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ **16:16** 16:16 “Dios ang boi” tang goy tang mga Judio ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw. § **16:18** 16:18 Ong bitalang Grigo ang aran ang Pedro ay “Petros,” ang maliag yaning “tatang bato.” * **16:18** 16:18 “kamatayen.” Ong bitalang Grigo: ang mga portan tang Hades † **16:19** 16:19 Ong bitalang Grigo: I-dolo ong nio tang mga liabi ang magabri ong inadian tang Dios. ‡ **16:19** 16:19 Ong bitalang Grigo: Ang maski onopay lapoton mo tarin ong ta-paw tang kalibotan, sia lapoton ka ong langit. Ig ang maski onopay palpatan mo, palpatan ka ong langit. § **16:24** 16:24 “magosoy ong yen, maski kamatayen pa tang talongaen na ong pagtoman na ong yen.” Ong bitalang Grigo: tomabid ong yen ang pagtakan tang sadiling kros na.

marisibi ta kaboing anday kataposan. 26 Onopa enged ay mapakina-
bangan ta tatang taw maski magimong nandia ra tang tanan ang bagay
tarin ong kalibotan, piro malipat ka ong nandia tang kaboi na? Anda!
Tenged andang pisan ay mabayad ta taw para igawad na ong kaboi
na. 27 Tenged yo, ang Ana ta Taw, magbaliko tarin ong kalibotan ang
pagekelo tang gaem ig kayagan tang Tatayo ong langit, ig aromano ka
tang mga anghil na. Ig ong oras ang asi balteno tang tanan ang taw sigon
ong mga bindoatan nira. 28 Tandan mi narin: Ang doma tarin ong nindio
mandian, kabotan pa nira tang kaldaw ig itaeno nira, ang Ana ta Taw,
ang pagbalik tarin bilang Adi."

17

Nagoman tang itsora ni Jesus
(Marcos 9:2-13; Lucas 9:28-36)

1 Pagata-lib tang enem ang kaldaw, ingkelan ni Jesus si Pedro ig ang
doroang maglogod ang da Santiago ni Juan para koma-yat ong alawig
ang bokid. Tanira-tanira lamang tang napaning don. 2 Asing don da
tanira, mintras agpa-dekan tang mga sinagpan na, inita nirang nagoman
tang itsora ni Jesus. Nangayag tang emet na ang midio ra kaldaw, ig
naningolit tang lambong na ang pisan ang sisinggat. 3 Oman golping
napaita ong tolong sinagpan si Moises may si Elias ang pamagigampang
ong ni Jesus. 4 Animan minitala si Pedro ang ganing, "Gino, masinlong
narin ami! Mga maliaga, magboat ami ta tolo nga payag-payagan. Tata
para ong nio, tata ong ni Moises, ig tata ong ni Elias." 5 Asing bibitala
pa si Pedro, golpi tanirang binongot ta makilaw ang onom ig may tatang
bosis ang naba-yan nirang nagalin don ong onom ang ganing, "Na tang
agmalenong Anao. Galipayo ta mo-ya ong nandia! Mamasi amo ong
nandia!" 6 Pagabasi ta si da Pedro, dayon tanirang diminagpa ong
sobrang eled nira. 7 Oman pinalengetan tanira ni Jesus ig sinandeg ang
ganing, "Kendeng amo! Indi amo meled!" 8 Pagpa-dek nira, anda ray
inita nirang domang taw, si Jesus da lamang.

9 Asing totoldak da tanira ong bokid, maelet tang toyon ni Jesus ong
nira ang ganing, "Indi enged ibeg mi tang inita mi maski ong ninopa
mintras yo, ang Ana ta Taw, indio pa gaboing oman." 10 Animan nane-
ma tanira ong ni Jesus, "Mga maning don, angay ganing tang mga
manigtoldok tang Katobolan, kaministiran ono ma-kaw ang komabot
si Elias ba-lo pa tang Cristo?" 11 Siminabat si Jesus, "Matod kaman
kaministiran ang tongkaw si Elias para magsimpan tang tanan ang
bagay. 12 Piro begen amo yen, kiminabot da si Elias. Piro indi tanandia
nailala tang mga taw, kondi bindoat nira ong nandia tang tanan ang
kaliagan nirang boaten. Ig maning ka ta si tang boaten nira ong yen, ang
Ana ta Taw. Paliwagano ka nira." 13 Ig don ba-lo pa naintindian tang
mga sinagpan ni Jesus ang si Juan ang Manigboniag yay ang agganingen
na ong pagsambit na ong ni Elias.*

Pinao-ya ni Jesus tang molang aggaeman ta malain ang ispirito
(Marcos 9:14-29; Lucas 9:37-43a)

* **17:13** 17:13 Si Elias tatang propita asing tokaw ba-lo tang timpo ni Juan. Ang Elias ang na indi napatay kondi kinomit tanandia tang Dios ang boi pa. Sigon ong nasolat ong Malakias 4:5-6, magbalik si Elias ong kalibotan ba-lo komabot tang Cristo.

14 Pagatoldak da Jesus, kinabotan nira tang dorong mga taw. May
tatang lali don ang napalenget ong ni Jesus ig liminod ang ganing,
15 “Magino, mate-beka ong anao ang lali! Agkeren tanandia ig mga
agkaboton ngani, pisan ang agliwagan. Pirmi tanandiang gatomba ong
apoy ig pirmi kang gabo-log ong wi. 16 Ingkelano ra tanandia ong mga
sinagpan mo, piro indi mapao-ya nira.”
17 Siminabat si Jesus, “Ay, yamong mga taw amo! Andang pisan ay
pagtalig mi ig matetegat tang kolo mi! Asta tanopa tang agoantao ig
tiniro ong nindio? Abir, ekelan mi tani tang molang asia.” 18 Oman
dayon ang sinambleng ni Jesus tang malain ang ispirito ang don ong
mola ig limindoang lagi. Ig ong oras kang laging asi nago-ya tang mola.
19 Asing tanira-tanira ra lamang, namansipalenget ong ni Jesus tang
mga sinagpan na ig nane-ma ang ganing, “Angay yami, indi mapalayas
amen tang malain ang ispirito ong molang asi?” 20 Ganing si Jesus
ang siminabat, “Tenged korang tang pagtalig mi. Piro agganingo ong
nindio, mga may pagtalig mi ang maski pario ra lamang ong alibotod
tang mostasa† tang kabael na, poidi amo rang maning ong bokid ang
asi, ‘Loma-teda ra don!’ ig sia loma-ted ka kaman. Anda enged ay bagay
ang indi maboat mi. 21 [Piro ang malain ang ispiritong maning atan, indi
basta-basta mapalayas mga indi amo mangadi ig magpaletem.‡]”

Moman sing sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na (Marcos 9:30-32; Lucas 9:43b-45)

22 Asing mamagsimet tang mga sinagpan na don ong Galilea, ganing si
Jesus ong nira, “Yo, ang Ana ta Taw,§ traidorono ig yintrigao ong gaem
tang mga taw 23 ang yay mamamatay ong yen. Piro ong ya-long kaldaw
maboiong moman.” Pagabasi tang mga sinagpan na, pinongawan tanira
ta mo-ya.

Ang pagbayad ta bois ang para ong Timplo

24 Pagakabot da Jesus ong Capernaum, pinalengetan si Pedro tang mga
manigtokot ta bois ong Timplo ig sine-ma, “Onopa? Indi pagbayad tang
Maistro mi ta bois ang para ong Timplo tang Dios?”
25 Siminabat si Pedro ang ganing, “Pagbayad ngani tanandia!” Paga-
led ni Pedro ong balay, sine-mang lagi tanandia ni Jesus ang ganing,
“Simon, mga ong nio lamang, sinopa tang agpapagbayaden ta bois obin
lisinsia tang mga adi tarin ong kalibotan? Ang mga ana nira* obin ang
mga belag?” 26 Ganing ang siminabat si Pedro, “Simpri ang mga belag.”
Ganing si Jesus, “Mga maning ta si, maliag yaning ang mga ana nira
anday kaministiran ang magbayad.† 27 Piro mga indi ita magbayad,
itaben ang domang taw maglain tang nem nira ong yaten. Animan
paninga ra lamang ong talsi ig magpatondia don. Ang primirong yan
ang matondi mo bo-kaden mo tang anga na, ig don itaen mo tang tatang

---

† **17:20** 17:20 Ang alibotod tang mostasa, kage-ley ge-leyan ong tanan ang mga alibotod ang poiding iloak. ‡ **17:21** 17:21 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. § **17:22** 17:22 “Ana ta Taw.” Telekan ong Bokabolario. * **17:25** 17:25 Ang bitalang “mga ana nira,” poidi kang maliag yaning, ang mga sinakepan nira. † **17:26** 17:26 Mga natetenged ong pagbayad ta bois ong adi tang Roma, ang siodadanos tang Roma libri ong pagbayad. Ang agpapagbayaden ang domang mga banoa ang sinakep tang gobirno tang Roma. Pario ka ta si, da Jesus, bilang mga ana tang Dios, anda ka rin ay kaministiran ang magbayad tanira ta bois ang para ong Timplo tang Dios.

koartang silber.‡ Komiten mo, ig ibayad mo ong mga manigtokot ta bois
para ong yaten ang doroa.”

18

Sinopa tang kaimportantian
(Marcos 9:33-37; Lucas 9:46-48)

1 Ong oras ang asi, napalenget ong ni Jesus tang mga sinagpan na
ig nane-ma ang ganing, “Sinopa ong yamen tang kaimportantian ong
inadian tang Dios?” 2 Ginoyan ni Jesus tang tatang mola don ig pina-
deng na ong ka-ngan nira. 3 Oman ganing tanandia ong mga sinagpan
na, “Ong matod, mga indi amo magba-lo ig magimong pario ong tatang
mola, indi amo enged mabilang ong inadian tang Dios. 4 Tenged ang taw
ang gatakong magpababak tang sadili na pario ong molang na, tanandia
yay ang agbibilang ang kaimportantian ong inadian tang Dios. 5 Ig ang
maski sinopa, mga natetenged ong pagto na ong yen, magrisibi ong
tatang mola ang pario ta narin, sia pagrisibi ka ong yen.”

Ang agpagalinan tang pagkatalak
(Marcos 9:42-48; Lucas 17:1-2)

6 “Piro mga may taw ang magtokso agod magkatalak tang maski tata
ong mga molang narin* ang pamagtalig ong yen, mo-ya pa ta-ketan
da lamang tang likel na ta mabael ang bato, oman bontogan ong laod.
7 Kailo ka tang mga taw tarin ong kalibotan! Tenged pirming kakabot
tang mga bagay ang pagtokso ong nira ang magkatalak. Ang mga bagay
ang na mainabong enged. Piro mas kailo ka tang taw ang agpagalinan
ta na.
8 “Animan mga ang kalima mo obin ang kakay mo yay ang pagekel
ong nio ang magkatalak, potolon mo ig ibanggil! Tenged mas mo-ya
pang maski potol tang tambilog ang kalima mo obin kakay mo, ma-leda
pa ong langit, kaysa komplito tang mga kalima ig kakay mo piro i-leka
ka don ong impirno, ong apoy ang indi enged mapatay-patay. 9 Ig mga
ang mata mo ya kay ang gagikanan ang yawa pagkatalak, koaten mo ig
ibanggil! Mo-ya pang maski tambilog lamang tang mata mo, basta ma-
leda ong langit, kaysa doroa tang mata mo oman i-leka ka don ong apoy
ong impirno.”

Palimbawa natetenged ong nalipat ang karniro
(Lucas 15:3-7)

10 “Magandam amo ang indi enged ge-ley ge-leyen mi maski tata ong
mga molang narin.† Tenged ong matod, may pamagbantay ong nira, ang
yay ang mga anghil ang don mismo ong prisinsia tang yen ang Tatay ong
langit.
11 [“Yo, ang Ana ta Taw, napaningo tarin ong kalibotan para dilemen
ig ilibri tang mga taw ang ganga-ngi ta dalan.]‡ 12 Pabetang ta, mga
may taw ang tang gatos tang karniro na ig galipat tang tambilog. Onopa

‡ **17:27** 17:27 Ong bitalang Grigo: “statera.” Ang kantidad tang tanga koartan ang statera pario tang sol ta tatang manigpasol ong teled ta epat ang kaldaw. * **18:6** 18:6 Ong bitalang Grigo: “maski tata ong mga gege-ley ang narin.” Maliag yaning, mga mola, obin poidi kang maliag yaning, mga taw ang dibabak ong pama-dek ta doma. † **18:10** 18:10, 14 Ong bitalang Grigo: “maski tata ong mga gege-ley ang narin.” Maliag yaning, mga mola, obin poidi kang maliag yaning, mga taw ang dibabak ong pama-dek ta doma. ‡ **18:11** 18:11 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

bato tang boaten na? Sigorado enged ang bo-wanan na tang siam
ang polok may siam don ong kamayagan ig dilemen na tang galipat.
13 Mga matoman na ra ngani, malipay ang enged tanandia ta mo-ya,
sobra pa ong kalipay na ong siam ang polok may siam ang indi nalipat.
14 Maning ka ta sia tang Tatay mi don ong langit. Tenged indi enged
tanandia galiliag ang may malbag ong nandia ig silotan asta ong anday
kataposan,§ maski tata ong mga molang narin."

Ang dapat boaten mga magkatalak tang tatang logod

15 "Mga magkatalak ong nio tang tatang logod mo, paningan mo
tanandia ig kampangen. Piro boaten mo narin ang doroa-doroa amo
lamang. Mga mamasi tanandia ong nio, maginolikan si tang nem mi
ig mapabalik mo tanandia ong Dios. 16 Piro mga indi tanandia magigo-
ya ong nio, magekela ta tata obin doroa ong mga aroman mo agod
ang tanan ang pagampangan mi mapamatodan ta doroa obin tolong
tistigos.* 17 Piro mga indi pa enged tanandia mamasi ong nindio, ibeg
mo ong tanan ang karomanan mi ong tarabidan mi. Ig mga indi pa ka
enged tanandia mamasi ong nira, indi ra sapeten mi kondi ibilang mi ra
lamang pario ong taw ang indi gailala ong Dios, obin pario ka ong tatang
dayador ang manigtokot ta bois."

Ang podir ang magbawal ig magpagna

18 Ganing pa si Jesus, "Ang maski onopay bawalen ming boaten tarin
ong ta-paw tang kalibotan, bawalen ka tang Dios ong langit. Ig ang maski
onopay ipagna mi, ya kay ang ipagna tang Dios ong langit.†
19 "Agganingo ka ong nindio, mga may doroa ong nindio ang magoy-
onan tarin ong tanek natetenged ong maski onopay agpa-dolon mi ong
Tatayo ong langit, asia boaten na enged para ong nindio. 20 Tenged maski
aripa ang may doroa obin tolo ang pamagsimet ong arano, ka-peno ka
nira."

Ang palimbawa natetenged ong tatang torobolon ang indi matakong magpatawad

21 Oman napalenget si Pedro ong ni Jesus ig nane-ma ang ganing,
"Gino, mga ang tatang logod pirming pagkatalak ong yen, pirapang bisis
tanandiang patawadeno? Asta ong pitong bisis bato?"
22 Ganing si Jesus ong nandia, "Belag lamang ta pitong bisis, kondi
ang pitong bisis ang asi oliten mo ta pitong polok ang bisis. 23 Tenged
ang paggaraemen tang Dios bilang adi pario ong bindoat tang tatang adi
asing nanokot tang otang tang mga opisialis na ong nandia. 24 Mintras
panokot tanandia tang mga paotang na, may ingkelan ong nandia ang
tatang opisialis na, ang may otang nang rinibo-ribong koarta.‡ 25 Ig
tenged indi tanandia mabayad, nagordin tang adi ang ipabakal tang
tanan ang pagkabetang na. Asta tanandia mismo, ang katawa na may

§ **18:14** 18:14 "silotan asta ong anday kataposan." Maliag yaning, ong impirno. * **18:16** 18:16 Sia sigon ong Katobolan ang ganing, "ang maski sinopay may riklamo, kaministiran ang pamatodan na ta doroa obin tolong tistigos." Telekan ong Deuteronomio 19:15. † **18:18** 18:18 Ong bitalang Grigo: "Ang maski onopay lapoton mo tarin ong ta-paw tang kalibotan, sia lapoton ka ong langit. Ig ang maski onopay palpatan mo, palpatan ka ong langit." ‡ **18:24** 18:24 Mga ong bitalang Grigo: 10,000 ang "talinto." Ang kantidad tang tanga koartan ang talinto pario tang sol ta tatang trabahador ong teled tang 15 ang takon. Animan ang 10,000 ang talinto, mga ong piso pa, ang kaboton na rinibo-ribo rang piso ig alos indi ra mabilang.

ang mga ana na, ipabakal ka tanira ong domang taw para magimong
kirepen, agod bayad da ong tanan ang otang na. 26 Tenged tarin, liminod
tang opisialis ang asi ong talongan tang adi ig nagpakiloy ang ganing,
‘Maginong Adi! Mate-beka ong yen! Magelat-elata kanay mandian,
tenged sia bayadano kang tanan ong nio!’ 27 Nate-bek ong nandia tang
adi, animan pinatawad na tang opisialis ig indi ra pinabayad na tang
otang na. Oman pinaolik na ra lamang.

28 “Mintras golik tang taw ang asi, nabagat na tang tatang kapario
nang opisialis ang may otang na ong nandia ang ginatos. Dinep na tang
opisialis ang asi ang may otang na ig dayon ang singkel na ang ganing,
‘Bayadan mo ra tang otang mo ong yen!’ 29 Liminod ong talongan na tang
kapario nang opisialis ig nagpakiloy ong nandia ang ganing, ‘Magelat-
elata kanay mandian! Sia bayadano ka ong nio!’ 30 Piro indi enged
tanandia napaoyon. Imbis, pinaprisoan na tang kapario nang asing
opisialis asta indi mabayad.

31 “Pagaita ta si tang doma pang mga opisialis, namagsinti tanira ta
mo-ya. Animan pinaningan nira tang adi ig bineg nira tang natetenged
ong nainabong asi. 32 Oman pinagoy tang adi tang opisialis ang asi
ig minaning, ‘Yawa, kalain tang ogali mo! Pinatawada yen ong mga
otang mo tenged nagpakiloya ong yen. 33 Piro angay india nate-bek
ong kapario mo, pario tang yo nate-beko ong nio?’ 34 Dorong pisan
ang kasisilagen tang adi ong opisialis ang asi. Pinaprisoan na para
papagpinitinsiaen asta indi mabayadan na tang tanan ang otang na ong
adi. 35 Animan, maning ka ta si tang boaten tang Tatayo ong langit ong
kada tata ong nindio, mga indi amo magpatawad ong kapario mi ang de-
dek ong popotokon mi.”

19

Ang toldok ni Jesus natetenged ong pagberelagen tang magkatawa (Marcos 10:1-12)

1 Pagatapos ang nagtoldok si Jesus tang mga bagay ang asi, nagalin
tanandia ong Galilea ig napaning ong mga logar ang sakep tang Judea,
don ong dobali tang soba tang Jordan. 2 Dorong mga taw tang naman-
sidaton ong nandia, ig pinao-ya na tanira ong mga masit nira.

3 Mandian, may mga Pariseo kang namansipaning don ong ni Jesus
para depdepen nira tanandia ong mga pamitala na. Animan sine-ma
nira ang ganing, “Mga ong nio, sigon ong Katobolan, agpagnan bato
ang belagan tang tatang lali tang katawa na, maski onopa lamang ay
dailan?” 4 Ganing si Jesus ang siminabat, “Indi gabasa mi ong Kasolatan
ang asing pagboat tang Dios tang taw, bindoat na tanirang lali may
babay? 5 Pagatapos ganing tang Dios, ‘Tenged tarin, pabelag da tang lali
ong mga ginikanan na, oman maga-penan da tanira tang katawa na, ig
magimong tata ra lamang tanira.’* 6 Ang maliag yaning, belag da tanira
ta doroa kondi tata. Animan ang pinapaga-pen tang Dios indi dapat ang
papagbelagen ta taw.”

7 Nane-ma sing oman tang mga Pariseo, “Mga maning atan, angay
nagordin si Moises ang ganing ba-lo ono belagan tang lali tang katawa

* **19:5** 19:5 Genesis 2:24

na, kaministiran oldan na tang babay ta kasolatan bilang ka-telan ang
tanandia belagan na ra?”†
8 Ganing ang siminabat si Jesus, “Tenged lamang matetegat tang mga
kolo mi, animan napaoyon da lamang si Moises ang belagan mi tang
mga katawa mi. Piro belag ta sia tang plano tang Dios mimpisa pa asing
primiro. 9 Animan mandian, agganingo ong nindio, mga belagan tang
lali tang katawa na tenged ong maski onopay dailan, poira lamang mga
nangonlali tanandia,‡ oman mangatawa si tanandia ta doma, loloang
pangombabay tanandia. [Ig ang mangatawa ong babay ang binelagan,
pangombabay ka.§]”
10 Ganing tang mga sinagpan ni Jesus, “Mga maning don tang may
katawa, mo-ya pa maski indi ra lamang mangatawa!”
11 Ganing tang sabat ni Jesus, “Belag ta tanan marisibi tang binitala
ming asia. Piro may atan kaman ang sindolan tang Dios tang poirsa
ta nem ang indi mangatawa. 12 Sari-saring rason ang angay may mga
laling indi mapangatawa. Ang doma nataw ang may dipirinsia ong
pagkalali na. Ang doma, inenged ang kinapon. Ig ang doma, disidido
ang indi mangatawa para bogos ang mapagsirbi ong Dios ong inadian
na. Ang marisibi na ong sadili na ang indi mangatawa, maski indi ra
mangatawa.”

Binindisionan ni Jesus tang mamola
(Marcos 10:13-16; Lucas 18:15-17)

13 Tatang kaldaw may mga taw ang pamagekel ta mamola ong ni Jesus
para ibondo na tang kalima na ong kolo nira ig iampo. Asing itaen narin
tang mga sinagpan na, sinambleng nira tang mga taw. 14 Piro ganing si
Jesus ong mga sinagpan na, “Pabayan mi lamang ang palenget ong yen
tang mga mola. Indi bawalen mi. Tenged ang mga taw ang pario ong
mamolang narin, yay ang mabilang ong inadian tang Dios.” 15 Oman
dayon ang binondo ni Jesus tang kalima na ong kolo tang mga mola
ig binindisionan na tanira. Ig pagatapos ta si, dayon da tanandiang
napanaw.

Ang laling manggaden
(Marcos 10:17-31; Lucas 18:18-30)

16 May tatang taw ang napalenget ong ni Jesus ig nane-ma ang ganing,
“Maistro, onopay mo-yang boateno para marisibio tang kaboing anday
kataposan?”
17 Ganing si Jesus ang siminabat, “Angay agte-maeno nio mga onopa
tang mo-ya? Anday domang mo-ya kondi ang Dios lamang. Mga
galiliagang marisibi ta kaboing anday kataposan, tomanen mo tang mga
tobol na.”
18 Nane-ma si tang laling asi ang ganing, “Onopang mga tobolay?”
Ganing si Jesus, “India mamatay ta taw, india mangombabay, india
manakaw, india magtistigo ta bo-li,* 19 galangen mo tang tatay may ang

† **19:7** 19:7 Ang papilis ang maning don, pagpamatod nga ang babay anda enged ay talak na, tenged tanandia indi naglayas ong katawa na, kondi ang katawa na yay ang nagpalayas ong nandia. ‡ **19:9** 19:9 Ang mga bitalang “poira lamang mga nangonlali tanandia,” poidi kang maliag yaning: poira lamang mga ang kasal nira kontra rang lagi ong li. § **19:9** 19:9 Ang mga bitalang na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. * **19:18** 19:18 Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20

nanay mo, ig gegman mo tang masig ka taw mo pario tang paggegma mo
ong sadili mo.”†
20 Ganing tang lali, “Ang tanan ang asia agtomaneno ra ka. Onopa pa
tang dapat boateno?”
21 Ganing si Jesus ang siminabat, “Mga galiliagang anda ra enged ay
korang ong pagtoman mo ong Dios, molika ig ipabakal mo tang tanan
ang pagkabetang mo, oman ang bayad na i-dol mo ong mga malilised.
Mga boaten mo sia, magkatinira ta manggad ang tinagana tang Dios
don ong langit. Pagatapos, magbalika ig tomabida ong yen.” 22 Piro
pagabasi ta si tang lali, pinongawan tanandia ig nagalin don tenged
dorong manggad na.
23 Animan ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Ong kamatodan,
maliwag ang ma-led ong inadian tang Dios tang taw ang manggaden!
24 Mas madali pa nganing tenled tang tatang kamilio ong boloat tang
singgoay, kaysa tatang taw ang manggaden ang tenled ong inadian tang
Dios.”
25 Pagabasi ta na tang mga sinagpan na, nangabereng tanira ta mo-ya
ig nane-ma ang ganing, “Mga maning don, sinopa enged tang malibri?”
26 Pina-dekan tanira ni Jesus ig minaning, “Na indi maboat ta taw, piro
belag ta maliwag ong Dios. Tenged anday imposibli ong Dios.”
27 Minitala si Pedro, “Yami, bino-wanan amen tang tanan para
tomabid ong nio. Onopa tang marisibi amen ang balet?”
28 Ganing si Jesus ong nira, “Ong matod, komabot tang kaldaw ang ba-
lon tang Dios tang kalibotan ang na, ig yo, ang Ana ta Taw, komarongo
ra ong yen ang trono para maggaem ong tanan. Ong kaldaw ang asi
yamong mga sinagpano komarong amo ka ong tampolok may doroang
trono para magekel ig magosgar ong tampolok may doroang tribo ang
nagalin ong dogo ni Israel. 29 Ig ang maski sinopay nagbo-wan tang balay
na, ang mga logod na, mga ginikanan na, mga ana na obin ang tanek na
tenged ong pagto na ong yen, ang taw ang asi sigoradong mas doro pa
enged tang risibien nang balet, sobra pa ong bino-wanan na. Ig oldan pa
ta kaboing anday kataposan. 30 Yading mga taw ang ganga-kaw mandian
ang mangaori ong oring kaldaw. Ig ang mga gangaori mandian yay ang
manga-kaw.”

20

Ang mga namagobra ong kaobasan

1 Ganing si Jesus, “Ang paggaraemen tang Dios bilang adi pario ong
bindoat tang tatang taw ang may mala-bang ang tanek na. Kāga-agan
pang pisan tanandiang napanaw para magdilem ta mga taw ang mago-
bra ong tanek nang lindoakan ta obas.* 2 May inita na ig namaginigoan
tanirang laging ang kinaldaw nira tanga koartan ang dinario,† ba-lo
pinapaning na tanira ong kaobasan na. 3 Asing alas noibi ra tang kaldaw,
nagpanaw si tang may nandia tang tanek ong lansangan ig don may
inita na kang mga taw pamagkereng-kereng lamang tenged anday obra
nira. 4 Ganing tanandia ong nira, ‘Mga galiag among magobra don ong

† **19:19** 19:19 Levitico 19:18 * **20:1** 20:1 Ang mga “obas,” mga ong bitalang English yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. † **20:2** 20:2 Ang koarta ang tang “dinario” yay ang kinaldaw ta manigpasol ong logar ang asi.

kaobasano, sia solan amo ka yen ta osto.’ 5 Animan napaning tanira
don ig nagobra. Pagako-to, nagbalik si tang may nandia tang tanek ong
lansangan. May inita na si kang mga taw ig pinapagobra na ka. Ig
pagkabot tang alas tris, maning si ka don tang bindoat na. 6 Oman asing
alas singko ra nagbalik si ong lansangan ig may inita na pa ka enged ang
mga taw ang pamagkereng-kereng. Ganing tanandia ong nira, ‘Angay
namagapon amo lamang tang kereng-kereng atan?’ 7 Ganing tanirang
siminabat, ‘Mando ami pa? Anda kay pagpaobra ong yamen.’ Animan
ganing tanandia, ‘Ala, paning amo don ong kaobasano para magobra.’
8 “Asing alikarem da, ganing tang may nandia tang tanek ong gataligan
na, ‘Goyan mo ra tang mga pamagobra ig solan mo. Tokawen mong
bayadan tang nangaoring dimino-tol, oman ang yadoang nangaori, asta
ra ong nanga-kaw.’ 9 Mandian, ang mga dimino-tol ang alas singko tang
apon sinolan tanira ta talele-ta nirang dinario. 10 Animan asing solan
da tang mga dimino-tol ang māga pang pisan, pamanalig tanira ang mas
mabael tang risibien nira ong nangaoring namagobra. Piro ang kada
tata ong nira sinolan ka lamang ta tagle-ta nirang dinario. 11 Pagarisibi
nira tang sol nira, namagriklamo ong may nandia tang tanek. 12 Ganing
tanira, ‘Ang mga nangaori, tang oras lamang tang obra nira. Piro yami,
nagapon ami enged tang painang amen ig agoanta tang kinit, oman
pario lamang tang sol mo ong yamen?’ 13 Ganing tang may nandia ong
tata ong nira, ‘Tangay, indi amo agdayaen ta. Napaoyon amo kang ang
kinaldaw mi tang dinario. 14 Risibien mi lamang tang sol mi ig molik
amo ra. Onopay nindio mga solano tang nangaoring namagobra pario
ka tang agto-dolo ong nindio? 15 Yoy gatako mga onopay boateno ong
koartao tenged yen. Obin sigoro gaibeg amo lamang tenged masine-
bekaneno?’ ”
16 Ig ganing pa si Jesus, “Maning ka ta sia ong inadian tang Dios. Ang
ganga-kaw mandian yay ang mangaori, ig ang gangaori mandian yay
ang manga-kaw.”

Ya-long bisis dang sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na
(Marcos 10:32-34; Lucas 18:31-34)

17 Mintras papanaw da Jesus ang tatakat ong siodad tang Jerusalem,
pinabelag na ta ge-ley tang tampolok may doroang sinagpan na ong
mga taw tenged may ibeg na si ong nira. 18 Ganing si Jesus, “Tandan
mi. Mandian agpaning ita ra ong Jerusalem. Pag kabot ta don, yo, ang
Ana ta Taw, traidorono ig yintrigao ong gaem tang mga pangolokolong
padi ig ong mga manigtoldok tang Katobolan. Sintinsiano nira ta
kamatayen, 19 oman ekelano ong mga belag ta Judio agod insoltono nira,
patakan tang palo, ba-lō ilansang nira ong kros. Piro ong ya-long kaldaw
maboiong moman.”

Ang pina-dol tang nanay da Santiago ni Juan
(Marcos 10:35-45)

20 Napalenget ong ni Jesus tang katawa ni Zebedeo, aroman na tang
doroang ana nang lali. Liminod tanandia ong talongan ni Jesus ang
ganing, “Maistro, may pa-dolono rin ong nio.”
21 Ganing si Jesus, “Onopa si?” Siminabat tang babay, “Mga maimo,
mga maggaema ra ngani ong niong inadian, pakarongon mo kay ong
tepad mo tang doroang anao ang na, ang tata ong to, ig ang tata ong
wala.”

22 Piro ganing si Jesus ong doroang sinagpan nang asi, “Indi gata-
wanan mi mga onopa tang agpa-dolon mi. Onopa, māgoanta mi tang
kaliwagan ang mapasarano?”‡
“Ee, māgoanta amen,” tang sabat nira.
23 Ig ganing si Jesus, “Ang kaliwagan ang agoantaeno, agoantaen mi ka
kaman.§ Piro mga natetenged ong sinopay komarong ong yen ang to ig
ong walao, belag ta yo tang maning mga sinopa. Tenged ang mga logar
ang agpa-dolon mi, natagana rang lagi ong mga taw ang pinilik da tang
Tatayo.”
24 Asing mata-wanan tang tampolok ang aroman nira mga onopa
tang agpa-dolon tang doroang maglogod, namaglain tang nem nira.
25 Animan ginoyan tanirang tanan ni Jesus ang palenget ig minan-
ing, “Gata-wanan mi ra ka, ang mga pangolokolo tarin ong kalibotan
pamagadi-adi ong mga sinakepan nira. Ig ang mga alalawig ta kateng-
danan, agdegdegen nira tang mga tawan nira. 26 Piro indi amo magogali
ta maning ta sia. Ang sinopa ong nindio tang galiliag ang mangolokolo,
dapat magimong torobolon ong tanan. 27 Ig ang galiliag ang magimong
alawig, kaministiran magpababak ig magsirbi ong mga aroman na.
28 Tenged maski yo, ang Ana ta Taw, indio napaning tarin para magpasir-
bio kondi para magsirbio ig i-dolo tang yen ang kaboi agod yading taw
tang magawad ong mga kasalanan nira.”

Pinao-ya ni Jesus tang doroang taw ang boray
(Marcos 10:46-52; Lucas 18:35-43)

29 Asing loloa ra da Jesus ong lansangan tang Jerico, dorong mga taw
tang namansidaton ong nira. 30 Mandian, may doroang taw ang boray
ang pamansilopa-pak don ong binit tang dalan. Asing pagabasi nirang
asia ra ono si Jesus ang tata-lib, dayon tanirang namansiteg ang ganing,
“Jesus, Inampo ni David! Mate-beka ong yamen!”
31 Sinambleng tanira tang mga taw ang mamagipes. Piro mas sin-
odoan pa enged nira tang iteg ang ganing, “Inampo ni David! Mate-beka
ong yamen!”
32 Siminareng si Jesus, ginoyan na tanira ang palenget ig minaning,
“Onopa tang galiliagan ming boateno ong nindio?”
33 “Gino, galiliag ami rin ang maita!” tang sabat nira.
34 Nate-bek si Jesus ong nira, animan inapap na tang mga mata nira, ig
nangaitang lagi tanira. Oman dayon tanirang siminabid ong ni Jesus.

21

Ang pagteled ni Jesus ong Jerusalem
(Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Asing alenget da tanira ong Jerusalem, ig gingabot pa lamang ong
bario tang Betfage, ong Bokid tang Kaoliboan,* pina-kaw ni Jesus tang
doroang mga sinagpan na. 2 Ganing tanandia ong nira, “Paning amo
don ong dadaton ang bario. Ong pagteled mi, asia itaen ming lagi don
tang tatang asnong agkeke-ked aroman tang ana na. Obaden mi ig e-
lan mi tarin ong yen. 3 Mga may mane-ma ong nindio natetenged tarin,

‡ **20:22** 20:22 Ong bitalang Grigo: “Onopa, masarang among manginem tang teled tang kopang inemeno?” § **20:23** 20:23 Ong bitalang Grigo: “Manginem amo ka kaman tang teled tang kopang inemeno.” * **21:1** 21:1 Ang borak tang ayong “olibo” magang borak ta sirgoilas.

aningen ming kaministiran tang Magino mi, ig sia ipekel ang lagi nira
ong nindio.”
4 Nainabo tang mga bagay ang narin agod magmatod tang inaning
dang lagi tang propita asing tokaw pa ang ganing:
5 “Aningen mi tang mga taga Sion:†
‘Telekan mi! Narin da tang adi ming kakabot!
Dibabak ta nem ig pagtay ta tatang asnong mola pa!’ ”‡
6 Animan namampanaw da tang doroang sinagpan ni Jesus ig bindoat
nira tang tobol na. 7 Ingkelan nira ong ni Jesus tang asnong belkan asta
ang ana na, ig ang boko-boko nira dinamdaman tang mga sinagpan tang
mga ge-leb nirang lambong, ba-lo siminay si Jesus. 8 Yadi kang mga
taw ang namaglatag tang mga lambong nira ong dalan para panawan
na. Ang doma, namamotol tang mga kapotan ta ayong marabong tang
daon na oman linatag ka ong dalan bilang padengeg ong ni Jesus pario
ta tatang adi. 9 Ang mga taw ong tokawan ni Jesus asta ang mga taw ang
pamansidaton ong nandia, sigi tang initeg nira ang ganing, “Dayawen§
tang Inampo ni David!* Aloyan ang enged tang Dios tang sinobol na
ang kiminabot mandian! Dayawen tang Dios ong kalawig-lawigan ang
langit!”
10 Pagakabot da Jesus don ong Jerusalem, namagkagolo tang tanan ang
mga taw ang pamansistar don. Ganing tanira, “Sinopa enged tang taw
ang na?” 11 Ganing tang dorong mga taw ang pamansitabid ong ni Jesus,
“Tanandia si Jesus, ang propitang taga Nazaret, sakep tang Galilea.”

Pinalayas ni Jesus tang mga pamagpabakal don ong Timplo
(Marcos 11:15-19; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

12 Oman, siminled si Jesus ong Timplo ig pinalayas na tang tanan ang
pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda don ig ang mga pamamakal.
Pinampakalintoad na tang mga lamisan tang mamanigbailo ta koarta
asta ang mga kalarongan tang mga pamagpabakal ta mga marapating
igborolontad.† 13 Ganing si Jesus ong nira,
“Ga-tang ong Sagradong Kasolatan, ang balay tang Dios logar ang
parangadian.‡
Piro yamo, bindoat mi rang paragsirimetan ta mga takawan!”§
14 Ong oras kang asi, may mga boray ig mga pilay ang namansipalenget
ong ni Jesus don ong Timplo ig pinao-ya na tanirang tanan. 15 Nangasilag
tang mga pangolokolong padi ig ang mga manigtoldok tang Katobolan
asing pagaita nira tang mga makabebereng ang bagay ang bindoat ni
Jesus, ig pagabasi nira tang aggiteg tang mga mola ong teled tang Timplo
ang ganing, “Dayawen tang Inampo ni David!”

---

† **21:5** 21:5 Ang “Sion” yay ang tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion. ‡ **21:5** 21:5 Zacarias 9:9 § **21:9** 21:9 “Dayawen.” Mga ong bitalang Grigo, “Hosanna” * **21:9** 21:9 “Inampo ni David” tang titolo tang Cristo. Sigon ong sinolat tang mga propita tang mga Judio asing tokaw, ang Cristo magalin ong dogo tang Ading si David. Na nagimong matod tenged si Jesus pinangana ang tatang Judio ig inampo ka kaman ni David. † **21:12** 21:12 Asing tokaw, ang mga Judio pamagbolontad ong Dios ta mga ayep sigon ong Katobolan para ong mga kasalanan nira. Animan don ong Timplo may mga taw ang pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda, piro ang doma ong nira pamagdaya ong mga taw, tenged agpamalen nira tang mga agpabakal nirang asi. ‡ **21:13** 21:13 Isaias 56:7 § **21:13** 21:13 Jeremias 7:11

16 Animan ganing ong ni Jesus tang mga pangolokolong asi, “Indi gaba-
yan mo tang agganing nira?”
“Gaba-yano,” ganing ang siminabat si Jesus. “Angay? Indi gabasa mi
ong Kasolatan ang ganing, maski ang mga molang gege-ley agtoldokan
tang Dios ang magdayaw ong nandia?”
17 Oman dayon tanirang binayan ni Jesus. Limindoa tanandia ong
Jerusalem ig napaning ong bario tang Betania, ig don tanandia napoyat.

Sinompa ni Jesus tang papa ta ayong igos
(Marcos 11:12-14, 20-24)

18 Pagaramal, asing papanaw si Jesus pabalik si ong Jerusalem, linetem
da tanandia. 19 May inita nang tang papang ayong igos* ong binit tang
dalan. Animan pinalengetan na si, piro andang pisan ay inita nang
borak na, kondi poros lamang mga daon. Animan minaning si Jesus ong
ayong asi, “Mimpisa mandian, india ra enged mamorak!” Ig dayon ang
laging nalanet tang igos.
20 Asing pagaita tang mga sinagpan na, nangabereng tanira ta mo-ya
ig minaning, “Aroy! Angay golpi lamang nalanet tang igos?”
21 Ganing si Jesus ong nira, “Ong kamatodan, mga magparet amo ong
Dios ig indi amo magdoadoa, maboat mi ka tang bindoato ong papa tang
igos ang na. Ig belag lamang ta sia, kondi maski maning amo ong bokid
ang asi, ‘Magalina atan ig loma-teda don ong talsi,’ sia mainabo ka enged.
22 Ang maski onopay pa-dolon mi ong pagpangadi mi, marisibi mi basta
magparet amo lamang.”

Ang te-ma mga ong aypa nagalin tang podir ni Jesus
(Marcos 11:27-33; Lucas 20:1-8)

23 Siminled ang oman si Jesus ong Timplo. Mintras pagtoldok tanandia
ong mga taw don, pinalengetan tanandia tang mga pangolokolong padi,
aroman ka nira tang mga mepet tang banoa. Ganing tanira ong ni Jesus,
“Aningen mo ong yamen onopay podir mong magboat tang mga bagay
ang na tarin ong Timplo. Sinopa tang nagtorol ong nio tang podir ang
asia?”
24 Ganing si Jesus ang siminabat, “Te-maen amo ka yen. Sabateno kang
lagi nindio, ba-lo amo begen ta mga ong aripa nagalin tang podiro para
magboat tang mga bagay ang na. 25 Nani tang te-mao: Ong aypa nagalin
tang podir ni Juan para magboniag? Ong Dios obin ong taw?”
Ig namagampang-ampang tanira mga onopay isabat nira. Ganing
tanira, “Mga aningen ta ‘nagalin ong Dios,’ maning ka tanandia ong
yaten ‘Oman, angay indi amo namagparet ong ni Juan?’ 26 Piro mga
maning ita ‘nagalin ong taw,’ itaben onoray boaten tang mga taw ong
yaten, tenged si Juan aggilalaen nirang propita tang Dios.” 27 Animan
siminabat lamang tanira ang ganing, “Indi ami gatako.”
Ig ganing si Jesus ong nira, “Mga maning don, indio ka magbeg ong
nindio mga ong aripa pagalin tang yen ang podir ang magboat tang mga
bagay ang na.”

Ang palimbawa natetenged ong doroang maglogod

28 Ganing pa si Jesus ong mga pangolokolong Judio, “Mga ong nin-
dio, onopa bato na? May tatang taw ang doroa tang ana nang lali.
Pinaningan na tang aka ig ganing, ‘A-oy, panawa mandian ong bokid ig

* **21:19** 21:19 Ang borak tang ayong “igos” magang pasas piro mas mabael.

magobrā ong kaobasan ta.’ 29 Ganing tang ana na, ‘Indio!’ Piro asing ori
ra nagoman tang isip na, napaning tanandia ong kaobasan ig nagobra.
30 Napaning ka tang tatay ong karian ig sinobol na ka tang pario tang
inaning na ong aka. Ganing tang ari ang siminabat, ‘Ee, Tatay. Paningo.’
Piro ong matod, indi tanandia nagparet. 31 Mandian, sinopa ong doroa
tang nagtoman tang tobol tang tatay nira?”

Ganing tanirang siminabat, “Ang aka.”

Ig ganing si Jesus ong nira, “Tama kaman. Ig ong matod, ganga-kaw
da ong nindio ang pagpasakep ong gaem tang Dios tang mga taw ang
mapinagtalaken, pario tang mga manigtokot ta bois ang pamagdaya ong
mga taw, ig ang mga babay ang bisiosa ang pamagpabakal tang dengeg
nira. 32 Tenged napaning tarin si Juan ang Manigboniag ig nagtoldok
ong nindio tang tamang boaten mi para magimong mato-lid amo ong
pama-dek tang Dios. Piro yamo, indi amo namagparet ong nandia.
Ang mga manigtokot ta bois ig ang mga babay ang bisiosa yay ang
namagparet ong ni Juan. Ig maski inita mi mismo ang pamagtoman da
tanira ong toldok na, indi amo pa enged mamagtogat ong mga talak mi
ig mamagparet.”

Ang palimbawa natetenged ong kaobasan may ang mga agsador
(Marcos 12:1-12; Lucas 20:9-19)

33 Ganing si Jesus ong nira, “Magistoriao ta tata pang palimbawa,
mamasi amo. May tatang taw ang nagloak ta mga obas ong tanek na,
oman pinakodal na. Nagpaboat ta mabael ang boloat ong mabael ang
bato ang boaten ang palagremekan tang mga obas.† Nagpa-deng ka ta
alawig ang balay-balay ang paragbantayan. Pagatapos, inintriga na tang
kaobasan na ong mga agsador na, ba-lo tanandia nagbiahi ong alawid
ang logar. 34 Asing timpo rang igparangalap, nanobol tanandia tang mga
torobolon na para mangomit tang parti na. 35 Piro pagkabot don, binagat
ang lagi tanira tang mga agsador. Linaban nira tang tambilog, pinatay
tang yadoa ig ang ya-lo binanggil nira ta bato. 36 Oman nanobol si tang
may nandia ta doma pang mga torobolon na ang mas doro pa enged ong
nanga-kaw. Piro maning ka don tang bindoat tang mga agsador ang asi
ong nira. 37 Asing ori ra, ang ana na ra mismo tang sinobol na, tenged
ganing tanandia ong sadili na, ‘Indi maimong indi galangen nira tang
anao.’ 38 Piro asing itaen tang mga agsador tang ana nang gingabot
da, ganing tanirang namagampang-ampang, ‘Asia ra tang manonobli!
Patayen ta tanandia agod magimong yaten da tang kaobasan ang na.’
39 Animan dinep ang lagi nira, ginoyodan ong loa tang kaobasan ig don
pinatay.

40 “Mandian,” ganing si Jesus ang nane-ma ong mga pangolokolo,
“monopa bato mga ong pagbalik tang may nandia tang kaobasan? Ono-
pay boaten na ong mga agsador ang asi?” 41 Ganing tanirang siminabat,
“Pamatayen na ka ang anday kate-bek tang mga taw ang asing dorog
kalalain! Oman yintriga na si tang kaobasan na ong domang mga taw
ang mataligan ang magtorol ong nandia tang parti na kada timpong
igparangalap.”

---

† **21:33** 21:33 Ang mga “obas,” mga ong bitalang English yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Don ong mabael ang bato ang palagremekan, aggieken tang mga taw tang mga obas para matalog tang wi na agod boaten ang bino.

42 Ganing si Jesus ong nira, “Tama kaman. Piro angay midio indi
gabasa mi tang ga-tang ong Sagradong Kasolatan ang ganing,
‘Ang batong pinlek tang mga manigpa-deng tang balay,
Yay ang ginamit tang Dios ig nagimong kaimportantian ong tanan ang
batong pagpabaked tang balay.
Ang Dios tang nagboat ta na,
Ig makabebereng ang enged ong pama-dek ta!’‡
43 Animan agganingo ong nindio, ang inadian tang Dios komiten ong
nindio ig i-dol ong mga taw ang pamagtoman ong kaliliagan na. 44 [Ang
mabegtak ong batong narin, malapik-lapik. Ig ang mabegtakan ta sia,
maremek-remek ang enged!]”§
45 Pagabasi tang mga Pariseo ig ang mga pangolokolong padi tang mga
palimbawang na ni Jesus, naintindian nirang tanira tang agpataman na.
46 Animan gangaliliag da rin ang depen nira, piro gengeldan ong mga
taw tenged aggilalaen nirang propita si Jesus.

22

Ang palimbawa natetenged ong mabael ang kombida
(Lucas 14:15-24)

1 Nagtoldok sing oman si Jesus ang paggamit ta mga palimbawa.
2 Ganing tanandia, “Ang paggaraemen tang Dios bilang adi pario ong
bindoat ta tatang adi asing nagsimpan tanandia ta mabael ang kombida
para ong kasal tang ana nang lali. 3 Asing kakaldawan da tang kasal ig
simpan da tang tanan, nanobol tang adi ong mga torobolon na ang goyan
da tang mga taw ang pinangimbitar na. Piro indi maliliag ang paning
tang mga taw. 4 Animan sinobol na pa enged tang doma pang mga
torobolon na. Ganing tang adi, ‘Aningen mi tang mga pinangimbitaro
ang napagpatay da tang mga bakang sodo may ang doma pang mga
ayep ang pinatambek, ig mandian simpan da tang tanan. Animan
paning da tanira tarin para mamangombida.’ 5 Piro ang mga taw ang
pinangimbitar indi enged mamagintindi. Namagpadayon lamang ong
mga boroaten nira. Ang doma napaning ong koma, ang doma nagintindi
tang nigosio nira. 6 Ig ang doma, dinep nira tang mga torobolon tang
adi, pinanlaban ig pinamatay nira. 7 Dorong kasisilagen tang adi! Ang
bindoat na, sinobol na tang mga sondalo na ang pamatayen tang mga
namamatay ong mga torobolon na ig sirokon tang bilog ang banoa nira.
8 Pagatapos, ginoyan na tang doma sing mga torobolon na ig ganing, ‘Ang
kombida ong kasal tang anao listo ra, piro ang mga pinangimbitar belag
ta bagay ang magpasakep. 9 Animan paning amo ong mga karsada ang
doro tang mga pamansita-lib, oman imbitaren mi tanirang tanan tarin.’
10 Ig napanaw tang mga torobolon. Napaning tanira ong mga karsada,
ig ang tanan ang nabagat nira, mo-ya man obin malain, inimbitar nira.
Ig ang kombidan na-mok ta taw.
11 “Indi naboay, siminled tang adi tenged galiliag ang itaen na tang
mga bisita. Mandian, may tatang taw ang inita na don ang indi nanimara
tang lambong na ang para ong kombida. 12 Ganing tang adi ong nandia,
‘Tangay, angay siminleda tarin ang india nanimara?’ Piro ang taw
ang asi indi enged minibek-ibek, tenged anday masabat na. 13 Animan

‡ **21:42** 21:42 Salmo 118:22-23 § **21:44** 21:44 Isaias 18:14-15

ganing tang adi ong mga torobolon na, ‘Lapoton mi tang mga kalima
na asta kakay na ig ibanggil mi don ong loa ong maki-lep! Magini-yak
tanandia don ig komayeget tang mga isi na.’ ”
14 Oman dayon ang minaning si Jesus, “Doro tang aggoyan tang Dios
ang magpasakep ong inadian na, piro ge-ley lamang tang agpiliken ang
manga-led.”

Ang te-ma natetenged ong pagbayad ta bois
(Marcos 12:13-17; Lucas 20:20-26)

15 Namagalin tang mga Pariseo don ig namagampang-ampang tanira
mga monopa depdepen nira si Jesus ong mga pamitala na. 16 Animan
pinapaning nira ong ni Jesus tang mga sinagpan nira aroman ka tang
mga tawan ni Herodes. Pagakabot tang mga sinobol ang asi ong ni Jesus,
ganing tanira, “Maistro, gata-wanan amen yawa india pagbo-li, ig pario
tang pagpama-dek mo ong tanan. India pagpaekel-ekel ong kaliagan ta
taw maski sinopa tanira, kondi agtotoldok mo lamang tang kamatodan
natetenged ong kaliliagan tang Dios ang boaten ta mga taw. 17 Animan,
mga ong nio, sigon ong Katobolan ta, tama ka bato ang itang mga Judio
magbayad ta bois ong Adi tang Roma* obin indi?”
18 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nirang malain. Animan
ganing ong nira, “Mga traidor amo! Angay agsobokano nindiong de-
pdepen ong te-ma ming asia? 19 Abir, ipaita mi ong yen tang koartang
aggamiten ong pagbayad ta bois.”
Ig dinawatan ka nira. 20 “Ninopang itsora na ig ninopang aran tang
nasolat tarin?” tang te-ma ni Jesus.
21 “Ang Adi tang Roma,” tang sabat nira.
Ig ganing si Jesus, “Mga maning don, i-dol mi ong adi tang para ong adi,
ig i-dol mi ong Dios tang para ong Dios.”
22 Pagabasi nira ta si, pisan tanirang nangabereng. Animan namagalin
da lamang tanira.

Ang te-ma natetenged ong moman ang pagaboi tang mga patay
(Marcos 12:18-27; Lucas 20:27-40)

23 Ong kaldaw kang asi, may atan kang mga Saduseo ang namam-
paning ong ni Jesus para mane-ma. Tanira tatang sikta tang mga Judio
ang indi pamagparet ang maboing moman tang mga patay. 24 Ganing
tanira ong ni Jesus, “Maistro, ganing tang tobol ni Moises, mga mapatay
tang lali ang anday ana nira tang katawa na, ang logod tang lali dapat
katawaen na tang babay ang asing nabalo, agod magkatinir tanira ta
ana para ong laling napatay.† 25 Mandian, asing tokaw may pitong
mamaglogod ang poros lali. Napangatawa tang kakan ig napatay ang
anday ana nira. Oman ang yadoang logod nangatawa ong babay ang
nabalo, 26 piro napatay si kang anday ana nira. Maning ka ta si tang
nainabo ong ya-lo, sa-sad ong yapito. 27 Ang pitong mamaglogod,
napangatawa ong babay ig poros nangapatay ang anday ana nira. Asing
ori ra, ang babay napatay ka. 28 Mandian, ong oring kaldaw, mga boien
ang moman tang mga patay, sinopa ong nirang pito tang magimo sing
katawa tang babay? Tenged tanirang tanan nagimong katawa na.”

---

* **22:17** 22:17 Ang “Adi tang Roma” aggoyan ta “Emperador” mga ong Tagalog. † **22:24** 22:24 Ang tobol ang na mabasa ta ong Deuteronomio 25:5-6.

29 Ganing si Jesus ang siminabat, “Doro amo ka kamali, tenged indi
amo gangaintindi tang ga-tang ong Sagradong Kasolatan. Ig indi amo
ka gangaintindi mga monopa kamakagagaem tang Dios. 30 Tenged
ong kaldaw ang boien ang moman tang mga patay, indi ra tanira
mamagkaratawan tenged pario ra tanira ong mga anghil ong langit.
31 Ig mga natetenged ka ong pagboing oman ong mga patay, midio indi
enged gabasa mi ong Kasolatan tang inaning tang Dios ong nindio 32 ang
ganing, ‘Yo tang Dios ni Abraham, ni Isaac, ig ni Jacob.’‡ Piro ang Dios,
belag ta Dios tang mga patay. Tanandia Dios tang mga boi.” 33 Pagabasi
ta si tang mga taw, pisan tanirang nangabereng ong mga agtotoldok ni
Jesus.

Ang tobol ang kaimportantian ong tanan
(Marcos 12:28-34; Lucas 10:25-28)

34 Asing pagatako tang mga Pariseo ang pirdi tang mga Saduseo ong
mga bitala ni Jesus, namagsimet sing oman tanira ba-lo si namampaning
ong ni Jesus. 35 Tatang manigtoldok ang dorong gata-wanan na ong
Katobolan ni Moises, ya ray ang nane-ma ong ni Jesus para sobokan na.
36 Ganing tang manigtoldok ang na ong ni Jesus, “Maistro, ong tanan ang
Katobolan, aypa tang kaimportantian?”

37 Ganing si Jesus ang siminabat, “ ‘Gegman mo tang Ampoan mong
Dios ang de-dek ong popotokon mo, bogos ong nem mo, ig bogos ong
kinaisipan mo.’§ 38 Sia tang kaimportantian ang tobol ong tanan.
39 Maning ka ta si tang yadoa, ‘Gegman mo tang masig ka taw mo* pario
tang paggegma mo ong sadili mo.’† 40 Ang doroang tobol ang narin,
yay ang agpagalinan tang tanan-tanan ang Katobolan ni Moises asta ang
mga sinoldok tang mga propita asing tokaw.”

Ang maliag yaning tang titolong “Inampo ni David”
(Marcos 12:35-37; Lucas 20:41-44)

41 Asing pamagsirimet-simet pa tang mga Pariseo don ong ni Jesus,
sine-ma na tanira ang ganing, 42 “Sigon ong gata-wanan mi natetenged
ong Cristo,‡ sinopa tang kamepet-mepetan ang pinagalinan na? Ninopa
tanandiang inampo?”

“Inampo tanandia ni Ading David,” tang sabat nira.

43 Oman ganing si Jesus, “Mga maning don, angay ‘Gino’ tang ginoy ni
David ong nandia? Tenged asing ginaeman si David tang Ispirito Santo,
maning ta na tang binitala na:

44 ‘Ganing tang Ginong Dios ong yen ang Gino:
Komaronga ong yen ang to,
asta ra lamang pasokono ong nio tang tanan ang kasoay mo.’§

---

‡ **22:32** 22:32 Na tang inaning tang Dios ong ni Moises asing naboay dang napatay da Abraham, Isaac, ig Jacob. Animan narin pagpamatod nga ang mga patay agboien ang oman. Mabasa ta narin ong Exodo 3:6. § **22:37** 22:37 Deuteronomio 6:5 * **22:39** 22:39 “masig ka taw mo.” Mga ong bitalang Grigo: kamalay mo † **22:39** 22:39 Levitico 19:18 ‡ **22:42** 22:42 “Cristo.” Mga ong bitalang Hebreo, “Mesiyas.” Telekan ong Bokabolario. § **22:44** 22:44 Salmo 110:1

45 Mandian, mga ‘Gino’ tang ginoy ni David ong Cristo, monopa maning
ta ang tanandia inampo ni David?”* 46 Anday nasabat maski tata ong
nira tang te-mang asi ni Jesus. Ig mimpisa don anda ray mangas ang
mane-ma pa ong nandia.

23

Indi patoladan mi tang mga manigtoldok ig ang mga Pariseo
(Marcos 12:38-39; Lucas 11:43, 46; 20:45-46)

1 Pagatapos ta si, minitala si Jesus ong mga taw ig ong mga sinagpan
na. 2 Ganing tanandia, “Ang mga manigtoldok tang Katobolan ig ang
mga Pariseo yay ang sinaligan ang magpaintindi tang Katobolan ni
Moises. 3 Animan tomanen mi tang agtotoldok nira ong nindio. Piro
indi patoladan mi tang agboaten nira, tenged indi agtomanen nira tang
agbibitala nira. 4 Agpabelatan nira tang mga taw ong dorong mga
toromanen nira, piro indi enged agboinan nira tang tarakanen ang asi
agod makayan nira tang kabelatan.* 5 Ang tanan ang agboaten nira ong
pagtoman ong Katobolan, paita-ita lamang ong mga taw agod dayawen
tanira. Agpabaelen nira tang mga pilaktiria† nira ang agbebe-ket ong
toto ig ong kabala nira, ig agpāboaten nira tang mga rambay-rambay‡ ong
sidsidan tang mga lambong nira agod aningen ka madinioson tanira.
6 Mga ong simban ig ong mga kombida, ang kaliliagan ang enged nira,
komarong ong masisinlong kalarongan ang para ong mga importanting
taw. 7 Ig mga don ong plasa, ang kaliliagan nira, salodoan tang mga taw
ig goyan ta ‘Maistro.’ 8 Piro yamo, indi amo magpagoy ta maistro ong
aroman mi, tenged mamaglogod amo ig tambilog lamang tang Maistro
mi--yo. 9 Indi amo maggoy maski ong ninopa ta ‘Tatay’ tarin ong tanek,
tenged tambilog lamang tang Tatay mi--ang Tatay ang asi ong langit. 10 Ig
indi amo magpagoy ta ‘Magino,’ tenged tambilog lamang tang Magino
mi--yo, ang Cristo. 11 Ang ga-tang ang alawig ong nindio, dapat tanandia
tang magsirbi ong mga aroman na. 12 Ang pagpalawig tang sadili na,
ipababak. Ig ang pagpababak, tanandia tang ipalawig.”

Binitalan ni Jesus tang mga manigtoldok tang Katobolan ig ang mga Pariseo
(Marcos 12:40; Lucas 11:39-42, 44, 52; 20:47)

13 “Kailo amo kang manigtoldok tang Katobolan ig yamong mga
Pariseo! Makaeled tang kaboton mi, tenged ang pagto mi ong Dios
paita-ita lamang! Agsagangen mi tang mga taw agod indi tanira ma-
pen ong inadian tang Dios. Indi amo maliag ang pasakep ong nandia,
ig aggawidan mi pa tang mga taw ang gangaliliag ang magpasakep.

---

* **22:45** 22:45 Sigon ong sinolat tang mga propita asta ang nasolat ka ong Mateo 1:6-16, ang Cristo nagalin ong dogo ni David, animan tanandia inampo ka kaman ni David. Piro belag lamang tanandia ta taw kondi tanandia Dios mismo. Animan tama tang goy ni David ong nandia ang ganing “yen ang Gino.” Telekan ong Bokabolario, ong “Inampo ni David.” * **23:4** 23:4 Asing tokaw, poira ong Katobolan ni Moises, namagdolang pa tang mga Pariseo ta doma pang mga tobol ang dorog kaigpit ang agpareges nirang tomanen, asta ra ka ang dorong mga bagay ang agbawalen nirang boaten. Tenged tarin, liniwagan ta mo-ya tang mga taw ong pagtoman nira ong rilihion nira bilang mga Judio. † **23:5** 23:5 Ang “pilaktiria” tatang kahon-kahon ang ge-ley ang agbetangan ta solat ang bitalang nagalin ong Sagradong Kasolatan. Ang mga kahon-kahon ang asi agbebe-ket tang mga lali ong toto ig ong kabala nira ong oras ang ba-lo mamangadi. ‡ **23:5** 23:5 Ang “rambay-rambay” ong lambong ta taw pagpademdem ong nandia ang magtoman tanandia ong mga tobol tang Dios.

14 [“Kailo amo kang mga manigtoldok tang Katobolan ig yamong mga
Pariseo! Ang pagto mi ong Dios paita-ita lamang! Agkalawen mi tang
mga pagkabetang tang mga babay ang balo, asta ang balay nira. Oman
pamagpaita-ita amo ang moro-ya amo ong pagpangadi mi ta dorog
kaboat ong talongan tang mga taw. Animan magimong mas mabelat pa
tang silot ong nindio!]§
15 “Kailo amo kang manigtoldok tang Katobolan ig mga Pariseo!
Tenged ang pagto mi ong Dios paita-ita kaman! Pagalig-alig amo ong
bilog ang kalibotan para makombinsir amo maski tanga tawan lamang
agod magparet ong mga toldok mi. Piro mga makombinsir mi ra ngani,
agboaten mi tanandiang sobra pa ong nindio agkalain ig ang tegkan na
i-lek lamang ong impirno.
16 “Kailo amo ka kaman, yamong mga boray ang pamagantabay ong
mga taw! Tenged pamagtoldok amo ang ganing, mga ang taw mangako
ig manompa pa ang ganing, ‘Pa-dek tang Timplo!’ maski indi ra tomanen
na tang pangako na. Piro mga manompa tanandia ig ang bolawan ang
don ong Timplo yay ang boaten nang tistigos, ganing amo ka, kamin-
istiran ang tomanen na enged tang sinompan nang asi. 17 Mga beyeg
amo ig mga boray! Ong aypa tang mas importanti--ang bolawan obin
ang Timplong pagpasagrado ong bolawan ang asi? 18 Ig pamagtoldok
amo ka, mga ang taw manompa ig boaten nang tistigos tang altar, maski
indi ra tomanen na tang sinompan na. Piro mga manompa tanandia
ong bolontad ang agbe-tang ong altar, ganing amo ka, kaministiran ang
tomanen na enged tang sinompan na. 19 Mga boray amo! Aypa tang
mas importanti--ang agbobolontad obin ang altar ang pagpasagrado ong
bolontad? Ang altar! 20 Animan mga ang taw manompa ong altar,
panompa tanandia ong altar asta ra ong tanan ang agbobolontad don.
21 Ig mga ang taw manompa ang ganing ‘Pa-dek tang Timplo!’ maliag
yaning agboaten na kang tistigos tang Dios, tenged don gistar tang Dios.
22 Ya ka, mga ang taw manompa ang ganing ‘Pa-dek tang langit!’ maliag
yaning panompa tanandia asta ra ong trono tang Dios, ig ong Dios ang
mismong kakarong don.*
23 “Kailo amo kang manigtoldok tang Katobolan ig yamong mga
Pariseo! Ang pagto mi ong Dios paita-ita lamang! Maderep amo ong
pagtorol ong Dios ta tampolok ang porsinto tang pa-bat mi asta ang
mga daon ang pagpasabor ong pamangan. Piro ong dobali ta sia,
indi amo enged pamagintinding magboat tang mas importanting mga
tobol tang Dios ang ganing dapat ita magboat ta mato-lid ong masig
kataw ta, magimong masine-bekanen ig mataligan ong tanan ang bagay.
Dapat magtorol amo ka kaman tang tampolok ang porsinto, piro indi
lipatan mi tang mas importanting mga tobol. 24 Boray amo ka kaman,
yamong mga pamagantabay ong mga taw! Ang agboaten ming asia

§ **23:14** 23:14 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. * **23:22** 23:22 Sigon ong kaogalian tang mga Judio asing timpo ni Jesus, indi dapat ibitala tang sagradong aran tang Dios. Animan mga mangako tanira, indi gamiten nira tang aran tang Dios ong pagpanompa nira. Piro ang doma ong nira, mga matapos ang manompa, maosay ang magrason-rason ang maning belag ta talak maski indi tomanen nira tang sinompan nira, total indi ginamit nira tang aran tang Dios mismo. Piro ang maliag yaning ni Jesus tarin ong 23:16-22 ay kaministiran tomanen ta enged tang tanan ang binitala ta.

midio agsaraen mi tang mga ayep-ayep ang gege-ley ong irinemen mi,
piro aggagapil mi kang agginemen tang mababael ang ayep.†
25 “Kailo amo kang mga manigtoldok tang Katobolan ig mga Pariseo!
Ang pagto mi paita-ita lamang! Aglimpion mi ta mo-ya tang loa tang
mga baso ig mga platon mi, piro ang teled tang popotokon mi maboling
tenged ponok ta kadegdegan ig katakab.‡ 26 Boray amo, yamong mga
Pariseo! Limpion mi kang lagi tang teled tang baso mi, ig ong maning
don magimong limpio ra ka tang loa na.
27 “Kailo amo ka kaman ang manigtoldok tang Katobolan ig yamong
mga Pariseo! Ang pagto mi ong Dios paita-ita lamang! Ang kalimbawan
mi pario amo ong mga pantion ang pinintoran ta kolit ig masinlong
pa-dekan ong loa, piro ong teled doro kakalpot ig poros doli ta patay.
28 Maning atan amo enged tenged mga pa-dekan amo tang mga taw,
mato-lid tang agboaten mi, piro ong matod poros lamang paita-ita,
tenged ong teled tang mga popotokon mi doro amo kalain ang mga taw.”

Ang silot ang marisibi nira
(Lucas 11:47-51)

29 “Kailo amo kang mga manigtoldok tang Katobolan ig yamong mga
Pariseo! Makaeled tang kaboton mi, tenged ang pagto mi ong Dios
paita-ita lamang! Agpaobra mi tang mga pantion tang mga propita ang
nangapatay asing tokaw, ig agpasinlon mi tang lebengan tang mga taw
ang nangaboi ang mato-lid. 30 Ig agganing amo, ‘Mga taw ami ra rin asing
timpo tang mga kamepet-mepetan amen, indi ka enged patayen amen
tang mga propita tang Dios, pario tang bindoat nira.’ 31 Piro ong inaning
ming asia, agrisibien mi ang mga inampo amo ka kaman tang mga taw
ang namamatay ong mga propita! 32 Ala, taposon mi tang kalainan ang
inimpisan tang mga kamepet-mepetan mi! 33 Mga traidor amo, mga
irinsia amo ta mga ma-kal ang dalitan! Indi amo enged mapalibri ong
silot ong impirno! 34 Tenged manobolo pa ong nindio ta mga propita,
mga taw ang dorong inadalan nira, ig mga maosay ang mga manigtoldok
tang bitala tang Dios. Ang mainabo, patayen mi tang doma, ig ang doma
ilansang mi ong kros. Ang doma pamalon mi ong mga simban mi ig
maski ong aypa tanira mamanikad, rotoson mi ig paliwagan. 35 Yay sia
ang yamo tang manabat ong kamatayen tang tanan ang mga taw ang
mato-lid ang pinamatay tarin ong kalibotan, mimpisa pa ong pagpatay
ong ni Abel§ ang anday talak na, sa-sad ong pagpatay ka ong ni Zacarias,
ang ana ni Baraquias.* Pinatay mismo tanandia tang mga kamepet-
mepetan mi ong Timplo, don ong pagtetengan tang altar ig ang logar ang
agganingen sagrado. 36 Ong matod, yamong mga taw ong timpong na,
yamo tang silotan tenged ong tanan ang bindoat nirang asi.”

Ang paggegma ni Jesus ong mga taga Jerusalem
(Lucas 13:34-35)

---

† **23:24** 23:24 Maliag yaning, ang domang mga Pariseo maderep ong pagtoman tang mga ge-ley ang mga tobol ang belag ta masiadong importanti, piro agbaliwalaen nira tang mas importanting mga katobolan tang Dios. ‡ **23:25** 23:25 Ang mga pangolokolo ong mga Judio maderep ong pagtoman tang Katobolan ni Moises, labi ka enged ang mga tobol natetenged ong pamangan ang agbawalen, asta ong tamang pagrilimpion. Piro sia teta paita-ita lamang. Tenged ang doma ong nira mga ispotan ig agdegdegen pa nira tang mga taw ong pagpabolontad ta sobra pa ong para ong nira. § **23:35** 23:35 Genesis 4:8 * **23:35** 23:35 2 Cronica 24:20-21

37 Dayon ang minaning si Jesus, “Ay yamong mga taga Jerusalem!
Angay agpatayen mi tang mga propita ig agbanggilen mi tang mga
agtobolon tang Dios ong nindio? Kaboay da tang andemong imesen
amo ig sagodon, pario ong manong lo-lokan ang pagimes tang mga boto
na ong adalem tang kalipapa na, piro indi amo maliag. 38 Mandian
bala amo ra lamang ong mga sadili mi. Pabayan da lamang tang logar
ming mapegnak. 39 Tandan mi narin: Indio ra enged itaen mi asta indi
komabot tang kaldaw ig mamaganing amo, ‘Dayawen tang kakabot ang
sinobol tang Dios!’ ”

24

Natetenged ong pagdistroso tang Timplo
(Marcos 13:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Oman dayon ang limindoa si Jesus ong Timplo ig asing papanaw da,
napalenget ong nandia tang mga sinagpan na. Sinoldok nira ong nandia
tang Timplo asta ang domang mga pina-deng don. 2 Oman ganing si Jesus
ong nira, “Gitaen ta ka kaman tang tanan ang asia. Piro tandan mi na:
Komabot tang kaldaw ang anda enged ay mabo-wan ong mga batong
pamagtara-paw ta-pawan ang asia. Mangapegnak ang tanan!”*

Ang kaliwagan ang komabot
(Marcos 13:3-13; Lucas 21:7-19)

3 Siminakat si Jesus ong Bokid tang Kaoliboan ig don kiminarong.
Napalenget ong nandia tang mga sinagpan na ang tanira-tanira lamang
ig ganing, “Begay ami ka nio mga tanopa mainabo tang inaning mong
mapegnak tang Timplo, ig onopay mga pasinial mga alenget da tang
pagbalik mo ig mga kataposan da tang kalibotan.”
4 Siminabat si Jesus ang ganing, “Magandam amo agod indi amo
maloko ta maski sinopa. 5 Tenged yading mamansikabot ang magekel
tang arano, ig kada tata magpailala ang tanira ono tang Cristo. Ig
dorong maloko nira. 6 Animan indi amo mangelba mga mabasi amo ta
pamaggiran ong alenget, ig mga mabalita amo kang may gira ono ong
domang banoa. Ang mga bagay ang na kaministiran ang mainabo, piro
belag pa ta sia tang kataposan tang kalibotan. 7 Mamaggiran tang mga
nasion ig mamagkorontran tang mga inadian. Manlinog ong sari-saring
mga logar ig magkatinir ta grabing letem. 8 Piro ang tanan ang narin,
impisa pa lamang tang mga kaliwagan ang komabot, pario ong tatang
babay ang palanganaen ang ba-lo pa lamang pagpasit.
9 “Ong mga kaldaw ang asi, asilagan amo tang tanan ang taw tenged
ong pagto mi ong yen. Depen amo nira ig yintriga amo ong mga taw ang
mamagsilot ong nindio, ig ang doma ong nindio pamatayen ang enged.
10 Ong timpo kang asi, doro rang mga taw ang taliodan da nira tang
pagto nira ong yen tenged ong dorong mga kaliwagan ang gapasaran
nira. Oman asilagan ig traidoron nira tang mga kapario nirang pamagto.
11 Yading lomboang bo-lien ang mga propita ig dorong maloko nira.
12 Maski ong aypang logaray, dorong magboat ta kalainan, animan ang
paggegma tang kayadian ong masig ka taw nira manlasay da. 13 Piro ang

* **24:2** 24:2 Narin pinatako rang lagi ni Jesus nga ang Timplo tang mga Judio pegnaken ono ong parakaboton. Ig ya ray asi tang nainabo asing takon ang 70 A.D. Tenged sinled tang mga taga Roma tang siodad tang Jerusalem asing namaggiran tanira tang mga taga Israel, ig dinistroso kaman nira tang Timplo.

magagoanta ig magpadayon ang magtoman ong yen asta matapos tang
tanan ang kaliwagan, tanandia yay ang malibri. 14 Ig mapatako da ong
bilog ang kalibotan tang Mo-yang Balita natetenged ong paggaraemen
tang Dios bilang adi, agod sia maba-yan tang tanan ang nasion, ba-lo
komabot tang kataposan."

Ang Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong Dios
(Marcos 13:14-23; Lucas 21:20-24)

15 Ganing pa si Jesus, "Asing tokaw ang propitang si Daniel nagpatako
ang ganing, ong parakaboton may tenled ong Sagradong Logar ang
dorog kalain, ang aggoyan ta Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong
Dios.† (Yamong mga pamagbasa, intindien mi ta mo-ya tang maliag yan-
ing ta na.) 16 Animan mga itaen mi ra narin ang don da ong Timplo, ang
mga taw ang pamansistar tarin ong Judea, kaministiran ang mamanikad
dang lagi ong kabobokidan. 17 Ang taw ang don ong loa tang balay na,
dapat indi ra magpawat ang tenled ong balay na para mangomit ta maski
onopa. 18 Ya ka mga may taw don ong bokid, dapat indi ra molik para
mangomit tang takol na. 19 Ong mga kaldaw ang asi, kailo ka tang mga
pamagabdet asta ang mga pamagpatiti, tenged liwagan tanira 20 ong
pagpantalok nira. Magampo amo ong Dios ang balampa indi māton ong
timpong malamig obin ong Kaldaw ang Igperenay. 21 Tenged ong mga
kaldaw ang asi, ang mga taw mapasar ta sobrang kaliwagan. Anda pang
pisan ay nainabo ong kalibotan tang pario ong kaliwagan ang na. Ig
anda ra kay mainabo pang pario ta sia asta tanopa. 22 Ong matod, mga
indi rin padipoton tang Dios tang timpong asi ta kaliwagan, anda enged
ay mabo-wan maski tanga tawan. Piro tenged ong mabael ang kate-bek
na ong mga taw ang pinilik na, padipoton tang Dios tang timpong asi.
23 "Ong mga kaldaw ang asi, mga may maganing ong nindio ang, 'Asia
ra tang Cristo!' obin may maning, 'Way, asia ka!' indi amo magparet.
24 Tenged may mamansiloa atan ang mga taw ang maganing tanira ono
tang Cristo, ig may atan kang maganing tanira ono propita ang sinobol
tang Dios. Magpaita tanira ta mga milagro ig makabebereng ang mga
bagay ong kaliliagan nirang maloko tang mga taw, mga poidi lamang
asta ang mga pinilik tang Dios. 25 Animan tandan mi na! Agbebego rang
lagi tang mga bagay ang na mintras indi pa gainabo.
26 "Animan mga may maganing ong nindio nga ang Cristo asi ono ong
bokid, indi amo enged paning don. Ig mga may maning, asia tanandia
ong teled tang balay, indi amo enged magparet. 27 Tenged mga yo, ang
Ana ta Taw, magbalik da, ang itaen mi don midio koldap ang golpi ra
lamang mangayag magalin ong tere-lan tegka ong gako-pan. 28 Pario
tang sarabien ang ganing, 'Mga aripa tang mga ogak pamagolag, don
toga tang ayep ang patay.' "

Ang pagbalik ni Jesus ong kalibotan
(Marcos 13:24-27; Lucas 21:25-28)

---

† **24:15** 24:15 Ang mga bitalang "Ang Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong Dios" ay nagalin ong Daniel 9:27, 11:31 ig 12:11. Sigon ong doma, ang agganingen tarin yay ang tatang dios-diosan ang bintang ni Aristocus Epiphanes ong teled tang primirong Timplo tang mga Israelita don ong Jerusalem asing 168 B.C. Piro sigon ong doma, ang maliag yaning ni Jesus tarin yay ang bindoat tang mga taga Roma asing 70 A.D., asing linangga nira tang ba-long Timplo. Ig sigon ka ong doma, ang agganingen tarin ang Maniglangga, yay ang kontra-Cristo ang komabot pa, ba-lo magbalik si Jesu-Cristo ong kalibotan.

29 Ganing pa si Jesus, “Matapos lamang tang sobrang kaliwagan ong
timpong asi, mangi-lep tang kaldaw ig ang bolan indi ra mangayag.
Mangabo-log tang mga bitokon ig pakedegen tang tanan ang aggitaen
ong langit. 30 Ig itaen ong langit tang pasinial ang yo, ang Ana ta
Taw, alenget dang magbalik, ig ang tanan ang mga taw ong kalibotan
mamagini-yak ong sobrang eled nira. Tenged itaeno nira ang tatabid ong
mga onom, ang pagekelo tang makabebereng ang gaem ig kadengegan.
31 Ong mapoirsang tonog ta torotot, tobolono ra tang yen ang mga anghil
ang magsimet da tang tanan ang taw ang piniliko, magalin ong tanan ang
parti tang kalibotan.”

Ang adal ang nagalin ong papa tang igos
(Marcos 13:28-31; Lucas 21:29-33)

32 “Intindien mi tang adal ang nagalin ong papa tang igos: Mga itaen
mi narin ang pangolbot da, gata-wanan ming alenget da tang koarisma.
33 Pario ka ta si, mga itaen mi ra nganing gainabo ra tang mga bagay
ang inaningo ong nindio, mata-wanan ming indi ra maboay, komabot
da tang timpong asi ig madalio rang magbalik. 34 Tandan mi: May doma
ong mga taw ang gangaboi mandian ang kabotan pa nira tang mga bagay
ang nang mainabo. 35 Malipat tang langit may ang tanek, piro ang yen
ang mga bitala magpadayon ang anday kataposan.”

Anday gatako mga tanopa magbalik si Jesus
(Marcos 13:32-37; Lucas 17:26-30, 34-36)

36 “Piro anday taw ang gatako mga tanopa komabot tang kaldaw ang
asi obin oras. Maski ang mga anghil ong langit, maski yo, ang Ana mismo
tang Dios, indio ka gatako. Ang Dios ang Tatay lamang tang gatako ta
sia. 37 Ang agboaten tang mga taw ong timpong magbaliko, magkapario
tang asing timpo pa ni Noe. 38 Ong timpong asi, ba-lo kiminabot tang
bonaw, anday domang aggintindien tang mga taw kondi pamamangan
ig pamanginem, pamangatawa ig agpakatawa, asta ra lamang ong
kaldaw ang siminay da Noe ong mabael ang barko ang aggoyan ta arka.
39 Oman kiminabot tang ba ang anday kalaom nira ig nangapatay tang
tanan ang nangabo-wan. Maning ka ta si ong timpong magbaliko. Ang
mga taw, anda kay kalaom nira ang komaboto ra. 40 Ong oras ang asi,
mga may doroang laling pamagobra ong bokid, ang tambilog komiten
ig ang tambilog bo-wanan. 41 Obin mga may doroa nga babayan ang
pagkatodan ang panlebek, komiten tang tambilog ig ang tambilog bo-
wanan ka. 42 Animan magimong listo amo ig pirming simpan, tenged
indi amo gatako mga tanopa komabot tang Gino mi. 43 Isipen mi narin:
Mga gata-wanan lamang tang may nandia tang balay mga onopang
orasay komabot tang takawan, bantayan na enged agod indi ma-led tang
balay na. 44 Animan yamo, kaministiran ang magbantay amo ig pirming
listo. Tenged yo, ang Ana ta Taw, komaboto ong oras ang indi gelaten
mi.”

Ang mataligan ang torobolon ig ang belag
(Lucas 12:41-48)

45 Nagistoria pa si Jesus ong nira ong palimbawang na. Ganing
tanandia, “Ang mataligan ig matakong torobolon, yay ang boaten tang
may nandia tang balay ang ingkargado ong domang mga torobolon
na, ig ya kay ang magtorol ong nira ta pamangan ong tamang oras.

46 Masoirti tang torobolon ang asi mga kabotan tanandiang pagboat tang
katengdanan na ong pagbalik tang agalen na. 47 Sigoradong boaten da
enged tanandiang ingkargado ong tanan ang pagkabetang tang agalen
na. 48 Piro mga malain tang torobolon ang asi, maning ong sadili na,
‘Maboay-boay pa ba-lo magbalik tang agaleno.’ 49 Ig impisan na rang
bogbogon tang aroman nang mga torobolon, asta magiga-pen da ang
mamangan ig manginem ong mga manigpabaleng. 50 Oman komabot
tang agalen na ong kaldaw ang indi enged gelaten na, ig ong oras ang
indi gata-wanan na. 51 Dayon da tanandiang kastigon tang agalen na ta
doro kaliwag, ba-lo ibanggil ong logar ang para ong mga taw ang paita-
ita lamang tang pagto nira. Don tanandia magini-yak ang aroman nira
ig komayeget tang mga isi na.”

25

Ang palimbawa natetenged ong tampolok ang soltiras

1 “Pag kabot tang kaldaw ang asi, ang mainabo ong inadian tang
Dios mapapario ong istoriang natetenged ong tampolok ang soltiras
asing may kasalan. Sigon ong kaogalian nira, ang mga soltiras ang asi
namagekel ta mga tolok nira ig namansipanaw da para mamansibagat
ong laling karasalen. 2 Ang lima ong nira anday isip nira, piro ang lima
maorosay ta kinaisipan. 3 Ang limang asing anday isip nira, namagekel
ta mga tolok nira, piro indi tanira namagekel ta langis ang pangrisirba.
4 Piro ang mga soltiras ang morosay, namagekel ang lagi ta bastanting
langis nira. 5 Mandian ang nainabo, nātrasong kiminabot tang laling
karasalen, animan pinoyat da tanira ig nangapoyat ang tanan.

6 “Asing tenganan da, may miniteg ang ganing, ‘Asia ra tang laling
karasalen! Dalien mi, bagaten mi ra!’ 7 Nangapoaw tang tampolok ang
asing soltiras ig linisto nira tang mga tolok nira. 8 Ganing tang mga
soltiras ang anday isip nira ong mga soltiras ang morosay, ‘Olday ami ka
nindio ta langis, maski ge-ley lamang. Way, ang mga tolok amen madali
rang mapatay!’

9 “Piro ganing tang mga soltiras ang may isip nira, ‘Indi poidi, tenged
mga oldan amo pa yamen, parario itang mangalo-tan. Paning amo ra
lamang ong mga manigpabakal ig mamakal amo ta para ong nindio.’
10 Animan namansipanaw da tang limang soltiras ang asi para mamakal
ta langis. Pagapagalin lamang nira, ya kay ang pagkabot tang laling
karasalen. Ig ang limang simpan ang lagi, nangatabid ong nandia
ang napaning ong kombida. Paga-led nira ong kombidan, dayon dang
siniradoan tang portan.

11 “Maboay-boay ta ge-ley, kiminabot da tang aroman nirang mga
soltiras ang namamakal ta langis, ig namansigoy tanira ong loa ang
ganing, ‘Magino, pa-leday ami ka!’

12 “Piro ganing tang lali, ‘Indio gailala ong nindio.’ ”

13 Oman dayon ang minaning si Jesus, “Yay sia ang kaministiran ang
magimong listo amo ig pirming simpan, tenged indi amo matako mga
tanopa obin onopang kaldaway obin oras tang pagkaboto.”

Ang palimbawa natetenged ong mga torobolon ang inintrigan ta koarta
(Lucas 19:11-27)

14 Nagistoria pa si Jesus ong nira ong tata pang palimbawa ang ganing,
“Ang paggaraemen tang Dios bilang adi pario ong bindoat tang tatang
taw ba-lo tanandia nagbiahi ong alawid ang logar. Ginoyan na tang
mga torobolon na ig inintrigan na tanira tang mga manggad na para
ipapanaw nira ong nigosio. 15 Ang kada tata ong nira, sindolan na
sigon ong abilidad na ong pagnigosio. Ang tata sindolan na ta 5,000 ang
pidasong koartang bolawan;* ang tata 2,000 ang pidaso, ig ang tata pa
sindolan na ka ta 1,000. Oman dayon da tanandiang nagalin. 16 Ang
torobolon ang sindolan ta 5,000 ay nagnigosiong lagi ig naganansia
tanandia ta 5,000 ka. 17 Ya kay ang bindoat tang sindolan ta 2,000,
ig naganansia ka tanandia ta 2,000. 18 Piro ang inintrigan ta 1,000,
napanaw ig nagali ong tanek, oman limbeng na tang koartang sindol ong
nandia tang agalen na ang dapat inigosio na rin.
19 “Pagata-lib tang naboay ang timpo, nagbalik tang agalen nira.
Pinampagoy na tang mga torobolon na para mata-wanan na mga pirapa
tang naganansia nira ong koartang inintriga na. 20 Ang torobolon ang
sindolan ta 5,000 yay na-kaw ang napalenget ong agalen na ig ganing,
‘Magino, inintrigano nio ta 5,000. Nani tang 5,000 ang sindol mo ong yen
ig ang 5,000 kang ganansiao.’
21 “ ‘Mo-ya!’ ganing tang agalen na, ‘Mo-yāng torobolon! Yawa,
nataligana ong ge-ley ang kantidad. Animan mandian intrigana ra yen
ta mas mabael ang kantidad. Mangalipaya ka ang aromano!’
22 “Oman ang torobolon ang sindolan ta 2,000 napalenget ka. Ganing
tanandia ong agalen na, ‘Magino, inintrigano nio ta 2,000. Nani tang
sindol mo ong yen ang 2,000 asta ang 2,000 kang ganansiao.’
23 “ ‘Mo-ya!’ ganing tang agalen na ong nandia, ‘Mo-yāng torobolon!
Yawa, nataligana ong ge-ley ang kantidad. Animan mandian intrigana
ra yen ta mas mabael ang kantidad. Mangalipaya ka ang aromano!’
24 “Ig napalenget ka tang ya-lo ang inintrigan na ta 1,000. Ganing tang
torobolon ang na, ‘Gata-wanano ang yawa mabelatang taw. Agkomiten
mo tang ganansia tang binedlayan ta doma, ig maski belag ta yawa tang
nagloak, aggayegen mo. 25 Geldano ong nio, animan limbengo lamang
tang koarta mo ong tanek agod indi malipat. Ya, nani tang 1,000 mo.’
26 “Ganing tang agalen na, ‘Anday kointa mong torobolon! Tamadana!
Gata-wanan mo palang agkomiteno tang ganansia ig ang pa-bat maski
belag ta yo tang nagbedlay? 27 Angay indi bino-log mo ong bangko tang
koartao, agod mga mabaliko, makomito asta ang tobo na?’ 28 Oman
ganing tang agalen ong domang mga torobolon, ‘Komiten mi ong nan-
dia tang koartang 1,000 ig i-dol mi ong torobolon ang may 10,000 na.
29 Tenged ang kada tatang mataligan, oldan pa asta mandoro tang
nandia. Piro ang indi mataligan, maski ang ge-ley lamang ang inintriga
ong nandia, sia komiten pa ka enged ong nandia.† 30 Ala, ang torobolon

* **25:15** 25:15 “koartang bolawan.” Ong bitalang Grigo, “talinto.” Ang kantidad tang tanga koartan ang talinto pario tang sol ta tatang trabahador ong teled tang 15 ang takon. † **25:29** 25:29 Ong palimbawang na, ang agalen tang mga torobolon yay ang Dios, ig ang mga torobolon yay ang mga sinakepan tang Dios. Ang maliag yaning tang koarta belag lamang ta koarta, kondi asta ang sari-saring mga abilidad obin kinata-wanan ang sindol tang Dios ong yaten. Ang mga narin, indi dapat italok ta kondi gamiten ta para ong ikakao-ya tang aroman tang pamagto. Ig mga mataligan ita ong grasia obin mga abilidad ang narisibi ta ong Dios, mas dolangan na pa enged.

ang asiang anday kointa na, i-lek mi don ong loa ong maki-lep. Don tanandia magini-yak ig komayeget tang isi na.' "

Ang pagorosgaren ong oring kaldaw

31 Nagpadayon si Jesus ong pagbitala na ang ganing, "Mga yo, ang Ana ta Taw, komabot ong mabael ang kayagano ig aromano tang tanan ang mga anghil, ya ray ang oras ang komarongo bilang adi ong yen ang trono, para maggaem ong tanan. 32 Ong kaldaw ang asi simeten tang tanan ang mga taw ong talongano. Oman belageno tanira ong doroang gropo pario tang pagpalbag tang manigbadbad tang mga karniro ong mga kambing. 33 Ang mato-lid ang mga taw, ang kaparioan nira mga karniro ig ibetango ong yen ang to. Ig ang mga taw nga ang kaparioan nira mga kambing ibetango ka ong yen ang wala. 34 Oman, bilang Adi, maningo ong mga taw ang gampir ong yen ang to, 'Pinalabi amo tang Dios ang Tatayo! Tenled amo ig mistar ong inadian ang tinagana na ong nindio mimpisa pa asing boaten tang kalibotan. 35 Aggaloyan amo enged tang Dios, tenged asing agle-meno, pinapano nindio. Ig asing agkoaweno, pinainemo nindio. Asing dono ong logar mi bilang dayoan, pinadayono nindio ong balay mi. 36 Ig asing anday lambongo, pinalambongano nindio. Asing pagmasito, sinagodo nindio. Ig ang pagaprisō, binisitao nindio ig linipay.'

37 "Somabat tang mga taw ang mato-lid, 'Gino, tanoapa inita amen ang naletem ig pinapana yamen, obin kinoawa ang pinainema yamen? 38 Tanoapa inita amen ang anday madayonan mo ig pinadayona yamen ong balay amen, obin anday lambong mo ang pinalambongana yamen? 39 Ya ka tanoapa inita amen ang nagmasit obin napriso ig binisitā yamen?'

40 "Oman yo, ang Adi, somabato ong nira ang maning, 'Ong matod, asing bindoat mi tang maning atan ong mga logodo,‡ maski ang kadibabakan ong pama-dek tang mga taw, pario ra ka ang sia bindoat mi ong yen.'

41 "Oman yaningo ka ong mga taw ang gampir ong walao, 'Palawid amo tarin, yamong mga sinompa tang Dios! Don amo ra lamang ong apoy ang indi enged mapatay-patay, ang yay ang logar ang natagana ong ni Satanas asta ong mga sinagpan na. 42 Tenged asing agle-meno, indio enged pinapan mi. Asing agkoaweno, indio pinainem mi. 43 Asing dono ong logar mi ang anday madayonano, indio enged pinadayon mi ong balay mi. Ya ka asing anday lambongo, indio ka sindolan mi. Ig asing pagmasito ig pagapriso indio ka binisita mi.'

44 "Ig somabat ka tanira ang maning, 'Gino, tanoapa inita amen ang naletem ig kinoaw, obin anday madayonan mo, obin anday lambong mo, obin nagmasit, obin napriso ang indi ami nagtabang ong nio?'

45 "Yo, ang Adi, somabato ka ong nira, 'Ong matod, asing indi sinabangan mi tang mga logodo, maski ang kadibabakan ong pama-dek ta taw, midio yo ra ka tang indi sinabangan mi.'

46 "Animan sia tanira pālinen ig silotan asta ong tanopa. Piro ang mga mato-lid yay ang oldan ta kaboing anday kataposan."

‡ **25:40** 25:40 Mga natetenged ong sinopa tang mga logod ni Jesus, telekan ong Mateo 12:48-50.

26

Plano para patayen si Jesus
(Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Pagatapos ang nagtoldok si Jesus tang tanan ang na, ganing tanandia
ong mga sinagpan na, 2 “Gata-wanan ming doroa ra lamang kaldaw,
Pista ra tang Pagta-lib tang Anghil,* ig yo, ang Ana ta Taw, traidorono
ig yintrigao ra ong mga taw para ilansang ong kros.”
3 Mandian, asing oras kang asi, ang mga mepet tang banoa may ang
mga pangolokolo ong mga padi pamagsimet da don ong palasio ni Caifas,
ang yay ang kalawigan ang padi nira. 4 Namagampang-ampang tanira
mga monopa madep nira si Jesus ong talok, oman ipapatay. 5 Ganing
tanira, “Indi itōn ta ong kasagsagan tang pista, itaben magkagolo tang
mga taw.”

Bino-bokan ta pabanglo si Jesus
(Marcos 14:3-9; Juan 12:1-8)

6 Mandian, asing don si Jesus ong bario tang Betania, napaning
tanandia ong balay ni Simon ang dating liproso. 7 Mintras pamangan
tanira, pinalengetan si Jesus tang tatang babay. May aggekelan nang
tereldan ang boat ong batong midio marmol. Ang teled na tatang klasi ta
pabanglo ang dorog kamal, ig sia bino-bok tang babay ong kolo ni Jesus.
8 Asing itaen tang mga sinagpan na, pinangerepan tanira ig namagmoro-
moro ang ganing, “Aroy! Arangan da tang pabanglong asia! 9 Mga
pinabakal pa sia, ang bayad na mabael ang kantidad, ig malimos pa rin
ong mga malilised.”
10 Piro gata-wanan ni Jesus tang agpagampangan nira, animan ganing
tanandia ong nira, “Angay pagpalabet amo ong babay ang na? Pabayan
mi lamang. Ang bindoat nang na ong yen doro kasinlo. 11 Ang mga
malilised pirming ka-pen mi ig poidi pang matabangan mi. Piro yo, indio
ra maka-pen mi ong maboay ang timpo. 12 Anda pa ngani, bino-bokano
ra nandia ta pabanglo agod magimong simpan da tang sinangonio mga
ilbengo ra. 13 Agganingo ong nindio, maski ong aripa ipatako tang Mo-
yang Balita tarin ong bilog ang kalibotan, ang bindoat tang babay ang na
ong yen magapil ka enged bilang pagdemdem ong nandia.”

Napaoyon si Judas ang traidoron na si Jesus
(Marcos 14:10-11; Lucas 22:3-6)

14 Pagatapos ta si, si Judas Iscariote, ang tata ong tampolok may
doroang apostolis ni Jesus, napaning ong mga pangolokolo ong mga
padi. 15 Nagigampang si Judas ong nira ang ganing, “Pirapa tang isol mi
ong yen mga tabangan amo yen ang depen si Jesus?” Binilangan ang
lagi nira si Judas ta tolompolok ang pidasong koartang silber. 16 Animan
nagimpisa ra tanandiang nagelat ta tamang oras para maintriga na si
Jesus ong nira.

Nagsimpan da Jesus ta panapon para ong pista
(Marcos 14:12-21; Lucas 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30)

---

* **26:2** 26:2 26:2 Ang “Pista tang Pagta-lib tang Anghil” mga ong bitalang Grigo yay ang “Paskoa.” Na belag ta pario ong agganingen ang “Paskoa” mandian. Ang pistang narin agsilibraen tang mga Judio takon-takon bilang pagdemdem nira ong paglibri tang Dios ong mga kamepet-mepetan nira ong mga taga Ehipto, asing timpo ni Moises. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Pista tang Pagta-lib tang Anghil.”

17 Asing kiminabot tang primirong kaldaw tang Pista tang Tinapay ang
Anday Pampalsa na,† napalenget ong ni Jesus tang mga sinagpan na ig
nane-ma ang ganing, “Ong ari ami pa magsimpan ta yapon ta para ong
Pista tang Pagta-lib tang Anghil?”
18 Siminabat si Jesus, “Paning amo don ong lansangan, ong balay tang
taw ang inaningo ra ong nindio. Aningen mi tanandia ang, ‘Nagtoyon
tang Maistro ang ganing, kiminabot da tang oras na. Tarin ono tanandia
magsilibra tang Pista tang Pagta-lib tang Anghil ong balay mo, aroman
na tang mga sinagpan na.’ ”
19 Animan napanaw da tang mga sinagpan ni Jesus ig nagsimpan
tanira tang panapon nira para ong pista, sigon ong tobol na ong nira.

Ang Sagradong Panapon
(Marcos 14:22-26; Lucas 22:14-20; 1 Corinto 11:23-25)

20 Asing alikarem da, kiminarong da si Jesus para manapon, aroman
na tang tampolok may doroang mga sinagpan na. 21 Mintras pamaman-
gan tanira, ganing si Jesus ong nira, “Begen amo yen tang kamatodan,
yo, traidorono tang tata ong nindio tarin.”
22 Pagabasi ta si tang mga sinagpan na, namagsinti tanira ig nane-ma
tang kada tata ong ni Jesus ang ganing, “Gino, yo ra bato?”
23 Ganing si Jesus ong nira, “Agganingo, tata ong nindio ang yen ang
mga kasaro, ang nagte-me ta tinapay ong mangkok ang na, yay ang
magtraidor ong yen.‡ 24 Yo, ang Ana ta Taw, mapatay sigon ong na-
tang dang lagi ong Sagradong Kasolatan. Piro kailo ka tang taw ang
magtraidor ong yen! Mas mo-ya pa ong nandia, indi ra lamang nataw.”
25 Dayon ang minaning tang traidor ang si Judas, “Maistro, yo ra bato?”
Ganing si Jesus ong nandia, “Yawa ra ka tang naganing ta sia.”
26 Mintras pamamangan pa tanira, namisik si Jesus ta tinapay ig
nagpasalamat ong Dios. Oman pinisi-pisi na ig sindol na ong mga
sinagpan na ang ganing, “Risibien mi narin ig panganen. Na tang yen
ang sinangoni.”
27 Pagatapos, bindiotan na tang tatang kopang bino ig nagpasalamat
si, oman sindol na ong nira ig ganing, “Manginem among tanan ta
narin. 28 Na tang dogo tang ba-long inigoan ang agboaten tang Dios para
ong nindio.§ Ang yen ang dogong na mailat agod yading mapatawad
ong mga kasalanan nira. 29 Agganingo ong nindio, indio ra moman
ang manginem ta binong maning ta na ang pagalin ong obas, asta indi
komabot tang kaldaw ang mamaga-pen ita sing manginem tang ba-long
bino ong inadian tang yen ang Tatay.”
30 Pagabitala ni Jesus ta si, namagkanta tanira ta tatang kantang pag-
dayaw ong Dios, ba-lo tanira namansipaning ong Bokid tang Kaoliboan.

---

† **26:17** 26:17 Kada takon, ang “Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na” agsilibraen tang mga Judio ong teled ta pitong kaldaw. Ang bispiras tang kapistan, yay ang labing pamagsimpan tang kada pamilia ta ispisial ang panapon ong pagsilibra nira tang Pista tang Pagta-lib tang Anghil. Mabasa ta tang natetenged ong mga pistang narin ong Bokabolario, asta ong Exodo 12:18-20 ig Deuteronomio 16:5-8. ‡ **26:23** 26:23 Salmo 41:9 § **26:28** 26:28 Ang “ba-long inigoan” pinabaked tang dogo ni Jesus. Telekan ong Hebreo 9:15; 13:20. Sigon ong ba-long inigoan, agto-dol tang Dios ong mga pamagto tang dorog kasinlong mga pangako na pario tang kaloy ig kao-yan na, ang kalibrian ig ang ba-long kaboi, asta ang Ispirito Santo. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Ba-long Inigoan.”

Minaning dang lagi si Jesus ang si Pedro magbo-li
(Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

31 Ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Ong matod, mandian ang labi,
bo-wanano nindiong tanan, tenged na-tang dang lagi ong Kasolatan,
‘Ipagna tang Dios ang patayen tang manigbadbad, ig ang mga karniro
mamagwasag.’* 32 Piro matapos ang boieno rang moman tang Dios,
tongkawo ong nindio don ong Galilea.”
33 Ganing si Pedro ong ni Jesus, “Bo-wanana pa nirang tanan, piro
india ka enged bo-wanan ta!”
34 Siminabat si Jesus, “Tandan mo na, Pedro: Ba-lo manolōk tang
mano mandian ang garamal, ma-long bisisang magbo-li ang maning
india gailala ong yen.” 35 Piro ganing si Pedro ang nagpareges, “Maski
patayeno pang aroman mo, indio ka enged maning ang india gailala ta!”
Ig ya kay ang inaning tang tanan ang mga sinagpan ni Jesus.

Asing nangadi si Jesus ong Getsemani
(Marcos 14:32-42; Lucas 22:39-46)

36 Oman ingkelan tanira ni Jesus ong logar ang aggoyan ta Getsemani.
Pagakabot don, ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Atan amo lamang
mintras pangadio don ong tokawan.” 37 Piro pinatabid na si Pedro may
ang doroang ana ni Zebedeo. Naborido ra tang isip na ig dorog kabelat
tang panemdeman na tenged ong agtalongaen na. 38 Ganing si Jesus
ong tolo, “Midio mapatayo ra ong sobrang sintio! Atan amo lamang ig
magpolaw amo ang aromano.”
39 Pagatokaw-tokawan na ta ge-ley, diminagpa tanandia ig nagampo
ong Dios ang ganing, “Tatay, mga maimo lamang, indio ra papasaren mo
ong kaliwagan ang na.† Piro belag tang yen ang kaliagan tang dapat ang
matoman, kondi ang kaliagan mo.”
40 Pagabalik na don ong tolong mga sinagpan na, kinabotan na tani-
rang gangapoyat. Ganing tanandia ong ni Pedro, “Onora ka? Indi amo
ka enged mapagpapoyat ang aromano, maski tang oras lamang? 41 Indi
amo mapoyat. Mangadi amo agod indi amo madeg ta tokso. Galiliag amo
ka rin ang magboat ta mo-ya, piro agdegen amo tang sinangoni ming
malolobay.”‡
42 Napalawid sing oman si Jesus ig nagampo si ang ganing, “Tatay,
mga kaministiran ang enged ang takaneno tang kaliwagan ang narin,
risibieno,§ agod matoman tang kaliliagan mo.” 43 Pagabalik na don
ong tolo, kinabotan na sing gangapoyat tenged pisan dang agkapoyon
ta poyat.
44 Animan bino-wanan na si tanira ig napalawid sing oman. Nan-
gadi tanandia ong ya-long bisis ig ang pinangadi na pario si ka tang
primiro. 45 Pagatapos, nagbalik sing oman ong mga sinagpan na ig
ganing, “Gangapoyat amo pa ka enged? Telekan mi! Kiminabot da tang
oras ang yo, ang Ana ta Taw, yintriga ra ong kalima tang mga taw ang
mapinagtalaken. 46 Maytara! Asia ra tang taw ang magtraidor ong yen!”

---

* **26:31** 26:31 Zacarias 13:7 † **26:39** 26:39 Ong bitalang Grigo: “Tatay, mga maimo lamang, ipalawid mo ong yen tang kopang na.” ‡ **26:41** 26:41 Ong bitalang Grigo: “Matod kaman ang listo ra tang ispirito piro malobay tang sinangoni.” § **26:42** 26:42 Ong bitalang Grigo: “Tatay, mga kaministiran ang enged ang manginemo ong kopang nang ponok ta kaliwagan, risibieno.”

Dinep si Jesus
(Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

47 Asing bibitala pa si Jesus, kiminabot da kaman si Judas, ang tata
ong tampolok may doroang apostolis na. Tang paneng tang aroman
nang mga taw ang pamagekel ta mga ispada may pamalo. Ang mga taw
ang na sinobol tang mga pangolokolong padi ig mga mepet tang banoa.
48 Minaning dang lagi ong nira tang traidor ang si Judas tang onopay
sinial na. Ang inaning na, "Ang taw ang itongano yay ang depen mi."
49 Animan mandian, napalenget ang lagi si Judas ong ni Jesus ig
minaning, "Mo-yang labi, Maistro." Oman dayon ang initongan na.
50 Ganing si Jesus ong ni Judas, "Tangay, boaten mo ra tang onopay
boaten mo." Ig dayon ang laging pinalengetan si Jesus tang mga taw ig
dinep nira.
51 Piro tata ong mga aroman ni Jesus nagbonlok tang ispada na ig
dayon ang tinagpas na tang torobolon tang kalawigan ang padi. Nalam-
pong tang talinga na. 52 Ganing si Jesus ong nanibat, "Ibalik mo ong
tageban na tang ispada mo! Ang paggamit ta ispada, ong ispada ka map-
atay. 53 India gatako? Poidiong magpatabang ong Tatayo ig paekelanong
lagi nandia ta rinibo-ribong mga anghil.* 54 Piro mga maning ta sia
tang boateno, monopa matoman tang inaning dang lagi ong Sagradong
Kasolatan ang kaministiran maning ta na tang mainabo?"
55 Oman ganing si Jesus ong dorong taw don, "Angay? Yo, kriminalo
ang pamagekel amo ta mga ispada may pamalo para depeno? Kaldaw-
kaldaw pagtoldoko ong Timplo, angay indiong lagi dinep mi don? 56 Piro
ang tanan ang narin gainabo agod magmatod tang sinolat tang mga
propita ong Kasolatan natetenged ong yen."
Pagabitala na lamang ta si, bino-wanan si Jesus tang mga sinagpan na
ig namansilayas tanirang tanan.

Pinatalonga si Jesus ong tanan ang mga opisialis tang banoa
(Marcos 14:53-65; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

57 Ingkelan si Jesus tang namagdep ong nandia ong balay ni Caifas,
ang yay ang kalawigan ang padi tang mga Judio. Don ka pamagsimet
tang mga manigtoldok tang Katobolan ig ang mga mepet tang banoa.
58 Si Pedro pala dadaton ong nira, piro don lamang ong alawid-lawid.
Pagakabot nira ong balay tang kalawigan ang padi, siminled ka si Pedro
ong kodal ig kiminarong tanandia ong loa, aroman tang mga goardia,
agod itaen na mga onopa tang mainabo ong ni Jesus.
59 Mandian, ang mga pangolokolo ong mga padi ig ang tanan ang
mga opisialis tang banoa,† pamagdilem ta ibidinsia kontra ong ni Jesus,
maski belag ta matod, agod masintinsian nira ta kamatayen. 60 Piro
maski dorong namansitalonga para magtistigo ta kabo-lian kontra ong
ni Jesus, anda enged ay inita nirang ibidinsia para masintinsian nira.
Asing ori ra, may doroang taw ang nagprisintar ang ganing, 61 "Ganing
tang taw ang na, kaya na onong gebaen tang Timplo tang Dios, ig ong
teled ono ta tolong kaldaw, ipa-deng na sing oman."

---

* **26:53** 26:53 Ang "rinibo-ribong mga anghil," mga ong bitalang Grigo ay tampolok may doroang batalion ta mga anghil. Asing timpong asi, ang tang batalion bali 6,000 ang lagi.

† **26:59** 26:59 Ang mga "opisialis tang banoa" yay ang aggoyan ta "Sanedrin" mga ong bitalang Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Sanedrin."

62 Animan kimindeng tang kalawigan ang padi ig nane-ma ong ni
Jesus, “Angay india sasabat? Onopay maning mo ong mga riklamo
nirang na kontra ong nio?” 63 Piro inding pisan minibek-ibek si Jesus.
Animan ganing si ong nandia tang kalawigan ang padi, “Magbega ra ong
yamen ong talongan tang Dios ang boi!‡ Yawa ra tang Cristo, ang Ana
tang Dios?”
64 Ganing si Jesus, “Yawa ra ka tang naganing. Ig agganingo ong nindio,
indi ra lamang maboay, itaeno nindio, yo, ang Ana ta Taw, ang kakarong
gampir ong to tang Makagagem. Ig itaeno ka nindio ang tatabid ong mga
onom ang pagbalik tarin ong kalibotan.”
65 Pagabasi ta si tang kalawigan ang padi, linasik na tang lambong na
ong sobrang kasisilagen na ig minaning, “Pangambong tanandia tang
Dios! Anda ray kaministiran ta mga tistigos! Naba-yan mi ra mismo tang
inaning na! Dorog kabelat tang kasalanan ang na! 66 Mandian, onopay
lalang mi?” Ganing tanirang siminabat, “Dapat ong nandia patayen!”
67 Oman inolakan nira si Jesus ong emet na ig sinalalabangan pa nira
tang sontok. Ig ang doma nanampaling ong nandia ang ganing, 68 “Mga
yawa kaman tang Cristo, abir! Pinton mo mga sinopay panampaling ong
nio!”

Nagbo-li si Pedro ang ganing indi ono gailala na si Jesus
(Marcos 14:66-72; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

69 Mandian, asing oras kang asi, si Pedro don pang kakarong ong
loa ong ge-ley ang plasa. Pinalengetan tanandia ta tatang babay ang
torobolon tang kalawigan ang padi. Ganing tang babay ong ni Pedro,
“Midio yawa aromana ka tang Jesus ang asing taga Galilea.”
70 Piro nagbo-li si Pedro ong talongan tang tanan ang mga taw don.
Ganing tanandia, “Way inayo--indio gatako mga onopay agbibitala mo!”
71 Oman napalawid-lawid tanandia don ong may portan tang kodal.
Don inita si tanandia tang tata sing torobolon ang babay, ig ganing ong
mga taw ang pamansi-deng don, “Ang taw ang na aroman ni Jesus ang
taga Nazaret.”
72 Nagbo-li si si Pedro ang ganing, “Sompano pa! Indio enged gailala
ong taw ang asing agganingen mo!”
73 Maboay-boay ta ge-ley, namansipalenget ong nandia tang mga taw
ang asing ke-deng don ig ganing ka, “Yawa, tata kaman ong mga aroman
ni Jesus! Gata-wanan sia tenged pario tang ponto tang pamitala mi.”
74 Piro nanompa pa enged si Pedro ang ganing, “Mapatayo pa!§ Indio
baya gailala ong taw ang asi!” Ig ya ray ang pagpanolōk tang mano.
75 Oman nademdeman da ni Pedro tang inaning ni Jesus ong nandia ang
ganing, “Ba-lo manolōk tang mano, ma-long bisisang maning ang india
gailala ong yen.” Ig nagalin si Pedro ang dorong i-yak na.

27

Ingkelan si Jesus ong ni Pilato
(Marcos 15:1; Lucas 23:1-2; Juan 18:28-32)

‡ **26:63** 26:63 “Dios ang boi” tang goy tang mga Judio ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw. § **26:74** 26:74 Ong bitalang Grigo: Ig sinompa ni Pedro tang sadili na.

1 Pagaramal, māga pang pisan namagbaragat-bagat tang mga pan-
golokolong padi may ang mga mepet tang banoa ig namagpaigo mga
onopay boaten nira agod mapapatay nira si Jesus. 2 Oman dayon dang
linapot nira ig ingkelan ong ni Pilato, ang gobirnador, ig inintriga nira
don ong nandia.

Binitay ni Judas tang sadili na
(Bindoatan 1:18-19)

3 Asing pagatako tang traidor ang si Judas ang nasintinsian da si Jesus
ang patayen, nagtogat tanandia ong bindoat na. Animan napaning
tanandia ong mga pangolokolong padi may ong mga mepet tang banoa,
para ibalik na tang sinol ong nandia ang tolompolok ang pidasong
koartang silber. 4 Ganing si Judas ong nira, "Nagkatalakong enged ang
tinraidoro tang tatang taw ang andang pisan ay talak na." Piro ganing
tang mga pangolokolo ang namansisabat, "Balā! Yawa tang manabat!"
5 Oman ang bindoat ni Judas, sina-bol na tang koarta don ong teled
tang Timplo, ig pagatapos dayon tanandiang limindoa ig binitay na tang
sadili na.
6 Ang koartang sina-bol ni Judas, pinisik tang mga pangolokolong padi.
Ganing tanira, "Ang koartang narin indi ra poiding igapil ong koarta tang
Timplo. Sia kontra ong Katobolan ta tenged ang koartang na binayad
agod ipapatay tang tatang taw." 7 Asing ori ra, namagoyonan tanira nga
ang koartang asi ibakal tang tanek tang manigboat ta oron agod boaten
ang lebengan para ong mga dayoan. 8 Animan asta mandian ang tanek
ang asi aggoyan ta "Tanek ang binayadan ta dogo."
9 Ong nainabong asi, nagmatod tang inaning tang propitang si
Jeremias ang ganing, "Ang tolompolok ang pidasong koartang silber ang
yay ang kantidad ang pinaginigoan tang mga pangolokolong Israelita
ang bayad para ong kaboi na, kinomit nira ong ori ig 10 binayad ong tanek
tang manigboat ta oron, sigon ong tobol tang Dios ong yen."*

Pinatalonga si Jesus ong ni Pilato
(Marcos 15:2-5; Lucas 23:3-5; Juan 18:33-38)

11 Mandian, asing si Jesus don da ong talongan ni Pilato, sine-ma
tanandia ni Pilato† ang ganing, "Onopa? Matod ang yawa tang adi tang
mga Judio?"
Siminabat si Jesus, "Yawa ra ka tang naganing."
12 Piro asing agbandanan tanandia tang mga pangolokolong mga padi
ig ang mga mepet tang banoa, inding pisan tanandia minibek-ibek.
13 Animan minaning ong nandia si Pilato, "Indi gaba-yan mo tang
yading agbabandan nira kontra ong nio? Angay india sasabat?" 14 Piro
inding pisan siminabat si Jesus, maski ong tata ong mga riklamo nira.
Animan nabereng ta mo-ya tang gobirnador.

Si Jesus sinintinsian ang patayen
(Marcos 15:6-15; Lucas 23:13-25; Juan 18:39—19:16)

15 Kada Pista tang Pagta-lib tang Anghil, nakaogalian da tang gobir-
nador ang pagpalpat ta tatang priso, mga sinopay pa-dolon ong nandia
tang mga taw. 16 Mandian, nāton ong takon ang asi may tatang bantog

* **27:10** 27:9-10 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio. Zacarias 11:12-13 † **27:11** 27:11 Si Pilato taga Roma ig belag ta Judio. Tanandia tang gobirnador tang Judea asing timpo ni Jesus.

ang priso, ang aran na si Barabbas. 17 Animan asing pamagsimet da
tang mga taw, nane-ma si Pilato ong nira ang ganing, “Sinopa tang
galiagan ming palpatano, si Barabbas obin si Jesus ang aggoyan ta
Cristo?” 18 Maning don tang te-ma ni Pilato tenged gata-wanan nang
gangaibeg lamang ong ni Jesus tang mga pangolokolong padi, ig yay sia
animan ingkelan nira si Jesus ong nandia.
19 Ig belag lamang ta sia, mintras kakarong si Pilato don ong palagos-
garan, nagpatobol tang katawa na ong nandia ang ganing, “Indi enged
palabetan mo tang taw ang asia ang anday kasalanan na. Tenged talabi
pinaliwagano ta mo-ya tang talakinepo natetenged ong nandia.”
20 Piro ang bindoat tang mga pangolokolong padi ig ang mga mepet
tang banoa, sinolsolan nira tang mga taw ang si Barabbas tang pa-dolon
nirang palpatan ig si Jesus ipapatay. 21 Animan nane-ma sing oman tang
gobirnador ong mga taw, “Sinopa ong doroang narin tang galiliagan
ming palpatano?”
“Si Barabbas,” tang sabat nira.
22 Ganing sing oman si Pilato, “Mga maning don, onopay boateno ong
ni Jesus ang aggoyan ta Cristo?”
Namansisabat tanirang tanan, “Ilansang ong kros!”
23 Ganing si Pilato, “Angay? Onopay bindoat nang malain?”
Mas sinodoan pa tang mga taw tang iteg nira, “Basta ilansang ong
kros!”
24 Asing itaen ni Pilato ang anda ra enged ay maimo na tenged ang
mga taw mamagkagolo ra, nagpakomit tanandia ta wi ig namanaw ong
talongan mismo tang mga taw. Ganing si Pilato, “Anda ray sarabateno
ong kamatayen tang taw ang na. Bala amo!”
25 Namansisabat tang mga taw, “Sigi, yami asta ang mga ana amen yay
balang manabat ong kamatayen na!” 26 Animan ong ori, pinalpatan ni
Pilato si Barabbas. Piro si Jesus pinalatigo na, ig pagatapos inintriga na
ong mga sondalo na para ilansang ong kros.

Si Jesus ininsolto tang mga sondalo
(Marcos 15:16-20; Juan 19:2-3)

27 Ingkelan si Jesus tang mga sondalo ong palasio tang gobirnador, ig
namagsimet don ong palibot na tang tang batalion ang mga sondalo.
28 Lindoatan nira si Jesus tang lambong na, oman pinatokan nira ta ka-
pang granati‡ bilang intirimis. 29 Namagboat tanira ta korona-koronang
poros tenek oman bintang nira ong kolo na. Pinabiotan ka nira ta bi-lak
ong kalima nang to, bilang baston ta adi. Oman aglod-lodan nira ang
ganing, “Biba ong adi tang mga Judio!” 30 Inolakan pa nira tanandia,
oman kinomit nira tang agbiotan nang baston ang bi-lak ig pinatakan
nira tang po-pok tang kolo na. 31 Pagatapos nirang insolton, lindoatan
nira tang kapang granati ig pinatokan si nira tang sadiling lambong na,
ba-lo ingkelan da nira ong loa para ilansang ong kros.

Linansang si Jesus ong kros
(Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

32 Asing loloa ra tanira ong lansangan, may nabagat nirang tatang
taw ang taga Cirene, ang aran na si Simon. Rineges tanandia tang

‡ **27:28** 27:28 Ang kolor ang “granati” yay ang kolor ang bagay ong lambong ta adi. Animan pinatokan nira si Jesus tang kapang granati agod boat-boaten nirang midio ading intirimis.

mga sondalo ang magtakan tang kros ni Jesus. 33 Oman namagdayon
tanirang paning ong logar ang aggoyan ta Golgota, ang maliag yaning,
logar ang pa-dekan ang midio doli ta kolo ta taw. 34 Pagakabot nira don,
agpainemen din nira si Jesus ta bino ang may sampora nang mapakit.
Piro pagadimdim na ta si, indi tanandia manginem.
35 Ig dayon dang linansang nira ong kros. Asing pagalansang da nira,
namagparabonlokan tanira para parti-partien nira tang mga lambong
na. 36 Pagatapos ta si, namansikarong tanira para magbantay. 37 Ong
may kokoloan na, nagbetang tanira ta karatola ong kros. Sinolatan narin
tang riklamo kontra ong nandia ang ganing, “Na si Jesus, ang Adi tang
mga Judio.” 38 May doroang kriminal kang pinadengan nira ong ni Jesus
ang linansang. Ang kros tang tambilog gampir ong to ni Jesus, ig ang tata
gampir ong wala.
39 Agtonga-tongan tanandia tang mga taw ang pamansita-lib ig aggin-
solton nira ang ganing, 40 “Hoy, ganinga laglagen mo tang Timplo ig ong
teled ta tolong kaldaw ipa-deng mo sing moman! Mga yawa tang Ana
tang Dios, abir! Tomaboana atan ong kros ig ilibri mo tang sadili mo!”
41 Maning ka don tang bindoat tang mga pangolokolong padi ig ang mga
manigtoldok tang Katobolan asta ang mga mepet tang banoa. Linibak
nira si Jesus ang ganing, 42 “Linibri na tang doma, piro indi malibri na
tang sadili na! Ta, tanandia ono tang adi tang Israel. Itaen ta lamang
bomabak ong kros na, magparet ita ong nandia! 43 Ganing tanandia
pagtalig ono ong Dios, ig Ana ono mismo tang Dios! Telekan ta--mga
matod ang agmalen tanandia tang Dios, ilibri na enged tanandia!”
44 Asta ang mga kriminal ang linansang ang aroman na, maning ka
don tang panginsolto nira ong ni Jesus.

Ang pagapatay ni Jesus
(Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

45 Asing ko-to ra ang magalas dosi ra, nangi-lep tang kalibotan tegka
alas tris tang apon.§ 46 Ig asing alas tris da, miniteg si Jesus ta mapoirsa
ang ganing, “Eli, Eli, lama sabachthani?” ang maliag yaning, “Am-
poanong Dios, Ampoanong Dios, angay pinabayano nio?”
47 Naba-yan narin tang domang mga taw ang pamansi-deng don ig
ganing tanira, “Aggoyan na si Elias!” 48 May tata ong nira ang nanikad
ang nangomit ta ispongha oman sine-me na ong binong maka-lem.
Pagatapos, bintang na ong kapotan tang bi-lak oman dinoydoy na para
ipasepsep ong ni Jesus. 49 Piro ganing tang doma, “Pabayan mo! Telekan
ta mga komabot kaman si Elias para ilibri tanandia.”
50 Miniteg si si Jesus, oman nabontok da tang linawa na.
51 Ong oras kang asi, ya kay ang golping pagaba-bak tang ka-ngan tang
kortinang dorog kabael ang don ong Timplo, magalin ong dibabaw sa-
sad ong babakan.* Nanlinog ta mapoirsa ig nangabelak tang mababael
ang mga bato. 52 Golping nagabri tang mga lebengan ig binoing oman
tang dorong mga sinakepan tang Dios ang nangapatay da asing tokaw.
53 Limindoa tanira ong mga lebengan nira, ig asing naboi rang oman

§ **27:45** 27:45 Ang kaldaw ang asi ay Biyernes. * **27:51** 27:51 Asing tokaw, ang kortinang asi aglilingeb ong Kasagradoan ang Logar don ong teled tang Timplo. Ang pagaba-bak na ong ka-ngan na, pagpaita ang libri ita rang lemenget ong Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios.

si Jesus, ba-lo namansipaning ong sagradong siodad tang Jerusalem, ig
dorong mga taw tang nangaita ong nira.
54 Pagaita tang kapitan ig ang mga goardiang pamagbantay ong ni
Jesus asing pagpanlinog ig inita nira mismo tang tanan ang nainabo,
pinangelban tanira ta mo-ya. Ganing tanira, “Matod ka kaman ang Ana
tang Dios tang taw ang na!”
55 Don ong alawid-lawid yadi kang mga babay ang pamanorong.
Tanira tang namansitabid ong ni Jesus nagalin ong Galilea ang pama-
gasikaso ong nandia. 56 Katabid da don si Maria Magdalena, si Mariang
nanay ni Santiago may ni Jose, ig ang katawa ni Zebedeo.

Ang paglebeng ong ni Jesus
(Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

57 Asing apon da, may kiminabot ang tatang manggaden ang taga Ari-
matea, ang aran na si Jose. Tanandia tata ka ong mga sinagpan ni Jesus.
58 Mandian, napaning si Jose ong ni Pilato para maglisinsia mga poiding
komiten na tang sinangoni ni Jesus ong kros. Ig nanobol si Pilato ang i-
dol ong nandia. 59 Pagakomit ni Jose tang sinangoni ni Jesus, binongot na
ta ba-long abel ang kolit. 60 Oman bintang na ong sadiling lebengan ang
para rin ong nandia. Ang lebengan ang asi midio koiba, ang ba-lo lamang
pinaboat na ong pagsinsil ta bato. Pagabetang na tang sinangoni ni Jesus
ong koiba, nagpaligid-ligid tanandia ta mabael ang bato ang dinapa na
don ong anga tang koiba, oman minolik da. 61 Si Maria Magdalena ig
ang tata pa enged ang Maria don kang pamansikarong ong toga tang
lebengan.

Pinabantayan tang lebengan

62 Ang kaldaw ang asi ay Biyernes ig ya kay ang Kaldaw ang Palagsim-
pan tang mga Judio.† Animan pagaramal, ang ya ray ang Kaldaw
ang Igperenay nira, māga pang namansipaning ong ni Pilato tang mga
pangolokolong padi, aroman nira tang mga Pariseo. 63 Ganing tanira,
“Garalangen ang gobirnador, gademdeman amen, asing boi pa tang
taw ang asing manloloko, minaning ang maboi ono tanandiang moman,
pagata-lib tang tolong kaldaw. 64 Animan mo-ya pa sigoro, pabantayan
mo tang limbengan ong nandia ong teled ta tolong kaldaw. Itaben
komiten tang sinangoni na tang mga sinagpan na, oman mamamalita
tanira ong mga taw ang maning naboi ra ono tanandiang oman. Mga
maning don tang boaten nira, lomboang mas sobra pa tang panloko nira
ong dati.”
65 Ganing si Pilato ong nira, “Sigi, magekel amo ta mga goardia.
Pabantayan mi ta mo-ya tang lebengan.”
66 Animan dayon dang namampaning tanira ong koiba. Minarkan
nira tang mabael ang batong agdadapa agod mata-wanan mga may
magabri, oman pinabantayan da nira tang lebengan ong mga goardia.

28

Naboing oman si Jesus
(Marcos 16:1-10; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

---

† **27:62** 27:62 Para ong mga Judio, ang kaldaw ang Biyernes yay ang “Kaldaw ang Palagsimpan” para ong Kaldaw ang Igperenay nira. Ang Kaldaw ang Igperenay nira ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagakorop si tang kaldaw.

1 Pagata-lib tang Kaldaw ang Igperenay, asing garamal pa lamang
kaldaw ang Dominggo, namansipaning si Maria Magdalena ig ang tata
pang Maria ong lebengan ni Jesus. 2 Golping nanlinog ta mapoirsa ig
napababak tang anghil tang Gino ang nagalin ong langit. Pinaigod na
tang batong agdadapa ong anga tang koiba, ig don tanandia kiminarong.
3 Ang emet na pisan ang sisinggat ang midio koldap, ig ang lambong
na pisan ang kakolit-kolitan. 4 Ang mga goardia ang pamagbantay don,
namangelel pa ong sobrang karaelden nira ig nangatomba ang midio ra
patay asing pagaita nira tang anghil.
5 Piro ganing tang anghil ong mga babay, “Indi amo meled! Gata-
wanano ang agdilemen mi si Jesus ang linansang ong kros. 6 Anda ra
tarin. Naboi rang oman tanandia, pario tang inaning na rang lagi ong
nindio tanopa sia pa. Tani amo, telekan mi tang logar ang bintangan ong
nandia.”
7 Pagatapos, ganing tang anghil ong nira, “Magbalik amo ra lamang
ig aningen mi tang mga sinagpan na ang naboi rang oman tanandia, ig
tongkaw da ong nindio don ong Galilea. Itaen mi tanandia don. Indi
lipatan mi tang inaningong na ong nindio.” 8 Animan dali-daling nagalin
don ong lebengan tang mga babay. Pinangeldan tanira piro gangalipay
mintras pamagsinikad para mamalita ong mga sinagpan ni Jesus tang
nainabo.
9 Asing pamagsinikad pa tanira, golpi tanirang binagat ni Jesus ong
dalan ig pinakomostan na tanira. Dayon ang laging namansilod tanira
ong talongan na, kineget nira tang mga kakay na ig tinowan. 10 Ganing si
Jesus ong mga babay, “Indi amo meled. Paningan mi tang mga logodo ig
aningen ming kaministiran paning ang lagi tanira don ong Galilea. Dono
itaen nira.”

Ang istoria tang mga goardia

11 Pagapagalin tang mga babay ong lebengan, ang doma ong mga
goardia namansipaning da ka ong lansangan, ig binalita nira ong mga
pangolokolo ong mga padi tang tanan ang nainabo don ong lebengan.
12 Animan namagbaragat-bagat ang lagi tang mga pangolokolo ong mga
padi may ang mga mepet tang banoa. Namagpaigo tanira ang oldan nira
ta mabael ang koarta tang mga goardia agod indi tanira mamamalita
tang onopay matod ang nainabo. 13 Sinoldokan nira tang mga goardia
tang onopay ibalita nira ong mga taw. Ganing tanira, “Maning amo
ong mga taw ang mintras gangapoyat amo talabi, kiminabot tang mga
sinagpan ni Jesus ig tinakaw nira tang sinangoni na. 14 Ig mga komabot
ong gobirnador tang balitang na, yami tang balang manabat ong nan-
dia.” 15 Rinisibi tang mga goardia tang koarta ig namagtoman tang
sinoyon ong nira. Animan asta mandian ya pa ka enged tang istoriang
agpabantog tang mga Judio.

Sinobol ni Jesus tang tampolok may tatang sinagpan na
(Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Bindoatan 1:6-8)

16 Mandian, ang tampolok may tatang sinagpan ni Jesus namansipan-
ing don ong Galilea ong tatang bokid, pario tang sinoyon na rang lagi
ong nira. 17 Pagaita nira ong ni Jesus, dayon tanirang namansilod ong
talongan na ig namagto ong nandia. Piro may doma ang namagdoadoa.
18 Oman napalenget si Jesus ong nira ig minaning, “Sindol da ong yen
tang tanan ang gaem ong langit asta ong tanek. 19 Panaw amo ig

paningan mi tang tanan ang taw ong tanan ang mga nasion ig boaten mi
tanirang mga sinagpano. Boniagan mi tanira ong aran tang Tatay, ang
Ana, may ang Ispirito Santo.* 20 Toldokan mi tanira ang tomanen nira
tang tanan ang sinoldoko ong nindio. Ig demdemen mi ang yo pirmiong
aroman mi asta ong kataposan tang kalibotan.”

* **28:19** 28:19 Ang maliag yaning tang “Tatay” tarin yay ang Dios ang Tatay ong langit. Ang Ana yay si Jesus, ig ang Ispirito Santo yay ang Ispirito tang Dios ang pirmi ong yaten.

Pa-kaw ang Bitala ong Mo-yang Balita sigon ong ni Marcos

Sigon ong doma, ang nagsolat tang Mo-yang Balitang na ay si Juan Marcos, ang aggoyan ka ta Marcos. Ang aran tang nanay na ay si Maria, ig don tanira ministar ong Jerusalem (Bindoatan 12:12). Animan nailala ni Marcos tang mga apostolis ni Jesus.

Asing pagata-lib tang mga takon ang nagbalik si Jesus ong langit, siminabid si Marcos ong da Pablo may ni Bernabe ong primirong biahi nira para magpatako tang Mo-yang Balita ong sari-saring logar (Bindoatan 13:5). Oman, asing namagbelagan si Pablo may si Bernabe, si Marcos siminabid ong ni Bernabe, ang yay ang pinagari na (Bindoatan 15:39-40; Colosas 4:10). Piro asing ori ra, nagbalik si Marcos ong ni Pablo bilang aroman na. Mabael ang tabang ni Marcos ong ni Pablo (2 Timoteo 4:11), ig alenget ka tanandia ong ni Pedro (1 Pedro 5:13).

Ang ibanghiliong narin yay ang kadipotan ong epat ang mga ibanghilio. Piro yading mga istoria nang natetenged ong mga bindoatan ni Jesus. Ang mga istoria ang mabasa ta tarin poros aksion, animan yading mga bitalang ginamit ni Marcos pario tang "lagi-lagi," "indi naboay," ig "golpi."

Agpaita ni Marcos ong mga sinolat na ang si Jesus yay ang matod ang Ana tang Dios. Ig ong nandia tang tanan ang gaem tang Dios para magpao-ya tang mga masit, magpalayas tang mga malalain ang ispirito, ig magpapoas tang tampo ong talsi. Piro maski tanandia Ana tang Dios, nagpababak tanandia tang sadili na ig nagimong midio torobolon ong tanan. Masinomanen tanandia ong Dios ang Tatay asta ong kamatayen. Ig don pinaita na ang may gaem na para magpatawad ong mga kasalanan ta (10:45).

Ang pagtoldok ni Juan ang Manigboniag
(Mateo 3:1-12; Lucas 3:1-18; Juan 1:19-28)

1 Na yay ang impisa tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesu-Cristo,
ang Ana tang Dios. 2 Asing tokaw pa, sinolat tang propitang si Isaias tang
bitala tang Dios ong nandiang Ana ang ganing,
"Tobolono tang yen ang torobolon ang tongkaw ong nio,
para simpanen na tang paranawan mo.
3 Don ong logar ang anday gistar ang taw, maginiteg tanandia ang
maning,
'Simpanen mi tang paranawan tang Gino!
To-liden mi tang mga dalan ang panawan na!' "*
4 Animan narin nagmatod kaman asing pagkabot ni Juan ang Manig-
boniag† don ong logar ang anday gistar ang taw. Don tanandia nag-
toldok ong mga taw ang agpaning ong nandia ang ganing, "Magtogat
amo ong mga kasalanan mi ig magpaboniag agod patawaden amo tang
Dios." 5 Kadoro-doroan tang mga taw ang namansipaning don ong ni
Juan para mamasi ong bitala na. Namagalin tanira ong siodad tang

* **1:3** 1:3 Isaias 40:3 † **1:4** 1:4 Si Juan ang Manigboniag ya kay si Juan Bautista. "Manigboniag" tang maliag yaning tang "Bautista."

Jerusalem‡ ig ong tanan ang mga banoa tang probinsia tang Judea.
Aggaminen nira tang mga talak nira oman agboniagan tanira ni Juan
ong soba tang Jordan.
6 Si Juan, ang lambong na bindoat ong bolbol tang kamilio ig ang a-ket
na olit ka ta ayep. Ang pamangan na poros siba-la may lanaw.§ 7 Mga
pagtoldok ong mga taw, maning ta na tang pirming agbibitala na: "May
komabot ang domaton ong yen piro mas alawig tang dengeg na ong yen.
Ig maski ngani magobad tang kordon tang rapak* na, belago ta bagay.
8 Yo, pagboniago ong nindio ong wi lamang, piro tanandia magboniag
ong nindio ong Ispirito Santo."

Binoniagan si Jesus
(Mateo 3:13-17; Lucas 3:21-22)

9 Asing timpong asi, kiminabot da kaman si Jesus don ong soba tang
Jordan, nagalin ong Nazaret ang sakep tang probinsia tang Galilea.
Nagpaboniag ka tanandia ong ni Juan. 10 Asing tatakat da si Jesus
magalin ong soba, lagi-lagi inita na tang langit ang nagabri ig inita na ka
tang Ispirito Santo ang napababak ong nandia ang maga lare. 11 Ig may
tatang bosis ang nagalin ong langit ang ganing, "Yawa tang agmalenong
Anao. Galipayo ta mo-ya ong nio."

Ang pagtokso ni Satanas ong ni Jesus
(Mateo 4:1-11; Lucas 4:1-13)

12 Pagatapos ta si, dayon ang laging pinapaning si Jesus tang Ispirito
Santo don ong tokawan, don ong logar ang anday tataw na.† 13 Ig don
tanandia nagtinir ta epat ang polok ang kaldaw ang agtokson ni Satanas.
May don kang mga maraiteg ang mga ayep. Ig inasikaso si Jesus tang mga
anghil.

Inimpisan ni Jesus tang mga boroaten na ong Galilea
(Mateo 4:12-17; Lucas 4:14-15)

14 Mandian, asing agprison da si Juan ang Manigboniag, nagbalik si
Jesus ong probinsia tang Galilea ig don nagpatako tang Mo-yang Balita
ang nagalin ong Dios. 15 Ganing tanandia ong mga taw, "Kiminabot
da tang tamang oras ig alenget dang maggaem tang Dios tarin ong
kalibotan. Animan magtogat amo ig magparet ong Mo-yang Balitang
na."

Ginoyan ni Jesus tang epat ang manigyan
(Mateo 4:18-22; Lucas 5:1-11)

16 Tatang kaldaw, mintras papanaw si Jesus ong binit tang baybay tang
Galilea, may inita nang doroang manigyan ang pamana-tak ta lambat.‡
Tanira ay si Simon ig ang logod nang si Andres. 17 Ganing si Jesus ang
nira, "Tomabid amo ong yen, agod imbis ang magyan amo, toldokan

‡ **1:5** 1:5 1:5 Ang Jerusalem mabael ang siodad ig yay ang kapital tang Israel mandian. Telekan ka ong Bokabolario. § **1:6** 1:6 Ang lambong ig pamangan ni Juan nagpaita ang tanandia tatang propita tang Dios, pario ka ong mga propita asing tokaw pa, ang ministar ka ong kabobokidan, ba-lo tang timpo ni Juan. * **1:7** 1:7 Ang "rapak" yay ang mga tsinilas tang mga taw asing tokaw. Na boat ong olit ta ayep ig magang sandals mandian. † **1:12** 1:12 Ang "logar ang anday tataw na," mga ong bitalang Tagalog "ilang." Maliag yaning, kabobokidan obin mga logar ang alawid ong lansangan ig anday taw ang gistar don. Tatang logar ang silinsio ig anday distorbo mga magampo ong Dios. ‡ **1:16** 1:16 Asing tokaw, poros "lambat" tang aggamiten tang mga manigyan. Na boat ong ilo obin pinli ig sari-sari tang kababael na. Anda pay panti tenged anda pay nailon.

amo yen para maekelan mi tang mga taw agod mamagparet tanira ong
Dios.”§ 18 Ig lagi-lagi bino-wanan nira tang lambat nira ig siminabid da
ong ni Jesus.
19 Pagatokaw-tokawan nira ta ge-ley, inita ka ni Jesus tang doroa sing
maglogod ang da Santiago ni Juan, ang mga ana ni Zebedeo. Don tanira
ong bilog nira ang pamagsinsay tang lambat nira. 20 Ginoyan ka tanira ni
Jesus ig dayon ang laging bino-wanan nira tang tatay nira don ong bilog,
aroman tang mga tawan nira, ig siminabid ong ni Jesus.

Ang taw ang aggaeman ta malain ang ispirito
(Lucas 4:31-37)

21 Oman, namansipaning da Jesus ong lansangan tang Capernaum ig
pagkabot tang Kaldaw ang Igperenay tang mga Judio, siminled si Jesus
ong simban nira ig nagtoldok.* 22 Nangabereng ta mo-ya tang mga taw,
tenged gitaen ong pagtoroldokon na ang may sadiling aotoridad na,
belag ta pario tang nirang mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises.†
23 Maboay-boay ta ge-ley, golping siminled ong simban tang tatang taw
ang aggaeman ta malain ang ispirito, 24 ig miniteg ang ganing, “Aroy!
Jesus ang taga Nazaret! Angay pagpalabeta ong yen? Onopa? Napaninga
tarin para langgaen aming mga malain ang ispirito? Gailalā yen! Yawa
tang Sagradong Ana tang Dios!” 25 Sinambleng ni Jesus tang malain
ang ispirito ang ganing, “Magipesa! Lomboā atan ong taw ang asia!”
26 Dayon ang pinapeleg-peleg tang dimonio tang taw, oman naginiwik
tang dimonio ta dorog kapoirsa ba-lo limindoa. 27 Nangabereng tang
tanan ig namagtere-ma te-man ang ganing, “Onopa bato na? Ba-long
klasing toldok? Maski ang mga dimonio ordinan na lamang, pamag-
toman ang lagi ong nandia!” 28 Ig indi naboay, nabantog tang balitang
natetenged ong ni Jesus ong bilog ang probinsia tang Galilea.

Yading pinao-ya ni Jesus
(Mateo 8:14-17; Lucas 4:38-41)

29 Pagaloa ni Jesus ong simban, nagdiritso tanandia ong balay da
Simon ni Andres. Siminabid ka si Santiago may si Juan. 30 Na pala, ang
panogangan ang babay ni Simon agkinten ig lolbog lamang. Animan
pagkabot ni Jesus, bineg ang lagi nira ig 31 napalenget tanandia ong
mepet. Bindiotan na ong kalima na oman binangon na. Nago-yang lagi
tang mepet ig nagasikaso ong nira.
32 Asing pagakorop tang kaldaw, ingkelan tang mga taw ong ni Jesus
tang mga pamagmasit ig ang mga aggaeman ta malalain ang ispirito
para pao-yaen na. 33 Animan alos ang tanan ang taw ang taga lansangan
namagsirimet-simet don ong loa tang balay. 34 Pinao-ya ni Jesus tang
tanan ang may mga masit nira, maski onopang klasiay ta masit, ig

§ **1:17** 1:17 Ong bitalang Grigo: “Tomabid amo ong yen, agod boaten amo yen ang manigyan ta mga taw.” Ang maliag yaning, tomabid tanira ong ni Jesus bilang mga sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw. Ang bitalang “sinagpan,” mga ong Tagalog yay ang “alagad.” * **1:21** 1:21 Ang “Kaldaw ang Igperenay” tang mga Judio ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagakorop si tang kaldaw. Ang goy ong simban tang mga Judio ay “sinagoga.” Telekan ong Bokabolario, ong “Sinagoga.” † **1:22** 1:22 Ang mga “manigtoldok tang Katobolan,” teta aggoyan ka ta mga “eskriba” mga ong Tagalog. Anday sadiling aotoridad nira para ipaintindi tang maliag yaning tang Katobolan. Pamanalig lamang ong pinaintindi tang mga nanga-kaw ang mga manigtoldok ang mas matako ong nira.

pinalayas na ka tang yading mga dimoniong siminled ong mga taw. Piro
indi enged pinagnan ni Jesus tang mga dimoniong asi ang mamagbitala,
tenged gailala nira mga sinopa enged tanandia.

Nagtoldok si Jesus ong Galilea
(Lucas 4:42-44)

35 Garamal pa lamang, nambangon da si Jesus ig napaning ong tatang
logar ang anday gistar ang taw para mangadi. 36 Asing kaldaw da,
dinilem tanandia ta mo-ya ni Simon may ang mga karomanan na, 37 ig
pagatoman nira ong nandia ganing tanira, "Agdilemena ta dorong mga
taw."
38 Piro siminabat si Jesus ang ganing, "Kaman din, piro kaministiran
ang paningan ta pa tang domang mga logar ang alelenget tarin, agod
mapagtoldoko ka ong nira. Sia tang dailan animan napaningo tarin."
39 Animan linibot nira tang tanan ang logar ong probinsia tang Galilea.
Nagtoldok si Jesus ong mga simban tang mga Judio ig pinalayas na tang
mga malalain ang ispirito ang pamaggaem ong mga taw.

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ang may masit nang liproso
(Mateo 8:1-4; Lucas 5:12-16)

40 Tatang kaldaw, napaning ong ni Jesus tang tatang taw ang may masit
nang liproso.‡ Liminod ong talongan na ig nagpakiloy ang ganing, "Gata-
wananong mapao-yao nio mga galiliaga lamang."
41 Dorong kate-bek ni Jesus ong liprosong asi, animan bindiotan na ig
minaning, "Galiliago! Mago-yā ra." 42 Ig lagi-lagi nago-ya tang masit na
ig nanlimpio ra tang olit na. 43 Oman, pinaolik ang lagi ni Jesus matapos
ang sinoyonan na ta maelet ang ganing, 44 "India enged mamalita maski
ong ninopa. Paninga lamang ong padi§ ong Timplo ig ipaita mo ang
yawa mo-yā ra. Oman magtorola tang bolontad ang sigon ong Katobolan
ni Moises bilang pamatod ong mga taw ang nago-ya ra tang masit mo ig
limpioa ra."*
45 Piro ang bindoat tang taw ang asi, nagpanaw ig namalita ong tanan
ang gangabagat na tang bindoat ni Jesus ong nandia. Tenged tarin, indi
ra madali-daling ma-led si Jesus ong mga lansangan, tenged tompok-
tompokan si tanandia ta dorong mga taw. Animan don da lamang
tanandia nagtinir ong kabokidan. Piro maski maning don, sigi pa ka
enged tang paning tang mga taw ong nandia, pagalin ong tanan ang mga
logar.

2

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang paralisado
(Mateo 9:1-8; Lucas 5:17-26)

‡ **1:40** 1:40 Ang masit ang "liproso" tatang masit ong olit ang panalid ig makaeled ang pa-dekan. Asing timpo ni Jesus, ang pabetang ong mga liproso maboling ang taw. Dorog kapongaw tang pagkabetang nira tenged sigon ong Katobolan ni Moises, ang mga liproso agbawalen ang ma-pen ong mga pamagsimba ig indi poiding malenget ong domang taw. § **1:44** 1:44 Ang mga "padi" tang mga Judio, teta aggoyan ka ta mga "saserdote" mga ong Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Padi." * **1:44** 1:44 Asing timpo ni Jesus, ang "Timplo" yay ang kaimportantian ang palagsimban tang mga Judio. Don tanira pamagtorol tang mga bolontad nira ong Dios. Sari-saring klasi ta bolontad tang agto-dol nira ig mabasa ta tang natetenged ong mga narin ong Bokabolario, ong "Bolontad." Ang tatang klasi ta bolontad ay bolontad bilang pagpasalamat ong Dios ong grasia ig tabang ang narisibi.

1 Pagata-lib tang pirapang kaldaw, nagbalik si Jesus ong lansangan
tang Capernaum. Nabantog ang lagi tang balita ang tanandia kiminabot
da, 2 animan doro sing mga taw tang namagsirimet-simet don ong balay
ang aggistaran na. Ponok da tang balay, asta ong loa tang porta siek-
siekan da, animan anda ray ma-led ang doma. Mintras pagtoldok si
Jesus tang bitala tang Dios, 3 may kiminabot ang epat ang taw ang
pamagtoang ta tatang taw ang paralisado. 4 Indi tanira malenget ong
ni Jesus tenged ong dorong taw. Animan ang bindoat nira, kimina-yat
tanira ong dibabaw tang balay ig binoloat nira tang katep don ong toga ni
Jesus.* Oman don sinonton nira tang paralisado, ang lolbog lamang ong
bayan-bayan, ong talongan ni Jesus. 5 Asing itaen ni Jesus ang mapoirsa
tang pagtalig nira ong nandia, ganing tanandia ong paralisado, "Tangay,
pinatawad da tang mga kasalanan mo."

6 Mandian, may don kang mga manigtoldok tang Katobolan tang Dios
ang kakarong. Ig pagabasi nira tang inaning ni Jesus, namagena-ena
ong sadili nira ang ganing, 7 "Aroy! Angay maning atan tang bitala tang
taw ang na? Dorog kabelat tang kasalanan ang na! Anday domang
mapagpatawad tang mga kasalanan ta, ang Dios lamang!"

8 Piro gata-wanan ang lagi ni Jesus tang aggisipen nira. Animan ganing
tanandia, "Angay pamagisip amo ta maning atan? 9 Ong aypa tang mas
madaling yaning tarin ong taw ang nang paralisado? 'Pinatawad da tang
mga kasalanan mo'? Obin ang maning ong nandia, 'Kendenga! Takanen
mo tang aglolbogan mo ig panawa ra.' 10 Animan mandian, pao-yaeno
rang lagi tanandia para mapamatodano ong nindio ang yo, ang Ana ta
Taw,† may gaemo kaman tarin ong kalibotan para magpatawad tang
mga kasalanan."

Oman ganing si Jesus ong paralisado, 11 "Kendenga! Takanen mo tang
aglolbogan mo ig molika ra." 12 Ig mintras agpa-dekan tang mga taw,
kimindeng da tang taw ang asi. Sinakan na ra tang bayan-bayan na ig
napanaw dang minolik. Belag lamang ta ge-ley tang kabeberengen tang
mga taw ig dorong pagdayaw nira ong Dios ang ganing, "Ya ra lamang ay
kaboay indi itang pisan gaita ta maning ta na!"

Ginoyan ni Jesus si Levi
(Mateo 9:9-13; Lucas 5:27-32)

13 Pagatapos ta si, napaning sing oman si Jesus ong binit tang baybay
tang Galilea. Dorong taw tang namansipaning ong nandia ig don tanan-
dia nagtoldok ong nira. 14 Asing nagdayon da tanandiang napanaw,
inita na tang tatang manigtokot ta bois, ang aran na si Levi,‡ ana ni
Alpeo. Don tanandia kakarong ong paragtokotan ta bois. Ganing ong

---

* **2:4** 2:4 Don ong logar nira, plastado tang mga katep ta balay. Narin mategat piro poiding boloaten. Ang katep nira pagsirbing palapriskoan obin parame-ladan ta maski onopa. † **2:10** 2:10 "Ana ta Taw" tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titolong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ **2:14** 2:14 Si Levi aggoyan ka ta Mateo. Telekan ong Mateo 9:9 Ang mga Judio agpapagbayaden ta bois ong gobirno tang Roma, tenged ang banoa nira sakep tang inadian tang Roma asing timpo ni Jesus.

nandia si Jesus, “Impisa mandian, tomabida§ ra ong yen.” Ig dayon ang
kimindeng si Levi ig siminabid ong ni Jesus.
15 Mandian, asing pamamangan da Jesus may ang mga sinagpan na
ong balay ni Levi, yadi kang aroman nirang pamamangan ang manig-
tokot ta bois ig mga taw ang mapinagtalaken, tenged pirmi tanirang
pamansitabid-tabid ong ni Jesus. 16 Mintras pamangan si Jesus aroman
na tang mga taw ang asi, inita tanandia tang mga Pariseo.* Animan
sine-ma nira tang mga sinagpan ni Jesus ang ganing, “Angay ga-pen
tanandia ang pamangan ong mga manigtokot ta bois ig ong domang mga
mapinagtalaken?”†
17 Naba-yan tanira ni Jesus animan tanandia tang siminabat. Ganing
tanandia, “Ang mga taw ang anday masit nira, anday kaministiran
ta manigbolong. Ang may mga masit lamang tang kaministiran ang
bolongon. Pario ka ta si, yo, indio napaning tarin para goyano tang mga
taw ang ganing anday talak nira. Napaningo ta para goyano tang mga
taw ang aggakon nirang tanira mapinagtalaken.”

Ang inaning ni Jesus natetenged ong pagpaletem
(Mateo 9:14-15; Lucas 5:33-35)

18 Tatang kaldaw pamagpaletem‡ tang mga sinagpan ni Juan ang
Manigboniag ig ang mga Pariseo. May mga taw ang liminenget ig nane-
ma ong ni Jesus ang ganing, “Ang mga sinagpan ni Juan ig ang mga
sinagpan tang mga Pariseo, madagmit ang pamagpaletem. Piro angay
ang mga sinagpan mo anda enged?”
19 Ganing ang siminabat si Jesus, “Pabetang ta may kasalan. Onopa?
Mamagpaletem bato tang mga tangay tang laling ba-long kinasal
mintras aroman pa nira tanandia? Indi ka enged! Mintras aroman pa
nira tang laling kinasal, indi ka enged mamagpaletem tang mga tangay
na. 20 Piro komabot tang kaldaw ang komiten ong nira tang laling
kinasal, ig ya ray ang oras ang tanira mamagpaletem.”

Ang dating toldok tang Katobolan belag ta bagay ong ba-long toldok ni Jesus
(Mateo 9:16-17; Lucas 5:36-39)

21 Ganing pa si Jesus, “Indi poiding itambel tang ba-long abel ong
loma rang lambong. Tenged mga matalpoan da tang lambong ang
sinambelan, kemere tang ba-long abel ang sinambel, asta mabegtat ig
mas mambael pa tang lasik na. 22 Ya ka ong ba-long bino.§ Indi poiding
ibetang ong lomang tereldan ang olit ta ayep ang indi ra maonat. Tenged

§ **2:14** 2:14 Ang maliag yaning, tomabid si Levi ong ni Jesus bilang sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw. * **2:16** 2:16 Ang mga “Pariseo” tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Doro kaigpit tang pagtoman nira ong Katobolan ni Moises asta ong domang mga tobol ang dinolang atan. † **2:16** 2:16 “Mapinagtalaken” tang goy tang mga Pariseo ong mga kasimanoa nirang indi pamagtoman ta osto tang toromanen nira. Agpabetang ka tang mga Pariseo ang malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang doma ong nira mga dayador. ‡ **2:18** 2:18 “Pamagpaletem” obin poidi ka “pamagpoasa.” Ong bitalang Tagalog yay ang “nag-aayuno.” Ang kaogalian tang mga Judio, may mga kaldaw ang dapat indi tanira mamangan agod bogos ang i-dol nira tang oras asta isip nira ong pagpangadi. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Magpaletem.” § **2:22** 2:22 Ang “bino” tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Mga ong bitalang English, ang mga obas yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Bino.”

lompok ig arangan tang bino asta ang tereldan. Ang tamang boaten, ang
ba-long bino ibetang ong ba-lo kang tereldan.”

Ang te-ma natetenged ong Kaldaw ang Igperenay
(Mateo 12:1-8; Lucas 6:1-5)

23 May tatang Kaldaw ang Igperenay, tata-lib da Jesus ong mga kako-
man ang arayegen da lamang. Mintras tata-lib tanira, ang mga sinagpan
na pamanlantok ta pirapang koay na oman aggeyeben nira. 24 Pagaita
tang mga Pariseo, ganing tanira ong ni Jesus, “Telekan mo tang agboaten
tang mga sinagpan mo! Mandian Kaldaw ang Igperenay. Kontra ong
Katobolan tang agboaten nirang asia.”*
25 Ganing si Jesus ang siminabat, “Angay? Indi gabasa mi ong
Sagradong Kasolatan tang bindoat ni David asing linetem da tanandia
may ang mga karomanan na asing anda ray mapangan nira? 26 Nainabo
narin asing timpo pang si Abiatar tang pangolokolo ong mga padi.
Ang bindoat ni David, siminled ong balay tang Dios ig namangan tang
sagradong tinapay ang nabolontad da ong Dios. Sindolan na pa tang mga
karomanan na, maski sigon ong Katobolan, ang mga padi lamang tang
poiding mamangan ta si.”
27 Ig ganing pa si Jesus ong nira, “Ang taw indi bindoat para ong
Kaldaw ang Igperenay. Ang Kaldaw ang Igperenay yay ang bindoat para
ong ikakao-ya tang mga taw. 28 Animan yo, ang Ana ta Taw, yo tang may
gaem ang maganing mga onopay poiding boaten, maski ong Kaldaw ang
Igperenay.”

3

Ang taw ang pilay tang tatang kalima na
(Mateo 12:9-14; Lucas 6:6-11)

1 Siminled sing oman si Jesus ong simban tang mga Judio. May tatang
lali don ang pilay tang kalima na. 2 Ig may mga taw ka don ang pam-
agdilem ta dailan agod madimanda nira si Jesus ong mga agboaten na.
Animan pamagbantay tanira mga pao-yaen na tang taw ang asi maski
Kaldaw ang Igperenay. 3 Mandian, ganing si Jesus ong taw ang asing
pilay tang kalima na, “Tania kang lagi ong tokawan.” 4 Oman nane-ma si
Jesus ong mga taw ong palibot na, “Onopay agpagnan ong Katobolan ang
poiding boaten mga Kaldaw ang Igperenay? Ang magboat ta mo-ya obin
ang magboat ta malain? Magsalbar ta masig ka taw ta obin mamatay?”
Piro indi tanira minibek-ibek. 5 Pina-dekan tanira ni Jesus ang may
kasisilagen ig kapongawan na tenged mga matetegat ta popotokon.
Oman minaning tanandia ong taw ang asing pilay, “Abir, yonat mo tang
kalima mo.” Inonat na tang kalima na ig nago-ya ka kaman. 6 Animan
namagalin ang lagi tang mga Pariseo ong simban ig namagdiritso ong
mga tawan tang Ading si Herodes, para mamagampang-ampang mga
monopa mapapatay nira si Jesus.

Dorong mga taw ong baybay

7 Pagatapos ta si, namagalin da Jesus may ang mga sinagpan na
ig namansipaning ong baybay tang Galilea. Dorong mga taw tang
namansidaton ong nandia ang namagalin ong probinsia tang Galilea.

* **2:24** 2:24 Para ong mga Judio, bawal ang magobra ong Kaldaw ang Igperenay, maski ge-ley lamang ang bagay.

Doro kang namansikabot ang namagalin ong probinsia tang Judea, 8 ong
siodad tang Jerusalem, ong mga logar ang sakep tang Idumea, ong mga
logar ong dobali tang Soba tang Jordan, ig ong mga logar ong palibot
tang mga siodad tang Tiro ig Sidon. Namansipaning tanira ong ni Jesus
tenged naba-yan da nira tang tanan ang bindoat na. 9 Tenged ong
kadodoron tang mga taw, nagtobol si Jesus ong mga sinagpan na ang
mangomit ta bilog agod karongan na para indi tanandia makapit. 10 Yadi
rang napao-ya na, animan pamagpara-kawan tang tanan ang may masit
nira ang malenget ong nandia, maski mate-lek da lamang ong lambong
na. 11 Asta ang mga taw ang aggaeman ta anday sasayod ang ispirito,
maita lamang ong ni Jesus, dayon ang laging dadagpa ong kakayan na
ang pamansiteg, "Yawa tang Ana tang Dios!" 12 Piro maelet tang toyon
ni Jesus ong mga ispiritong asi ang indi tanira magbeg ong mga taw mga
sinopa enged tanandia.

Namilik si Jesus tang tampolok may doroang apostolis na
(Mateo 10:1-4; Lucas 6:12-16)

13 Pagatapos ta si, siminakat si Jesus ong tatang bokid. Pinatabid na
tang mga taw ang galiliagan nang patabiden. 14 Oman namilik tanandia
ta tampolok may doroa ong nira, ang ginoyan nang mga apostolis na,*
agod magimong aroman na ig matobol nang magtoldok ong mga taw.
15 Sindolan na ka tanira ta gaem ang magpalayas ta mga dimonio. 16 Ang
tampolok may doroang apostolis ang pinilik ni Jesus yay na: Si Simon
ang pinaranan na ra ta Pedro; 17 si Santiago may ang logod nang si Juan,
ang mga ana ni Zebedeo. Tanira ginoyan na ta "Boanerges" ang maliag
yaning "mga ana tang doldol." 18 Domaton da Andres, Felipe, Bartolome,
Mateo, Tomas, Santiagong ana ni Alfeo, may si Tadeo; si Simon ang
pagmal ta mo-ya ong banoa nang Israel,† 19 ig si Judas Iscariote ang yay
ang nagtraidor ong ni Jesus.

Si Jesus ig si Satanas
(Mateo 12:22-32; Lucas 11:14-23; 12:10)

20 Pagatapos ta si, minolik si Jesus ong balay ang aggistaran na.
Doro sing mga taw ang namagsirimet-simet don, animan maski pag-
pamangan da Jesus may ang mga sinagpan na, indi ra mangatalonga.
21 Pagabalita tang mga kalogodan ni Jesus, namampaning da don para
mangosil ong nandia, tenged ganing tang mga taw, gabariado ra ono
tanandia.
22 May don kang mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises ang
namagalin ong Jerusalem ang ganing ang si Jesus ono aggaeman da ni
Satanas, ang yay ang pangolokolo ong mga dimonio. Ig si Satanas‡ ono
tang pagtorol ta gaem ong ni Jesus ang magpalayas ta mga malain ang
ispirito. 23 Tenged tarin, ginoyan ni Jesus tang mga taw ang palenget ong
nandia ig nagbitala ong nira ong mga palimbawa ang ganing, "Onopa
bato? Mapagpalayas si Satanas ong sadili na? 24 Pabetang ta, mga
ang mga taw ong tatang inadian, tanira mismo tang pamagkorontran,
mamagbereblag ang enged tang inadian ang asi. 25 Ig maski ong tanga

* **3:14** 3:14 Ang maliag yaning tang bitalang "apostolis" ay "Sinobol." Telekan ka ong Bokabolario. † **3:18** 3:18 Ong bitalang Grigo: Simon ang Makabanoa ‡ **3:22** 3:22 "Satanas." Ong bitalang Grigo: Beelzebul. Ang Beelzebul tata kang aran ni Satanas. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Satanas."

balayan, mga tanira mismo tang pamagsoroayan, indi maboay mamag-
bereblag ang enged. 26 Mandian, mga si Satanas mismo tang pagpalayas
tang mga sinakepan na, maliag yaning agkontraen na tang sadili na!
Mga maning don, monopa madayon tang inadian na? Mamagbereblag
ka enged lamang!
27 "Si Satanas, ang kalimbawan na pario ong tatang taw ang mapoirsa.
Tenged anday taw ang ma-led ong balay na para mangomit tang mga
kagamitan na mga indi kang lagi lapoton tanandia. Piro mga nalapot
da ngani, ya ray ang oras ang mapanakaw ong teled tang balay na.§
28 "Tandan mi na ta mo-ya: Mapatawad tang tanan ang mga talak tang
mga taw asta ang tanan ang malain ang bibitala nira kontra ong Dios.
29 Piro ang sinopay magbitala ta malain kontra ong Ispirito Santo, inding
pisan mapatawad maski ong tanopa. Ekelan na tang talak nang asi ong
anday kataposan." 30 Minitala si Jesus ta maning ta na tenged ganing
tang doma, "Aggaeman tanandia ta dimonio."

Ang nanay ig mga logod ni Jesus
(Mateo 12:46-50; Lucas 8:19-21)

31 Maboay-boay ta ge-ley, kiminabot tang nanay ni Jesus may ang mga
logod na. Pinagoy lamang nira si Jesus ong teled tang balay ig don tanira
pamagelat ong loa. 32 Asing oras ang asi, yading mga taw ang kakarong
ong palibot ni Jesus ig may minaning ong nandia, "Asia ong loa tang
nanay mo ig mga logod mo. Agdilemena nira."
33 Siminabat si Jesus ang ganing, "Piro sinopa bato tang nanayo may
ang mga logodo?" 34 Oman pina-dekan na tang mga taw ang kakarong
ong palibot na ig ganing, "Na yay ang nanayo ig ang mga logodo!
35 Tenged ang sinopay pagtoman tang kaliagan tang Dios, tanira yay ang
agbibilango ang nanayo ig mga logodo."

4

Ang palimbawa natetenged ong manigta-bol
(Mateo 13:1-9; Lucas 8:4-8)

1 Tatang kaldaw, nagtoldok si si Jesus ong mga taw don ong binit tang
baybay tang Galilea. Tiniripo-pokan tanandia ta kadoro-doroan ang
mga taw, animan ang bindoat na siminay tanandia ong tatang bilog
ong dalay-dalayan tang talsi ig don kiminarong. Ang mga taw don
lamang ong takat. 2 Sinoldokan tanira ni Jesus ta yading mga bagay, ig
pirming paggamit ta mga palimbawa.* Ong tatang palimbawa na ganing
tanandia,
3 "Mamasi amo. May tatang taw ang napanaw ong koma na para
magta-bol ta binik. 4 Ong pagtara-bolon na, may mga binik ang nailat
ong dalan. Siminogpo tang mga lamlam ig dayon ang laging sinom-
pit nira. 5 May mga binik kang nabo-log ong kabatoan ig manipit
lamang tang tanek don. Animan namansilongay ang lagi. 6 Piro asing
makintan tang kaldaw, nangalanet ang lagi tenged dibabaw lamang
tang lamot na. 7 Ang domang binik nala-sik ong kaibabawenan ang

§ **3:27** 3:27 Ong palimbawang na, ang mapoirsang taw yay si Satanas. Piro si Jesus mas mapoirsa ong ni Satanas. Midio linapot da ni Jesus si Satanas tenged agpalayasen na ra tang mga sinakepan ni Satanas ang magalin ong sinangoni tang mga taw ang aggistaran nira. * **4:2** 4:2 Ang bitalang "palimbawa," mga ong Tagalog ay "talinghaga." Ang palimbawa istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta.

tenekan. Namanrabong tang mga ibabawen ig dineg na tang ba-long
namansilongay, animan indi namamorak. 8 May doma pa enged ang
binik ang nabo-log ong matambek ang tanek. Liminongay, namambael
ig namorak ta doro. Ang doma, tolong polok ang pasi kada koay na, may
enem ang polok, ig may tale-tang gatos." 9 Pagatapos, ganing si Jesus,
"Mamasi tang may talinga!"

Angay naggamit si Jesus ta mga palimbawa?
(Mateo 13:10-17; Lucas 8:9-10)

10 Asing pagapagalin tang mga taw, namampalenget ong ni Jesus tang
tampolok may doroang apostolis na may ang domang mga taw ang
pirming pamansitabid ong nandia. Namane-ma tanira mga onopa tang
maliag yaning tang mga palimbawa na. 11 Ganing si Jesus ang siminabat,
"Ang mga sikrito natetenged ong inadian tang Dios, agbebego ra ong
nindio mandian para maintindian mi. Piro ong doma, ang agtotoldoko
poros lamang ong palimbawa, 12 agod magmatod tang na-tang ong
Sagradong Kasolatan ang ganing,
'Maski pa-dek man tanira tang pa-dek, indi tanira mangaita.
Maski mamasi man tanirang mamasi, indi tanira mangaintindi.
Tenged mga mangaintindi tanira, itaben magbalik pa tang nem nira ong
Dios
Ig patawaden pa tang mga kasalanan nira.' "†

Pinaintindi ni Jesus tang palimbawa natetenged ong manigta-bol
(Mateo 13:18-23; Lucas 8:11-15)

13 Oman, ganing si Jesus ong nira, "Onopa? Indi naintindian mi tang
palimbawang inistoriao ong nindio? Mga anda, mono amo pa bato
maintindi tang doma pang palimbawao? 14 Maning ta na tang maliag
yaning ta si: Ang mga binik ang sina-bol tang manigkoma, yay ang bitala
tang Dios. 15 Ang mga binik ang nailat ong dalan, yay ang mga taw
ang pamamasi tang bitala tang Dios, piro dadaton ang lagi si Satanas ig
agkomiten na tang bitala ang naloak da ong popotokon nira.
16 "Ang mga binik ang nabo-log ong kabatoan, yay ang mga taw ang
pamamasi tang bitala ig agrisibien ang lagi nira ang may kalipay. 17 Piro
tenged belag ta de-dek ong popotokon nira, indi lamang maboay tang
pagto nira. Mga agliwagan tanira obin aggakigan tenged ong pagtoman
nira ong bitala tang Dios, dayon ang laging bo-wanan nira tang pagto
nira.
18 "Ang mga binik ang nangala-sik ong kaibabawenan, pario ka mga
may mga taw ang pamamasi tang bitala tang Dios, 19 piro pamagpa-
borido ong yading irintindien nira ig gaekelan ong manggad nira asta
ang doma pang mga bagay ang galiagan nirang magimong nira. Animan
ang bitala tang Dios andang pisan ay borak na ong kaboi nira.
20 "Piro ang binik ang nabo-log ong matambek ang tanek, yay ang mga
taw ang pagabasi nira tang bitala tang Dios, agloloak ang lagi nira ong
popotokon nira ig agpareten. Animan ang bitala may masinlong borak
na ong kaboi nira. Ang doma kasarangan lamang, ang doma doro, ig ang
doma kadoro-doroan."‡

† **4:12** 4:12 Isaias 6:9-10 ‡ **4:20** 4:20 Ong bitalang Grigo: Ang doma talo-long polok tang borak nira, may enem ang polok, ig may tale-tang gatos.

Ang palimbawa natetenged ong kingki
(Lucas 8:16-18)

21 Ganing pa si Jesus, “Sinopa lamang ay magsindi ta kingki oman
dapan na ta gantangan, obin i-tang na ong adalem tang katri? Simpri ang
kingki don ka enged ibetang ong borondoan na. 22 Anday gatalok ang
indi ipaita, ig anday sikritong indi mata-wanan ong ori ig maintindian
ka enged. 23 Animan mamasi tang may talinga!”
24 Ganing sing oman si Jesus, “Pama-yan mi ta mo-ya tang agbibitalao.
Tenged oldan amo tang Dios ta kinata-wanan kompormi ong pagprosigir
mi ang maintindi, ig sobra pa ngani.§ 25 Ang taw ang may gata-wanan na
natetenged ong Dios, dolangan pa. Piro ang taw ang anday gata-wanan
na, maski ang ge-ley lamang ang gata-wanan na, sia komiten pa ka enged
ong nandia.”

Ang palimbawa natetenged ong mga binik ang liminongay

26 Ganing pa si Jesus, “Ang gainabo ong inadian tang Dios pario ka
asing nagloak tang tatang taw ta binik ong koma na. 27 Mga labi gapoyat
tanandia. Pagtela tang kaldaw, bangon si. Ig mintras tata-lib tang
mga kaldaw, pamansilongay ig pambabael tang mga lindoak na. Piro
indi gaintindian tang taw ang asi mga monopa tang paglolongayen na.
28 Ang tanek mismo yay ang pagpabael ig pagpatambek tang mga iloloak.
Primiro mandaon. Mga mabael da, mamorak da ig lomboa ra tang mga
koay na. 29 Mga lotok da ngani, dayon dang gapasen tenged arayegen
da.”

Ang palimbawa natetenged ong alibotod tang mostasa
(Mateo 13:31-32, 34; Lucas 13:18-19)

30 “Ong aypa pa ikompara ta tang inadian tang Dios? Onopa pay
domang palimbawa ang poiding gamiteno agod madaling maintindian?
31 Ang inadian tang Dios pario ong tatang alibotod ta mostasa. Na kage-
ley ge-leyan ong tanan ang mga alibotod ang poiding iloak. 32 Piro
mga maloak da ngani, pambael asta mas mabael pa ong domang mga
iloloak.* Panrabong tang mga tanga na ig poiding magboat ta poyad don
tang mga lamlam.”

Ang paggamit ni Jesus ta mga palimbawa
(Mateo 13:34)

33 Yadi pang palimbawang pario ta na tang ginamit ni Jesus ong
pagtoldok na tang bitala tang Dios ong mga taw, ig kompormi ong
nirang masarangan ang maintindian. 34 Ong karakelan, indi tanandia
nagtoldok ang indi paggamit ta palimbawa. Piro mga tanira-tanira ra
lamang tang mga sinagpan na, agpaintindi na ong nira tang maliag
yaning tang mga palimbawa na.

Pinapoas ni Jesus tang tampo
(Mateo 8:23-27; Lucas 8:22-25)

35 Ang kaldaw ang asi, asing gakorop da tang kaldaw, ganing si Jesus
ong mga sinagpan na, “Maytara! Paning ita ra ong dobaling baybay.”

---

§ **4:24** 4:24 Ong bitalang Grigo: Ang serekeban ang ginamit mi ya kay ang gamiten ong nindio tang Dios, ig sobra pa.

* **4:32** 4:32 Ang mostasa don ong banoang Israel parting klasi ta mostasa ang agloloak ong Pilipinas. Mga mabael da, ang kalawig na pario ong papa ta kalamonggay.

36 Animan bino-wanan lamang nira tang mga taw ong takat ig naman-
sitay ang lagi ong bilog nirang mabael ang don dang lagi si Jesus, ba-lo
namansilarga. May mga domang bilog ang namansidengan ong nira.
37 Mandian, asing don da tanira ong laod, golpi tanirang kinabotan ta
tampo ig agtampekan tang bilog ta mababael ang langeb asta ge-ley da
lamang ma-mokan. 38 Piro si Jesus don ong boli tang bilog, agtatandig
ong moala ig gapoyat da. Animan pinoaw ang lagi tang mga sinagpan
na. "Magino!" ganing tanira, "Angay baliwala ong nio maski mapatay
ita ra!"
39 Nambangon si Jesus ig sinambleng na tang mageyep ang ganing,
"Maglinawa ra!" ig ganing ka ong langeb, "Magpoasa ra!" Dayon kaman
ang laging nagpoas tang mageyep ig golping naglinaw tang kalibotan.
40 Oman ganing si Jesus ong mga sinagpan na, "Angay pamansieled amo?
Asta mandian anda pay pagtalig mi ong yen?" 41 Piro pisan tanirang
pinangeldan ig nangabereng ta mo-ya, animan namagtere-ma te-man
ang ganing, "Sinopa enged bato tang taw ang na? Maski ang mageyep
may ang langeb pagtoman ong nandia!"

5

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang aggaeman ta mga malalain ang ispirito (Mateo 8:28-34; Lucas 8:26-39)

1 Kiminabot da tanira ong dobaling baybay ong banoa tang mga
Geraseno. 2 Pagataboan ni Jesus, binagat ang lagi tanandia ta tatang
taw ang nagalin ong simintirio. Ang taw ang na aggaeman ta mga
malalain ang ispirito, 3 ig don tanandia gistar ong mga pantion. Indi
kayang lapoton ta maski talikala. 4 Pira rang bisis ang linapot ta talikala
may posas. Piro kada lapoton, ang posas aglalampak na asta mabelak,
ig agbontok-bontokon na tang mga talikala. Andang pisan ay taw ang
madeg ang magawid ong nandia. 5 Kaldaw may labi pagalig-alig lamang
ong mga lebengan ig ong kabokidan ang paginiteg. Aggigadan na pa tang
sinangoni na ta matarem ang bato.
6 Mandian, alawid pa inita na ra si Jesus, animan nagsinikad ang
napalenget ong nandia ig liminod ong talongan na. 7 Miniteg ta mapoirsa
ang ganing, "Jesus, Ana tang Kalawig-lawigan ang Dios! Onopay boaten
mo ong yen? Mate-beka kay ong yen. Indio ka papagpinitinsiaen mo!"
8 Maning ta si tang bitala tang malain ang ispirito tenged sinobol da ni
Jesus ang ganing, "Malain ang ispirito, lomboā atan ong taw ang asia!"
9 Animan mandian sine-ma ni Jesus tang dimonio, "Sinopay aran mo?"
Siminabat tang dimonio, "Ang arano si Rinibo, tenged rinibo aming
siminled ong sinangoni tang taw ang na." 10 Ig sigi lamang tang pakiloy
tang mga dimonio ong ni Jesus ang indi pālinen na tanira ong logar ang
asi.
11 Mandian, don ong takatan tang bokid ang alenget-lenget, dorong
mga baboy ang pamanoliad. 12 Animan namagpakiloy tang mga
malalain ang ispirito ong ni Jesus ang ganing, "Don ami ra lamang pa-
leden mo ong mga baboy ang asi." 13 Ganing si Jesus, "Ala sigi, don
amo!" Limindoa ong taw tang mga dimonio ig namansi-led da ong mga
baboy. Oman ang mga baboy diritsong namagsinikad ong pangpang ig
nangabo-log ong talsi asta nangalmet ang tanan. Ang mga baboy ang asi
mga doroang ribo.

14 Ang mga mamanigsagod tang mga baboy dayon ang namagsinikad
ig binalita nira ong lansangan asta ong kababarioan tang nainabong
na. Animan namansipaning tang mga taw don para telekan mga onopa
enged ay nainabo. 15 Pagakabot nira don ong ni Jesus, kinabotan nira
tang taw ang dating aggaeman tang mga dimonio, ang kakarong da,
paglambong da ig mo-ya ra tang isip na. Animan pinangeldan tanira.
16 Inistoria si ong nira tang mga nangaita mga monopa nago-ya tang
taw ang dating aggaeman tang mga dimonio asta ang nainabo ong mga
baboy. 17 Tenged tarin, ang mga taw namagpakiloy ong ni Jesus ang
magalin da tanandia don ong logar nira.
18 Asing tomay da si Jesus ong bilog ang mabael, napalenget tang taw
ang asing dating sinled tang mga dimonio. Nagpakiloy ong ni Jesus ang
patabiden na kay. 19 Piro indi pinatabid ni Jesus, ig ganing, “Molika ra
ong nindio. Ibalita mo ong mga kalogodan mo tang bindoat ong nio tang
Dios ig monoapa inate-bekan na.”
20 Animan napanaw da tang taw ig pagta-lib na ong Decapolis,* bi-
nalita na tang bindoat ong nandia ni Jesus. Ig ang tanan ang nangabasi
belag lamang ta ge-ley tang kabeberengen nira.

Ang ana ni Jairo ig ang babay ang pagdogo-dogo
(Mateo 9:18-26; Lucas 8:40-56)

21 Nagbalik si da Jesus ong dobaling baybay ig pagataboan lamang
nira, tinompok-tompokan sing lagi tanandia ta kadoro-doroan ang mga
taw. 22 Kiminabot ka tang tatang lali, ang aran na si Jairo, tatang
pangolokolo ong simban tang mga Judio. Pagaita na ong ni Jesus,
liminod ong talongan na 23 ig nagpakiloy ang ganing, “Agpakamo-kamo
ra tang anao ang sosoltiras! Tomabida kay ong yen! Maski ibondo mo
lamang tang kalima mo ong nandia, maolikan pa tang kaboi na.”
24 Siminabid ong nandia si Jesus. Kadoro-doroan ang mga taw tang
pamansitabid ong nira ang pamagsagesean.
25 May tata kang babay don ong mga taw ang pagdogo-dogo ong teled
da ta tampolok may doroang takon. 26 Doro rang pinitinsia na ig doro
rang manigbolong ang napatelekan na. Lobot da tang tanan ang koarta
na asta ang mga pagkabetang na ong pagpabolong lamang, piro indi ka
enged nago-ya, mas kiminasag pa. 27 Naba-yan na ra tang balita tang
mga taw natetenged ong ni Jesus. Animan mandian gimine-get tang
babay ong mga taw asta nakabot ong boko-boko ni Jesus, oman sine-lek
na tang lambong na, 28 tenged ganing ong sadili na, “Maski mate-leko
lamang tang lambong na, mago-yao ra.”
29 Animan, pagate-lek na ong lambong ni Jesus, nagpoas ang lagi tang
pagdogo-dogo na ig naba-yagan nang mo-ya ra tanandia. 30 Ya kay ang
pagaba-yag ni Jesus ang may poirsang limindoa ong nandia, animan
minalied ig nane-ma ong mga taw, “Sinopay simine-lek ong lambongo?”
31 Siminabat tang mga sinagpan na, “Magino, agsagesen ita ta dorong
taw! Mono ita pa matako mga sinopay simine-lek ong nio?”
32 Piro sigi pa tang lipara ni Jesus ang pagdilem tang nagte-lek ong
nandia. 33 Ig tenged gata-wanan tang babay tang nainabo ong sadili na,
ong sobrang eled na napalenget ong ni Jesus ang pangelel. Liminod ong
talongan na ig nagbeg tang kamatodan. 34 Oman minaning si Jesus ong

* **5:20** 5:20 Ang maliag yaning tang “Decapolis” ay “Tampolok ang Banoa.”

nandia, “Babay, ang pagtalig mo tang nagpao-ya ong nio. Molika ra ig
india ra magsinti, tenged mo-yā rang pisan.”
35 Asing bibitala pa si Jesus, may mga taw ang kiminabot ang nagalin
ong balay tang pangolokolo ang si Jairo, ig ganing tanira ong nandia,
“Maski indi ra bedlayen ta tang Maistro. Ang ana mo anda ra.” 36 Piro
indi inintindi ni Jesus tang binalita nirang asi ong ni Jairo. Ganing
tanandia, “India magsinti. Magtaliga lamang ong yen.”
37 Nagdayon tanira tang panaw. Piro anday domang pinatabid ni
Jesus, si Pedro lamang ig ang doroang maglogod ang si Santiago may si
Juan. 38 Pagakabot nira ong balay ni Jairo, inita ni Jesus ang pamagk-
agolo ra tang mga taw don. May pamagini-yak, ang doma pamagdayag.†
39 Siminled si Jesus ong balay ig minaning ong mga taw, “Onopay
aggimaloan mi? Angay pamagini-yak amo? Belag ta patay tang mola.
Gapoyat lamang.”
40 Piro inimodan lamang nira si Jesus. Animan pinaloa na tanirang
tanan. Oman ingkelan na tang mga ginikanan tang mola, asta ang tolong
sinagpan na, ig siminled tanira ong koartong aglolbogan tang mola.
41 Bindiotan ni Jesus tang kalima na ig minaning, “Talita komi,”‡ ang
maliag yaning, “A-ing, mambangona ra.”
42 Dayon ang laging nambangon tang mola ig nagpanaw-panaw. Ang
molang asi ba-long tampolok may doroang takon. Ang pamansipa-dek
pisan ang nangabereng. 43 Piro sinoyonan tanira ta maelet ni Jesus ang
indi mamalita maski ong ninopa tang nainabo. Oman ganing pa si Jesus,
“Papanen mi ra tang mola.”

6

Indi rinisibi si Jesus ong Nazaret
(Mateo 13:53-58; Lucas 4:16-30)

1 Pagatapos ta si, nagalin si Jesus don ig minolik ong sadiling banoa
na. Siminabid ka tang mga sinagpan na. 2 Pag kabot tang Kaldaw
ang Igperenay, nagtoldok si Jesus ong simban. Dorong mga taw ang
pamamasi ong nandia ig pisan tanirang gangabereng. Ganing tanira ang
pamagtere-ma te-man, “Ong aypa bato nakomit tang taw ang na tang
tanan ang agtotoldok na? Onora kang kinata-wanan ay tang sindol ong
nandia? Angay gapagboat ta mga milagro? 3 Gailala ta tang taw ang
na! Tanandia tang karpintiro ka lamang, ang ana ni Maria ig logod da
Santiago, Jose, Judas may ni Simon. Asta ang mga logod nang mga babay
tarin ka pamansistar!” Ig tenged ong kaerep nira, indi enged ilalaen
nira.
4 Animan ganing si Jesus ong nira, “Ang tatang propita aggilalaen tang
tanan ang taw, poira lamang ong mga kasimanoa na, mga kaparintian
na, asta ong pamalay-balay na.” 5 Animan indi tanandia napagboat ta
yading milagro don, poira lamang ong pirapang taw ang pamagmasit
ang pinao-ya na ong pagbondo na tang kalima na ong nira. 6 Ig nabereng
tanandia ta mo-ya tenged ang mga kasimanoa na indi mamagparet ong
nandia.

---

† **5:38** 5:38 Don ong logar nira, ang mga taw ang pamagdayag belag lamang ta kalogodan tang napatay. May mga taw ang pamagpasol ang magdayag mga may patay. ‡ **5:41** 5:41 Ang bitalang “Talita komi” bitalang Aramaico. Ang Aramaico yay ang bitala ni Jesus asta ang mga taw don.

Sinobol ni Jesus tang tampolok may doroang apostolis na para magtoldok
(Mateo 10:5-15; Lucas 9:1-6)

Pagatapos ta si, naglibot si Jesus ong mga kababarioan ang pagtoldok.
7 Oman ginoyan na tang tampolok may doroang mga apostolis na ig
sinobol na tanira ang panaw ang tagtalodoa para magtoldok. Sin-
dolan na tanira ta gaem ang magpalayas ta mga malalain ang ispirito.
8 Sinoyonan na ka tanira ang ganing, "Ong pagpanaw mi indi amo
mamagekel ta maski onopa--baston lamang tang ekelan mi. Indi amo ka
magbalon ta pamangan obin magekel ta binagteng, obin maski koarta.
9 Magtok amo ta rapak, piro indi amo mage-leb tang lambong mi.
10 "Mga komabot amo ong tatang logar ig mga padayonon amo ong
tatang balay, don amo lamang magtinir mintras indi amo pa pagalin ong
logar ang asi. 11 Piro mga maning amo ong tatang logar ang indi amo
risibien ig indi amo pama-yan tang mga taw don, magalin among lagi ig
tapokon mi tang kolapok ong mga kakay mi, para ipaita ming anda ray
sarabaten mi ong nira."
12 Oman namansipanaw da tang tampolok may doroang apostolis.
Namagtoldok ong mga taw ang dapat tanirang magtogat ig bo-wanan
nira tang mga kasalanan nira. 13 Yading anday sasayod ang ispirito tang
pinalayas nira ong mga taw ang sinledan nira, ig doro kang pamagmasit
ang binaniosan nira ta langis ig namago-yang tanan.

Ang pagpatay ong ni Juan ang Manigboniag
(Mateo 14:1-12; Lucas 9:7-9)

14 Naba-yan da tang Ading si Herodes* tang natetenged ong ni Jesus,
tenged bantog da tang aran na maski ong aypa. May pamaganing ang
si Jesus ono ya kay si Juan ang Manigboniag ang sigoro naboing oman,
animan sia may gaem nang magboat ta makabebereng ang mga bagay.
15 Piro ang doma ganing, "Tanandia sigoro tang Propitang si Elias." Ig
ang doma ganing ka, "Tanandia tata kang propita pario tang mga propita
asing tokaw."
16 Piro pagabasi tang Ading si Herodes, ganing tanandia, "Sia si Juan
kaman ang pinapotolano tang likel na! Naboi ra pala!" 17 Na yay ang
ga-tang ong isip ni Herodes tenged tanopa sia tanandia tang nagpadep
ong ni Juan, oman pinalapot na ig pinapriso. Bindoat narin ni Herodes
tenged pirming agsamblengen tanandia ni Juan tenged ong pagiga-pen
a-pen na ong babay ang si Herodias, ang katawa tang logod nang si
Felipe. 18 Narin tang pirming agganing ni Juan, "Kontra ong Katobolan ta
ang magkatawan amo tang katawa tang logod mo!" 19 Tenged tarin, ang
babay ang si Herodias pisan ang gasilagan na si Juan, animan galiliagan
na rin ang ipapatay, piro indi paoyon si Ading Herodes. 20 Geldan si
Ading Herodes ong ni Juan tenged gata-wanan nang mato-lid si Juan ig
alenget tang nem na ong Dios. Animan si Juan agtabangan ka rin ni
Ading Herodes ig agtatalok na lamang ong prisoan. Ong kamatodan, ang
adi dorong kaliag nang mamasi ong mga bitala ni Juan maski galibeg
tang kinaisipan na ong mga gaba-yan na.

---

* **6:14** 6:14 Ang Herodes ang na ay si Herodes Antipas. Tanandia ana tang ading si Herodes ang nagpapatay ong mga mamolang gege-ley asing tokaw. Si Herodes Antipas tang tetrarka, ang maliag yaning gobirnador, tang Galilea. Piro teta ang goy ong nandia adi ka.

21 Piro ong ori, kiminabot ka enged tang oras ang gelat-elaten ni Herodias. Nainabo na asing kakaldawan ni Ading Herodes. Nagkombida tang adi ig inimbitar na tang tanan ang mga opisialis na, ang mga pangolokolo ong mga sondalo, ig ang mga alalawig ang mga taw ong probinsia tang Galilea. 22 Mandian, asing pamangalipay da tanira, siminled tang anang babay ni Herodias ig nagtayaw ong talongan tang mga bisita. Dorong kalipay ni Ading Herodes asta ang mga bisita na. Animan ganing tang adi ong soltiras, "Mama-dola tang onopay galiliagan mo, i-dolo ong nio." 23 Ig nanompa pa tang adi ang ganing, "I-dolo ong nio maski onopay pa-dolon mo, maski ang katengan pa tang inadiano."

24 Dayon ang limindoa tang soltiras ig nane-ma ong ni nanay na, "Nay, onopay pa-dolono?" Siminabat si Herodias, "Maninga, 'Ang kolo ni Juan ang Manigboniag.' "

25 Dali-daling nagbalik tang soltiras ong ni Ading Herodes ang ganing, "Ang galiliagano, i-dol mo kay ong yen mandian ang lagi tang kolo ni Juan ang Manigboniag, ang agbe-tang ong tatang bandiha."

26 Pagabasi tang adi, pinongawan tanandia ta mo-ya. Piro gaeyak ang bawien na tang nabitalan na ong soltiras tenged yading mga bisitang nangabasi ong pangako na. 27 Animan nagordin ang lagi si Herodes ong tatang sondalo na ang paning ong prisoan para potolon tang likel ni Juan, oman e-lan nang magbalik. Diritsong napaning tang sondalo ong prisoan ig pinotol na kaman tang likel ni Juan. 28 Oman bintang na tang kolo ong tatang bandiha ig ingkelan ong soltiras. Ig narin dayon kang inintriga tang soltiras ong nanay na.

29 Asing pagatako tang mga sinagpan ni Juan, dayon tanirang napaning don. Kinomit nira tang sinangoni na, oman limbeng nira ong tatang pantion.

Pinapan ni Jesus tang sobra ong limang ribong taw
(Mateo 14:13-21; Lucas 9:10-17; Juan 6:1-14)

30 Mandian, ang mga apostolis ang sinobol ni Jesus namagbalik da ong nandia, ig binalita nira tang tanan ang bindoat nira asta ang sinoldok nira ong mga taw. 31 Pagatapos, ganing si Jesus ong nira, "Maytara, paning ita ong logar ang alawid-lawid ong mga taw, agod mga ita-ita lamang maenayan amo ka ta ge-ley." Inaning narin ni Jesus tenged sigi-sigi tang kabot may alin tang mga taw, animan indi ra tanira mangatalongang mamamangan. 32 Animan dayon tanirang namansitay ong bilog nirang mabael ig namansipaning ong logar ang anday gistar ang taw.

33 Piro yadi kang nangaita asing pagalin nira ig nailala ka nira ang asi yay da Jesus. Animan namagalin ka tanira ong mga kababarioan nira ig namagsinikad ang pangobay tang baybay. Nanga-kaw pang nangakabot ong logar ang agrombon da Jesus. 34 Pagatampet da Jesus ig pagataboan nira, inita na tang kadoro-doroan ang mga taw ang asi ang don da. Dorong katete-beken na ong nira tenged mga pa-dekan na, midio mga karniro ang pinabayan da lamang tang manigbadbad. Animan sinoldokan na tanira ta yading mga bagay.

35 Asing apon da, namampalenget ong nandia tang mga sinagpan na ig minaning, "Madali rang makorop tang kaldaw, ig anda paman ay mga taw ang gistar tarin ong logar ang na. 36 Mo-ya pa sigoro, papaningen

ta ra tang mga taw ong mga bario ig mga sitio ang alenget-lenget para
mapamakal tanira ta mapangan nira.”
37 Piro siminabat si Jesus, “Yamo tang magtorol ta mapangan nira.”
Ganing ka tang mga sinagpan na, “Aroy! Panaw ami ig mamakal ta
tinapay ang kantidad nang rinibo† para ipapan ong nirang tanan?”
38 Nane-ma si Jesus, “Pirapang bilog tang tinapay mi atan? Abir,
telekan mi.”
Asing matelekan nira, ganing tanira ong ni Jesus, “Lima ka lamang
bilog ang tinapay ig doroa ka lamang bilog ang yan ang kindiaw.”
39 Oman inordinan ni Jesus tang mga sinagpan na ang pakarongon
tang mga taw ta gropo-gropo ong kaibabawenan. 40 Animan ang mga
taw namansikarong ta gropo-gropo. May mga gropong tag tale-tang
gatos ig may atan ang taglilimampolok. 41 Kinomit ni Jesus tang limang
bilog ang tinapay may ang doroang bilog ang yan. Simininga ra tanandia
ong langit ig nagpasalamat ong Dios. Oman pinisi-pisi na tang mga
tinapay ig sindol ong mga sinagpan na para itagtag ong mga taw. Maning
ka ta si tang bindoat na ong doroang bilog ang yan. 42 Nangapamangan
tang tanan ang taw ig poros nangaelen. 43 Pagatapos, sinimet tang mga
sinagpan na tang nanga-da, ig nanga-mok pa tanira ta tampolok may
doroang tiklis. 44 Ang tanan ang mga namamangan, ang mga lali lamang
limang ribo rang lagi.

Napanaw si Jesus ong ta-paw tang talsi
(Mateo 14:22-33; Juan 6:15-21)

45 Pagatapos ta si, dayon ang laging sinobol ni Jesus tang mga sinagpan
na ang tomay da ong bilog nirang mabael agod tongkaw dang paning ong
Betsaida, don ong dobaling baybay, mintras agpaoliken na pa tang mga
taw. 46 Pagapagalin tang mga taw, siminakat si Jesus ong tatang bokid
para mangadi.
47 Asing labi ra, ang bilog ang agtayan tang mga sinagpan na don
da ong laod, piro si Jesus don pa ong bokid. 48 Inita nang agliwagan
dang panongtong tenged kontra tang mageyep. Ig asing garamal da,
diminaton da si Jesus ong nira ang papanaw ong ta-paw tang talsi. Ta-
liban na rin lamang tanira, 49 piro inita tanandia tang mga sinagpan
na ang papanaw ong ta-paw tang talsi. Kalaom nira ang gitaen nira
peled, animan ong sobrang eled nira pisan tanirang namangelel 50 ig
nangaiteg pa. Piro minitalang lagi si Jesus ong nira ang ganing, “Indi
amo meled. Yo na, si Jesus!” 51 Oman siminay si Jesus ong bilog ig
dayon ang laging nagpoas tang mageyep. Sia pa tang kabeberengen
tang mga sinagpan na, 52 tenged maski inita ra nira asing pagpapan ni
Jesus tang kadoro-doroan ang taw tang pirapang bilog ang tinapay, indi
pa ka enged gaintindian nira, tenged midio gangaki-lepan pa tang mga
kinaisipan nira.

Pinao-ya ni Jesus tang mga pamagmasit ong Genesaret
(Mateo 14:34-36)

53 Pagakabot nira ong dobaling baybay, don tanira siminampet ong
Genesaret. 54 Pagataboan lamang nira, nailalang lagi si Jesus tang mga
taga don. 55 Animan dali-daling lagi tang mga taw ang namaglibot

† **6:37** 6:37 Mga ong bitalang Grigo: 200 koartang “dinario.” Ang 200 dinario pario tang sol ta tatang trabahador ong teled ta walong bolan.

ong mga kababarioan ang pagpatako ang ekelan tang mga pamagmasit,
maski lolbog da lamang ong bayan-bayan, maski ong aypang logaray ang
naba-yan nira ang don si Jesus. 56 Animan maski ong aripa agpaning
si Jesus, ong lansangan obin ong mga bario, agtakanen nira tang mga
pamagmasit nira ong mga plasa nira. Ig namagpakiloy tanira ong ni
Jesus ang maski mate-lek da lamang tang mga pamagmasit tang kapotan
tang lambong na. Ig ang tanan ang nangate-lek, namago-ya.

7

Ang mga toromanen ta taw ig ang Katobolan tang Dios
(Mateo 15:1-9)

1 Tatang kaldaw may mga Pariseo ig mga manigtoldok tang Katobolan
ang kiminabot nagalin ong Jerusalem ig namagsimet don ong da Jesus.
2 Inita nira tang doma ong mga sinagpan ni Jesus pamamangan lamang
ang indi namanaw tang mga kalima nira sigon ong toromanen nirang
mga Judio. 3 Tenged ang kaogalian tang mga Judio, labi ra enged tang
mga Pariseo, maning ta na: Indi tanira mamangan mintras indi pa gapa-
manaw tang kalima nira sigon ong mga toromanen ang pinanoblian
nira ong mga kamepet-mepetan nira.* 4 Ig mga maolik tanirang magalin
ong palingki, indi ka tanira mamangan tang binakal nira mintras indi
pa gaogatan sigon ong kaogalian nira.† Ig yadi pang mga pinanoblian
nirang mga toromanen pario tang pagpangogat tang mga baso, mga
pitsil, ig mga kaldirong saway ba-lo gamiten.
5 Animan mandian sine-ma si Jesus tang mga Pariseo may ang mga
manigtoldok ang ganing, “Angay indi pamagtoman tang mga sinagpan
mo ong mga toromanen tang mga kamepet-mepetan ta? Pamamangan
lamang ang indi pamamanaw tang mga kalima nira sigon ong kaogalian
ta!”
6 Ganing si Jesus ang siminabat, “Yamong mga taw! Pagpaosto-osto
amo piro paita-ita ka lamang! Animan tama kaman tang inaning tang
Dios natetenged ong nindio ang pinasolat na ong propitang si Isaias ang
ganing,
‘Ang mga taw ang na aggalangeno nira ong anga lamang.
Piro ong kamatodan, ang popotokon nira alawid ong yen.
7 Anday data na tang pagto nira ong yen,
Tenged ang mga agtotoldok nirang ganing mga tobol tang Dios, toroma-
nen ang boat-boat lamang ta taw.’ ”‡
8 Ig ganing si Jesus ong nira, “Maderep amo kaman ong pagosoy tang mga
toromanen ang boat-boat lamang ta mga taw, piro ang mga tobol tang
Dios agpabayan mi lamang.”
9 Ganing pa tanandia, “Kasinlo kaman tang midios ang agboaten mi
para pabayan tang Katobolan tang Dios agod ang mga toromanen mi
ya lamang ay matoman! 10 Pario ta narin: Ganing tang tobol tang Dios
ang pinasolat na ong ni Moises, ‘Galangen mo tang tatay mo may ang
nanay mo,’ ig ‘Ang sinopay magbitala ta malain kontra ong tatay obin

* **7:3** 7:3 Dorong mga riglaminto tang mga Judio ang agboaten nira para magimong limpio ong pama-dek tang Dios. Ang pagpamanaw ba-lo mamangan ig ang pagpangogat tang mga platon, asia doroa ong mga toromanen ang agtoldan nira ta importansia. † **7:4** 7:4 Poidi kang maliag yaning: Ig mga maolik tanirang magalin ong palingki, indi ka tanira mamangan mintras indi pa gapanlimpio tang sinangoni nira. ‡ **7:7** 7:6-7 Isaias 29:13

ong nanay na, dapat patayen.’§ 11 Piro yamo, parti tang agtotoldok
mi. Tenged ganing amo, mga ang taw may matabang na rin ong mga
ginikanan na, poiding maning ong nira, ‘May itabango rin ong nindio,
piro indi ra ma-dolo tenged “Corban,” maliag yaning, nangakō ra ang
i-dol si ong Dios.’ 12 Ong maning don, midio agsagangen mi tanandia
ang tomabang ong mga ginikanan na. 13 Animan, agboaten ming anday
kointa na tang tobol tang Dios tenged ong kaogalian ming asia ang
agpatobli mi pa ong doma. Ig belag lamang ta sia, yadi pang agboaten
ming pario ta sia.”

Ang mga bagay ang pagpaboling ong taw ong pama-dek tang Dios
(Mateo 15:10-20)

14 Ginoyan ni Jesus tang mga taw ang palenget ong nandia ig minaning
ong nira, “Mamasi among tanan agod maintindian mi tang ibitalao ong
nindio. 15 Belag tang agte-led ong sinangoni ta taw tang pagpaboling ong
nandia ong pama-dek tang Dios, kondi ang mga malalain ang loloa ong
nandia. 16 [Mamasi tang may talinga!]”*
17 Pagatapos, bino-wanan ni Jesus tang mga taw ig siminled ong balay.
Nane-ma ong nandia tang mga sinagpan na mga onopay maliag yaning
tang palimbawang asi. 18 Ganing si Jesus ong nira, “Asta yamo, indi amo
pa gangaintindi? Indi gata-wanan mi? Belag tang agpanganen ta taw
tang pagpaboling ong nandia ong pama-dek tang Dios. 19 Tenged ang
agpanganen na indi agpaning ong popotokon na. Sia diritso ong sian na,
oman loloa ong sinangoni na.” Ong pagbitala ni Jesus ta na, pinaintindi
na nga maski onopang pamanganay poiding panganen.
20 Oman ganing pa si Jesus, “Ang loloa ong taw ang pagalin ong
popotokon na yay ang pagpaboling ong nandia ong pama-dek tang
Dios. 21 Tenged don mismo ong popotokon ta taw pagalin tang anday
sasayod ang mga pagirisipen ig ang mga boat ang malalain, pario
tang pagiga-pen a-pen ong belag ta katawa na, ang panakaw, pamatay
ta taw, 22 pangombabay obin pangonlali, gaibeg ig pagboat ta tanan
ang kalainan pario tang pagdaya, pagboat ta kabastosan, pangimon,
pamirdi ta dengeg tang masig ka taw na, kambogan, ig ang tanan ang
kalokoan. 23 Ang tanan ang asia pagalin ong popotokon ta taw, ig sia tang
pagpaboling ong nandia.”

Ang pagtalig tang tatang babay ang belag ta Judio
(Mateo 15:21-28)

24 Namagalin da Jesus don ig namansipaning ong mga logar ang sakep
tang siodad tang Tiro. Pagakabot don, nagdayon si Jesus ong tatang
balay. Indi rin galiliag ang mata-wanan tang mga taw ang don tanandia,
piro indi ka enged matalok tang balita. 25 Mandian, may tatang babay
ang gistar ong logar ang asi, ang may ana nang babay ang ge-ley pa,
ang sinled ta malain ang ispirito. Animan pagabasi nang don si Jesus,
lagi-lagi napaning ong nandia ig liminod ong talongan na. 26 Ang babay
ang na pinangana ong Fenicia ang sakep tang Siria, ig ang bitala na
Grigo. Belag tanandia ta Judio. Piro nagpakiloy pa ka enged ong ni
Jesus ang palayasen na kay tang dimoniong siminled ong ana na. 27 Piro
siminabat si Jesus ong nandia ong tatang sarabien, “Kaministiran ono

§ **7:10** 7:10-11 Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16; Exodo 21:17; Levitico 20:9 * **7:16** 7:16 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

ang papanen kang lagi tang mga mola, tenged belag ta tama ang komiten
tang pamangan tang mga mola oman i-dol ong mga kiro."
28 Siminabat si tang babay, "Matod ka kaman, Magino. Piro maski
ngani ang mga kirong pagbantay ong sirong tang lamisan, gapamangan
tang mga namek ang gangabo-log ong mga mola."
29 Animan ganing si Jesus, "Tama kaman tang sabat mo! Molika ra.
Limindoa ra tang dimonio ong ana mo."
30 Dayon ang minolik tang babay ig kinabotan na tang ana nang
agpenay da ta mo-ya ong katri. Ang dimonio nagalin da ka kaman ong
mola.

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang bengel ig boyon

31 Pagalin da Jesus ong Tiro, simina-lib tanira don ong siodad tang
Sidon, asta ong probinsia tang Decapolis, ba-lo komabot ong baybay tang
Galilea. 32 May tatang taw don ang bengel ig boyon ang ingkelan ta mga
taw ong ni Jesus. Namagpakiloy tanira ong nandia ang ibondo na kay
tang kalima na ong taw ang asi agod mago-ya. 33 Ingkelan ni Jesus ong
alawid-lawid tang taw ang bengel, oman sino-sok na tang doroa nga
toldokan na ong mga talinga tang taw ang asi. Pagatapos, inolakan ni
Jesus tang kalima na ig sine-lek na ong dilak tang taw. 34 Simininga ra si
Jesus ong langit ig limininawa ta alawig. Oman minaning ong bengel,
"Effata," ang maliag yaning, "Magabri amo ra!"
35 Ig lagi-lagi nagabri tang talinga na ig nabasi ra kaman. Nakomit da
ka tang kaboyon na ig nabitala ra ta osto. 36 Oman sinoyonan ni Jesus
tang mga taw ang indi mamamalita maski ong ninopa tang bindoat na.
Piro ong aypa sing agbawalen tanira ni Jesus ang indi mamalita ya kay
ang balita nira tang nainabo. 37 Tenged pisan tanirang nangabereng ta
mo-ya ig ganing, "Dorog kasinlo tang tanan ang agboaten na! Maski ang
mga bengel ig ang mga boyon gapao-ya na!"

8

Pinapan ni Jesus tang epat ang ribong taw
(Mateo 15:32-39)

1 May tatang kaldaw, doro sing mga taw ang namagsimet-simet ong
ni Jesus. Asing nalo-tan da tanira tang ekel nirang pamangan, ginoyan
ni Jesus tang mga sinagpan na ig minaning, 2 "Gate-beko ong mga taw
ang na, tenged tolo rang kaldaw tanirang ka-pen ta, ig mandian anda ray
mapangan nira. 3 Mga paolikeno tanirang indi gangapamangan, itaben
tomomba tanira ong dalan. Ang doma paman ong nira kalawid tang
pinagalinan nira."
4 Ganing tang mga sinagpan na, "Ong ari ita pa bato makomit ta
pamangan tarin ong kabobokidan ang magigo ong nirang tanan?"
5 Nane-ma si Jesus, "Pirapa pang bilog tang tinapay mi atan?"
"Pito ra lamang," ganing tanira.
6 Oman pinakarong ni Jesus tang mga taw ong tanek. Kinomit na tang
pitong bilog ang tinapay ig nagpasalamat ong Dios. Pinisi-pisi na si ig
sindol na ong mga sinagpan na para itagtag ong mga taw. 7 May pirapa
kang bilog ang yan ang gege-ley. Nagpasalamat sing oman si Jesus ong
Dios, ba-lo sinobol na si tang mga sinagpan nang itagtag ong mga taw.
8 Nangapamangan tang tanan ang taw ig poros nangaelen. Pagatapos,
sinimet tang mga sinagpan na tang nanga-da, ig nanga-mok pa tanira

ta pitong tiklis. 9 Ang mga taw ang namamangan mga epat ang ribo.
10 Pagatapos ta si, dayon dang pinaolik ni Jesus tang mga taw, ba-lo
tanandia siminay ong tatang bilog ang mabael, aroman na tang mga
sinagpan na, para paning ong logar ang Dalmanuta.

Agdileman nira si Jesus ta milagro
(Mateo 16:1-4)

11 May mga Pariseo ang namampalenget ong ni Jesus ang nam-
agigdiskosion. Sobokan din nira tanandia animan ganing tanira, "Abir,
magpaitā kay ong yamen ta milagro ang yawa matod ang nagalin ong
Dios." 12 Limininawa ta alawig si Jesus ig minaning, "Ay, yamong mga
taw ong timpong na! Angay pirmi among pamagdilem ta mga mila-
gro? Ong kamatodan, andang pisan ay milagrong ipaita ong nindio."
13 Pagabitala na ta si, nagalin ang lagi tanandia. Siminay si, aroman tang
mga sinagpan na, para loma-ted ong dobaling baybay.

Ang mga toldok tang mga Pariseo ig ang ogali ni Herodes pario ong pampalsa ta tinapay
(Mateo 16:5-12)

14 Asi pala nangalipat ang namagbalon ta pamangan tang mga sinag-
pan ni Jesus. Tambilog lamang tang ekel nirang tinapay asing paglarga
nira. 15 Mintras lalayag tanira, ganing si Jesus ong nira, "Magandam
amo ong pampalsa ta tinapay tang mga Pariseo may ang pampalsa ni
Herodes." 16 Tenged don, namagampang-ampang tang mga sinagpan
na, "Sigoro maning ta si tang inaning na tenged indi ita napamagbalon
ta tinapay."
17 Gata-wanan ni Jesus tang agpagampangan nira, animan ganing
ong nira, "Angay pamagpalibeg amo tang mga kolo mi ang anday ekel
ming tinapay? Indi amo pa gangaintindi? Angay doro kalobay tang
pagirisipen mi? 18 May mga mata mi, indi amo gangaita? May mga
talinga mi, indi amo gangabasi? Onopa? Nalipatan mi ra 19 asing pagpisi-
pisio tang limang bilog ang tinapay para mangapamangan tang sobra
ong limang ribong taw? Pirapang tiklis tang nasimet mi ong nanga-da?"
"Tampolok may doroa," tang sabat nira.
20 "Asta ang pagpisi-pisio tang pitong bilog ang tinapay para ong epat
ang ribong taw, pirapa kang tiklis tang nasimet mi?"
"Pitong tiklis," tang sabat nira.
21 Ig ganing si Jesus ong nira, "Oman indi amo pa enged gangaintindi?"

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ang boray

22 Pagakabot nira ong Betsaida, may mga taw ang namagekel ong ni
Jesus ta tatang taw ang boray. Namagpakiloy tanira ang apapen na kay
tang mata na para mago-ya. 23 Bindiotan ni Jesus tang boray ong kalima
na ig ingkelan na ong loa tang bario. Bintangan na tang olak na tang
mga mata tang taw ang asi ig inapap na. Pagatapos, ganing si Jesus, "May
gitaen mo ra?"
24 Napa-dek tang boray ig minaning, "Ee, gitaeno ra tang mga taw, piro
ong pama-deko magang mga papa ta ayong papanaw."
25 Inapap sing oman ni Jesus tang mata tang boray. Nagprosigir ang
napa-dek. Pagpa-dek na, naolikan da tang mga mata na ig mayag da tang
pama-dek na. 26 Pagatapos, ganing si Jesus ong nandia, "Molika ra, piro
india ra mana-loy ong bario."

Ang bitala ni Pedro natetenged ong ni Jesus
(Mateo 16:13-20; Lucas 9:18-21)

27 Namansipaning da Jesus may ang mga sinagpan na ong mga
kababarioan ang sakep tang siodad ang aggoyan ta Cesarea ni Filipos.
Mintras papanaw tanira, nane-ma si Jesus ong mga sinagpan na ang
ganing, "Gonopa tang mga taw natetenged ong yen. Yo, sinōpa ono?"
28 Siminabat tanira, "Ganing tang doma, yawa ono si Juan ang Manig-
boniag. Ang doma ganing ka, yawa ono si Elias. Ig ganing pa ka tang
doma, yawa ono tata pa ong mga propita asing tokaw."
29 Ig ganing si Jesus ong nira, "Piro mga ong nindio, yo sinōpa?" Ang
siminabat si Pedro, "Yawa tang Cristo,* ang aggelaten ang komabot!"
30 Piro maelet tang toyon ong nira ni Jesus ang indi enged mamagbeg
ta narin, maski ong ninopa.

Sinayod ni Jesus tang natetenged ong kamatayen ang mapasaran na
(Mateo 16:21-28; Lucas 9:22-27)

31 Mimpisa don, nagimpisa ra si Jesus ang nagsaysay ong mga sinagpan
na mga onopa tang mainabo ong nandia. Ganing tanandia, "Yo, ang
Ana ta Taw,† kaministiran ang mapasarano tang tanan ang kaliwagan
ang boaten ong yen tang mga taw. Indio ilalaen tang mga mepet tang
banoa, ang mga pangolokolo ong mga padi, ig ang mga manigtoldok tang
Katobolan. Kaministiran ang sintinsiano ta kamatayen, piro mata-lib
tang tolong kaldaw, maboiong moman."
32 Sinayod ni Jesus ta mo-ya ong nira. Animan ingkelan tanandia
ni Pedro ong alawid-lawid ig agsamblengen na rin tenged ong inaning
nang asi. 33 Piro nanaliod si Jesus, siminalonga ong mga sinagpan na
ig dayon kang sinambleng na si Pedro ang ganing, "Lomayasa tarin,
Satanas! Belag ta kaliagan tang Dios tang aggisipen mo, kondi kaliagan
ta taw!"
34 Oman ginoyan ni Jesus tang mga taw, asta ang mga sinagpan na,
ang palenget ong nandia ig minaning ong nira, "Ang sinopay galiliag ang
tomabid ong yen, kaministiran ang lipatan na tang sadili na ig magosoy
ong yen, maski kamatayen pa tang talongaen na ong pagtoman na ong
yen.‡ 35 Tenged ang taw ang agpalabien na tang kaboi na tarin ong ta-
paw tang kalibotan, tanandia tang malipatan tang kaboi na. Piro ang
sinopay magbolontad tang kaboi na para ong yen may ong Mo-yang
Balita, tanandia tang marisibi ta kaboing anday kataposan. 36 Onopa
enged ay mapakinabangan ta tatang taw maski magimong nandia ra
tang tanan ang bagay tarin ong kalibotan, piro malipat ka ong nandia
tang kaboi na? 37 Anda! Tenged andang pisan ay mabayad ta taw para
igawad na ong kaboi na.
38 "Animan ang taw, mga agkakaeyako nandia ig ang yen ang mga
bitala ong talongan tang mga malalain ang taw mandian ang agtaliodan

---

* **8:29** 8:29 "Cristo." Mga ong bitalang Hebrero, "Mesiyas." Ang bitalang "Cristo" tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. † **8:31** 8:31 "Ana ta Taw" tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titolong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ **8:34** 8:34 "magosoy ong yen, maski kamatayen pa tang talongaen na ong pagtoman na ong yen." Ong bitalang Grigo: tomabid ong yen ang pagtakan tang sadiling kros na.

nira tang Dios, ang taw ang asi ikaeyako ka ong pagbaliko tarin. Tenged yo, ang Ana ta Taw, magbaliko tarin ong kalibotan, ang pagekelo tang gaem ig kayagan tang Tatayo ong langit, ig aromano ka tang mga sagradong anghil."

9

1 Ganing pa si Jesus, "Tandan mi narin: Ang doma tarin ong nindio mandian, kabotan pa nira tang kaldaw ig itaen nira ang paggaem da tang Dios bilang adi ang may kagaeman ong tanan."

Nagoman tang itsora ni Jesus
(Mateo 17:1-13; Lucas 9:28-36)

2 Pagata-lib tang enem ang kaldaw, ingkelan ni Jesus si Pedro ig ang doroang maglogod ang da Santiago ni Juan para koma-yat ong alawig ang bokid. Tanira-tanira lamang tang napaning don. Asing don da tanira, mintras agpa-dekan tang mga sinagpan na, inita nirang nagoman tang itsora ni Jesus. 3 Sisinggat-singgat tang lambong na ig pisan ang kakolit-kolitan. Andang pisan ay madeg tang kakolit na. 4 Oman napaita ong tolong sinagpan si Elias may si Moises ang pamagigampang ong ni Jesus. 5 Nabitala si Pedro ang ganing ong ni Jesus, "Magino, masinlong narin ami! Magboat ami ta tolo nga payag-payagan. Tata para ong nio, tata ong ni Moises, ig tata ong ni Elias." 6 Dorong eled nirang tolo animan indi ra matako si Pedro tang onopay ibitala na.

7 Ya kay ang golpi tanirang binongot ta tatang onom ig may tatang bosis ang naba-yan nirang nagalin don ong onom ang ganing, "Na tang agmalenong Anao. Mamasi amo ong nandia!" 8 Dayon ang namanelek-telek tang tolong sinagpan ong palibot nira piro anda ray inita nirang domang taw, si Jesus da lamang.

9 Asing totoldak da tanira ong bokid, maelet tang toyon ni Jesus ong nira ang ganing, "Indi enged ibeg mi tang inita mi maski ong ninopa mintras yo, ang Ana ta Taw, indio pa gaboing oman." 10 Sinalok lamang nira ong sadili nira, piro namagtere-ma te-man mga onopay maliag yaning tang bitala na ang tanandia ono maboing moman. 11 Animan sine-ma nira si Jesus ang ganing, "Mga maning don, angay ganing tang mga manigtoldok tang Katobolan, kaministiran ono ma-kaw ang komabot si Elias* ba-lo pa tang Cristo?"

12 Siminabat si Jesus, "Matod kaman kaministiran ang tongkaw si Elias para magsimpan tang tanan ang bagay. Ig may atan kang na-tang ong Sagradong Kasolatan ang ganing ang Ana ta Taw kaministiran mapasaran na tang dorong kaliwagan ig pakalainen tanandia tang mga taw. 13 Piro begen amo yen, kiminabot da si Elias, ig bindoat tang mga taw ong nandia tang tanan ang kaliagan nirang boaten pario tang inaning tang Kasolatan ang mainabo ong nandia."

Pinao-ya ni Jesus tang molang aggaeman ta malain ang ispirito
(Mateo 17:14-21; Lucas 9:37-43a)

14 Asing pagbalik da Jesus ong mga nabo-wan ang mga sinagpan na, inita nirang agtompok-tompokan ta dorong mga taw. May don kang

* **9:11** 9:11 Si Elias tatang propita asing tokaw ba-lo tang timpo ni Jesus. Mabasa ta tang natetenged ong kaboi na ong 1 Hari 17:1-19:21 ig 2 Hari 1:1-2:25. Ang Elias ang na indi napatay kondi kinomit tanandia tang Dios ang boi pa. Sigon ong nasolat ong Malakias 4:5-6, magbalik si Elias ong kalibotan ba-lo komabot tang Cristo.

mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises ang pamagigdiskosion ong
mga sinagpan na. 15 Pagaita tang mga taw ang asia ra si Jesus ang
gingabot, nangakibot tanira ig namagsinikad ang namansibagat ong
nandia. 16 Oman sine-ma ni Jesus tang mga sinagpan na, "Onopay
agpagdiskosionan mi tang mga manigtoldok ang asia?"
17 May tatang lali don ong kayadian tang siminabat. Ganing tanandia,
"Maistro, aggekelano rin ong nio tang anao ang lali tenged aggaeman
tanandia ta malain ang ispirito, ig indi tanandia gabitala. 18 Kada
kaboton, golpi lamang tanandia aglalampak tang malain ang ispirito
ong tanek. Bobokal tang anga na, kakayeget tang mga isi na, oman dayon
dang kentel tang sinangoni na. Nagpakiloyo ra rin ong mga sinagpan
mong palayasen kay nira tang ispirito, piro indi mapalayas nira."
19 Siminabat si Jesus, "Ay, yamong mga taw amo! Andang pisan ay
pagtalig mi! Asta tanopa tang agoantao ig tiniro ong nindio? Abir, ekelan
mi tani tang molang asia."
20 Ig ingkelan nira tang mola ong ni Jesus. Pagaita tang malain ang
ispirito ong ni Jesus, dayon ang laging pinapeleg-peleg na tang mola asta
natomba ong tanek, bobolid-bolid ang bobokal tang anga na. 21 Ganing
si Jesus ong tatay tang mola, "Monorag kaboay ang maning ta na?"
Ganing ang siminabat tang tatay, "Asi pang ge-ley pa tanandia.
22 Pirarang bisis galiagan din ang patayen tang dimonio. Teta agpe-lek
na pa ong apoy, teta galiagan nang lemeten din ong wi. Animan mate-
beka ong yamen, tabangay ami ka mga kaya mo."
23 Ganing si Jesus ang siminabat, "Onopay maliag mong yaning tang
mga kayao? Ang tanan maboato ong taw ang pagparet ig pagtalig ong
yen." 24 Oman pinoirsan tang tatay tang bosis na ig nagpakiloy si,
"Pagpareto, piro korang pa ka enged! Tabangay kang mamoirsa tang
pagtaligo!"
25 Asing pagaita ni Jesus ang yadi pang mga taw ang pamagsinikad ang
agpalenget ong nandia, dayon ang binitalan na tang malain ang ispirito
ang ganing, "Yawang dimonioa, agboaten mong bengel may boyon tang
taw! Tobolo ong nio, lomboā atan ong molang asia! India ra moman ang
magbalik-balik ong nandia!"
26 Naginiwik tang dimonio ig pinapeleg-peleg na ta todo-todo tang
mola ba-lo limindoa. Ang mola indi rang pisan kakaliek, ang midio
ra patay. Animan ganing tang mga taw, "Aroy! Patay da!" 27 Piro
bindiotan ni Jesus tang kalima tang mola, oman binangon na ig dayon
ang kimindeng.
28 Paga-led da Jesus ong balay, asing tanira-tanira ra lamang, nane-ma
tang mga sinagpan na ong nandia, "Angay yami, indi mapalayas amen
tang malain ang ispirito ong molang asi?"
29 Ganing si Jesus ang siminabat, "Ang malain ang ispiritong man-
ing atan, indi basta-basta mapalayas mga indi amo mangadi [ig mag-
paletem.] Asia lamang tang midios."

Moman sing sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na
(Mateo 17:22-23; Lucas 9:43b-45)

30 Namagalin da Jesus don ig namansita-lib si ong Galilea. Indi galiliag
si Jesus ang mata-wanan tang mga taw mga ong aypa tanandia, 31 tenged
ang oras ang asi, pagtoldok tanandia ong mga sinagpan na lamang.
Ganing si Jesus ong nira, "Yo, ang Ana ta Taw, traidorono ig yintrigao

ong gaem tang mga taw ang yay mamamatay ong yen. Piro mata-lib
tang tolong kaldaw maboiong moman." 32 Indi naintindian tang mga
sinagpan na tang mga bitala nang na, piro gengeldan tanirang mane-ma
pa ong nandia.

Sinopa tang kaimportantian
(Mateo 18:1-5; Lucas 9:46-48)

33 Kiminabot da tanira ong Capernaum. Paga-led nira ong balay,
sine-ma ni Jesus tang mga sinagpan na ang ganing, "Onopay ag-
pagdiskosionan mi ong dalan?" 34 Piro indi tanira minibek-ibek tenged
ang agpagdiskosionan nira mga sinopa ong nira tang kaimportantian.
35 Animan kiminarong si Jesus ig pinalenget na tang tampolok may
doroang sinagpan na ong nandia ig minaning, "Ang sinopay galiliag
ang magimong importanti, kaministiran magpababak ig magsirbi ong
tanan." 36 Oman ginoyan na tang tatang mola don ig pina-deng na ong
ka-ngan nira. Kineget na tang mola ig minaning ong mga sinagpan na,
37 "Ang maski sinopa, mga natetenged ong pagto na ong yen, magrisibi
ong tatang mola ang pario ta narin, sia pagrisibi ka ong yen. Ig ang
pagrisibi ong yen, belag lamang ta yo tang agrisibien na, kondi asta ang
nanobol ong yen."

Kakampi ta tang belag ta kakontra ta
(Lucas 9:49-50)

38 Pagatapos, ganing si Juan ong ni Jesus, "Maistro, may inita amen
ang tatang taw ang pagpalayas ta mga anday sasayod ang ispirito ig
aggamiten na tang aran mo. Binawalan amen tenged belag ta karo-
manan ta."
39 Piro ganing si Jesus, "Indi bawalen mi. Tenged ang taw ang pagboat
ta milagro ang paggamit tang arano, inding lagi mabitala ta malain
kontra ong yen. 40 Tenged ang taw ang indi kokontra ong yaten, maliag
yaning tanandia kakampi ta. 41 Agganingo ong nindio, ang sinopay
magtorol ong nindio ta maski tang baso lamang ang wi tenged yamo mga
sinagpano,† ang taw ang asi indi maimong indi balten tang Dios."

Ang agpagalinan tang pagkatalak
(Mateo 18:6-9; Lucas 17:1-2)

42 "Piro mga may taw ang magtokso agod magkatalak tang maski tata
ong mga molang narin‡ ang pamagtalig ong yen, mo-ya pa ta-ketan
da lamang tang likel na ta mabael ang bato, oman bontogan ong laod.
43 Animan mga ang kalima mo tang gagikanan ang yawa pagkatalak,
potolon mo! Tenged mas mo-ya pang maski potol tang tambilog ang
kalima mo, ma-leda pa ong langit, kaysa komplito tang mga kalima mo
piro i-leka ka don ong impirno, ong apoy ang indi enged mapatay-patay.
44 [Don tang mga kolod ang indi mapatay ang pamangan ong mga taw, ig
ang apoy ang indi mapatay-patay.]§

---

† **9:41** 9:41 Ang mga "sinagpan" ni Jesus belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi asta ang domang taw ang pirming pamansitabid ong nandia. Ang bitalang "sinagpan," mga ong Tagalog yay ang "alagad." Telekan ka ong Bokabolario. ‡ **9:42** 9:42 Ong bitalang Grigo: "maski tata ong mga gege-ley ang narin." Maliag yaning, mga mola, obin poidi kang maliag yaning, mga taw ang dibabak ong pama-dek ta doma. § **9:44** 9:44, 46 Ang mga birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

45 “Ig mga ang kakay mo ya kay ang pagekel ong nio ang magkatalak,
potolon mo! Mo-ya pang maski potol tang tambilog ang kakay mo, basta
ma-leda ong langit, kaysa komplito tang mga kakay mo oman i-leka ka
ong impirno. 46 [Don tang mga kolod ang indi mapatay ang pamangan
ong mga taw, ig ang apoy ang indi mapatay-patay.]
47 “Ig mga ang mata mo ya kay ang gagikanan ang yawa pagkatalak,
koaten mo! Mo-ya pang maski tambilog lamang tang mata mo, ma-leda
pa ong inadian tang Dios, kaysa doroa tang mata mo oman i-leka ka ong
impirno. 48 Don tang mga kolod ang indi mapatay ang pamangan ong
mga taw, ig ang apoy ang indi mapatay-patay.
49 “Kada tata ong mga pamagto ong yen limpioan ta kasin may apoy.*
50 Mabael tang pakinabang tang kasin. Piro mga manlasay da, indi ra
poiding mapakasin pang moman. Animan ekelan ming pirmi tang kao-
yan tang kasin ong kaboi mi agod masinlo tang pagtarabidan mi.”†

10

Ang toldok ni Jesus natetetenged ong pagberelagen tang magkatawa (Mateo 19:1-12; Lucas 16:18)

1 Nagalin don si Jesus ig napaning ong mga logar ang sakep tang Judea
ba-lo loma-ted ong dobali tang soba tang Jordan. Don doro sing mga
taw ang namagsimet ong nandia, ig pario tang pirming agboaten na,
nagtoldok tanandia ong nira.
2 Mandian, may mga Pariseo kang namansipaning don ong ni Jesus
para depdepen nira tanandia ong mga pamitala na. Animan sine-ma
nira ang ganing, “Mga ong nio, sigon ong Katobolan, agpagnan bato ang
belagan tang tatang lali tang katawa na?”
3 Binalik ni Jesus ong nira tang te-ma nira, “Onopay tobol ang sindol ni
Moises ong nindio natetenged ong pagberelagen tang magkatawa?”
4 Ganing tanirang siminabat, “Nagpagna si Moises ang belagan tang
tatang lali tang katawa na basta oldan na tang babay ta kasolatan bilang
ka-telan ang tanandia belagan na ra.”*
5 Piro ganing si Jesus, “Tenged lamang matetegat tang mga kolo mi,
animan napaoyon da lamang si Moises ang belagan mi tang mga katawa
mi. 6 Piro asing primiro pa, ang pagboat tang Dios tang kalibotan: ‘Ang
bindoat nang taw lali may babay. 7 Tenged tarin, pabelag da tang lali
ong mga ginikanan na, oman maga-penan da tanira tang katawa na, 8 ig
magimong tata ra lamang tanira.’† Ang maliag yaning, belag da tanira ta
doroa kondi tata. 9 Animan ang pinapaga-pen tang Dios indi dapat ang
papagbelagen ta taw.”
10 Asing paga-led nira ong balay, nane-ma si ong ni Jesus tang mga
sinagpan na natetenged ong inaning nang asi. 11 Ganing si Jesus ong nira,

* **9:49** 9:49 Ong bitalang Grigo: “Kada tata kasinan ta apoy.” Mga monopa ang pamangan agbetangan ta kasin agod indi malangga, ig ang bolawan agpapanaw ong apoy agod magimong poro, pario ka ta si, ang mga pamagto agpapasaren tang Dios ta mga kaliwagan agod magimong de-dek ig masinlo tang pagto nira. † **9:50** 9:50 Ang kasin mabael tang pakinabang na, tenged yay ang pampasabor ig pagpaboay tang pamangan ta. Pario ka ta si, ang pagto ta ong Dios may pakinabang na para ong yaten asta ong masig ka taw ta. Ig mga indi manlasay tang pagto ta, indi maimong indi magimong masinlo tang pagtarabidan ta. Telekan ka ong Mateo 5:13. * **10:4** 10:4 Ang papilis ang maning don, pagpamatod nga ang babay anda enged ay talak na, tenged tanandia indi naglayas ong katawa na, kondi ang katawa na yay ang nagpalayas ong nandia. † **10:8** 10:6-8 Genesis 2:24

"Mga belagan tang lali tang katawa na, oman mangatawa si tanandia ta
doma, loloang pangombabay tanandia ig pagkatalak ong dating katawa
na. 12 Ig mga ang babay ya kay magigbelag ong katawa na, oman
pakatawa si ka ong doma, pangonlali ka tanandia."

Binindisionan ni Jesus tang mamola
(Mateo 19:13-15; Lucas 18:15-17)

13 Tatang kaldaw may mga taw ang pamagekel ta mamola ong ni Jesus
para pabindisionan nira. Piro sinambleng tang mga sinagpan ni Jesus
tang mga taw. 14 Asing itaen ni Jesus tang agboaten tang mga sinagpan
na, nasilag tanandia ig minaning ong nira, "Pabayan mi lamang ang
palenget ong yen tang mga mola. Indi bawalen mi. Tenged ang mga
taw ang pario ong mamolang narin, yay ang mabilang ong inadian
tang Dios. 15 Tandan mi narin: Ang maski sinopa, mga indi tanandia
magpasakep ong gaem tang Dios pario ta tatang mola, asia indi enged
tanandia mabilang ong inadian na." 16 Tapos, dayon ang sinalili ni Jesus
tang kada tata ong mga mola, oman binondo na tang kalima na ong kolo
nira ig binindisionan.

Ang laling manggaden
(Mateo 19:16-30; Lucas 18:18-30)

17 Asing magalin da rin si Jesus, may tatang taw ang nagsinikad ang
agpalenget ong nandia. Liminod ong talongan na ig minaning, "Maistro,
yawa mo-yang taw. Onopay masinlong boateno para marisibio tang
kaboing anday kataposan?"
18 Ganing si Jesus ang siminabat, "Angay aggoyano nio ta mo-ya? Ang
Dios lamang tang mo-ya. 19 Gata-wanan mo ra tang ga-tang ong Kato-
bolan: 'India mamatay ta taw, india mangombabay, india manakaw,
india magtistigo ta bo-li, india magdaya, ig galangen mo tang tatay may
ang nanay mo.' "‡
20 Ganing tang lali, "Maistro, ang tanan ang asia agtomaneno ra ka
mimpisang ge-leyo pa."
21 Pina-dekan ni Jesus tang taw ang asi ig ginegman na. Oman ganing
tanandia, "Tanga bagayan da lamang tang korang ong nio. Molika ra,
ipabakal mo tang tanan ang pagkabetang mo, oman ang bayad na i-dol
mo ong mga malilised. Mga boaten mo sia, magkatinira ta manggad ang
tinagana tang Dios don ong langit. Pagatapos, magbalika ig tomabida
ong yen." 22 Piro pagabasi ta si tang lali, pinongawan tanandia ig minolik
ang mabelat tang nem na, tenged dorong manggad na.
23 Animan pina-dekan ni Jesus tang mga sinagpan na ig minaning
ong nira, "Kaliwag ang ma-led ong inadian tang Dios tang taw ang
manggaden!" 24 Nangabereng ta mo-ya tang mga sinagpan na ong
binitala nang asi. Piro minaning si tanandia, "Mga logodo, doro kaman
agkaliwag ang ma-led ong inadian tang Dios. 25 Mas madali pa nganing
tenled tang tatang kamilio ong boloat tang singgoay, kaysa tatang taw
ang manggaden ang tenled ong inadian tang Dios."
26 Mas nagdolang tang kabeberengen tang mga sinagpan na, animan
namane-ma ang ganing, "Mga maning don, sinopa enged tang malibri?"
27 Pina-dekan tanira ni Jesus ig minaning, "Na indi maboat ta taw, piro
belag ta maliwag ong Dios. Tenged anday imposibli ong Dios."

‡ **10:19** 10:19 Exodo 20:12-16; Deuteronomio 5:16-20; Levitico 19:18

28 Minitala si Pedro, “Yami, bino-wanan amen tang tanan para
tomabid ong nio.”
29 “Ee, kaman,” ganing si Jesus, “ig narin tang matod: Ang sinopay
nagbo-wan tang balay na, ang mga logod na, mga ginikanan na, mga ana
na obin ang tanek na natetenged ong yen ig ong Mo-yang Balita, 30 ang
taw ang asi marisibi mandian ong kaboi na tarin ta dorong mga balay,
mga logod, mga nanay, mga ana asta tanek. Piro akigan ka tanandia ig
paliwagan ta mga taw tenged ong pagto na ong yen. Ig ong dobaling
kaboi, oldan ka tanandia ta kaboing anday kataposan. 31 Yading mga
taw ang ganga-kaw mandian ang mangaori ong oring kaldaw. Ig ang
mga gangaori mandian yay ang manga-kaw.”

Ya-long bisis dang sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na
(Mateo 20:17-19; Lucas 18:31-34)

32 Mintras papanaw tanirang tatakat ong siodad tang Jerusalem, to-
kaw si Jesus ong mga sinagpan na. Agkelban tang mga sinagpan na ig
ang mga taw ang dadaton ong orian agpangeldan. Maboay-boay ta ge-
ley, pinabelag ta ge-ley ni Jesus tang tampolok may doroang sinagpan
na ong mga taw, ig sinaysay na si ong nira tang onopay mainabo ong
nandia. 33 Ganing si Jesus, “Tandan mi. Mandian agpaning ita ra ong
Jerusalem. Pag kabot ta don, yo, ang Ana ta Taw, traidorono ig yintrigao
ong gaem tang mga pangolokolong padi ig ong mga manigtoldok tang
Katobolan. Sintinsiano nira ta kamatayen, oman ekelano ong mga belag
ta Judio. 34 Insoltono nira, olakan, patakan tang palo, ba-lō patayen nira.
Piro mata-lib tang tolong kaldaw, maboiong moman.”

Ang pina-dol ni Santiago may ni Juan
(Mateo 20:20-28)

35 Napalenget ong ni Jesus si Santiago may si Juan, ang mga ana ni
Zebedeo, ig minaning tanira, “Maistro, may pa-dolon amen din ong nio.”
36 Ganing si Jesus, “Onopa si?”
37 Ganing tanirang siminabat, “Ang galiagan amen, mga maggaema ra
ngani ong niong inadian, yami kay tang pakarongon mo ong tepad mo,
ang tata ong to, ig ang tata ong wala.”
38 Piro ganing si Jesus ong nira, “Indi gata-wanan mi mga onopa tang
agpa-dolon mi. Onopa, māgoanta mi tang kaliwagan ang mapasarano?
Māgoanta mi ka tang kamatayen ang pario tang mapasarano?”§
39 “Ee, māgoanta amen,” tang sabat nira.
Ig ganing si Jesus, “Ang kaliwagan ang agoantaeno, agoantaen mi ka
kaman. Ig mapasaran mi ka tang kamatayen ang mapasarano.* 40 Piro
mga natetenged ong sinopay komarong ong yen ang to ig ong walao,
belag ta yo tang maning mga sinopa. Tenged ang mga logar ang agpa-
dolon mi, natagana rang lagi ong mga taw ang pinilik da tang Tatayo.”
41 Asing mata-wanan tang tampolok ang aroman nira mga onopa
tang agpa-dolon da Santiago may ni Juan, namaglain tang nem nira.
42 Animan ginoyan tanirang tanan ni Jesus ang palenget ig minaning,
“Gata-wanan mi ra ka, ang mga aggilalaen ang pangolokolo tarin ong

§ **10:38** 10:38 Ong bitalang Grigo: “Masarang among manginem tang teled tang kopang inemeno? Masarang amo kang boniagan pario tang pagboniag ang mapasarano?” * **10:39** 10:39 Ong bitalang Grigo: “Manginem amo ka kaman tang teled tang kopang inemeno. Ig boniagan amo ka pario tang pagboniag ang mapasarano.”

kalibotan, pamagadi-adi ong mga sinakepan nira. Ig ang mga alalawig
ta katengdanan, agdegdegen nira tang mga tawan nira. 43 Piro indi amo
magogali ta maning ta sia. Ang sinopa ong nindio tang galiliag ang
mangolokolo, dapat magimong torobolon ong tanan. 44 Ig ang galiliag
ang magimong alawig, kaministiran magpababak ig magsirbi ong mga
aroman na. 45 Tenged maski yo, ang Ana ta Taw, indio napaning tarin
para magpasirbio kondi para magsirbio ig i-dolo tang yen ang kaboi agod
yading taw tang magawad ong mga kasalanan nira."

Pinao-ya ni Jesus tang boray ang si Bartimeo
(Mateo 20:29-34; Lucas 18:35-43)

46 Namana-loy si Jesus may ang mga sinagpan na ong lansangan tang
Jerico, ig asing pagalin nira don, dorong taw tang namansitabid ong nira.
May nata-liban nirang tatang boray ang lolopa-pak ong binit tang dalan
ang pagpalimos. Ang aran na si Bartimeo, ang ana ni Timeo. 47 Asing
pagabasi nang si Jesus ang taga Nazaret tang tata-lib, dayon tanandiang
miniteg ang ganing, "Jesus, Inampo ni David!† Mate-beka ong yen!"
48 Sinambleng tanandia tang mga taw ang magipes. Piro mas sinodoan
na pa enged tang iteg na ang ganing, "Inampo ni David! Mate-beka ong
yen!"
49 Siminareng si Jesus ig minaning ong mga taw, "Papaningen mi tani
ong yen."
Ig ginoyan nira tang boray ang ganing, "Papoirsaen mo tang nem mo!
Kendenga ra, aggoyana nandia!"
50 Pagabasi lamang ta asi ni Bartimeo, pinlek nang lagi tang agkopoton
na, limino-to pang kimindeng ig napalenget ong ni Jesus. Ganing si Jesus,
51 "Onopa tang galiliagan mong boateno ong nio?"
"Magino, galiliago rin ang maita!" tang sabat na.
52 Ig ganing si Jesus ong nandia, "Ala, molika ra. Ang pagtalig mo tang
nagpao-ya ong nio." Ig lagi-lagi naita ra si Bartimeo. Oman dayon ang
siminabid ong da Jesus ong pagpanaw nira.

11

Ang pagteled ni Jesus ong Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Lucas 19:28-40; Juan 12:12-19)

1 Asing alenget da tanira ong Jerusalem, ig gingabot pa lamang ong
mga bario tang Betfage may Betania, ong Bokid tang Kaoliboan,* pina-
kaw ni Jesus tang doroang mga sinagpan na. 2 Ganing tanandia ong nira,
"Paning amo don ong dadaton ang bario. Ong pagteled mi, asia itaen
ming lagi don tang tatang asnong agkeke-ked. Ang asnong asi mola pa,
indi pa gatayan ta taw. Obaden mi ig e-lan mi tarin ong yen. 3 Mga may
mane-ma ong nindio ang angay aggobaden mi, aningen mi lamang, 'Na
kaministiran tang Gino. Mga matapos ipabalik na kang lagi tarin.' "
4 Animan namampanaw da tang doroang sinagpan na ig kinabotan ka
kaman nira tang asno don ong binit tang dalan, ang agkeke-ked ong loa
tang porta tang tatang balay. Asing aggobaden da nira, 5 sine-ma tanira
tang mga taw ang pamansi-deng don, "Hoy! Angay aggobaden mi sia?"

---

† **10:47** 10:47 "Inampo ni David" tang titolo tang Cristo. Sigon ong sinolat tang mga propita tang mga Judio asing tokaw, ang Cristo magalin ong dogo tang Ading si David. Telekan ka ong Bokabolario.

* **11:1** 11:1 Ang borak tang ayong "olibo" magang borak ta sirgoilas.

6 Siminabat tang doroa pario ka tang toyon ong nira ni Jesus. Animan
pinekel ang lagi ong nira. 7 Ingkelan nira ong ni Jesus tang asno ig mat-
apos ang dinamdaman nira tang boko-boko na tang mga ge-leb nirang
lambong, siminay da si Jesus. 8 Yadi kang mga taw ang namaglatag tang
mga lambong nira ong dalan para panawan na. Ang doma, namamotol
tang mga kapotan ta ayong marabong tang daon na oman linatag ka ong
dalan bilang padengeg ong ni Jesus pario ta tatang adi. 9 Ang mga taw
ong tokawan ni Jesus asta ang mga taw ang pamansidaton ong nandia,
sigi tang initeg nira ang ganing, "Hosanna!† Dayawen tang kiminabot
mandian ang sinobol tang Dios! 10 Bindisionan tang Dios tang inadian
tang yaten ang kamepet-mepetan ang si David ang boaten sing oman.
Dayawen tang Dios ong kalawig-lawigan ang langit!"
11 Pagakabot nira don ong Jerusalem, napaning si Jesus ong Timplo.
Siminled ig naglibot ang nanelek-telek ong tanan ang mga bagay don.
Oman limindoa tanandia ig tenged galabi ra, nagbalik da ong Betania,
aroman na tang tampolok may doroang mga apostolis na.

Sinompa ni Jesus tang papa ta ayong igos
(Mateo 21:18-19)

12 Pagaramal, pagapagalin nira ong Betania pabalik si ong Jerusalem,
linetem da si Jesus. 13 May natorongan nang tang papang ayong igos‡
ang dorog karabong. Animan pinaningan na ig sinelekan mga may
borak nang poiding alapen. Piro andang pisan ay inita nang borak na,
kondi poros lamang mga daon, tenged belag pa ta timpo na. 14 Animan
minaning si Jesus ong ayong asi, "Mimpisa mandian, india ra enged
mamorak!" Ig ang binitala nang na naba-yan tang mga sinagpan na.

Pinalayas ni Jesus tang mga pamagpabakal don ong Timplo
(Mateo 21:12-17; Lucas 19:45-48; Juan 2:13-22)

15 Pagakabot nira ong Jerusalem, siminled sing oman si Jesus ong
Timplo. Pinalayas na tang tanan ang pamagpabakal ta mga ayep ang
igsaragda don ig ang mga pamamakal. Pinampakalintoad na tang mga
lamisan tang mamanigbailo ta koarta asta ang mga kalarongan tang
mga pamagpabakal ta mga marapating igborolontad.§ 16 Binawal na ka
ang toma-lib ong teled tang Timplo tang maski sinopay pagekel ta mga
tinda. 17 Pagatapos, nagtoldok tanandia ong mga taw don ang ganing,
"Ga-tang ong Sagradong Kasolatan, ang balay tang Dios goyan ta logar
ang parangadian para ong tanan ang mga nasion.* Piro yamo, bindoat
mi rang paragsimetan ta mga takawan!"†
18 Nabalitan tang mga manigtoldok tang Katobolan asta ang mga
pangolokolo ong mga padi tang bindoat ni Jesus ong teled tang Timplo.
Animan mimpisa don, pamagdilem da tanira ta midios agod mapapatay
nira si Jesus, tenged aggeldan tanira ong nandia komo ang tanan ang
mga taw agsinloan ta mo-ya ong mga agtotoldok na.

---

† **11:9** 11:9 "Hosanna" ay bitalang Aramaico asta bitalang Grigo. Mga ong bitalang Agutaynen, "Biba!" Ig mga ong Tagalog, "Mabuhay!" ‡ **11:13** 11:13 Ang borak tang papa tang "igos" magang pasas piro mas mabael. § **11:15** 11:15 Asing tokaw, ang mga Judio pamagbolontad ong Dios ta mga ayep sigon ong Katobolan para ong mga kasalanan nira. Animan don ong Timplo may mga taw ang pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda, piro ang doma ong nira pamagdaya ong mga taw, tenged agpamalen nira tang mga agpabakal nirang asi. * **11:17** 11:17 Isaias 56:7
† **11:17** 11:17 Jeremias 7:11

19 Ig asing galikarem da, si Jesus may ang mga sinagpan na namansiloa
si don ong siodad.

Ang adal ang nagalin ong papa tang igos ang nalanet
(Mateo 21:20-22)

20 Pagaramal, asing pamagbalik si tanira ong siodad, nata-liban si
nira tang papa tang ayong igos. Lanet da magalin ong daon na sa-sad
ong lamot na. 21 Nademdeman ni Pedro tang binitala ni Jesus ong ayo,
animan minaning tanandia, “Magino, way! Pa-dekan mo tang ayong
sinompa mo! Patay da!”

22 Ganing si Jesus ong nira, “Magparet ig magtalig amo ong Dios.
23 Ong kamatodan, mga magparet amo ang de-dek ong popotokon mi
ang mainabo tang yaning mi, ig indi amo magdoadoa, poidi amo rang
maning ong bokid ang asi, ‘Magalina atan ig loma-teda don ong talsi!’
ig sia boaten ka enged tang Dios para ong nindio. 24 Animan agganingo
ong nindio, maski onopay agpa-dolon mi ong pagpangadi mi, magparet
among narisibi mi ra si, ig sia marisibi mi ka enged. 25 Ig mga pangadi
amo, patawaden mi kang lagi tang maski sinopay galainan tang nem
mi, agod ang mga talak mi patawaden ka tang Dios ang Tatay mi ong
langit. 26 [Mga indi amo magpatawad tang masig ka taw mi, indi amo
ka patawaden tang Tatay mi ong langit.][‡]”

Ang te-ma mga ong aypa nagalin tang podir ni Jesus
(Mateo 21:23-27; Lucas 20:1-8)

27 Pagakabot da Jesus ong Jerusalem, nagbalik si tanira ong Timplo.
Mintras pagpanaw-panaw si Jesus don ong teled tang solar tang Timplo,
pinalengetan tanandia tang mga pangolokolong padi may ang mga
manigtoldok tang Katobolan, aroman ka nira tang mga mepet tang
banoa. 28 Ganing tanira ong ni Jesus, “Aningen mo ong yamen onopay
podir mong magboat tang mga bagay ang na tarin ong Timplo. Sinopa
tang nagtorol ong nio tang podir ang asia?”

29 Ganing si Jesus ang siminabat, “Te-maen amo ka yen. Sabateno
kang lagi nindio, ba-lo amo begen ta mga ong aripa nagalin tang podiro
para magboat tang mga bagay ang na. 30 Nani tang te-mao: Ong aypa
nagalin tang podir ni Juan para magboniag? Ong Dios obin ong taw?
Abir, sabateno nindio!”

31 Namagampang-ampang tanira mga onopay isabat nira. Ganing
tanira, “Mga aningen ta ‘nagalin ong Dios,’ maning ka tanandia ong
yaten ‘Oman, angay indi amo namagparet ong ni Juan?’ 32 Piro mga
maning ita ‘nagalin ong taw,’ monora bato?” Maning ta si tang isip nira
tenged gengeldan tanira ang itaben onoray boaten tang mga taw ong
nira, tenged si Juan aggilalaen tang mga taw ang matod ang propita.
33 Animan siminabat lamang tanira ang ganing, “Indi ami gatako.”

Ig ganing si Jesus ong nira, “Mga maning don, indio ka magbeg ong
nindio mga ong aripa pagalin tang yen ang podir ang magboat tang mga
bagay ang na.”

---

‡ **11:26** 11:26 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

12

Ang palimbawa natetenged ong kaobasan may ang mga agsador
(Mateo 21:33-46; Lucas 20:9-19)

1 Nagpadayon ang nagistoria si Jesus ong nira piro poros lamang ong
mga palimbawa. Ganing tanandia, "May tatang taw ang nagloak ta
mga obas ong tanek na, oman pinakodal na. Nagpaboat ta mabael ang
boloat ong mabael ang bato ang boaten ang palagremekan tang mga
obas.* Nagpa-deng ka ta alawig ang balay-balay ang paragbantayan.
Pagatapos, inintriga na tang kaobasan na ong mga agsador na, ba-lo
tanandia nagbiahi ong alawid ang logar.
2 "Asing timpo rang igparangalap, sinobol na tang tatang torobolon
na para mangomit tang parti na. 3 Piro pagkabot don, binogbog tang
mga agsador tang torobolon ang asi ig pinaolik nirang anday ekel na.
4 Oman nanobol si tang may nandia ong tata pang torobolon na. Piro ang
torobolon ang na, pino-pok nira tang kolo na ig naigadan asta pinaeyak.
5 Mandian, nanobol si tang may nandia tang tata pa enged ang torobolon
na, piro na pinatay nira. Yadi pang mga torobolon ang sinobol tang may
nandia, piro maning ka don tang bindoat tang mga agsador ong nira.
Ang doma pinamalo, ang doma pinamatay.
6 "Tang taw da lamang tang gabo-wan don ang poiding papaningen na
ong mga agsador. Na ang ana na ra mismong agmalen na ta mo-ya. Ig
asing ori ra, ya ray ang sinobol na tenged ganing tanandia ong sadili na,
'Indi maimong indi galangen nira tang anao.'
7 "Piro asing itaen tang mga agsador tang ana nang gingabot da, ganing
tanirang namagampang-ampang, 'Asia ra tang manonobli! Patayen ta
tanandia agod magimong yaten da tang kaobasan ang na.' 8 Ig dayon
ang laging pinatay nira, ba-lo pinlek nira ong loa tang kaobasan.
9 "Mandian," ganing si Jesus, "onopa bato tang boaten tang may
nandia tang kaobasan? Ang boaten na, molik tanandia ig pamatayen
na ka tang mga agsador ang asi! Oman yintriga na si ong doma tang
kaobasan na. 10 Onopa? Indi gabasa mi tang ga-tang ong Sagradong
Kasolatan ang ganing,
'Ang batong pinlek tang mga manigpa-deng tang balay,
Yay ang ginamit tang Dios ig nagimong kaimportantian ong tanan ang
batong pagpabaked tang balay.
11 Ang Dios tang nagboat ta na,
Ig makabebereng ang enged ong pama-dek ta!' "†
12 Naintindian tang mga pangolokolong Judio ang tanira tang agpata-
man ni Jesus ong palimbawang asi. Animan gangaliliag da rin ang depen
nira, piro gengeldan ong mga taw. Animan pinabayan da lamang nira si
Jesus ig namagalin da.

Ang te-ma natetenged ong pagbayad ta bois
(Mateo 22:15-22; Lucas 20:20-26)

13 Oman, may mga Pariseo ig mga tawan ni Herodes ang sinobol
don ong ni Jesus para depdepen nira tanandia ong mga pamitala

* **12:1** 12:1 Ang mga "obas," mga ong English yay ang mga "grapes." Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Don ong mabael ang bato ang palagremekan, aggieken tang mga taw tang mga obas para matalog tang wi na agod boaten ang bino. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Bino." † **12:11** 12:10-11 Salmo 118:22-23

na. 14 Pagakabot nira don, ganing tanira, “Maistro, gata-wanan amen
yawa india pagbo-li, ig pario tang pagpama-dek mo ong tanan. India
pagpaekel-ekel ong kaliagan ta taw maski sinopa tanira, kondi agto-
toldok mo lamang tang kamatodan natetenged ong kaliliagan tang Dios
ang boaten ta mga taw. Animan mga ong nio, sigon ong Katobolan ta,
tama ka bato ang itang mga Judio magbayad ta bois ong Adi tang Roma?‡
Dapat ang magbayad ita obin indi?”
15 Piro gata-wanan ni Jesus nga ang te-ma nirang asi belag ta matod
ang te-ma. Animan ganing ong nira, “Angay agsobokano nindiong
depdepen ong te-ma ming asia? Abir, ipaita mi ong yen tang tanga
koartan, telekano.”
16 Ig dinawatan ka nira. “Ninopang itsora na ig ninopang aran tang
nasolat tarin?” tang te-ma ni Jesus.
“Ang Adi tang Roma,” tang sabat nira.
17 Ig ganing si Jesus, “Mga maning don, i-dol mi ong adi tang para ong
adi, ig i-dol mi ong Dios tang para ong Dios.” Pagabasi nira ta si, pisan
tanirang nangabereng ong nandia.

Ang te-ma natetenged ong moman ang pagaboi tang mga patay
(Mateo 22:23-33; Lucas 20:27-40)

18 Oman may atan kang mga Saduseo ang namampaning ong ni Jesus
para mane-ma. Tanira tatang sikta tang mga Judio ang indi pamag-
paret ang maboing moman tang mga patay. 19 Ganing tanira ong ni
Jesus, “Maistro, may tobol ang sinolat ni Moises para ong yaten ang
ganing, mga mapatay tang lali ang anday ana nira tang katawa na, ang
logod tang lali dapat katawaen na tang babay ang asing nabalo, agod
magkatinir tanira ta ana para ong laling napatay.§ 20 Mandian, may
pitong mamaglogod ang poros lali. Nangatawa tang kakan ig napatay
ang anday ana nira. 21 Oman ang yadoang logod nangatawa ong babay
ang nabalo, piro napatay si kang anday ana nira. Maning ka ta si
tang nainabo ong ya-lo, sa-sad ong yapito. 22 Ang pitong mamaglogod,
napangatawa ong babay ig poros nangapatay ang anday ana nira. Asing
ori ra, ang babay napatay ka. 23 Mandian, ong oring kaldaw, mga boien
ang moman tang mga patay, sinopa ong nirang pito tang magimo sing
katawa tang babay? Tenged tanirang tanan nagimong katawa na.”
24 Ganing si Jesus ang siminabat, “Doro amo ka kamali! Gata-
wanan mi mga angay? Tenged indi amo gangaintindi tang ga-tang
ong Sagradong Kasolatan. Ig indi amo ka gangaintindi mga monopa
kamakagagaem tang Dios. 25 Tenged ong kaldaw ang boien ang moman
tang mga patay, indi ra tanira mamagkaratawan tenged pario ra tanira
ong mga anghil ong langit. 26 Ig mga natetenged ka ong pagboing oman
ong mga patay, midio indi enged gabasa mi ong libro ni Moises tang
istoriang natetenged ong dibabak ang papa ta ayo. Maning ta na tang
inaning tang Dios ong ni Moises ang sinolat na: ‘Yo tang Dios ni Abraham,
ni Isaac, ig ni Jacob.’* 27 Piro ang Dios, belag ta Dios tang mga patay.

‡ **12:14** 12:14 Ang “Adi tang Roma” aggoyan ta “Emperador” mga ong Tagalog. § **12:19** 12:19 Ang tobol ang na mabasa ta ong Deuteronomio 25:5-6. * **12:26** 12:26 Na tang inaning tang Dios ong ni Moises asing naboay dang napatay da Abraham, Isaac, ig Jacob. Animan narin pagpamatod nga ang mga patay agboien ang oman. Mabasa ta narin ong Exodo 3:6.

Tanandia Dios tang mga boi. Animan mali enged tang aggisipen ming
indi moman ang maboi tang mga patay!”

Ang tobol ang kaimportantian ong tanan
(Mateo 22:34-40; Lucas 10:25-28)

28 May don kang tatang manigtoldok tang Katobolan ni Moises ang
naba-yan na si Jesus may ang mga Saduseo ang pamagdiskosionan. Na-
panaidan nang maosay si Jesus ong pagsarabaten na ong nira, animan
napalenget ong ni Jesus ig nane-ma, “Ong tanan ang Katobolan, aypa
tang kaimportantian?”
29 Ganing si Jesus ang siminabat, “Na tang kaimportantian ong tanan
ang tobol ang sinolat ni Moises: ‘Pama-yan mi, yamong mga inampo ni
Israel! Ang Ampoan tang Dios, tanandia lamang tang Dios. 30 Animan
gegman mo tang Ampoan mong Dios ang de-dek ong popotokon mo,
bogos ong nem mo, bogos ong kinaisipan mo, ig bogos ong poirsa mo.’†
31 Ang yadoang kaimportantian ang tobol ay na: ‘Gegman mo tang masig
ka taw mo‡ pario tang paggegma mo ong sadili mo.’§ Anda ray domang
tobol ang mas importanti pa ong doroang na.”
32 Ganing tang manigtoldok tang Katobolan, “Tama tang sabat mo,
Maistro. Matod kaman tang inaning mong tambilog lamang tang Dios.
33 Ig dapat kaman ang gegman ta tanandia ang de-dek ong popotokon
ta, bogos ong kinaisipan ta, ig bogos ong poirsa ta. Ig gegman ta ka tang
masig ka taw ta pario tang paggegma ta ong sadili ta. Mas importanti pa
nganing magtoman ita ong doroang tobol ang na kaysa magtorol ita ta
mga ayep ang sirokon ong altar bilang sagda ong Dios, may ang doma
pang klasi ta bolontad.”
34 Napanaidan ni Jesus ang maosay tang sabat tang manigtoldok ang
asi, animan ganing tanandia, “Alengeta rang mabilang ong inadian tang
Dios.” Ig mimpisa don, anda ray mangas ang mane-ma pa ong ni Jesus.

Ang maliag yaning tang titolong “Inampo ni David”
(Mateo 22:41-46; Lucas 20:41-44)

35 Mintras pagtoldok si Jesus ong Timplo, ganing tanandiang nane-ma,
“Monopa maning tang mga manigtoldok tang Katobolan nga ang Cristo*
Inampo ni Ading David? 36 Si David mismo tang naganing ta na, asing
ginaeman tang Ispirito Santo:
‘Ganing tang Ginong Dios ong yen ang Gino:
Komaronga ong yen ang to,
asta ra lamang pasokono ong nio tang tanan ang kasoay mo.’†
37 Mandian, mga ‘Gino’ tang ginoy ni David ong Cristo, monopa
maning ta ang tanandia inampo ni David?”‡

Dorong mga taw don ig pisan ang gambengan tanirang pamamasi ong
ni Jesus.

---

† **12:30** 12:29-30 Deuteronomio 6:4-5 ‡ **12:31** 12:31 “masig ka taw mo.” Mga ong bitalang Grigo: kamalay mo § **12:31** 12:31 Levitico 19:18 * **12:35** 12:35 “Cristo.” Mga ong bitalang Hebreo, “Mesiyas.” Ang bitalang “Cristo” tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. † **12:36** 12:36 Salmo 110:1 ‡ **12:37** 12:37 Sigon ong sinolat tang mga propita asta ang nasolat ka ong Mateo 1:6-16, ang Cristo nagalin ong dogo ni David, animan tanandia inampo ka kaman ni David. Piro belag lamang tanandia ta taw kondi tanandia Dios mismo. Animan tama tang goy ni David ong nandia ang ganing “yen ang Gino.” Telekan ka ong Bokabolario, ong “Inampo ni David.”

Magandam ong mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises
(Mateo 23:1-36; Lucas 20:45-47)

38 Ganing pa si Jesus ong pagtoldok na ong nira, “Magandam amo
ong mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises. Dorong kalipay ni-
rang magpanaw-panaw ang paglambong ta marimaboat. Ig doro kang
kaliliag nirang salodoan tang mga taw ong plasa. 39 Mga ong simban
ig ong mga kombida, ang kaliliagan nira, komarong ong masisinlong
kalarongan ang para ong mga importanting taw. 40 Agkalawen nira tang
mga pagkabetang tang mga babay ang balo, asta ang balay nira. Oman
pamagpaita-ita ang tanira moro-ya ong pagpangadi nira ta dorog kaboat
ong talongan tang mga taw. Animan magimong mas mabelat pa tang
silot ong nira!”

Ang bolontad tang babay ang balo
(Lucas 21:1-4)

41 Asing don pa si Jesus ong Timplo, kiminarong tanandia ong toga
tang mga beretangan ang agbo-logan ta koarta. Agpanaidan na tang mga
taw ang pamagbo-log tang mga bolontad nira. Yading mga manggaden
ang pamagbo-log ta doro-dorong koarta. 42 Maboay-boay ta ge-ley, may
siminled ang tatang babay ang balo ang dorog kalised, ig nagbolontad
ta doroang sinsilio bali tang piso. 43 Oman ginoyan ni Jesus tang mga
sinagpan na ig minaning ong nira, “Ong kamatodan, ang babay ang asia
tang nagbolontad ta mas mabael pa ong nirang tanan. 44 Tenged tanira,
ang sindol nira ang gasobra ra lamang ong kaministiran nira. Piro ang
balong na, maski malised lamang, sindol na pa tang tanan ang para ong
pangaboian na.”

13

Natetenged ong pagdistroso tang Timplo
(Mateo 24:1-2; Lucas 21:5-6)

1 Asing loloa ra da Jesus ong Timplo, ganing ong nandia tang tata ong
mga sinagpan na, “Maistro, way, pa-dekan mo! Kababael tang mga
batong ginamit ong Timplo ig kasisinlong pa-dekan, asta ang domang
mga pina-deng atan.” 2 Ganing si Jesus ong nira, “Gitaen ta ka kaman
tang Timplo ang nang doro kabael. Piro komabot tang kaldaw ang anda
enged ay mabo-wan ong mga batong pamagtara-paw ta-pawan ang asia.
Mangapegnak ang tanan!”*

Ang kaliwagan ang komabot
(Mateo 24:3-14; Lucas 21:7-19)

3 Mintras kakarong don si Jesus ong Bokid tang Kaoliboan ang tata-
longa ong Timplo, namampalenget ong nandia da Pedro, Santiago, Juan
may si Andres. Namane-ma tanira ang anday gabasi. 4 Ganing tanira,
“Tanopa mainabo tang inaning mong mapegnak tang Timplo, ig onopay
mga pasinial mga alenget dang mainabo tang mga bagay ang asia?”
5 Siminabat si Jesus ang ganing, “Magandam amo agod indi amo
maloko ta maski sinopa. 6 Tenged yading mamansikabot ang magekel
tang arano, ig kada tata magpailala ang tanira ono tang Cristo. Ig

* **13:2** 13:2 Narin pinatako rang lagi ni Jesus nga ang Timplo tang mga Judio pegnaken ono ong parakaboton. Ig ya ray asi tang nainabo asing takon ang 70 A.D. Tenged sinled tang mga taga Roma tang siodad tang Jerusalem asing namaggiran tanira tang mga taga Israel, ig dinistroso kaman nira tang Timplo.

dorong maloko nira. 7 Animan indi amo mangelba mga mabasi amo ta
pamaggiran ong alenget, ig mga mabalita amo kang may gira ono ong
domang banoa. Ang mga bagay ang na kaministiran ang mainabo ka
enged, piro belag pa ta sia tang kataposan tang kalibotan. 8 Mamaggiran
tang mga nasion ig mamagkorontran tang mga inadian. Manlinog ong
sari-saring mga logar ig magkatinir ta grabing letem. Piro ang tanan ang
narin, impisa pa lamang tang kaliwagan ang komabot, pario ong tatang
babay ang palanganaen ang ba-lo pa lamang pagpasit.
9 "Animan andaman mi tang sadili mi, tenged depen amo ig e-lan ong
korti, oman pamalon amo ong simban tang mga Judio. Ig natetenged ka
ong pagto mi ong yen, patalongaen amo ka nira ong mga gobirnador
ig ong mga adi. Ig don ya ray ang oras ang mapagpamatod amo ong
nira tang natetenged ong yen. 10 Tenged ba-lo komabot tang kataposan
tang kalibotan, ang Mo-yang Balita kaministiran mapatako ong tanan
ang mga nasion. 11 Mga depen amo ra ngani ig patalongaen amo ra ong
mga osgado, indi amo magpalibeg tang mga kolo mi mga onopay isabat
mi. Tenged ong oras ang asi, oldan amo tang isabat mi. Tenged ang
ibitala mi indi magalin ong sadiling isip mi. Sia magalin ong Ispirito tang
Dios. 12 Ong mga kaldaw ang asi, ang mga taw traidoron nira tang maski
sadiling logod nira ig yintriga ong osgado para ipapatay. Ig ya kay boaten
tang mga tatay ong mga ana nira, asta ang mga ana batokan ka nira tang
mga ginikanan nira ig ipapatay. 13 Ig yamo, asilagan amo tang tanan
tenged ong pagto mi ong yen. Piro ang magagoanta ig magpadayon ang
magtoman ong yen asta matapos tang tanan ang kaliwagan, tanandia
yay ang malibri."

Ang Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong Dios
(Mateo 24:15-28; Lucas 21:20-24)

14 Ganing pa si Jesus, "Komabot tang kaldaw ang itaen mi tang aggoyan
ta Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong Dios† ang ke-deng da ong
logar ang belag ta dapat ang don tanandia. (Yamong mga pamagbasa,
intindien mi ta mo-ya tang maliag yaning ta na.) Mga itaen mi ra sia, ang
mga taw ang pamansistar tarin ong Judea, kaministiran ang mamanikad
dang lagi ong kabobokidan. 15 Ang taw ang don ong loa tang balay
na, dapat indi ra magpawat ang tenled pa ong balay para mangomit
ta ekelan na. 16 Ya ka mga may taw don ong bokid, dapat indi ra ka
molik para mangomit tang takol na. 17 Ong mga kaldaw ang asi, kailo
ka tang pamagabdet asta ang mga pamagpatiti! 18 Magampo amo ong
Dios ang balampa indi māton ong timpong malamig tang mga bagay
ang na. 19 Tenged ong mga kaldaw ang asi, ang mga taw mapasar ta
sobrang kaliwagan. Mimpisa asing bindoat tang Dios tang kalibotan,
anda pang pisan ay nainabo ang pario ong kaliwagan ang na. Ig anda
ra kay mainabo pang pario ta sia asta tanopa. 20 Ong matod, mga indi
rin padipoton tang Dios tang timpong asi ta kaliwagan, anda enged ay

† **13:14** 13:14 Ang mga bitalang "Ang Maniglangga ang Sobrang Manginsolto ong Dios" ay nagalin ong Daniel 9:27, 11:31 ig 12:11. Sigon ong doma, ang agganingen tarin yay ang tatang dios-diosan ang bintang ni Aristocus Epiphanes ong teled tang primirong Timplo tang mga Israelita don ong Jerusalem asing 168 B.C. Piro sigon ong doma, ang maliag yaning ni Jesus tarin yay ang bindoat tang mga taga Roma asing 70 A.D., asing linangga nira tang ba-long Timplo. Ig sigon ka ong doma, ang agganingen tarin ang Maniglangga, yay ang kontra-Cristo ang komabot pa, ba-lo magbalik si Jesu-Cristo ong kalibotan.

mabo-wan maski tanga tawan. Piro tenged ong mabael ang kate-bek na
ong mga taw ang pinilik na, padipoton tang Dios tang timpong asi.
21 “Ong mga kaldaw ang asi, mga may maganing ong nindio ang, ‘Asia
ra tang Cristo!’ obin may maning, ‘Way, asia ka!’ indi amo magparet.
22 Tenged may mamansiloa atan ang mga taw ang maganing tanira ono
tang Cristo, ig may atan kang maganing tanira ono propita ang sinobol
tang Dios. Magpaita tanira ta mga milagro ig makabebereng ang mga
bagay ong kaliliagan nirang maloko tang mga taw, mga poidi lamang
asta ang mga pinilik tang Dios. 23 Animan tandan mi na! Agbebego rang
lagi tang mga bagay ang na mintras indi pa gainabo.”

Ang pagbalik ni Jesus ong kalibotan
(Mateo 24:29-31; Lucas 21:25-28)

24 Ganing pa si Jesus, “Matapos lamang tang sobrang kaliwagan ong
timpong asi, mangi-lep tang kaldaw ig ang bolan indi ra mangayag.
25 Mangabo-log tang mga bitokon ig pakedegen tang tanan ang aggitaen
ong langit. 26 Ig yo, ang Ana ta Taw, itaeno ang tatabid ong mga onom
ang pabalik ong kalibotan, ang pagekelo tang makabebereng ang gaem
ig kadengegan. 27 Oman tobolono ra tang yen ang mga anghil ang
magsimet da tang tanan ang taw ang piniliko, magalin ong tanan ang
parti tang kalibotan.”

Ang adal ang nagalin ong papa tang igos
(Mateo 24:32-35; Lucas 21:29-33)

28 “Intindien mi tang adal ang nagalin ong papa tang igos: Mga itaen
mi ra ngani narin ang pangolbot da, gata-wanan ming alenget da tang
koarisma. 29 Pario ka ta si, mga itaen mi ra nganing gainabo ra tang mga
bagay ang inaningo ra ong nindio, mata-wanan ming indi ra maboay,
komabot da tang timpong asi ig madalio rang magbalik. 30 Tandan mi:
May doma ong mga taw ang gangaboi mandian ang kabotan pa nira tang
mga bagay ang nang mainabo. 31 Malipat tang langit may ang tanek, piro
ang yen ang mga bitala magpadayon ang anday kataposan.”

Anday gatako mga tanopa magbalik si Jesus
(Mateo 24:36-44)

32 “Piro anday taw ang gatako mga tanopa komabot tang kaldaw
ang asi obin oras. Maski ang mga anghil ong langit, maski yo, ang
Ana mismo tang Dios, indio ka gatako. Ang Dios ang Tatay lamang
tang gatako ta sia. 33 Animan magimong listo amo ig pirming simpan,
tenged indi amo gatako mga tanopa komabot tang oras ang asi. 34 Ang
kalimbawan ta na pario ka asing nagbiahi tang tatang taw ong alawid
ang logar. Ba-lo tanandia nagalin, inintriga na tang balay na ong mga
torobolon na, ig kada tata ong nira sindolan na ta sadiling orobraen
na. Ig ang manigbantay ong porta inordinan na kang pirming listo ong
pagbalik na. 35 Animan kaministiran maning amo ka ta sia. Magbantay
among pirmi, tenged indi amo gatako mga tanopa magbalik tang Gino
mi. Itaben komabot tanandia ong alikarem, obin ong tenganan, ong
garamal, obin ong damal-damal. 36 Ig mga golpi tanandiang komabot,
dapat indi amo kabotan na ang gapoyat. 37 Ang agganingo ong nindio,
agganingo ong tanan: Magimong listo among pirmi!”

14

Plano para patayen si Jesus
(Mateo 26:1-5; Lucas 22:1-2; Juan 11:45-53)

1 Doroa ra lamang kaldaw, Pista ra tang Pagta-lib tang Anghil* may ang
Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na. Ang mga pangolokolo ong
mga padi may ang mga manigtoldok tang Katobolan, pirming pamagisip
ta midios para madep nira si Jesus ong talok, oman ipapatay. 2 Ganing
tanira, "Indi itōn ta ong kasagsagan tang pista, itaben magkagolo tang
mga taw."

Bino-bokan ta pabanglo si Jesus
(Mateo 26:6-13; Juan 12:1-8)

3 Mandian, asing don si Jesus ong bario tang Betania ang pamangan
ong balay ni Simon ang dating liproso, may tatang babay ang kiminabot.
May aggekelan nang tereldan ang boat ong batong midio marmol. Ang
teled na ay pabanglo ang dorog kamal ang aggoyan ta nardo ig andang
pisan ay sampora na. Pintek tang babay tang likel tang tereldan ig bino-
bok na tang pabanglo ong kolo ni Jesus. 4 Asing itaen tang domang mga
taw don, pinangerepan tanira ig namagmoro-moro ang ganing, "Aroy!
Arangan da tang pabanglong asia! 5 Mga pinabakal pa sia, ang bayad na
sobra pa rin ong sol ta tang taw ong teled ta magpatakon,† ig sia malimos
pa rin ong mga malilised." Oman binasol nira tang babay.

6 Piro ganing si Jesus ong nira, "Angay pagpalabet amo ong babay ang
na? Pabayan mi lamang. Ang bindoat nang na ong yen doro kasinlo.
7 Ang mga malilised pirming ka-pen mi ig poidi pang matabangan mi.
Piro yo, indio ra maka-pen mi ong maboay ang timpo. 8 Ang babay
ang na bindoat na tang kasinloan ang nasarangan na. Anda pa ngani,
bino-bokano ra nandia ta pabanglo agod magimong simpan da tang
sinangonio mga ilbengo ra. 9 Agganingo ong nindio, maski ong aripa
ipatako tang Mo-yang Balita tarin ong bilog ang kalibotan, ang bindoat
tang babay ang na ong yen magapil ka enged bilang pagdemdem ong
nandia."

Napaoyon si Judas ang traidoron na si Jesus
(Mateo 26:14-16; Lucas 22:3-6)

10 Pagatapos ta si, si Judas Iscariote, ang tata ong tampolok may
doroang apostolis ni Jesus, napaning ong mga pangolokolo ong mga
padi para magprisintar ang traidoron na si Jesus ig yintriga na ong nira.
11 Pagabasi tang mga padi ong plano ni Judas, nangalipay tanira ta mo-ya
ig nangako ang oldan nira ta koarta. Animan nagimpisa ra tanandiang
nagelat ta tamang oras para maintriga na si Jesus ong nira.

Nagsimpan da Jesus ta panapon para ong pista
(Mateo 26:17-25; Lucas 22:7-14, 21-23; Juan 13:21-30)

---

* **14:1** 14:1 Ang "Pista tang Pagta-lib tang Anghil" mga ong bitalang Grigo yay ang "Paskoa." Na belag ta pario ong agganingen ang "Paskoa" mandian. Ang pistang narin agsilibraen tang mga Judio takon-takon bilang pagdemdem nira ong paglibri tang Dios ong mga kamepet-mepetan nira ong mga taga Ehipto, asing timpo ni Moises. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Pista tang Pagta-lib tang Anghil."

† **14:5** 14:5 Ong bitalang Grigo: 300 dinario

12 Kiminabot da tang primirong kaldaw tang Pista tang Tinapay ang
Anday Pampalsa na,‡ kaldaw ang pagpatay ta mga karniro para ong
Pista tang Pagta-lib tang Anghil. Animan nane-ma ong ni Jesus tang mga
sinagpan na ang ganing, “Ong ari ami pa magsimpan ta yapon ta para
ong pista?”
13 Oman sinobol ni Jesus tang doroa ong mga sinagpan na ig ganing
ong nira, “Paning amo don ong lansangan. Don may mabagat ming
tatang laling pagtakan ta tatang bangang may wi na. Datonon mi tanan-
dia, 14 ig don ong balay ang teldan na, aningen mi tang may nandia tang
balay, ‘Pagpate-ma tang Maistro mga aripa tang koartong panaponan na
mandian ang pista, aroman na tang mga sinagpan na.’ 15 Asia itoldok na
ong nindio tang tatang marogal ang koarto ong dibabaw ang may mga
garamiten dang lagi don. Don amo magsimpan.”
16 Animan napanaw da tang doroang sinagpan nang napaning ong
lansangan, ig ang onopay inaning ni Jesus ya kay ang kinabotan nira.
Ig nagsimpan tanira tang panapon nira para ong pista.
17 Alikarem dang napaning don si Jesus, aroman na tang tampolok
may doroang apostolis na. 18 Mintras pamamangan tanira, ganing si
Jesus ong nira, “Begen amo yen tang kamatodan, yo, traidorono tang tata
ong nindio tarin ang ka-peno mandian ang pamangan.”
19 Pagabasi ta si tang mga sinagpan na, namagsinti tanira ig nane-ma
tang kada tata ong ni Jesus ang ganing, “Gino, yo ra bato?”
20 Ganing si Jesus ong nira, “Agganingo, tata ong nindiong tampolok
may doroa, ang yen ang kasaro ang pagte-me ta tinapay ong mangkok
ang na, yay ang magtraidor ong yen.§ 21 Yo, ang Ana ta Taw, mapatay
sigon ong na-tang dang lagi ong Sagradong Kasolatan. Piro kailo ka tang
taw ang magtraidor ong yen! Mas mo-ya pa ong nandia, indi ra lamang
nataw.”

Ang Sagradong Panapon
(Mateo 26:26-30; Lucas 22:15-20; 1 Corinto 11:23-25)

22 Mintras pamamangan pa tanira, namisik si Jesus ta tinapay ig
nagpasalamat ong Dios. Oman pinisi-pisi na ig sindol na ong mga
sinagpan na ang ganing, “Risibien mi narin. Na tang yen ang sinangoni.”
23 Pagatapos, bindiotan na tang tatang kopang bino. Nagpasalamat
si ong Dios, oman sindol na ong nira ig namansinem tanirang tanan.
24 Ganing si Jesus ong nira, “Na tang dogo tang ba-long inigoan ang
agboaten tang Dios para ong nindio.* Ang yen ang dogong na mailat
agod yading mapatawad ong mga kasalanan nira. 25 Agganingo ong
nindio, indio ra moman ang manginem ta binong maning ta na ang
pagalin ong obas, asta indi komabot tang kaldaw ang manginemo si tang
ba-long bino ong inadian tang Dios.”

---

‡ **14:12** 14:12 ada takon, ang “Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na” agsilibraen tang mga Judio ong teled ta pitong kaldaw. Ang bispiras tang kapistan, yay ang labing pamagsimpan tang kada pamilia ta ispisial ang panapon ong pagsilibra nira tang Pista tang Pagta-lib tang Anghil. Mabasa ta tang natetenged ong mga pistang narin ong Bokabolario, asta ong Exodo 12:18-20 ig Deuteronomio 16:5-8. § **14:20** 14:20 Salmo 41:9 * **14:24** 14:24 Ang “ba-long inigoan” pinabaked tang dogo ni Jesus. Telekan ong Hebreo 9:15; 13:20. Sigon ong ba-long inigoan, agto-dol tang Dios ong mga pamagto tang dorog kasinlong mga pangako na pario tang kaloy ig kao-yan na, ang kalibrian ig ang ba-long kaboi, asta ang Ispirito Santo. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Ba-long Inigoan.”

26 Pagabitala ni Jesus ta si, namagkanta tanira ta tatang kantang pag-
dayaw ong Dios, ba-lo tanira namansipaning ong Bokid tang Kaoliboan.

Minaning dang lagi si Jesus ang si Pedro magbo-li
(Mateo 26:31-35; Lucas 22:31-34; Juan 13:36-38)

27 Ganing si Jesus ong mga sinagpan na, "Ong matod, bo-wanano nin-
diong tanan, tenged na-tang dang lagi ong Kasolatan, 'Ipagna tang Dios
ang patayen tang manigbadbad, ig ang mga karniro mamagwasag.'†
28 Piro matapos ang boieno rang moman tang Dios, tongkawo ong nindio
don ong Galilea."
29 Ganing si Pedro ong ni Jesus, "Bo-wanana pa nirang tanan, piro
india ka enged bo-wanan ta!"
30 Siminabat si Jesus, "Tandan mo na, Pedro: Ba-lo tomolok tang mano
ta madoa mandian ang garamal, ma-long bisisang magbo-li ang maning
india gailala ong yen."
31 Piro ganing si Pedro ang nagpareges, "Maski patayeno pang aroman
mo, indio ka enged maning ang india gailala ta!" Ig ya kay ang inaning
tang tanan ang mga sinagpan ni Jesus.

Asing nangadi si Jesus ong Getsemani
(Mateo 26:36-46; Lucas 22:39-46)

32 Oman namansipaning tanira ong logar ang aggoyan ta Getsemani.
Pagakabot don, ganing si Jesus ong mga sinagpan na, "Atan amo lamang
mintras pangadio don ong tokawan." 33 Piro pinatabid na si Pedro, si
Santiago may si Juan. Naborido ra tang isip na ig dorog kabelat tang
nem na tenged ong agtalongaen na. 34 Ganing si Jesus ong tolo, "Midio
mapatayo ra ong sobrang sintio! Atan amo lamang ig magpolaw amo."
35 Pagatokaw-tokawan na ta ge-ley, diminagpa tanandia ig nagampo
ong Dios mga maimo, indi ra komabot ong nandia tang kaliwagan ang
agtalongaen na. 36 Ganing tanandia, "Tatay, Tatayo! Gata-wananong
andang pisan ay bagay ang indi maboat mo. Animan mga maimo
lamang, indio ra papasaren mo ong kaliwagan ang na.‡ Piro belag tang
yen ang kaliagan tang dapat ang matoman, kondi ang kaliagan mo."
37 Pagabalik na don ong tolong mga sinagpan na, kinabotan na tani-
rang gangapoyat. Ganing tanandia ong ni Pedro, "Simon, yawa pala
gapoyata? Onora ka? India ka enged mapagpapoyat, maski tang oras
lamang? 38 Indi amo mapoyat. Mangadi amo agod indi amo madeg ta
tokso. Galiliag amo ka rin ang magboat ta mo-ya, piro agdegen amo tang
sinangoni ming malolobay."§
39 Napalawid sing oman si Jesus ig nangadi si. Ang pinangadi na pario
si ka tang primiro. 40 Pagabalik na don ong tolo, kinabotan na sing
gangapoyat tenged pisan dang agkapoyon ta poyat. Ig indi ra mangatako
mga onopay isabat nira ong ni Jesus.
41 Ong ya-long pagbalik na, ganing tanandia ong nira, "Gangapoyat
amo pa ka enged? Telekan mi! Kiminabot da tang oras ang yo, ang
Ana ta Taw, yintriga ra ong kalima tang mga taw ang mapinagtalaken.
42 Maytara! Asia ra tang taw ang magtraidor ong yen!"

---

† **14:27** 14:27 Zacarias 13:7 ‡ **14:36** 14:36 Ong bitalang Grigo: "Animan mga maimo lamang, ipalawid mo ong yen tang kopang na." § **14:38** 14:38 Ong bitalang Grigo: "Matod kaman ang listo ra tang ispirito piro malobay tang sinangoni."

Dinep si Jesus
(Mateo 26:47-56; Lucas 22:47-53; Juan 18:3-12)

43 Asing bibitala pa si Jesus, kiminabot da kaman si Judas, ang tata
ong mga tampolok may doroang apostolis na. Tang paneng tang aroman
nang mga taw ang pamagekel ta mga ispada may pamalo. Ang mga taw
ang asi sinobol tang mga pangolokolong mga padi, ang mga manigtoldok
tang Katobolan ig mga mepet tang banoa. 44 Minaning dang lagi ong nira
tang traidor ang si Judas tang onopay sinial na. Ang inaning na, "Ang taw
ang itongano ya ray sia. Depen ming lagi ig ekelan, piro bantayan mi ta
mo-ya."
45 Animan mandian, napalenget ang lagi si Judas ong ni Jesus ig
minaning, "Maistro!" Oman dayon ang initongan na. 46 Pinalengetan
ang lagi si Jesus tang mga taw ig dinep nira. 47 Piro tata ong mga
pamansi-deng don nagbonlok tang ispada na ig dayon ang tinagpas na
tang torobolon tang kalawigan ang padi. Nalampong tang talinga na.
48 Oman ganing si Jesus ong dorong taw don, "Angay? Yo, kriminalo ang
pamagekel amo ta mga ispada may pamalo para depeno? 49 Kaldaw-
kaldaw pagtoldoko ong Timplo ig don amo ka, piro angay indiong lagi
dinep mi? Piro ang tanan ang narin kaministiran ang mainabo agod
magmatod tang ga-tang ong Sagradong Kasolatan natetenged ong yen."
50 Pagabitala na lamang ta si, bino-wanan si Jesus tang mga sinagpan
na ig namansilayas tanirang tanan.
51 May tatang soltiros don ang dadaton-daton ang lagi ong ni Jesus.
Pangampit lamang ta abel ig ya lamang tang dapa ong sinangoni na.
Agdepen da ka rin tanandia tang mga taw, 52 piro napo-lot tenged ang
abel ang aggampiten na yay ang nawidan nira. Animan naglayas lamang
ang anday ameng-ameng na.

Pinatalonga si Jesus ong tanan ang mga opisialis tang banoa
(Mateo 26:57-68; Lucas 22:54-55, 63-71; Juan 18:13-14, 19-24)

53 Pagatapos ta si, ingkelan nira si Jesus ong balay tang kalawigan ang
padi tang mga Judio. Don ka pamagsimet tang tanan ang pangolokolo
ong mga padi, asta ang mga mepet tang banoa ig ang mga manigtoldok
tang Katobolan. 54 Si Pedro pala dadaton ong nira, piro don lamang
ong alawid-lawid, asta na-led ong kodal tang balay tang kalawigan
ang padi. Don minimbeng tanandia ong mga goardia ang kakarong ig
pamagpakinit-kinit ong apoy.
55 Mandian, ang mga pangolokolo ong mga padi ig ang tanan ang
mga opisialis tang banoa,* pamagdilem ta ibidinsia kontra ong ni Jesus
agod masintinsian nira ta kamatayen. Piro andang pisan ay inita nira,
56 tenged maski dorong namagtistigo ta kabo-lian kontra ong ni Jesus,
indi namagpararioan tang sabat nira.
57 Oman may doma pang mga taw ang namansitalonga ig namagtistigo
ka ta kabo-lian kontra ong ni Jesus. 58 Ganing tanira, "Yami mismo,
nabasi ami ang ganing tanandia gebaen na ono tang Timplong narin
ang bindoat ta taw, ig ong teled ono ta tolong kaldaw magpa-deng si
tanandia ta Timplo ang belag ta taw tang magboat." 59 Piro indi pa ka
enged namagpararioan tang pamatod tang mga taw ang asi.

* **14:55** 14:55 Ang mga "opisialis tang banoa" yay ang aggoyan ta "Sanedrin" mga ong bitalang Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Sanedrin.".

60 Animan kimindeng tang kalawigan ang padi ong talongan tang
tanan ig nane-ma ong ni Jesus, “Angay india sasabat? Onopay maning
mo ong mga riklamo nirang na kontra ong nio?” 61 Piro inding pisan
minibek-ibek si Jesus, nagipes lamang tanandia. Animan sine-ma si
tanandia tang kalawigan ang padi ang ganing, “Onopa? Yawa ra tang
Cristo, ang Ana tang Kalawig-lawigan ang Dios?”
62 Ganing si Jesus, “Ee, yo ka kaman. Ig itaeno nindio, yo, ang Ana ta
Taw, ang kakarong gampir ong to tang Makagagaem. Ig itaeno ka nindio
ang tatabid ong mga onom ang pagbalik tarin ong kalibotan.”
63 Pagabasi ta si tang kalawigan ang padi, linasik na tang lambong
na ong sobrang kasisilagen na ig minaning, “Anda ray kaministiran ta
mga tistigos! 64 Naba-yan mi ra mismo tang inaning na! Pangambong
tanandia tang Dios! Dorog kabelat tang kasalanan ang na! Mandian,
onopay lalang mi?”
Tanirang tanan parario tang sabat nira ang dapat ono ong nandia
patayen.
65 Ig ang doma ong nira inolakan nira si Jesus, oman pinedengan
nira ig pinatakan tang sontok. Ganing tanira ong nandia, “Abir, pinton
mo mga sinopay panontok ong nio!” Ig sinalalabangan pa tanandiang
sinampaling tang mga goardia.

Nagbo-li si Pedro ang ganing indi ono gailala na si Jesus
(Mateo 26:69-75; Lucas 22:56-62; Juan 18:15-18, 25-27)

66 Mandian, asing don pa si Pedro ong babakan, ang kakarong ong ge-
ley ang plasa, simina-lib tang tatang babay ang torobolon tang kalaw-
igan ang padi. 67 Pagaita tang babay ong ni Pedro ang pagpakinit-kinit
ong apoy, pinanengnengan na ta mo-ya ig minaning, “Yawa, aromana
ka tang Jesus ang asing taga Nazaret!”
68 Piro nagbo-li si Pedro. Ganing tanandia, “Way inayo--indio gatako
mga onopay agbibitala mo!” Oman napalawid-lawid tanandia don ong
may portan tang kodal. [Ig golping timinolok tang mano.]
69 Indi naboay, inita si tanandia tang babay ang torobolon ig ganing
ong mga taw ang pamansi-deng don, “Ang taw bayang na tata ong mga
aroman ni Jesus!” 70 Piro nagbo-li si si Pedro.
Maboay-boay ta ge-ley, ganing ka ong ni Pedro tang mga taw ang asing
ke-deng don, “Yawa tata kaman ong mga aroman na, yawa taga Galileā
ka!”
71 Piro siminabat si Pedro, “Sompano pa! Maski doldolano pa!† Indio
baya gailala ong taw ang asing agganingen mi!”
72 Ig ya ray ang pagtolok tang mano ang yadoang bisis. Oman
nademdeman da ni Pedro tang inaning ni Jesus ong nandia ang ganing,
“Ba-lo tomolok tang mano ta madoa, ma-long bisisang maning ang india
gailala ong yen.” Ig indi nawidan ni Pedro tang sadili na ig dorong i-yak
na.

15

Pinatalongan si Jesus ong ni Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Lucas 23:1-5; Juan 18:28-38)

1 Pagaramal, māga pang pisan namagbaragat-bagat ang lagi tang mga
pangolokolong padi, ang mga manigtoldok tang Katobolan, ang mga

† **14:71** 14:71 Ong bitalang Grigo: Ig sinompa ni Pedro tang sadili na.

mepet tang banoa may ang tanan ang opisialis tang mga Judio para
mamagboat tang plano nira. Oman dayon dang linapot nira si Jesus ig
ingkelan ong ni Pilato, ang gobirnador, ig inintriga nira don ong nandia.
2 Sine-ma ni Pilato si Jesus ang ganing, “Onopa? Matod ang yawa tang
adi tang mga Judio?”
Siminabat si Jesus, “Yawa ra ka tang naganing.”
3 Yading mga riklamo ang pinrisintar tang mga pangolokolong padi
kontra ong ni Jesus. 4 Animan ganing si Pilato ong nandia, “Ta, naba-
yan mo ra tang yading riklamo nira kontra ong nio. Mandian, onopay
masabat mo atan?”
5 Piro inding pisan minibek-ibek si Jesus, animan nabereng ta mo-ya
si Pilato.

Si Jesus sinintinsian ang patayen
(Mateo 27:15-26; Lucas 23:13-25; Juan 18:39—19:16)

6 Kada Pista tang Pagta-lib tang Anghil, nakaogalian da ni Pilato ang
pagpalpat ta tatang priso, mga sinopay pa-dolon ong nandia tang mga
taw. 7 Nāton ong takon ang asi ang may mga agprison ang mga ribildi
ang namamatay ta mga taw asing namaggolo ong Jerusalem. Ang tata
ong nira, ang aran na si Barabbas. 8 Animan mandian, dorong mga taw
ang pamagsimet da don ong ni Pilato ig pamama-dol ang palpatan na ra
tang tatang priso, kompormi ong agboaten na kada takon. 9 Nane-ma si
Pilato ong nira, “Galiliag among palpatano para ong nindio tang adi tang
mga Judio?” 10 Maning don tang te-ma ni Pilato tenged gata-wanan nang
gangaibeg lamang ong ni Jesus tang mga pangolokolong mga padi, ig yay
sia animan ingkelan nira si Jesus ong nandia.
11 Piro ang bindoat tang mga pangolokolong padi, sinolsolan nira tang
mga taw ang si Barabbas tang pa-dolon nirang palpatan, belag ta si Jesus.
12 Animan nane-ma sing oman si Pilato ong mga taw, “Mga maning don,
onopay boateno ong taw ang na, ang aggoyan ming adi tang mga Judio?”
13 Namansisabat tanirang pamaginiteg, “Ilansang ong kros!”
14 Ganing si Pilato, “Angay? Onopay bindoat nang malain?” Mas
sinodoan pa tang mga taw tang iteg nira, “Basta ilansang ong kros!”
15 Animan tenged galiliag si Pilato ang malipay tang mga taw, pinal-
patan na si Barabbas. Piro si Jesus pinalatigo na, ig pagatapos inintriga
na ong mga sondalo na para ilansang ong kros.

Si Jesus ininsolto tang mga sondalo
(Mateo 27:27-31; Juan 19:2-3)

16 Ingkelan si Jesus tang mga sondalo ong palasio tang gobirnador,
ang aggoyan ang pritorio. Don namagsimet ong palibot na tang tang
batalion ang mga sondalo. 17 Pinatokan nira si Jesus ta kapang granati*
bilang intirimis. Namagboat tanira ta korona-koronang poros tenek
oman bintang nira ong kolo na. 18 Agsalod-salodoan nira tanandia ig
ganing, “Biba ong adi tang mga Judio!” 19 Siay po-pokon nira tang kolo na
ta bi-lak, ig aggolakan pa nira. Aglod-lodan ka nira ang midio pagtorol
ta kagalangan ong nandia. 20 Pagatapos nirang insolton, lindoatan nira
tang kapang granati ig pinatokan si nira tang sadiling lambong na, ba-lo
ingkelan da nira ong loa para ilansang ong kros.

---

* **15:17** 15:17 Ang kolor ang “granati” yay ang kolor ang bagay ong lambong ta adi. Animan pinatokan nira si Jesus tang kapang granati agod boat-boaten nirang midio ading intirimis.

Linansang si Jesus ong kros
(Mateo 27:32-44; Lucas 23:26-43; Juan 19:17-27)

21 May nabagat nira ong dalan ang tatang taw ang nagalin ong bokid.
Na si Simon ang taga Cirene, tatay ni Alejandro may ni Rufo. Rineges
si Simon tang mga sondalo ang magtakan tang kros ni Jesus. 22 Oman
ingkelan da nira si Jesus ong logar ang aggoyan ta Golgota, ang maliag
yaning, logar ang pa-dekan ang midio doli ta kolo ta taw. 23 Pagakabot
nira don, agtoldan din nira si Jesus ta bino ang may sampora nang bolong
ang mira.† Piro indi tanandia manginem.

24 Ig dayon dang linansang nira ong kros. Pagatapos, pinarti-parti nira
tang lambong na. Namagparabonlokan pa tanira para mata-wanan nira
mga aypang lambong ay tang makomit tang kada tata ong nira. 25 Mga
alas noibi ong damal-damal tang paglansang nira ong ni Jesus ong kros.
26 Don ong may kokoloan na, may karatola ang sinolatan tang riklamo
kontra ong nandia. Ganing don, “Na tang Adi tang mga Judio.” 27 May
doroang kriminal kang pinadengan nira ong ni Jesus ang linansang. Ang
kros tang tambilog gampir ong to ni Jesus, ig ang tata gampir ong wala.
28 [Ong maning don nagmatod tang na-tang dang lagi ong Kasolatan ang
ganing, “Tanandia nabilang ang tata kang kriminal.”]‡

29 Agtonga-tongan tanandia tang mga taw ang pamansita-lib ig aggin-
solton nira ang ganing, “Hoy, ganinga laglagen mo tang Timplo ig ong
teled ta tolong kaldaw ipa-deng mo sing moman! 30 Ta mandian, abir,
tomaboana atan ong kros ig ilibri mo tang sadili mo!” 31 Maning ka don
tang bindoat tang mga pangolokolong padi asta ang mga manigtoldok
tang Katobolan. Linibak nira si Jesus ang ganing, “Linibri na tang doma,
piro indi malibri na tang sadili na! 32 Itaen ta lamang bomabak ong kros
tang Cristong na, ang adi ono tang Israel, magparet ita ong nandia!”

Asta ang doroang aroman nang linansang ka ong kros, namaginsolto
ka ong ni Jesus.

Ang pagapatay ni Jesus
(Mateo 27:45-56; Lucas 23:44-49; Juan 19:28-30)

33 Asing ko-to ra ang magalas dosi ra, nangi-lep tang kalibotan tegka
alas tris tang apon.§ 34 Ig asing alas tris da, miniteg si Jesus ta mapoirsa
ang ganing, “Eloi, Eloi, lama sabachthani?” ang maliag yaning, “Am-
poanong Dios, Ampoanong Dios, angay pinabayano nio?”

35 Naba-yan narin tang domang mga taw ang pamansi-deng don ig
ganing tanira, “Pama-yan mi! Aggoyan na si Elias!” 36 May tata ong nira
ang nanikad ang nangomit ta ispongha ig sine-me na ong binong maka-
lem. Pagatapos, sina-ket na ong kapotan tang bi-lak oman dinoydoy na
para ipasepsep ong ni Jesus. Ganing tang taw ang asi, “Elaten ta, telekan
ta ngani mga komabot kaman si Elias para ipababak na tanandia ong
kros.”

37 Miniteg si si Jesus, oman nabontok da tang linawa na.

---

† **15:23** 15:23 Ang “mira” tatang iloloak ang herbal. Ang wi na poiding inemen ta taw agod mabawasan tang sit ang gaba-yagan na. ‡ **15:28** 15:28 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. § **15:33** 15:33 Ang kaldaw ang asi ay Biyernes.

38 Ong oras kang asi, ya kay ang golping pagaba-bak tang ka-ngan tang
kortinang doro kabael ang don ong Timplo, magalin ong dibabaw sa-
sad ong babakan.* 39 Mandian, ang kapitan tang mga goardia ke-deng
don ong talongan tang kros ni Jesus, ig inita na ang monopa tanandia
napatay. Animan ganing tang kapitan, “Matod ka kaman ang Ana tang
Dios tang taw ang na!”
40 Don ong alawid-lawid may mga babay kang pamanorong. Katabid
da don si Maria Magdalena, si Salome, may si Mariang nanay ni Santi-
agong mola may ni Jose. 41 Ang mga babay ang na tang pamansitabid
ig pamagasikaso ong ni Jesus mimpisa asing don pa tanira ong Galilea.
Ig yadi pa kang mga babay don ang namansitabid ong nandia ong
pagpaning na ong Jerusalem.

Ang paglebeng ong ni Jesus
(Mateo 27:57-61; Lucas 23:50-56; Juan 19:38-42)

42-43 Asing apon da, may kiminabot ang tatang taw ang taga Arimatea,
ang aran na si Jose. Tanandia tata ka ong mga opisialis tang banoa ang
aggalangen, ig tata ka ong mga pamagelat tang kaldaw ang maggaem
tang Dios bilang adi. Ig tenged ang kaldaw ang asi Kaldaw ang Palagsim-
pan ig ang domaton ang kaldaw ya ray ang Kaldaw ang Igperenay,†
nangiteg si Jose tang nem na ang napaning ong ni Pilato para maglisinsia
mga poiding komiten na tang sinangoni ni Jesus ong kros. 44 Nabereng si
Pilato asing pagabasi na ang si Jesus patay da. Animan pinagoy na tang
kapitan tang mga goardia ig sine-ma na mga matod kaman ang patay
da si Jesus. 45 Asing mata-wanan ni Pilato ong kapitan ang matod ang
patay da, pinagnan na si Jose ang komiten na tang sinangoni ni Jesus.
46 Animan namakal si Jose ta abel ang kolit, oman dayon ang kinomit
na tang sinangoni ni Jesus ong kros. Binongot na tang abel ang asi ba-lo
bintang na ong lebengan ang midio koiba ang bindoat ong pagsinsil ta
bato. Pagabetang na tang sinangoni ni Jesus ong koiba, nagpaligid-ligid
tanandia ta mabael ang bato ang dinapa na don ong anga tang koiba.
47 Pamansipa-dek ka don si Maria Magdalena may si Mariang nanay ni
Jose, animan inita nira mga ong aypa limbeng tang sinangoni ni Jesus.

16

Naboing oman si Jesus
(Mateo 28:1-8; Lucas 24:1-12; Juan 20:1-10)

1 Asing pagata-lib tang Kaldaw ang Igperenay, si Maria Magdalena,
si Salome may si Mariang nanay ni Santiago namakal ta pabanglong
para ong patay agod ipid ong sinangoni ni Jesus. 2 Animan pagaramal,
kaldaw ang Dominggo, ba-lo pa lamang te-la tang kaldaw, namansi-
paning da tanira ong lebengan. 3 Ong dalan pa lamang pamagampang-
ampang da tang mga babay ang ganing, “Sinopa bato tang matobol ta
ang magpaligid-ligid tang bato ang dadapa ong lebengan?” 4 Maning
don tang bitala nira tenged dorog kabael tang batong asi. Piro asing

* **15:38** 15:38 Asing tokaw, ang kortinang asi aglilingeb ong Kasagradoan ang Logar don ong teled tang Timplo. Ang pagaba-bak na ong ka-ngan na, pagpaita ang libri ita rang lemenget ong Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios. † **15:42-43** 15:42 Ang Kaldaw ang Igperenay tang mga Judio ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagkorop si tang kaldaw.

pagatorong nira tang koiba, inita nira tang batong agdadapa naigod da!
5 Dayon tanirang siminled ong koiba ig don inita nira tang tatang soltiros
ang pagtok ta maboat ang lambong ang kolit ig kakarong don gampir
ong to. Inledan ta mo-ya tang mga babay. 6 Animan ganing tang lali
ong nira, “Indi amo meled! Gata-wanano ang agdilemen mi si Jesus ang
taga Nazaret, ang linansang ong kros. Anda ra tarin. Naboi rang oman
tanandia. Telekan mi, nani ka tang logar ang bintangan ong nandia.”
7 Pagatapos, ganing tang lali ong nira, “Magbalik amo ra lamang ig
aningen mi tang mga sinagpan na, labi pa ong ni Pedro, ang tongkaw da
si Jesus ong nindio don ong Galilea. Itaen mi tanandia don, pario tang
inaning na ong nindio tanopa sia.”
8 Pagaloa lamang tang mga babay ong lebengan, dorong sinikad nira.
Pamangelel pa tang mga sinangoni nira ong sobrang karaelden nira. Ig
tenged geldan tanira, inding pisan namansibek-ibek maski ong ninopa.

Napaita si Jesus ong ni Maria Magdalena
(Mateo 28:9-10; Juan 20:11-18)

9 [Si Jesus naboing oman ong kaldaw ang Dominggo ang māga pang
pisan. Napaita tanandia primiro ong ni Maria Magdalena, ang dating
pinalinan na ta pitong dimonio. 10 Oman pinaningan ni Maria tang mga
sinagpan ni Jesus ang pamagsinti ig pamagini-yak ig binalita na tang
inita na. 11 Piro indi tanira namagparet ong inaning na ang si Jesus boi
ra ono ig napaita ong nandia.

Napaita si Jesus ong doroang sinagpan na
(Lucas 24:13-35)

12 Pagatapos ta si, napaita ka si Jesus ong doroa ong mga sinagpan
na asing totongol tanira ong bario, piro ang itsora na midio belag ta
tanandia. 13 Namagbalik tang doroang asi ong Jerusalem ig namamalita
ong mga karomanan nira tang inita nira, piro indi ka tanira pinaret.

Napaita si Jesus ong tampolok may tatang sinagpan na
(Mateo 28:16-20; Lucas 24:36-49; Juan 20:19-23; Bindoatan 1:6-8)

14 Asing ori ra, napaita ra ka enged si Jesus ong tampolok may tatang
mga sinagpan na mintras pamamangan tanira. Binitalan na tanira ang
korang pa tang pagtalig nira ong nandia ig matetegat tang mga kolo nira,
tenged asing binalitan tanira tang nangaita ang boi ra tanandia, indi
enged tanira namagparet.
15 Oman minaning si Jesus ong nira, “Liboton mi tang bilog ang
kalibotan ig ipatako mi ong tanan ang mga taw tang Mo-yang Balitang
natetenged ong yen. 16 Ang sinopay magparet ig magpaboniag, mal-
ibri. Piro ang indi magparet, silotan tang Dios. 17 Ang mga mamagto
ong yen oldan tang Dios ta gaem ang itaen ong pagboat nira ta mga
makabebereng ang mga bagay ang pario ta na: Ong paggamit nira tang
arano, mapalayas nira tang mga dimoniong siminled ong sinangoni
ta taw; mabitala tanira ta domang klasing bitalang indi nadalan nira;
18 mga magbiot tanira ta ma-kal, obin mga mainem ta makalalason ang
bagay, indi tanira maonopa; ig ong pagbondo lamang tang kalima nira
ong sinangoni tang pamagmasit, mamago-yang lagi.”

Ang pagbalik ni Jesus ong langit
(Lucas 24:50-53; Bindoatan 1:9-11)

19 Pagatapos ang minitala si Ginong Jesus ong mga sinagpan na, dayon
da tanandiang ingkelan ong langit, ig don kiminarong gampir ong to
tang Dios ang Tatay. 20 Ang mga sinagpan na, dayon da kang naman-
sipanaw ig namagpatako tang Mo-yang Balita ong tanan ang mga logar.
Sinabangan tanira tang Gino ig sindolan na tanira ta gaem ang magboat
ta mga milagro para mapamatodan ong mga taw nga ang agtotoldok nira
yay ang kamatodan.]

ANG DIPOT ANG KATAPOSAN TANG IBANGHILIONG NA

(v 9) [Ang tolong babay ang asi namansipaning ong da Pedro may ang
mga karomanan na ig binalita nira tang tanan ang inaning ong nira tang
laling don ong lebengan. (v10) Pagatapos ta si, si Jesus mismo nanobol
ong mga sinagpan na ang ipatako nira ong bilog ang kalibotan tang
sagradong balitang inding pisan magoman asta ong tanopa, ang yay ang
balitang natetenged ong kalibrian ang anday kataposan na.]

Pa-kaw ang Bitala ong Mo-yang Balita sigon ong ni Lucas

Ang nagsolat tang Mo-yang Balitang na ay si Lucas, tatang doktor asing timpo ni Jesus. Matako ang taw si Lucas ig tanandia ka tang nagsolat tang librong aggoyan ta "Bindoatan tang mga Apostolis." Ang doroang librong na sinolat ni Lucas para ong tatang taw ang aran na si Teofilo. Sigon ong doma, si Teofilo tatang alawig ang taw ang taga Roma. Anday domang gata-wanan ta natetenged ong nandia.

Si Lucas belag ta Judio kondi Grigo, piro nagto ig nagparet ang si Jesus tang pinangakong Maniglibri para ong mga Judio, ig asta para ong tanan ang taw ong kalibotan. Animan asing nagbalik da si Jesus ong langit, sinolat ni Lucas tang mga bindoat ig binitala ni Jesus bilang pamatod ang si Jesus yay ang Ana tang Dios.

Tarin ong ibanghiliong na, ang kalipay tatang bagay ang importanti, labi pa enged ong primirong kapitolo natetenged ong pagpatakong ipangana si Jesus, ig ong kaorian ang kapitolo asing si Jesus pinaka-yat ong langit. Tarin ka ong librong na, itaen ta tang mabael ang kate-bek ni Ginong Jesus ong mga taw ang sari-sari tang mga kaministiran nira. Maski tanandia Ana tang Dios ang pinilik ang maggaem ong tanan, aggoyan ka tanandia ta "Ana ta Taw," tenged napasaran na ka tang mga kaliwagan ig kalisedan tarin ong tanek bilang tatang nagimong taw. Pinatako na tang Mo-yang Balita ong mga malilised ig pinao-ya na tang mga pamagmasit.

Yading istoria ang tarin lamang mabasa ong librong na ni Lucas. Alimbawa: Ang mga manigbadbad ig mga anghil (2:8-20); asing ingkelan si Jesus tang mga ginikanan na ong Timplo (2:22-38); ang mo-yang taw ang taga Samaria (10:25-37); ig ang molang naglayas ong balay nira (15:11-32).

1 Aggalangenong Teofilo:
Doro rang mga taw ang napamagsolat natetenged ong mga nainabo
tani ong yamen asing tokaw. 2 Tanira namagsolat sigon ong mga bagay
ang sinayod ong yamen tang mga taw ang mismong nangaita ta asia
ig ang nagimong mga manigtoldok tang balitang na. 3-4 Ang tanan ang
balitang na, napagadalano ra ka ta mo-ya tanopa sia pa. Animan, para
masigoroa kang matod ka kaman tang mga bagay ang sinoldok ong nio,
naisipo kang isolat ta dalalaton tang tanan ang na para ong nio.

Pinatakong ipangana ra si Juan ang Manigboniag

5 Asing tokaw ang si Herodes pa tang adi tang probinsia tang Judea,
may tatang padi* tang mga Judio ang aran na si Zacarias. Si Zacarias
ang na tata ka ong gropo tang mga pading inampo ni Abias. Asta
ang katawa ni Zacarias ang si Elisabet, nagalin ka ong dogo ni Aaron.†
6 Ang magkatawang na, pario tanirang mato-lid ong pama-dek tang Dios.

---

* **1:5** 1:5 Ang mga "padi" tang mga Judio, teta aggoyan ka ta mga "saserdote" mga ong Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Padi." † **1:5** 1:5 Si Elisabet may si Zacarias pariong nagalin ong dogo ni Aaron, pario tang tanan ang mga padi tang mga Judio.

Agtomanen nira ta mo-ya tang tanan ang katobolan na. 7 Piro anday ana
nira, tenged bog si Elisabet, ig mepet da tanirang doroa.
8 Ong mga kaldaw ang asi, belet da tang gropo ni Zacarias ang magboat
tang mga katengdanan bilang mga padi ong Timplo. Animan pagsirbi
si Zacarias don. 9 Asing namagparabonlokan tang mga padi, sigon ong
naogalian nira, si Zacarias tang natengedan ang magsirok tang insinso.
Animan siminled tanandia don ong teled tang Timplo tang Gino 10 para
magsirok tang insinso, mintras pamangadi ong loa tang kadoro-doroan
ang taw. 11 Asing don pa ong teled si Zacarias, may tatang anghil tang
Gino ang napaita ong nandia. Ke-deng tang anghil don ong parting to
tang altar ang agsirokan ta insinso. 12 Nakibot si Zacarias asing pagaita
na tang anghil ig inledan ta mo-ya.
13 Piro ganing ong nandia tang anghil, “India meled, Zacarias. Pinama-
yan tang Dios tang pangadi mo. Magkatinira ta ana mong lali. Tenged
mangana tang katawa mong si Elisabet, ig paranan mo tang mola ta
Juan. 14 Malipaya ig ambengana ta mo-ya tenged ong nandia. Ig yadi
kang malipay ang tanandia pinangana. 15 Tenged magimong alawig
tanandia ong pama-dek tang Dios. Indi tanandia manginem ta bino‡
obin maski onopang irinemen ang pamaleng. Ong sian pa lamang
tanandia tang nanay na, gaeman tanandia tang Ispirito Santo. 16 Dorong
mga kasimanoa ming mga inampo ni Israel ang pabaliken na ong
Ampoan ang Dios. 17 Tongkaw tanandia ong Gino, ig ong nandia tang
gaem ig mapoirsang nem, pario tang propitang si Elias asing tokaw.
Papagoliken na tang mga nalanggang nem tang mga tatay ong mga
ana nira. Toldokan na ta mo-yang pagirisipen tang mga taw ang indi
pamagtoman tang mga tobol tang Dios agod maintindian nira tang
natetenged ong mato-lid ang pangaboi. Ong maning ta si, simpan da tang
mga taw ong pagkabot tang Gino.”
18 Ganing si Zacarias ong anghil, “Monopa masigorō tang agganing
mong asia? Tenged yami tang katawao mga mepet ami ra.”
19 Siminabat tang anghil, “Yo si Gabriel. Pagsirbio ong talongan tang
Dios. Sinobolo nandia para ipatako tang masinlong balitang inaningo ra
ong nio. 20 Piro tandan mo: Maboyona ang lagi mandian, tenged india
nagparet ong yen ang bitala. India ra mabitala mintras indi pa gainabo
tang mga bagay ang na. Piro sia mainabo enged pagkabot tang oras.”
21 Mandian, pamagelat pa tang mga taw ong ni Zacarias, ig
nangabereng tanira angay naboay da tanandia ong teled tang Timplo.
22 Pagaloa na, indi ra tanandia mabitala. Mga sinial da lamang
tang aggamiten na ong nira. Animan naisip nirang may napaitang
makabebereng sigoro ong nandia don ong teled tang Timplo.
23 Asing natapos da tang belet ni Zacarias ang magsirbi ong Timplo,
minolik da tanandia. 24 Indi naboay, nanangken da tang katawa nang si
Elisabet. Ig indi naloa-loa ong balay ong teled ta limang bolan. 25 Ganing
si Elisabet, “Ay! Nate-bek da ong yen tang Ampoanong Dios. Nakomit da
tang kaeyakano ong talongan tang mga taw.”

Pinatakong ipangana si Jesus

‡ **1:15** 1:15 Ang “bino” tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Asing timpo ni Juan, ang bino nira pario ta teba, ang belag ta masiadong maiteg. Telekan ka ong Bokabolario.

26 Asing yanem dang bolan ang pagabdet si Elisabet, ang anghil ang si
Gabriel sinobol tang Dios ang paning ong Nazaret, sakep tang Galilea,
27 ong tatang soltiras§ ang aran na si Maria. Si Maria, karasalen da
lamang ong ni Jose, tatang laling nagalin ong dogo tang Ading si David.
28 Napaita tang anghil ong ni Maria ig minaning, "Malipaya, Maria!
Yawa, inaloyana tang Dios, ig ang Ampoan asia ong nio."
29 Nalibeg tang isip ni Maria ong inaning tang anghil, ig agpaino-
inon na pa ta mo-ya tang binitala nang asi. 30 Animan ganing ong
nandia tang anghil, "India meled, Maria, galipay ong nio tang Dios.
31 Yawa, magabdeta ig manganā ta tatang lali ig paranan mo ta Jesus.
32 Magimong alawig tang dengeg na ong pama-dek tang mga taw, ig
goyan tanandia ta Ana tang Kalawig-lawigan ang Dios. Ipatobli ong
nandia tang Dios tang inadian tang nandiang kamepet-mepetan ang si
David, 33 ig maggaem tanandia ong mga inampo ni Jacob* ang anday
kataposan. Inding pisan matapos-tapos tang paggaraemen na bilang
adi."
34 Oman ganing si Maria ong anghil, "Monopa yo magabdet? Tenged
anda pay laling nalenget ong yen!"
35 Ganing ang siminabat tang anghil, "Pababak ong nio tang Ispir-
ito Santo, ig magtinir ong nio tang kagaeman tang Kalawig-lawigan.
Animan sagrado tang molang ipangana mo, ig goyan tanandia ta Ana
tang Dios. 36 Onopa? Gademdeman mo tang pinagari mong si Elisabet?
Ganing tang mga taw, bog tanandia. Piro mandian pagabdet da, maski
mepet da tanandia. Enem dang bolan tang aggekel-ekelan na ong sian
na. 37 Tenged anday imposibli ong Dios."
38 Siminabat si Maria, "Torobolono tang Gino. Balampa mainabo ong
yen tang inaning mo." Ig nagalin da tang anghil.

Namisita si Maria ong ni Elisabet

39 Pagatapos ta si, nagapora si Maria ang napaning ong tatang lansan-
gan don ong kabobokidan tang probinsia tang Judea. 40 Pagakabot na
ong balay da Zacarias, kinomosta na si Elisabet. 41 Asing pagabasi ni
Elisabet tang bosis ni Maria, pisan ang kiminaliek tang mola ong sian
na. Ginaeman si Elisabet tang Ispirito Santo, 42 ig ong sobrang kalipay na
naiteg tanandiang ganing, "Yawa Maria, pinalabia ong tanan ang babay,
ig pinalabi ka tang aggekel-ekelan mo ong sian mo. 43 Angay bato ong
yen sindol tang dengeg ang na, ang yo bisitaeno tang nanay tang yen
ang Gino? 44 Gata-wanan mo, pagabasio lamang tang bosis mo, pisan
ang kiminaliek tang mola ong siano ong sobrang kalipay na. 45 Ig yawa
masoirtia mandian tenged nagparetang mainabo tang inaning ong nio
tang Dios."

Nagdayaw si Maria ong Dios

46 Dayon ang minaning si Maria,
"Agdayaweno tang Dios ong popotokono,
47 ig galipay ta mo-ya tang nemo ong bindoat tang Dios, ang yen ang
Maniglibri.

---

§ **1:27** 1:27 Ang maliag yaning ni Lucas tarin ong bitalang "soltiras" ay soltiras ang indi pa galengetan ta lali. * **1:33** 1:33 Si Jacob ya kay si Israel, ang pinagalinan tang tanan ang mga Israelita.

48 Tenged yo tang pinilik nang inaloyan, maski yo, torobolono lamang
nandia.
Ig mimpisa mandian, maning tang tanan ang taw ang yo, pinalabio tang
Dios
49 tenged makabebereng tang mga bagay ang bindoat ong yen tang Dios
ang Makagagaem.
Sagrado tang aran na!
50 Gate-bekan na tang tanan ang pamaggalang ong nandia mimpisa pa
asing tokaw, mandian ig asta ong parakaboton.
51 Pinaita na tang gaem ig poirsa na,
Ig pinalin na tang mga taw ang alawig tang pabetang nira ong sadili nira.
52 Pinababak na tang mga taw ang alalawig tang katengdanan nira,
Ig pinalawig na tang mga taw ang dibabak tang pagkabetang nira.
53 Pinaelen na ta mga mo-yang bagay tang mga gangaletem,
Piro pinalayas na tang mga manggaden ang anday nae-lan nira.
54 Sinabangan na itang mga inampo ni Israel, itang mga torobolon na,
sigon ong pangako na ong mga kamepet-mepetan ta.
55 Inate-bekan na si Abraham, asta itang mga inampo ni Abraham ang
anday kataposan!”
Asia tang pagdayaw ni Maria ong Dios.
56 Mga tolong bolan ang nagtinir si Maria ong da Elisabet ba-lo tanan-
dia minolik.

Pinangana si Juan ang Manigboniag

57 Kiminabot tang oras ang mangana ra si Elisabet, ig nangana tanan-
dia ta tatang molang lali. 58 Pagabalita tang mga kamalay ig mga
kaparintian na ang inate-bekan tanandia ta mo-ya tang Dios, nangalipay
ka tanirang aroman ni Elisabet.
59 Asing yawalo rang kaldaw, namansipaning tang mga taw ong balay,
tenged torian da tang mola, sigon ong kaogalian nira. Zacarias din tang
iparan nira ong mola, pario tang aran tang tatay na. 60 Piro ganing tang
nanay na, “Indi! Juan tang iparan ong nandia.”
61 Ganing tanira, “Yamo, anday kaparintian ming maning atan tang
aran na!”
62 Animan sininiasan nira si Zacarias, ig sine-ma mga onopa tang
galiliagan nang iparan ong mola.
63 Nama-dol tanandia ta masolatan, ig nagsolat ta maning ta na, “Juan
tang aran na.” Ig nangabereng tanirang tanan. 64 Oman, golping
nabitala si Zacarias, ig nagdayaw ong Dios. 65 Nangabereng ang pisan
tang tanan ang kamalay nira ong nainabo, ig indi naboay nabantog tang
mga bagay ang na ong bilog ang kabobokidan tang Judea. 66 Ang tanan
ang nangabalita, dorong isip nira ig namagampang-ampang ang ganing,
“Onopa bato tang loan tang molang na?” Tenged aggitaen nira nga ong
nandia tang kagaeman tang Dios.

Nagdayaw si Zacarias ong Dios

67 Si Zacarias, ang tatay ni Juan, ginaeman tang Ispirito Santo, ig dayon
ang minitala ang ganing,
68 “Dayawen tang Gino, ang Dios tang Israel!
Tenged sinabangan na ig linibri tang banoa na.
69 Sindolan ita ra nandia ta tatang makagagaem ang Maniglibri,
tata ong mga inampo ni David, ang torobolon tang Dios asing tokaw.

70 Sinobol tang Dios tang mga sagradong propita na asing tokaw pa para magpatako ong yaten
71 ang ilibri ita nandia ong mga kasoay ta,
ig ong gaem tang tanan ang mga pamandegdeg ong yaten.
72 Minaning tang Dios ang ate-bekan na tang mga kamepet-mepetan ta,
Ig tomanen na ono tang sagradong inigoan
73 ang bindoat na ong kamepet-mepetan tang si Abraham. Nangako tanandia
74 ang ilibri ita nandia ong mga kasoay ta
agod mapagsirbi ita ong nandia ang anday eled ta,
75 ig para magimong limpio ig mato-lid ita ong pama-dek na, mintras gaboi ita pa.
76 Ig yawa, anao, goyana ta propita tang Kalawig-lawigan ang Dios.
Tenged tongkawa ong Gino para simpanen tang dalan ang panawan na.
77 Yawa tang magpatako ong banoa tang Dios† ang patawaden na tang mga kasalanan nira,
ig ong maning ta si malibri tanira.
78 Tenged masine-bekanen ang enged tang Ampoan tang Dios.
Papaningen na ong yaten tang Maniglibri ang magalin ong langit,
ig ang pagkabot na magkapario ong kaldaw mga te-la ra.
79 Tenged magtorol tanandia ta kayagan ong mga taw ang gangabo-wan ong maki-lep ig ong gaem tang kamatayen.
Ig antabayen ita nandia ong dalan tang kao-yan."
Asia tang binitala ni Zacarias.

80 Nambael tang molang si Juan ig namoirsa tang sinangoni na ig pinabaked tang Gino tang nem na. Ministar tanandia ong kabobokidan, ong logar ang anday gistar ang taw, asta ong kaldaw ang magpaita ra tanandia ong mga inampo ni Israel para magtoldok ong nira.

2

Ang pagpangana ong ni Jesus
(Mateo 1:18-25)

1 Ong mga timpong asi, nagpapanaw ta ordin tang alawig ang ading* si
Agosto ang magpalista tang tanan ang taw ong mga banoang gasakepan
tang Roma. 2 Narin tang primirong palista, ig nainabo asing si Cirenio
tang gobirnador tang Siria. 3 Animan namansiolik tang kada tata ong
sadiling banoa nira para magpalista.

4 Ig nagalin ong Nazaret sakep tang Galilea, nagbiahi si Jose ong
Betlehem sakep tang Judea, don ong banoang pinanganan tang Ading
si David. Napaning don si Jose tenged tanandia tata ong mga inampo ni
David. 5 Aroman nang minolik para magpalista si Maria, ang pinagam-
pangan dang magimong katawa na. Asing oras ang asi, palanganaen da
lamang si Maria, 6 ig asing don da tanira ong Betlehem, kiminabot tang
oras ang mangana ra. 7 Nangana tanandia tang kakan ang ana na, tatang

† **1:77** 1:77 Ang agsambiten tarin ang "banoa tang Dios" yay ang mga Israelita. * **2:1** 2:1 Ang "alawig ang adi tang Roma" aggoyan ka ta "Emperador," ig mga ong bitalang Grigo "Cesar."

molang lali.† Binongot na ta ga-net ig pinalbog na ra lamang ong tatang
palamanganan ta ayep, tenged anda ray logar para ong nira ong balay
ang agpabayadan.

Ang mga manigbadbad ta karniro ig ang mga anghil

8 Don ong logar ang asi may mga taw ong patag, ang pamagpolaw ig
pamagbantay tang mga karniro nira. 9 Mintras don tanira, may tatang
anghil tang Gino ang golping napaita ong talongan nira, ig nangayag
ta mo-ya tang sinag tang Gino ong palibot nira. Animan pisan ang
pinangeldan tang mga manigbadbad.
10 Piro ganing tang anghil ong nira, "Indi amo meled. Mamasi amo! Yo,
may ibalitao ong nindio ang doro kasinlo, ang magtorol ta kambengan
ong tanan ang taw. 11 Tenged pinangana mandian ang labi ong banoa
ni David tang Maniglibri mi. Tanandia tang Gino ig ang Cristong‡
aggelaten. 12 Don itaen mi tang tatang molang agbongoton ta ga-net ig
pinalbog ong palamanganan ta ayep. Asia tang magimong tanda para
mata-wanan ming matod tang bibitalao."
13 Pagabitala lamang tang anghil, golping napaita tang kadoro-doroan
pang anghil ang namagalin ong langit. Pamagdayaw tanirang tanan ong
Dios ang ganing,
14 "Dayawen tang Dios ong kalawig-lawigan ang langit,
ig tarin ong tanek magkatinir ta kao-yan tang mga taw ang galiliagan
na."
15 Asing nangapamagalin da tang mga anghil ang namansibalik ong
langit, namagampang-ampang tang mga manigbadbad, "Maytara ong
Betlehem! Telekan ta tang mga nainabong nang pinatako ong yaten tang
Dios." 16 Animan nagdali-dali tanirang napaning ong Betlehem. Don
kinabotan nira si Maria may si Jose, ig inita nira tang molang lolbog ka
kaman ong palamanganan ta ayep. 17 Oman sinayod nira tang inaning
tang anghil ong nira natetenged ong mola. 18 Nangabereng tang tanan
ang nangabasi tang inaning tang mga manigbadbad. 19 Piro si Maria,
lindoak nang lagi ong isip na tang tanan ang mga bagay ang na, ig
pirming agpaino-inon na.
20 Ang mga manigbadbad namagbalik ong obra nira, ig dorong pasala-
mat nira ig pagdayaw ong Dios tenged ong tanan ang inita nira. Tenged
mga onopa tang inaning ong nira tang anghil, ya ka enged tang inita nira.

Pinaranan si Jesus

21 Asing yawalo rang kaldaw, pinatorian da tang mola ig pinaranan ta
Jesus. Narin tang aran ang sindol tang anghil asing anda pa tanandia
ong sian ni Maria.

Ingkelan si Jesus tang mga ginikanan na ong Timplo

22 Oman, kiminabot da tang kaldaw ang magboat tanira tang siri-
moniang sigon ong Katobolan ni Moises para magimong limpio tang
nanay. Animan napaning da Jose ong Jerusalem, ingkelan ka nira tang

† **2:7** 2:7 Para ong mga Judio, ang kakan ang lali may kato-lidan ig pribilihio sigon ong na-tang ong Exodo 13:2, Bilang 3:12-13; 18:15-16, ig Deuteronomio 21:15-17. Sigon ong nasolat, ang mga kakan ang lali kaministiran ang itagana para ong Dios (Lucas 2:23). Ig mga natetenged ong toroblien, ang toblien tang kakan ay dobli kaysa ong mga ari (Deuteronomio 21:17). ‡ **2:11** 2:11 "Cristo." Mga ong bitalang Hebreo, "Mesiyas." Ang bitalang "Cristo" tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario.

mola para iprisintar ong Dios. 23 Tenged ganing ong Katobolan tang
Dios, “Kada kakan ang lali kaministiran ang itagana para ong Dios.”§
24 Animan asing don da tanira ong Timplo,* nagbolontad tanira sigon
ong Katobolan para ong sirimonia tang pagpalimpio. Ang agpa-dolon
don ay magkatawang lare obin doroang marapating mola pa.
25 Mandian don ong Jerusalem may tatang mepet ang aran na si
Simeon. Madinioson tanandia ig masinomanen ong mga tobol tang
Dios. Pagelat tanandia ong kaldaw ang maglibri tang Dios ong Israel. Ig
pirmi ong nandia tang Ispirito Santo. 26 Pinatako rang lagi tang Ispirito
Santo ong ni Simeon ang indi tanandia mapatay asta indi itaen na tang
Cristong pinangako tang Dios ang komabot. 27 Mandian, aggekelan
si Simeon tang Ispirito Santo ang tenled ong Timplo. Ig asing e-lan
don si Jesus tang mga ginikanan na para boaten tang agpa-dolon ong
Katobolan, 28 sinapopo ni Simeon tang mola, ig nagdayaw ong Dios ang
ganing,
29 “Mandian Gino, maski bawieno ra nio, yo ang torobolon mo, kontinto
ra. Tenged sigon ong pangako mo,
30 initao ra ong yen ang mga mata tang Maniglibri ang sinobol mo.
31 Sinagana mo tanandia ong talongan tang tanan ang taw.
32 Tolok tanandiang magtorol ta kayagan ong domang mga nasion,
ig magtorol ta mabael ang dengeg ong banoa mong Israel.”†
33 Nabereng ta mo-ya tang mga ginikanan ni Jesus ong inaning ni
Simeon natetenged ong ana nira. 34 Oman binindisionan tanira ni
Simeon ig ganing ong ni Maria, “Maria, tandan mo na. Ang molang na
pinilik tang Dios. Yading mga inampo ni Israel ang madagpa ig mapatay
natetenged ong nandia, ig yadi kang kendeng agod malibri. Tanda
tanandiang nagalin ong Dios, piro dorong mamangontra ong nandia.
35 Ong maning ta si mata-wanan tang aggisipen nira. Ig yawa Maria,
midio sa-saken ta ta-bat tang popotokon mo ong sobrang pagsinti.”
36 Mandian may tatang propitang babay ang don ka ong Timplo, ang
aran na si Ana. Tanandia ana ni Fanuel, ig tata ka ong mga inampo ni
Aser. Doro ra kamepet si Ana. Pitong takon lamang tanirang naga-pen
tang katawa na, 37 nabalo tanandia. Ig mandian walompolok may epat
dang takon tang idad na. Pirmi tanandia ong Timplo, kaldaw may labi,
ang pagdayaw ong Dios ig pagpaletem‡ mintras pangadi. 38 Ong oras
kang asi ang don pa da Jose, napalenget tang mepet ig nagpasalamat
ong Dios. Ig mimpisa don, pirmi tanandiang pagsayod natetenged ong
molang si Jesus ong tanan ang taw ang pamagelat kang maglibri tang
Dios ong Jerusalem.

Ang pagbalik da Jose ong Nazaret

39 Asing naboat da ni Jose may ni Maria tang tanan ang dapat boaten
nira sigon ong Katobolan tang Dios, minolik tanira ong banoa nira, ong

§ **2:23** 2:23 Exodo 13:2 * **2:24** 2:24 Asing timpo ni Jesus, ang “Timplo” yay ang kaimportantian ang palagsimban tang mga Judio. Don tanira pamagtorol tang mga bolontad nira ong Dios. Sari-saring klasi ta bolontad tang agto-dol nira ig mabasa ta tang natetenged ong mga narin ong Bokabolario, ong “Bolontad.”. † **2:32** 2:32 Isaias 42:6; 49:6 ‡ **2:37** 2:37 “Pagpaletem” obin poidi ka “pagpoasa.” Ong bitalang Tagalog yay ang “nag-aayuno.” Teta ang taw indi mamangan ong teled ta tatang timpo agod bogos ang i-dol na tang oras asta isip na ong pagpangadi na. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Magpaletem.”.

Nazaret sakep tang Galilea. 40 Don nambael ig namoirsa tang mola.
Ponok tanandia ta kinata-wanan ig inaloyan tanandia tang Dios.

Ang molang si Jesus napabo-wan ong Jerusalem

41 Takon-takon, kada Pista tang Pagta-lib tang Anghil,§ ang mga
ginikanan ni Jesus pamamista ong Jerusalem. 42 Animan asing tampolok
may doroa rang takon si Jesus, namista ka tanira sigon ong naogalian
nira. 43 Pagatapos tang pista, asing pamansiolik da tanira, napabo-wan si
Jesus ong Jerusalem, ang indi nata-wanan tang mga ginikanan na. 44 Ang
kalaom nira, tatabid lamang tanandia ong domang mga karomanan
nira. Animan, diritso ka tang panaw nira asta kinabotan ta nagapon ba-
lo nata-wanan nira ang belag pala ta aroman nira. Dinilem nira si Jesus
ong mga kaparintian ig kailala nira. 45 Asing indi inita nira, nagbalik
tanira ong Jerusalem para dilemen don. 46 Pagata-lib tang tolong kaldaw
ba-lo natoman nira don ong Timplo. Kakarong tanandia aroman tang
mga manigtoldok, ang pamasi ig pane-ma ong nira. 47 Gangabereng tang
tanan ang taw ang gangabasi ong nandia tenged ong kinata-wanan na
ig ong mga sabat na. 48 Asta ang mga ginikanan na, nangabereng ka
asing itaen nira tanandia don. Ganing ong nandia tang nanay na, “Anao,
angay maning ta na tang bindoat mo ong yamen? Doro rang ka-tekan
tang kolo amen ang pagdilem ong nio!”
49 Piro siminabat si Jesus, “Angay agdilemeno nindio? Indi amo gatako
ang dapat tarino ong balay tang Tatayo?” 50 Piro indi naintindian nira
tang maliag nang yaning.
51 Oman, siminabid da si Jesus ong nirang minolik ong Nazaret, ig
pirming masinomanen tanandia ong mga ginikanan na. Piro agpaino-
inon ang pirmi tang nanay na tang tanan ang mga bagay ang na.
52 Diritso tang pagbaraelen ni Jesus. Mas nagdolang tang kinata-wanan
na, ig mintras gaboay mas galipay ong nandia tang Dios asta ang mga
taw.

3

Ang pagtoldok ni Juan ang Manigboniag
(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Juan 1:19-28)

1 Yatampolok may lima rang takon ang kakarong si Tiberio, ang alawig
ang adi tang Roma. Si Poncio Pilato ka tang gobirnador tang Judea.
Si Herodes tang adi ong probinsia tang Galilea, ig ang logod nang si
Felipe ong mga tiritorio tang Iturea ig Traconite. Si Lisanias tang adi ong
Abilinia. 2 Da Anas ig Caifas pa ka tang mga kalawigan ang pangolokolo
ong mga padi. Mandian, asing timpong asi, don pagtinir si Juan ang ana
ni Zacarias ong logar ang anday gistar ang taw. Ig kiminabot ong nandia
tang bitala tang Dios. 3 Animan linibot-libot ni Juan* tang mga logar ong
magdobali-dobali tang sobang aggoyan ta Jordan. Pagtoldok tanandiang
ganing, “Magtogat amo ong mga kasalanan mi ig magpaboniag agod
patawaden amo tang Dios.” 4 Ong pagboat ni Juan ta maning ta sia,
nagmatod tang sinolat tang propitang si Isaias asing tokaw pa, ang
ganing:

---

§ **2:41** 2:41 Ang “Pista tang Pagta-lib tang Anghil” mga ong bitalang Grigo yay ang “Paskoa.” Na belag ta pario ong agganingen ang “Paskoa” mandian. Telekan ka ong Bokabolario. * **3:3** 3:3 Si Juan ang Manigboniag ya kay si Juan Bautista. “Manigboniag” tang maliag yaning tang “Bautista.”

"May paginiteg don ong logar ang anday gistar ang taw ang ganing,
'Simpanen mi tang paranawan tang Gino!
To-liden mi tang mga dalan ang panawan na!
5 Tambakan tang kada dibabak ang logar,
Ig pegnaken tang kada bolod ig bokid.
To-liden tang kada liko-likong dalan,
Ig tampayen tang mga lobak-lobak,
6 Agod itaen da tang tanan ang taw tang pagrilibrien tang Dios ong nira.' "

7 Yading mga taw ang namansipaning don ong ni Juan para mag-paboniag. Piro ganing tanandia ong nira, "Mga ma-kal amo! Sinopay nagpāman ong nindio ang palibri amo ong silot ang ipakabot tang Dios? 8 Mga matod ang pamagtogat amo ra ong mga talak mi, ipaita mi ong mga boat mi. Indi amo manalig ang indi amo silotan tenged lamang mga inampo amo ni Abraham. Agganingo ong nindio, maski ngani ang mga batong na, poiding boaten tang Dios ang magimong ana ni Abraham, mga galiliag lamang tanandia. 9 Alenget dang silotan tang mga taw!† Ang kaparioan nira mga papa ta ayong alenget dang pe-peten. Tenged ang kada papa ta ayo, mga indi pamorak ta masinlo, pe-peten lamang ig idapog ong apoy."

10 Animan nane-ma tang mga taw ong ni Juan, "Mga maning ta si, onopay dapat boaten amen?"

11 Siminabat si Juan, "Maning ta na tang boaten mi. Mga ang lambong mi doroa, i-dol mi tang tata ong anday lambong na. Maning ka atan mga bastanti tang pamangan mi, partian mi ka tang anday mapangan na."

12 May atan kang mga manigtokot ta bois ang namansipaning ong Juan para magpaboniag. Nane-ma tanira, "Maistro, yami, onopay boaten amen?"

13 Siminabat tanandia, "Indi amo manokot ta sobra ong dapat ang tokoton mi."‡

14 Nane-ma ka ong nandia tang mga sondalo, "Ig yami, onopa kay boaten amen?"

Siminabat ka si Juan, "Indi amo mandegdeg ig magbandan ta belag ta matod ong mga taw para mapangoarta amo. Magkontinto amo lamang ong soildo mi."

15 Asing mga timpong asi, pamaglangkag da tang mga taw ong pagk-abot tang Cristong§ pinangako tang Dios. Animan pamane-ma ra ong mga sadili nira mga si Juan ang na ya ray ang aggelaten nira. 16 Animan ganing si Juan ong nira, "Yo, pagboniago ong nindio ong wi lamang. Piro may komabot ang domaton ong yen ang magboniag ong nindio ong Ispirito Santo ig ong apoy. Mas alawig tang dengeg na ong yen, ig maski ngani magobad tang kordon tang rapak* na, belago ta bagay. 17 Listo ra tanandiang ipabelag tang moro-ya ong malalain, pario tang pagpakolay ta paray. Simeten tang simlat ig i-tang ong dispinsa. Piro sirokon tang kepa ong apoy ang indi mapatay-patay asta ong tanopa."

---

† **3:9** 3:9 "Alenget dang silotan tang mga taw!" Ong bitalang Grigo: Ang parakol listo rang ipe-pet ong lamot tang ayo. ‡ **3:13** 3:13 Ang mga Judio agpapagbayaden ta bois ong gobirno tang Roma, tenged ang banoa nira sakep tang inadian tang Roma asing timpo ni Jesus. § **3:15** 3:15 "Cristo" mga ong bitalang Grigo. Mga ong bitalang Hebreo, "Mesiyas." * **3:16** 3:16 Ang "rapak" yay ang mga tsinilas tang mga taw asing tokaw. Na boat ong olit ta ayep ig magang sandals mandian.

18 Doro pang mga bagay tang pinatako ni Juan ong mga taw ong
pagtoldok na tang Mo-yang Balita. 19 Sinambleng na tang ading si
Herodes natetenged ong bayaw nang babay ang si Herodias ang ga-pen
a-penan na, ig ong doma pang bindoat nang malalain.† 20 Tenged don,
pinapriso ni Herodes si Juan, ig ong bindoat nang asi mas nadolangan
pa enged tang kasalanan na.

Binoniagan si Jesus
(Mateo 3:13-17; Marcos 1:9-11)

21 Asing agboniagan ni Juan tang dorong taw don, nagpaboniag ka ong
nandia si Jesus. Pagatapos ta si, mintras pangadi si Jesus, nagabri tang
langit ig 22 napababak ong nandia tang Ispirito Santo ang magang lare. Ig
may tatang bosis nagalin ong langit ang ganing, “Yawa tang agmalenong
Anao. Galipayo ta mo-ya ong nio.”

Ang listan tang mga kamepet-mepetan ni Jesus
(Mateo 1:1-17)

23 Magtolompolok dang takon si Jesus asing magimpisa tanandiang
magtoldok. Ong pabetang tang mga taw, tanandia ana ni Jose. Mandian
si Jose ana ni Eli. 24 Si Eli ana ni Matat. Si Matat ana ni Levi. Si Levi ana
ni Melqui. Si Melqui ana ni Janai. Si Janai ana ni Jose. 25 Si Jose ana ni
Matatias. Si Matatias ana ni Amos. Si Amos ana ni Nahum. Si Nahum
ana ni Esli. Si Esli ana ni Nagai. 26 Si Nagai ana ni Maat. Si Maat ana ni
Matatias. Si Matatais ana ni Semei. Si Semei ana ni Josec. Si Josec ana
ni Joda. 27 Si Joda ana ni Joanan. Si Joanan ana ni Resa. Si Resa ana ni
Zerubabel. Si Zerubabel ana ni Salatiel. Si Salatiel ana ni Neri. 28 Si Neri
ana ni Melqui. Si Melqui ana ni Adi. Si Adi ana ni Cosam. Si Cosam ana
ni Elmadam. Si Elmadam ana ni Er. 29 Si Er ana ni Josue. Si Josue ana
ni Eliezer. Si Eliezer ana ni Jorim. Si Jorim ana ni Matat. Si Matat ana ni
Levi. 30 Si Levi ana ni Simeon. Si Simeon ana ni Juda. Si Juda ana ni Jose.
Si Jose ana ni Jonan. Si Jonan ana ni Eliakim. 31 Si Eliakim ana ni Melea.
Si Melea ana ni Menna. Si Menna ana ni Matata. Si Matata ana ni Natan.
Si Natan ana ni David. 32 Si David ana ni Jesse. Si Jesse ana ni Obed. Si
Obed ana ni Boaz. Si Boaz ana ni Salmon. Si Salmon ana ni Naason. 33 Si
Naason ana ni Aminadab. Si Aminadab ana ni Admin. Si Admin ana ni
Arni. Si Arni ana ni Esrom. Si Esrom ana ni Farez. Si Farez ana ni Juda.
34 Si Juda ana ni Jacob. Si Jacob ana ni Isaac. Si Isaac ana ni Abraham. Si
Abraham ana ni Terah. Si Terah ana ni Nahor. 35 Si Nahor ana ni Serug.
Si Serug ana ni Rehu. Si Rehu ana ni Peleg. Si Peleg ana ni Eber. Si Eber
ana ni Sala. 36 Si Sala ana ni Cainan. Si Cainan ana ni Arfaxad. Si Arfaxad
ana ni Shem. Si Shem ana ni Noe. Si Noe ana ni Lamec. 37 Si Lamec ana
ni Matusalem. Si Matusalem ana ni Enoc. Si Enoc ana ni Jared. Si Jared
ana ni Mahalaleel. Si Mahalaleel ana ni Kenan. 38 Si Kenan ana ni Enos.
Si Enos ana ni Set. Si Set ana ni Adan. Si Adan ana tang Dios.

4

Ang pagtokso ni Satanas ong ni Jesus
(Mateo 4:1-11; Marcos 1:12-13)

1 Asing pagalin ni Jesus ong soba tang Jordan, ginaeman da tanandia
tang Ispirito Santo. Ingkelan si Jesus tang Ispirito don ong logar ang

† **3:19** 3:19 Telekan ong Marcos 6:17.

anday tataw na.* 2 Ig don tanandia nagtinir ta epat ang polok ang
kaldaw ang agtokson ni Satanas. Ong mga kaldaw ang asi, inding pisan
pamangan si Jesus. Ig ong kaboayan linetem da tanandia.
3 Ganing si Satanas ong nandia, “Mga yawa ka kaman tang Ana tang
Dios, boaten mong tinapay tang mga batong na.”
4 Piro siminabat si Jesus, “Na-tang ong Sagradong Kasolatan, ‘Belag
lamang ta ong pamangan gaboi tang taw.’ ”†
5 Pagatapos ingkelan ni Satanas si Jesus ong tatang logar ang doro
kalawig, ig ong tanga papa-dek pinaita na ong ni Jesus tang tanan ang
mga nasion ig mga inadian ong kalibotan. 6 Oman ganing si Satanas, “I-
dolo ong nio tang tanan ang kagaeman ig manggad tang mga inadian
ang na. Tenged ang tanan ang narin inintriga ra ong yen, ig i-dolo ong
maski sinopay galiagano. 7 Animan ang tanan ang na magimong nio,
mga lomoda ong talongano ig ilalaeno nio bilang Dios mo.”
8 Siminabat si Jesus, “Na-tang ong Kasolatan,
‘Ang Ampoan mong Dios lamang tang ilalaen mong Dios.
Tanandia lamang tang sirbian mo.’ ”‡
9 Oman dayon sing ingkelan ni Satanas si Jesus don ong siodad tang
Jerusalem, ong talibobongan tang Timplo. Ganing si si Satanas ong
nandia, “Mga yawa ka kaman tang Ana tang Dios, abir, pabo-loga atan!
10 Tenged na-tang ong Kasolatan,
‘Tobolon tang Dios tang mga anghil na para bantayana nira.
11 Biotana nira agod maski ang kakay mo inding pisan masigbak ong
bato.’ ”§
12 Piro siminabat sing oman si Jesus, “Na-tang ka ong Kasolatan ang
ganing, ‘Indi sobokan mi tang Ampoan ming Dios.’ ”*
13 Pagatapos ang tokson din tanandia ni Satanas ong tanan ang klasi
ta tokso, nagalin da lamang si Satanas ig nagelat si ta domang oras.

Inimpisan ni Jesus tang mga boroaten na ong Galilea
(Mateo 4:12-17; Marcos 1:14-15)

14 Nagbalik si Jesus ong Galilea, ig ong nandia tang gaem tang Ispirito
tang Dios. Nabantog ong tanan ang logar don tang balitang natetenged
ong nandia. 15 Nagtoldok tanandia ong mga simban tang mga Judio,† ig
namagdayaw tang tanan ang taw ong nandia.

Indi rinisibi si Jesus ong Nazaret
(Mateo 13:53-58; Marcos 6:1-6)

16 Minolik si Jesus ong Nazaret, ang logar ang pinambaelan na. Pario
tang naogalian na, asing Kaldaw dang Igperenay‡ napaning tanandia
ong simban nira. Kimindeng tanandia para magbasa tang Sagradong
Kasolatan, 17 ig sindol ong nandia tang sinolat tang propitang si Isaias.
Bino-kad na ong parting gasolatan ta maning ta na:
18 “Ong yen tang Ispirito tang Dios,

---

* **4:1** 4:1 Ang “logar ang anday tataw na,” mga ong bitalang Tagalog, “ilang.” Maliag yaning, kabobokidan obin mga logar ang alawid ong lansangan ig anday taw ang gistar don. Tatang logar ang silinsio ig anday distorbo, agod mas madaling magampo ong Dios. † **4:4** 4:4 Deuteronomio 8:3 ‡ **4:8** 4:8 Deuteronomio 6:13 § **4:11** 4:10-11 Salmo 91:11-12 * **4:12** 4:12 Deuteronomio 6:16 † **4:15** 4:15 Ang goy ong simban tang mga Judio ay “sinagoga.” Telekan ong Bokabolario, ong “Sinagoga.”. ‡ **4:16** 4:16 Ang “Kaldaw ang Igperenay” tang mga Judio ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagakorop si tang kaldaw.

tenged yo tang pinilik na para magpatako tang Mo-yang Balita ong mga
malilised.
Sinobolo nandia para magpatako ong mga priso ang librien da tanira,
Ig ong mga boray ang mangaita ra tanira.
Sinobolo ka para librien tang mga agdegdegen,
19 Ig para ipatako ang kiminabot da tang oras ang tabangan tang Dios
tang banoa na!”
20 Oman linolon nang moman tang sinolatan, binalik na ong manigta-
bang ong simban, ig kiminarong tanandia para magtoldok. Dorong pa-
dek ong nandia tang tanan ang taw don ong simban. 21 Ganing si Jesus
ong nira, “Ang naba-yan ming nang kasolatan, gainabo ra mandian.”
22 Dinayaw tanandia tang tanan, ig nangabereng tanira ong mga
maosay ang pamitala na. Piro ganing ka tanira, “Elat kanay! Gailala ta
tang taw ang na! Ana ka lamang tanandia ni Jose!”
23 Animan ganing si Jesus, “Sigoradong aningen mi ong yen tang
sarabien ang na, ‘Doktor, bolongon mo tang sadili mo.’ Ig aningen mi
pa ka ong yen, ‘Boaten mo ka tarin ong sadiling banoa mo tang pario
tang nabalitan amen ang bindoat mo ong Capernaum.’ 24 Piro ang
kamatodan, anday propitang aggilalaen ong sadiling logar na. 25 Pario
ta narin: Asing timpo tang propitang si Elias, indi kiminoran ong teled
ta tolong takon may tenga, ig nagkatinir ta grabing tagletem ong bilog
ang banoa. Ong timpong asi, doro kang babay ang balo tarin ong Israel.
26 Piro indi enged sinobol tang Dios si Elias ong nira para tomabang.
Don lamang tanandia sinobol ong tatang babay ang balo ang belag ta
Israelita, don ong Sarepta sakep tang Sidon. 27 Maning ka ta si asing
timpo tang propitang si Eliseo. Doro kang may masit nirang liproso tarin
ong Israel. Piro anda enged ay pinao-ya ong nira maski tambilog. Si
Naaman lamang, ang taga Siria, tang pinao-ya.”
28 Dorong kasisilagen tang mga taw don ong simban asing pagabasi
nira tang inaning ang asi ni Jesus. 29 Namansi-deng tanirang tanan ig
sinolmon nira tanandia asta maloa ong lansangan. Ang lansangan nira,
ga-tang ong dibabaw tang tatang bokid, ig ingkelan nira si Jesus ong binit
na para ibo-log ong pangpang. 30 Piro nagpanaw si Jesus ong ka-ngan
nira ig nagalin.

Ang taw ang aggaeman ta malain ang ispirito
(Marcos 1:21-28)

31 Magalin don, napaning si Jesus ong banoa tang Capernaum, sakep
tang Galilea. Don si tanandia nagtoldok ong mga taw ong Kaldaw
ang Igperenay. 32 Ig nangabereng tanira ta mo-ya, tenged gitaen ong
pagtoroldokon na ang may sadiling aotoridad na. 33 Don ka ong simban
ang asi, may tatang taw ang aggaeman ta dimonio, obin malain ang
ispirito. Giteg tang taw ang asi ta mapoirsa ang ganing, 34 “Aroy! Jesus
ang taga Nazaret! Angay pagpalabeta ong yen? Onopa? Napaninga tarin
para langgaen aming mga dimonio? Gailalā yen! Yawa tang Sagradong
Ana tang Dios!”
35 Sinambleng ni Jesus tang malain ang ispirito ang ganing “Magipesa!
Lomboā atan ong taw ang asia!” Ig ong talongan tang tanan, pinabegtak
tang dimonio tang taw, oman limindoa ang indi pinasitan na.
36 Nangabereng tang tanan ig namagampang-ampang ang ganing,
“Onopa na? May aotoridad ig gaem tang bitala na! Aggordinan na

lamang tang mga dimonio ang lomboa, pamagtoman ang lagi!” 37 Ig indi
naboay nabantog tang balitang natetenged ong ni Jesus ong bilog ang
logar ang asi.

Yading pinao-ya ni Jesus
(Mateo 8:14-17; Marcos 1:29-34)

38 Nagalin si Jesus ong simban ig napaning ong balay ni Simon. Na
pala, ang panogangan ang babay ni Simon agkinten ta doro. Animan
nagigampang tanira ong ni Jesus ang pao-yaen na kay. 39 Napalenget
si Jesus ong silid tang aglolbogan tang mepet ig inordinan na tang kinit
ang magpoas. Ig nagpoas ka kaman tang kinit na. Oman dayon dang
nambangon tang mepet ig nagasikaso ong nira.

40 Asing gakorop da tang kaldaw, ang tanan ang may mga masit nira,
maski onopang klasiay ta masit, ingkelan tang mga tangay nira ong
ni Jesus. Binondo na tang kalima na ong kada tata ig pinao-ya na
tanira. 41 Namansiloa ong kayadian tang mga dimonio. Pagaloa nira,
namansiteg tang mga dimonio ang ganing, “Yawa tang Ana tang Dios!”
Piro sinambleng tanira ni Jesus ig indi pinagnan ang mamagbitala,
tenged gailala nirang tanandia tang Cristo.

Nagtoldok si Jesus ong Judea
(Marcos 1:35-39)

42 Pagaramal, nagalin si Jesus ig napaning ong tatang logar ang anday
gistar ang taw. Dinilem tanandia tang mga taw, ig pagatoman nira
nagpakiloy tanira ang indi kang lagi tanandia magalin. 43 Piro ganing si
Jesus ong nira, “Kaministiran kang magtoldoko ong domang mga logar
tang Mo-yang Balitang natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang
adi. Sia tang dailan animan sinobolo tarin.” 44 Animan nagpadayon
tanandiang nagtoldok ong mga simban tang mga Judio don ong probin-
sia tang Judea.§

5

Ginoyan ni Jesus tang primirong mga sinagpan na
(Mateo 4:18-22; Marcos 1:16-20)

1 Tatang kaldaw napaning si Jesus ong binit tang baybay tang Talsi
tang Genesaret.* Dorong taw ang pamagsiriek-siekan don ong nandia,
tenged gangaliliag ang mamasi tang agtotoldok nang nagalin ong Dios.
2 May doroa nga bilogan ang inita ni Jesus ong dalay-dalayan tang talsi.
Ang mga manigyan pamagbonlaw pa tang mga lambat nira. 3 Ig tenged
ong dorong taw, siminay si Jesus ong tatang bilog ang may nandia si
Simon. Nagigampang si Jesus ang ipadistansia na kay ta ge-ley ong
dalay-dalayan tang talsi. Oman kiminarong da tanandia ong bilog para
magtoldok ong mga taw.

4 Pagatapos ang nagtoldok si Jesus, ganing tanandia ong ni Simon,
“Palaod ita ig ita-tak mi tang mga lambat mi.”

5 Piro ganing si Simon, “Magino, nagdamal aming nagpatikaseg, an-
dang pisan ay nakomit amen. Piro tenged inaning mo, sigi, palaod
ita, ita-tak amen tang lambat.” 6 Maning ta si tang bindoat nira ig

§ **4:44** 4:44 Ong domang lomang kopia tang sagradong kasolatan, ang nasolat ong bitalang Grigo belag ta probinsia ta Judea kondi probinsia tang Galilea. * **5:1** 5:1 Ang Talsi tang Genesaret, ya kay ang Talsi tang Galilea.

doro-dorong yan tang nakomit nira, asta alos malasik da tang lambat!
7 Animan linambay nira tang mga karomanan nira ang don ong domang
bilog para tomabang, ig napalenget ka tang mga karomanan nira. Asing
na-mok da tang doroa nga bilogan ta yan, midio tomalmed da. 8 Pagaita
ni Simon Pedro, liminod tanandia ong talongan ni Jesus ig nabita-
lang ganing, “Magino, palawida ong yen, tenged yo mapinagtalakeno!”
9 Maning ta si tang nabitala na tenged nagolpian tanandia asta ang mga
karomanan na ong doro-dorong nakomit nira. 10 Maning ka ta si da
Santiago may si Juan, ang mga ana ni Zebedeo ig kasosio ni Simon. Oman
ganing si Jesus ong ni Simon, “India meled. Impisa mandian, imbis ang
magyana, maekelan mo ra tang mga taw agod mamagparet tanira ong
Dios.”
11 Animan asing napatakat da nira tang mga bilog, bino-wanan nira
tang tanan ig siminabid da ong ni Jesus.

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ang may masit nang liproso
(Mateo 8:1-4; Marcos 1:40-45)

12 Asing don si Jesus ong tatang lansangan, napalenget tang tatang
taw ang may masit nang liproso.† Pagaita na ong ni Jesus, diminagpa
tanandia ong talongan na ig nagpakiloy ang ganing, “Magino, gata-
wananong mapao-yao nio mga galiliaga lamang.”
13 Bindiotan ni Jesus tang liprosong asi ig minaning, “Galiliago! Mago-
yā ra!” Ig lagi-lagi nago-ya tang masit na ig nanlimpio ra tang olit na.
14 Piro sinoyonan tanandia ni Jesus ang ganing, “India enged mamalita
maski ong ninopa. Paninga lamang ong padi ong Timplo ig ipaita mo ang
yawa mo-yā ra. Oman magtorola tang bolontad ang sigon ong Katobolan
ni Moises bilang pamatod ong mga taw ang nago-ya ra tang masit mo ig
limpioa ra.”‡
15 Piro mas nabantog pa ka enged tang balitang natetenged ong ni
Jesus. Animan mas nagdolang tang mga taw ang agpaning ong nandia
para mamasi ig agod pao-yaen tang mga masit nira. 16 Piro madagmit
si Jesus ang agpaning ong mga logar ang anday gistar ang taw para
mangadi.

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang paralisado
(Mateo 9:1-8; Marcos 2:1-12)

17 Tatang kaldaw, asing pagtoldok si Jesus, may kakarong ka don ang
mga Pariseo§ ig mga manigtoldok tang Katobolan. Ang mga taw ang
narin namagalin ong tanan ang mga banoang sakep tang mga probinsia
tang Galilea may Judea, asta ong siodad tang Jerusalem. Ig ong ni Jesus
tang gaem tang Dios para magpao-ya tang may mga masit. 18 Mintras
pagtoldok si Jesus, may mga taw ang kiminabot ang pamagtoang ta

† **5:12** 5:12 Ang masit ang “liproso” tatang masit ong olit ang panalid ig makaeled ang pa-dekan. Asing timpo ni Jesus, ang pabetang ong mga liproso maboling ang taw. Dorog kapongaw tang pagkabetang nira tenged sigon ong Katobolan ni Moises, ang mga liproso agbawalen ang ma-pen ong mga pamagsimba ig indi poiding palenget ong domang taw. ‡ **5:14** 5:14 Asing timpo ni Jesus, sari-saring klasi ta bolontad tang agto-dol tang mga taw ong Dios, don ong Timplo. Ang tatang klasi ta bolontad ay bolontad bilang pagpasalamat ong Dios ong grasia ig tabang ang narisibi. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Bolontad.” § **5:17** 5:17 Ang mga “Pariseo” tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Doro kaigpit tang pagtoman nira ong Katobolan ni Moises asta ong domang mga tobol ang dinolang atan.

tatang taw ang paralisado ang lolbog lamang ong bayan-bayan. Pag-
prosigir din tanirang ma-led ong balay para mapalenget nira ong ni
Jesus tang taw ang asing paralisado. 19 Piro anday mata-liban nira
tenged dorong taw don. Animan ang bindoat nira, kimina-yat tanira
ong dibabaw tang balay ig binoloat nira tang katep don ong toga ni
Jesus.* Oman don sinonton nira tang paralisado, ang lolbog lamang ong
bayan-bayan, ong talongan ni Jesus. 20 Asing itaen ni Jesus ang mapoirsa
tang pagtalig nira ong nandia, ganing tanandia ong paralisado, "Tangay,
pinatawad da tang mga kasalanan mo."
21 Pagabasi ta si tang mga manigtoldok may ang mga Pariseo,
namagena-ena ong sadili nira ang ganing, "Aroy! Sinopa nang pangin-
solto ong Dios? Dorog kabelat tang kasalanan ang na! Anday domang
mapagpatawad tang mga kasalanan ta, ang Dios lamang!"
22 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nira. Animan ganing
tanandia, "Angay pamagisip amo ta maning atan? 23 Ong aypa tang
mas madaling yaning tarin ong taw ang nang paralisado? 'Pinatawad
da tang mga kasalanan mo'? Obin ang maning ong nandia, 'Kendenga
ig panaw.' 24 Animan mandian, pao-yaeno rang lagi tanandia para
mapamatodano ong nindio ang yo, ang Ana ta Taw,† may gaemo kaman
tarin ong kalibotan para magpatawad tang mga kasalanan." Oman
ganing si Jesus ong paralisado, "Kendenga! Takanen mo tang aglolbogan
mo ig molika ra." 25 Oman kimindeng ang lagi tang taw ang asi ong
talongan tang tanan. Sinakan na ra tang bayan-bayan na ig minolik ang
pagdayaw ong Dios.
26 Pisan ang nangabereng ig pinangeldan tang mga taw. Animan
namagdayaw tanira ong Dios ang ganing, "Makabebereng tang mga
bagay ang inita ta mandian!"

Ginoyan ni Jesus si Levi
(Mateo 9:9-13; Marcos 2:13-17)

27 Pagatapos ta si, nagpanaw si Jesus. Inita na tang tatang manigtokot
ta bois, ang aran na si Levi.‡ Don tanandia kakarong ong paragtokotan
ta bois. Ganing ong nandia si Jesus, "Impisa mandian, tomabida§ ra ong
yen." 28 Ig kimindeng si Levi, bino-wanan na tang tanan ig siminabid
ong ni Jesus.
29 Nagsimpan si Levi ta mabael ang kombida ong balay na para ong
ni Jesus. Yadi kang aroman nirang pamamangan ang mga manigtokot
ta bois ig domang mga taw. 30 Pagaita tang mga Pariseo asta ang mga
karomanan nirang manigtoldok,* namagriklamo tanira ig ganing ong

---

* **5:19** 5:19 Don ong logar nira, plastado tang mga katep ta balay. Narin mategat piro poiding boloaten. Ang katep nira pagsirbing palapriskoan obin parame-ladan ta maski onopa. † **5:24** 5:24 "Ana ta Taw" tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titolong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ **5:27** 5:27 Si Levi aggoyan ka ta Mateo. Telekan ong Mateo 9:9. § **5:27** 5:27 Ang maliag yaning, tomabid si Levi ong ni Jesus bilang sinagpan na, ig magosoy ong nandia ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw. Ang bitalang "sinagpan," mga ong Tagalog yay ang "alagad." * **5:30** 5:30 Ang mga "manigtoldok tang Katobolan," teta aggoyan ka ta mga "eskriba" mga ong Tagalog.

mga sinagpan ni Jesus, “Angay ga-pen amo ang pamangan ig panginem
ong mga manigtokot ta bois ig ong domang mga mapinagtalaken?”†
31 Piro si Jesus tang siminabat ong nira, “Ang mga taw ang anday masit
nira, anday kaministiran ta manigbolong. Ang may mga masit lamang
tang kaministiran ang bolongon. 32 Pario ka ta si, yo, indio napaning
tarin para goyano tang mga taw ang ganing anday talak nira. Napaningo
ta para goyano tang mga taw ang aggakon nirang tanira mapinagtalaken
agod mamagtogat tanira.”

Ang inaning ni Jesus natetenged ong pagpaletem
(Mateo 9:14-15; Marcos 2:18-20)

33 May mga taw ang nane-ma ong ni Jesus, “Ang mga sinagpan ni Juan,
madagmit ang pamagpaletem‡ ig pamangadi. Maning ka ta si tang mga
sinagpan tang mga Pariseo. Piro ang mga sinagpan mo, angay pirmi
tanirang pamamangan ig pamanginem?”
34 Ganing ang siminabat si Jesus, “Pabetang ta may kasalan. Onopa?
Maimo bato ang indi mamangan tang mga tangay tang laling ba-long
kinasal mintras aroman pa nira? Mamangan ka enged tanira! 35 Piro
komabot tang kaldaw ang komiten ong nira tang laling kinasal, ig ya ray
ang oras ang tanira mamagpaletem.”

Ang dating toldok tang Katobolan belag ta bagay ong ba-long toldok ni Jesus
(Mateo 9:16-17; Marcos 2:21-22)

36 Nagtorol si Jesus ong nira ta tata pang palimbawa. “Anday paglasik
ta ba-long lambong para itambel na ong lomang lambong. Mga maning
ta si tang boaten na, malangga lamang tang ba-long lambong, ig ang
itambel ang asing ba-lo belag ka ta bagay ong lomang lambong. 37 Ya
ka, anda kay pagbetang ta ba-long bino§ ong lomang tereldan ang olit
ta ayep ang indi ra maonat. Tenged lompok tang tereldan tenged ong
ba-long bino. Oman, mailat tang bino ig indi ra mapakinabangan tang
tereldan ang asi. 38 Animan kaministiran ang enged, ang ba-long bino
ibetang ong ba-lo kang tereldan. 39 Ig anday galiliag ang manginem ta ba-
long bino mga sanay dang manginem tang naboay da, tenged aningen
na, ‘Mas masabor tang naboay da.’ ”

6

Ang te-ma natetenged ong Kaldaw ang Igperenay
(Mateo 12:1-8; Marcos 2:23-28)

1 May tatang Kaldaw ang Igperenay, tata-lib da Jesus ong mga kako-
man ang arayegen da lamang. Mintras tata-lib tanira, ang mga sinagpan
na pamanlantok ta pirapang koay na oman aggeyeben nira. 2 Pagaita
tang mga Pariseo, ganing tanira, “Hoy! Mandian Kaldaw ang Igperenay.
Kontra ong Katobolan tang agboaten ming asia.”*

---

† **5:30** 5:30 “Mapinagtalaken” tang goy tang mga Pariseo ong domang mga kasimanoa nirang indi pamagtoman ta osto tang toromanen nira. Agpabetang ka tang mga Pariseo ang malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang doma ong nira mga dayador. ‡ **5:33** 5:33 “Pamagpaletem” obin poidi ka “pamagpoasa.” Telekan ong Bokabolario, ong “Magpaletem.” § **5:37** 5:37 Ang “bino” tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Ang mga obas, mga ong bitalang English yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Bino.” * **6:2** 6:2 Para ong mga Judio, bawal ang magobra ong Kaldaw ang Igperenay, maski ge-ley lamang ang bagay.

3 Ganing si Jesus ang siminabat, “Angay? Indi gabasa mi ong
Sagradong Kasolatan tang bindoat ni David asing linetem da tanandia
may ang mga karomanan na? 4 Siminled tanandia ong balay tang
Dios, nangomit tang sagradong tinapay ang nabolontad da ong Dios, ig
namangan. Sindolan na pa tang mga karomanan na, maski sigon ong
Katobolan, ang mga padi lamang tang poiding mamangan ta si.” 5 Ig
ganing pa si Jesus ong nira, “Yo, ang Ana ta Taw, yo tang may gaem ang
maganing mga onopay poiding boaten mga Kaldaw ang Igperenay.”

Ang taw ang pilay tang tatang kalima na
(Mateo 12:9-14; Marcos 3:1-6)

6 May tata sing Kaldaw ang Igperenay napaning si Jesus ong simban
tang mga Judio ig nagtoldok. May tatang lali don ang pilay tang kalima
nang to. 7 Ang mga Pariseo ig ang mga manigtoldok tang Katobolan,
pamagdilem ta dailan agod madimanda nira si Jesus ong mga agboaten
na. Animan pamagbantay tanira mga pao-yaen na tang taw ang asi
maski Kaldaw ang Igperenay. 8 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen
nira. Animan ganing tanandia ong taw ang asing pilay tang kalima na,
“Tania kay! Kendenga tani ong tokawan.” Ig liminenget ka tang lali.
9 Oman ganing si Jesus ong nira, “Te-maen amo yen, onopay agpagnan
ong Katobolan ang poiding boaten mga Kaldaw ang Igperenay? Ang
magboat ta mo-ya obin ang magboat ta malain? Magsalbar ta masig
ka taw ta obin mamatay?” 10 Pina-dekan ni Jesus tanirang tanan ong
palibot na, oman minaning ong taw ang asing pilay, “Abir, yonat mo tang
kalima mo.” Inonat na tang kalima na ig nago-ya ka kaman. 11 Piro pisan
ang pinangerepan tang mga Pariseo ig ang mga manigtoldok, animan
namagampang-ampang mga onopay dapat ang boaten nira ong ni Jesus.

Namilik si Jesus tang tampolok may doroang apostolis na
(Mateo 10:1-4; Marcos 3:13-19)

12 Pagatapos ta si, may kaldaw ang siminakat si Jesus ong tatang bokid.
Nagdamal tanandia don ang nangadi. 13 Pagaramal, ginoyan na tang
mga sinagpan na ig namilik tanandia ta tampolok may doroa ong nira,
ang ginoyan nang mga apostolis† na. 14 Narin tang mga aran nira: Si
Simon ang pinaranan na ra ta Pedro, ig si Andres ang logod ni Pedro; da
Santiago, Juan, Felipe, Bartolome, 15 Mateo, Tomas, ig Santiagong ana ni
Alfeo; si Simon ang pagmal ta mo-ya ong banoa nang Israel;‡ 16 si Judas
ang ana ni Santiago, ig si Judas kang Iscariote ang nagimong traidor.

Nagtoldok si Jesus ig nagpao-ya tang may mga masit nira
(Mateo 4:23-25)

17 Siminoldak si Jesus, aroman na tang mga apostolis na, asta kim-
inabot ong tatang patag ang logar ang mala-bang. Don ka tang yading
mga sinagpan§ na ig ang doro-dorong taw ang namagalin ong bilog ang
Judea ig siodad tang Jerusalem, asta ong mga siodad tang Tiro ig Sidon,
ang alenget ong baybay. 18 Namansipaning tanira don para mamasi ong
ni Jesus, ig agod pao-yaen tang mga masit nira. Maski ang mga taw ang

† **6:13** 6:13 Ang maliag yaning tang bitalang “apostolis” ay “Sinobol.” Telekan ong Bokabolario.

‡ **6:15** 6:15 Ong bitalang Grigo: Simon ang Makabanoa § **6:17** 6:17 Ang mga “sinagpan” ni Jesus belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi asta ang domang taw ang pirming pamansitabid ong nandia. Ang bitalang “sinagpan,” mga ong Tagalog yay ang “alagad.” Telekan ka ong Bokabolario.

agpaliwagan ta mga malalain ang ispirito napao-ya na ka. 19 Animan ang
tanan tang taw don pamagprosigir ang mate-lek ong nandia, tenged may
gaem ang pagalin ong nandia ig namago-ya tang tanan.

Ang mga masoirti ig ang mga kailo ka
(Mateo 5:1-12)

20 Pina-dekan ni Jesus tang yading mga sinagpan na ig minaning,
"Masoirti among mga malilised,
tenged yamo tang mabilang ong inadian tang Dios.
21 "Masoirti among mga gangaletem mandian,
tenged paelenen amo.
"Masoirti among mga pamagini-yak mandian,
tenged mangalipay amo.
22 "Masoirti amo mga aggakigan ig agpalayasen amo ta mga taw,
agginsolton ig agpakalainen natetenged ong yen, ang Ana ta Taw.
23 Dapat mangalipay amo ig lomo-to ong sobrang kalipay mga narin ay
mainabo. Tenged dorog kasinlo tang balet ang marisibi mi don ong
langit. Demdemen mi, ang agboaten nirang asia ong nindio, pario ka
tang bindoat tang mga kamepet-mepetan nira ong mga propita asing
tokaw.
24 "Piro yamong mga manggaden mandian, kailo amo ka!
Tenged napasaran mi ra tang kambengan mi.
25 "Ig yamong mga pamagpagosto mandian, kailo amo ka!
Tenged komabot tang timpong mangaletem amo.
"Ig yamong gangalipay mandian, kailo amo ka!
Komabot tang kaldaw ang mangapongaw amo ig mamagini-yak.
26 "Kailo amo ka mga dayawen amo tang tanan ang taw! Tenged
maning ka ta si tang bindoat tang mga kamepet-mepetan nira ong mga
pangambong tanira propita asing tokaw."

Gegman mi tang mga kasoay mi
(Mateo 5:38-48; 7:12a)

27 "Piro ganingo ong nindiong mga pamamasi, gegman mi tang mga
kasoay mi. Magboat amo ta mo-ya ong mga gangasilag ong nindio.
28 Ipangadi ming pangaloyan tang Dios tang mga pamagsompa ong nin-
dio, ig ipangadi mi ka tang mga pamandegdeg ong nindio. 29 Pabetang
ta, mga tampalingena ong emet mo, ipatalonga mo pa tang dobali. Mga
kinalaw ong nio tang takol mo, india magriklamo. I-dol mo pa tang
lambong mong doma. 30 Oldan mi ka tang mga pama-dol ong nindio, ig
mga komiten tang domang taw tang maski onopang gamit mi, indi ra
bawien mi. 31 Boaten mi ong masig ka taw mi tang onopay galiliagan
ming boaten ka nira ong nindio.
32 "Mga pagmal amo lamang ong mga taw ang pagmal ong nindio,
onopa pay elaten ming balet? Tenged maski ngani ang mga mapinag-
talaken pamagmal ka ong mga pamagmal ong nira. 33 Ig mga pamag-
boat amo lamang ta mo-ya ong mga pamagboat ta mo-ya ong nindio,
onopa kay elaten ming balet? Maski ngani ang mga mapinagtalaken
pamagboat ka ta maning ta sia. 34 Ig mga pagpaotang amo lamang ong
mga taw ang gangabayad ong nindio, onopa ka tang elaten ming balet?
Maski ngani ang mga mapinagtalaken ay pagpaotang ka ong kapario
nirang mapinagtalaken, tenged pamanigoro ang mangabayad tanira.
35 Piro maning ta na tang boaten mi. Gegman mi tang mga kasoay mi ig

magboat amo ta mo-ya ong nira. Magpaotang amo ig indi amo magelat
ta bayad. Ong maning ta sia, doro kabael tang risibien ming balet, ig
mabilang among mga ana tang Kalawig-lawigan ang Dios. Tenged mo-
ya tang Dios maski ong mga taw ang anday sasayod ta ogali ig indi
gangatakong magdemdem ta otang ang nem ong nandia. 36 Animan,
magimong masine-bekanen amo, pario tang Tatay mi ong langit, ang
masine-bekanen."

Indi amo magosgar ong aroman ming taw
(Mateo 7:1-5)

37 "Indi amo magosgar ong aroman ming taw, agod indi amo ka
osgaran tang Dios. Indi amo maning ang dapat tanira silotan, agod indi
amo ka silotan. Magpatawad amo ong kapario mi, agod patawaden amo
tang Dios. 38 Magtorol amo ong doma, ig oldan amo ka tang Dios. Ostong
sekeb, banet, eyeg-eyegen, ig bobolik pa tang i-dol ong nindio. Tenged
ang serekeban ang gamiten mi ong doma, sia ya kay ang gamiten tang
Dios ong nindio."
39 Nagistoria pa si Jesus ong mga palimbawa. Ganing tanandia, "Poid-
ing magantabay tang boray ong kapario nang boray? Indi! Tenged pario
tanirang mabo-log ong adalem ang galoang. 40 Anday manigadal ang
mas matako ong maistro na. Piro mga natoldokan da ngani tanandia,
kapario ra ka tanandia tang maistro na.
41 "Angay aggitaen mo tang poling tang logod mo, piro indi gitaen mo
tang sadiling poling mo ang midio ra troso ong mata mo? 42 Monopa
maning mo ong logod mo, 'Abir, komiten ta tang poling mo.' Piro
atan ngani ong mata mo indi gitaen mo tang troso. Sinoa ra ka enged?
Komiten mo kang lagi tang troso ong mata mo, agod maitā ta mo-ya ig
matabangan mo tang logod mong komiten tang poling na."

Mailala ta tang taw ong mga bitala na
(Mateo 7:16-20; 12:33-35)

43 "Anday masinlong papa ta ayong pamorak ta anday sayod, ig anda
kay malain ang pamorak ta mo-ya. 44 Mailala tang kada papa ta ayo ong
borak na. Tenged ang mga katenekan indi mamorak ta igos, ig ang papa
ta bantol-bantol indi ka mamorak ta obas. 45 Ang mga taw pario ra ka
ta si. Ang taw ang mo-ya, poros mo-ya tang bibitala na, tenged mo-ya
tang ga-tang ong popotokon na. Piro ang taw ang anday sasayod ta ogali,
poros malain tang agbibitala na, tenged anda kay sasayod tang ga-tang
ong popotokon na. Tenged mga onopa tang loloa ong anga ta, sia ya kay
ang ga-tang ong popotokon ta."

Doroang klasi ta taw ang nagpa-deng ta balay
(Mateo 7:24-27)

46 Ganing pa si Jesus, "Angay gogoy amo ong yen ang ganing 'Gino!
Gino!' Piro indi ka agtomanen mi tang agtotobolo ong nindio? 47 Ang
taw ang agpalenget ong yen, pamasi ig pagtoman tang agganingo ong
nandia, begen amo yen mga onopay kaparioan na. 48 Tanandia pario
ta tatang taw ang nagpa-deng ta balay ang may masinlong pondasioan
na. Nagali tanandia ta adalem asta nakabot na tang batong pa-dengan
na ta adili. Namā ig dinalanan tang balay na ta mapoirsang wi, piro
indi napakedeg tang balay ang asi, tenged mabaked tang pagkaboat na.
49 Piro ang taw ang pamasi ong yen ang mga bitala ig pagatapos indi

agboaten na, tanandia pario ta tatang taw ang nagpa-deng ta balay ang
anday pondasion na. Namā ig dinalanan tang balay na ta mapoirsang
wi. Dayon ang siminomba ig lobot ang nangabola-tak."

7

Pinao-ya ni Jesus tang torobolon tang kapitan
(Mateo 8:5-13)

1 Pagatapos ni Jesus ang nagtoldok ong mga taw tang tanan ang na,
napaning tanandia ong Capernaum. 2 Don may tatang kapitan tang mga
sondalo ang taga Roma, ang may torobolon nang agmalen na ta mo-
ya. Pagmasit tang torobolon nang narin ig agpakamo-kamo ra. 3 Asing
mabalitan tang kapitan tang natetenged ong ni Jesus, nanobol tanandia
ta pirapang mga mepet tang mga Judio para ampangan nira si Jesus
ang paningan na kay ig pao-yaen na tang torobolon na. 4 Pagakabot
tang mga sinobol ong ni Jesus, dorong pakiloy nira ong nandia ig ganing
tanira, "Doro kao-ya tang kapitan ang asi. Mga maimo lamang, tabangan
mo kay tanandia. 5 Tenged itang mga Judio, agmalen ita ka nandia.
Pinaboatan ita pa nandia ta tatang simban."
6 Animan siminabid si Jesus ong nira. Ang asing alenget da tanira
ong balay tang kapitan, nanobol tang kapitan ong mga tangay na ang
bagaten kay nira si Jesus. Sinoyonan na tanira ang ganing, "Aningen
mi patigayon ang indi ra magpabedlay tanandia. Belago ta bagay ang
magrisibi ong nandia ong balay amen. 7 Ig belago ka ta bagay ang
tomalonga ong nandia. Piro maski mitala ra lamang tanandia, mago-ya
ra tang torobolono. 8 Gata-wanano, tenged maski yo, pagpasakepo ong
mga alalawig ang pangolokolo. Ig may gasakepano kang mga sondalo.
Mga aningeno tang tata, 'Panawa!' panaw ka tanandia. Ig ong tata,
'Tania!' lelenget ka tanandia. Ig mga ong torobolono, 'Boaten mo na!'
maning ka don tang agboaten na."
9 Nabereng si Jesus asing pagabasi na tang sinoyon tang kapitan.
Ig siminalonga ong doro-dorong taw ang pamansitabid ong nandia ig
minaning, "Ong matod, maski ngani ong yaten ang mga Israelita,* indio
pa gabagat ta taw ang maning ta na kabael tang pagtalig na."
10 Pagaolik tang mga sinobol tang kapitan, inita nirang mo-ya ra tang
torobolon.

Binoi ni Jesus tang ana tang babay ang balo

11 Pagatapos ta si, napaning si Jesus ong tatang banoa ang aggoyan ta
Nain. Siminabid ong nandia tang mga sinagpan na ig ang doro-dorong
taw. 12 Asing gingabot da tanandia / (tanira) ong lansangan, (may)
nabagat na tang (nirang) dorong taw ang loloa ang pamaglebeng ta
patay. Na bogtong ang anang lali tang tatang babay ang balo. 13 Pagaita
tang Gino ong nanay tang napatay, dorong katete-beken na ig ganing
ong babay, "India ra magini-yak." 14 Napalenget si Jesus ig bindiotan
na tang bayan-bayan ang agbe-tangan tang patay, / (tang longon) ig
siminareng ka tang mga pamagtakan. Oman ganing si Jesus ong patay,
"A-oy, mambangona ra."
15 Nambangon kaman tang patay ig minitala. Oman ganing si Jesus
ong nanay, "Nani ra tang ana mo."

---

* **7:9** 7:9 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio.

16 Pisan ang pinangeldan tanirang tanan ig namagdayaw tanira ong
Dios ang ganing, “Indi enged galipatan tang Dios tang banoa na. Pina-
paning na ong yaten tang tatang makagagaem ang propita!”
17 Ig ang balitang narin ang natetenged ong ni Jesus nabantog ong bilog
ang Judea asta ong mga logar ang alelenget don.

Ang inaning ni Jesus ong mga sinobol ni Juan ang Manigboniag
(Mateo 11:2-19)

18 Ang tanan ang nang gainabo, agbebeg ong ni Juan tang mga sinag-
pan na. 19 Animan ginoyan na tang doroa ong nira ig pinapaning na
ong Gino para te-maen nira mga tanandia ra kaman tang aggelaten
ang komabot, obin mga may domang komabot ang dapat elaten pa.
20 Pagakabot nira ong ni Jesus, ganing tanira, “Agtobolon ami ni Juan ang
Manigboniag para mane-ma ong nio mga yawa ra tang aggelaten, obin
magelat ami pa ta doma.”
21 Mandian, naton ong oras ang asi dorong pinao-ya ni Jesus ang mga
pamagmasit, ang mga agpanliwagan ong mga masit nira, ig ang mga
aggaeman ta malalain ang ispirito. Pinao-ya na ka tang mga boray.
22 Animan ganing si Jesus ong mga sinobol, “Magbalik amo ong ni Juan
ig ibalita mi tang tanan ang inita mi ig naba-yan mi. Ibeg mi ong nandia
nga ang mga boray gangaita ra, ang mga pilay gangapanaw da, ang
mga bengel gangabasi ra, ang mga liproso mo-ya ra, asta ang mga patay
nangaboi rang oman. Ig agpatako ra ong mga malilised tang Mo-yang
Balita. 23 Masoirti tang taw ang indi pagdoadoa tang nem na ong yen!”
24 Pagapagalin tang mga sinobol ni Juan, minitala si Jesus ong mga
taw natetenged ong ni Juan ang ganing, “Asing napaning amo don ong
logar ang anday gistar ang taw, onopay galiliagan ming itaen don?
Tatang kirib ang aggeyepen ta mageyep?† Belag! 25 Piro onopa enged
tang galiliagan ming itaen don? Tatang taw ang pagtok ta masinlong
lambong? Belag ka! Tenged ang mga pamagtok ta masisinlong lambong
ig pamagpagosto tang tanan ang kaliagan nira, don pamansistar ong
mga palasio. 26 Animan onopa enged tang galiliagan ming itaen? Tatang
propita? Ee. Propita ka kaman. Ig begen amo yen, sobra pa ong propita
tang inita mi don. 27 Tenged si Juan yay ang agsambiten tang Dios ong
Sagradong Kasolatan, ang ganing:
‘Tobolono tang yen ang torobolon ang tongkaw ong nio,
para simpanen na tang paranawan mo.’ 28 Agganingo ong nindio, anday
nataw ong ta-paw tang kalibotan ang gilalaen ang mas alawig pa
ong ni Juan ang Manigboniag. Piro ang maski sinopay gasakepan
da tang inadian tang Dios, maski tanandia tang ipabetang ang
kadibabakan ong tanan, mas alawig pa ka enged tang pagka-
betang na ong ni Juan.”
29 Dorong mga taw ig maski ngani ang mga manigtokot ta bois nama-
masi ong mga bitala ni Jesus. Tanirang tanan namagtoman ong tobol
tang Dios ang asing namagpaboniag tanira ong ni Juan. 30 Piro ang
mga Pariseo ig ang mga manigtoldok, indi maliag ang magtoman tang
kaliagan tang Dios. Indi tanira magpaboniag ong ni Juan.

---

† **7:24** 7:24 Sigon ong doma, ang taw ang pagpanonot-nonot lamang, ang kalimbawan na pario ong kirib ang aggeyepen ta mageyep. Piro si Juan indi nagpanonot-nonot obin nagpaekel-ekel ong kaliagan ta taw maski sinopa tanira. Nagtoldok lamang tang kaliliagan tang Dios ang boaten ta mga taw.

31 Oman ganing si Jesus, “Yamong mga taw ong timpong na! Onopa
tang kaparioan mi? 32 Ang kaparioan mi mga mamolang paman-
sikarong ong plasa ig pamansiteg ong mga kakayam nira ang ganing,
‘Sinogtogan amo yamen ta tipano piro indi amo mamagtayaw! Nam-
agkanta ami ta mapongaw piro indi amo ka mamagini-yak!’
33 “Maning amo enged atan.‡ Tenged pagkabot ni Juan ang Manigbo-
niag, inita ming pagpaletem tanandia ig indi panginem ta irinemen, piro
ganing amo, ‘Aggaeman tanandia ta anday sayod ang ispirito!’ 34 Oman
yo, ang Ana ta Taw, kiminabot ang pamangan ig panginem, ig ganing
amo ka, ‘Telekan mi tang taw ang na! Takaban ig manigpabaleng! Ang
mga tangay na poros manigtokot ta bois ig domang mga mapinagta-
laken!’ 35 Piro maski maning ta sia tang agganing mi, ang kinata-wanan
tang Dios itaen pa ka enged ang matod ong kaboi tang mga taw ang
pamagtoman ong nandia.”

Bino-bokan ta pabanglo tang mga kakay ni Jesus

36 Mandian may tatang Pariseong nangimbitar ong ni Jesus para
mamangan ong balay na. Animan napaning si Jesus don ig liminopa-pak
ong silid tang lamisan, sigon ong naogalian nira mga mamangan. 37 Ong
lansangan kang asi, may tatang babay ang bantog ang bisiosa. Nabalitan
nang si Jesus don mamangan ong balay tang Pariseo. Animan napaning
tang babay don ang pagekel ta pabanglo ang agbe-tang ong tatang
tereldan ang boat ong batong midio marmol. 38 Liminenget tanandia
ong boko-boko ni Jesus ong parting kakayan na. Pagini-yak tang babay
ig nalbay tang lok na tang mga kakay ni Jesus. Oman sinrapoan na tang
mga kakay ni Jesus tang boa na. Pagatapos, initongan na tang kakay na
ig binaniosan na tang pabanglong ekel na. 39 Asing itaen tang Pariseong
nangimbitar ong ni Jesus, ganing tanandia ong sadili na, “Mga matod
ang propita tang taw ang na, nata-wanan nang lagi mga onopang klasiay
ta babay tang pagapros ong nandia. Tatang mapinagtalaken!”
40 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen tang Pariseo animan ganing
ong nandia, “Simon, may istoriao rin ong nio.”
Siminabat si Simon, “Onopa si, Maistro?”
41 Ganing si Jesus, “May doroang taw ang nangotang ong manig-
paotang. Ang tata, 500 koartang dinario tang naotang na, ig ang tata,
50 dinario lamang.§ 42 Asing indi tanira mabayad, pinasinsia ra tanira
tang nagpaotang. Mandian, sinopa ong nirang doroa tang mas mabael
ang gegma ong nagpaotang?”
43 Siminabat si Simon, “Ong yen lamang, ang pinasinsia na ang mas
mabael ta otang.”
Siminabat ka si Jesus, “Tama kaman tang inaning mo.” 44 Oman
minalied si Jesus ong babay ig ganing ong ni Simon, “Gitaen mo ka
tang babay ang na? Siminledo ong balay mi ig indio sindolan mo ta
wi para yogato ong kakayo. Piro tanandia limbay na tang lok na tang
kakayo, ig sinrapoan na pa tang boa na. 45 Indio ka initongan mo bilang
pakomosta ong yen, piro impisa asing kiminabot tanandia, indi napenay

‡ **7:33** 7:33 Ang mga mola indi mamagkontinto maski onopay ipatogtog. Pario ka ta si, ang mga taw ang narin indi mamagkontinto maski sinopay agtobolon tang Dios ong nira. Indi rinisibi obin pinaret nira si Juan, ig ya ka indi rinisibi obin pinaret nira si Jesus, kondi pinakalain lamang.

§ **7:41** 7:41 Ang kantidad tang tanga koartan ang “dinario” pario ong kinaldaw ta manigpasol ong logar ang asi.

tang pagitong na ong mga kakayo. 46 Indi bino-bokan mo ta langis tang
yen ang kolo, piro tanandia bino-bokan na ta pabanglo tang mga kakayo.
47 Animan, agganingo ong nio, ang mabael ang paggegma ang pinaita na
ong yen pagpamatod ang pinatawad da tanandia tang yading kasalanan
na. Piro ang taw ang pinatawad ong mga talak nang ge-ley lamang, ge-
ley ka tang paggegma ang ipaita na." 48 Oman ganing si Jesus ong babay,
"Pinatawad da tang mga talak mo."

49 Animan ang mga aroman nang pamamangan namane-ma ong sadili
nira, "Sinopa enged tang taw ang na, ang pagpatawad ta mga talak!"

50 Ig ganing si Jesus ong babay, "Sinabangana tang pagtalig mo. Molika
ra ig aloyana enged tang Dios."

8

Ang mga babay ang namagtabang ong ni Jesus

1 Pagatapos ta si, naglibot si Jesus ong mga lansangan asta ong mga
kababarioan ang pagpatako tang Mo-yang Balita natetenged ong pag-
garaemen tang Dios bilang adi. Aroman na tang tampolok may doroang
apostolis na, 2 asta ang pirapang mga babay ang pinao-ya na ong mga
masit nira tanopa sia ig pinalinan na tang malalain ang ispirito. Tata
ong nira si Maria ang aggoyan ta Magdalena, ang pinalinan na ta pitong
dimonio. 3 Tata ka si Juana, ang katawa ni Cusa, ang agtaligan ong
pamalay-balay tang ading si Herodes. Asta si Susana, ig yadi pa. Ang
mga babay ang na, aggamiten nira tang sadiling koarta nira para ong
mga kaministiran da Jesus may ang mga sinagpan na.

Ang palimbawa natetenged ong manigta-bol
(Mateo 13:1-9; Marcos 4:1-9)

4 Masigkabotay tang mga taw ang pamagalin ong kada logar nira ang
pamansipaning ong ni Jesus. Asing namagirimbeng-imbeng da tang
doro-dorong taw, nagistoria ra si Jesus ong nira tang palimbawang na.
Ganing tanandia,

5 "May tatang taw ang napanaw ong koma na para magta-bol ta binik.
Ong pagtara-bolon na, may mga binik ang nailat ong dalan. Galiked-
likedan ta taw ig sinompit ta lamlam tang mga binik ang asi. 6 May
mga binik kang nabo-log ong kabatoan. Pagalongay na, nangalanet ang
lagi tenged marang lagi tang tanek. 7 Ang domang binik nala-sik ong
kaibabawenan ang tenekan. Pario tanirang nambael ig dineg tang mga
ibabawen tang ba-long namansilongay. 8 May doma pa enged ang binik
ang nabo-log ong matambek ang tanek. Liminongay ig namorak ta tang
gatos ang pasi kada koay na."

Oman pinabael ni Jesus tang bosis na ig minaning, "Mamasi tang may
talinga!"

Ang paggamit ni Jesus ta mga palimbawa
(Mateo 13:10-17; Marcos 4:10-12)

9 Pagatapos ta si, nane-ma ong ni Jesus tang mga sinagpan na mga
onopa tang maliag yaning tang palimbawa nang asi. 10 Ganing si Jesus
ang siminabat, "Ang mga sikrito natetenged ong inadian tang Dios, agbe-
bego ra ong nindio mandian para maintindian mi. Piro ong doma, ang

agtotoldoko poros lamang ong palimbawa,* agod maski mamansipa-dek
tanira, indi ka mangaita. Ig maski mamamasi, indi ka mangaintindi."

Pinaintindi ni Jesus tang palimbawa natetenged ong manigta-bol
(Mateo 13:18-23; Marcos 4:13-20)

11 "Narin tang maliag yaning tang istoria. Ang binik, yay ang bitala
tang Dios. 12 Mandian, ang mga binik ang nailat ong dalan, yay ang
mga taw ang pamamasi tang bitala tang Dios, piro dadaton ang lagi si
Satanas ig agkomiten na tang bitala ang naloak da ong popotokon nira
agod indi tanira mamagparet ig indi mangalibri. 13 Ang mga binik ang
nabo-log ong kabatoan, yay ang mga taw ang pamamasi tang bitala ig
agrisibien ang lagi nira ang may kalipay. Piro tenged belag ta de-dek
ong popotokon nira, indi lamang maboay tang pagto nira. Mga komabot
tang kaliwagan ig pagsobok, dayon ang laging bo-wanan nira tang pagto
nira. 14 Ang mga binik ang nangala-sik ong kaibabawenan, pario ka
mga may taw ang pamamasi tang bitala tang Dios, piro mintras gaboay,
pamagpaborido ong yading irintindien nira ig gaekelan ong manggad
nira may bisio. Animan ang bitala tang Dios andang pisan ay borak
na ong kaboi nira. 15 Piro ang binik ang nabo-log ong matambek ang
tanek, yay ang mga taw ang pagabasi nira tang bitala tang Dios, agloloak
ang lagi nira ong nirang limpiong popotokon. Animan pamagpadayon
tanira ong pagto nira asta ang bitala may masinlong borak na ong kaboi
nira."

Ang palimbawa natetenged ong kingki
(Marcos 4:21-25)

16 Ganing pa si Jesus, "Anday pagsindi ta kingki oman dapan na ta
gantangan, obin i-tang na ong adalem tang katri. Kondi don lamang ong
borondoan na para mga tenled tang mga taw, mayag ang lagi. 17 Anday
gatalok ang indi ipaita, ig anda kay sikritong indi mata-wanan ong ori ig
maintindian ka enged.
18 "Mamasi amo ta mo-ya. Tenged ang sinopay may gata-wanan na
natetenged ong Dios, dolangan pa. Piro ang sinopay anday gata-wanan
na, maski gisipen nang may gata-wanan na, sia komiten pa ka enged ong
nandia."

Ang nanay ig mga logod ni Jesus
(Mateo 12:46-50; Marcos 3:31-35)

19 Maboay-boay ta ge-ley, kiminabot tang nanay ni Jesus may ang mga
logod na. Piro indi tanira mangalenget tenged dorong taw. 20 Oman may
minaning ong ni Jesus, "Asia ong loa tang nanay mo ig mga logod mo.
Agdilemena nira."
21 Piro siminabat si Jesus ang ganing, "Ang sinopay pamamasi ig
pamagtoman tang bitala tang Dios, tanira yay ang agbibilango ang
nanayo ig mga logodo."

Pinapoas ni Jesus tang tampo
(Mateo 8:23-27; Marcos 4:35-41)

22 Tatang kaldaw ganing si Jesus ong mga sinagpan na, "Maytara!
Paning ita ra ong dobaling baybay." Animan namansitay tanira ong
bilog nirang mabael ig namansilarga. 23 Mintras lalayag da tanira,

* **8:10** 8:10 Ang bitalang "palimbawa," mga ong Tagalog ay "talinghaga." Ang palimbawa istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta.

napoyat si Jesus. Golpi tanirang kinabotan ta tampo ig ge-ley da lamang
ma-mokan tang bilog ang agtayan nira. Dilikado ra tang pagkabetang
nira. 24 Animan pinalengetan si Jesus tang mga sinagpan na ig pinoaw.
Ganing tanira, “Magino, magino! Mapatay ita ra!”
Nambangon si Jesus, ig sinambleng na tang mageyep asta ang
mababael ang langeb. Ig dayon ang nagpoas tang tampo ig golpi rang
naglinaw. 25 Oman ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Ong ayra tang
pagtalig mi?”
Piro pisan tanirang pinangeldan ig nangabereng ta mo-ya, animan
namagtere-ma te-man ang ganing, “Sinopa enged bato tang taw ang na?
Gatobol na tang mageyep asta ang langeb, ig pagtoman ong nandia!”

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang aggaeman ta mga malalain ang ispirito
(Mateo 8:28-34; Marcos 5:1-20)

26 Kiminabot da tanira ong banoa tang mga Geraseno, ong dobali tang
Galilea. 27 Pagataboan ni Jesus, binagat ang lagi tanandia ta tatang taga
lansangan ang aggaeman ta mga malalain ang ispirito. Naboay dang
indi ra pagto-tok ta lambong ig indi ra gistar ong balay nira. Don da
lamang gistar ong mga pantion ong simintirio. 28 Pagaita na ong ni Jesus,
liminod ong talongan na ig miniteg ta mapoirsa ang ganing, “Jesus, Ana
tang Kalawig-lawigan ang Dios! Onopay boaten mo ong yen? Mate-
beka kay ong yen. Indio ka papagpinitinsiaen mo!” 29 Maning ta si tang
bitala tang malain ang ispirito tenged sinobol da ni Jesus ang lomboa ra
ong taw. Ang taw pirming aggawidan tang malain ang ispirito. Maski
talikalan tang kalima na may kakay na ig bantayan, gabontok na ka
enged tang mga talikala, ig agge-lan tanandia tang dimonio ong mga
logar ang anday tataw na.
30 Mandian, sine-ma ni Jesus tang malain ang ispirito, “Sinopay aran
mo?”
Siminabat tang malain ang ispirito, “Ang arano si Rinibo.” Tenged
rinibo tang mga dimoniong siminled ong taw ang asi. 31 Ig sigi lamang
tang pakiloy tang mga dimonio ong ni Jesus ang indi tanira tobolon nang
paning ong kaidaleman ang anday kataposan.
32 Mandian, don ong takatan tang tatang bokid ang alenget-lenget,
dorong mga baboy ang pamanoliad. Animan namagpakiloy tang mga
malalain ang ispirito ong ni Jesus ang pa-leden na ra lamang don ong
mga baboy ang asi. Ig pinagnan na tanira. 33 Limindoa ong taw tang
mga dimonio ig namansi-led da ong mga baboy. Oman ang mga baboy
diritsong namagsinikad ong pangpang ig nangabo-log ong talsi asta
nangalmet ang tanan.
34 Pagaita tang mga mamanigsagod tang baboy tang nainabo, nam-
agsinikad tanira ig binalita nira ong lansangan asta ong mga kababar-
ioan. 35 Animan namansipaning tang mga taw don para telekan mga
onopa enged ay nainabo. Pagakabot nira don ong ni Jesus, kinabotan
nira tang taw ang dating aggaeman tang mga dimonio. Kakarong
tanandia ong may kakayan ni Jesus, paglambong da ig mo-ya ra tang
isip na. Animan pinangeldan tanira. 36 Inistoria si ong nira tang mga
nangaita mga monopa nago-ya tang taw ang dating aggaeman tang mga
dimonio. 37 Oman ang tanan ang mga Geraseno namagpakiloy ong ni
Jesus ang magalin da tanandia don ong logar nira, tenged pangeldan
dang pisan tanira. Animan siminay da Jesus ong bilog nirang mabael

para magalin. 38 Nagpakiloy tang taw ang dating sinled tang mga
dimonio ang patabiden na kay, piro pinaolik tanandia ni Jesus ang
ganing, 39 “Molika ra ong nindio, ig ibalita mo tang bindoat tang Dios ong
nio.”

Animan minolik da tang taw ig binalita na ong tanan ang taw ong
lansangan tang bindoat ong nandia ni Jesus.

Ang ana ni Jairo ig ang babay ang pagdogo-dogo
(Mateo 9:18-26; Marcos 5:21-43)

40 Mandian, nagbalik si Jesus ong Capernaum. Binagat tanandia don ta
doro-dorong taw ang pamagelat ong nandia. 41 Kiminabot ka tang tatang
lali, ang aran na si Jairo, tatang pangolokolo ong simban tang mga Judio.
Liminod ong talongan ni Jesus ig nagpakiloy ang paning kay si Jesus don
ong balay nira, 42 tenged agpakamo-kamo ra tang bogtong ang ana nang
babay, ang magdosi anios pa lamang tang idad na.

Mandian, asing agpaning da don si Jesus, agsagesen tanandia tang
dorong taw ang pamansitabid. 43 May tata kang babay don ong mga taw
ang pagdogo-dogo ong teled da ta tampolok may doroang takon. Anday
nabolong ong nandia. 44 Napalenget tang babay ong boko-boko ni Jesus
ig sine-lek na tang kapotan tang lambong na. Nagpoas ang lagi tang
pagdogo-dogo na. 45 Nane-ma si Jesus, “Sinopay simine-lek ong yen?”

Asing anday nagbeg, ganing si Pedro, “Magino, galibotan ita ig agsage-
sen ita ta dorong taw!”

46 Piro ganing si Jesus, “May simine-lek ong yen. Naba-yagano ang may
poirsang limindoa ong yen.”

47 Asing mata-wanan tang babay ang indi pala matalok tang bindoat
na, pangelel ang napalenget ong ni Jesus. Liminod ong may kakayan na
ig don ong talongan tang tanan ang taw bineg nang angay sine-lek na
si Jesus, ig monopa tanandia nago-yang lagi. 48 Oman minaning si Jesus
ong nandia, “Babay, ang pagtalig mo tang nagpao-ya ong nio. Molika ra
ig aloyana enged tang Dios.”

49 Asing bibitala pa si Jesus, may kiminabot ang nagalin ong balay tang
pangolokolo ang si Jairo, ig ganing ong nandia, “Maski indi ra bedlayen
ta tang Maistro. Ang ana mo anda ra.”

50 Pagabasi ni Jesus, ganing tanandia ong ni Jairo, “India magsinti.
Magtaliga lamang ong yen ig mago-ya tanandia.”

51 Oman nagdayon da da Jesus ong balay ni Jario. Pagakabot nira
don, anday pina-led ni Jesus kondi si Pedro, si Juan, si Santiago ig ang
mga ginikanan tang mola. 52 Pamagini-yak tang tanan don ig agdayagan
da nira tang mola. Ganing si Jesus, “Indi amo mamagini-yak. Belag
tanandia ta patay. Gapoyat lamang.”

53 Piro inimodan lamang nira si Jesus, tenged ang gata-wanan nira,
patay da tang mola. 54 Oman bindiotan ni Jesus tang kalima tang mola
ig ganing, “A-ing, mambangona ra.” 55 Nagbalik tang linawa na ig
nambangon ang lagi. Oman ganing si Jesus, “Papanen mi ra tang mola.”
56 Pisan ang nabereng tang mga ginikanan tang mola, piro sinoyonan
tanira ni Jesus ang indi mamalita maski ong ninopa tang nainabo.

9

Sinobol ni Jesus tang tampolok may doroang apostolis na para mag-toldok
(Mateo 10:5-15; Marcos 6:7-13)

1 Tatang kaldaw, sinimet ni Jesus tang tampolok may doroang apostolis na ig sindolan na tanira ta gaem ig podir ang magpalayas tang tanan ang mga dimonio ig magpao-ya ta mga masit. 2 Oman sinobol na tanira para magpatako tang natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi, ig para magpao-ya tang may mga masit nira. 3 Sinoyonan na ka tanira ang ganing, “Ong pagpanaw mi indi amo mamagekel ta maski onopa. Maski baston, maski binagteng, maski pamangan, maski koarta, ig maski lambong ang irimaran. 4 Mga komabot amo ong tatang logar ig mga padayonon amo ong tatang balay, don amo lamang magtinir mintras indi amo pa pagalin ong logar ang asi. 5 Piro mga maning amo ong tatang logar ang indi amo risibien tang mga taw don, magalin among lagi ig tapokon mi tang kolapok ong mga kakay mi, para ipaita ming anda ray sarabaten mi ong nira.”

6 Oman namansipanaw da tang tampolok may doroang apostolis. Linibot-libot nira tang mga kababarioan ang pamagpatako tang Mo-yang Balita ig pamagpao-ya tang may mga masit maski ong aypa.

Nagoloan tang pagirisipen ni Herodes natetenged ong ni Jesus
(Mateo 14:1-12; Marcos 6:14-29)

7 Mandian si Herodes, ang pangolokolo ong Galilea,* nabalitan na tang tanan ang gainabo, animan nagoloan tang pagirisipen na. Tenged may pamaganing ang naboing oman ono si Juan ang Manigboniag. 8 May pamaganing kang napaita si Elias, ig may pamaganing pa kang binoi ono tang tata ong mga propita asing tokaw.

9 Animan ganing si Herodes, “Pinapotolano ta likel si Juan. Oman sinopa bato tang taw ang na? Dorong gaba-yano natetenged ong nandia!” Ig dorong prosigir ni Herodes ang itaen na si Jesus.

Pinapan ni Jesus tang sobra ong limang ribong taw
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Juan 6:1-14)

10 Pagabalik tang mga apostolis ni Jesus, binalita nira ong nandia tang tanan ang mga bindoat nira. Pagatapos, ingkelan tanira ni Jesus ong tatang logar ang aggoyan ta Betsaida ang tanira-tanira lamang. 11 Piro asing pagatako tang mga taw, dinaton si nira da Jesus. Ig masinlo tang pagrisibi na ong nira. Sinoldokan na tanira natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi, ig pinao-ya na tang mga pamagmasit ong nira.

12 Asing gakorop da tang kaldaw, namampalenget ong nandia tang tampolok may doroang mga apostolis na, ig ganing tanira, “Narin ita ong tatang logar ang anday gistar ang taw. Mo-ya pa sigoro, papaningen ta ra tang mga taw ong mga bario ig mga sitio ang alenget-lenget para mamandilem ta mapangan ig madayonan nira.”

13 Piro siminabat si Jesus, “Yamo tang magtorol ta mapangan nira.”

---

* **9:7** 9:7 Ang Herodes ang na ay si Herodes Antipas. Tanandia ana tang ading si Herodes ang yay ang nagpapatay ong mga mamolang gege-ley asing tokaw. Si Herodes Antipas tang tetrarka, ang maliag yaning gobirnador, tang Galilea. Piro teta ang goy ong nandia adi ka.

Ganing ka tang mga sinagpan na, “Aroy, monora bato? Lima ka
lamang bilog ang tinapay ig doroa ka lamang bilog ang yan tang ekel ta!
Poira mga panaw aming mamakal ta mga pamangan para ong tanan ang
taw ang na.”
14 Maning ta na tang inaning nira tenged ang mga lali don limang
ribo rang lagi. Oman, ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Pakaron-
gon mi tanira ta gropo-gropo ig taglilimampolok.” 15 Maning ka ta
si tang bindoat nira, ig pinakarong nira tang tanan. 16 Kinomit ni
Jesus tang limang bilog ang tinapay may ang doroang bilog ang yan.
Simininga ra tanandia ong langit ig nagpasalamat ong Dios. Oman pinisi-
pisi na si ig sindol na ong mga sinagpan na para itagtag ong mga taw.
17 Nangapamangan tang tanan ang taw ig poros nangaelen. Pagatapos,
sinimet tang mga sinagpan na tang nanga-da, ig nanga-mok pa tanira ta
tampolok may doroang tiklis.

Ang bitala ni Pedro natetenged ong ni Jesus
(Mateo 16:13-19; Marcos 8:27-29)

18 Tatang kaldaw, asing si Jesus pangadi ang tanandia lamang, ang
mga sinagpan na don kang alenget. Oman nane-ma ong nira si Jesus ang
ganing, “Gonopa tang mga taw natetenged ong yen? Yo, sinōpa ono?”
19 Siminabat tanira, “Ganing tang doma, yawa ono si Juan ang Manig-
boniag. Ang doma ganing ka, yawa ono si Elias. Ig ganing pa ka tang
doma, yawa ono tatang propita asing tokaw ang naboi mandian.”
20 Ig ganing si Jesus ong nira, “Piro mga ong nindio, yo sinōpa?”
Ang siminabat si Pedro, “Yawa tang Cristo,† ang pinilik tang Dios para
maggaem ong tanan!”

Sinayod ni Jesus tang natetenged ong kamatayen ang mapasaran na
(Mateo 16:20-28; Marcos 8:30—9:1)

21 Oman maelet ang sinoyonan ni Jesus tang mga sinagpan na ang
indi enged mamagbeg maski ong ninopa ang tanandia tang Cristo. 22 Ig
ganing pa tanandia ong nira, “Yo, ang Ana ta Taw,‡ kaministiran ang
mapasarano tang tanan ang kaliwagan ang boaten ong yen tang mga
taw. Indio ilalaen tang mga mepet tang banoa, ang mga pangolokolo ong
mga padi,§ ig ang mga manigtoldok tang Katobolan. Kaministiran ang
sintinsiano ta kamatayen, piro ong ya-long kaldaw maboiong moman.”
23 Oman ganing tanandia ong nirang tanan, “Ang sinopay galiliag ang
tomabid ong yen, kaministiran ang lipatan na tang sadili na ig magosoy
ong yen kaldaw-kaldaw, maski kamatayen pa tang talongaen na ong
pagtoman na ong yen.* 24 Tenged ang taw ang agpalabien na tang
kaboi na tarin ong ta-paw tang kalibotan, tanandia tang malipatan tang
kaboi na. Piro ang sinopay magbolontad tang kaboi na para ong yen,
tanandia tang marisibi ta kaboing anday kataposan. 25 Onopa enged ay
mapakinabangan ta tatang taw maski magimong nandia ra tang tanan

† **9:20** 9:20 “Cristo.” Mga ong bitalang Hebreo, “Mesiyas.” Ang bitalang “Cristo” tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ **9:22** 9:22 “Ana ta Taw” tang goy ni Jesus ong sadili na. Telekan ong Bokabolario. § **9:22** 9:22 Ang mga pangolokolo ong mga padi, teta aggoyan ka ta mga “punong saserdote” mga ong Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Padi.” * **9:23** 9:23 “magosoy ong yen kaldaw-kaldaw, maski kamatayen pa tang talongaen na ong pagtoman na ong yen.” Ong bitalang Grigo: tomabid ong yen kaldaw-kaldaw, ang pagtakan tang sadiling kros na.

ang bagay tarin ong kalibotan, piro malipat ka ong nandia tang kaboi na?
Anda! 26 Animan ang taw mga agkakaeyako nandia ig ang yen ang mga
bitala, tanandia ikaeyako ka ong pagbaliko tarin. Tenged yo, ang Ana
ta Taw, magbaliko tarin ong kalibotan ong mabael ang kayagano, ig ong
kayagan tang yen ang Tatay, asta ang kayagan ka tang mga sagradong
anghil. 27 Tandan mi narin: Ang doma tarin ong nindio mandian,
kabotan pa nira tang kaldaw ig itaen nira ang paggaem da tang Dios
bilang Adi ong tanan."

Nagoman tang itsora ni Jesus
(Mateo 17:1-8; Marcos 9:2-8)

28 Mga walong kaldaw da pagatapos ang inaning ni Jesus tang mga
bagay ang na, kimina-yat tanandia ong tatang bokid para mangadi.
Pinatabid na da Pedro, Juan ig Santiago.
29 Mintras pangadi tanandia, nagoman tang itsora na ig naningolit
tang lambong na ang pisan ang sisinggat. 30 Oman golping may napaita
ang doroang taw ang pamagigampang ong ni Jesus. Asi pala, si Moises
ig si Elias. 31 Pisan ka tanirang sisinggat. Pinagampangan nira tang
galenget dang kamatayen ni Jesus ang mainabo ong Jerusalem.
32 Ang oras ang asi, manek tang poyat ni Pedro may ang mga karo-
manan na. Piro pagapoaw nira, inita nira tang kayagan ni Jesus ig ang
doroang taw ang ke-deng ong tepad na. 33 Asing magalin da ong ni
Jesus tang doroang taw, ganing si Pedro ong nandia, "Magino, masinlong
narin ami! Magboat ami ta tolo nga payag-payagan. Tata para ong nio,
tata ong ni Moises ig tata ong ni Elias." Ong matod, indi gata-wanan ni
Pedro tang agbibitala na. 34 Asing bibitala pa si Pedro, may tatang onom
ang golping napababak ig binongot tanira tang onom ang asi. Animan
ang mga sinagpan pisan ang pinangeldan.
35 Oman may tatang bosis ang naba-yan nirang nagalin don ong onom
ang ganing, "Na tang yen ang Ana, ang yen ang pinilik. Mamasi amo ong
nandia!" 36 Asing napenay da tang bosis, anda ray inita nirang domang
taw, si Jesus da lamang. Ig mintras aroman pa nira si Jesus, indi kang lagi
bineg nira ong maski ninopa tang inita nira don ong bokid.

Pinao-ya ni Jesus tang molang aggaeman ta malain ang ispirito
(Mateo 17:14-18; Marcos 9:14-27)

37 Pagaramal, pagatoldak da Jesus, binagat tanira ta doro-dorong
taw. 38 May tatang lali don ong kayadian ang miniteg ta maning ta na,
"Maistro, mate-beka kay! Telekan mo kay tang anao ang lali. Ya ka
lamang paman ay anao! 39 Aggaeman tanandia ta malain ang ispirito, ig
kada kaboton, golpi ra lamang giteg. Agpapeleg-pelegen tanandia asta
bomokal da tang anga na. Agpaliwagan da ta mo-ya tang malain ang
ispirito ig indi bo-wanan na. 40 Nagpakiloyo ra rin ong mga sinagpan
mong palayasen kay nira tang dimonio, piro indi mapalayas nira."
41 Siminabat si Jesus, "Ay, yamong mga taw amo! Andang pisan ay
pagtalig mi ig matetegat tang kolo mi! Asta tanopa tang agoantao ig
tiniro ong nindio? Abir, ekelan mo tani tang ana mo."
42 Asing agpalenget tang mola, pinabegtak tanandia ong tanek ig
pinapeleg-peleg tang malain ang ispirito. Oman dayon ang sinambleng
ni Jesus tang ispirito. Pinao-ya na tang mola ig inintriga na ong tatay na.
43 Ig nangabereng tang tanan ang taw ong gaem tang Dios.

Moman sing sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na
(Mateo 17:22-23; Marcos 9:30-32)

Asing gangabereng pa tang mga taw ong tanan ang bindoat ni Jesus,
ganing tanandia ong mga sinagpan na, 44 "Tandan mi enged tang mga
bitalao ang na. Yo, ang Ana ta Taw, traidorono ig yintrigao ong gaem
tang mga taw." 45 Piro indi naintindian tang mga sinagpan na tang mga
bitala nang na. Tenged midio may pagdapa pa ong mga kinaisipan nira
agod indi mangaintindi. Ig pangelba ka tanirang mane-ma ong ni Jesus
tang maliag nang yaning.

Sinopa tang kaimportantian
(Mateo 18:1-5; Marcos 9:33-37)

46 Pamagdiskosionan tang mga sinagpan ni Jesus mga sinopa ong
nira tang kaimportantian. 47 Gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nira,
animan ginoyan na tang tatang mola don ig pina-deng na ong silid na.
48 Oman ganing tanandia ong mga sinagpan na, "Ang magrisibi ong
molang na tenged ong yen, pagrisibi ka ong yen. Ig ang pagrisibi ong yen,
sia pagrisibi ka ong nanobol ong yen. Ang kadibabakan ong nindiong
tanan, tanandia tang kaimportantian."

Kakampi ta tang belag ta kakontra ta
(Marcos 9:38-40)

49 Pagatapos, ganing si Juan ong ni Jesus, "Magino, may inita amen
ang tatang taw ang pagpalayas ta mga anday sasayod ang ispirito ig
aggamiten na tang aran mo. Binawalan amen tenged belag ta karo-
manan ta."
50 Piro ganing si Jesus, "Indi bawalen mi. Tenged ang taw ang indi
kokontra ong yaten, maliag yaning tanandia kakampi ta."

Indi rinisibi si Jesus ong tatang bario ong Samaria

51 Asing galenget da tang timpong ekelan da si Jesus ong langit,
nagdisision tanandiang paning ong Jerusalem. 52 Ta-liban na pa tang
Samaria, animan nanobol tanandia ta pirapang taw ang tongkaw da
don ong tatang bario tang Samaria para magsimpan ta madayonan na.
53 Piro indi tanandia rinisibi tang mga taga Samaria, tenged gata-wanan
nira ang distino na Jerusalem, ang siodad tang mga Judio.† 54 Asing itaen
da Santiago may ni Juan, ganing tanira ong ni Jesus, "Magino, galiliagang
mama-dol ami ta apoy magalin ong langit para pogdawen tanira?"
55 Piro minalied si Jesus ig sinambleng na tanira. ["Indi amo gatako
tang onopang klasiay ta ispirito tang atan ong nindio," ganing tanandia.
"Tenged yo, ang Ana ta Taw, indio napaning tarin para patayen tang mga
taw, kondi para ilibri."‡] 56 Ig nagdayon da lamang tanira ong domang
bario.

Belag ta madali tang tomabid ong ni Jesus
(Mateo 8:19-22)

57 Asing pamansipanaw si tanira, may tatang taw ang naganing ong ni
Jesus, "Tomabido ong nio,§ maski ong ariapa paning."

---

† **9:53** 9:53 Ang mga Judio ig ang mga Samaritano indi pamagsapetan. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Samaria." ‡ **9:55** 9:55 Ang mga bitalang na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. § **9:57** 9:57 Ang agganingen "Tomabido ong nio," maliag yaning tomabid tanandia ong ni Jesus bilang sinagpan na.

58 Piro ganing si Jesus ong nandia, “Ang mga kirong lōg, may galoang
ang agbalayan nira. Ig ang mga lamlam, may poyad ka nira. Piro yo, ang
Ana ta Taw, andang pisan ay mapenayano.”
59 Ig ganing pa si Jesus ong tata, “Tomabida ong yen.”
Piro ganing tang taw, “Magino, pagnano kang lagi niong molik, para
ipalbengo tang tatayo.”*
60 Piro siminabat si Jesus, “Pabayan mo lamang ang mga patay† tang
maglebeng ong mga patay nira. Piro yawa, panawa ra ig ipatako mo tang
natetenged ong inadian tang Dios.”
61 Ganing pa ka tang tata, “Magino, tomabido ong nio, piro ba-lo kay,
maglisinsiao kang lagi ong pamiliao.”
62 Ganing si Jesus ong nandia, “Ang pagarado ang pirming babalied,
belag ta bagay ong inadian tang Dios.”

10

Sinobol ni Jesus tang pitompolok may doroang sinagpan na para mag-toldok

1 Pagatapos ta si, namilik pa tang Gino ta pitompolok may doroang
sinagpan na. Pina-kaw na tanira ta tag talodoa ong kada lansangan ig
kada logar ang paningan na. 2-3 Ganing si Jesus ong nira, “Agtobolon
amo yen ang midio mamanigayeg among agpaning ong koma. Dorong
arayegen,* piro korang tang mga manigayeg. Animan mama-dol amo
ong may nandia tang arayegen ang magpekel pa enged tanandia ta mga
manigayeg. Panaw amo ra! Piro magandam amo. Ang kalimbawan mi
pario ong mga karnirong agpaning ong mga ayep ang pamangkeb. 4 Indi
amo magekel ta poyo-poyo, binagteng asta rapak. Indi amo magtareng
ong dalan para magigampang ong maski ninopa. 5 Paga-led mi ong
maski ninopang balay, maning amo kang lagi, ‘Balampa magkatinir tang
kao-yan tang Dios ong teled tang pamalay-balay ang narin.’ 6 Mandian,
mga kao-yan kaman tang agdilemen tang mga taw ang pamansistar don,
magkatinir ka enged tanira ta kao-yan ang magalin ong Dios. Piro mga
belag, indi ka marisibi ta sia. 7 Mga padayonon amo ong tatang balay,
don amo lamang magtinir. Indi amo magla-ted la-ted ong domang mga
balay. Indi amo maeyak ang mamangan ig manginem ta maski onopay
agsisirbi ong nindio, tenged ang mga taw ang pamangabedlay, dapat ang
solan ka kaman. 8 Animan maski ong aypang logaray tang kaboton mi,
mga risibien amo don, panganen mi tang maski onopa lamang ay sisirbi
nira ong nindio. 9 Pao-yaen mi tang mga pamagmasit nira ig aningen
mi tang mga taw ang pamansistar don, ‘Galenget da tang paggaraemen
tang Dios ong nindio bilang adi!’ 10 Piro mga maning amo ong tatang
logar ang indi amo risibien nira, paning amo ong karsada ig aningen
ming, ‘Tapokon amen tang kolapok ang pandepet ong mga kakay amen
ang nagalin ong logar mi! Tanda ang anda ray sarabaten amen ong

* **9:59** 9:59 Para ong mga Judio, dorog kaimportanti ang ipalbeng nira tang mga parinti nirang napatay sigon ong kaogalian nira, ig magasikaso tanira tang toroblien nira. Piro ganing si Jesus, mas importanti ang tomabid ong nandia. † **9:60** 9:60 Ang agsambiten ang “patay” tarin belag ta maning ang mga taw ang matod ang patay, kondi ang mga taw ang midio patay ong pama-dek tang Dios tenged indi pangilala ong ni Jesus ig anda ong nira tang kaboing ispiritoal. * **10:2-3** 10:2 Ang maliag yaning tang “dorong arayegen,” yay ang mga taw ang listo rang magrisibi tang bitala tang Dios piro korang tang manigpatako.

nindio! 11 Ig tandan mi ka na, galenget da tang paggaraemen tang Dios
bilang adi!' 12 Asia tang yaning mi ong nira. Tenged ong kamatodan, ong
kaldaw ang osgaran tang Dios tang tanan, ang silot ang i-dol ong mga taw
ong logar ang asi mas sobra pa ong silot ang i-dol ong mga taga Sodoma."†

Ang mabetangan tang mga banoang indi namagtogat
(Mateo 11:20-24)

13 Oman ganing pa si Jesus, "Kailo amo ka, yamong mga taga Corazin
ig taga Betsaida! Dorong milagrong bindoato atan ong nindio, piro indi
amo enged namagtogat ong mga talak mi! Piro mga bindoato lamang
tang mga bagay ang asi don ong Tiro ig ong Sidon, ang mga taw don,
naboay da ka rin ang namaglambong ta sako ig namansikarong ong
kabo para ipaitang pamagtogat da tanira. 14 Animan ong Kaldaw tang
Pagosgar, mas malakan tang silot ang i-dol ong mga taga Tiro may Sidon
kaysa ong nindio. 15 Ig yamong mga taga Capernaum, galiliag among
manlawig tegka ong langit. Piro mabo-log amo lamang ong impirno,
tenged indi amo ka enged namagtogat!"

16 Oman ganing si Jesus ong mga agtobolon na, "Ang mamasi ong
nindio, pamasi ka ong yen. Ang indi magrisibi ong nindio, indi ka
magrisibi ong yen. Ig ang indi magrisibi ong yen, sia indi ka pagrisibi
ong Dios, tenged tanandia tang nagtobol ong yen."

Namansibalik tang pitompolok may doroang sinagpan

17 Asing pagbalik tang pitompolok may doroang sinobol ni Jesus,
dorong kalipay nira ig ganing tanira, "Magino, maski ngani mga dimo-
nio, pamagparet ka mga agtobolon amen ong paggamit amen tang aran
mo!"

18 Siminabat ka si Jesus, "Initao ka kaman si Satanas, ang asing
golpi tanandiang nabo-log ong langit, ang midio koldap. 19 Telekan mi,
sindolan amo yen ta gaem para likedan tang mga ma-kal ig mga anono-
siok, ig agod degen mi tang gaem tang kasoay ta ang si Satanas. Indi amo
maonopa. 20 Animan mangalipay amo, belag ta tenged gadeg mi tang
mga malalain ang ispirito, kondi tenged nasolat da tang aran mi don ong
langit."

Nagpasalamat si Jesus ong Dios
(Mateo 11:25-27; 13:16-17)

21 Asing oras ang asi, pinalipay si Jesus ta mo-ya tang Ispirito Santo,
ig ganing, "Tatayo, yawa tang paggaem tang langit may ang tanek.
Pagpasalamato ong nio tenged sinalok mo tang mga kamatodan ang na
ong mga matatakong taw ig alalawig tang inadalan nira. Piro pinatako
mo ong mga taw ang dibabak ta nem ig anday adal nira. Salamat, Tatay,
tenged maning ta sia tang kaliliagan mo."

22 Oman ganing si Jesus ong mga taw don, "Ang tanan ang bagay,
inintriga ong yen tang Tatayo. Ang Tatay lamang enged tang gailala ong
Ana na, ig ang Ana lamang tang gailala ong Tatay na, asta ang mga taw
ang galiliagan tang Ana ang mailala ong Tatay na."

---

† **10:12** 10:12 Asing tokaw ang mga taga Sodoma ig taga Gomorra anday sayod tang pagrisibi nira ong mga anghil tang Dios ang pinapaning na don ong nira. Animan pinogdaw tang Dios tang banoa nira. Ig ong oring kaldaw silotan pa enged tanira. Ang nainabo ong Sodoma ig Gomorra mabasa ta ong Genesis 18:25-19:29.

23 Oman siminalonga si Jesus ong mga sinagpan na ig minitala ong nira
lamang ang ganing, “Masoirti amo tenged inita mi tang mga bagay ang
gitaen mi mandian. 24 Ganingo ong nindio, dorong propita ig mga adi
asing tokaw ang gangaliliag din ang mangaita tang gitaen mi, piro indi
inita nira. Ig gangaliliag din ang mangabasi tang gaba-yan mi, piro indi
ka naba-yan nira.”

Ang mo-yang taw ang taga Samaria

25 Tatang kaldaw may tatang manigtoldok tang Katobolan tang mga
Judio ang napalenget para sobokan na si Jesus. Ganing tanandia,
“Maistro, onopa tang masinlong boateno para marisibio tang kaboing
anday kataposan?”
26 Ganing si Jesus ang siminabat, “Onopa tang gasolat ong Katobolan?
Onopa tang gabasa mo don?”
27 Siminabat tang manigtoldok, “ ‘Gegman mo tang Ampoan mong
Dios ang de-dek ong popotokon mo, bogos ong nem mo, bogos ong poirsa
mo ig bogos ong kinaisipan mo,’‡ ig ‘Gegman mo tang masig ka taw mo
pario tang paggegma mo ong sadili mo.’ ”§
28 “Tama tang sabat mo,” ganing si Jesus. “Boaten mo sia ig yawa
marisibia ta kaboing anday kataposan.”
29 Piro ang kaliagan tang manigtoldok, masigoro nang tama tang
boaten na agod indi tanandia mapaeyak, animan nane-ma si ong ni
Jesus, “Piro Gino, sinopa tang yen ang masig ka taw?”
30 Siminabat si Jesus ong nandia ong tatang istoria. “May tatang taw
ang napanaw nagalin ong Jerusalem paning don ong Jerico. Mintras
papanaw, ina-lawan tanandia ta mga tolisan. Kinomit nira tang ekel na
asta ang aglambongon na. Sinalalabangan nira tang sontok oman bino-
wanan nirang lipeng. 31 Nāton ang nata-lib don ong dalan ang asi tang
tatang padi. Pagaita na ong taw ang asing binogbog ig gibok ong binit
tang dalan, don tanandia nagpanaw ong dobaling binit. 32 Oman may
tatang manigtabang ong Timplo,* ang simina-lib ka don. Asing itaen
na tang taw ang asi, indi ka inintindi na kondi nagpadayon lamang ong
pagpanaw na.
33 “Ong ori, may tatang taga Samaria† ang belag ta kasimanoa nira
ang pagbiahi ig nata-lib ka don. Pagaita na ong taw ang asing binogbog,
nate-bek ang lagi tanandia. 34 Pinalengetan na ig binolong na ta langis
may bino‡ tang mga igad na ba-lo bine-ketan na. Oman, kinarga na don
ong ayep ang agtayan na. Ingkelan na ong balay ang agpabayadan ig
don inasikaso na. 35 Pagaramal, nagtorol tang Samaritano ta koarta§
ong may nandia tang balay ang ganing, ‘Patigayon mo kang asikason
tang taw ang na. Mga pirapa tang korang, sia dolangano ra lamang ong
pagbaliko.’ ”

‡ **10:27** 10:27 Deuteronomio 6:5 § **10:27** 10:27,29 “masig ka taw.” Mga ong bitalang Grigo: kamalay. Levitico 19:18 * **10:32** 10:32 Ang “manigtabang” ong Timplo, yay ang aggoyan ta mga “Levita.” Tanira mga inampo ni Levi, tata ong mga ana ni Israel. † **10:33** 10:33 Ang mga Judio ig ang mga Samaritano indi pamagsapetan. Masiadong dibabak tang pama-dek tang mga Judio ong mga taga Samaria tenged indi pamagtoman ong mga kaogalian tang rilihion tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Samaria.” ‡ **10:34** 10:34 Ang bino don ong logar nira teta aggamiten ong pagbanios, pario ong paggamit ta ta alcohol ang pambanios mandian. § **10:35** 10:35 Ong bitalang Grigo: “doroang dinario,” bali sol ta tatang manigpasol ong doroang kaldaw.

36 Oman ganing si Jesus ong manigtoldok, “Mandian, ong nio lamang,
sinopa ong nirang tolo tang nagpaita ang tanandia masig ka taw ta sing
taw ang binogbog tang mga tolisan?”
37 Siminabat tang manigtoldok, “Ang nate-bek ong nandia.” Ig ganing
si Jesus, “Panawa ra ig maning ka don tang boaten mo.”

Namisita si Jesus ong da Marta may ni Maria

38 Nagpadayon da si Jesus may ang mga sinagpan na ong pagpanaw
nira asta kiminabot tanira ong tatang bario. May tatang babay don, ang
aran na si Marta, ig mo-ya tang pagrisibi na ong da Jesus ong balay na.
39 Mandian ang babay ang na, may logod na ka, ang aran na si Maria. Si
Maria, kiminarong lamang ong may kakayan tang Gino ig pamasi tang
agtotoldok na. 40 Piro gaborido si Marta tenged dorong aggasikason na.
Animan napalenget si Marta ong ni Jesus ig ganing, “Gino, anday kaso
ong nio ang agpabayano ra lamang tang logodo? Tambilogo ka lamang
ang pagsimpan. Aningen mo kay patigayon ang tabangano ka nandia.”
41 Piro siminabat si Jesus, “Yawa, Marta, pisana lamang gaborido ong
mga irintindien mo. 42 Piro tata ka enged lamang tang importanti. Sia
yay ang pinilik ni Maria. Indi bawalen ta tanandia.”

11

Ang toldok natetenged ong tamang pagparangadien
(Mateo 6:9-13; 7:7-11)

1 Tatang kaldaw pangadi si Jesus ong tatang logar. Pagatapos na,
ganing tang tatang sinagpan na ong nandia, “Magino, toldokay ami ka
niong mangadi, pario tang bindoat ni Juan ang Manigboniag ong mga
sinagpan na.”
2 Ganing si Jesus ong nira, “Mga mangadi amo, maning ta na tang
pangadien mi:
‘Tatay amen, dayawen ig galangen tang aran mo.
Balampa yawa ra tang maggaem ong tanan-tanan.
3 Olday ami ka nio ta yamen ang pamangan ong kaldaw-kaldaw.
4 Patawaden ami nio ong mga talak amen,
tenged agpatawaden amen ka tang mga pamagkatalak ong yamen.
Ig tabangan ami kay nio agod indi ami degen tang tokso.’ ”
5 Ganing pa ka si Jesus ong nira, “Pabetang ta, may tata ong nindio
ang napaning ong balay tang tangay na, maski tenganan da, ig ganing,
‘Tangay! Oldayo kang lagi nio ta mapangan! 6 Ba-long kiminabot tang
tatang tangayong nagbiahi, ig anday mapapano ong nandia.’ 7 Piro
maning ta na tang sabat tang tangay na: ‘India magdistorbo ong yen!
Way, telekan mo! Sirado ra tang portan amen ig lolbog ami ra tang
pamiliao! Tamadano rang mambangon para magtorol tang kaministi-
ran mo.’ 8 Piro ganingo ong nindio, ang taw ang asi mambangon ka
enged para magtorol tang agpa-dolon tang tangay na. Belag tang maning
tenged ong pagtangayan nira, kondi tenged sigi tang reges nang pama-
dol. 9 Animan agganingo ong nindio, pirmi among mama-dol ong Dios ig
oldan amo. Magprosigir among magdilem tang agdilemen mi, sia itaen
mi ka. Sigi lamang tang panagbalay mi ig padayonon amo. 10 Tenged
garisibi tang kada pama-dol. Gaita tang pagdilem. Ig agpadayonon tang
panagbalay. 11 Yamong mga tatay, mga pama-dol tang mga ana mi ta
yan, oldan mi bato ta ma-kal? 12 Obin, mga pama-dol tanira ta ki-yoy,

oldan mi bato ta anono-siok? 13 Mga yamong mapinagtalaken gatakong
magtorol ta mo-yang bagay ong mga ana mi, ang Tatay mi pa bato ong
langit? Indi bato magtorol tanandia tang Ispirito Santo ong mga taw ang
pama-dol ong nandia?”

Si Jesus ig si Satanas
(Mateo 12:22-30; Marcos 3:20-27)

14 Tatang kaldaw nagpalayas si Jesus ta dimonio ong tatang taw
ang boyon. Asing pagaloa tang dimonio, nabitala ra tang boyon.
Nangabereng tang mga taw don, 15 piro ganing tang doma, “Si Satanas,*
ang pangolokolo ong mga dimonio, yay ang pagtorol ong nandia ta gaem
ang magpalayas ta mga malain ang ispirito.”
16 May doma kang galiliag ang sobokan nira si Jesus, animan ganing
tanira ong nandia, “Abir, magpaitā kay ong yamen ta milagro ang yawa
matod ang nagalin ong Dios.” 17 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen
nira. Animan ganing tanandia, “Pabetang ta, mga ang mga taw ong
tatang inadian, tanira mismo tang pamagkorontran, mamagbereblag
ang enged tang inadian ang asi. Ig maski ong tanga balayan, mga tanira
mismo tang pamagsoroayan, indi maboay mamagbereblag ang enged.
18 Mandian, mga si Satanas mismo tang mangontra ong mga sinakepan
na, monopa madayon tang inadian na? Ganing amo, yo pagpalayaso ta
mga dimonio, tenged sindolano ni Satanas tang gaem ang na. 19 Piro mga
matod ang si Satanas tang nagtorol ta gaem ong yen para magpalayas
ta mga dimonio, sinopa ka tang pagtorol ta gaem ong mga tawan mi
para magpalayas ta mga dimonio? Tanira ka mismo tang magpamatod
ang nagkamali amo! 20 Tenged ang kamatodan, ang Ispirito tang Dios
tang pagtorol ong yen ta gaem ang magpalayas ta mga dimonio. Animan
maliag yaning, ang Dios ya ray paggaem mandian tarin ong nindio.”
21 “Si Satanas, ang kalimbawan na pario ong tatang taw ang mapoirsa
ig may armas na. Ig mintras pagbantay tanandia tang balay na, anday
ma-led para manakaw tang mga kagamitan na. 22 Piro mga toloson
tanandia ig pirdien ta tatang taw ang mas mapoirsa ong nandia,†
komiten tang mga armas nang agtaligan na. Pagatapos, ang mga
kagamitan na parti-partien da tang taw ang nanolos may ang mga
karomanan na.”
23 Ig ganing pa si Jesus, “Ang indi kakampi ong yen, kokontra ong
yen. Ig ang indi pagtabang ong yen ang pagsimet ta mga taw, pagwasag
lamang.”

Mga magbalik tang anday sayod ang ispirito
(Mateo 12:43-45)

24 Ganing pa si Jesus, “Pabetang ta, mga may malain ang ispirito ang
lomboa ong taw ang sinledan na, ang boaten na magalig-alig ong logar
ang anday wi na ig magdilem ta logar ang mapenayan na. Mga anday
itaen nang mapenayan na, maning ong sadili na, ‘Magbaliko ra lamang
ong taw ang inistarano tanopa sia.’ 25 Ig ong pagbalik na, kabotan na
tang taw ang midio tatang balay ang limpio ra ig ariglado pa. 26 Animan
magpanaw si tanandia ig mangimbitar pa enged ta pitong ispiritong mas

---

* **11:15** 11:15 “Satanas.” Ong bitalang Grigo: Beelzebul. Ang Beelzebul tata kang aran ni Satanas. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Satanas.” † **11:22** 11:22 Ong palimbawang na, ang mapoirsang taw yay si Satanas, ig ang taw ang mas mapoirsa ong nandia, yay si Jesus.

malalain pa ong nandia. Oman tenled ang lagi tanira ig mistar si don.
Animan ang taw ang asing lindoan tanopa sia ta malain ang ispirito, mas
maliwag tang pagkabetang ang kaboton na mandian.”

Ang kambengan ang matod

27 Asing bibitala pa si Jesus, may tatang babay don ong kayadian
ang miniteg ang ganing, “Masoirti tang babay ang nangana ong nio ig
nagpatiti!”
28 Piro ganing si Jesus ang siminabat, “Mas masoirti pa tang pamamasi
ig pamagtoman tang bitala tang Dios!”

Agdileman nira si Jesus ta milagro
(Mateo 12:38-42)

29 Asing pangyadi ra tang mga taw, ganing si Jesus, “Ang mga taw
ong timpong na, doro kalalain! Pamagdilem ta milagro ba-lo tanira
magparet. Piro anday ipaita ong nira, poira lamang ong tatang mak-
abebereng ang bagay ang pario tang nainabo ong propitang si Jonas
asing tokaw. 30 Mga monopa si Jonas nagimong tanda para ong mga
taga Ninive asing tokaw, maning ka ta si magimong tanda tang Ana ta
Taw ong mga taw mandian. 31 Pag kabot tang kaldaw ang magosgar da
tang Dios, tomalonga don tang Rayna tang Abagat‡ ig maning ang yamo
dapat ang silotan. Tenged asing tokaw nagalin pa tanandia ong logar
ang dorog kalawid para lamang mamasi ong kinata-wanan tang ading
si Solomon. Piro telekan mi, may nakabot da tarin ang sobra pa ong ni
Solomon! 32 Ong kaldaw kang asi, asta ang mga taga Ninive tomalonga
ka don ig magpamatod ang yamo dapat kaman ang silotan. Tenged asing
si Jonas nagtoldok ong nira, namagtogat tanira tang mga kasalanan nira.
Piro yamo, maski may tarin da mandian ang sobra pa ong ni Jonas, indi
amo pa enged mamagparet ong toldok na.”

Ang pa-kal tang sinangoni ta
(Mateo 5:15; 6:22-23)

33 Ganing si Jesus, “Anday pagsindi ta kingki oman italok obin dapan
na ta gantangan. Kondi don lamang ong borondoan na para mga
tenled tang mga taw, mayag ang lagi. 34 Ang kalimbawan tang mata ta,
midio pa-kal tang sinangoni ta. Animan mga mayag tang pama-dek ta,
gayagan ka tang bilog ang kaboi ta. Piro mga maki-lep tang pama-dek
ta, gaki-lepan ka tang bilog ang kaboi ta. 35 Animan sigoron ming mayag
tang popotokon mi, ang belag ta maki-lep. 36 Tenged mga mayag tang
popotokon ta ang andang pisan ay maki-lep don, mayag ka kaman tang
bilog ang kaboi ta, ig midio gasinagan ita ta tatang kayag-ayagan ang pa-
kal.”

Binitalan ni Jesus tang mga Pariseo asta ang mga manigtoldok tang Katobolan
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

37 Pagatapos ang nagbitala si Jesus, inimbitar tanandia ta tatang
Pariseo para mamangan ong balay na. Animan napaning si Jesus ong
balay tang Pariseo ig namangan. 38 Nabereng tang Pariseo asing pagaita
nang si Jesus pamangan ang indi namanaw ta tama sigon ong kaogalian

‡ **11:31** 11:31 Ang “Rayna tang Abagat” yay ang rayna ong Seba, tatang banoa ong parting abagat tang Arabia asing tokaw. Mabasa ta na ong 1 Hari 10:1-13.

nira.§ 39 Animan ganing tang Gino ong nandia, “Yamong mga Pariseo!
Aglimpion mi ta mo-ya tang loa tang mga baso ig mga platon mi, piro
ang teled tang popotokon mi maboling tenged ponok ta kadegdegan ig
katakab. 40 Anday isip mi! Ang Dios tang nagboat tang mga bagay ong
loa ang aggitaen. Bato belag ka ta tanandia tang nagboat tang ga-tang
ong teled, ang indi gitaen ta taw? 41 Ang boaten mi, oldan mi kang lagi
tang mga malilised maski onopa atan ong platon may ong tasa mi. Asia
magimong limpio tang tanan para ong nindio.*
42 “Kailo amo kang mga Pariseo! Maderep amo ong pagtorol ong
Dios ta tampolok ang porsinto tang pa-bat mi asta ang mga daon ang
pagpasabor ong pamangan. Piro ong dobali ta sia, indi amo enged
pamagintindi ang magboat ta mato-lid ig maggegma ong Dios. Dapat
magtorol amo ka kaman tang tampolok ang porsinto, piro indi lipatan
mi tang mas importanting mga tobol.
43 “Kailo amo ka kaman, yamong mga Pariseo! Mga don amo ong
mga simban mi, ang kaliliagan mi enged, mga kalarongan ang masisinlo.
Ig mga don amo ong plasa, ang kaliliagan mi, ang salodoan amo tang
mga taw. 44 Kailo amo ka! Ang kalimbawan mi pario amo ong mga
lebengan ang anda ray tanda na, ig gapanaw-panawan ta mga taw ang
indi gangatakong poros anday sasayod tang ga-tang ong adalem.”
45 Ganing ong ni Jesus tang tatang manigtoldok tang Katobolan,
“Maistro, ong inaning mong asia, agpaeyaken ami ka nio.”
46 Siminabat si Jesus ang ganing, “Kailo amo ka, yamong mga manig-
toldok tang Katobolan! Tenged agpabelatan mi tang mga taw ong dorong
mga toromanen mi, piro indi enged agboinan mi tang tarakanen ang
asi agod makayan nira tang kabelatan.† 47 Kailo amo ka! Agpaobra
mi tang mga pantion tang mga propitang pinatay tang mga kamepet-
mepetan mi asing tokaw. 48 Ong agboaten ming asia, maliag yaning
agpaoyon amo ong bindoat tang mga kamepet-mepetan mi. Tenged
tanira tang namamatay tang mga propita, ig yamo ka tang pamagpaobra
tang mga pantion nira! 49 Animan ganing tang kinata-wanan tang Dios,
‘Manobolo ong nira ta mga propita ig mga apostolis. Patayen nira
tang doma, ig ang doma paliwagan ka nira.’ 50 Animan yamong mga
taw mandian, yamo tang manabat ong kamatayen tang tanan ang mga
propita, mimpisa pa asing boaten tang kalibotan, 51 mimpisa pa ong
pagpatay ong ni Abel,‡ sa-sad ong pagpatay ka ong ni Zacarias don ong
teled tang Timplo.§ Pinatay mismo tanandia don ong pagtetengan tang
altar ig ang sagradong logar. Ong matod, yamong mga taw ong timpong
na, yamo tang silotan tenged ong tanan ang bindoat nirang asi.

---

§ **11:38** 11:38 Dorong mga riglaminto tang mga Judio ang agboaten nira para magimong limpio ong pama-dek tang Dios. Ang pagpamanaw ba-lo mamangan ig ang pagpangogat tang mga platon, asia doroa ong mga toromanen ang agtoldan nira ta importansia. * **11:41** 11:41 ara ong mga Pariseo, yading mga bagay tang agpabetang nirang maboling, pario tang mga pamangan ang agbawalen tang Katobolan ni Moises, ang mga garamiten ang indi pa gaogatan sigon ong tamang pagrilimpion, asta ang mga taw mismo ang indi pamagtoman ta osto tang domang mga toromanen nira. † **11:46** 11:46 Asing tokaw, poira ong Katobolan ni Moises, namagdolang pa tang mga Pariseo ta doma pang mga tobol ang dorog kaigpit ang agpareges nirang tomanen, asta ra ka ang dorong mga bagay ang agbawalen nirang boaten. Tenged tarin, liniwagan ta mo-ya tang mga taw ong pagtoman nira ong rilihion nira bilang mga Judio. ‡ **11:51** 11:51 Genesis 4:8
§ **11:51** 11:51 2 Cronica 24:20-21

52 “Kailo amo kang mga manigtoldok tang Katobolan! Sinalok mi
ra tang pagtorol ta kinata-wanan. Indi amo ngani gangaintindi tang
kamatodan, ig agsagangen mi pa tang doma ang gangaliliag ang man-
gaintindi.”
53 Pagatapos ang nagbitala si Jesus, nagalin da tanandia. Impisa don,
pirmi rang agkontraen tanandia tang mga manigtoldok tang Katobolan
ig ang mga Pariseo. Dorong bagay tang agte-maen nira ong ni Jesus, 54 ig
agbantayan nira ta mo-ya para madep nira ong mga sabat na.

12

Pandam ong mga boat nira
(Mateo 10:26-27)

1 Asing pamansikabot pa tang ribo-ribong mga taw, asta pamagtala-
payan da tang doma, minaning kang lagi si Jesus ong mga sinagpan na,
“Magandam amo. Itaben matalidan amo tang mga Pariseo ong mga
boat nirang poros paita-ita lamang. Asia, ang ogali nira midio pario ong
pampalsa ta tinapay ang madaling magwasag ong agmasaen. 2 Anday
gatalok ang indi ipaita, ig anda kay sikritong indi mata-wanan. 3 Maski
onopay inampang ming labi, ba-yen ka enged mga kaldaw da. Ig maski
onopay lalalat mi don ong koartong sirado, narin ipatako ka enged don
ong loa.”

Ang dapat eldan ta
(Mateo 10:28-31)

4 Ganing pa si Jesus, “Agganingo ong nindio mga tangay, indi amo
meled ong mga pamamatay ta taw, sia sa-sad lamang don tang gaem
nira. 5 Begen amo yen mga sinopa tang dapat eldan mi: Ang Dios lamang
tang dapat eldan mi, tenged pagatapos nang komiten tang kaboi mi, may
gaem na pang magsilot ang i-lek ong impirno. Agganingo si, tanandia
tang dapat eldan mi.
6 “Piro demdemen mi ka narin: Ang mga aloma-wit, gata-wanan ta
ang gabakal ta doroang sintabos lamang kada limang bilog. Asia, maski
doro kabarato, piro indi ka agpabayan tang Dios. 7 Ig yamo, maski ngani
ang mga naet tang boa mi, gata-wanan na ang pirapang tanan. Animan
indi amo mamansieled, tenged mas agmalen amo tang Dios kaysa ong
kadoro-doroan ang mga aloma-wit.”

Ang mangilala ong ni Cristo ig ang indi
(Mateo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

8 Ganing pa si Jesus, “Agganingo ong nindio, ang sinopay mangilala
ong yen, ang Ana ta Taw, ong talongan tang mga taw, ilalaeno ka
tanandia ong talongan tang mga anghil tang Dios. 9 Piro ang ganing indi
ono gailala ong yen, indi ka tanandia ilalaeno ong talongan tang mga
anghil tang Dios.
10 “Mapatawad tang maski sinopay magbitala ta malain kontra ong
yen, ang Ana ta Taw. Piro mga ang Ispirito Santo tang pakalainen na,
inding pisan tanandia patawaden.
11 “Mga ekelan amo ong mga simban tang mga Judio, obin ong ta-
longan tang mga opisialis ig ong mga may aotoridad para imbistigaren
natetenged ong pagto mi ong yen, indi amo magpalibeg tang mga kolo

mi mga onopa tang isabat mi obin mga onopay ibitala mi. 12 Tenged ong
oras asi, toldokan amo tang Ispirito Santo tang dapat isabat mi.”

Ang taw ang panalig ong manggad na

13 Ganing ong ni Jesus tang tatang taw don, “Maistro, aningen mo kay
patigayon tang logodo ang partiano kay nandia tang toroblien amen.”
14 Siminabat si Jesus, “Tangay, sinopa tang nagbetang ong yen para
magosgar ong nindio, obin magtenga tang mga toroblien mi?” 15 Ig
ganing pa tanandia ong nirang tanan, “Magdan amo ong tanan ang
klasi ta katakab. Tenged ang kaboi ta taw indi na-tang ong kabael tang
manggad na.”
16 Pagatapos, inistoria ni Jesus tang palimbawang na: “May tatang
manggaden ang napagpa-bat ta mabael. 17 Animan ganing tanandia ong
sadili na, ‘Onopa tang masinlong boateno? Anda ray mabetangano tang
napa-bato. 18 A, gata-wanano ra tang boateno. Ipalaglago ra lamang tang
mga bodigao ig magpa-dengo si ta mas mababael. Ig don i-tango tang
mga napa-bato ig ang doma pang mga kagamitano. 19 Tapos, yaningo
ong sadilio, Asia! Bastanti ra tang mga pagkabetango! Indio ra korangen
asta tanopa! Penayo ra lamang. Mamangan, manginem, ig mangalipay.’
20 “Piro maning tang Dios ong nandia, ‘Anday isip mo! Mandian
mismong labing na, mapataya ra. Oman, sinopay magpakinabang
tang mga agtatalok mo?’ ” 21 Ig ganing pa si Jesus, “Maning ta sia tang
mainabo ong taw ang pagsimet ta manggad para ong sadili na lamang,
piro ong pama-dek tang Dios malised pa ka enged tanandia.”

Magtalig lamang ong Dios
(Mateo 6:25-34)

22 Ganing pa si Jesus ong mga sinagpan na, “Animan agganingo ong
nindio: Indi amo magpaborido tang kolo mi natetenged ong pamangan
ang kaministiran mi para maboi, asta ong mga pangabel tang sinangoni
mi. 23 Tenged ang kaboi ta mas importanti pa enged ong pamangan
ta, ig ang sinangoni ta mas importanti pa ong lambong ta! 24 Telekan
mi ra lamang tang mga ogak. Indi tanira pagloak ig indi ka pangayeg.
Anday bodiga nira ig maski payag anda. Piro agtoldan tanira tang Dios
ta pamangan nira. Yamo pa bato? Mas importanti amo pa ong mga
lamlam! 25 Sinopa ong nindio tang poiding pāboaten na tang kaboi na,
maski tang oras lamang, tenged ong pagpaborido na? Anda! 26 Animan
mga anday maimo mi para mapāboat tang kaboi mi maski ge-ley lamang,
angay pamagpaborido amo pa natetenged ong domang mga bagay?
27 “Isipen mi ra lamang tang mga rosas ong kabokidan. Pamansi-
babael tanirang indi pagobra ig indi pagboat ta lambong. Piro ong
matod, ang adi mismong si Solomon, maski monopa kamanggad, indi
ngani napaglambong ta pario kasinlo tang maski tata ong mga rosas ang
asi. 28 Ang mga ibabawen ong kabokidan, mandian asia pa ig ong damal
sirokon da. Piro maski maning ta si, agpalambongan tang Dios ta dorog
kasinlo. Yamo pa bato? Indi amo ka palambongan na? Korang pa tang
pagtalig mi!
29 “Animan indi amo magpaborido mga ong ari amo pa mangomit ta
panganen mi ig inemen 30 Tenged ang mga bagay lamang ang narin
tang pirming agdemdemen tang mga taw ang anday talig nira ong Dios.
Gata-wanan tang Tatay mi don ong langit ang kaministiran mi kaman

tang tanan ang asia. 31 Ang boaten mi, tokawen mi kang lagi ong tanan
ang maggaem tang Dios ong kaboi mi. Sia, i-dol na tang tanan ang
kaministiran mi."

Ang manggad ong langit
(Mateo 6:19-21)

32 "Indi amo mamansieled, mga agmaleno, maski pira amo pa lamang
bilog. Galiliag tang Dios ang pa-penen amo nandia ong inadian na.
33 Ipabakal mi tang mga pagkabetang mi, oman ang bayad na i-dol mi
ong mga malilised. Ong maning ta sia, midio magboat amo ta mga
poyo-poyong indi malagi ig magsimet amo ta manggad ong langit. Ang
manggad ang asi indi malangga ig indi enged makorangan, tenged
anday anay don ig anda kay malenget ang mga takawan. 34 Tenged mga
ong aypa tang manggad mi, don ka tang nem mi."

Ang mga torobolon ang pirming simpan

35-36 "Magimong simpan amo. Patoladan mi tang mga torobolon ang
pamagelat ong agalen nirang molik da magalin ong kasalan. Indi tanira
mapoyat ig indi agpabayan nirang mapatay tang mga tolok agod pag
kabot ig tomo-tok tang agalen nira, mabrian ang lagi nira tang portan.
37 Masoirti tang mga torobolon mga ong pagbalik tang agalen nira,
kabotan tanirang pamagbantay. Agganingo ong nindio, manimara tang
agalen tang lambong na, pakarongon na tang mga torobolon na don ong
nandiang lamisan ig tanandia mismo tang magsirbi ong nira. 38 Masoirti
ka kaman tang mga torobolon mga kabotan tanira tang agalen nirang
pamagelat pa. Maski molik ang tenganan obin garamal da. 39 Isipen
mi narin: Mga gata-wanan lamang tang may nandia tang balay mga
onopang orasay komabot tang takawan, indi enged pabayan nang telden
tang balay na. 40 Animan yamo, kaministiran ang magbantay amo ig
pirming simpan. Tenged yo, ang Ana ta Taw, komaboto ong oras ang indi
gelaten mi."

Ang torobolon ang mataligan ig ang belag
(Mateo 24:45-51)

41 Nane-ma si Pedro, "Magino, ang inistoria mong asia, para ong
yamen lamang obin para ka ong tanan?"

42 Siminabat si Jesus ang ganing, "Ang mataligan ig matakong
torobolon, yay ang boaten tang may nandia tang balay ang ingkargado
ong domang mga torobolon na, ig ya kay ang magtorol ong nira ta
pamangan ong tamang oras. 43 Masoirti tang torobolon ang asi mga
kabotan tanandiang pagboat tang katengdanan na ong pagbalik tang
agalen na. 44 Sigoradong boaten da enged tanandiang ingkargado
ong tanan ang pagkabetang tang agalen na. 45 Piro pabetang ta, mga
maning tang torobolon ang asi ong sadili na, 'Maboay-boay pa ba-lo
magbalik tang agaleno.' Ig impisan na rang bogbogon tang aroman nang
mga torobolon ang lali asta ang mga babay. Ig pagatapos mamangan,
manginem ig magpabaleng da. 46 Oman komabot tang agalen na ong
kaldaw ang indi enged gelaten na, ig ong oras ang indi gata-wanan
na. Dayon da tanandiang kastigon tang agalen na ta doro kaliwag,
ba-lo ibanggil ong logar ang para ong mga taw ang indi pamagto ig
pamagparet ong Dios.

47 “Ang torobolon ang gatako tang galiliagan tang agalen na, piro indi
kakaliek ig indi pagboat ta si, palon ang enged tanandia ta osto. 48 Piro
ang torobolon ang indi gatako tang galiliagan tang agalen na, kondi
pagboat ta bagay ang tanandia mapalo, palon ka kaman piro ge-ley
lamang. Ang sinaligan ta dorong mga bagay, dileman ka tanandia ta
dorong mga bagay. Ig ang sinaligan ta mas dorong mga bagay, mas doro
pa enged tang dilemen ong nandia.”

Ang mamagana mamagkorontran natetenged ong ni Jesus
(Mateo 10:34-36)

49 Ganing pa si Jesus, “Napaningo tarin para magekel ta apoy ong kali-
botan, ig galiliaganong naparetan da. 50 Piro may kaliwagan pang dapat
risibieno,* ig indi matareng tang isipo asta indi mainabo. 51 Kalaom mi
sigoro, napaningo tarin para magekel ta kaosayan ong kalibotan. Piro
ong matod, belag ta kaosayan tang aggekelano kondi soroayen.
52 “Impisa mandian, mamagkarampi-kampian tang mamagana
natetenged ong yen. Pabetang ta, mga lima tanira, ang tolo kontra
ong doroa, ig ang doroa komontra ong tolo. 53 Mamagkorontran ka
tang tatay ig mga ana nang lali, asta ang nanay ig mga ana nang babay.
Maning ka ta si tang panogangan ang babay ig minagad nang babay.”

Panaidan mi tang mga gangainabo
(Mateo 16:2-3)

54 Ganing ka si Jesus ong mga taw, “Mga gitaen ming pangi-lep da
ong gako-pan, ganing amo, ‘Komoran da!’ Ig komoran ka kaman. 55 Ig
mga geyep tang mageyep ong abagat, ganing amo ka, ‘Maringet si!’ Ig
magringet ka kaman. 56 Yamong mga ambogon! Gatako among manaid
mga onopa tang maliag yaning tang mga pasinial ang gitaen mi ong
langit may ong tanek. Piro angay indi gata-wanan mi tang maliag yaning
tang gangainabo mandian ang timpo?”

Magigayosa ong kasoay mo
(Mateo 5:25-26)

57 Ganing pa si Jesus, “Angay midio indi amo mapagisip para ong
sadili mi mga onopa tang tamang boaten mi? 58 Pabetang ta, mga yawa
dinimanda ta tatang taw, prosigiran mong magigayosa ang lagi ong
nandia mintras indi amo pa gakabot ong korti. Tenged mga don amo
ra ong osgado, itaben yintrigā tang osgado ong goardia ig dayona rang
prison. 59 Ong matod, india enged maloa don asta indi malobot mong
mabayadan tang molta mo.”

13

Magtogat obin mapatay

1 May mga taw ang kiminabot don ig binalita nira ong ni Jesus tang
nainabo. Pinapatay ni Pilato tang pirapang mga taga Galilea mintras pa-
magbolontad tanira ong Dios. 2 Ganing si Jesus ong namamalita, “Onopa
tang isip mi natetetenged ong kinabot nirang asi? Maliag yaning bato
mas mapinagtalaken tanira kaysa ong domang taga Galilea? 3 Belag!
Piro agganingo ong nindio, mga indi amo magtogat ig magbo-wan tang
mga talak mi, mangapatay amo kang tanan ang pario nira. 4 Isipen ta

* **12:50** 12:50 “Piro may kaliwagan pang dapat risibieno.” Ong bitalang Grigo: May tata pang pagboniag ang dapat mapasarano.

ka tang tampolok may walong taw ang napatay asing nabegtakan tanira
tang alawig ang tori don ong Siloe. Onopa ong nindio? Maliag yaning
bato tanira mas mapinagtalaken kaysa ong domang pamansistar ong
Jerusalem? 5 Belag! Piro agganingo ong nindio, mga indi amo magtogat
ig magbo-wan tang mga talak mi, mangapatay amo kang tanan."

Ang papa ta ayong igos ang indi pamorak

6 Oman inistoria ong nira ni Jesus tang palimbawang na. "May
tatang taw ang may papa ta ayong igos ong kodal na. Pinaningan na
ig sinelekan na mga may borak na ra, piro andang pisan ay inita na.
7 Animan ganing tang taw ong manigasikaso na, 'Tolong takono rang
pagbalik-balik ang agtelekano mga pamorak da tang ayong asia. Piro
asta mandian andang pisan. Pe-peten mo ra lamang. Paglinget lamang
atan.' 8 Piro siminabat tang manigasikaso na, 'Indi kang lagi pe-peten ta
mandian ang takon ang na. Aliano kang lagi tang binit na ig betangan ta
abono. 9 Mga mamorak ong moman ang takon, mo-ya. Piro mga indi pa,
pe-peten ta ra ka enged.' "

Pinao-ya ni Jesus tang babay ang bogtot

10 Tatang Kaldaw ang Igperenay pagtoldok si Jesus ong simban tang
mga Judio. 11 May tatang babay don ang bogtot dang pisan. Narin boat
tang malain ang ispirito ong nandia, ig tampolok may walong takon
da ang maning ta na ig indi ra maonat tang sinangoni na. 12 Asing
itaen ni Jesus tang babay ang na, ginoyan na ig minaning ong nandia,
"Babay, india ra magpinitinsia." 13 Oman binondo ni Jesus ong babay
tang kalima na. Nago-yang lagi ig nagdayaw ong Dios.
14 Piro nasilag tang pangolokolo tang simban nira tenged nagpao-ya
si Jesus ong Kaldaw ang Igperenay. Ganing tang pangolokolo ong mga
taw don, "Enem tang mga kaldaw ang sindol ong yaten para magobra.
Paning amo tarin ong mga kaldaw ang asia para magpabolong, ig belag
ta ong Kaldaw ang Igperenay."
15 Piro sinabat tanandia tang Gino ang ganing, "Yamong pamangam-
bong madinioson! Maski Kaldaw ka ang Igperenay, aggobaden mi
tang mga baka may ang kabayo mi ig agpalpatan para manginem ta
wi. 16 Piro telekan mi tang babay ang na. Tanandia nagalin ka ong
dogo ni Abraham ang pario mi. Piro tenged ong kabogtot na, midio
linapot tanandia ni Satanas ong teled da ta tampolok may walong takon.
Indi bato dapat obadan da tanandia ig pao-yaen, maski Kaldaw ang
Igperenay?"
17 Napaeyak tang mga pamangontra ong ni Jesus ong sinabat na. Piro
nangalipay tang mga taw tenged ong tanan ang mga makabebereng ang
mga bagay ang agboaten na.

Ang palimbawa natetenged ong alibotod tang mostasa
(Mateo 13:31-32; Marcos 4:30-32)

18 Ganing si Jesus, "Onopay kapario tang inadian tang Dios? Ong aypa
ikompara ta? 19 Kapario na tang tatang alibotod ta mostasang* lindoak
ta tatang taw ong kodal na. Nambael narin asta nagimong papa ta ayo,
ig nagboat ta poyad tang mga lamlam ong mga tanga na."

---

* **13:19** 13:19 Ang mostasa don ong banoang Israel parting klasi ta mostasa ang agloloak ong Pilipinas. Dorog kage-ley tang alibotod na, piro mga mabael da, ang kalawig na pario ong papa ta kalamonggay.

Ang palimbawa natetenged ong pampalsa ta tinapay
(Mateo 13:33)

20 Ganing pa si Jesus, “Ong aypa pa ikompara ta tang inadian tang Dios?
21 Kapario na tang pampalsa ta tinapay ang sinampora ta tatang babay
ong tolong gantang ang arina. Maski ge-ley tang pampalsa, minalsa tang
bilog ang minasa.”

Ang mapiet ang portan ang paning ong kaboing anday kataposan
(Mateo 7:13-14, 21-23)

22 Nagpadayon da Jesus ong pagparanawen nira. Pagtoldok tanandia
ong kada lansangan ig bariong gata-liban nira paning ong Jerusalem.
23 Mandian, may tatang taw ang nane-ma ong nandia, “Magino, ge-ley
bato tang mangalibri?”

Siminabat si Jesus ang ganing, 24 “Prosigiran ming tenled ong portan
ang mapiet. Agganingo ong nindio, yadi rin ang galiliag ang tenled, piro
indi manga-led.

25 “Mga siniradoan da tang may nandia tang balay tang portan na,
mabo-wan amo ong loa. Maski mano-tok amo ig maning, ‘Magino, pa-
leden ami kay nio!’ piro sabaten amo nandia, ‘Indio gailala ong nindio
mga taga ariamo pa!’ 26 Oman maning amo, ‘Yami, namangan ami ig
nanginem ang ka-pen mo. Nagtoldoka pa ngani ong logar amen!’ 27 Piro
sabaten amo ka nandia, ‘Indiong pisan gailala ong nindio! Palawid amo
tarin, yamong tanan ang pamagboat ta malain!’ 28 Ig mamagini-yak amo
ig mamansikayeget tang isi mi mga itaen ming don da ong inadian tang
Dios da Abraham, Isaac, ig Jacob, ig ang tanan ang mga propita, piro
yamo don amo ong loa ang agtaboyon. 29 Ig may doma pa enged ang mga
taw ang mamansikabot ang mamagalin ong tere-lan, ong gako-pan, ong
kambian asta ong abagat ig mamangombida ka don ong inadian tang
Dios. 30 Pama-yan mi, may mga taw ang gangaori mandian, piro manga-
kaw tanira ong kaldaw ang asi. Ig may atan kang ganga-kaw mandian,
piro mangaori tanira.”

Ang paggegma ni Jesus ong mga taga Jerusalem
(Mateo 23:37-39)

31 Asing oras ang asi, kiminabot tang pirapang mga Pariseo ig ganing
ong ni Jesus, “Magalina ra tarin tenged galiliag si Herodes ang ipapataya
nandia.”

32 Piro siminabat si Jesus, “Aningen mi tang ma-kal ang asing si
Herodes, ang magpalayaso pa ta mga malalain ang ispirito ig magpao-
yao pa ta mga taw mandian asta ong damal, ig ong ya-long kaldaw ba-lo
taposono tang agboateno. 33 Piro kaministiran ang magpadayono ong
pagpanawo mandian, ong damal, asta ong tatang kaldaw. Tenged indi
maimong mapatay tang tatang propita ong loa tang Jerusalem.

34 “Ay yamong mga taga Jerusalem! Angay agpatayen mi tang mga
propita ig agbanggilen mi tang mga agtobolon tang Dios ong nindio?
Kaboay da tang andemong imesen amo ig sagodon, pario ong manong
lo-lokan ang pagimes tang mga boto na ong adalem tang kalipapa na,
piro indi amo maliag. 35 Animan pabayan amo ra lamang atan. Tandan
mi narin: Indio ra enged itaen mi asta indi komabot tang kaldaw ig
mamaganing amo, ‘Dayawen tang kakabot ang sinobol tang Dios!’ ”

14

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang panimpeng tang sinangoni na

1 Tatang Kaldaw ang Igperenay inimbitar si Jesus tang tatang pan-
golokolo ong mga Pariseo para mamangan don ong balay nira. Ig
agbantayan nira ta mo-ya tang onopay boaten ni Jesus. 2 Mandian,
napalenget ong ni Jesus tang tatang taw ang panimpeng tang sinangoni
na. 3 Animan sine-ma ni Jesus tang mga Pariseo ig ang mga manigtoldok
tang Katobolan, “Bato, ga-tang ong Katobolan ang poiding magpao-ya ta
may masit na mga Kaldaw ang Igperenay obin anda?”
4 Piro indi tanira minibek-ibek. Animan bindiotan ni Jesus tang taw
ang asing panimpeng tang sinangoni na. Pinao-ya na ig pagatapos dayon
dang pinaolik na. 5 Oman ganing si Jesus ong nira, “Pabetang ta, may
ana mi obin bakang nabo-log ong wi ig naton ang Kaldaw ang Igperenay.
Onopa bato, pabayan mi ra lamang tenged Kaldaw ang Igperenay?”
6 Piro anday nasabat nira ong te-ma nang na.

Ang taw ang pagpalawig ig ang pagpalepe

7 Napanaidan ni Jesus tang mga bisita don, ang mga agpiliken nira ay
ang mga kalarongan ang para ong mga taw ang importanti. Animan
ganing si Jesus ong mga bisita, 8 “Pabetang ta, mga inimbitara tang
maski sinopa ong tatang kombida, india mamilik ta kalarongan ang
para ong mga taw ang importanti. Itaben may inimbitar nirang mas
gilalaen kaysa ong nio. 9 Oman ang mainabo, palenget tang nangimbitar
ong nindiong doroa, ig aningena nandia, ‘Ipalogot ta kang lagi tang
kalarongan mo ong taw ang na.’ Ong maning don, mapaeyaka ig ma-
tanga don ong kalarongan ong binit. 10 Mo-ya pa, mga aggimbitarena,
dona kang lagi komarong ong kalarongan ang belag ta masinlo. Tenged
mga malenget tang nangimbitar ong nio, maning tanandia, ‘Tangay,
tania ra lamang komarong ong tokawan!’ Ong maning ta na, mabael
tang dengeg mo ong talongan tang domang mga bisita. 11 Tenged ang
pagpalawig tang sadili na, ipababak. Ig ang pagpababak, tanandia tang
ipalawig.”
12 Ganing ka si Jesus ong nangimbitar ong nandia, “Mga magsimpana
ta kombida ig mangimbitara ta taw, belag tang mga tangay mo, mga
logod mo, mga parinti mo, obin mga kamalay mong manggaden tang
imbitaren mo. Tenged baltena ka nirang imbitaren ig ong maning don,
narisibi mo ra tang balet mo. 13 Animan mga magsimpana ta kombida,
ang mga pobri, mga pingkaw, mga pilay ig mga boray tang imbitaren
mo. 14 Tenged tanira indi mabalet ong nio, ig sia aloyana tang Dios.
Tenged ang Dios mismo tang magbalet ong nio pag kabot tang kaldaw
ang moman ang boien tang mga taw ang namagboat ta mato-lid.”

Ang palimbawa natetenged ong mabael ang kombida
(Mateo 22:1-10)

15 Pagabasi ta si tang tatang inimbitar, ganing tanandia ong ni Jesus,
“Masoirti tang mga taw ang ma-pen ong kombida don ong inadian tang
Dios.”
16 Siminabat si Jesus ong tatang palimbawa. Ganing tanandia, “May
tatang taw ang nagsimpan ta mabael ang kombida ig dorong pinangim-
bitar na. 17 Asing kiminabot tang oras ang kapistan na ra, nanobol
tanandia ong torobolon na ang paningan tang mga pinangimbitar ig

aningen, ‘Maytara! Simpan da tang tanan!’ 18 Piro namagbalibad
tanirang tanan ang indi ono mangapaning. Ang primiro naganing,
‘Nabakalo ta koromaen, ig dapat paningano kang lagi ig telekan. Yamo
ra lamang tang balang magpasinsia ong yen.’ 19 Ig ganing ka tang yadoa,
‘Nabakalo ta tampolok ang nga bakan para yarado. Dapat betangano
kang lagi ta singkaw para masobokano. Yamo ra lamang tang balang
magpasinsia ong yen.’ 20 Ganing pa ka tang ya-lo, ‘Ba-lo ami lamang
kinasal tang katawao. Animan indio mapangombida.’
21 “Nagbalik tang torobolon ig bineg na ong agalen na. Nasilag tang
agalen na ig ganing, ‘Dalien mo, paninga ong mababael asta ong gege-
ley ang mga karsada. E-lan mo tarin tang mga pobri, mga pingkaw, mga
boray ig mga pilay.’ 22 Pagabalik tang torobolon, ganing tanandia ong
agalen na, ‘Magino, naboato ra tang ordin mo, piro marogal pa tang
kombidan!’ 23 Animan ganing si tang agalen, ‘Panawa ong mga karsada
ig ong mga dalan ang paning ong bokid. Regesen mong paning tarin
tang mga taw agod ma-mok tang balayo ta mga bisita. 24 Agganingo ong
nindio, anday maski tambilog ong mga nanga-kaw ang inimbitaro ang
ma-bo tang sinimpano.’ ”

Dapat isipen ta kang lagi ta mo-ya ba-lo ita tomabid ong ni Jesus
(Mateo 10:37-38)

25 Dorong taw tang pamansitabid ong ni Jesus ong pagpanaw na ong
Jerusalem. Animan siminareng tanandia ig siminalonga ong nira ig
minaning, 26 “Indi poiding magimong sinagpano* tang pagmal ong tatay
na obin ong nanay na, katawa na, mga ana na, mga logod na, obin ong
sadiling kaboi na ang sobra pa ong paggegma na ong yen. 27 Ig ang
maski sinopa, mga belag ka lamang ta disidido ang magosoy ong yen ang
tomalonga ong kaliwagan ig kamatayen, ang taw ang asi indi poiding
magimong sinagpano.†
28 “Pabetang ta, mga ang tata ong nindio pagplanong magpa-deng
ta balay, bato indi kang lagi tanandia komarong ig somadaen na mga
pirapa tang magastos na ig mga bastanti tang koarta nang para matapos?
29 Itaben na-deng da tang adili piro indi ka matapos. Oman libaken
tanandia tang tanan ang mangaita ta si. 30 Maning tanira, ‘Ang taw ang
na! Nagimpisang nagpa-deng, oman indi ka natapos na!’
31 “Obin pabetang ta, may tatang adi. Mga may plano nang magig-
gira ong kapario nang adi, bato indi kang lagi tanandia komarong ig
pagadalan na ta mo-ya mga tanandia may ang tampolok ang ribong
sondalo na masarangan nira tang doroampolok ang ribong kabatok
nira? 32 Piro mga indi masarangan nira, magtobol da lamang tanandia
ta tawan na para magigayos mintras alawid pa tang kabatok nira.
33 “Animan, maning ka ta si, isipen mi kang lagi ta mo-ya. Tenged ang
maski sinopay indi magbo-wan tang tanan ang agpalabien na ong kaboi
na, indi poiding magimong sinagpano.”

Ang kalimbawan mi pario ong kasin
(Mateo 5:13; Marcos 9:50)

---

* **14:26** 14:26 Ang maliag yaning tang “sinagpan” ni Jesus, belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi ang maski sinopay magto ig magosoy ong nandia. Telekan ka ong Bokabolario. † **14:27** 14:27 “tomalonga ong kaliwagan ig kamatayen.” Ong bitalang Grigo: magtakan tang sadiling kros na

34 Ganing pa si Jesus, “Mabael tang pakinabang tang kasin. Piro mga
manlasay da, indi ra poiding mapakasin pang moman. 35 Anda ray
pakinabang na, maski ong tanek obin maski gamiten pa ong abono.
Narin i-lek da lamang. Animan mamasi tang may talinga!”

15

Palimbawa natetenged ong nalipat ang karniro
(Mateo 18:12-14)

1 Pamansilenget tang mga manigtokot ta bois ig ang mga mapinagta-
laken para mamasi ong ni Jesus. 2 Animan pamagmoro-moro tang mga
Pariseo ig mga manigtoldok tang Katobolan ang ganing, “Telekan mi
tang taw ang na! Pagiga-pen ong mga mapinagtalaken* ig ga-pen ka
ong nira ang pamangan.” 3 Animan nagistoria ong nira si Jesus tang
palimbawang na.
4 Ganing si Jesus, “Pabetang ta, tata ong nindio may tang gatos ang
karniro na, ig galipat tang tambilog. Onopa bato tang boaten na?
Sigorado enged ang bo-wanan na tang siam ang polok may siam don
ong kamayagan ig dilemen na tang galipat asta indi matoman na. 5 Mga
matoman na ra ngani, mambeng tanandiang agtakanen nang golik.
6 Pag kabot ong balay nira, imbitaren na tang mga tangay na ig ang
mga kamalay na ig maning tanandia, ‘Magpasalamat ita! Initao ra tang
karnirong nalipat.’ 7 Animan maning ka ta si ong langit. Mas mabael
tang kalipay nira tenged ong tatang mapinagtalaken ang pagtogat tang
mga kasalanan na kaysa ong siam ang polok may siam ang mato-lid ang
anda ray kaministiran ang magtogat.”

Palimbawa natetenged ong nalipat ang koarta

8 Ganing pa si Jesus, “Pabetang ta, may tatang babay ang may tampolok
ang pidasong koarta nang silber,† ig nalipat tang tambilog. Onopa bato
tang boaten na? Sindian na enged tang kingki ig siligan na tang balay
nira. Dilemen na ta mo-ya asta indi matoman na. 9 Mga matoman
na ra ngani, imbitaren na tang mga tangay na ig mga kamalay na,
ig maning tanandia, ‘Magpasalamat ita! Initao ra tang koartao ang
nalipat!’ 10 Agganingo ong nindio, maning ka ta si tang kalipay tang mga
anghil tang Dios mga may tatang mapinagtalaken ang magtogat tang
mga kasalanan na.”

Palimbawa natetenged ong naglayas ang ana

11 Ganing pa si Jesus, “May tatang taw ang doroa tang ana nang lali.
12 Mandian ganing tang karian, ‘Tatay, i-dol mo ra ong yen mandian
tang mga toroblieno.’ Ig inelay tang tatay ong nirang doroa tang
mga pagkabetang na. 13 Pagata-lib tang pirapang kaldaw, pinabakal
tang ana nang karian tang parti na, oman nagbiahi ong alawid ang
logar. Don ginasta na tang tanan ang koarta na ong anday sayod ang
pagparangaboien.
14 “Asing lobot na ra tang tanan, nāton ang nagkatinir ta mabael ang
tagletem ong banoang asi. Ig liniwagan tanandia ta mo-ya. 15 Animan

* **15:2** 15:2 Agpabetang tang mga Pariseo ang malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang doma ong nira mga dayador. Ig ang mga aggoyan nira ang “mapinagtalaken” yay ang mga kasimanoa nirang indi pamagtoman ta osto tang Katobolan ni Moises. † **15:8** 15:8 Ang tambilog ang koartang silber, bali sol da ta tatang taw ong tang kaldaw.

nagpatorobolon da lamang tanandia ong tatang taw ang taga don.
Pinapaning tanandia ong bokid para magsagod tang mga baboy. 16 Ong
sobrang letem na, galiliag ka rin ang mamangan maski ang mga borak
da lamang ta ayong agpapan ong mga baboy, piro anday magtorol ong
nandia. 17 Asing naisip na ra tang bindoat na, ganing ong sadili na,
‘Mo-ya pa don ong yamen, ang tanan ang agsolan ni Tatay bastanti tang
pamangan nira. Ang yen tarin, mapatayo ra ong letem! 18 Magbaliko ra
lamang ong ni Tatay, ig aningeno, “Tatay, nagkatalako ong Dios asta ong
nio. 19 Belago ra ta bagay ang ilalaen mong ana mo. Ibilango ra lamang
nio ang tatang torobolon mo.” ’ 20 Oman dayon da tanandiang napanaw
ig minolik ong logar nira.

“Alawid pa lamang, natorongan da tanandia tang tatay na. Dorong
katete-beken tang tatay na ong nandia. Animan nanikad ang minagat
ong ana na. Kineget na ig initongan na. 21 Piro ganing tang ana na, ‘Tatay!
Nagkatalako ra ong Dios ig ong nio. Belago ra ta bagay ang ilalaen mong
ana mo.’ 22 Piro ganing tang tatay na ong mga torobolon, ‘Dalien mi!
E-lan mi tarin tang kasinloan ang lambongo ig ipatok mi ong nandia.
Patokan mi ka ta sising ig rapak. 23 Komiten mi tang katambekan ang
tirnidang baka ig patayen. Mamangan ita ig mangalipay! 24 Tenged
midio napatay da tang anao ang na, piro mandian naboing moman.
Nalipat, piro natoman si.’ Ig namagimpisa ra tanirang namangalipay.

25 “Piro ang ana nang kakan don pa ong koma. Asing golik da tanandia
ig gingabot da ong balay nira, nabasi tanandia ta mga togtogan ig
tayawan. 26 Animan ginoyan na tang tata ong mga torobolon nira ig sine-
ma na, ‘Angay? Onopa don ong yaten?’ 27 Siminabat tang torobolon, ‘Mi-
nolik da tang logod mo. Pinapatay tang tatay mo tang katambekan ang
tirnidang baka, tenged nagbalik ono tanandiang boi ig indi naonopa.’
28 Piro nasilag tang kakan ong logod na ig indi siminled ong balay nira.
Animan limindoa tang tatay na ig inalam-alam na. 29 Piro ganing ong
tatay na, ‘Sinirbiana yen ong teled ta pirapang takon, ig maski minta
lamang indiong pisan minatok ong nio. Piro ni maski minta, indio
sindolan mo maski tanga kambingan para mangalipay ami tang mga
tangayo. 30 Piro mandian minolik tang ana mong asia. Nagporawas tang
mga pangaboian mo ong mga babay ang bisiosa. Oman pinapatayan mo
pa tanandia tang katambekan ang baka?’ 31 Siminabat tang tatay, ‘Anao,
pirmiang ka-pen ta. Ang tanan ang pagkabetango ong nio ka. 32 Dapat
ang mangalipay ita, tenged ong isip ta patay da tang logod mo, animan
pario ra ka ang tanandia naboing moman. Nalipat, piro natoman si.’ ”

16

Ang palimbawa natetenged ong taw ang nagdaya ong agalen na

1 Pagatapos, nagistoria si si Jesus ong mga sinagpan na. Ganing
tanandia, “May tatang manggaden ang may agtaligan na. May nagbeg
ong nandia ang aggastaen tang agtaligan ang asi tang mga manggad na.
2 Animan pinagoy na ig sine-ma na, ‘Onopa tang gaba-yano natetenged
ong nio? I-dol mo ong yen tang komplitong listan tang pagarawiden
mo tang manggado. Ig impisa mandian belag da ta yawa tang taligano.’
3 Ganing tang agtaligan ong sadili na, ‘Tanggaleno ra tang agaleno ong
obrao. Onopa bato tang masinlong boateno? Indi kayao ang magornal.
Gaeyako kang magpalimos. 4 A, gata-wanano ra tang boateno agod mga

palineno ra tang agaleno ong obrao, risibieno ka tang mga taw ong
pamalay-balay nira.’ 5 Animan, ang bindoat na, talele-tang pinagoy
na tang mga may otang nira ong agalen na. Sine-ma na tang primiro,
‘Pirapa tang otang mo ong agaleno?’ 6 Ganing tanandiang siminabat,
‘Tang gatos ang bangang mantika.’ Ig ganing tang agtaligan, ‘Nani tang
listan tang mga otang mo. Dali! Komaronga. Boaten ta ang limampolok
da lamang.’ 7 Ig sine-ma na ka tang yadoa, ‘Yawa, pirapa ka tang otang
mo?’ Siminabat ka tang yadoa, ‘Tang gatos ang pasong ang trigo.’ Ig
ganing ka tang agtaligan, ‘Nani tang listan tang mga otang mo.’ ‘Isolat
ta walompolok da lamang.’ 8 Mandian, asing pagatako tang agalen
tang pagpandaya tang agtaligan na, dinayaw na pa tenged ong kaosayan
ang pinaita na para maski komiten da ong obra na, maboi pa tanandia.
Tenged ong matod, ang mga taw ang indi gailala ong Dios, mas morosay
ang mamagoroyonan kaysa ong mga taw ang gailala ong nandia.”*
9 Ganing pa si Jesus, “Animan, agganingo ong nindio, gamiten mi tang
manggad tarin ong kalibotan para magigtangay ong doma, agod pag
kabot tang oras ang indi ra magamit mi, risibien amo ka don ong balay
ang anday kataposan. 10 Ang mapiaran ong ge-ley ang bagay, mapiaran
ka ong mabael. Ig ang mandaya ong ge-ley ang bagay, mandaya ka
ong mabael. 11 Mga indi amo mapiaran ong mga manggad tarin ong
kalibotan ang na, mono amo pa bato intrigan tang manggad ang matod?
12 Ig mga indi amo mapiaran ong mga kagamitan ta doma, sinopay
magtorol ong nindio ta para ong sadili mi?”
13 Ganing pa si Jesus, “Ang torobolon, indi poiding doroa tang agalen
na. Tenged asilagan na tang tambilog ig gegman na tang yadoa. Obin,
bogos ang sirbian na tang tata, ig ang tambilog baliwalaen na. Pario ka
ta si, indi amo mapagsirbi ta dengan ong manggad ig ong Dios.”

May doma pang mga bagay ang sinoldok ni Jesus
(Mateo 11:12-13; 5:31-32; Marcos 10:11-12)

14 Asing pagabasi tang mga Pariseo tang inaning ni Jesus, linibak nira
tanandia tenged mga ingganioso tanira ta koarta. 15 Animan ganing
si Jesus ong nira, “Yamo tang pamagpaita-itang mato-lid ong talongan
tang mga taw, piro gata-wanan tang Dios tang ga-tang ong popotokon
mi. Animan bantayan mi tang mga sadili mi, tenged ang importanti ong
pama-dek tang mga taw, makaerep ong pama-dek tang Dios.
16 “Ang Katobolan ni Moises ig ang mga sinolat tang mga propita, yay
ang agtomanen tang mga taw tegka ong pagkabot ni Juan ang Manig-
boniag. Impisa don, gatoldok da tang Mo-yang Balitang natetenged
ong inadian tang Dios. Ig ang tanan ang mga taw dorong reges nirang
tenled.† 17 Piro belag ta maning ang linipat da tang Katobolan. Maski
malipat tang langit may ang tanek, inding pisan malipat tang kage-leyan
ang parti tang Katobolan.”
18 Ganing pa si Jesus, “Mga belagan tang lali tang katawa na, oman
mangatawa si tanandia ta doma, loloang pangombabay tanandia. Ig ang
mangatawa ong babay ang binelagan, pangombabay ka.”

Ang manggaden ig si Lazaro

---

* **16:8** 16:8 “mga taw ang gailala ong nandia.” Ong bitalang Grigo: mga ana tang kayagan

† **16:16** 16:16 Poidi kang maliag yaning: Ig ang maraiteg ang taw yay ang ganga-led don.

19 Nagpadayon si Jesus ong pagbitala na, “May tatang manggaden ang
paglambong ta maralen ang lambong, ig bastanti tang pamangan na
kaldaw-kaldaw. 20 May tata kang malised ang aran na si Lazaro, ig romog
ta igad tang sinangoni na. Si Lazaro, lolopa-pak lamang ong may portan
tang balay tang manggaden, 21 para mapamangan maski ang inogat da
lamang ang agpe-lek nira. Belag lamang ta maning don, agpalengetan
pa tanandia ta mga kiro, ig agsilakan nira tang mga igad na. 22 Mandian,
napatay si Lazaro. Kinomit tanandia tang mga anghil ig ingkelan ang
pinatepad ong ni Abraham, don ong langit. Oman, napatay ka tang
manggaden ig limbeng ka.
23 “Don ong logar ang paragsilotan tang mga patay, pagpinitinsia ta
mo-ya tang taw ang asing manggaden. Simininga tanandia ig don ong
alawid natorongan na si Abraham ig si Lazaro ang pagtepadan. 24 Oman
miniteg tang manggaden ang ganing, ‘Tatay ang Abraham! Mate-beka
ong yen! Tobolon mo kay si Lazaro ang ite-me na kay ong wi tang toldok
na, pabawen na kay tang dilako. Agliwaganong pisan ong apoy ang
na!’ 25 Piro ganing ong nandia si Abraham, ‘Anao, demdemen mong
nagpagostoa ra ong kaboi mo ong ta-paw tang kalibotan, ig si Lazaro
poros kaliwagan tang nata-liban na. Piro mandian, tanandia pangalipay
tani, ig yawa atan pagpinitinsia. 26 Belag lamang ta sia, may bintang
ang dorog kadalem ang galoang tarin ong pagtetengan ta, agod ang tani
indi ra mapaning atan ong nio, ig ang atan indi ra ka mapaning tani ong
yamen.’
27 “Animan ganing tang manggaden, ‘Mga maning ta si, Tatay ang
Abraham, pagpakiloyo ong nio, papaningen mo kay si Lazaro ong balay
tang tatayo. 28 Tenged may lima pang mga logodong poros lali. Tobolon
mo kay patigayon si Lazaro para pamanan na kay tanira. Itaben
mapaning ka tanira tani ong logar ang nang poros kaliwagan.’ 29 Piro
ganing ong nandia si Abraham, ‘Gabasa ra ong nira tang mga sinolat
ni Moises ig sinolat tang mga propita. Don da lamang tanira mamasi.’
30 Ganing tang manggaden, ‘Tatay ang Abraham, indi tanira mamasi
don. Piro mga may patay ang mambangon ig paning don ong nira, asia
mamagtogat tanira tang mga talak nira.’ 31 Piro ganing si Abraham, ‘Mga
indi tanira magparet ong mga sinolat ni Moises ig ong sinolat tang mga
propita, indi ka tanira magparet maski ong tatang patay ang naboing
moman.’ ”

17

Ang agpagalinan tang pagkatalak
(Mateo 18:6-7, 21-22; Marcos 9:42)

1 Ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Indi maimong indi komabot
tang mga bagay ang pagtokso ong mga taw ang magkatalak. Piro kailo
ka tang taw ang agpagalinan ta na. 2 Mga may taw ang magtokso agod
magkatalak tang maski tata ong mga molang narin,* mo-ya pa ta-ketan
da lamang tang likel na ta mabael ang bato, oman bontogan ong laod.
3 Animan bantayan mi tang sadili mi!
“Mga magkatalak tang logod mo, samblengen mo. Ig mga magtogat
tanandia, patawaden mo. 4 Mga ong teled ta tang kaldaw pitong bisis

* **17:2** 17:2 Ong bitalang Grigo: “maski tata ong mga gege-ley ang narin.” Maliag yaning mga mola, obin poidi kang maliag yaning, mga taw ang dibabak ong pama-dek ta doma.

tanandiang magkatalak ong nio, ig pitong bisis kang magbalik ig mamadol ta patawad, patawaden mo ka tanandia.”

Ang pagtalig ong Dios

5 Ganing tang mga apostolis ong Gino, “Papoirsaen mo kay tang
pagtalig amen ong Dios.”
6 Ig siminabat tang Gino, “Mga may pagtalig mi ang maski pario ra
lamang ong alibotod tang mostasa† tang kabael na, poidi amo rang
maning ong mabael ang papa ta ayong na, ‘Bonlokon mo tang sadili mo
ig loma-teda ong talsi,’ ig sia magtoman ong nindio.”

Ang katengdanan tang torobolon

7 Ganing pa si Jesus, “Pabetang ta, tata ong nindio may torobolon nang
pagarado ong bokid, obin pagsagod tang mga karniro. Mandian, pag
olik tang torobolon mo magalin ong bokid, aningen mo bato, ‘Tania ra!
Mamangana kang lagi!’ 8 Simpri, aningen mo, ‘Simpanay ka ta yapono!
Oman, mapanimarā, sirbiano nio tani mintras pamangano. Ba-loa ra
mamangan mga mataposo.’ 9 Bato, pasalamatan mo pa tang torobolon
mo tenged nagparet tanandia ong nio? Indi! 10 Maning ka ta si ong
nindio, matoman mi ngani tang tanan ang sinobol ong nindio, maning
amo, ‘Yami, mga torobolon ami lamang. Bindoat amen lamang tang mga
katengdanan amen.’ ”

Pinao-ya ni Jesus tang tampolok ang liproso

11 Ong pagpanaw da Jesus paning ong Jerusalem, don tanira simina-
lib ong lindiroan tang Samaria ig Galilea. 12 Asing te-led da tanira
ong tatang bario, binagat si Jesus ta tampolok ang taw ang may masit
nirang liproso. Ig tenged ong masit nira, siminareng tanira ong alawid-
lawid. 13 Namansiteg tanirang ganing, “Maginong Jesus! Mate-beka ong
yamen!”
14 Asing itaen tanira ni Jesus, ganing tanandia, “Panaw amo ra ig ipaita
mi tang sinangoni mi ong mga padi.”‡
Ig mintras papanaw pa tanira, namago-ya ra ig nanlimpio ra tang olit
nira. 15 Pagaita tang tata ang nago-ya ra tanandia, nagbalik tanandiang
giteg ang pagdayaw ong Dios. 16 Diminagpa ong may kakayan ni Jesus ig
nagpasalamat. Mandian, ang taw ang na taga Samaria.§
17 Oman ganing si Jesus ong mga aroman na, “Tampolok tang pinao-
yao. Ang siam ong ayra ta? 18 Angay anday domang nagbalik ig
nagdayaw ong Dios, poira lamang ong taw ang nang belag ta Judio?”
19 Oman ganing si Jesus ong nandia, “Kendenga ig panawa ra. Ang
pagtalig mo tang nagpao-ya ong nio.”

Mga maggaem da tang Dios bilang adi
(Mateo 24:23-28, 37-41)

20 Tatang kaldaw sine-ma si Jesus tang mga Pariseo mga tanopa
magimpisang maggaem tang Dios ong kalibotan bilang adi. Siminabat
si Jesus ang ganing, “Mga magimpisa rang maggaem tang Dios ong

† **17:6** 17:6 Ang alibotod tang mostasa, kage-ley ge-leyan ong tanan ang mga alibotod ang poiding iloak. ‡ **17:14** 17:14 Ang masit ang “liproso” tatang masit ong olit ang panalid. Asing tokaw ang mga liproso agbawalen ang malenget ong domang mga taw. Animan ang mga padi tang magpamatod ang nago-ya ra tanira ig poidi rang magiga-pen ong mga taw. § **17:16** 17:16 Ang mga Judio ig ang mga Samaritano indi pamagsapetan. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Samaria.”

kalibotan, anday pasinial ang itaen tang mga mata ta. 21 Anda kay
maganing, ‘Telekan mi! Asia ra!’ obin ‘Asi ka!’ Tenged ong kamatodan,
nagimpisa rang paggaem tang Dios ong mga popotokon tang mga taw
ang pamagtalig ong nandia.”
22 Oman ganing tanandia ong mga sinagpan na, “Komabot tang timpo
ang maildaw among maita maski tata ong mga kaldaw ang yo, ang Ana
ta Taw, paggaem da bilang adi. Piro indi itaen mi sia. 23 Animan mga
may maganing ong nindio, ‘Telekan mi! Asia ra tanandia!’ obin ‘Way!
asi ka!’ indi amo paning don. Indi amo tomabid. 24 Tenged mga yo, ang
Ana ta Taw, magbalik da, ang itaen mi don midio koldap ang golpi ra
lamang mangayag magalin ong tatang dobali tang langit tegka ka ong
dobali. 25 Piro ba-lo mainabo narin, kaministiran ang magpinitinsiao
kang lagi ta dorog kaliwag ig pangindiano tang mga taw ong timpong na.
26 Ang agboaten tang mga taw ong timpong magbaliko, magkapario tang
asing timpo pa ni Noe. 27 Ong timpong asi, anday domang aggintindien
tang mga taw kondi pamamangan ig pamanginem, pamangatawa ig
agpakatawa, asta ra lamang ong kaldaw ang siminay da Noe ong mabael
ang barko ang aggoyan ta arka. Pagatay nira don, namā ig nangapatay
tang tanan ang nangabo-wan. 28 Maning ka ta si asing timpo pa ni Lot.
Pamamangan tang mga taw, pamanginem, pamamakal, pamagpabakal,
pamagloak ig pamagpa-deng ta balay. 29 Piro asing kaldaw ang da Lot
nagalin da ong Sodoma, ba-lo kiminoran ta apoy ig mga batong makinit,
ig lobot ang nangasirok tang tanan ang nangabo-wan.* 30 Maning ka ta
si ong timpong magbaliko. Ang mga taw, anda enged ay kalaom nira ang
komaboto ra.
31 “Ong oras ang asi, mga may taw don ong loa tang balay na, dapat
indi ra magpawat ang tenled ong balay na para komiten tang mga
kagamitan na. Ya ka mga may taw don ong bokid, dapat indi ra ka molik
para mangomit ta maski onopa. 32 Demdemen mi tang makaeled ang
nainabo ong katawa ni Lot asing minalied tanandia. 33 Ang taw ang
agpalabien na tang kaboi na tarin ong ta-paw tang kalibotan, tanandia
tang malipatan tang kaboi na. Piro ang taw ang simpan dang malipat
tang kaboi na, tanandia tang marisibi ta kaboing anday kataposan.
34 Agganingo ong nindio, mga māton ang labi tang pagbaliko, ig mga
may doroang taw ang lolbog ong tanga katrian, ang tambilog komiten
ig ang tambilog bo-wanan. 35 Obin mga may doroa nga babayan ang
pagkatodan ang panlebek, komiten tang tambilog ig ang tambilog bo-
wanan ka. 36 [Obin mga may doroang laling pamagobra ong bokid, ang
tambilog komiten, ig ang tambilog bo-wanan ka.]†”
37 Piro ganing tang mga sinagpan ni Jesus, ang nane-ma ong nandia,
“Ong aypa mainabo, Gino?” Siminabat si Jesus ong tatang sarabien.
Ganing tanandia, “Mga aripa tang mga ogak pamagolag, don toga tang
ayep ang patay.”

18

Ang palimbawa natetenged ong babay ang balo ig ang osgado

---

* **17:29** 17:29 Ang nainabo ong Sodoma ig Gomorra mabasa ta ong Genesis 18:25-19:29.

† **17:36** 17:36 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

1 Oman inistoria ni Jesus tang palimbawang na ong mga sinagpan na
para magtoldok ong nira ang dapat pirming mangadi ig indi manlobay
tang nem nira. 2 Ganing si Jesus, “Ong tatang lansangan may osgado
ang anday eled na ong Dios ig anday taw ang aggalangen na. 3 Ong
lansangan kang asi may tatang babay ang balo ang pirming balik-balik
ong osgadong asi ang pama-dol ta tabang tenged pangdegdeg ono ong
nandia tang kakontra na. 4 Primiro, indi galiliag ang tomabang tang
osgado, piro ong kaboayan, ganing tanandia ong sadili na, ‘Maski indio
geldan ong Dios ig indio paggalang ong mga taw, 5 mo-ya pa tabangano
ra lamang tang babay ang na ong kaso na. Magamo! Pirming pagbalik-
balik ta! Madalio rang mabeyeg.’ ”
6 Ig ganing tang Gino, “Ta, naba-yan mi ra tang inaning tang malain
ang osgado, ang tabangan na ono tang balo. 7 Mandian, ang Dios pa bato
tang indi tomabang ong mga pinilik na? Mga gogoy tanira ong nandia
kaldaw may labi, pabaya-bayan na bato tanira? 8 Ganingo ong nindio,
tabangan nang lagi tanira sigon ong kato-lidan nira. Piro pag baliko tarin
ong kalibotan, may itaeno batong mga taw ang pamagtalig pa ong yen,
ang Ana ta Taw?”

Ang palimbawa natetenged ong Pariseo ig ang manigtokot ta bois

9 Mandian, may mga taw don ang pabetang nira ong sadili nira tanira
ono mato-lid, ig ang pama-dek nira ong doma doro kadibabak. Animan
inistoria ong nira ni Jesus tang palimbawang na. 10 “May doroang
taw ang napaning ong Timplo para mangadi. Ang tata Pariseo ig ang
tata manigtokot ta bois. 11 Ke-deng tang Pariseo ig memene-mene ang
pangadi ang ganing, ‘Dios, pagpasalamato ong nio ang yo belago ta pario
ta domang taw ang takawan, dayador ig pangombabay, ig belago ta
pario tang manigtokot ta bois ang asi.* 12 Pagpaletemo† ta madoa ong
teled ta tang dominggo, ig pagbolontado ta tampolok ang porsinto ong
tanan ang gitaeno.’ 13 Piro ang manigtokot ta bois, ke-deng lamang
ong alawid-lawid. Inding pisan sisingara ong dibabaw, kondi agdēnan
na lamang tang debdeb na ig pangadi ang ganing, ‘Ampoanong Dios,
mate-beka ong yen ang tatang mapinagtalaken.’ ” 14 Ig ganing pa si
Jesus, “Agganingo ong nindio, ang manigtokot ta bois ang asi, yay ang
minolik ang binilang dang mato-lid ong pama-dek tang Dios, ig belag
tang Pariseo. Tenged ang pagpalawig tang sadili na, ipababak. Ig ang
pagpababak, tanandia tang ipalawig.”

Binindisionan ni Jesus tang mamola
(Mateo 19:13-15; Marcos 10:13-16)

15 Tatang kaldaw may mga taw ang pamagekel tang mga ana nirang
gege-ley ong ni Jesus para pabindisionan nira. Asing itaen narin tang
mga sinagpan na, sinambleng nira tang mga taw. 16 Piro pinalenget ni
Jesus ong nandia tang mga sinagpan na ig ganing, “Pabayan mi lamang
ang palenget ong yen tang mga mola. Indi bawalen mi. Tenged ang
mga taw ang pario ong mamolang narin, yay ang mabilang ong inadian
tang Dios. 17 Tandan mi narin: Ang maski sinopa, mga indi tanandia
magpasakep ong gaem tang Dios pario ta tatang mola, asia indi enged
tanandia mabilang ong inadian na.”

---

* **18:11** 18:11 Agpabetang tang mga Pariseo ang malalain tang mga manigtokot ta bois tenged ang doma ong nira mga dayador. † **18:12** 18:12 “Pagpaletem.” Mga ong Tagalog, “nag-aayuno.”

Ang laling manggaden
(Mateo 19:16-30; Marcos 10:17-31)

18 May tatang pangolokolong Judio ang nane-ma ong ni Jesus ang
ganing, “Maistro, yawa mo-yang taw. Onopay masinlong boateno para
marisibio tang kaboing anday kataposan?”
19 Ganing si Jesus ang siminabat, “Angay aggoyano nio ta mo-ya? Ang
Dios lamang tang mo-ya. 20 Gata-wanan mo ra tang ga-tang ong Kato-
bolan: ‘India mangombabay, india mamatay ta taw, india manakaw,
india magtistigo ta bo-li, ig galangen mo tang tatay may ang nanay mo.’ ”
21 Ganing ka tang lali, “Ang tanan ang asia agtomaneno ra ka mimp-
isang ge-leyo pa.”
22 Pagabasi ta si ni Jesus, ganing tanandia, “Tanga bagayan da lamang
tang korang ong nio. Ipabakal mo tang tanan ang pagkabetang mo,
oman ang bayad na i-dol mo ong mga malilised. Mga boaten mo
sia, magkatinira ta manggad ang tinagana tang Dios don ong langit.
Pagatapos, magbalika ig tomabida ong yen.” 23 Piro pagabasi ta si tang
lali, pinongawan tanandia ta mo-ya tenged dorong manggad na.
24 Asing itaen ni Jesus ang doro kapongaw tang taw ang asing mang-
gaden, ganing tanandia, “Kaliwag ang ma-led ong inadian tang Dios
tang taw ang manggaden! 25 Mas madali pa nganing tenled tang tatang
kamilio ong boloat tang singgoay kaysa tatang taw ang manggaden ang
tenled ong inadian tang Dios.”
26 Nane-ma tang mga nangabasi tang binitala ni Jesus, “Mga maning
don, sinopa enged tang malibri?”
27 Siminabat si Jesus, “Na indi maboat ta taw, piro belag ta maliwag
ong Dios. Tenged anday imposibli ong Dios.”
28 Minitala si Pedro, “Yami, bino-wanan amen tang mga pamalay-
balay amen para tomabid ong nio.”
29 “Ee, kaman,” ganing si Jesus, “ig narin tang matod: Ang sinopay
nagbo-wan tang balay na, ang katawa na, mga logod na, mga ginikanan
na obin mga ana na para mapagsirbi ong Dios ong inadian na, 30 ang
taw ang asi indi maimong indi oldan ta doro-dorong balet mandian
ong kaboi na tarin, ig ong dobaling kaboi oldan pa ta kaboing anday
kataposan.”

Ya-long bisis dang sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen na
(Mateo 20:17-19; Marcos 10:32-34)

31 Oman pinabelag ta ge-ley ni Jesus tang tampolok may doroang
apostolis na ong mga taw tenged may ibeg na si ong nira. Ganing si Jesus,
“Tandan mi. Mandian agpaning ita ra ong Jerusalem, ig mainabo ra don
tang mga bagay ang sinolat tang mga propita asing tokaw natetenged
ong yen, ang Ana ta Taw. 32 Yintrigao ong gaem tang mga belag ta Judio.
Insoltono nira, paeyakeno ig olakan. 33 Patakano pa nira tang palo ba-
lō patayen. Piro ong ya-long kaldaw maboiong moman.” 34 Piro indi
naintindian tang mga sinagpan na. Andang pisan ay kalibotan nira tang
maliag nang yaning, tenged midio may pagdapa pa ong mga kinaisipan
nira.

Pinao-ya ni Jesus tang taw ang boray
(Mateo 20:29-34; Marcos 10:46-52)

35 Asing gingabot da si Jesus ong lansangan tang Jerico, may tatang
taw ang boray ang lolopa-pak don ong binit tang dalan ang pagpalimos.

36 Asing ba-yen nang pamansita-lib tang dorong taw, nane-ma tanandia
mga onopa tang gainabo.
37 "Tata-lib si Jesus ang taga Nazaret," ganing tanira.
38 Ig dayon ang miniteg tang boray, "Jesus, Inampo ni David!‡ Mate-
beka ong yen!" 39 Sinambleng tanandia tang mga taw ang don ong
tokawan, piro mas sinodoan na pa enged tang iteg na ang ganing,
"Inampo ni David! Mate-beka ong yen!" 40 Siminareng si Jesus ig
nanobol ang e-lan tang boray ong nandia. Pagalenget tang boray, sine-
ma tanandia ni Jesus, 41 "Onopa tang galiliagan mong boateno ong nio?"
Siminabat tanandia, "Magino, galiliago rin ang maita!"
42 Ig ganing si Jesus ong nandia, "Yawa, maitā ra! Ang pagtalig mo tang
nagpao-ya ong nio."
43 Lagi-lagi naita ra tang boray. Oman siminabid tanandia ong ni Jesus
ang dorong pasalamat na ong Dios. Asing itaen narin tang mga taw,
namagdayaw da ka tanirang tanan ong Dios.

19

Si Jesus ig si Zaqueo

1 Na-led da si Jesus ong lansangan tang Jerico ig nagpadayon tang
panaw na. 2 Don may tatang manggaden ang pangolokolo ong mga
manigtokot ta bois, ang aran na si Zaqueo. 3 Si Zaqueo, dorong kaliag
nang itaen si Jesus mga sinopa tanandia. Piro indi itaen na tenged ong
kadodoron ta taw, ig tanandia dibabak ang taw. 4 Animan ang bindoat
na, nanikad tanandiang napatokawan ig kimina-yat ong tatang mabael
ang ayong aggoyan ta sikomoro para itaen na si Jesus mga toma-lib don.
5 Pagakabot ni Jesus ong toga tang ayong asi, simininga ra tanandia ig
ganing, "Zaqueo, tomaboana kang lagi. Kaministiran dono domayon
ong balay mo mandian."
6 Nagaporang siminaboan si Zaqueo ig dorong kalipay nang nagrisibi
ong ni Jesus ong balay na. 7 Piro namagmoro-moro tang tanan ang
nangaita. Ganing tanira, "Angay don tanandia dadayon ong balay ta
tatang mapinagtalaken?"*
8 Mandian, asing don tanira ong balay, kimindeng si Zaqueo ig ganing
ong Gino, "Magino, maning ta na tang boateno. Ang katengan tang
manggado i-dolo ong mga malilised. Ig mga may atan ang nadayano,
doblieno ta epat tang ibaliko ong nira."
9 Ig ganing ong nandia si Jesus, "Nalibri ra mandian tang mga taw tarin
ong pamalay-balay ang na. Tenged ang taw ang na, tata ka ong mga
inampo ni Abraham ang midio ganga-ngi ta dalan. 10 Ig yo, ang Ana ta
Taw, napaningo tarin ong kalibotan para dilemeno ig ilibri tang mga taw
ang ganga-ngi ta dalan."

Ang palimbawa natetenged ong koartang bolawan
(Mateo 25:14-30)

11 Nagpadayon si Jesus ong pagbitala na, ig inistoria na tang tata
pang palimbawa ong mga nangabasi ong na-kaw ang mga binitala

‡ **18:38** 18:38 "Inampo ni David" tang titolo tang Cristo. Sigon ong sinolat tang mga propita tang mga Judio asing tokaw, ang Cristo magalin ong dogo tang Ading si David. Telekan ka ong Bokabolario. * **19:7** 19:7 Ang mga manigtokot ta bois agbibilang tang mga kasimanoa nira ang mga mapinagtalaken tenged ang doma ong nira mga dayador.

na. Sinayod na narin tenged alenget da tanira ong Jerusalem, ig ang
kalaom tang mga taw boaten da tang inadian tang Dios. 12 Ganing si
Jesus, “May tatang prinsipi ang nagbiahi ong alawid ang banoa para
boaten tanandiang adi tang pinagalinan na. Oman dayon ang molik
ong banoa na. 13 Piro ba-lo tanandia nagalin, ginoyan na tang tampolok
ong mga torobolon na, ig inintrigan na ta tag talele-ta nirang koartang
bolawan.† Ganing tang prinsipi ong mga torobolon na, ‘Ipapanaw mi sia
ong nigosio mintras andao tarin.’ 14 Mandian, ang prinsiping asi inding
pisan maliliagan tang mga kasimanoa na. Animan pinapaning kang lagi
nira tang domang mga kasimanoa nira don ong paningan tang prinsipi
para aningen nira tang kalawigan ang adi don ang indi tanira maliag ang
magimong adi nira tang prinsiping asi.
15 “Piro bindoat ka enged tanandiang adi nira, oman minolik da tanan-
dia. Pagakabot na, pinampagoy na tang mga torobolon ang inintrigan
na tang mga koartang bolawan para mata-wanan na mga pirapa tang
naganansia tang kada tata. 16 Napalenget tang primirong sindolan na
ig ganing, ‘Magino, ang koartang inintriga mo ong yen, nagimo rang
tampolok.’
17 “ ‘Mo-ya!’ ganing tang ba-long adi. ‘Mo-yāng torobolon! Yawa, na-
taligana ong ge-ley ang bagay. Mandian boatena ra yen ang gobirnador
ong tampolok ang banoa.’
18 “Napalenget ka tang yadoang torobolon ig ganing, ‘Magino, ang
koartang inintriga mo ong yen, nagimo rang lima.’
19 “Ganing tang adi, ‘Mo-ya! Yawa, boatena ka yen ang gobirnador ong
lima nga banoan.’
20 “Oman napalenget tang tata pang torobolon ig ganing, ‘Magino, nani
tang koarta mong bolawan. Binongoto ta ta-leng ig sinaloko ta mo-ya.
21 Geldano ong nio tenged yawa mabelatang taw. Agkomiten mo tang
ganansia tang binedlayan ta doma, ig maski belag ta yawa tang nagloak,
aggayegen mo.’
22 “Ganing tang adi ong nandia, ‘Anday kointa mong torobolon! Ang
inaning mong asia, yay ang magosgar ong nio! Gata-wanan mo palang
mabelato, ig ganinga agkomiteno tang ganansia ig ang pa-bat maski
belag ta yo tang nagbedlay. 23 Angay indi bino-log mo ong bangko tang
koartao, agod mga mabaliko, makomito asta ang tobo na?’ 24 Oman
ganing tang adi ong mga pamansi-deng don, ‘Komiten mi ong nandia
tang koartang bolawan ig i-dol mi ong torobolon ang naganansia ta
tampolok.’ 25 [‘Magino,’ ganing tanira. ‘Tanandia may tampolok na
rang koartang bolawan!’] 26 Siminabat tang adi, ‘Agganingo ong nindio,
ang kada tata ang mataligan, oldan pa. Piro ang indi mataligan, maski
ang ge-ley lamang ang inintriga ong nandia, sia komiten pa ka enged
ong nandia. 27 Ig natetenged pa ka ong mga taw ang indi nangaliliag
ang yo tang magimong adi nira, e-lan mi tarin ig pamatayen mi ong
talongano.’ ”

Ang pagteled ni Jesus ong Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Juan 12:12-19)

28 Asing pagatapos ni Jesus ang nagistoria tang palimbawang asi,
napatokawan tanandia ong pagpanaw nira tomakat ong Jerusalem.

† **19:13** 19:13 Ong bitalang Grigo “mina,” bali sol da ta tatang trabahador ong teled ta tolong bolan.

29 Asing gingabot pa lamang tanira ong mga bario tang Betfage may
Betania, ong bokid ang aggoyan ta Bokid tang Kaoliboan,‡ pina-kaw
ni Jesus tang doroang mga sinagpan na. 30 Ganing tanandia ong nira,
"Paning amo don ong dadaton ang bario. Ong pagteled mi, asia itaen
ming lagi don tang tatang asnong agkeke-ked. Ang asnong asi mola pa,
indi pa gatayan ta taw. Obaden mi ig e-lan mi tarin ong yen 31 Mga may
mane-ma ong nindio ang angay aggobaden mi, aningen mi lamang, 'Na
kaministiran tang Gino.' "
32 Animan namampanaw da tang doroang sinagpan na ig kinabotan
ka kaman nira tang asnong asi, pario ong inaning ong nira ni Jesus.
33 Asing aggobaden da nira, sine-ma tanira tang may nandia, "Hoy!
Angay aggobaden mi sia?" 34 Siminabat tang doroa, "Kaministiran tang
Gino."
35 Ingkelan nira ong ni Jesus tang asno ig matapos ang dinamdaman
nira tang boko-boko na tang mga lambong nirang panta-paw, siminay
da si Jesus. 36 Mintras tata-lib si Jesus ang tatay ong asno, pamaglatag ka
tang mga taw tang mga lambong nira ong dalan para panawan na, bilang
padengeg ong nandia pario ta tatang adi. 37 Asing alenget da si Jesus ong
Jerusalem, ong dalan ang pababak ong Bokid tang Kaoliboan, kadoro-
doroan da tang mga sinagpan§ na. Dorong pisan ang kalipay nira
ig pamansiteg tanirang tanan ang pamagdayaw ong Dios tenged ong
mga makabebereng ang mga bagay ang inita ra nira. 38 Ganing tanira,
"Dayawen tang ading kiminabot mandian ang sinobol tang Dios!* Kao-
yan ong langit! Dayawen tang Dios!"
39 Ganing ong ni Jesus tang pirapang Pariseong don ong kayadian,
"Maistro, samblengen mo tang mga sinagpan mo!"
40 Piro siminabat si Jesus, "Agganingo ong nindio, mga magipes tanira,
ang mga bato ya ray mamansiteg ang mamagdayaw ong yen."

Ini-yakan ni Jesus tang Jerusalem

41 Asing alenget da si Jesus ong siodad ig gatorongan na ra, ini-yakan
na ra tang Jerusalem. 42 Ig ganing tanandia, "Ay yamong mga taga
Jerusalem! Mga nata-wanan mi ka rin lamang ong kaldaw ang na mga
onopa tang mapagtorol ta kao-yan ong banoa mi! Piro maski ngani
mandian, midio may pagdapa pa ong mga kinaisipan mi agod indi amo
mangaintindi. 43 Komabot tang kaldaw nga ang logar mi palibotan tang
mga kasoay mi, ig a-lawan amo nira ong dobali may dobali agod anda
rang pisan ay malapotan mi. 44 Yamong tanan atan ong teled, patayen
amo nira ig lobot nirang gebaen tang siodad mi may ang alalawig ang
mga padir na. Anda enged ay mabo-wan ong mga batong pamagtara-
paw ta-pawan ang asia. Tenged indi inintindi mi tang pagkabot tang Dios
para ilibri amo."

Pinalayas ni Jesus tang mga pamagpabakal don ong Timplo
(Mateo 21:12-17; Marcos 11:15-19; Juan 2:13-22)

45 Pagakabot nira ong Jerusalem, siminled si Jesus ong Timplo ig
pinalayas na tang tanan ang pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda

‡ **19:29** 19:29 Ang borak tang ayong "olibo" magang borak ta sirgoilas. § **19:37** 19:37 Ang mga "sinagpan" ni Jesus belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi asta ang domang taw ang pirming pamansitabid ong nandia. * **19:38** 19:38 Salmo 118:26

don.† 46 Ganing tanandia ong nira, “Ga-tang ong Sagradong Kasolatan,
ang balay tang Dios logar ang parangadian.‡ Piro yamo, bindoat mi rang
paragsirimetan ta mga takawan!”§
47 Kaldaw-kaldaw, pagtoldok si Jesus ong teled tang Timplo. Ang mga
pangolokolo ong mga padi, ang mga manigtoldok tang Katobolan, asta
ang mga pangolokolo ong banoa, pamagdilem ta midios agod mapap-
atay nira si Jesus. 48 Piro anday naboat nira tenged pisan ang gangawili
tang tanan ang taw ang mamasi ong nandia.

20

Ang te-ma mga ong aypa nagalin tang podir ni Jesus
(Mateo 21:23-27; Marcos 11:27-33)

1 Tatang kaldaw, mintras pagtoldok si Jesus ong mga taw don ong
teled tang Timplo ig pagpatako tang Mo-yang Balitang nagalin ong
Dios, pinalengetan tanandia tang mga pangolokolong padi may ang
mga manigtoldok tang Katobolan, aroman ka nira tang mga mepet tang
banoa. 2 Ganing tanira ong ni Jesus, “Aningen mo ong yamen onopay
podir mong magboat tang mga bagay ang na tarin ong Timplo. Sinopa
tang nagtorol ong nio tang podir ang asia?”
3 Ganing si Jesus ang siminabat, “Te-maen amo ka yen. Sabateno
nindio. 4 Ong aypa nagalin tang podir ni Juan para magboniag? Ong Dios
bato obin ong taw?”
5 Ig namagampang-ampang tanira mga onopay isabat nira. Ganing
tanira, “Mga aningen ta ‘nagalin ong Dios,’ maning ka tanandia ong
yaten ‘Oman, angay indi amo namagparet ong ni Juan?’ 6 Piro mga
maning ita ‘nagalin ong taw,’ banggilen ita tang tanan ang taw. Tenged
pamagparet tanirang si Juan propita tang Dios.” 7 Animan siminabat
lamang tanira ang ganing, “Indi ami gatako.”
8 Ig ganing si Jesus ong nira, “Mga maning don, indio ka magbeg ong
nindio mga ong aripa pagalin tang yen ang podir ang magboat tang mga
bagay ang na.”

Ang palimbawa natetenged ong kaobasan may ang mga agsador
(Mateo 21:33-46; Marcos 12:1-12)

9 Oman inistoria ni Jesus ong mga taw tang palimbawang na. “May
tatang taw ang nagloak ta mga obas* ong tanek na. Pagatapos, inintriga
na tang kaobasan ong mga agsador, ba-lo tanandia nagbiahi ong alawid
ang logar ig naboay don. 10 Asing timpo rang igparangalap, sinobol na
tang tatang torobolon na para mangomit tang parti na. Piro pagkabot
don, binogbog tang mga agsador tang torobolon ang asi ig pinaolik
nirang anday ekel na. 11 Oman nanobol si tang may nandia ong tata pang
torobolon na. Piro binogbog si ka nira tang torobolon ang na, pinaeyak ig
pinaolik kang anday ekel na. 12 Mandian, nanobol pa ka enged tang may
nandia ong ya-long torobolon na. Narin sinibatan nira, tapos sinolmon
ong loa tang kaobasan. 13 Oman ganing tang may nandia ong sadili na,

---

† **19:45** 19:45 Asing tokaw, ang mga Judio pamagbolontad ong Dios ta mga ayep sigon ong Katobolan para ong mga kasalanan nira. Animan don ong Timplo may mga taw ang pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda, piro ang doma ong nira pamagdaya ong mga taw, tenged agpamalen nira tang mga agpabakal nirang asi. ‡ **19:46** 19:46 Isaias 56:7 § **19:46** 19:46 Jeremias 7:11

* **20:9** 20:9 Ang mga “obas,” mga ong bitalang English yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy.

‘Onopa bato tang boateno? Mo-ya pa sigoro, ang palanggao ang anao
ra lamang mismo tang tobolono don. Balampa galangen nira tanandia.’
14 Piro asing itaen tang mga agsador tang ana nang gingabot da, ganing
tanirang namagampang-ampang, ‘Asia ra tang manonobli! Patayen ta
tanandia agod magimong yaten da tang kaobasan ang na.’ 15 Animan
dinep ang lagi nira, ginoyodan ong loa tang kaobasan ig don pinatay.
“Mandian,” ganing si Jesus, “onopa bato tang boaten tang may nandia
tang kaobasan ong mga agsador ang asi? 16 Ang boaten na, molik
tanandia ig pamatayen na ka tanira! Oman yintriga na si ong doma tang
kaobasan na.”
Pagabasi tang mga taw, ganing tanira, “Balampa ra lamang anda kay
mainabong maning ta si!” 17 Pina-dekan tanira ni Jesus ig ganing, “Mga
maning don tang agganing mi, onopa bato tang maliag yaning tang ga-
tang ang narin ong Sagradong Kasolatan:
‘Ang batong pinlek tang mga manigpa-deng tang balay,
Yay ang ginamit tang Dios ig nagimong kaimportantian
ong tanan ang batong pagpabaked tang balay.’†
18 Ang mabegtak ong batong narin, malapik-lapik. Ig ang mabegtakan ta
sia, maremek-remek ang enged!”‡

Ang te-ma natetenged ong pagbayad ta bois
(Mateo 22:15-22; Marcos 12:13-17)

19 Ang kaliliagan tang mga manigtoldok tang Katobolan ig ang mga
pangolokolo ong mga padi, don ang lagi depen da nira si Jesus, tenged
naintindian nirang tanira tang agpataman tang palimbawang asi. Piro
gengeldan tanira ong mga taw. 20 Animan namagelat kang lagi tanira
ta timpo. Nanol tanira ta pirapang taw ang magpaita-itang pamagdilem
ta kamatodan, agod depdepen nira si Jesus ong mga pamitala na, oman
dayon dang idimanda nira ong gobirnador. 21 Ganing tang mga sinolan
ang asi ong ni Jesus, “Maistro, gata-wanan amen ang poros matod tang
agbibitala mo ig agtotoldok mo. Pario tang pagpama-dek mo ong tanan,
ig agtotoldok mo lamang tang kamatodan natetenged ong kaliagan
tang Dios ang boaten ta mga taw. 22 Animan, mga ong nio, sigon ong
Katobolan ta, tama ka bato ang itang mga Judio magbayad ta bois ong
Adi tang Roma§ obin indi?”
23 Piro gata-wanan ni Jesus tang aggisipen nirang malain. Animan
ganing ong nira, 24 “Ipaita mi ong yen tang tanga koartan. Ninopang
itsora ig aran tang nasolat atan?”
“Ang Adi tang Roma,” tang sabat tanira.
25 Ig ganing si Jesus, “Mga maning don, i-dol mi ong adi tang para ong
adi, ig i-dol mi ong Dios tang para ong Dios.”
26 Animan indi nadep nira si Jesus ong mga pamitala na ong talongan
tang mga taw. Ig ong kabereng nira ong sabat ni Jesus, nagipes da
lamang tanira.

Ang te-ma natetenged ong moman ang pagaboi tang mga pataу
(Mateo 22:23-33; Marcos 12:18-27)

27 Oman, may atan kang mga Saduseo ang namampaning ong ni
Jesus para mane-ma. Tanira tatang sikta tang mga Judio ang indi

† **20:17** 20:17 Salmo 118:22 ‡ **20:18** 20:18 Isaias 8:14-15 § **20:22** 20:22 Ang “Adi tang Roma” aggoyan ta “Emperador” mga ong Tagalog.

pamagparet ang maboing moman tang mga patay. 28 Ganing tanira ong
ni Jesus, “Maistro, may tobol ang sinolat ni Moises para ong yaten ang
ganing, mga mapatay tang lali ang anday ana nira tang katawa na, ang
logod tang lali dapat katawaen na tang babay ang asing nabalo, agod
magkatinir tanira ta ana para ong laling napatay.* 29 Mandian, may
pitong mamaglogod ang poros lali. Nangatawa tang kakan ig napatay
ang anday ana nira. 30 Oman ang yadoang logod nangatawa ong babay
ang nabalo, piro napatay si kang anday ana nira. 31 Maning ka ta si tang
nainabo ong ya-lo, sa-sad ong yapito. Ang pitong mamaglogod, napan-
gatawa ong babay ig poros nangapatay ang anday ana nira. 32 Asing ori
ra, ang babay napatay ka. 33 Mandian, ong oring kaldaw, mga boien
ang moman tang mga patay, sinopa ong nirang pito tang magimo sing
katawa tang babay? Tenged tanirang tanan nagimong katawa na.”
34 Ganing si Jesus ang siminabat, “Tarin ong kalibotan ang na, pan-
gatawa ig agkatawaen tang mga taw. 35 Piro ang mga lali ig mga
babay ang magapil ong mga dapat ang boien ang moman agod e-lan
ong dobaling kaboi, indi ra tanira mamagkaratawan. 36 Indi ra ka
tanira mangapatay tenged pario ra tanira ong mga anghil. Tanira mga
ana tang Dios, animan binoi tanirang moman. 37 Si Moises mismo
nagpamatod nga ang mga patay agboien ang oman. Tenged ong istoria
nang natetenged ong dibabak ang papa ta ayo, ginoyan na tang Gino ta
‘Dios ni Abraham, Dios ni Isaac, ig Dios ni Jacob.’† 38 Piro ang Dios, belag
ta Dios tang mga patay. Tanandia Dios tang mga boi. Ig ong pama-dek
tang Dios boi tang tanan ang taw.”
39 Ganing tang domang mga manigtoldok tang Katobolan don,
“Maistro, kasinlo tang sabat mong asia!” 40 Ig anda ray mangas ang
mane-mang moman ong nandia.

Ang maliag yaning tang titolong “Inampo ni David”
(Mateo 22:41-46; Marcos 12:35-37)

41 Ganing ong nira si Jesus, “Monopa maning ta nga ang Cristo‡ Inampo
ni Ading David? 42 Si David mismo tang naganing ong libro tang mga
Kanta,
‘Ganing tang Ginong Dios ong yen ang Gino:
Komaronga ong yen ang to,
43 asta ra lamang pasokono ong nio tang tanan ang kasoay mo.’§
44 Mandian, mga ‘Gino’ tang ginoy ni David ong Cristo, monopa maning
ta ang tanandia inampo ni David?”*

Magandam ong mga manigtoldok tang Katobolan ni Moises
(Mateo 23:1-36; Marcos 12:38-40)

45 Mintras pamamasi pa tang dorong taw ong ni Jesus, ganing tanandia
ong mga sinagpan na, 46 “Magandam amo ong mga manigtoldok tang
Katobolan ni Moises. Dorong kalipay nirang magpanaw-panaw ang

---

* **20:28** 20:28 Ang tobol ang na mabasa ta ong Deuteronomio 25:5-6. † **20:37** 20:37 Na tang inaning ni Moises asing naboay dang napatay da Abraham, Isaac, ig Jacob. Animan narin pagpamatod nga ang mga patay agboien ang oman. Mabasa ta narin ong Exodo 3:6. ‡ **20:41** 20:41 “Cristo.” Ya kay ang “Mesiyas.” Telekan ong Bokabolario. § **20:43** 20:42-43 Salmo 110:1
* **20:44** 20:44 e 20:44 Sigon ong sinolat tang mga propita asta ang nasolat ka ong Mateo 1:6-16, ang Cristo nagalin ong dogo ni David, animan tanandia inampo ka kaman ni David. Piro belag lamang tanandia ta taw kondi tanandia Dios mismo. Animan tama tang goy ni David ong nandia ang ganing “yen ang Gino.”

paglambong ta marimaboat. Ig doro kang kaliliag nirang salodoan
tang mga taw ong plasa. Mga ong simban ig ong mga kombida, ang
kaliliagan nira, komarong ong masisinlong kalarongan ang para ong
mga importanting taw. 47 Agkalawen nira tang mga pagkabetang tang
mga babay ang balo, asta ang balay nira. Oman pamagpaita-ita ang
tanira moro-ya ong pagpangadi nira ta dorog kaboat ong talongan tang
mga taw. Animan magimong mas mabelat pa tang silot ong nira!”

21

Ang bolontad tang babay ang balo
(Marcos 12:41-44)

1 Don pa ka si Jesus ong Timplo. Pagpa-dek na, inita na tang mga
manggaden ang pamagbo-log tang mga bolontad nira ong beretangan ta
koarta. 2 May inita na kang tatang babay ang balo ang doro kalised ang
nagbolontad ta doroang sinsilio. 3 Ganing si Jesus, “Ong kamatodan, ang
babay ang asia tang nagbolontad ta mas mabael pa ong nirang tanan.
4 Tenged tanira, ang sindol nira ang gasobra ra lamang ong kaministiran
nira. Piro ang balong na, maski malised lamang, sindol na pa tang tanan
ang para ong pangaboian na.”

Natetenged ong pagdistroso tang Timplo
(Mateo 24:1-2; Marcos 13:1-2)

5 Agpagampangan tang doma ong mga sinagpan ni Jesus tang Timplo.
Kasisinlo ono tang mga mababael ang batong ginamit don, asta ang mga
dikorasion na ang sindol tang mga taw. Animan ganing si Jesus, 6 “Ang
mga gitaen ming asia, komabot tang timpong anda enged ay mabo-wan
ong mga batong pamagtara-paw ta-pawan ang asia. Mangapegnak ang
tanan!”*

Ang kaliwagan ang komabot
(Mateo 24:3-14; Marcos 13:3-13)

7 Nane-ma tanira ong ni Jesus, “Maistro, tanopa mainabo tang inaning
mong mapegnak tang Timplo? Ig onopay mga pasinial mga alenget dang
mainabo tang mga bagay ang asia?”
8 Siminabat si Jesus ang ganing, “Magandam amo agod indi amo
maloko ta maski sinopa. Tenged yading mamansikabot ang magekel
tang arano, ig kada tata magpailala ang maning, ‘Yo tang Cristo!’ ig
‘Kiminabot da tang oras!’ Indi amo enged mamagparet ong nira. 9 Indi
amo mangelba mga mabalita amo ta mga gira ig mga golo. Ang mga
bagay ang na kaministiran ang mainabo, piro belag pa ta sia tang
kataposan tang kalibotan.” 10 Ig ganing pa tanandia, “Mamaggiran tang
mga nasion ig mamagkorontran tang mga inadian. 11 Manlinog ta dorog
kapoirsa, ig mangapatay tang mga taw ong kada logar tenged ong letem
ig ong mga masit. May makaeled ang mga bagay ig makabebereng ang
mga pasinial ang itaen ong langit.
12 “Piro ba-lo mainabo tang tanan ang asi, depen amo ig papagpinitin-
siaen tenged lamang ong pagto mi ong yen. E-lan amo ong mga osgado
ig prison amo nira. Ig natetenged ka ong pagto mi ong yen, patalongaen

* **21:6** 21:6 Narin pinatako rang lagi ni Jesus nga ang Timplo tang mga Judio pegnaken ono ong parakaboton. Ig ya ray asi tang nainabo asing takon ang 70 A.D. Tenged sinled tang mga taga Roma tang siodad tang Jerusalem asing namaggiran tanira tang mga taga Israel, ig dinistroso kaman nira tang Timplo.

amo ka nira ong mga adi ig ong mga gobirnador. 13 Ig don ya ray ang
oras ang mapagpamatod amo ong nira tang natetenged ong yen. 14 Piro
i-tang ming lagi ong isip mi ang indi amo magpalibeg tang kolo mi mga
monopa tang pagdipinsa mi ong sadili mi. 15 Tenged yo tang magtorol
ong nindio ta kinata-wanan ig kaosayan ang somabat ong nira, agod indi
amo kontraen obin soplaken ta maski sinopa ong mga kasoay mi. 16 Ang
mga ginikanan mi, mga logod, mga kaparintian ig mga tangay mi, yay
ang magtraidor ong nindio ig magintriga ong osgado. Ig ang doma ong
nindio ipapatay ang enged. 17 Asilagan amo tang tanan tenged ong pagto
mi ong yen. 18 Piro maski maning don, ta-lingan amo pa enged tang Dios
agod maski ang tang naet ong boa mi indi ma-lek. 19 Animan agoantaen
mi lamang tang tanan ang asia agod marisibi mi tang kaboing anday
kataposan."

Natetenged ong pagdistroso tang Jerusalem
(Mateo 24:15-21; Marcos 13:14-19)

20 Ganing pa si Jesus, "Mga itaen mi ra nganing agpalibotan da ta mga
sondalo tang siodad tang Jerusalem, mata-wanan mi rang alenget dang
distroson. 21 Ong kaldaw ang asi, ang mga taw ang pamansistar tarin
ong Judea kaministiran mamanikad dang lagi ong kabobokidan. Ig ang
asi ong teled tang Jerusalem, dapat mamansiloa rang lagi, ig ang mga
asi ong mga koma, indi ra mamansi-led ong siodad. 22 Tenged asi ya
ray ang mga kaldaw tang pagsiriloton, para mainabo tang tanan ang
ga-tang ong Sagradong Kasolatan. 23 Ong mga kaldaw ang asi, kailo ka
tang mga pamagabdet asta ang mga pamagpatiti! Tenged komabot tang
sobrang kaliwagan ong kalibotan ang na. Ig matalapoan da tang mga
inampo ni Israel tang kasisilagen tang Dios. 24 Mangapatay tang doma
ong gira, ig ang doma biagen, oman e-lan ong sari-saring mga banoa. Ig
ang Jerusalem ma-mok ta mga taw ang belag ta Judio ang mandegdeg
ong mga gangabo-wan don, mintras agpagnan pa tanira tang Dios."

Ang pagbalik ni Jesus ong kalibotan
(Mateo 24:29-31; Marcos 13:24-27)

25 Ganing pa si Jesus, "May mga pasinial ang itaen mi ong kaldaw,
ong bolan, asta ong mga bitokon. Ig tarin ong tanek, mamansieled ig
mangataranta tang mga taw ong kada logar tenged ong lampak tang
mababael ang langeb. 26 Kentang tang mga taw ong sobrang eled nira
ang onoray mainabo tarin ong kalibotan. Tenged pakedegen tang tanan
ang bagay ang aggitaen ong langit. 27 Ig yo, ang Ana ta Taw, itaeno
ang tatabid ong tatang onom ang pabalik ong kalibotan, ang pagekelo
tang makabebereng ang gaem ig kadengegan. 28 Mga magimpisa rang
mainabo tang mga bagay ang na, mangalipay amo ra ig magelat-elat,†
tenged alenget da tang pagrilibrien tang Dios ong nindio."

Ang adal ang nagalin ong papa tang igos
(Mateo 24:32-35; Marcos 13:28-31)

29 Inistoria pa ni Jesus tang palimbawang na. "Telekan mi tang papa
tang igos, ig ang domang papa ta ayo. 30 Mga itaen mi ra ngani narin ang
pangolbot da, gata-wanan ming alenget da tang koarisma. 31 Pario ka
ta si, mga itaen mi ra nganing gainabo ra tang mga bagay ang inaningo

† **21:28** 21:28 "mangalipay amo ra ig magelat-elat." Ong bitalang Grigo: kendeng amo ig simingara

ong nindio, mata-wanan ming alenget dang maggaem tang Dios bilang
adi. 32 Tandan mi: May doma ong mga taw ang gangaboi mandian ang
kabotan pa nira tang mga bagay ang nang mainabo. 33 Malipat tang
langit may ang tanek, piro ang yen ang mga bitala magpadayon ang
anday kataposan."

Magbantay amo ong pagbalik ni Jesus

34 Ganing si Jesus ong nira, "Bantayan mi tang mga sadili mi, itaben
ya ra lamang ay maboat mi ang magpagosto amo tang kalipay, mag-
pabaleng ig magdemdem tang mga irintindien mi ong kaboi mi tarin
ong kalibotan. Oman golpi among kabotan tang kaldaw ang asi ang
indi amo nabantay. 35 Tenged ang tanan ang taw ong ta-paw tang
kalibotan, kabotan ang enged tang kaldaw ang asi ang gelaten nira.
36 Animan magbantay amo ong tanan ang oras. Mangadi among pirmi
para oldan amo ta mapoirsang nem ong pagtaralongaen mi tang tanan
ang kaliwagan ang komabot. Ig mga mata-liban mi si, indi amo maeyak
ang tomalonga ong yen, ang Ana ta Taw."

37 Kaldaw-kaldaw pagtoldok si Jesus ong Timplo. Mga apon da, pagalin
tanandia ong siodad ig don gapoyat ong Bokid tang Kaoliboan. 38 Māga
pa ong damal-damal, pamansipaning da tang mga taw don ong Timplo
para mamamasi ong nandia.

22

Plano para patayen si Jesus
(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Juan 11:45-53)

1 Galenget da tang bispiras tang Pista tang Tinapay ang Anday Pam-
palsa na. Ang bispiras ang na yay ang aggoyan Pista tang Pagta-lib tang
Anghil. 2 Ang mga pangolokolo ong mga padi may ang mga manigtoldok
tang Katobolan, pirming pamagdilem ta midios para mapapatay nira si
Jesus ang indi magkagolo, tenged gengeldan tanira ong mga taw.

Napaoyon si Judas ang traidoron na si Jesus
(Mateo 26:14-16; Marcos 14:10-11)

3 Oman, ginaeman da ni Satanas si Judas ang aggoyan ta Iscariote,
tata ong tampolok may doroang apostolis. 4 Nagpanaw si Judas ig
nagigampang ong mga pangolokolo ong mga padi may ong mga kapitan
tang mga goardia tang Timplo mga monopa yintriga na si Jesus ong
nira. 5 Nangalipay tanira ta mo-ya ig naganing tanirang oldan nira ono
si Judas ta koarta. 6 Napaoyon tanandia, ig nagimpisa rang nagelat ta
tamang timpo para maintriga na si Jesus ang anday matako.

Nagsimpan da Jesus ta panapon para ong pista
(Mateo 26:17-25; Marcos 14:12-21)

7 Kiminabot da tang bispiras tang Pista tang Tinapay ang Anday
Pampalsa na, kaldaw ang pagpatay ta mga karniro para ong Pista tang

Pagta-lib tang Anghil.* 8 Sinobol ni Jesus si Pedro may si Juan ig ganing
ong nira, “Panaw amo ig magsimpan amo ta yapon ta para ong pista.”
9 “Ong ari ami pa magsimpan tang yapon ta?” tang te-ma nira ong
nandia.
10 Siminabat si Jesus, “Paning amo ong lansangan. Don may mabagat
ming tatang laling pagtakan ta tang bangang wi. Datonon mi tanandia,
ig don ong balay ang teldan na, 11 aningen mi tang may nandia tang
balay, ‘Pagpate-ma tang Maistro mga aripa tang koartong panaponan na
mandian ang pista, aroman na tang mga sinagpan na.’ 12 Asia itoldok na
ong nindio tang tatang marogal ang koarto ong dibabaw ang may mga
garamiten dang lagi don. Don amo magsimpan.” 13 Animan napanaw
da tanira ig ang onopay inaning ni Jesus ya kay ang kinabotan nira. Ig
nagsimpan tanira tang panapon nira para ong pista.

Ang Sagradong Panapon
(Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; 1 Corinto 11:23-25)

14 Asing kiminabot tang oras, kiminarong da si Jesus para manapon
aroman na tang mga apostolis na. 15 Ganing si Jesus ong nira, “Naboayo
rang gaildaw ang maka-pen amo yen mandian ong panapon tang Pista
tang Pagta-lib tang Anghil, ba-lō magpinitinsia. 16 Agganingo ong nindio,
indio ra moman ang mamangan ta na asta indi mainabo don ong inadian
tang Dios tang matod ang maliag yaning tang pistang na.”
17 Oman bindiotan na tang tatang kopang bino ig pagatapos ang nag-
pasalamat ong Dios, sindol na ong mga sinagpan na. Ganing tanandia,
“Risibien mi narin, ig pagparti-partian mi. 18 Agganingo ong nindio,
mimpisa mandian, indio ra moman ang manginem ta binong maning ta
na ang pagalin ong obas,† asta indi komabot tang kaldaw ang maggaem
da tang Dios bilang adi.”
19 Oman, namisik tanandia ta tinapay ig nagpasalamat si. Pinisi-pisi
na ig sindol na si ong nira ang ganing, “Na tang yen ang sinangoni ang
agbobolontad para ong nindio. Boaten mi narin bilang pagdemdem
ong yen.” 20 Pagatapos nirang nanapon, maning si ka don tang bindoat
na ong bino. Bindiotan na si tang kopa ig minaning, “Na tang ba-long
inigoan tang Dios para ong nindio, ang agpabakeden tang yen ang dogo,
ang mailat para ong nindio.‡
21 “Piro tandan mi. Ka-pen ta tarin ang pamangan tang magtraidor ong
yen. 22 Yo, ang Ana ta Taw, mapatay sigon ong plano tang Dios. Piro kailo
ka tang taw ang magtraidor ong yen!” 23 Ig namagtere-ma te-man tanira
mga sinopa ong nira tang magboat ta maning ta si.

Ang pinagdiskosionan mga sinopa tang kaimportantian

---

* **22:7** 22:7 Kada takon, ang “Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na” agsilibraen tang mga Judio ong teled ta pitong kaldaw. Ang bispiras tang kapistan, yay ang labing pamagsimpan tang kada pamilia ta ispisial ang panapon ong pagsilibra nira tang “Pista tang Pagta-lib tang Anghil.” Ang pistang narin para demdemen nira tang paglibri tang Dios ong mga kamepet-mepetan nira ong mga taga Ehipto, asing timpo ni Moises. Mabasa ta tang natetenged ong mga pistang narin ong Bokabolario, asta ong Exodo 12:18-20 ig Deuteronomio 16:5-8. † **22:18** 22:18 Ang “bino” tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ **22:20** 22:20 Sigon ong “ba-long inigoan,” mapatawad ita ong mga kasalanan ta tenged ong dogo ni Jesus ang siminorok, mga magparet ig magto ita ang si Jesus yay ang Ana tang Dios ig ang maglibri ong yaten.

24 Pagatapos ta si, namagdiskosionan tang mga sinagpan na mga
sinopa ong nira tang kaimportantian. 25 Ganing si Jesus ong nira, “Ang
mga adi tarin ong kalibotan mareges ang manobol ong mga sinakepan
nira. Ig ang mga pamaggaem, galiliag pa tanirang goyan ‘tangay tang
banoa.’ 26 Piro indi amo magogali ta maning ta sia. Ang ga-tang ong
alawig, dapat tanandia tang magpababak, ang midio ogali ta tatang
karian. Ig ang pangolokolo, dapat tanandia tang magsirbi ong mga
aroman na. 27 Sinopa bato tang taw ang mas alawig tang dengeg na?
Ang kakarong ong lamisan obin ang pagsirbi ong nandia? Belag bato ta
asing kakarong? Piro ang yen ang ogali tarin ong nindio, ogali ta tatang
torobolon.
28 “Yamo, pirmi among aromano ong tanan ang mga pagsobok ong
yen, ig indio bino-wanan mi. 29 Ig tenged sindolano tang yen ang
Tatay ta podir ang maggaem, oldan amo ka yen ta podir ang maggaem.
30 Mamangan amo ig manginem ang ka-peno ong yen ang Inadian, ig
komarong amo ong mga trono para magekel ig magosgar ong tampolok
may doroang tribo ang nagalin ong dogo ni Israel.”

Minaning dang lagi si Jesus ang si Pedro magbo-li
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Juan 13:36-38)

31 Oman minaning si Jesus ong ni Simon, “Yawa, Simon, mamasia!
Pina-dol ni Satanas ig pinagnan tanandia ang sobokan amo nandiang
tanan.§ 32 Piro pinangadiong indi malipat tang pagtalig mo ong yen. Ig
mga nagbalik da tang nem mo ong yen, papoirsaen mo ka tang nem tang
mga logod mo.”
33 Siminabat si Pedro, “Magino, simpano rang mapriso ig mapatay ang
aroman mo.”
34 Ganing si Jesus, “Tandan mo na, Pedro. Ba-lo manolōk tang mano
mandian ang garamal, ma-long bisisang magbo-li ang maning india
gailala ong yen.”

Magsimpan amo

35 Pagatapos, sine-ma tanira ni Jesus, “Asing sinobol amo yen ang
anday ekel ming binagteng, poyo-poyo ig rapak, kinorang amo ta maski
onopa?”
“Anda, Magino,” tang sabat nira.
36 Ganing ka si Jesus, “Piro mandian, mga may binagteng obin poyo-
poyo, e-lan mi. Ang anday ged, dapat ipabakal na tang lambong na ig
mamakal. 37 Tenged agganingo ong nindio, kaministiran mainabo ong
yen tang nasolat ong Kasolatan, ang ganing, ‘Binilang tanandia ong mga
kriminal.’* Tenged gainabo ra tang tanan ang nasolat natetenged ong
yen!” 38 Oman ganing tang mga sinagpan na, “Gino, nani ra tang doroa
nga gedan!”
Ig ganing si Jesus, “Tama ra sia!”

Asing nangadi si Jesus ong Getsemani
(Mateo 26:36-46; Marcos 14:32-42)

39 Pagatapos ta si, nagalin si Jesus ig napaning ong Bokid tang Kaoli-
boan, pario tang agboaten nang pirmi. Siminabid ka tang mga sinagpan

§ **22:31** 22:31 “sobokan amo nandiang tanan.” Ong bitalang Grigo: “sirien amo ang midio trigo.” Maliag yaning, agod itaen mga may atan ong nira ang palbag ong ni Jesus. * **22:37** 22:37 Isaias 53:12

na. 40 Pagakabot don, ganing si Jesus ong nira, “Mangadi amo ang indi
amo madeg ta tokso.”
41 Oman napaning tanandia ong tokawan don ong alawid-lawid.
42 Dayon ang liminod ig nagampo ong Dios ang ganing, “Tatay, mga
maimo lamang, indio ra papasaren mo ong kaliwagan ang na.† Piro be-
lag tang yen ang kaliagan tang dapat ang matoman, kondi ang kaliagan
mo.” 43 [Napaita ong nandia tang tatang anghil ang nagalin ong langit,
ig pinapoirsa tang nem na. 44 Agliwagan tanandia ta mo-ya, animan
nangadi pa enged bogos ong nem na. Totorok ong tanek tang inang na,
ang midio mababael ang patak ta dogo.]
45 Kimindeng tanandia pagatapos nang nangadi ig nagbalik ong mga
sinagpan na. Kinabotan na tanirang gangapoyat tenged ong sobrang
pagsinti nira. 46 Ganing si Jesus, “Angay gangapoyat amo? Mambangon
amo ig mangadi agod indi amo madeg ta tokso.”

Dinep si Jesus
(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Juan 18:3-11)

47 Asing bibitala pa si Jesus, kiminabot da tang dorong taw. Ang
panokaw-tokawan si Judas, ang tata ong tampolok may doroang aposto-
lis na. Napalenget si Judas para itongan na si Jesus. 48 Piro ganing ong
nandia si Jesus, “Traidorono pala nio, yo, ang Ana ta Taw, ong tatang
itong?”
49 Asing itaen tang mga sinagpan na ang aroman na mga onopa
tang mainabo, ganing tanira, “Magino, bomatok ami ra?” 50 Ig dayon
ang laging tinagpas tang tata ong mga aroman na tang torobolon tang
kalawigan ang padi, ig nalampong tang talinga nang to.
51 Piro ganing si Jesus, “Tama ra sia!” Tapos inapap ni Jesus tang
talinga tang torobolon ig nago-ya.
52 Oman minitala si Jesus ong mga pangolokolo ong mga padi ig ong
mga kapitan tang mga goardia tang Timplo, asta ong mga mepet tang
banoa. Tenged tanirang tanan namansipaning don para depen tanan-
dia. Ganing si Jesus ong nira, “Angay? Yo, kriminalo ang pamagekel amo
ta mga ispada may pamalo? 53 Kaldaw-kaldaw pagtoldoko ong Timplo,
ig don amo ka, piro angay indiong lagi dinep mi? Piro timpo mi ra
mandian, ig paggaem da tang kalainan.”

Nagbo-li si Pedro ang ganing indi ono gailala na si Jesus
(Mateo 26:57-58, 69-75; Marcos 14:53-54, 66-72; Juan 18:12-18, 25-27)

54 Oman dayon dang dinep nira si Jesus ig ingkelan nira ong balay tang
kalawigan ang padi tang mga Judio. Si Pedro pala dadaton ong nira, piro
don lamang ong alawid-lawid, asta na-led ong kodal. 55 Asing napadet da
tang apoy ong ka-ngan tang ge-ley ang plasa, kiminarong tang mga taw
ong binit na, ig minimbeng da ka si Pedro ong nira. 56 Inita tanandia ta
tatang torobolon ang babay don. Pinanengnengan na si Pedro ta mo-ya
ig minaning ong mga taw don, “Ang taw ang na aroman ka ni Jesus!”
57 Piro nagbo-li si Pedro. Ganing tanandia, “Abaw, indio ngani gailala
ong taw ang asing agganingen mo!”
58 Indi naboay, inita si ka tanandia tang tatang lali ig ganing, “Yawa
tata ka ong mga aroman na!”

---

† **22:42** 22:42 Ong bitalang Grigo: “Tatay, mga maimo lamang, ipalawid mo ong yen tang kopang na.”

Piro siminabat si Pedro, “Yawang tawa! Belago baya ta aroman tang
taw ang asi!”
59 Pagata-lib ta mga tang oras, rineges pa ka enged tang tatang taw,
“Ang taw ang na, aroman ang enged ni Jesus! Tata kang taga Galilea!”
60 Piro siminabat si Pedro, “Way inayo! Anday kalibotano tang onopay
agbibitala mo!”
Indi pa gatapos tang bibitala na, golping timinolok tang mano.
61 Minalied tang Gino ig pina-dekan na si Pedro, ig nademdeman da ni
Pedro tang inaning tang Gino ang ganing, “Ba-lo manolōk tang mano
mandian ang garamal, ma-long bisisang maning ang india gailala ong
yen.”
62 Ig nagalin si Pedro ang dorong i-yak na.

Ininsolto si Jesus ig pinatakan tang palo
(Mateo 26:67-68; Marcos 14:65)

63 Mandian, asing oras kang asi, si Jesus agginsolton ig agpatakan tang
palo tang mga pamagbantay ong nandia. 64 Pinedengan nira ig ganing
ong nandia, “Abir, pinton mo mga sinopay pamalo ong nio!” 65 Ig yadi
pang mga malalain ang bitala tang agganing nira ong nandia.

Pinatalonga si Jesus ong tanan ang mga opisialis tang banoa
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Juan 18:19-24)

66 Pagaramal, namagbaragat-bagat tang mga mepet tang mga Judio
ig ang tanan ang mga opisialis tang banoa,‡ aroman nira tang mga
pangolokolong padi ig ang mga manigtoldok tang Katobolan. Oman
pinatalonga si Jesus ong nirang tanan ig sine-ma nira ang ganing,
67 “Magbega ra ong yamen! Yawa ra tang Cristo?”
Siminabat si Jesus, “Begen amo man yen, indi amo ka magparet. 68 Ig
mga te-maen amo man yen, indi amo ka somabat. 69 Piro mimpisa
mandian, yo, ang Ana ta Taw, komarongo ra ong to tang Makagagaem
ang Dios.”
70 Ig ganing si tanirang tanan ang nane-ma, “Maliag mong yaning,
yawa tang Ana tang Dios?” Ganing si Jesus, “Yamo ra ka tang naganing
ang yo ka kaman.”
71 Oman ganing tanira, “Onopa pay domang pamatod pang dilemen
ta? Binasi ta rang nagalin ong sadiling anga na!”

23

Pinatalonga si Jesus ong ni Pilato
(Mateo 27:1-2; 11:14; Marcos 15:1-5; Juan 18:28-38)

1 Oman namansi-deng da tanirang tanan ig ingkelan nira si Jesus ong
talongan ni Pilato.* 2 Don masigbegay tanira tang mga riklamo nirang
kontra ong ni Jesus. Ganing tanira, “Ang taw ang na, nadep amen
ang pagdolo-dolo ta bitala ong yamen ang masig ka Judio. Kokontra
tanandiang magbayad ta bois ong Adi tang Roma, ig pagpailala pa ong
mga taw ang tanandia ono tang Cristo, maliag yaning tatang adi.” 3 Sine-
ma ni Pilato si Jesus, “Onopa? Matod ang yawa tang adi tang mga Judio?”
Siminabat si Jesus, “Yawa ra ka tang naganing.”

‡ **22:66** 22:66 Ang mga “opisialis tang banoa” yay ang aggoyan ta “Sanedrin” mga ong bitalang Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Sanedrin.” * **23:1** 23:1 Si Pilato taga Roma ig belag ta Judio. Tanandia tang gobirnador tang Judea asing timpo ni Jesus.

4 Oman ganing si Pilato ong mga pangolokolong padi ig ong mga taw,
“Anday itaenong kakamalian tang taw ang na para sintinsian tanandia.”
5 Piro namagreges pa ka enged tang mga taw, ig ganing tanira, “Ong ag-
totoldok na, agsolsolan na tang mga taw ong bilog ang Judea. Inimpisan
na ong Galilea ig mandian tarin da.”

Si Jesus ong talongan ni Herodes

6 Pagabasi ta narin ni Pilato ang nagalin ong Galilea si Jesus, sine-ma na
mga taga Galilea kaman. 7 Ig asing mata-wanan nang si Jesus gasakepan
pala ni Herodes, ang pangolokolo ong Galilea, pinekel na ong taw ang
asi. Tenged ong oras ang asi, nāton ang don ka si Herodes ong Jerusalem.
8 Nalipay ang pisan si Herodes asing pagaita na ong ni Jesus. Doro rang
gabalitan na natetenged ong nandia, ig naboay da tang andem nang
itaen na. Dorong kaliag nang magboat si Jesus ta mga milagro agod itaen
na. 9 Animan nane-ma tanandiang nane-ma ong ni Jesus, piro inding
pisan siminabat si Jesus maski ge-ley lamang.
10 Don ka tang mga pangolokolo ong mga padi asta ang mga manig-
toldok. Sigi lamang tang pagbandan nira ong ni Jesus. 11 Gine-ley ge-ley
pa ni Herodes si Jesus ig inintirimis, aroman na tang mga goardia na.
Ong ori, pinatokan nira si Jesus ta masinlong lambong ta adi ig binalik
nira ong ni Pilato. 12 Ong kaldaw kang asi, nagimo rang magtangay da
Herodes ni Pilato, ang dati pagsoayan.

Si Jesus sinintinsian ang patayen
(Mateo 27:15-26; Marcos 15:6-15; Juan 18:39—19:16)

13 Pinagoy ni Pilato tang mga pangolokolo ong mga padi ig ang mga
pangolokolo ong banoa, asta ang mga taw. 14 Ganing si Pilato ong nira,
“Ingkelan mi tang taw ang na ong yen ong talak nang ganing amo initeg-
iteg na tang mga taw ang mamanggolo. Inimbistigaro ong talongan mi,
ig initao ang anday kamatodan tang mga agbabandan mi ong nandia.
15 Maski si Herodes, maning ka ta si. Animan pinabalik na ong yaten.
Ang taw ang na, indi dapat sintinsian ta kamatayen tenged anday talak
na. 16 Animan, palon da lamang tanandia ba-lo palpatan.” 17 [Maning ta
si tang binitala ni Pilato, tenged kada Pista tang Pagta-lib tang Anghil,
kaministiran ang magpalpat tanandia ta tatang priso para ong mga
taw.]†
18 Piro delelengan ang namansiteg tang mga taw, “Patayen tang
taw ang asia! Si Barabbas tang palpatan!” 19 Si Barabbas ang na
napriso tenged aroman tanandia tang mga ribildi asing namanggolo ong
Jerusalem, ig namatay pa ta taw.
20 Mandian, minitala sing oman si Pilato ong mga taw, tenged ang
kaliliagan na si Jesus tang palpatan. 21 Piro namansiteg si tang mga taw,
“Ilansang ong kros! Ilansang ong kros!”
22 Ya-long bisis dang minaning si Pilato ong nira, “Angay? Onopay
bindoat nang malain? Anda kay initao ang talak na ang dapat tanandia
patayen. Palon da lamang ba-lo palpatan.”
23 Piro mas sinodoan pa tang mga taw tang iteg nira, ig namag-
pareges tanirang dapat ilansang si Jesus ong kros. Ig ong kaboayan, na-
panonot da lamang si Pilato ong kaliagan tang mga taw ang pamansiteg.

† **23:17** 23:17 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

24 Animan sinintinsian na si Jesus sigon ong kaliliagan nira. 25 Ig sigon
ong agpa-dolon nira, pinalpatan na si Barabbas, ang taw ang nanggolo
ig namatay pa ta taw. Oman inintriga ong nira si Jesus para boaten tang
galiliagan nira.

Linansang si Jesus ong kros
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Juan 19:17-27)

26 Asing ekel da nira si Jesus para ilansang, may nabagat nirang tatang
taw ang nagalin ong bokid. Na si Simon ang taga Cirene. Inawidan nira
tanandia, ig pinatakan ong nandia tang kros ang dadaton ong ni Jesus.
27 Agdatonon si Jesus ta dorong taw, katabid da don tang mga babay
ang pamagini-yak ig pamagdayag tenged ong nandia. 28 Binalied tanira
ni Jesus, ig minaning ong nira, “Yamong mga babay ang taga Jerusalem!
Indio ra i-yakan mi. Ang mga sadili mi ra lamang tang i-yakan mi asta
ang mga ana mi. 29 Tandan mi. Komabot tang kaldaw ig maganing tang
mga taw, ‘Masoirti tang mga bog ig ang mga indi pamagabdet, asta ang
mga indi pamagpatiti.’ 30 Ong mga kaldaw ang asi, aningen tang mga
taw, ‘Balampa mapegnak tang mga bokid ong yamen, ig tampekan ami
tang mga bolod!’ 31 Tenged mga maning ta na tang bindoat nira ong yen,
ang anday talako, onopa enged tang mainabo ong mga taw ang may mga
talak nira?”‡
32 May ingkelan pa nirang doroang kriminal para patayen ang ipaden-
gan ong ni Jesus. 33 Asing kiminabot tanira don ong logar ang aggoyan
ta Doli ta Kolo, dayon dang linansang nira si Jesus ong kros. Linansang
ka nira tang doroang kriminal, ang kros tang tambilog gampir ong to ni
Jesus ig ang tata gampir ong wala. 34 [Ganing si Jesus, “Tatay, patawaden
mo tanira tenged indi gata-wanan nira tang agboaten nira.”]
Namagparabonlokan tang mga goardia para parti-partien nira tang
mga lambong ni Jesus. 35 Pamansi-deng don ig pamansitelek tang mga
taw mintras aglibaken pa si Jesus tang mga pangolokolong Judio. Ganing
tanira, “Linibri na tang doma, mandian, telekan ta mga malibri na tang
sadili na. Tanandia ono tang Cristo, ang ading pinilik tang Dios!”
36 Agginsolton ka tanandia tang mga goardia. Pinalengetan nira
tanandia ig agdoydoyan nira ta binong maka-lem. 37 Ganing tanira,
“Mga yawa tang adi tang mga Judio, abir, ilibri mo tang sadili mo!”
38 Ig don ong may kokoloan na may karatolang sinolatan [ong bitalang
Grigo, Latin may Hebreo], “Na tang Adi tang mga Judio.”
39 Asta ang tata ong mga kriminal ang linansang don ang aroman ni
Jesus, nanginsolto ka ong nandia ig ganing tanandia, “Ganinga, yawa
tang Cristo! Abir, ilibri mo tang sadili mo asta yami!”
40 Piro sinambleng tanandia tang aroman nang kriminal ang ganing,
“India geldan ong Dios? Sinintinsian ita kang pario tang taw ang na!
41 Tama lamang ang sintinsian itang doroa ta maning ta na, tenged ong
bindoat ta. Piro tanandia, anday talak na.” 42 Ig ganing pa tang kriminal,
“Jesus, demdemeno nio mga paggaema ra bilang adi.”
43 Siminabat si Jesus, “Agganingo ong nio, mandian ang lagi e-lana yen
ong Paraiso.”

‡ **23:31** 23:31 Ong bitalang Grigo: Tenged mga maning ta na tang bindoat ong ayong ilaw, onopa enged tang boaten ong lango?

Ang pagapatay ni Jesus
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Juan 19:28-30)

44 Asing ko-to ra ang magalas dosi ra, nalipat tang kaldaw ig nangi-lep
tang kalibotan tegka alas tris tang apon. 45 Ig ya kay ang golping pagaba-
bak tang ka-ngan tang kortinang dorog kabael ang don ong Timplo.§
46 Miniteg si Jesus ta mapoirsa ang ganing, "Tatay, gintrigao ra ong nio
tang yen ang ispirito." Ig pagabitala na ta si, nabontok da tang linawa
na.
47 Asing itaen tang kapitan tang mga goardia tang nainabo, nagdayaw
tanandia ong Dios ang ganing, "Matod ka kaman ang anday talak na tang
taw ang na!"
48 Ig ang nainabong narin, inita ka tang tanan ang taw ang pamag-
tompok ig pamansitelek don. Namansiolik tanirang tanan ang agdēnan
nira tang mga debdeb nira, ong sobrang sinti nira. 49 Pamansi-deng ka
don ong alawid-lawid tang tanan ang mga tangay ni Jesus, asta ang mga
babay ang namansitabid ong nandia nagalin ong Galilea. Ig inita ka nira
tang nainabo.

Ang paglebeng ong ni Jesus
(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Juan 19:38-42)

50-51 Mandian, may tatang taw don ang aran na si Jose, ang taga
Arimatea, tatang logar tang mga Judio. Mo-ya ig mato-lid tang taw ang
na, ig kabilang ong mga pamagelat tang kaldaw ang maggaem tang
Dios bilang adi. Tata ka tanandia ong mga opisialis tang banoa, piro
indi napaoyon ong disision nira ang ipapatay si Jesus. 52 Mandian,
napaning si Jose ong ni Pilato ig linisinsia na mga poiding komiten na
tang sinangoni ni Jesus ong kros. 53 Pagakomit na, binongot na ta abel
ang kolit. Oman bintang na ong lebengan ang midio koiba ang bindoat
ong pagsinsil ta bato, ig indi pa galbengan ta patay. 54 Ang kaldaw
ang asi, Kaldaw ang Palagsimpan ig magimpisa ra tang Kaldaw ang
Igperenay.*
55 Diminaton ong ni Jose tang mga babay ang namansitabid ong ni
Jesus nagalin ong Galilea, animan inita nira tang limbengan ong nandia
asta ang pagkabetang don tang sinangoni na. 56 Pagatapos, namansiolik
tanira ig nagsimpan ta mga pabanglo ig bolong ang para ong patay agod
ipid ong sinangoni na. Piro namansipenay kang lagi tanira, sigon ong
Katobolan, tenged Kaldaw dang Igperenay.

24

Naboing oman si Jesus
(Mateo 28:1-10; Marcos 16:1-8; Juan 20:1-10)

1 Garamal pa lamang kaldaw ang Dominggo, namansipaning da tang
mga babay don ong lebengan, ekel nira tang mga pabanglong sinimpan
nira. 2 Pagakabot nira don, kinabotan nirang naigod da tang batong
agdadapa ong anga tang koiba. 3 Piro asing siminled tanira, inita
nirang anda ra don tang sinangoni tang Ginong Jesus. 4 Asing galibeg

§ **23:45** 23:45 Asing tokaw, ang kortinang asi aglilingeb ong Kasagradoan ang Logar don ong teled tang Timplo. Ang pagaba-bak na ong ka-ngan na, pagpaita ang libri ita rang lemenget ong Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios.

* **23:54** 23:54 Ang Kaldaw ang Igperenay tang mga Judio ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw.

pa tang pagirisipen nira tenged tarin, golping napaita ong binit nira
tang doroang lali ig pisan ang sisinggat tang mga lambong nira. 5 Ong
sobrang karaelden tang mga babay, liminod tanira ig siminokok sa-sad
ong tanek. Ganing ong nira tang doroang lali, “Angay agdilemen mi tang
boi tani ong logar tang mga patay? 6 Anda ra tarin. Naboi rang moman.
Demdemen mi tang inaning na ong nindio asing don pa tanandia ong
Galilea. 7 Ganing tanandia, kaministiran ang yintriga ono tang Ana ta
Taw ong mga mapinagtalaken ig ilansang ong kros. Piro ong ya-long
kaldaw maboing moman.”

8 Ig nademdeman da tang mga babay tang inaning ni Jesus. 9 Oman
minolik da tanira ig sinayod nira tang tanan ang na ong tampolok may
tatang apostolis asta ong doma pang mga aroman nira. 10 Ang mga babay
ang na, da Maria Magdalena, Juana, ig si Mariang nanay ni Santiago.
Tanira ig ang doma pang mga babay ang aroman nira tang namagsayod
ong mga apostolis tang nainabo don ong lebengan. 11 Piro kalaom tang
mga apostolis, kalokoan lamang tang inaning tang mga babay. Animan
indi tanira namagparet. 12 [Piro kimindeng si Pedro ig nagsinikad
ang napaning ong lebengan. Simininek tanandia ig linipara na ong
teled, piro anday inita na poira lamang ong mga abel ang binongot ong
sinangoni ni Jesus. Animan minolik tanandiang gabereng ong nainabo.]

Ang doroang taw ang agpaning ong Emaus
(Marcos 16:12-13)

13 Asing kaldaw kang asi, may doroa ong mga sinagpan ni Jesus ang
totongol ong tatang bario ang aggoyan ta Emaus. Ang bariong na,
mga tampolok may tatang kilomitro tang kalawid na ong Jerusalem.
14 Agpagampangan nira tang tanan ang nainabo. 15 Ig mintras pagam-
pang tanira ig pagte-man, liminenget si Jesus ig siminabid da ong nira.
16 Inita nira tanandia piro indi nailala nira tenged midio agdapan tang
pama-dek nira. 17 Sine-ma tanira ni Jesus, “Onopa tang agpagampangan
mi?”

Siminareng tanirang doroa, ang itsora nira pagpaitang gangapongaw.
18 Ang tata ong nira, ang aran na si Cleopas, siminabat ang ganing,
“Onora enged ang india gatako? Sigoro yawa lamang tang pagtinir ong
Jerusalem ang indi gatako tang nainabo ong mga kaldaw ang narin!”

19 Ganing si Jesus, “Angay? Onopa si?”

Siminabat tanira, “Ang nainabo ong ni Jesus ang taga Nazaret, tatang
propita. Makagagaem tanandia ong mga bindoat na ig ong mga bini-
tala na, maging ong pama-dek tang Dios asta ong pama-dek tang mga
taw. 20 Piro ang yamen ang mga pangolokolong padi asta ang mga
pangolokolo ong banoa, dinimanda nira tanandia para sintinsian ta
kamatayen ig ilansang ong kros. 21 Tanandia paman tang aglaoman
amen din ang maglibri tang banoa amen ang Israel. Piro ya-long
kaldaw da mandian tanandiang napatay. 22 Ig mandian nagolpian ami
ong binalita ong yamen tang domang mga babay ang aroman amen.
Garamal pa ono napaning tanira ong lebengan, 23 ig indi ono inita nira
tang sinangoni ni Jesus. Nagbalik tanirang ganing may napaita ono ong
nira ang doroang anghil ig nagpatako ang naboi si Jesus. 24 Napaning ka
ong lebengan tang doma pang mga aroman amen ig maning ka ta si tang
kinabotan nira. Indi inita nira si Jesus.”

25 Oman ganing ong nira si Jesus, “Ay yamong mga taw! Kalobay
tang pagirisipen mi! Angay maliwag ong nindio ang magparet tang
tanan ang inaning tang mga propita? 26 Belag bato tang inaning nirang
kaministiran ang magpinitinsia kang lagi tang Cristo ba-lo tanandia ma-
balik ong paladengegan ang katengdanan na don ong langit?” 27 Oman
pinaintindi ni Jesus ong nira tang tanan ang na-tang ong Sagradong
Kasolatan natetenged ong sadili na, impisa ong mga libro ni Moises sa-
sad ong mga sinolat tang mga propita.
28 Mandian, alenget da tanira ong bariong paningan nira, ig midio
magpadayon pa si Jesus ong pagparanawen na. 29 Piro inawidan nira
tanandia. Ganing tanira, “Tania ra lamang domayon ong yamen. Gako-
rop da tang kaldaw.” Animan napawid si Jesus ong nira. 30 Asing ka-pen
da nira si Jesus ong lamisan ang panapon, namisik tanandia ta tinapay
ig nagpasalamat ong Dios, oman pinisi-pisi na ig sindol ong nira. 31 Ya
ray ang pagabri tang pama-dek nira ig don nailala ra nira si Jesus. Piro
golpi rang nalipat si Jesus ong pama-dek nira. 32 Ganing tang doroa,
“Animan pala midio lompok tang popotokon ta ong sobrang kalipay
asing pagigampang tanandia ong yaten ong dalan, ig pagsayod ong yaten
tang Sagradong Kasolatan!”
33 Dayon da tanirang kimindeng ig nagbalik ong Jerusalem. Kinabotan
nirang pamagsirimet-simet tang tampolok may tatang apostolis ig ang
domang mga karomanan nira. 34 Pamagampang tanira ang ganing,
“Matod ka kaman ang naboing oman tang Gino! Napaita tanandia ong
ni Simon!” 35 Ig sinayod ka tang doroa tang nainabo ong nira don ong
dalan, ig monopa nailala nira si Jesus asing pagpisi-pisi na tang tinapay.

Napaita si Jesus ong mga sinagpan na
(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Juan 20:19-23; Bindoatan 1:6-8)

36 Asing pamagampang pa tanira tang mga bagay ang na, inita nirang
ke-deng da si Jesus ong ka-ngan nira. [Ganing tanandia, “Asia ong nindio
tang kao-yan tang Dios!”*] 37 Piro nangakibot tanira ig pinangeldan
tenged ang kalaom nira, peled tang napaitang asia ong nira. 38 Animan
ganing ong nira si Jesus, “Angay gaborido amo? Angay pagdoadoa amo?
39 Telekan mi tang mga kalimao ig kakayo. Yo na! Apapeno nindio ig
telekan. Ang peled, anday isi na ig anday doli na. Piro yo, may atan!
Pario tang gitaen mi.”
40 [Oman, pinaita na ong nira tang mga kalima na ig mga kakay na.]
41 Asing midio indi pareten nira ong sobrang kalipay nira ig kabereng,
nane-ma si Jesus ong nira, “Anday mapangan mi atan?” 42 Ig sindolan
nira ta tang potol ang yan ang kindiaw. 43 Kinomit na ig pinangan na
ong talongan nira.
44 Oman minitala si Jesus ong mga sinagpan na ang ganing, “Narin
tang inaningo rang lagi ong nindio tanopa asia asing aromano pa nindio:
Kaministiran ang mainabo tang tanan ang sinolat natetenged ong yen
ong Katobolan ni Moises, ong mga libro tang mga propita, ig ong libro
tang mga Kanta.”
45 Ig inabrian na tang pagirisipen nira agod maintindian nira tang
mga Sagradong Kasolatan. 46 Ganing pa tanandia, “Maning ta na tang

* **24:36** 24:36 “Asia ong nindio tang kao-yan tang Dios!” Maliag yaning, agpakabot ni Jesus ong nira tang kao-yan tang Dios.

nasolat don: Ang Cristo kaministiran magpinitinsia ig mapatay, ig
moman ang maboi ong ya-long kaldaw. 47 Ig kaministiran ang itoldok
da ong tanan ang mga logar, mimpisa ong Jerusalem: Mga ang mga
taw mamagtogat ong mga talak nira, patawaden tanira tang Dios tenged
ong yen. 48 Yamo mismo tang nangaita ig mapagpamatod tang mga
bagay ang na. 49 Tandan mi. Ipekelo ong nindio tang Ispirito Santong
pinangako tang yen ang Tatay. Animan, indi amo magalin ong siodad
mintras indi pa garisibi mi tang gaem ang magalin ong langit."

Ang pagbalik ni Jesus ong langit
(Marcos 16:19-20; Bindoatan 1:9-11)

50 Pagatapos, ingkelan tanira ni Jesus ong loa tang siodad tang
Jerusalem. Pagakabot nira ong Betania, linawig na tang mga kalima na
ig binindisionan na tanira. 51 Mintras agbindisionan na tanira, napa-
belag da tanandia ong nira [ig amat-amat dang ingkelan ong dibabaw,
don ong langit. 52 Don ang lagi tinowan tanandia tang tanan ang mga
sinagpan na.] Pagatapos, namagbalik tanira ong Jerusalem ang dorong
kalipay nira. 53 Ig pirmi ra tanira ong Timplo ang pamagdayaw ong Dios.

Pa-kaw ang Bitala ong Mo-yang Balita sigon ong ni Juan

Ang nagsolat tang Mo-yang Balitang na ay si Juan, tata ong mga apostolis ni Jesu-Cristo. Ang tatay ni Juan ay si Zebedeo, ang tatang manigyan, ig ang nanay na si Salome. Si Juan nagto ong ni Jesus ang de-dek ong popotokon na ig agmalen tanandia ta mo-ya tang Gino.

Mabasa ta ong kapitolo 20:31 tang dailan animan sinolat ni Juan tang Mo-yang Balitang na, tenged ganing tanandia, "agod mamagparet amo ang si Jesus yay ang Cristo, ang Ana tang Dios, ig agod tenged ong pagto mi ong nandia, magkatinir amo ta kaboing anday kataposan." Animan yading mata-wanan ta tarin natetenged ong mga milagrong bindoat ni Jesus ig mga binitala na bilang pamatod ang tanandia nagalin ong Dios. Piro ong dobali ta sia, ang karakelan ong mga kasimanoa na indi namagparet ang tanandia yay ang Ana tang Dios ig ang Cristong aggelaten nira. Animan ang mga pangolokolong Judio, labi pa ang mga Pariseo, pirming pamangontra ong ni Jesus tenged ong agtotoldok na ang ganing tanandia ono nagalin ong langit.

Tarin ong libro ang na, sari-saring titolo ang sindol ong ni Jesus. Ong impisa tang sinolat ang na, pinatako ni Juan ang si Jesus tang "Bitala" ang nagalin ong Dios (1:1). Gata-wanan ta mga onopa tang ga-tang ong isip may ong popotokon ta tatang taw tenged ong mga agbibitala na. Animan si Jesus aggoyan ta "Bitala" komo tenged ong nandia mata-wanan ta mga onopa tang pagirisipen may ang kaliagan tang Dios. Aggoyan ka tanandia ta "tolok" tenged tanandia tang pagtorol ta kayagan ong kinaisipan tang mga taw (1:4). Ig aggoyan kang "Karniro tang Dios," tenged sindol tanandia bilang sagda agod makomit tang mga kasalanan tang mga taw ong kalibotan (1:29). (Ang "Karniro tang Dios," mga ong Tagalog yay ang "Kordero tang Dios." Ang bitalang kordero nagalin ong bitalang Kastila, ig ang maliag yaning karnirong mola pa.)

Ginoyan ka ni Jesus tang sadili na ang "Mo-yang Manigbadbad" tenged nagbolontad tanandia tang kaboi na para ong mga karniro na, ang yay ang mga taw ang gasakepan na (10:11). Ig ita, gasakepan ita ka ni Jesus mga pamagto ita ang tanandia tang Ana tang Dios ang nagalin ong langit.

Si Jesus tang Bitala ig ang Tolok

1 Asing primiro pa lamang, ba-lo bindoat tang kalibotan, atan dang
lagi tang Bitala.* Ang Bitalang na aroman tang Dios ig ang Bitalang
na yay ang Dios. 2 Tanandia aroman dang lagi tang Dios impisa pa
asing primiro. 3 Tenged ong nandia, naboat tang tanan ang bagay, ig
anda enged ay naboat mga belag ta tanandia. 4 Ang Bitalang na yay
ang pinagalinan tang kaboi, ig ang kaboing na pario ta tatang tolok ang
pagtorol ta kayagan ong mga taw. 5 Ang tolok ang na pisan ang sisinag
ong maki-lep, ig ang kayag na maski tanopa indi enged agdegen tang
kaki-lepan.

---

* **1:1** 1:1 "Ang Bitala" tatang titolo ni Jesus, tenged tanandia nagimong taw ig ong mga binitala ig mga bindoat na don mata-wanan ta mga onopa tang pagirisipen may ang kaliagan tang Dios.

6 Mandian, may tatang taw ang sinobol tang Dios, ang aran na si Juan.†
7 Sinobol si Juan para magpatako ong mga taw natetenged ong tolok agod
ang tanan mamagto ong tolok tenged ong pagpamatod na. 8 Belag ta
si Juan tang tolok, kondi napaning tanandia para lamang magpamatod
natetenged ong tolok. 9 Si Jesus tang matod ang tolok ang kiminabot tarin
ong kalibotan para magtorol ta kayagan ong kinaisipan tang mga taw.
10 Piro asing tarin da tanandia ong kalibotan, ig maski ang tanan ang
bagay naboat tenged ong nandia, ang mga taw indi ka enged nangailala
ong nandia. 11 Napaning mismo tanandia ong sadiling banoa na, piro
indi tanandia rinisibi tang mga kasimanoa na. 12 Piro ang tanan ang
namagrisibi ig namagto ong nandia, tanira tang sindolan na ta podir
ang magimong mga ana tang Dios. 13 Nagimo tanirang mga ana tang
Dios belag ta maning ong ogaling pagpangana sigon ong kaliliagan tang
magkatawa ang magkatinir ta ana nira, obin ong kaliagan ta tatang lali.
Ang pagimong ana nira tenged lamang ong gaem ig ong kaliagan tang
Dios.

Nagimong taw tang Bitala

14 Ang Bitala nagimong taw ig minimbeng ong yaten tarin ong kali-
botan. Ponok tanandia ta kao-yan ig kamatodan. Inita amen tang
makabebereng ang gaem ig dengeg na bilang bogtong ang Ana ang
nagalin ong Dios ang Tatay.
15 Si Juan nagpamatod natetenged ong nandia ig naginiteg ang ganing,
“Tanandia tang agganingeno rang lagi ong nindio, ang komabot ang
domaton ong yen piro mas alawig tang dengeg na ong yen. Tenged indio
pa gataw, atan dang lagi tanandia.”
16 Tenged bogos tang kaloy na, animan indi malobot-lobot tang mga
grasiang agto-dol na ong yaten. 17 Tenged ang Katobolan, sindol ong
yaten ong tabang ni Moises asing tokaw. Piro ang kaloy tang Dios ig
ang kamatodan natetenged ong nandia, yay ang pinakabot ong yaten ni
Jesu-Cristo. 18 Maski tanopa, anda enged ay taw ang naita ong Dios. Piro
pinailala tanandia tang bogtong ang Ana na ang yay ang Dios mismo ig
aroman ang pirmi tang Tatay na.

Ang pamatod ni Juan ang Manigboniag
(Mateo 3:1-12; Marcos 1:1-8; Lucas 3:1-18)

19 May tatang kaldaw, ang mga pangolokolong Judio ong Jerusalem
nanobol ta mga padi‡ ig mga manigtabang ong Timplo§ ang paning
ong ni Juan para te-maen nira mga sinopa enged tanandia. 20 Piro indi
nagbo-li si Juan kondi minaning, “Belag ta yo tang Cristo* ang aggelaten
mi.”

---

† **1:6** 1:6 Ang Juan ang narin ay si Juan ang Manigboniag, belag ta si Juan ang nagsolat tang Mo-yang Balitang na. Si Juan ang Manigboniag ya kay si Juan Bautista. Ang maliag yaning tang “Bautista” ay “Manigboniag.”

‡ **1:19** 1:19 Ang mga padi tang mga Judio, teta aggoyan ka ta mga “saserdote” mga ong Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Padi.”

§ **1:19** 1:19 Asing timpo ni Jesus, ang “Timplo” yay ang kaimportantian ang palagsimban tang mga Judio. Don tanira pamagtorol tang mga bolontad nira ong Dios. Ang mga “manigtabang” ong Timplo yay ang aggoyan ta mga “Levita.” Tanira mga inampo ni Levi, tata ong mga ana ni Israel.

* **1:20** 1:20 “Cristo” obin “Mesiyas.” Ang Cristo bitalang Grigo ig ang Mesiyas bitalang Hebreo. Pario tang maliag yaning “ang Pinilik.” Si Jesus tang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario.

21 Ganing tang mga sinobol ang nane-ma, “Mga belaga tang Cristo,
sinoapa? Yawa si Elias ang propita?”
Siminabat si Juan, “Belag!”
Animan minaning si tanira, “Sigoro yawa tang propitang aggelaten
amen!”
Piro siminabat si si Juan, “Belag ka!”
22 Minaning sing oman tanira, “Mga maning don, sinoapa enged?
Aningen mo ngani ong yamen agod may mabalita amen ong mga nam-
agtobol ong yamen. Onopa tang maning mo natetenged ong sadili mo?”
23 Ig dayon ang minaning si Juan, “Yo ya ray ang agganingen tang
propitang si Isaias asing tokaw ang ganing,
‘May paginiteg don ong logar ang anday gistar ang taw† ang ganing,
To-liden mi tang mga dalan ang panawan tang Gino.’ ”‡
24 Mandian, tenged ang mga pamane-mang narin agtobolon tang mga
Pariseo, 25 animan sine-ma si nirang oman si Juan. Ganing tanira, “Mga
yawa belaga tang Cristo, obin si Elias, obin ang propitang aggelaten,
angay pagboniaga ong mga taw?”
26 Siminabat si Juan, “Yo pagboniago ong wi lamang, piro may atan ong
nindio ang indi gailala mi. 27 Tanandia tang komabot ang domaton ong
yen. Piro maski ngani magobad tang kordon tang rapak§ na, belago ta
bagay.”
28 Nainabo narin ong Betania, ong dobali tang soba tang Jordan, don
ong logar ang pinagboniagan ni Juan.

Si Jesus tang Karniro ang sindol tang Dios

29 Pagaramal, inita ni Juan si Jesus ang agpalenget ong nandia. Ganing
si Juan ong mga taw, “Asia ra tang Karniro tang Dios!* Tanandia
isagda† para makomit tang mga kasalanan tang mga taw ong kalibotan.
30 Tanandia tang inaningo rang lagi ong nindio, ang komabot ang doma-
ton ong yen piro mas alawig tang dengeg na ong yen. Tenged indio pa
gataw, atan dang lagi tanandia. 31 Asing primiro maski yo, indio ngani
gatako mga sinopa sing komabot. Piro napaningo tarin ang magboniag
ong mga taw agod ipailala tanandia ong yaten ang mga Israelita.
32 “Tenged asing pagboniago, maning ta na tang nainabo: Initao tang
Ispirito Santo ang agpababak ang nagalin ong langit, ang magang lare, ig
siminareng ong nandia. 33 Asing primiro pa, indio pa gatako mga sinopa
enged tanandia. Piro ang Dios ang nanobol ong yen ang magboniag ong
nindio ong wi, yay ang minaning ong yen ang ganing, ‘Mga itaen mo tang
Ispirito Santo ang agpababak ig magtinir ong tatang taw, ang taw ang
asia yay ang magboniag ong mga taw ong Ispirito Santo.’ 34 Ig sia initao

† **1:23** 1:23 Ang “logar ang anday gistar ang taw,” mga ong bitalang Tagalog, “ilang.” Maliag yaning, kabobokidan obin mga logar ang alawid ong lansangan ig anday taw ang gistar don.
‡ **1:23** 1:23 Isaias 40:3 § **1:27** 1:27 Ang “rapak” yay ang mga tsinilas tang mga taw asing tokaw. Na boat ong olit ta ayep ig magang sandals mandian. * **1:29** 1:29 “Karniro tang Dios.” Mga ong Tagalog, “Kordero tang Dios.” Ang bitalang kordero nagalin ong bitalang Kastila, ig ang maliag yaning karnirong mola pa. † **1:29** 1:29 Ang maliag yaning ta “sagda” ay magpatay ig magpatorok ta dogo. Asing tokaw, ang mga padi tang mga Judio pamagsagda ta mga ayep ong altar sigon ong Katobolan, agod mapatawad tang mga kasalanan tang mga taw. Piro sia indi enged makomit ta mga kasalanan, kondi pagsirbing litrato tang mainabo ong ni Jesus. Tenged asing pinatay si Jesus ong kros, tanandia nagsirbing karniro ang sinagda para ong yaten. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Magsagda.”

ang enged. Animan pagpamatodo ong nindio ang si Jesus yay ang Ana
tang Dios."

Ginoyan ni Jesus tang primirong mga sinagpan na

35 Pagaramal, don si oman si Juan, aroman na tang doroa ong mga
sinagpan na. 36 Asing itaen ni Juan si Jesus ang tata-lib, ganing tanandia,
"Asia ra tang Karniro tang Dios!"

37 Pagabasi tang doroa, dayon ang laging namansidaton ong ni Jesus.
38 Pagbalied ni Jesus, inita nang dadaton da tanira ong nandia, animan
sine-ma na tanira, "Sinopay agdilemen mi?"

Siminabat tanira, "Rabi, ong ariapa pagdayon?" (Ang maliag yaning
tang Rabi ay Maistro.)

39 Ganing si Jesus, "Tomabid amo agod itaen mi." Siminabid tanira ig
inita nira tang aggistaran na. Ang oras ang asi mga alas koatro ra tang
apon. Ig don tanira nagtinir ong nandia asta nalabi.

40 Ang tata ong doroang asing nabasi ong inaning ni Juan oman dim-
inaton ong ni Jesus ay si Andres, ang logod ni Simon Pedro. 41 Animan
dinilem ang lagi ni Andres tang logod nang si Simon ig binalitan na ang
ganing, "Inita amen tang Mesiyas!" (Ang maliag yaning tang Mesiyas ay
Cristo.) 42 Ig dayon ang ingkelan na si Simon ong ni Jesus.

Pagakabot nira ong ni Jesus, pina-dekan ni Jesus si Simon ig minaning,
"Yawa si Simon ang ana ni Juan. Piro mandian Cefas da tang igoyo ong
nio." (Ang Cefas pario ka tang aran ang Pedro, ang maliag yaning "tatang
bato.")

Ginoyan ni Jesus si Felipe ig si Natanael

43 Pagaramal, naisipan ni Jesus ang paning ong probinsia tang Galilea.
Inita na si Felipe ig minaning ong nandia, "Impisa mandian tomabida ra
ong yen." 44 Si Felipeng narin kasimanoa da Andres ni Pedro ang mga
taga Betsaida.

45 Dinilem ni Felipe si Natanael, ig pagaita na ganing, "Inita amen da
tang taw ang inaning ni Moises ong Katobolan ig nasambit ka tang mga
propita ong mga sinolat nira. Tanandia pala si Jesus ang taga Nazaret,
ang ana ni Jose!"

46 Ganing si Natanael, "Onora? May magalin batong mo-ya ong
Nazaret?"

Ganing si Felipe ong nandia, "Ta ra, tomabida agod itaen mo."

47 Asing itaen ni Jesus si Natanael ang agpalenget ong nandia, ganing
si Jesus, "Na tatang matod ang Israelita ig indi panloko."

48 Piro ganing si Natanael, "Angay gailalao nio?"

Siminabat si Jesus, "Ong matod, india pa gagoyan ni Felipe, initā rang
lagi yen asing dona ong sirong tang ayong igos."

49 Pagabasi ni Natanael ta na, dayon ang minaning, "Rabi, yawa kaman
tang Ana tang Dios! Yawa tang aggelaten ang Adi tang Israel!" 50 Ganing
si Jesus, "Natanael, yawa nagtoa ra ong yen tenged lamang minaningo
ong nio ang initā yen ong sirong tang igos. Piro mas sobra pa atan
tang mga makabebereng ang mga bagay tang itaen mo." 51 Ig ganing
pa si Jesus ong nirang tanan, "Tandan mi: Komabot tang kaldaw ang

itaen ming abri tang langit, ig itaen mi tang mga anghil tang Dios ang
pamampadibabaw ig pamampababak ong yen, ang Ana ta Taw."‡

2

Ang kasal ong Cana

1 Pagata-lib tang doroang kaldaw, may kasal don ong Cana, ong
probinsia tang Galilea. Don tang nanay ni Jesus. 2 Si Jesus ig ang mga
sinagpan na don ka. 3 Mandian, naton ang kinorang tang irinemen ang
bino* don ong kombida. Animan ganing ong ni Jesus tang nanay na,
"Nalo-tan da tanira ta irinemen."
4 Piro siminabat si Jesus, "Sigoro maski indio ra aningen mo tang
onopay boateno. Tenged indi pa kakabot tang yen ang oras."
5 Oman minaning tang nanay ni Jesus ong mga torobolon don, "Toma-
nen mi lamang tang maski onopay itobol na ong nindio."
6 Mandian, don ong kasalan may enem ang mababael ang tapayan.
Narin tereldan ta wing aggamiten tang mga Judio ong pagpamanaw
tang mga kalima ig ong pagpangogat tang mga garamiten ba-lo tanira
mamangan, sigon ong kaogalian nira. Ang kada tapayan poiding
mateldan ta mga doroang polok asta tolong polok ang galon ang wi.
7 Mandian, ganing si Jesus ong mga torobolon, "Ponokon mi ta wi tang
mga tapayan."
Ig pinonok ka kaman nira. 8 Pagatapos ganing si Jesus ong nira, "Mana-
lot amo ra ig ekelan mi ong agtaligan tang kombida." Ig bindoat kaman
nira.
9 Sinamitan tang agtaligan tang wing asi ang nagimo rang bino. Indi
gata-wanan na mga ong aypa nagalin tang binong asi, piro ang mga
torobolon ang namana-lot ong tapayan gangatako. Animan pagasamit
tang agtaligan, ginoyan na tang laling kinasal 10 ig ganing ong nandia,
"Ang gata-wanano, ang masabor ang klasi ta bino tang agto-kaw ang
agsisirbi, agod mga yadi rang mainem tang mga bisita, ba-lo pa ipaloa
tang malasay ang klasi. Piro yawa, pinaori mo pala ang pinaloa tang
masabor ang bino!"
11 Nainabo narin don ong Cana ang sakep tang Galilea, ig yay ang
primirong milagrong bindoat ni Jesus. Ig ong bindoat nang asi pinaita
na tang makabebereng ang gaem na ang pagalin ong Dios, ig ang mga
sinagpan na namagto ra ong nandia.
12 Pagatapos tang kasal, napaning si Jesus ong lansangan tang Caper-
naum, aroman tang nanay na, ang mga logod na, asta ang mga sinagpan
na. Ig don tanira namagtinir ta pirapang kaldaw.

Nasilag si Jesus ong mga taw ang anday galang nira ong Timplo
(Mateo 21:12-13; Marcos 11:15-17; Lucas 19:45-46)

‡ **1:51** 1:51 "Ana ta Taw" tang goy ni Jesus ong sadili na. Ang titolong na pagpatako tang dibabak ang pagkabetang na tarin ong kalibotan bilang tatang nagimong taw. Pagpatako ka tang alawig ang pagkabetang na bilang pinilik ig sinobol tang Dios ang Tatay agod tanandia tang maggaem ong tanan ang mga taw. Telekan ka ong Bokabolario. * **2:3** 2:3 Ang "bino" tatang klasi ta irinemen ang agboaten ong wi tang obas. Aggieken tang mga obas ong mga mababael ang palagremekan ang bato para matalog tang wi na, oman agbetang ong mga tereldan ang bindoat ong olit ta ayep. Asing timpo ni Jesus, ang bino nira pario ta teba, ang belag ta masiadong maiteg. Telekan ka ong Bokabolario.

13 Pira ra lamang kaldaw, pista ra tang mga Judio ang aggoyan ta Pista
tang Pagta-lib tang Anghil.† Animan napaning si Jesus ong Jerusalem
para mamista. 14 Don ong Timplo inita na tang mga pamagpabakal
ta mga ayep ang igsaragda, pario tang mga baka, karniro, ig mga
marapati. May don kang mga pamamailo ta koarta ong mga poisto nira.‡
15 Pagaita ni Jesus ong mga agboaten nira, nangomit tanandia ta tali
ig bindoat nang latigo. Oman dayon ang pinampalayas na tang mga
pamagpabakal. Asta ang mga baka ig mga karniro, pinanaboy na ang
pinampaloa ong Timplo. Pinangwasag na tang mga koarta tang mga
pamamailo ta koarta ig pinampakalintoad na tang mga lamisan nira.
16 Oman inordinan na tang mga pamagpabakal ta marapati ang ganing,
"Komiten mi ra sia tarin! Indi boaten ming palingki tang balay tang
Tatayo!"
17 Pagaita tang mga sinagpan na, nademdeman nira tang na-tang
ong Kasolatan ang ganing, "Dorog kabael tang pagmalo ong balay tang
Tatayo, ig ang te-kan na ay ang kamatayeno."§
18 Oman, tenged ong bindoat ni Jesus ong Timplo, sine-ma tanandia
tang mga pangolokolong Judio. Ganing tanira, "Sinoapa ang magboat ta
maning ta na? Abir, magpaitā ong yamen ta milagro bilang pamatod ang
yawa may aotoridad mo!"
19 Siminabat si Jesus, "Gebaen mi tang timplong na ig ong teled ta
tolong kaldaw, ipa-dengo sing oman."
20 Ganing tang mga pangolokolo, "Abaw! Inayo lamang! Epat ang
polok may enem ang takon tang boat tang Timplong na! Oman ganinga
ipa-deng mo si ong teled ta tolong kaldaw lamang?"
21 Piro ang timplong nang agganingen ni Jesus anday doma kondi ang
sinangoni na. 22 Animan asing pagaboi nang oman, don nademdeman
tang mga sinagpan na tang inaning nang asi. Ig namagparet tanira
ang matod kaman tang na-tang ong Kasolatan ig ang inaning na mismo
tenged ong sadili na.

Gata-wanan ni Jesus tang onopay ga-tang ong popotokon ta taw

23 Mintras don pa si Jesus ong Jerusalem asing Pista tang Pagta-lib
tang Anghil, yading mga taw ang namagto ra ong nandia asing pagaita
nira tang mga milagrong agboaten na. 24 Piro si Jesus indi nagtalig ong
nira, tenged gata-wanan na ta mo-ya tang ogali tang tanan ang mga taw.
25 Belag ta kaministiran ang begen pa tanandia natetenged ong maski
sinopa, tenged gata-wanan na tang onopay ga-tang ong mga popotokon
nira.

3

Ang inaning ni Jesus ong ni Nicodemo

---

† **2:13** 2:13 Ang "Pista tang Pagta-lib tang Anghil" mga ong bitalang Grigo yay ang "Paskoa." Na belag ta pario ong agganingen ang "Paskoa" mandian. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ **2:14** 2:14 Asing tokaw, ang mga Judio pamagbolontad ong Dios ta mga ayep sigon ong Katobolan para ong mga kasalanan nira. Animan don ong Timplo may mga taw ang pamagpabakal ta mga ayep ang igsaragda. Ig mga pamagbolontad tang mga Judio ong Timplo, ang aggamiten nirang koarta ang koarta lamang ang para don. Animan don may mga taw ang pamamailo ta koartang ogali ong koarta para ong Timplo. § **2:17** 2:17 Salmo 69:9

1 May tatang pangolokolo ong mga Judio ang aran na si Nicodemo.
Mimbro tanandia tang gropong aggoyan ta Pariseo.* 2 Tatang labi,
napaning tanandia ong ni Jesus ig minaning, “Rabi,† gata-wanan amen
ang yawa tatang maistro ang nagalin ong Dios, tenged anday taw ang
mapagboat tang mga milagrong agboaten mo mga ang Dios anda ong
nandia.”
3 Siminabat si Jesus, “Ong kamatodan, anday taw ang poiding ma-pen
ong inadian tang Dios mga indi tanandia ipanganang moman.”‡
4 Piro ganing si Nicodemo, “Monopa ipanganang moman tang tatang
taw mga mabael da? Mabalik bato ong sian tang nanay na para ipangana
sing moman?”
5 Ganing si si Jesus, “Agganingo ong nio tang kamatodan: Mga ang
tatang taw indi ipangana ong wi ig ong Ispirito Santo, indi tanandia ma-
pen ong inadian tang Dios. 6 Ang kaboi ta pagalin ong mga ginikanan
ta, piro ang kaboing ispiritoal pagalin ong Ispirito tang Dios. 7 Animan
dapat india mabereng ong inaningo ong nio ang yamo kaministiran
ang ipanganang moman. 8 Ang Ispirito tang Dios pario tang mageyep.
Tenged ang mageyep geyep maski ong aypa galiag ang meyep. Gaba-yan
ta ang geyep, piro indi ita gatako mga ong aripa pagalin obin ong aripa
paning. Maning ka atan tang tanan ang agtoldan tang kaboing pagalin
ong Ispirito. Matod ang gainabo, maski indi gaintindian ta.”
9 Ganing si Nicodemo, “Monopa si?”
10 Ganing ka si Jesus, “Angay? Yawa, ilaladoang manigtoldok ong
mga Israelita, oman indi gaintindian mo tang mga bagay ang na?
11 Agganingo ong nio, ang mga bagay ang agpatako amen ong nindio yay
ang mga bagay ang gata-wanan amen ig inita amen mismo. Piro yamo,
indi amo pamagparet ong mga agbabalita amen. 12 Mandian, mga indi
pareten mi tang mga inaningo ong nindio natetenged ong gainabo tarin
ong kalibotan, mono amo pa bato magparet mga begen amo yen tang
natetenged tang don ong langit? 13 Anda enged ay naka-yat ong langit
poira lamang ong napababak ang nagalin ong langit, ang yay yo, ang Ana
ta Taw.”
14 Ig mga monopa pinalawig ni Moises ong posti tang magang ma-
kal ang bindoat na ong saway, asing don tanira ong logar ang anday
gistar ang taw,§ maning ka ta si kaministiran ang ipalawig tang Ana ta
Taw ong kros, 15 agod ang maski sinopay magto ong nandia, magkatinir
ta kaboing anday kataposan. 16 Animan, tenged lamang ong mabael
ang paggegma tang Dios ong mga taw ong kalibotan, sindol na tang
bogtong ang Ana na, agod ang maski sinopay magto ong nandia indi
mapatay,* kondi magkatinir ta kaboing anday kataposan. 17 Tenged indi
pinapaning tang Dios tang Ana na tarin ong kalibotan para sintinsian na

---

* **3:1** 3:1 Ang mga “Pariseo” tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario. † **3:2** 3:2 Ang “Rabi” tatang bitalang Hebreo, ang maliag yaning “Maistro.” ‡ **3:3** 3:3 Ang bitalang “ipanganang moman,” poidi kang maliag yaning: ipangana ong gaem ang pagalin ong dibabaw. § **3:14** 3:14 Ang istoriang narin mabasa ta ong Bilang 21:4-9. * **3:16** 3:16 Ang maliag yaning tang bitalang “indi mapatay” ay maski mapatay tang mga sinangoni tang mga pamagto ong ni Jesus, indi i-lek tang mga kalag nira ong impirno, don ong dobaling kaboi. Don tang talsing gapoy ang anday kataposan, ig don ibanggil tang mga taw ang indi pamagto agod silotan asta ong tanopa, pario tang sinolat ong Apokalipsis 20:14-15.

tang mga taw, kondi sinobol tanandia agod tenged ong kamatayen na,
malibri tang mga taw ong silot ang para ong mga kasalanan nira.
18 Animan ang taw ang pagto ong Ana tang Dios, indi ra sintinsian
ang silotan ang anday kataposan. Piro ang indi magto ong nandia,
nasintinsian dang lagi ang silotan ta maning ta si tenged indi tanandia
nagto ong bogtong ang Ana tang Dios. 19 Silotan tanira tenged napaning
tarin ong kalibotan tang tolok, piro pinalabi nira tang kaboi ong maki-
lep mas pa ong mayag, tenged anday sasayod tang mga boat nira. 20 Ang
taw ang pagboat ta malain indi galiag ong mayag. Agpalawid tanandia
ong tolok agod indi mabisto tang mga boat nang malain. 21 Piro ang taw
ang pangaboi ang pagosoy ong kamatodan, agpalenget ong tolok agod
itaen ong mga agboaten na ang tanandia pagtoman ong Dios.†

Si Jesus mas alawig pa ong ni Juan ang Manigboniag

22 Pagatapos ta si, namansipaning da Jesus may ang mga sinagpan na
ong probinsia tang Judea. Don tanira nagtinir ta pirapang dominggo ang
pamagboniag ong mga taw. 23 Si Juan, pagboniag ka ong Enon, tatang
logar ang alenget ong Salim, tenged yading wi don. Sigi lamang tang
paning tang mga taw ong ni Juan para magpaboniag 24 Na asing si Juan
indi pa gapriso.
25 Mandian, ang mga sinagpan ni Juan pagigdiskosion da ong tatang
masig ka Judio nira don natetenged mga monopa tang tamang pa-
grilimpion agod magimong limpio tang tatang taw ong pama-dek tang
Dios. 26 Animan namansipaning tanira ong ni Juan ig minaning ong
nandia, “Rabi, gademdeman mo tang taw ang aroman mo asing dona
ong dobali tang soba tang Jordan? Ang taw ang pinatako mo ong mga
taw? Pagboniag ka tanandia ig ang tanan ang mga taw don da ong
nandia pamansipaning!”
27 Siminabat ka si Juan, “Maski sinopang taway, anda enged ay podir
na mga belag tang Dios tang magtorol ong nandia. 28 Mga tistigos amo
mismo ong inaningo ang belag ta yo tang Cristo, kondi yo tang sinobol
tang Dios ang tongkaw ong nandia. 29 Pario mga may karasalen. Ang
babay ang karasalen para lamang ong laling pakasalan na. Ang abay ang
lali ke-deng ang pamasi lamang ig dorong kalipay na ang gaba-yan na
tang bosis tang tangay nang agkasalen.‡ Yo, maningo ka ta si mandian
ang bogos tang kalipayo. 30 Ig mandian kaministiran ang mas ilalaen
tanandia ig yo dapat ipababak da.”

Si Jesus tang nagalin ong langit

31 Ang nagalin ong dibabaw makagagaem ong tanan. Ang nagalin ong
tanek taga tanek ka enged ig pamalita tang natetenged lamang ong mga
bagay tarin ong tanek. Piro tanandia ang nagalin ong dibabaw, yay ang
makagagaem ong tanan. 32 Pagpamatod tanandia natetenged ong inita
na ig naba-yan na don, piro anday magparet ong mga agbibitala na.
33 Piro ang sinopay pagparet ong mga bitala na, pagpamatod nga ang
Dios mataligan. 34 Tenged ang sinobol tang Dios, poros bitala tang Dios
mismo tang agsasayod na. Tenged bogos tang pagtorol tang Dios tang

† **3:21** 3:21 Poidi kang maliag yaning: agpalenget ong tolok agod itaen nga ang pagboat na ta mo-ya tenged lamang ong tabang tang Dios. ‡ **3:29** 3:29 Poidi kang ila-ted ong Agutaynen ang maning ta na: Ang abay ang lali paggelat lamang ong pagkabot tang tangay nang karasalen, ig dorong kalipay na ang gaba-yan na ra tang bosis na.

Ispirito na ong nandia. 35 Ang Tatay, aggegman na ta mo-ya tang Ana
na ig inintriga na ong kalima na tang tanan ang bagay. 36 Ang taw ang
pagto ong Ana tang Dios, ong nandia ra tang kaboing anday kataposan.
Piro ang indi magtoman ong Ana tang Dios indi enged magkatinir tang
kaboing asi, kondi silotan tanandia tang Dios asta ong tanopa.§

4

Si Jesus ig ang babay ang Samaritana

1 Mandian nabalitan tang mga Pariseo ang mas yadi ra tang mga
taw ang pamagosoy ig pamagpaboniag ong ni Jesus kaysa ong ni Juan.
2 Piro ong matod belag ta si Jesus mismo tang pagboniag kondi ang mga
sinagpan na. 3 Animan asing pagatako da Jesus ang naba-yan da tang
mga Pariseo, namagalin tanira ong Judea para magbalik ong Galilea.
4 Ong pagbalik nira don, kaministiran ang toma-lib tanira ong probinsia
tang Samaria.
5 Asing tata-lib da tanira ong Samaria, gingabot da tanira ong tatang
lansangan ang aggoyan ta Sicar. Ang logar ang na alenget ong tanek ang
pinatobli ni Jacob ong ana nang si Jose asing tokaw. 6 Tarin ong tanek ang
na itaen tang bobon ni Jacob. Mandian, tenged ko-to ra tang kaldaw ig
agpilayan da si Jesus ong pagpanaw na, kiminarong tanandia ong binit
tang bobon ang asi.
7 Mintras kakarong don, may tatang babay ang Samaritana ang kim-
inabot para manoro ta wi. Ganing si Jesus ong babay, “Poidio kang
mainem ta wi?” 8 Ang oras ang asi, ang mga sinagpan na don da ong
lansangan ang pamamakal ta mapangan nira.
9 Oman, ganing tang babay ang siminabat, “Angay pama-dola ta wi ong
yen? Yawa tatang Judio, ig yo Samaritanao!” Maning ta si tang sabat na
tenged ang mga Judio indi pamanapet ong mga Samaritano.*
10 Ganing si oman si Jesus ong babay, “Mga gata-wanan mo rin lamang
mga onopa tang agto-dol tang Dios, ig mga sinopa nang pama-dol ong nio
ta wi, yawa pa rin tang mama-dol ong yen, ig oldana yen ta wing pagtorol
ta kaboi.”
11 Siminabat tang babay, “Magino, dorog kadalem tang wing na ig
anday garong mo. Ong aria pa mangomit tang wing agganingen mo
pagtorol ta kaboi? 12 Maliag mong yaning, yawa sobrā pa ong kamepet-
mepetan tang si Jacob? Tanandia tang nagpatobli tang bobon ang na ong
yamen, ig tanandia mismo nanginem tarin, asta ang mga ana na ig mga
ayep na.”
13 Ganing si Jesus ang siminabat, “Ang maski sinopay manginem ong
wing na, koawen ang oman. 14 Piro ang manginem tang wing i-dolo,
indi ra moman ang koawen. Tenged ang wing i-dolo magimong pario
ong wing ma-bod ang bobolik ong nandia ig magtorol ta kaboing anday
kataposan.”
15 Animan minaning tang babay ong ni Jesus, “Magino, mga maning
don, olday ka tang wing agganingen mo, agod indio ra koawen, ig agod
indio ra magbalik-balik tarin ang manoro.”

---

§ **3:36** 3:36 “silotan tanandia tang Dios asta ong tanopa.” Maliag yaning, silotan tanandia don ong impirno, ang anday kataposan. * **4:9** 4:9 Masiadong dibabak tang pama-dek tang mga Judio ong mga Samaritano. Agbibilang nira lamang ang mga taw ang maboling ig mapinagtalaken tenged indi pamagtoman ong mga kaogalian tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Samaria.”

16 Ganing si Jesus, “Molika ra, komiten mo tang katawa mo, ig e-lan mo
tarin.”
17 Piro ganing tang babay, “Anday katawao.”
Ganing ka si Jesus, “Tama kaman tang inaning mong anday katawa
mo. 18 Tenged lima ra tang nagimong katawa mo, ig ang ka-pen mo
mandian belag ta matod ang katawa mo. Animan matod kaman tang
inaning mong asia.”
19 Ganing tang babay, “Magino, yawa sigoro tatang propita! Mane-
mao kay ong nio. 20 Ang mga kamepet-mepetan amen agtowan nira
tang Dios ig pamagtorol tang mga bolontad nira tarin ong bokid ang na.
Piro yamong mga Judio, ganing amo ang mga taw dapat mamagsimba ig
mamagbolontad ong Dios don lamang ong Jerusalem.”
21 Ganing si Jesus, “Magpareta ong agganingo, babay. Komabot tang
oras ang belag da ta tarin ong bokid ang na obin maski ong Jerusalem
tang palagsimban tang mga taw ong Dios ang Tatay. 22 Yamong mga
Samaritano, indi gailala mi tang Dios ang agtowan mi. Piro yaming mga
Judio gailala amen tanandia, tenged ang maglibri ong tanan ang taw
magalin ong mga Judio. 23 Piro kakabot da tang oras ig ya ray na nga
ang matod ang pamagto ong Dios ang Tatay mamagto ong tabang tang
ispirito† ig sigon ong kamatodan. Tenged maning atan tang galiagan ang
itaen na ong mga pamagto ong nandia. 24 Ang Dios ay ispirito, animan
ang mga pamagto ong nandia kaministiran mamagto ong tabang tang
ispirito ig sigon ong kamatodan.”
25 Ganing tang babay ong ni Jesus, “Ang gata-wanano, komabot tang
Mesiyas ang aggoyan ta Cristo. Ong pagkabot na, tanandia tang mag-
paintindi ong yaten tang tanan ang mga bagay.”
26 Ganing si Jesus, “Yo, ang pagigampang ong nio, yay ang ganingen
mong komabot.”
27 Pagabitala lamang ni Jesus ta si, ya kay ang pagkabot tang mga
sinagpan na nagalin ong lansangan. Pisan tanirang nangabereng asing
itaen nira si Jesus ang pagigampang ong tatang babay.‡ Piro maski
tata ong nira anday nane-ma mga onopay kaministiran na obin angay
pagigampang si Jesus ong nandia.
28 Animan dayon ang bino-wanan tang babay tang tereldan na ta wi, ig
dali-daling nagbalik ong lansangan. Ganing ong mga taw don, 29 “Dalien
mi, tomabid amo ong yen! May taw baya don ang gata-wanan na tang
tanan ang naboatano. Tanandia ra bato tang Cristo?” 30 Animan ang
mga taw namansipanaw da paning ong ni Jesus.
31 Mandian, ang mga sinagpan ni Jesus sigi tang sigir ong nandia ang
ganing, “Maistro, mamangana ra.”
32 Piro siminabat si Jesus, “Yo may pamanganong indi gata-wanan mi.”
33 Animan namagtere-ma te-man tang mga sinagpan na ang ganing,
“Onopa bato, may nagtorol ong nandia ta pamangan?”
34 Piro ganing si Jesus ong nira, “Ang pamangano anday doma, toma-
neno tang kaliagan tang Dios ang nanobol ong yen ig taposono tang
agpaboat na ong yen.

---

† **4:23** 4:23-24 “ong tabang tang ispirito.” Poidi kang maliag yaning: ong tabang tang Ispirito na.

‡ **4:27** 4:27 Belag ta ogali tang mga Judio ang manapet tang lali ong tatang babay ang belag ta katawa na.

35 “Ganing amo mismo, ‘Epat pang bolan ba-lo tang pangangayeg.’
Piro agganingo ong nindio, pangangayeg da mandian. Torongan mi
tang dorong mga taw ang pamansikabot!§ Mga ong arayegen pa, lotok
dang pisan ig listo rang ayegen. 36 Ang mga manigayeg solan da tang
Dios, ig ang mga taw ang yay ang aggayegen nira oldan na ta kaboing
anday kataposan. Ong maning don, ang mga pamagloak tang bitala tang
Dios ig ang pamangayeg tang borak na delelengan ang mamagkalipay.
37 Animan matod kaman tang agganingen nga ‘Ang doma manigloak,
ang doma manigayeg.’ 38 Sinobol amo yen ang mangayeg ta belag
ta lindoak mi. Doma tang nagbedlay, piro yamo tang pangayeg tang
binedlayan nira.”
39 Mandian, yading mga Samaritano ong logar ang asi tang namagto
ong ni Jesus tenged ong pamatod tang babay ong nira ang ganing, “Bineg
na ong yen tang tanan ang naboatano.” 40 Ig pagakabot tang mga
Samaritano don ong ni Jesus, inawidan nira tanandia ang magtinir kang
lagi don ong logar nira. Animan nagtinir si Jesus don ta doroang kaldaw.
41 Ig mas yadi pang namagto ong nandia tenged ong pagtoldok na ong
nira. 42 Asing ori ra, ganing tanira ong babay, “Mandian pamagto ami ra
ong nandia belag lamang ta tenged ong binalita mo, kondi nabasi ami ra
mismo ong mga bitala na. Ig gata-wanan amen da ang tanandia kaman
tang Maniglibri tang mga taw ong kalibotan.”

Pinao-ya ni Jesus tang ana tang tatang opisialis

43 Pagata-lib tang doroang kaldaw, nagalin da don si Jesus ig napaning
ong probinsia tang Galilea. 44 Tenged si Jesus mismo minaning dang lag-
ing ang tatang propita indi aggilalaen tang mga kasimanoa na. 45 Asing
pagakabot na ong Galilea, ang mga taw don masinlo tang pagrisibi nira
ong nandia. Tenged asing Pista tang Pagta-lib tang Anghil, don ka tanira
ong Jerusalem ig inita nira tang tanan ang bindoat na don.
46 Oman, napaning sing oman si Jesus ong Cana, sakep tang Galilea,
ong logar ang don bindoat nang bino tang wi tanopa sia. Mandian, don
ong Capernaum, ang sakep ka tang Galilea, may tatang opisialis tang
gobirno tang Roma, ang ana nang lali pagmasit. 47 Asing mabalitan
nang si Jesus nabalik da ong Galilea ang nagalin ong Judea, dayon ang
pinaningan na. Nagpakiloy tanandia ang paningan kay ni Jesus tang
ana na para pao-yaen, tenged agpakamo-kamo ra. 48 Ganing si Jesus,
“Mintras indi amo gaita ta milagro ig mga makabebereng ang mga
bagay, indi amo mamagto ong yen.”
49 Piro ganing tang opisialis, “Magino, maytara! Mapatay da tang
anao!”
50 Siminabat si Jesus ong nandia, “Molika ra. Nago-ya ra tang ana mo.”
Nagparet tang opisialis ang matod tang inaning ni Jesus, animan dayon
dang napanaw ang molik ong Capernaum.*
51 Pagaramal, asing don pa lamang ong dalan, binagat da tanandia
tang mga torobolon na ig binalitan nira ang mo-ya ra tang ana na.
52 Animan nane-ma tanandia mga onopang orasay nago-ya. Ganing

§ **4:35** 4:35 “Torongan mi tang dorong mga taw ang pamansikabot!” Ong bitalang Grigo: “Telekan mi tang mga koma!” * **4:50** 4:50 Ang distansia magalin ong Cana ang paning ong Capernaum mga tolompolok may doroang kilomitro. Asing timpong asi, anda pay tarayan ong takat. Ang mga taw papanaw lamang obin tatay ong asno obin domang ayep.

tanirang siminabat, “Nongapon pang ala ona tang apon pinoasan tang
kinit na.”
53 Ig nademdeman nang asing oras kang asi mismo ya kay ang pagan-
ing ong nandia ni Jesus, “Mo-ya ra tang ana mo.” Animan tanandia ig
ang tanan ong pamalay-balay na namagto ra ong ni Jesus.
54 Na yay ang yadoang milagrong bindoat ni Jesus ong Galilea, paga-
pagalin na ong probinsia tang Judea.

5

Pinao-ya ni Jesus tang tatang taw ong Betesda

1 Pagatapos ta si, pista si tang mga Judio, animan napaning sing
oman si Jesus ong siodad tang Jerusalem. 2 Don ong Jerusalem, may
parandigoan tang mga taw ang aggoyan ta Betesda mga ong bitalang
Hebreo. Ang parandigoan ang na, alenget ong tatang porta tang padir
ang lomboa ong siodad. Ang goy ong portang asi ay Porta tang Karniro.
Ong palibot tang parandigoan ang na, may lima nga balay-balayan
ang palasirongan. 3 Dorong mga taw ang sari-saring masit nira tang
pamaglobog-lobog lamang tarin, pario tang mga boray, mga piang, ig
mga paralisado. [Pamagelat tanirang komaliek tang wi 4 tenged teta
tataboan tang anghil tang Dios ig pagkalo-kalo tang wi. Ang ma-kaw ang
tomogbo ong wi mga matapos ang kalo-kalon tang anghil ay mago-ya
ono maski onopay masit na.]*
5 Mandian, don may tatang lali ang tolong polok may walo rang takon
tang masit na. 6 Inita ni Jesus tang laling asi ang lolbog da lamang ig gata-
wanan nang lagi ang doro rag kaboay tang masit na. Animan sine-ma
tanandia ni Jesus ang ganing, “Onopa? Galiliagang mago-ya?”
7 Siminabat tang lali, “Ee, Magino, galiliago ka rin. Piro mga makalo-
kalo ra tang wi anda kay magalsa ong yen ang pababak. Pira rang bisis
ang pagprosigiro ra rin ang paning ong wi piro may ga-kaw kang pirmi
ong yen.”
8 Ganing si Jesus ong nandia, “Kendenga, takanen mo tang aglolbogan
mo, ig panawa.” 9 Lagi-lagi nago-ya tang taw ig dayon dang sinakan na
tang lolbogan na ig napanaw.
Ang kaldaw ang asi Kaldaw ang Igperenay. 10 Animan ganing tang
mga pangolokolong Judio ong taw ang asing pinao-ya, “Hoy! Kaldaw
ang Igperenay† mandian! Kontra ong Katobolan ang magtakana tang
lolbogan mong asia!”
11 Piro siminabat tang taw, “Ang taw ang nagpao-ya ong yen yay ang
minaning ong yen ang takaneno tang lolbogano ig pomanaw.” 12 Sine-
ma nira tanandia, “Sinopa tang taw ang asing nagtobol ong nio?”
13 Piro indi nailala tang taw mga sinopa sing nagpao-ya ong nandia
tenged napalipat da si Jesus ong kadodoron ta taw.
14 Pagata-lib ta na, inita ni Jesus ong Timplo tang taw ang pinao-ya na
ig ganing ong nandia, “Mandian mo-yā ra. Animan india ra magboat ta
kasalanan, itaben mas grabi pa tang mainabo ong nio.”
15 Oman dayon dang nagalin tang taw ig napaning ong mga pan-
golokolo ong mga Judio. Bineg na tanira ang si Jesus tang nagpao-ya ong

* **5:4** 5:4 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo. † **5:10** 5:10 Para ong mga Judio, bawal ang magobra ong Kaldaw ang Igperenay, maski ge-ley lamang ang mga bagay.

nandia. 16 Tenged tarin, inimpisan dang inakigan ig pinaliwagan nira si
Jesus tenged nagpao-ya tanandia ong Kaldaw ang Igperenay.
17 Piro siminabat si Jesus ong nira, “Ang Tatayo indi agpenay ong mga
agboaten na, animan yo pagpadayono ka ong mga agboateno.”
18 Tenged ong binitalang asi ni Jesus, mas namagprosigir tang mga
pangolokolong Judio ang ipapatay tanandia, belag lamang ta tenged
agkontraen na tang agbawalen nira mga Kaldaw ang Igperenay, kondi
ganing pa tanandia nga ang Dios ay Tatay na. Ig ong maning don
agpatepeng na tang sadili na ong Dios.

Ang aotoridad tang Ana tang Dios

19 Animan ganing si Jesus ong mga pangolokolo ong mga Judio, “Ong
kamatodan, yo, ang Ana tang Dios, anday maboato mga ong sadilio
lamang. Ang agboateno lamang ay ang aggitaenong agboaten tang
Tatayo. Ang onopay agboaten tang Dios ang Tatay, ya kay ang agboaten
tang Ana. 20 Tenged yo, agmaleno ta mo-ya tang Tatayo, ig agpaita
na ong yen tang tanan ang agboaten na. Ig mas sobra pa ong mga
bagay ang nang inita mi ra tang ipaboat na ong yen, agod pisan among
mangabereng. 21 Ang Dios ang Tatay pagboi ong mga patay, ig yo, ang
Ana na, maning ka ta si boieno ka tang maski sinopa ang galiliaganong
boien. 22 Belag lamang ta sia, ang Tatayo indi pagosgar ong maski sinopa,
kondi yo tang sindolan na ta podir ang magosgar, 23 agod yo, ang Ana na,
galangeno tang tanan ang taw, pario tang paggalang nira ong nandia.
Ang indi paggalang ong Ana tang Dios, indi ka paggalang ong Dios ang
Tatay ang yay ang nanobol ong Ana na.
24 “Agganingo ong nindio, ang sinopay pamasi ong yen ang mga bitala
ig pagparet ong nanobol ong yen, ong nandia ra tang kaboing anday
kataposan. Indi ra tanandia sintinsian tang Dios ta kamatayen tenged
nalibri ra tanandia ong gaem tang kamatayen ig nasakepan da tang
kaboi. 25 Piro tandan mi na: Komabot tang oras, ig ya ray na, ang mga
taw ang midio patay ong pama-dek tang Dios, maba-yan nira tang bosis
tang Ana tang Dios. Ig ang magparet maboi ka enged. 26 Ang Dios ang
Tatay may gaem na ang magtorol ta kaboi. Ig yo, ang Ana na, sindolano
ka nandia ta gaem ang magtorol ta kaboi ong mga taw. 27 Sinodolano
ka nandia ta podir ang magosgar ong tanan, tenged yo tang nagimong
Ana ta Taw. 28 Dapat indi amo mangabereng ong agganingo, tenged
komabot ka enged tang oras ang maba-yan tang mga patay tang bosiso
29 ig mamambangon ang magalin ong mga limbengan ong nira. Ang
tanan ang namagboat ta mo-ya oldan ta kaboing anday kataposan, ig ang
tanan ang namagboat ta malain silotan asta ong tanopa.”

Ang mga pamagpamatod natetenged ong ni Jesus

30 Ganing pa si Jesus, “Mga ong sadilio lamang anday maboato. Pagos-
garo kaman piro sigon ong agtotoldok tang Tatayo ong yen. Animan
mato-lid tang pagorosgareno, tenged belag ta sadiling kaliagano tang
agboateno, kondi ang kaliagan tang Dios ang yay ang nanobol ong yen.
31 “Mga yo lamang tang pagpamatod natetenged ong sadilio, dapat
indi pareten mi. 32 Piro may domang pagpamatod natetenged ong
yen, ig gata-wananong matod tang agganing na. 33 Yamo mismo tang
nanobol ta mga taw ong ni Juan, ig tanandia nagbeg tang kamatodan
natetenged ong yen. 34 Belag ta maning ang kaministirano pa tang

pagtistigo ta taw. Agpademdemo lamang ong nindio tang inaning ni
Juan tenged ong yen. Balampa pareten mi agod malibri amo. 35 Si Juan,
ang kalimbawan na midio tatang tolok ang de-kal ig nagtorol ta kayagan.
Ig maski indi lamang naboay, inambengan amo ta mo-ya ong pagpāyag
na ong nindio. 36 Piro may pamatod pa enged natetenged ong yen ang
mas pa ong pamatod ni Juan, ig ya ray na: Ang mga bagay mismong
agboateno ang agpaboat ong yen tang Dios ang Tatay. Sia ya enged tang
pagpamatod ang tanandia tang nanobol ong yen. 37 Ig ang Dios ang Tatay
ang nanobol ong yen, tanandia mismo pagpamatod ka natetenged ong
yen. Maski tanopa indi enged inita mi tanandia ig indi naba-yan mi
tang bosis na. 38 Indi ka ga-tang ong kinaisipan mi tang mga bitala na,
tenged indi amo pamagparet ong yen, ang yay ang sinobol na. 39 Ang
agboaten mi lamang, aggosisaen mi ta mo-ya tang Sagradong Kasolatan
tenged kalaom mi don mata-wanan mi mga mono amo pa magkatinir
ta kaboing anday kataposan. Ong kamatodan, ang Kasolatan mismo
pagpamatod natetenged ong yen, 40 piro indi amo pa ka enged galiliag
ang palenget ong yen agod marisibi mi tang kaboing asi.

41 "Yo, indio pagtalig ang dayaweno ta mga taw. 42 Gailala amo yen ta
mo-ya, ig gata-wananong anday paggegma mi ong Dios. 43 Yo, napaningo
tarin bilang tatang sinobol tang Tatayo, piro indio rinisibi mi. Piro
mga may domang komabot ang indi sinobol na, yay ang risibien mi!
44 Sigoradong indi amo mamagto ong yen! Tenged agpalabien mi tang
pagdayaw tang kada tata may tata, imbis ang prosigiran mi agod ang
tambilog lamang ang Dios tang magdayaw ong nindio. 45 Indi amo
magisip ang yo tang magtistigo kontra ong nindio ong talongan tang Dios
ang Tatay. Belag! Si Moises ang agtaligan mi mismo yay ang magtistigo
kontra ong nindio. 46 Tenged mga matod ang pamagparet amo ong
sinolat ni Moises, dapat mamagparet amo ka rin ong yen, tenged ang
mga sinolat ni Moises natetenged ka ong yen. 47 Piro indi agpareten mi
tang mga sinolat na! Animan sigoradong indi ka pareten mi tang mga
agganingo."

6

Pinapan ni Jesus tang sobra ong limang ribong taw
(Mateo 14:13-21; Marcos 6:30-44; Lucas 9:10-17)

1 Pagatapos ta si, limina-ted si Jesus ong dobaling baybay tang Talsi
tang Galilea ang aggoyan ka ta Talsi tang Tiberias. 2 Kadoro-doroan
ang mga taw tang namansidaton ong nandia tenged inita nira tang mga
milagrong bindoat na ong pagpao-ya na ong mga pamagmasit. 3 Oman,
siminakat si Jesus ong tatang bokid, aroman na tang mga sinagpan
na, ig don tanira namansikarong. 4 Ang oras ang asi galenget da tang
pista tang mga Judio ang aggoyan ta Pagta-lib tang Anghil. 5 Mandian,
pagpanorong ni Jesus, inita na tang kadoro-doroan ang mga taw ang
agpapaning ong nira. Animan sine-ma na si Felipe, "Ong ari ita pa bato
mabakal ta pamangan para ong mga taw ang asia?" 6 Maning ta si tang
te-ma ni Jesus ong ni Felipe para lamang sobokan na mga onopa tang
sabat na. Piro si Jesus may plano na rang lagi tang onopay boaten na.

7 Mandian siminabat si Felipe, “Kadoro! Maski mamakal ita pa ta
tinapay ang kantidad nang rinibo* indi ka enged magigo, maski tanga
lolotad lamang.”
8 Oman si Andres, tata ka ong mga sinagpan ni Jesus ig logod ni Simon
Pedro, tang naganing, 9 “Nani may tatang mola ang may balon nang
limang bilog ang tinapay may doroang bilog ang yan. Piro pirara ka
enged ong kadodoron ang na ta mga taw?”
10 Ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Pakarongon mi tang mga
taw.” Marabong tang ibabawen don, animan namansikarong tang
tanan ang taw. Ang mga lali lamang limang ribo rang lagi. 11 Oman
kinomit ni Jesus tang tinapay ang asi ong mola ig pagapagpasalamat na
ong Dios, pinatagtag na ong mga taw ang pamansikarong don. Maning
ka ta si tang bindoat na ong yan, ig ang tanan ang mga taw namagpagosto
tang pangan. 12 Asing nangaelen dang tanan, ganing si Jesus ong mga
sinagpan na, “Simeten mi tang nanga-da para indi masayang.” 13 Dayon
ang sinimet nira, ig nagalin ong limang bilog ang tinapay ang pinapan
nira ong mga taw, nanga-mok pa tanira ta tampolok may doroang tiklis.
14 Asing pagaita tang mga taw ong nang makabebereng ang bagay
ang bindoat ni Jesus, ganing tanira, “Na ya ray enged tang Propita ang
pinatako asing tokaw ang komabot tarin ong kalibotan.” 15 Ig tenged
gata-wanan dang lagi ni Jesus ang galiliagan nirang boaten tanandia ang
adi, nagalin tanandia don ig napaning ong kabobokidan ang tanandia
lamang.

Napanaw si Jesus ong ta-paw tang talsi
(Mateo 14:22-33; Marcos 6:45-52)

16 Asing alikarem da, ang mga sinagpan ni Jesus namansipaning ong
binit tang baybay. 17 Namansitay tanira ong bilog nirang mabael para
paning ong Capernaum, don ong dobaling baybay. Labi ra ig indi pa
gabalik si Jesus ong nira. 18 Asing don da tanira ong laod, namoirsa ra
tang mageyep ig namambabael da tang mga langeb. 19 Pagabeltay nira
ta lima obin enem ang kilomitro, inita nira si Jesus ang papanaw ong
ta-paw tang talsi, ang agpalenget ong bilog ang agtayan nira. Animan
pinangeldan tanira ta mo-ya. 20 Piro minitala si Jesus ang ganing, “Indi
amo meled. Yo na, si Jesus!” 21 Dorong kalipay nirang matay da si
Jesus ong agtayan nira. Ig pagatay lamang ni Jesus, golpi tanirang
nangatampet ong distino nira.

Dinilem si Jesus tang mga taw

22 Pagaramal, don pa ong baybay tang kadoro-doroan ang taw. Gata-
wanan dang lagi nira ang si Jesus indi siminabid ong mga sinagpan na
asing pagalin nira, tenged inita nira ang tanira lamang tang siminay
ong bilog. Ig gademdeman ka nirang ang labing asi anday domang
matayan don. 23 Mandian, may mga bilog ang nagalin ong Tiberias ang
namansitampet da don, alenget ong logar ang pinamanganan nira tang
tinapay matapos ang nagpasalamat si Jesus ong Dios. 24 Animan asing
pagatako tang mga taw ang anda ka don si Jesus asta ang mga sinagpan
na, dayon tanirang namansitay ong mga bilog ang asi ig namansipaning
ong Capernaum para dilemen nira si Jesus.

---

* **6:7** 6:7 Mga ong bitalang Grigo: 200 koartang “dinario.” Ang 200 dinario pario tang sol ta tatang trabahador ong teled ta walong bolan.

Si Jesus tang pamangan ang pagtorol ta kaboi

25 Pagakabot nira ong dobaling baybay, initang lagi nira si Jesus ig sinema nira, “Maistro, tanoapa pa tarin?”

26 Siminabat si Jesus ang ganing, “Ong matod, agdilemeno nindio belag ta maning naintindian mi tang mga milagrong inita mi, kondi tenged pinapan amo yen tang tinapay ig nangaelen among tanan. 27 Piro belag tang pamangan ang galangga lamang tang dapat dilemen mi. Ang prosigiran ming dilemen ang pamangan ang indi galangga ang yay pagtorol ta kaboing anday kataposan. Yo, ang Ana ta Taw,† tang magtorol ta sia ong nindio, tenged pinamatodan da tang Dios ang Tatay ang yo tang naliliagan na.”

28 Animan namane-ma tang mga taw ong ni Jesus ang ganing, “Onopay boaten amen para matoman amen tang boroaten ang galiliagan tang Dios?”

29 Siminabat si Jesus, “Na ya ang galiliagan tang Dios ang boaten mi: Magto amo ong yen, ang sinobol na tarin.”

30 Piro ganing sing oman tang mga taw, “Animan onopay maboat mong milagro ang mapaita mo ong yamen agod magparet ami ong nio? 31 Asing tokaw ang timpo ni Moises, ang mga kamepet-mepetan ta namamangan ta tatang pamangan ang aggoyan ta ‘manna’‡ asing don tanira ong logar ang anday gistar ang taw. Pario tang na-tang ong Kasolatan ang ganing, ‘Sindolan na tanira ta pamangan ang nagalin ong langit.’ Ta mandian, yawa onopay niong boaten?”

32 Siminabat si Jesus, “Ong matod, belag ta si Moises tang nagtorol ong nira tang pamangan ang asing nagalin ong langit, kondi ang Tatayo. Ig mandian tanandia ya kay ang pagtorol ong nindio tang matod ang pamangan§ ang nagalin ong langit. 33 Tenged ang matod ang pamangan ang agto-dol tang Dios, anday doma kondi tanandiang siminaboan ang nagalin ong langit ig pagtorol ta kaboi ong mga taw tarin ong kalibotan.”

34 Animan ganing tang mga taw ong ni Jesus, “Magino, olday ami ka niong pirmi tang pamangan ang asing agganingen mo!”

35 Siminabat si Jesus, “Yo mismo tang pamangan* ang asing pagtorol ta kaboi. Tenged ang sinopay lemenget ong yen para magto ong yen, indi ra enged le-men ig indi ra koawen asta ong tanopa. 36 Piro yamo, pario tang inaningo rang lagi, maski initao ra nindio indi amo pa ka enged mamagto ong yen. 37 Lemenget enged ong yen tang tanan ang mga taw ang yintriga ong yen tang Dios ang Tatay. Ig ang maski sinopay lemenget ong yen, indi enged palayaseno. 38 Tenged yo siminaboano nagalin ong langit, belag ta maning para boateno tang sadiling kaliagano, kondi ang kaliagan tang nanobol ong yen. 39 Ig ang kaliagan na yay na: Ta-lingano tang mga taw ang inintriga na ong yen agod anday malipat maski tambilog, kondi boieno tanirang tanan ong oring kaldaw. 40 Tenged ang galiliagan tang Tatayo, magkatinir ta kaboing anday kataposan tang tanan ang mailala ig magto ong yen, ang Ana na. Ig boieno tanirang moman ong oring kaldaw.”

---

† **6:27** 6:27 “Ana ta Taw” tang goy ni Jesus ong sadili na. Telekan ka ong Bokabolario. ‡ **6:31** 6:31 Mabasa ta tang istoriang natetenged ong pamangan ang aggoyan ta “manna” ong Exodo 16:1-36. § **6:32** 6:32 Ang nasolat ong bitalang Grigo belag ta “pamangan” kondi “tinapay.” Tenged don ong banoang Israel tinapay tang pamangan nira. * **6:35** 6:35 “pamangan.” Ong bitalang Grigo: tinapay

41 Mandian, ang mga Judio pamagmoro-moro tenged ong inaning ni
Jesus ang tanandia ono tang pamangan ang nagalin ong langit. 42 Ganing
tanira, “Onora? Si Jesus ka lamang asia, ang ana ni Jose! Gailala ta ka
ngani tang mga ginikanan na! Angay ganing tanandia mandian nagalin
ono tanandia ong langit?” 43 Sinabat tanira ni Jesus ang ganing, “Indi
amo ra mamagmoro-moro atan. 44 Anday taw ang malenget ong yen
poira lamang mga e-lan tanandia tang Tatay ang yay ang nanobol ong
yen. Ig ang mga lemenget ig magto ong yen, tanira tang boieno ong
oring kaldaw. 45 Nasolat ong libro tang mga propita ang ganing, ‘Ang
tanan ang taw toldokan tang Dios.’† Animan ang tanan ang mamamasi
ig mamagadal ong Tatay mamansilenget ong yen. 46 Indio ganing ang
may taw ang naita ra ong Dios ang Tatay. Yo ang nagalin ong Dios, yo
lamang tang naita ong nandia.
47 “Ong kamatodan, ang taw ang pagto ong yen, ong nandia ra tang
kaboing anday kataposan. 48 Tenged yo tang pamangan‡ ang pagtorol ta
kaboi. 49 Ang mga kamepet-mepetan mi namamangan tang pamangan
ang aggoyan ta ‘manna’ asing don tanira ong logar ang anday gistar
ang taw, piro nangapatay pa ka enged tanira. 50 Piro ang pamangan
ang agganingeno mandian, sia yay ang matod ang pamangan ang na-
pababak nagalin ong langit, ig ang maski sinopay mamangan ta narin
indi enged mapatay. 51 Yo yay ang pamangan ang asing pagtorol ta kaboi
ang napababak nagalin ong langit. Ang maski sinopay mamangan ta
narin, maboi asta ong tanopa. Ang pamangan ang narin anday doma
kondi ang yen ang sinangoni, ig na ibolontado agod magkatinir ta kaboi
tang mga taw tarin ong kalibotan.”
52 Pagabasi ta narin tang mga Judio, dayon dang namagdiskosionan ta
mo-ya. Ganing tanira, “Onora ka? Monopa bato i-dol tang taw ang na
tang sinangoni na ong yaten para panganen ta?”
53 Animan siminabat si Jesus, “Yo, ang Ana ta Taw, ganingo ong nindio:
Mga indi amo mamangan tang yen ang sinangoni ig indi manginem
tang yen ang dogo, indi amo enged magkatinir ta kaboing anday kata-
posan. 54 Piro ang maski sinopay pamangan tang yen ang sinangoni ig
panginem tang yen ang dogo, yay ang may kaboi nang anday kataposan,
ig boieno ong oring kaldaw. 55 Tenged ang yen ang sinangoni ig ang
yen ang dogo yay ang matod ang pamangan ig irinemen. 56 Ang maski
sinopay pamangan tang sinangonio ig panginem tang yen ang dogo, na-
pen da ong yen, ig yo ya ka ong nandia. 57 Ang Dios ang Tatayo ang
nanobol ong yen yay ang agpagalinan tang kaboi,§ ig gaboio tenged ong
nandia. Maning ka ta si, ang sinopay pamangan tang yen ang sinangoni,
maboi ka tanandia tenged ong yen. 58 Yo tang matod ang pamangan
ang napababak nagalin ong langit. Ang pamangan ang na belag ta pario
tang manna ang pinangan tang mga kamepet-mepetan mi asing tokaw.
Namamangan tanira ta si piro nangapatay pa ka enged. Piro ang maski
sinopay mamangan ong yen, maboing anday kataposan.”
59 Ang mga bagay ang narin inaning ni Jesus asing pagtoldok tanandia
ong simban tang mga Judio* don ong Capernaum.

---

† **6:45** 6:45 Isaias 54:13 ‡ **6:48** 6:48 “pamangan.” Ong bitalang Grigo: tinapay § **6:57** 6:57 Ang mga bitalang na, poidi kang ila-ted ong Agutaynen ang maning ta na: Ang Dios ang Tatay ang boi tang nanobol ong yen. * **6:59** 6:59 Ang goy ong simban tang mga Judio ay “sinagoga.” Telekan ka ong Bokabolario, ong “Sinagoga.”

Ang mga bitalang pagtorol ta kaboi

60 Naba-yan narin tang mga taw ang pirming pamansitabid ong ni
Jesus, ig yadi ong nira tang ganing, “Kaparti ka tang mga agbibitala nang
na! Sinopa lamang ay magparet ong nandia?”
61 Maski anday nagbeg ong ni Jesus, gata-wanan na ang pamagmoro-
moro tang mga sinagpan na.† Animan ganing tanandia, “Angay? Parti
ong pamasi mi tang inaningong asia? 62 Mono amo pa bato mga itaen mi
tang Ana ta Taw ang agpadibabaw pabalik ong pinagalinan na? 63 Ang
Ispirito tang Dios yay ang pagtorol ta kaboi, belag ta sinangoni ta taw,
tenged sia anday gaem na. Ang mga agbibitalao ong nindio pagalin ong
Ispirito ig mapagekel ong nindio ong kaboing anday kataposan. 64 Piro
ang doma ong nindio indi pamagto ong yen.” Minaning si Jesus ta si
tenged gata-wanan nang lagi, mimpisa pa asing primiro, mga sinopay
indi mamagto ig mga sinopa tang magtraidor ong nandia. 65 Ig ganing
pa tanandia, “Yay sia animan minaningo ong nindio, anday taw ang
malenget ong yen poira lamang mga sia tang kaliagan tang Dios ang
Tatay.”
66 Impisa don yadi ra ong mga sinagpan ni Jesus tang namampabelag
ig indi ra namansitabid ong nandia. 67 Animan sine-ma ni Jesus tang
tampolok may doroang apostolis na, “Yamo, galiag amo ra kang maga-
lin?”
68 Ang siminabat si Simon Pedro, “Gino, ong nino ami pa oman
paning? Yawa lamang tang pagtoldok tang mga bitalang pagtorol ta
kaboi. 69 Pamagto ami ra ong nio ig gata-wanan amen da ang yawa tang
Sagradong Ana tang Dios.”
70 Ganing si Jesus, “Matod ang yamong tampolok may doroa tang
piniliko. Piro ang tata ong nindio sinled ta dimonio.” 71 Ang agpataman
ni Jesus ay si Judas, ang ana ni Simon Iscariote. Tenged maski kabilang
si Judas ong tampolok may doroang sinagpan na, tanandia yay ang
magtraidor ong ni Jesus ong ori.

7

Indi namagto ong ni Jesus tang mga logod na

1 Pagatapos ta si, linibot-libot ni Jesus tang bilog ang probinsia tang
Galilea. Indi naliag ang paning ong probinsia tang Judea tenged don
tang mga pangolokolong Judio ig agplanoan nirang patayen tanandia.
2 Mandian, asing galenget da tang pista tang mga Judio ang aggoyan ta
Pista tang mga Payag-payag,* 3 ganing ong ni Jesus tang mga logod nang
lali, “Angay india magalin tarin ig mamistā don ong Judea, agod itaen
tang mga sinagpan mo don tang agboaten mong mga milagro? 4 Ang
taw ang galiliag ang mabantog ong tanan, indi panalok-talok tang mga
agboaten na. Pagboata ra ka lamang tang mga bagay ang na, angay india
magpaita ong bilog ang kalibotan?” 5 Maning ta si tang inaning tang mga
logod ni Jesus tenged maski ngani tanira indi ka pamagto ong nandia.
6 Ganing ang siminabat si Jesus, “Yamo, maski onopay oras poiding
boaten mi tang onopay galiliagan ming boaten. Piro yo, indi pa kakabot

† **6:61** 6:61 Ang mga sinagpan ni Jesus belag ta maning ang tampolok lamang may doroa, kondi asta ang domang taw ang pirming pamansitabid ong nandia. Ang bitalang “sinagpan,” mga ong Tagalog yay ang “alagad.”

* **7:2** 7:2 “Pista tang mga Payag-payag.” Telekan ong Bokabolario.

tang yen ang oras. 7 Indi amo asilagan tang mga taw tarin ong kalibotan
ang indi pangilala ong yen. Piro yo gasilagano nira tenged agpaitao ang
malalain tang mga agboaten nira. 8 Ala, mamista amo ra don. Yo, indio
paning,† tenged indi pa kakabot tang yen ang oras." 9 Maning ta na tang
sabat ni Jesus, oman napabo-wan tanandia ong Galilea.

Napaning si Jesus ong pista

10 Pagapagalin tang mga logod ni Jesus para mamista, diminaton ka
tanandia piro talok lamang. 11 Don ong pista agdilemen tanandia tang
mga pangolokolong Judio ig pamane-ma te-ma ang ganing, "Ong arira
tang taw ang asi?" 12 Ig ang mga taw, sigi lamang tang arampang-
ampang nira natetenged ong ni Jesus. Ganing tang doma, "Mo-yang taw
tanandia!" Ang doma ganing ka, "Belag! Aglokon na lamang tang mga
taw." 13 Piro maloay lamang tang ampang nira natetenged ong ni Jesus
tenged agpangeldan tanira ong mga pangolokolo ong nira.

14 Asing panenga-tengan da tang pista, siminled si Jesus ong Timplo
ig nagtoldok. 15 Nangabereng ta mo-ya tang mga pangolokolong Judio.
Ganing tanira, "Ong aripa bato nakomit tang kinata-wanan na tang taw
ang na? Indi ngani napagadal!"

16 Ganing si Jesus ong nira, "Ang agtotoldoko ong nindio indi nagalin
ong sadilio, sia ong Dios ang yay ang nanobol ong yen. 17 Ang maski
sinopay galiliag ang magtoman tang kaliagan tang Dios, asia mata-
wanan na enged mga ang totoldoko nagalin ong Dios obin ong sadilio
lamang. 18 Ang taw ang pagtoldok ong sadiling kaliagan na, galiliag
lamang ang dayawen tanandia ta doma. Piro ang taw ang pagtoldok
agod dayawen tang nanobol ong nandia, yay ang taw ang palareten ig
belag ta bo-lien. 19 Matod ang sindolan amo ni Moises tang Katobolan
asing tokaw. Piro maski tata ong nindio anda enged ay pagtoman ta
sia. Tenged mga pamagtoman amo, angay galiliag amo pang patayeno
nindio?"

20 Siminabat tang mga taw, "Sigoro sinleda ra ta dimonio! Sinopay
galiag ang mamatay ong nio?"

21 Ganing si Jesus, "Nangabereng amo asing nagpao-yao tang tatang
taw ong Kaldaw ang Igperenay. 22 Piro isipen mi lamang narin: Asing
tokaw may kaogalian tang mga kamepet-mepetan ta natetenged ong
pagtori ong mga mola. Sia pinanoblian ni Moises ig sindol na ka ong
nindio. Animan pamagtori amo tang mga ana ming lali ong yawalong
kaldaw sigon ong kaogalian ang asi, maski māton ong Kaldaw ang Ig-
perenay. 23 Mandian, mga pamagtori amo maski Kaldaw ang Igperenay
para lamang matoman tang tobol ni Moises natetenged ong pagtori,
angay gangasilag amo pa ong yen ang nagpao-yao tang tatang taw ong
Kaldaw kang Igperenay? 24 Magosgar amo ta mato-lid, belag ta sigon ong
gitaen mi lamang."

Ang mga taw indi namaginigoan natetenged ong ni Jesus

25 Mandian, may mga taga Jerusalem ang ganing, "Belag bato ta na
tang taw ang galiagan ang patayen tang mga pangolokolo ong yaten?
26 Piro asia tanandiang bibitala ong talongan tang tanan, ig ang mga
pangolokolo anday ibek-ibek nira kontra ong nandia. Sigoro naisip da

† **7:8** 7:8 "Yo, indio paning." Ong domang lomang kopia tang sagradong kasolatan, ang nasolat ong bitalang Grigo ay "Yo, indio pa paning."

nirang tanandia ka kaman tang Cristo. 27 Piro indi ka poidi, tenged
ganing tanira mismo, mga komabot ono tang Cristo, anday matako mga
ong aripa tanandia nagalin. Piro ang taw ang na, gata-wanan ta rang lagi
mga ong aripa tanandia nagalin."
28 Animan pinabael ni Jesus tang bosis na asing pagtoldok don ong
Timplo ig minaning, "Onopa? Gailala amo ra ong yen? Gata-wanan
mi ka mga ong ariopa nagalin? Anda! Tenged ong kamatodan, indio
napaning tarin ong yen ang sadiling kaliagan. Ang matod ang Dios
yay ang nagtobol ong yen. Indi tanandia gailala mi, 29 piro yo, gailalao
ong nandia. Tenged dono nagalin ong nandia, ig tanandia mismo tang
nagtobol ong yen tarin."
30 Animan tenged ong mga binitalang asi ni Jesus, depen da rin
tanandia tang mga pangolokolong Judio, piro anday nandep ong nandia
tenged belag pa ta oras na. 31 Piro ong dobali ta sia, yading namagto ong
nandia. Ganing tanira, "Sigoro ya ray na tang Cristo! Tenged anda enged
ay madeg ong nandia ong mga makabebereng ang bagay ang agboaten
na."

Sinobol tang mga goardia para depen si Jesus

32 Naba-yan tang mga Pariseo tang arampang-ampang tang mga taw
natetenged ong ni Jesus. Animan tanira may ang mga pangolokolo ong
mga padi‡ nanobol ong mga goardia tang Timplo para depen nira si
Jesus.
33 Piro ganing si Jesus, "Indi ra lamang maboay tang a-peno ong nindio,
oman magbaliko ra ong nanobol ong yen. 34 Dilemeno nindio, piro indio
ra itaen mi. Tenged indi amo mapaning ong logar ang paningano."
35 Namagtere-ma te-man tang mga pangolokolong Judio ang ganing,
"Ong ayra bato paning tang taw ang na ang indi ra ono tanandia itaen?
Onopa? Paning bato tanandia ong mga kasimanoa ta ang pamansistar
ong domang mga banoa para magtoldok ka ong mga belag ta Judio?
36 Ganing dilemen ta ono tanandia, piro indi ra itaen ta, ig indi ita ka ono
mapaning ong paningan na. Onopa bato tang maliag nang yaning?"

Ang Ispirito pagtorol ta kaboi

37 Asing kataposan dang kaldaw tang pista ang yay ang kapistan dang
enged, kimindeng si Jesus ig minitala ta doro ka poirsa ang ganing, "Ang
sinopay agkoawen palenget ong yen ig manginem.§ 38 Tenged ganing
ong Kasolatan, ang taw ang magto ong yen 'magtinir ong nandia tang
pagtorol ta kaboi ang pario ong wing ma-bod ang sigi lamang tang tobod
na.' "* 39 Ang agganingen ni Jesus tarin anday doma, ang Ispirito Santong
i-dol na ong mga taw ang pamagto ra ong nandia. Ang mga oras ang asi
indi pa ga-dol tang Ispirito Santo, tenged indi pa gapaita tang mabael ang
dengeg ni Jesus ong oras ang tanandia mapatay ig maboing moman.

Ang pabetang tang mga taw ong ni Jesus

40 Dorong taw tang nangabasi ong mga inaning ang asi ni Jesus, ig
ganing tang doma, "Matod ka kaman! Ya ray na tang Propitang aggelaten
ta!" 41 Ang doma ganing ka, "Na ya ray ang Cristo!" Piro ang doma

‡ **7:32** 7:32 Ang "mga pangolokolo ong mga padi" tang mga Judio, teta aggoyan ka ta mga "punong saserdote" mga ong Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Padi." § **7:37** 7:37 Isaias 55:1 * **7:38** 7:38 Isaias 58:11

ganing pa ka enged, “Indi poidi! Ang Cristo belag ta taga Galilea! 42 Na-
tang mismo ong Kasolatan, ang Cristo magalin ong dogo ni Ading David
ig don ipangana ong Betlehem, ang banoa ni David.”† 43 Animan indi
mamaginigoan tang mga taw ong pabetang nira ong ni Jesus. 44 Ang
doma ong nira galiliag din ang depen nira, piro anda enged ay nangas
ang magdep ong nandia.

Ang mga pangolokolo indi namagparet

45 Mandian, namagbalik da tang mga goardia tang Timplo ong mga
pangolokolong padi ig mga Pariseo. Sine-ma tanira tang mga pan-
golokolo ang ganing, “Angay indi ingkelan mi si Jesus tarin?”
46 Siminabat tang mga goardia, “Mandian ami lamang nabasi ta taw
ang bibitala ta maning ta naka!”
47 Ganing tang mga Pariseo, “Oy, yamong taw amo! Maliag yaning asta
yamo naloko amo ra ka nandia? 48 Onopa? May inita mi ang maski tata
ong yamen ang mga Pariseo obin mga pangolokolo ang nagparet da ong
nandia? Anda! 49 Ang mga taw lamang ang asiang indi gangatako tang
Katobolan ni Moises tang pamagparet ong nandia. Isompa tanira tang
Dios!”
50 Mandian, tata ka don ong mga Pariseo si Nicodemo, ang napaning
ong ni Jesus tanopa sia. 51 Ganing si Nicodemo ong mga karomanan nang
Pariseo, “Kontra ong Katobolan ta ang sintinsian tang tatang taw ang
indi pa tanandia gaimbistigar para mata-wanan mga onopay bindoat
nang kasalanan.”
52 Siminabat tanira, “Sigoro yawa taga Galileā ka! Osisaen mo ong
Kasolatan, ig don mata-wanan mo ang anda enged ay propita tang Dios
ang magalin ong Galilea.”
53 Oman, namansiolik da tanirang tanan.

8

Ang babay ang nadep ang pangonlali

1 Piro si Jesus napaning pa don ong Bokid tang Kaoliboan.*
2 Pagaramal, maga pang pisan, nagbalik si tanandia ong Timplo.
Pagakabot na don, dorong mga taw ang namansipalenget ong nandia,
animan kiminarong tanandia ig nagimpisang nagtoldok. 3 Maboay-
boay ta ge-ley, atan da tang mga manigtoldok tang Katobolan ig ang
mga Pariseo.† May aggekelan nirang tatang babay ang nadep nirang
pangonlali. Pina-deng nira ong talongan tang tanan, 4 oman ganing
tanira ong ni Jesus, “Maistro, ang babay ang na nadep amen ang
pangonlali ong akto. 5 Sigon ong Katobolan ni Moises, ang mga babay
ang maning ta na kaministiran banggilen ta bato asta mapatay. Piro
onopa ong nio?” 6 Maning ta si tang te-ma nira para depdepen nira Jesus
ong sabat na agod madimanda nira tanandia. Piro ang bindoat ni Jesus,
naningkolong tanandia ig nagsolat-solat tang toldok na ong tanek.
7 Sigi pa enged tang te-ma nira ong ni Jesus, animan kimindeng si
tanandia ig minaning, “Ang sinopa ong nindio tang anday kasalanan na

† **7:42** 7:42 Mikas 5:2 * **8:1** 8:1 Ang borak tang ayong “olibo” magang borak ta sirgoilas.

† **8:3** 8:3 Ang mga “manigtoldok tang Katobolan,” teta aggoyan ka ta mga “eskriba” mga ong Tagalog. Ang mga “Pariseo” tatang gropo ta mga taw ong simban tang mga Judio asing timpo ni Jesus. Doro kaigpit tang pagtoman nira ong Katobolan ni Moises asta ong domang mga tobol ang dinolang atan.

yay tongkaw ang mamanggil ong babay ang na.” 8 Oman dayon sing
naningkolong si Jesus ig nagsolat-solat si ong tanek.

9 Pagabasi nira tang inaning nang asi, namagalin tang kada tata impisa
ong kamepetan. Anday nabo-wan poira ong ni Jesus ig ang babay ang
ke-deng pa ong talongan na. 10 Kimindeng si si Jesus ig pina-dekan na
tang babay. Sine-ma na, “Ong arira tanira, babay? Onopa? Anda kay
namanggil ong nio?”

11 “Anda, Magino,” tang sabat tang babay.

Ig ganing si Jesus ong nandia. “Maski yo, indio ka magsilot ong nio.
Molika ra ig india ra moman ang magboat ta kasalanan.”

Si Jesus tang tolok para ong kalibotan

12 Nagtoldok sing oman si Jesus ong mga taw. Ganing tanandia, “Yo
tang tolok ang pagtorol ta kayagan ong mga kinaisipan tang mga taw
ong kalibotan. Ang magosoy ong yen indi ra maki-lepan, kondi mayagan
tang kinaisipan na tang tolok ang yay ang magekel ong nandia ong
kaboi.”

13 Pagabasi tang mga Pariseo, ganing tanira, “Yawa ka lamang tang
pagpamatod natetenged ong sadili mo, animan belag ta palareten tang
pamatod mo.”

14 Siminabat si Jesus, “Maski yo lamang tang pagpamatod tenged
ong sadilio, matod tang agganingo, tenged yo gatako tang pinagalinano
ig ang paningano. Piro yamo, indi amo gatako. 15 Pamagosgar amo
sigon lamang ong isip ta taw, animan belag ta tama tang pagorosgaren
mi. Yo, indio pagosgar maski ong ninopa. 16 Piro mga yo ra enged
ay magosgar, tama tang pagorosgareno. Tenged belag lamang ta yo
tang magosgar. Doroa aming magosgar--yo may ang Dios ang Tatay ang
nanobol ong yen. 17 Ga-tang mismo ong Kasolatan mi ang dapat pareten
tang pamatod ta doroang tistigos basta magparioan tang pamatod nira.
18 Yo tatang pagpamatod natetenged ong sadilio. Ig ang yadoa ang
Tatayo, ang yay ang nanobol ong yen.”

19 Ganing tang mga Pariseong nane-ma, “Ong aripa tang tatay mo?”

Siminabat si Jesus, “Indi amo gailala ong yen asta ong Tatayo. Mga
nailalao ra rin nindio, mailala mi ka asta ang Tatayo.”

20 Ang tanan ang narin binitala ni Jesus asing pagtoldok tanandia don
mismo ong teled tang Timplo, alenget ong mga beretangan ta bolontad.
Piro anday nangas ang magdep ong nandia, tenged belag pa ta oras na.

Indi tanira mapaning ong paningan ni Jesus

21 Ganing sing oman si Jesus ong mga pangolokolo ong mga Judio,
“Indi ra lamang maboay, yo magalino ra tarin. Dilemeno nindio, piro
mangapatay amo lamang ang mga kasalanan mi indi napatawad. Indi
amo mapaning ong paningano.”

22 Animan ganing tang mga pangolokolo ang pamagarampang-
ampang, “Onopa bato, magbigti tanandia animan ganing indi ita ono
mapaning ong paningan na?”

23 Ganing si Jesus ong nira, “Yamo, taga tarin amo ong tanek. Piro yo
taga dono ong dibabaw. Yamo, taga tarin ong kalibotan ang na. Yo belag.
24 Yay sia animan inaningo ong nindio ang mangapatay among ang mga

kasalanan mi indi napatawad. Tenged ya enged ay mainabo ong nindio
mga indi amo magparet ang yo tang agganingeno."‡
25 Ganing tanirang nane-ma, "Angay? Sinoapa enged?"
Siminabat si Jesus, "Yo tang agganingeno rang lagi ong nindio mimpisa
pa asing tokaw asta mandian da lamang. 26 Yadi rin ang maningo kontra
ong nindio. Piro ang agbibitalao lamang mandian ong tanan ang mga
taw, anday doma kondi ang mga bagay ang gaba-yano ong nanobol ong
yen. Ig ang tanan ang bitala na matod ig mataligan."
27 Piro indi nangaintindi tang mga Judio nga ang agsambiten nang
nanobol ay ang Dios ang Tatay mismo. 28 Animan ganing si Jesus ong
nira, "Pag kabot tang oras ang yo, ang Ana ta Taw, pinalawig mi ra ong
ayo, asia mata-wanan mi ra ang yo ka kaman tang inaningo rang lagi ong
nindio.§ Mata-wanan mi kang anday agboateno ong yen ang sadiling
aotoridad lamang. Ang onopay agbibitalao, ang Tatay tang nagtoldok ta
si. 29 Tanandia tang nanobol ong yen tarin ong kalibotan, ig tanandia
pirmi kang aromano. Indio enged agbayan na, tenged ang onopay
pagtorol ong nandia ta kalipayan, sia yay ang agboateno." 30 Pagabasi
tang mga taw ong mga inaning ang na ni Jesus, yadi ong nira tang
namagto ra ong nandia.

Ang kamatodan ang maglibri ong mga taw

31 Dayon ang minitala si Jesus ong mga Judiong pamagto ra ong nan-
dia. Ganing tanandia, "Mga magpadayon among magtoman ong mga
totoldoko, maliag yaning matod ka kaman ang yamo mga sinagpano.
32 Oman mata-wanan mi tang kamatodan, ig ang kamatodan yay ang
maglibri ong nindio."
33 Piro siminabat tang mga Judio, "Yami, mga inampo ami ni Abraham!
Ig libri ami rang lagi tenged maski tanopa indi ami agboaten ang
torobolon tang maski sinopa. Angay ganinga mangalibri ami?"
34 Siminabat si Jesus, "Agganingo ong nindio, ang tanan ang pam-
agboat ta kasalanan, midio torobolon tang kasalanan. 35 Mandian,
ang tatang torobolon indi agbibilang ang pirmaninting mimbro tang
pamalay-balay. Piro ang ana mimbro pa ka enged tang pamalay-balay
asta ong tanopa. 36 Animan mga yo, ang Ana tang Dios, tang maglibri
ong nindio, maliag yaning malibri amo ka enged. 37 Gata-wananong mga
inampo amo ka kaman ni Abraham. Piro ong dobali ta sia, pamagprosi-
gir amo pa ka enged ang patayeno nindio tenged indi maliagan mi tang
agtotoldoko. 38 Ang agganingo ong nindio anday doma kondi ang mga
bagay ang gitaeno ong Tatayo. Ig yamo, maning ka ta si, tenged ang
onopay nadalan mi ong tatay mi, ya kay ang agboaten mi."

Mga ana ni Abraham obin mga ana ni Satanas?

39 Nagpareges tang mga Judiong siminabat, "Si Abraham tang tatay
amen!"
Piro ganing si Jesus, "Mga yamo mga ana ni Abraham, agpatoladan mi
ka rin tang mga bindoat na. 40 Piro ang agprosigiran mi ay patayeno
nindio, maski pagbego lamang tang kamatodan ang inaning tang Dios
ong yen. Si Abraham indi enged napagboat tang pario tang agboaten
mi! 41 Ang agboaten mi pario tang agboaten tang matod ang tatay mi."

‡ **8:24** 8:24 "Yo tang agganingeno." Ong bitalang Grigo: "Yo yay ang yo kaman." Telekan ong Exodo 3:14. § **8:28** 8:28 Ong bitalang Grigo: "Yo yay ang yo kaman." Exodo 3:14.

Siminabat tanira, “Belag ami ta mga ana ong poira! Ang Dios lamang
tang tatay amen! Anday doma!”
42 Ganing si Jesus, “Mga matod nga ang Dios tang tatay mi, gegmano ka
rin nindio tenged yo nagalino ong nandia. Indio napaning tarin ong yen
ang sadiling kaliagan lamang. Ang Dios tang nagtobol ong yen. 43 Angay
indi amo mangaintindi tang agganingo? Tenged sigoro indi marisibi
mi tang agtotoldoko. 44 Si Satanas tang tatay mi, ig dorong kaliag ming
magboat tang onopay galiliagan na! Tanandia manigpatay ta taw impisa
pa asing tokaw. Anday kointa na ong nandia tang kamatodan tenged
anda enged ay kamatodan ong nandia. Ogali na tang magbo-li, tenged
tanandia bo-lien ig ya kay ang tatay tang tanan ang kabo-lian. 45 Piro yo,
ang agbibitalao ay poros kamatodan, ig yay sia tang dailan animan indi
amo pamagparet ong yen. 46 Sinopa ong nindio tang mapaganing ang
yo nagkatalak? Anda enged! Piro mga pagbego tang kamatodan, anday
indi amo mamagparet ong yen? 47 Ang mga ana tang Dios, pamamasi
ong mga bitala na. Piro tenged belag amo ta mga ana tang Dios, yay sia
animan indi amo mamamasi ong yen.”

Indi pa gataw si Abraham, atan dang lagi si Jesus

48 Pagabasi ta narin tang mga pangolokolong Judio, ganing tanira ong
ni Jesus, “Oy! Matod kaman pala tang agganing amen ang yawa tatang
Samaritano* ig sinleda ta dimonio!”
49 Siminabat si Jesus, “Indio sinled ta dimonio. Pagtorolo ta mabael
ang dengeg ong Tatayo, piro yamo, pamanlangga amo ong yen. 50 Indio
paggelat ang dayaweno ta taw. Piro may atan ang galiliag ang yo
dayawen, ig tanandia tang gatakong magosgar ong nindio. 51 Tandan mi
na: Ang maski sinopay magtoman ong mga toldoko indi mapasar tang
kamatayen ang anday kataposan na.”
52 Ganing sing oman tang mga Judio, “Mandian gasigoro amen da en-
ged ang sinleda ka kaman ta dimonio! Napatay si Abraham, ig ang mga
propita nangapatay ka. Piro ganinga ang sinopay magtoman ong mga
toldok mo, indi enged mapatay maski tanopa. 53 Angay? Maliag mong
yaning, yawa sobrā pa ong kamepet-mepetan amen ang si Abraham?
Napatay ngani tanandia, asta ang mga propita ya ka. Ay yawa sinoapa?”
54 Ganing si Jesus ang siminabat, “Mga pagpalawigo tang sadilio,
sia anday kointa na. Ang Tatayo, ang ganing amo yay ang Dios mi,
tanandia tang pagpalawig ong yen. 55 Ong matod, indi tanandia gailala
mi. Piro yo, gailalao ong nandia. Mga maningo ang indio gailala
ong nandia, lomboao ang bo-lien ang pario mi. Piro ang kamatodan,
gailalao tanandia ig agtomaneno tang mga agganing na. 56 Ang kamepet-
mepetan ming si Abraham mismo, dorong kalipay na asing maba-yan
nang itaen na tang kaldaw ang paningo tarin ong kalibotan. Sia inita na
kaman ig inambengan tanandia ta mo-ya.”
57 Tenged tarin ganing tang mga pangolokolong Judio ong ni Jesus,
“Onora ka? Anda pa ngani ay limampolok ang takon tang idad mo, inita
mo ra si Abraham?”

---

* **8:48** 8:48 Masiadong dibabak tang pama-dek tang mga Judio ong mga “Samaritano.” Agbibi-
lang nira lamang ang mga taw ang mapinagtalaken tenged indi pamagtoman ong mga kaogalian
tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario ong “Samaria.”

58 Ganing ang siminabat si Jesus, “Agganingo ong nindio, indi pa gataw
si Abraham, yo, atano rang lagi.”†
59 Ig dayon tanirang namamisik ta mga bato para patayen nira tanan-
dia ong banggil. Piro napalipat si Jesus ig limindoa ong Timplo.

9

Pinao-ya ni Jesus tang tatang boray

1 Mintras papanaw si Jesus, may inita nang tatang taw ang boray ang
lagi mimpisa pa asing pagataw na. 2 Mandian nane-ma ong ni Jesus tang
mga sinagpan na, “Maistro, angay ang taw ang asia pinanganang boray
ang lagi? Sinopa bato tang nagkatalak, tanandia obin ang mga ginikanan
na?”
3 Siminabat si Jesus, “Pinangana tanandiang boray belag tang maning
tanandia nagkatalak obin ang mga ginikanan na. Sia nainabo agod itaen
tang gaem tang Dios ong kaboi na. 4 Mintras kaldaw pa, kaministiran
boaten ta tang mga agpaboat ong yaten tang nanobol ong yen. Tenged
mga labi ra, indi ita ra mapagboat ta si. 5 Mintras tarino pa ong kalibotan,
yo tang tolok ang pagtorol ta kayagan ong tanan.”
6 Pagabitala ta na ni Jesus, dayon ang nangolak ong tanek. Sinampora
na tang tanek may ang olak na. Oman sinampel na ong mata tang boray
7 ig minaning, “Ala! Mandian paninga don ong parandigoan don ong
logar tang Siloam. Mandamota don.” (Ang maliag yaning tang Siloam,
“Sinobol.”) Ig maning ka don tang bindoat tang boray ig pagaolik na,
gaita ra.
8 Animan namagampang-ampang tang mga kamalay na ig ang mga
nangaita ong nandia tanopa sia asing tanandia pagpalimos pa. Ganing
tanira, “Belag bato ta na tang laling dating pagpalimos?”
9 Siminabat tang doma, “Ya ka kaman!” Piro ang doma ganing, “Belag!
Magkaning-aning lamang.” Animan dayon ang siminabat tang lali, “Yo
ka kaman.”
10 Ganing tang mga taw ang nane-ma, “Angay gaitā ra mandian?”
11 Siminabat tang lali, “Ang taw ang aggoyan ta Jesus, sinampora na
tang olak na ong tanek oman sinampel na ong matao. Pagatapos ganing
ong yen, ‘Paninga don ong Siloam ig mandamota.’ Napaningo don ig
pagapandamoto, naitao ra ka.”
12 Ganing tanira, “Ong ayra ta tang taw ang asi?” Siminabat tanandia,
“Inayo lamang mga ong ayra.”

Inimbistigar tang mga Pariseo tang dating boray

13 Oman, dayon ang ingkelan nira tang dating boray don ong mga
Pariseo. 14 Tenged asing pagsampora ni Jesus tang olak na may ang
tanek, ig pinao-ya na tang boray, Kaldaw ang Igperenay. 15 Animan
mandian ang boray sine-ma si ka tang mga Pariseo mga monopa nago-ya
tang mga mata na. Ganing tanandia, “Sinampelan ni Jesus tang matao
ta tanek ang sinamporan na tang olak na. Pagatapos nandamoto, ig
mandian gaitao ra.”
16 Ang domang mga Pariseo ganing, “Ang taw ang asing si Jesus
indi nagalin ong Dios, tenged pagkatalak ong pagpangontra na ong
Katobolan mga Kaldaw ang Igperenay!” Piro ganing tang doma, “Angay?

† **8:58** 8:58 Ong bitalang Grigo: “Yo yay ang yo kaman.” Exodo 3:14.

Ang taw ang mapinagtalaken mapagboat bato ta mga milagrong maning
ta na?” Animan indi tanira namaginigoan.
17 Animan sine-ma si nirang oman tang dating boray. “Yawa, tenged
pinao-yā ono ni Jesus tang mga mata mo, onopay maning mo natetenged
ong nandia?”
Siminabat tang dating boray, “Tatang propita tanandia.”
18 Piro indi mamagparet tang mga pangolokolong Judio mga ang taw
ang na ay dating boray ig mandian lamang gaita. Animan pinagoy nira
tang mga ginikanan na 19 ig sine-ma, “Na ana mi? Onopa? Matod ang
tanandia pinanganang boray ang lagi? Mga maning don, angay gaita ra
tanandia mandian?”
20 Siminabat tang mga ginikanan na, “Ana amen tanandia ig matod
ang pagataw na boray ang lagi. 21 Piro indi ami gatako mga angay gaita ra
tanandia mandian, obin mga sinopay nagpao-ya ong nandia. Tanandia
kay tang te-maen mi. May idad na ra ig gatako rang magbeg natetenged
ong sadili na.”
22 Maning don tang sabat tang mga ginikanan na tenged geldan tanira
ong mga pangolokolong Judio. Tenged namaginigoan dang lagi tang mga
pangolokolo nga ang maski sinopay mangilala ong ni Jesus ang tanandia
yay ang Cristo, bawalen da nirang ma-pen ong mga masig ka Judio nira
maski tenled ong mga simban nira. 23 Yay asia animan minaning tang
mga ginikanan na, “Tanandia lamang tang te-maen mi, may idad na ra.”
24 Mandian pinagoy si nirang oman tang dating boray ig minaning
ong nandia, “Ala! Pa-dek tang Dios! Magbega ong yamen tang matod
natetenged ong taw ang asi, tenged gata-wanan amen ang tanandia
tatang mapinagtalaken.”
25 Siminabat tang taw, “Indio matako mga mapinagtalaken tanandia
obin belag. Ang gata-wanano lamang, yo dati borayo, piro mandian
gaitao ra.”
26 Pareges pa tang te-ma nirang ganing, “Piro monopa napao-ya na
tang mga mata mo? Onopa enged ay bindoat na ong nio?”
27 Siminabat tang taw, “Bineg amo ra yen, piro indi amo mamasi.
Angay galiliag among ibego sing oman ong nindio? Sigoro galiliag amo
kang magimong sinagpan na!”
28 Tenged tarin, pisan ang nangasilag tang mga pangolokolo ong dating
boray ig ininsolto pa nira ang ganing, “Yawa tang sinagpan na! Yami mga
sinagpan ami ni Moises! 29 Gata-wanan amen ang nagigampang tang
Dios ong ni Moises. Piro mga natetenged ong taw ang asi, indi ami gatako
mga ong aypa tanandia nagalin.”
30 Siminabat tang lali, “Sia yay ang makabebereng! Indi amo gatako
mga ong aripa tanandia nagalin, maski tanandia tang nagpao-ya ong
yen. 31 Gata-wanan ta ang indi agpama-yan tang Dios tang taw ang
mapinagtalaken. Piro agpama-yan na tang sinopay matod ang pagto ong
nandia ig pagtoman ong kaliagan na. 32 Gata-wanan ta ka, mimpisa pa
asing primiro, andang pisan ay taw ang gapagpao-ya ta taw ang boray
ang lagi asing pinangana. 33 Mandian, mga ang taw ang asi indi nagalin
ong Dios, indi ka rin mapagboat ta maning ta nang bindoat na ong yen!”
34 Piro siminabat tang mga pangolokolo, “Yawa, mapinagtalakena
mimpisang natawa! Yawa ray magtoldok ong yamen?” Oman dayon
dang pinalayas nira ig binawal dang tenled ong mga simban nira.

Ang kaboray ang ispiritoal

35 Nabalitan ni Jesus ang pinalayas tang mga Pariseo tang boray ang
pinao-ya na. Animan dinilem na ig pagatoman na, sine-ma na ang
ganing, “Onopa? Yawa pagtoa ong Ana ta Taw?”
36 Ganing tang laling siminabat, “Sinopa tanandia, Magino? Ibeg mo
kay ong yen, agod magtō ong nandia.”
37 Ganing si Jesus, “Inita mo ra. Yo mismo, ang pagigampang ong nio,
yay ang tanandia.”
38 Ig dayon ang laging minaning tang lali, “Pagtō ong nio, Gino!” Oman
dayon ang liminod ig tinowan na si Jesus.
39 Ganing pa si Jesus, “Napaningo tarin ong kalibotan para osisaen
ig osgaran tang mga taw, agod ang mga boray mangaita, ig ang mga
gangaita, tanira yay si ang lomboang boray.”
40 Mandian may mga Pariseo don ang alenget ang nangabasi tang
binitala ni Jesus. Ganing tanira, “Angay? Maliag mong yaning asta yami
boray ami ka?”
41 Siminabat si Jesus, “Mga yamo boray ka rin, poidi pang patawaden
tang mga talak mi ig anday sarabaten mi. Piro tenged ganing amo ang
gangaita amo, sia tang pagpamatod ang may talak mi pa ka enged.”

10

Ang matod ang manigbadbad tang mga karniro

1 Ganing pa si Jesus ong tatang palimbawa,* “Agganingo ong nindio,
ang sinopay tenled ong kolongan tang mga karniro ang indi pagpanaw
ong portan na, kondi kaka-yat ong belag ta dapat ang palanawan na, ang
taw ang asi traidor ig takawan. 2 Piro ang pagpanaw ong portan tang
kodal yay ang manigbadbad tang mga karniro. 3 Agpa-leden tanandia
tang goardia ong portan, ig ang mga karniro pamamasi ong nandia.
Aggoyan na tang mga karniro na ong mga aran nira ig aggekelan na
ong loa. 4 Mga mapaloa na ra nganing tanan, to-kaw tanandia ong nira
ig ang mga karniro pamansidaton ong nandia tenged gailala nira tang
bosis na. 5 Piro indi tanira mamansidaton ong taw ang indi gailala nira.
Mamagsinikad pa tanirang palawid, tenged indi gailala nira tang bosis
na.”
6 Ginamit ni Jesus tang palimbawang na, piro indi naintindian tang
pamamasi tang maliag nang yaning.

Si Jesus tang mo-yang manigbadbad tang mga karniro

7 Animan nagtorol si Jesus ta tata sing palimbawa ang ganing, “Yo tang
pagsirbing portan tang kodal agod ma-led tang yen ang mga karniro.
8 Ang mga manigtoldok ang nanga-kaw ang kiminabot ong yen, ang
kalimbawan nira mga traidor ig takawan, piro ang mga karniro indi
namamasi ong nira. 9 Yo tang portan. Maliag yaning, ang sinopay
lemenget ong yen para ma-led ay malibri. Pario ra tanandia ong tatang
karniro ang te-led ig loloa ig gaita ta mapamanganan na. 10 Ang takawan
te-led ong kodal tang karniro para lamang manakaw, mamatay, ig
manlangga. Piro yo, napaningo tarin para oldan tang mga karniro ta
kaboing masinlo ig anda enged ay korang na.

---

* **10:1** 10:1 Ang bitalang “palimbawa,” mga ong Tagalog ay “talinghaga.” Ang palimbawa istoria piro may adalem ang maliag yaning na ig may adal ang makomit ta.

11 “Yo tang mo-yang manigbadbad tang mga karniro. Ang mo-yang
manigbadbad listong mapatay para tomabang ong mga karniro na.
12 Piro ang taw ang agsolan lamang ang pamadbad tang mga karniro,
maita ngani ta kirong boang ang gingabot, dayon ang laging bo-wanan
na tang mga karniro ig magsinikad. Tenged belag ta tanandia tang ma-
tod ang manigbadbad ig belag ta nandia tang mga karniro. Oman dayon
dang rotoson tang kirong boang tang mga karniro ig mamagwasag ang
tanan. 13 Ang taw ang asi magsinikad tenged agsolan lamang, animan
baliwala ong nandia maski onopay mainabo ong mga karniro. 14 Piro
yo tang mo-yang manigbadbad. Gailalao tang yen ang mga karniro,
ig tanira gangailala ka ong yen. 15 Pario tang Dios ang Tatayo gailala
ong yen, ig yo gailalao ong nandia. Ig yo, listōng magbolontad tang
kaboio para ong yen ang mga karniro. 16 May doma pang karnirō
ang anda pa ong teled tang kodal ang na. Kaministiran pa-ledeno ka
tanira. Mamamasi ka tanira ong yen, ig ong maning don, ang tanan ang
pamamasi ong yen magimong tang paneng da lamang ang may tatang
manigbadbad ong nira.
17 “Animan ang Tatayo paggegma ong yen tenged agbobolontado tang
yen ang kaboi agod maboio sing moman. 18 Anday mapagpatay ong yen
mga belag ta kaliagano, kondi bolontad ang to-dolo tang yen ang kaboi.
May gaemo ang i-dolo tang kaboio ig may gaemo kang bawieno. Yay na
tang tobol tang Tatayo ong yen.”
19 Tenged ong mga binitalang na ni Jesus, indi si mamaginigoan tang
mga pangolokolong Judio. 20 Yadi ong nira tang ganing, “Sinled ta
dimonio tang taw ang na, animan gabeyeg da! Angay pamamasi amo
pa ong nandia?” 21 Piro ang doma ganing ka, “Ang taw ang sinled ta
dimonio indi mapagbitala ta maning atan ang kasinlo. Ang mga dimonio
indi enged mapagpao-ya ta boray!”

Ang mga Judio indi maliag ang magparet ong ni Jesus

22 Mandian, timpo rang taglalamig ig pista ra ong Jerusalem, pista tang
pagdemdem ong pagbindision tang Timplo tang Dios asing tokaw. 23 Ang
oras ang asi pagpanaw-panaw si Jesus don ong solar tang Timplo, don
ong logar ang aggoyan ta Balkon ni Solomon. 24 Maboay-boay ta ge-
ley, pinalibotan tanandia tang mga Judio ig ganing tanira ang nane-ma,
“Angay pagtalok-taloka pa enged ong yamen mga sinoapa? Mga yawa
tang Cristo, magbega ta osto.”
25 Siminabat si Jesus, “Bineg amo ra yen, piro indi amo ka mamag-
paret. Ang mga milagrong agboateno ong gaem tang Tatayo, yay ang
pagpamatod ong sadilio. 26 Piro indi amo mamagparet ong yen, tenged
belag amo ta kabilang ong yen ang mga karniro. 27 Ang yen ang mga
karniro pamamasi ong yen. Gailalao ong nira ig tanira pamagosoy
ong yen. 28 Agtoldano tanira ta kaboing anday kataposan, animan indi
enged tanira malbag ong Dios para silotan asta ong tanopa;† indi tanira
makalaw ong yen ta maski sinopa. 29 Ang Tatayo tang nagtorol ong nira
ong yen, ig tanandia makagagaem ong tanan. Animan anda enged ay
mapagkalaw ong nira ong kalima na. 30 Yo ig ang Tatay tata lamang.”
31 Pagabasi ta na tang mga Judio, dayon sing namamisik ta mga bato
para banggilen nira si Jesus. 32 Piro ganing si Jesus ong nira, “Yadi rang

† **10:28** 10:28 “silotan asta ong tanopa.” Maliag yaning, silotan don ong impirno ang anday kataposan.

mga mo-yang boat ang nagalin ong Tatay tang pinaitao ong nindio. Ong
aypa don ong mga bindoatong asi tang dailan ang angay banggileno
nindio?”
33 Sinabat tanandia tang mga Judio, “Belag tang maning ong mga mo-
yang boat mo ang yawa banggilena yamen, kondi tenged yawa tawa ka
lamang, piro pangamboa ang yawa Dios! Dorog kabelat tang kasalanan
ang na!”
34 Siminabat si Jesus, “Ga-tang ong Katobolan mi mismo tang inaning
tang Dios ang ganing, ‘Yamo mga dios.’‡ 35 Ig gata-wanan ta kang
maski onopay ga-tang ong Kasolatan, sia matod enged asta ong tanopa.
Animan mandian, mga ‘dios’ tang goy tang Katobolan ong mga taw ang
sindolan tang bitala tang Dios asing tokaw, 36 monopa maning ming
yo pagkatalako kontra ong Dios ong paganingo ang yo tang Ana tang
Dios? Yo tang mismong pinilik ig sinobol tang Tatay tarin ong kalibotan.
37 Mga indi agboateno tang agpaboat tang Tatayo ong yen, maski indi
amo magparet ong yen. 38 Piro ong matod, yay ang agboateno, agod
maski indi amo maliag ang magparet ong yen, kaministiran pa ka enged
ang magparet amo ong mga agboateno. Ong maning don, mata-wanan
ming ang Dios ang Tatay nani ong yen ig yo ong nandia.”
39 Tenged tarin, namagprosigir tanirang oman ang depen din si Jesus,
piro napalipat tanandia ong nira.
40 Pagatapos ta si, limina-ted ang oman si Jesus ong soba tang Jordan,
don ong logar ang pinagboniagan ni Juan tanopa sia. Ig don tanandia
nagtinir. 41 Dorong mga taw ang pamansipaning don ong nandia.
Ganing tanira. “Si Juan anday bindoat nang mga milagro, piro ang tanan
ang inaning na natetenged ong taw ang na matod ang enged.”
42 Animan yading mga taw don tang namagto ra ong ni Jesus.

11

Ang pagapatay ni Lazaro

1-2 May tatang taw ang aran na si Lazaro. Gistar tanandia ong bario
tang Betania, sakep tang probinsia tang Judea, aroman tang mga logod
nang da Maria ni Marta. (Ang Mariang narin ong ori yay ang nagbo-bok
ta pabanglo ong kakay ni Ginong Jesus oman tinrapoan na tang boa na.)
Mandian, pagmasit si Lazaro. 3 Animan nagpatobol tang maglogod ong
ni Jesus ang ganing, “Gino, ang agmalen mong tangay pagmasit.”
4 Piro asing pagabasi ni Jesus ganing tanandia, “Ang masit ang asi belag
ta kamatayen tang tegkan na. Nainabo na agod itaen tang gaem tang
Dios ig ong maning don dayawen tanandia asta yo, ang Ana na, dayawen
ka.”
5 Agmalen ta mo-ya ni Jesus tang mamaglogod ang da Marta, Maria
ig Lazaro. 6 Piro pagatako nang pagmasit si Lazaro, pinata-lib na pa
tang doroang kaldaw, 7 ba-lo minaning ong mga sinagpan na, “Maytara,
magbalik ita don ong Judea.”
8 Ganing tang mga sinagpan nang siminabat, “Maistro, tanopa sia ka
lamang ang banggilena ra rin tang mga Judio don! Mandian magbalika
si don?”
9 Siminabat si Jesus, “Anday kaso sia. Gata-wanan mi ka, tampolok
may doroang oras tang magapon. Indi matampok tang papanaw mga

‡ **10:34** 10:34 Salmo 82:6

may kaldaw pa, tenged mayag pa. 10 Piro mga magpanaw tanandiang
labi ra, matampok enged tenged anda ray kaldaw." 11 Oman ganing
pa si Jesus, "Gapoyat tang tangay tang si Lazaro. Paningano don agod
poaweno."
12 Siminabat tang mga sinagpan na, "Gino, mga gapoyat tanandia,
maliag yaning mago-ya ra."
13 Ang kalaom nira gapoyat lamang si Lazaro, piro ang maliag yaning
ni Jesus patay da. 14 Animan bineg da ni Jesus ong nira ta osto, "Si Lazaro
patay da, 15 piro mo-ya lamang andao don asing pagapatay na, agod mas
mamoirsa pa tang pagtalig mi ong yen. Na para ka ong ikakao-ya mi. Ta
ra! Paningan ta si Lazaro."
16 Ig si Tomas ang aggoyan ta Kambal ganing ka ong mga karomanan
na, "Ala, tomabid ita agod mapatay ita ka ang aroman na."

Si Jesus tang pagboi ong mga patay

17 Pagakabot da Jesus ong Betania, nabalitan nirang epat dang kaldaw
ang limbeng si Lazaro. 18 Mga tolong kilomitro lamang tang kalawid tang
Jerusalem ong Betania. 19 Animan dorong mga Judio ang taga Jerusalem
tang namamisita ong da Marta ni Maria para lipayen tanira.
20 Asing mabalitan ni Marta ang kakabot da si Jesus, binagat nang lagi,
piro si Maria napabo-wan ong balay. 21 Ganing si Marta ong ni Jesus,
"Gino, mga tarina lamang, indi rin napatay tang logod amen. 22 Piro gata-
wanano ang maski mandian, mga onopay pa-dolon mo ong Dios, boaten
na para ong nio."
23 Ganing si Jesus ang siminabat, "Maboing oman tang logod mi."
24 Siminabat ka si Marta, "Gata-wanano ang maboi tanandia ong oring
kaldaw, mga boien ang moman tang mga patay."
25 Ganing si Jesus, "Yo tang pagboi ong mga patay ig yo tang pagtorol
ta kaboi. Ang pagto ong yen, maski mapatay, maboi tanandiang moman.
26 Ig ang sinopay gaboi ang pagto ong yen indi enged mapatay asta ong
tanopa. Onopa? Pagpareta ta na?"
27 Ganing si Marta, "Ee, pagpareto, Gino! Pagpareto ra ang yawa
tang Cristo, ang Ana tang Dios, ang aggelaten amen ang komabot ong
kalibotan."

Nagini-yak si Jesus

28 Pagabitala ta si ni Marta, dayon da tanandiang minolik. Ginoyan
na si Maria ig liminalat ang ganing, "Asia ra tang Maistro, agpagoya
nandia."
29 Pagabasi ni Maria, dali-daling kimindeng ig napaning don ong ni
Jesus. 30 Si Jesus indi pa ga-led ong bario, don pa tanandia ong logar
ang don binagat tanandia ni Marta. 31 Namansidaton ong ni Maria tang
mga bisita nirang Judio ang pamaglipay ong nira, tenged asing pagaita
nira ong nandiang nagdali-daling kimindeng ang nagalin ong balay, ang
kalaom nira paning ong lebengan ni Lazaro para magini-yak don.
32 Pagakabot ni Maria ong ni Jesus, liminod tanandia ong kakayan na
ig minaning, "Gino, mga tarina lamang, indi ka rin napatay tang logod
amen."
33 Pagaita ni Jesus ang pagini-yak si Maria asta ang mga Judiong
aroman na, nagsinti tanandia ta mo-ya ig doro kabelat tang nem na.
34 Oman ganing si Jesus, "Ong aripa limbeng mi si Lazaro?"
Ganing tanira, "Gino, maytara! Aromanana yamen."

35 Ig nagini-yak si Jesus. 36 Animan ganing tang mga Judio, “Telekan
mi, pisan kaman agmalen na si Lazaro.” 37 Piro ang domang mga Judio
don ganing, “Napao-ya na tang taw ang boray, angay bato indi inawidan
na tang kamatayen ni Lazaro?”

Binoi ni Jesus si Lazaro

38 Doro sing pagsinti ni Jesus pagakabot na ong lebengan ni Lazaro.
Ang lebengan ang na tatang koiba ang anga na agdapan ta bato.
39 Ganing si Jesus ong nira, “Komiten mi ra tang batong agdadapa.”
Piro ganing si Marta, “Gino, sia epat dang kaldaw ang limbeng, man-
dian makalpot da.”
40 Ganing si Jesus ang siminabat, “Demdemen mo tang inaningo ong
nio, Marta. Mga magtaliga ong yen, itaen mo tang gaem tang Dios.”
41 Oman pinaigod da nira tang bato. Dayon ang simininga ra si Jesus
ong langit ig minaning, “Tatayo, pagpasalamato ong nio, tenged pinama-
yano nio. 42 Gata-wanano ang pirmiong agpama-yan mo, piro na
agganingo mandian para ba-yen tang mga taw ang nani ong paliboto,
agod mamagparet tanira ang yawa tang nanobol ong yen tarin ong
kalibotan.”
43 Pagabitala na ta si, dayon ang miniteg ta mapoirsa ang ganing,
“Lazaro, lomboā atan!” 44 Limindoa ka kaman si Lazaro. Ang mga kakay
na ig kalima na agtabed-tabedan pa tang abel ang panlebeng, asta ang
emet na agbongoton ta mala-bang ang ta-leng. Oman ganing si Jesus ong
nira, “Obadan mi tanandia agod mapanaw.”

Ang mga pangolokolong Judio namagplano ang ipapatay nira si Jesus
(Mateo 26:1-5; Marcos 14:1-2; Lucas 22:1-2)

45 Yadi ong mga Judiong namamisita ong da Maria tang namagto ra
ong ni Jesus pagaita nira ong bindoat na. 46 Piro ang doma, pagapagalin
nira ong da Maria, don namagdiritso ong mga Pariseo ig bineg nira tang
bindoat ni Jesus. 47 Animan ang mga Pariseo ig ang mga pangolokolong
padi nagpagoy tang tanan ang mga opisialis tang banoa.* Ganing
tanira, “Onoray boaten ta? Doro rang makabebereng ang mga bagay
ang bindoat tang taw ang na! 48 Mga pabayan ta ra lamang tanandia,
itaben ang tanan ang kasimanoa ta mamagto ra ong nandia. Oman ang
mainabo, papaningen tarin tang adi tang Roma tang mga sondalo na.
Langgaen nira tang Timplo ta asta ang bilog ang nasion ta!”
49 Mandian, tata ka ong napasakep don si Caifas. Tanandia tang
kalawigan ang pangolokolo ong mga padi asing takon ang asi, ig ganing
ong nira, “Indi amo pa pamagisip? 50 Mas mo-ya para ong yaten mga
tanga tawan lamang tang mapatay, kaysa ang bilog ang banoa.” 51 Ang
binitala nang na indi nagalin ong sadiling kinaisipan na lamang. Sia,
bilang kalawigan ang padi, pinabitala tanandia tang Dios mismo ig
ang maliag yaning mapatay si Jesus para ong kasimanoa nang mga
Judio. 52 Ig belag lamang ta para ong nira, kondi para ong tanan ang
mga ana tang Dios ang gingistar ong sari-saring banoa ong kalibotan,
agod boaten tanira ang magimong tatang pamilia. 53 Impisa don, ang
mga pangolokolo ong mga Judio pamagdilem da ta midios mga monopa
ipapatay nira si Jesus. 54 Animan si Jesus indi ra poiding maglibot-libot

* **11:47** 11:47 Ang mga “opisialis tang banoa” yay ang aggoyan ta “Sanedrin” mga ong bitalang Tagalog. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Sanedrin.”

ong Judea. Ang bindoat na, nagalin tanandia don ig napaning ong bario
tang Efraim, don alenget ong logar ang anday gistar ang taw. Ig don
tanandia nagtinir aroman na tang mga sinagpan na.

55 Mandian, galenget da tang Pista tang Pagta-lib tang Anghil.† An-
iman yadi rang mga taw ang namagalin ong mga kababarioan ang
namansipaning ong Jerusalem agod ba-lo komabot tang pista, mapa-
manlimpio ra tanira tang sadili nira sigon ong kaogalian tang rilihion
nira. 56 Dinilem nira si Jesus don, piro indi inita nira. Animan mintras
pamagsirimet-simet tanira ong Timplo, pamagtere-ma te-man tanira
ang ganing, “Onopa bato, paning pa tanandia mandian ang pista obin
indi?” 57 Pamagtere-ma te-man tanira tenged gangatako rang lagi ang
nagordin da tang mga pangolokolong padi ig ang mga Pariseo nga ang
maski sinopay gatako mga ong aripa si Jesus, dapat ang magbeg ong nira
agod ipadep nira tanandia.

12

Si Jesus bino-bokan ta pabanglo
(Mateo 26:6-13; Marcos 14:3-9)

1 Mandian, enem da lamang kaldaw ba-lo komabot tang Pista tang
Pagta-lib tang Anghil. Si Jesus napaning si ong Betania, don ong logar
ni Lazaro, ang taw ang binoi nang oman. 2 Sinimpanan tanandia don ta
kombida. Si Lazaro tata ka ong mga aroman ni Jesus ang pamamangan,
ig si Marta tang manigsirbi ong nira. 3 Mandian, nangomit si Maria
ta tengang litrong pabanglo ang aggoyan ta nardo. Ang pabanglong
na andang pisan ay sampora na ig kamal-malan. Na dayon ang bino-
bok ni Maria ong kakay ni Jesus. Pagatapos, tinrapoan na tang boa
na. Ig minongaw ta pabanglo tang bilog ang balay. 4 Ang tata ong
mga sinagpan don ay si Judas Iscariote ang yay magtraidor ong ni Jesus
ong ori. 5 Ganing si Judas, “Aroy! Angay indi lamang pinabakal tang
pabanglong asia? Ang bayad na kapario ra tang sol ta tang taw ong
teled ta magpatakon* ig sia malimos pa rin ong mga malilised.” 6 Belag
tang maning gate-bek si Judas ong mga malilised animan inaning na si,
kondi ong kamatodan takawan tanandia. Tanandia tang manigbiot tang
koarta nira ig pirming agkomit-komitan na.

7 Mandian ganing si Jesus, “Angay pagpalabet amo ong ni Maria?
Pabayan mi lamang ang gamiten na tang pabanglo na. Sinalok na para
ibanios na ong sinangonio mga ilbengo ra. 8 Ang mga malilised pirming
ka-pen mi ig poidi pang matabangan mi. Piro yo, indio ra maka-pen mi
ong maboay ang timpo.”

Ang planong patayen si Lazaro

9 Ang oras ang asi yading mga Judio tang nangabalita ang si Jesus don
ong Betania. Namansipaning tanira don belag lamang ta tenged ong
nandia, kondi gangaliliag kang itaen nira si Lazaro ang binoi nang oman.
10 Animan ang mga pangolokolo ong mga padi namagplano ang patayen

† **11:55** 11:55 Ang “Pista tang Pagta-lib tang Anghil” mga ong bitalang Grigo yay ang “Paskoa.” Na belag ta pario ong agganingen ang “Paskoa” mandian. Ang pistang narin agsilibraen tang mga Judio takon-takon bilang pagdemdem nira ong paglibri tang Dios ong mga kamepet-mepetan nira ong mga taga Ehipto, asing timpo ni Moises. Telekan ka ong Bokabolario.

* **12:5** 12:5 Ong bitalang Grigo: 300 dinario

nira asta si Lazaro. 11 Komo natetenged ong ni Lazaro, yadi rang mga
masig ka Judio nira tang namampabelag da ig pamagto ra ong ni Jesus.

Ang pagteled ni Jesus ong Jerusalem
(Mateo 21:1-11; Marcos 11:1-11; Lucas 19:28-40)

12 Pagaramal, nangabalita tang dorong mga taw ang pamamista ang
si Jesus komabot da ong Jerusalem. 13 Animan namangomit tanira ta
mga kolbot ta nioy ig namansipanaw da tanira para bagaten nira si Jesus.
Ganing tanira ang pamansiteg, "Hosanna!† Aloyan ang enged tang Dios
tang sinobol na ang kiminabot mandian! Dayawen tang Adi tang Israel!"
14 May inita ni Jesus ang tatang asno ang mola pa, ig yay ang sinayan
na. Ang bindoat nang na, pario enged tang na-tang dang lagi ong
Kasolatan ang ganing:
15 "Indi amo meled, yamong mga taga Sion!‡
Telekan mi! Narin da tang adi ming kakabot,
ang pagtay ta tatang asnong mola pa!"§
16 Ang oras ang asi, indi pa gaintindian tang mga sinagpan ni Jesus tang
mga gangainabong na. Piro pagatapos ang si Jesus naboing oman, ba-
lo nademdeman nira nga ang mga bagay ang na na-tang dang lagi ong
Kasolatan natetenged ong ni Jesus, ig ya enged kaman tang nainabo ong
nandia.
17 Mandian, ang mga taw ang nangaita ong paggoy ig pagboi ni Jesus
ong ni Lazaro don ong lebengan, sigi lamang tang balita nira natetenged
ong inita nirang asi. 18 Yay sia animan si Jesus binagat ta kadoro-doroan
ang mga taw, tenged nabalitan dang lagi nira tang bindoat nang asing
milagro. 19 Ig tenged tarin namagampang-ampang tang mga Pariseo ang
ganing, "Ta, mandian teleken mi! Ang mga taw pamagosoy dang tanan
ong nandia! Anda ray maimo ta!"

May mga Grigo ang namagdilem ong ni Jesus

20 May mga Grigo kang namansipaning ong pista para magsimba ong
Timplo. 21 Namansipalenget tanira ong ni Felipe ang taga Betsaida, ang
sakep tang probinsia tang Galilea. Ganing tanira, "Magino, galiliag ami
rin ang magigbagat ong ni Jesus."
22 Bineg narin ni Felipe ong ni Andres, ig namansipalenget tanirang
doroa ong ni Jesus para ipatako ang agdilemen tanandia tang mga taw
ang asi. 23 Ganing si Jesus ong nira, "Kiminabot da tang oras, ig itaen da
tang makabebereng ang dengeg tang Ana ta Taw! 24 Ang kalimbawano
midio tang legat ang trigo. Ong matod, ang binik mga indi iloak ong
tanek, indi lomongay ig indi ka mamorak. Narin tegka ka enged lamang
ong tang legat. Piro mga maloak da ngani, midio mapatay tenged
lengkag. Ig pagatapos, lomongay da ig mamorak ta kadoro-doroan pang
mga binik. 25 Ang taw ang agpalabien na tang kaboi na tarin ong ta-paw
tang kalibotan, tanandia tang malipatan tang kaboi na. Piro ang taw
ang indi palabien na tang kaboi na tarin ong kalibotan, tanandia tang
marisibi ta kaboing anday kataposan. 26 Ang maski sinopay galiag ang
magsirbi ong yen, kaministiran ang magosoy ong yen agod maski ong

† **12:13** 12:13 "Hosanna" ay bitalang Aramaico asta bitalang Grigo. Mga ong bitalang Agutay-nen, "Biba!" Ig mga ong Tagalog, "Mabuhay!" ‡ **12:15** 12:15 Ang "Sion" yay ang tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion. § **12:15** 12:15 Zacarias 9:9

ariopa, don ka tanandia. Ig ang taw ang magsirbi ong yen dayawen ang
enged tang Tatayo.”

Sinambit ni Jesus tang natetenged ong kamatayen ang mapasaran na

27 Pagatapos, ganing si Jesus, “Mandian gaborido ra tang isipo. Mga
maimo lamang, pa-dolono rin ong Tatayo ang ilibrio nandia ong kaliwa-
gan ang nang agtalongaeno. Piro indi poidi! Tenged napaningo tarin ong
kalibotan para mapasarano tang kaliwagan ang na.” 28 Oman minaning
tanandia, “Tatayo, ipaita mo kay tang gaem mo agod dayawen tang aran
mo.”
Yay asi may naba-yan ang tatang bosis ang nagalin ong langit ang
ganing, “Pinaitao ra, ig ipaitao pang oman.”
29 Naba-yan tang kadoro-doroan ang mga taw don tang bosis ang narin
animan ganing tanira, “Dodoldol!” Ang doma ganing, “May anghil ang
pagigampang ong nandia!”
30 Piro ganing si Jesus ong nira, “Ang bosis ang asia pinabasi tang Dios
belag ta para ong yen. Sia para ong nindio. 31 Kiminabot da tang oras
ang osgaran da tang tanan ang taw ang indi pangilala ong yen, ig pirdien
da si Satanas ang yay ang paggaem tarin ong kalibotan ang na. 32 Ig yo,
mga ipalawigo ra ngani ong kros, palengeteno tang tanan ang taw ong
yen.”* 33 Inaning narin ni Jesus para ipatako na mga monopa tanandia
mapatay.
34 Piro siminabat tang mga taw, “Onora ka? Sigon ong Kasolatan, ang
Cristo anday kamatayen na! Angay ganinga ang Ana ta Taw kaministi-
ran mapatay? Sinopa enged sing agsambiten mong Ana ta Taw?”
35 Ganing si Jesus ong nira, “Indi ra lamang maboay malipat da ong
nindio tang tolok. Animan osoyon mi tang tamang dalan mintras tarin
pa ong nindio tang tolok agod indi amo kabotan tang maki-lep. Tenged
ang papanaw ong maki-lep, indi matako ta paningan na. 36 Animan
mintras aroman mi pa tang tolok, mamagtalig amo ong tolok agod
magimo among mga taw ang gistar da ong sinag tang tolok.”†

Ang mga Judio indi namagto ong ni Jesus

Pagabitala ni Jesus ta si, nagalin da tanandia don ig nantalok. 37 Maski
yadi rang mga makabebereng ang bagay ang inita tang mga Judio ong
ni Jesus, indi pa ka enged tanira mamagto ong nandia. 38 Indi tanira
namagto agod magmatod tang inaning tang propitang si Isaias asing
tokaw pa ang ganing,
“Gino, sinopa lamay nagparet tang binalita amen?
Maski pinaita mo ra ong nira tang gaem mo, indi pa enged tanira
mamagto ong nio.”‡
39 Pario tang inaning pa ni Isaias, indi tanira mamagto tenged:
40 “Binoray tanira tang Dios ig pinategat na tang kolo nira,
Agod indi tanira mangaita ig indi tanira mangaintindi,
Itaben magbalik pa tang nem nira ong Dios agod pao-yaen na tanira.”§
41 Ang mga bitala ang narin, binitala ni Isaias natetenged ong ni Jesus,
tenged asing tokaw pa kanay, inita na rang lagi tang gaem ig pagkadios
na.

---

* **12:32** 12:32 Telekan ong Juan 3:14-15. † **12:36** 12:36 “agod magimo among mga taw ang gistar da ong sinag tang tolok.” Ong bitalang Grigo: agod magimo among mga ana tang tolok.
‡ **12:38** 12:38 Isaias 53:1 § **12:40** 12:40 Isaias 6:10

42 Piro maski maning don tang binitala ni Isaias, may atan pa ka enged
ang namagto ong ni Jesus, asta ang mga pangolokolong Judio yadi kang
namagto. Piro indi agbebeg nira maski ong ninopa ang pamagto tanira
ong ni Jesus, itaben palayasen tanira ong mga simban nira. 43 Tenged
mas agpalabien pa nirang dayawen tanira ta taw kaysa ang Dios tang
magdayaw ong nira.

Ang bitala ni Jesus tang magosgar

44 Pagatapos, minitala si Jesus ta mapoirsa ang ganing, “Mga ang
tatang taw pagto ong yen, belag lamang ta yo tang agtowan na, kondi
asta ang nanobol ong yen. 45 Ig ang naita ong yen, naita ra ka ong
nanobol ong yen. 46 Yo, napaningo tarin bilang tolok para ong kalibotan,
agod ang mamagto ong yen indi ra mangabo-wan ong maki-lep. 47 Mga
may taw ang nabasi tang mga toldoko piro indi ka agtomanen na, belag
ta yo tang magosgar ong nandia. Tenged indio napaning tarin ong
kalibotan para sintinsian tang mga taw. Napaningo ta para ilibri tanira
ong silot ang para ong mga kasalanan. 48 Piro may atan enged ang
magosgar ong mga taw ang indi mangilala ong yen ig indi ka magtoman
ong yen mga bitala; ang mga bitalang nang mismong sinoldoko yay ang
magosgar ong nira ong oring kaldaw. 49 Tenged indio bibitala ong yen
ang sadiling kaliagan. Ang Dios ang Tatay ang nanobol ong yen yay ang
pagtoldok ong yen tang onopay ibitalao ig itoldoko. 50 Ig gata-wananong
ang mga bitala na pagtorol tang kaboing anday kataposan. Animan
ang tanan ang agtotoldok tang Tatay ong yen ya kay ang agganingo ong
nindio.”

13

Inogatan ni Jesus tang kakay tang mga sinagpan na

1 Bispiras da tang Pista tang Pagta-lib tang Anghil.* Gata-wanan ni
Jesus ang kiminabot da tang oras ang magalin da tanandia ong kalibotan
ang na agod magbalik da ong Tatay na ong langit. Impisa ong primiro
ginegman nang pisan tang mga sinagpan na tarin ong kalibotan, ig
mandian agpaita na ra mga monopag kabael tang pagmal na ong nira.
2 Ang labing asi, pamanapon da Jesus aroman na tang mga sinagpan
na. Si Judas, ang ana ni Simon Iscariote, pinaisip dang lagi ni Satanas
ang traidoron na si Jesus. 3 Mandian, gata-wanan ni Jesus ang sindol da
ong nandia tang Dios ang Tatay tang tanan ang gaem. Ig gata-wanan na
kang nagalin tanandia ong Dios ig ong Dios ka magbalik. 4 Animan asing
pamanapon tanira, dayon ang kimindeng si Jesus, oman nagloat tang
lambong nang panta-paw ig nangampit ta toalia ong awa na. 5 Nagtayon
tanandia ta wi ong planggana, ig nagimpisang nagogat tang mga kakay
tang mga sinagpan na. Kada maogatan na, agtrapoan na tang toaliang
aggampiten na ong awa na.
6 Pagalenget ni Jesus ong ni Simon Pedro, ganing si Pedro, “Gino, angay
yawa ray magogat tang kakayo?”
7 Siminabat si Jesus, “India pa gaintindi mandian tang agboateno, piro
maintindian mo ka enged may pirapang kaldaw.”

---

* **13:1** 13:1 Ang “bispiras” tang kapistan, yay ang labing pamagsimpan tang kada pamilia ta ispisial ang panapon.

8 Ganing ong nandia si Pedro, “India ka enged papagogaten ta tang
kakayo!” Piro ganing si Jesus, “Mga india magpaogat tang kakay mo ong
yen, maliag yaning india enged ma-pen ong yen.”
9 Animan ganing si Pedro, “Gino, mga maning atan, belag lamang tang
kakayo tang ogatan mo, asta ra ka ang kalimao may ang kolō!”
10 Siminabat si Jesus, “Ang napandigo ra, limpio ra tang bilog ang
sinangoni na, ig anda ray kaministiran ang ogatan poira lamang ong
kakay na. Limpio amo ra, piro belag ta yamong tanan.” 11 Minaning si
Jesus ang belag ta limpio tanirang tanan tenged gata-wanan na rang lagi
mga sinopa tang magtraidor ong nandia.
12 Pagapagogat ni Jesus tang mga kakay nira, nagtok sing oman
tang lambong na ig nagbalik ong lamisan. Ganing tanandia ong mga
sinagpan na, “Onopa? Gaintindian mi mga onopay maliag yaning tang
bindoatong na ong nindio? 13 Aggoyano nindio ta Maistro ig Gino, ig
tama amo, tenged yo Maistro ig Gino mi ka kaman. 14 Mandian, mga
yo, ang Maistro mi ig Gino, nagogat tang kakay mi, dapat mamagogat
amo ka tang kakay tang kada tata may tata. 15 Bindoato narin bilang
alimbawa agod sia tang patoladan mi. 16 Agganingo ong nindio, anday
torobolon ang mas alawig ong agalen na, ig anda kay sinobol ang alawig
ong nanobol ong nandia. 17 Mandian gaintindian mi ra tang mga bagay
ang na, animan mga boaten mi, masoirti amo.
18 “Belag ta yamong tanan tang agganingeno, tenged gailalao tang
tanan ang mga piniliko. Ig kaministiran mainabo tang na-tang ong
Kasolatan ang ganing, ‘Ang taw ang sasaro ong yen yay ang magtraidor
ong yen.’† 19 Narin agbebego ra mandian ong nindio mintras indi
pa gainabo, agod mga mainabo ra, mamagparet amo ang yo yay ang
Cristo. 20 Tandan mi na: Ang magrisibi ong maski sinopang agtobolono,
pagrisibi ka ong yen. Ig ang pagrisibi ong yen, sia pagrisibi ka ong
nanobol ong yen.”

Nagbeg si Jesus ang may magtraidor ong nandia
(Mateo 26:20-25; Marcos 14:17-21; Lucas 22:21-23)

21 Pagatapos ang minitala si Jesus, nagsinti tanandia ta mo-ya, ig nag-
beg da ta osto ong mga sinagpan na ang ganing, “Ong matod, traidorono
tang tata ong nindio.”
22 Namagpina-dekan da lamang tang mga sinagpan ni Jesus ang pam-
agisip, tenged indi gangatako mga sinopa ong nira tang agganingen na.
23 Mandian, ang katepad ni Jesus don ang pamangan ay ang sinagpan
nang agmalen na ta mo-ya. 24 Sininiasan narin ni Simon Pedro ang gan-
ing, “Te-maen mo mga sinopay agganingen na.” 25 Animan siminandig
tang tatang sinagpan ang asi ong debdeb ni Jesus ig nane-ma, “Gino,
sinopa tang magtraidor ang asi ong nio?”
26 Siminabat si Jesus, “Ite-meo tang tinapay ang na ong mangkok,
ig ang dawatano yay ang magtraidor ong yen.” Pagate-me na tang
tinapay, dayon ang dinawat na ong ni Judas, ang ana ni Simon Iscariote.
27 Pagarisibi ni Judas tang tinapay, ya ray asi siminled da ong nandia si
Satanas. Ig minaning si Jesus ong ni Judas, “Ala, boaten mo rang lagi tang
boaten mo.” 28 Piro maski tata ong mga aroman nira ang pamangan, indi
gatako mga angay maning ta si tang inaning ni Jesus ong ni Judas. 29 Si

† **13:18** 13:18 Salmo 41:9

Judas tang manigbiot tang koarta nira, animan ang kalaom tang doma
ong nira, agpapamakalen tanandia ni Jesus ta kaministiran pa nira ong
pista, obin sigoro papaglimoson na ong mga pobri.
30 Ig pagapamangan ni Judas tang tinapay, dayon da tanandiang
nagalin. Labi ra asing oras ang asi.

Ang ba-long tobol

31 Pagapagalin ni Judas, ganing si Jesus, “Indi ra lamang maboay, yo,
ang Ana ta Taw, padengegan ong mainabo ong yen. Ig tenged ong yen,
ang Dios padengegan ka. 32 Ig mga ang Dios padengegan tenged ong
yen, yo padengegano ka nandia don mismo ong langit. Ig narin boaten
nang lagi. 33 Mga anao, indi ra lamang maboay tang pagtarabidan ta.
Dilemeno nindio piro pario tang inaningo ong mga pangolokolong Judio,
sia tang agganingo ra ong nindio mandian: indi amo mapaning ong
paningano.
34 “Animan mandian may ba-long tobol ang agto-dolo ong nindio ig yay
na: Mamaggeregman amo. Mga monopa tang paggegmao ong nindio,
dapat maning ka ta si tang paggegma mi ong kada tata may tata. 35 Mga
mamaggeregman amo, asia mata-wanan tang tanan ang yamo mga
sinagpano.”

Minaning si Jesus ang magbo-li si Pedro natetetenged ong nandia
(Mateo 26:31-35; Marcos 14:27-31; Lucas 22:31-34)

36 Ganing si Simon Pedro, “Gino, ong ariapa paning?” Siminabat si
Jesus, “Mandian india pa matabid ong paningano, piro ong ori domatona
ka ong yen don.”
37 Piro ganing pa si Pedro, “Gino, angay indio pa matabid ong nio
mandian? Listō kang magbolontad tang kaboio para ong nio!”
38 Siminabat si Jesus, “Onopa, listoang enged ang mapatay para ong
yen? Tandan mo na, Pedro: Ba-lo manolōk tang mano mandian ang
garamal, ma-long bisisang magbo-li ang maning india gailala ong yen.”

14

Si Jesus tang dalan

1 Oman, ganing si Jesus ong mga sinagpan na, “Indi amo magpalibeg
tang kolo mi. Magtalig amo ong Dios ig magtalig amo ka ong yen.
2 Don ong balay tang Tatayo yading maistaran. Tongkawo don para
magsimpan ta logar para ong nindio. Indio magbeg ta narin ong nindio
mga belag ta matod. 3 Ig mga dono ra ig nasimpanan amo ra yen
ta istaran mi, magbaliko si tarin para komiten amo, agod mga ong
ariopa, don amo ka. 4 Ig gata-wanan mi ra tang dalan ang paning ong
paningano.”
5 Ganing ong nandia si Tomas, “Gino, indi ami gatako mga ong ariapa
paning, monopa mata-wanan amen tang dalan?”
6 Ganing si Jesus, “Yo tang dalan, ang kamatodan ig ang kaboi. Anday
mapaning ong Dios ang Tatay mga belag ta yo tang dalan ang osoyon na.
7 Mga matod ang gailalao nindio, maliag yaning gailala mi ra ka asta ang
Tatayo. Ig mimpisa mandian gailala mi ra enged tanandia ig inita mi ra
ka.”
8 Ganing ong nandia si Felipe, “Gino, ipaita mo kay ong yamen tang
Tatay agod magkontinto ami ra.”

9 Siminabat si Jesus, “Felipe, kaboay da tang pagtarabidan ta! Indio
pa enged gailala mo? Ang naita ong yen, naita ra ka ong Dios ang
Tatay. Angay ganinga pa, ‘Ipaita mo ong yamen tang Tatay’? 10 Onopa?
India pagparet ang yo ong Tatay ig ang Tatay nani ka ong yen? Ang
mga bitalang agtotoldoko indi pagalin ong sadilio. Ang Dios ang Tatay
ang nani ong yen, tanandia mismo tang pagboat tang mga bagay ang
agboateno. 11 Animan magparet amo ong agganingo nga ang Tatay nani
ong yen ig yo ong nandia. Piro maski indi amo maliag ang magparet
ong agganingong na, dapat magparet amo ka enged tenged ong mga
milagrong inita mi. 12 Tandan mi na: Ang pagto ong yen mapagboat ka
tang pario tang agboateno, ig mas sobra pa ngani, tenged yo magbaliko
ra ong Dios ang Tatay. 13 Ig maski onopay pa-dolon mi ong nandia ong
arano,* sia boateno, agod dayawen tang Tatayo tenged ong yen, ang Ana
na. 14 Maski onopay pa-dolon mi ong arano, sia boateno ka kaman.”

Pinangako ni Jesus ang i-dol na tang Ispirito Santo

15 Ganing pa si Jesus, “Mga matod ang agmaleno nindio, tomanen mi
tang mga tobolo. 16 Pa-dolono ong Tatayo ang oldan amo nandia tang
Manigtabang ang tenlet ong yen, agod magimo rang aroman mi asta ong
tanopa. 17 Na anday doma, ang Ispirito Santo ang yay ang magtoldok
ong nindio tang kamatodan natetenged ong Dios. Ang mga taw ang indi
pangilala ong yen, indi marisibi tang Ispirito tenged indi tanira gaita ig
indi ka gailala ong nandia. Piro yamo, gailala mi tanandia, tenged asia
ra tanandia ang aroman mi mandian, ig magtinir ong nindio asta ong
tanopa.

18 “Indi amo bo-wanan ta ang anday aroman mi. Magbaliko ka ong
nindio. 19 Indi ra lamang maboay, indio ra itaen tang mga taw ang sakep
tang kalibotan ang na. Piro yamo, itaeno pa nindio tenged maboio sing
oman. Ig tenged yo maboio, maliag yaning asta yamo maboi amo ka.
20 Ong kaldaw ang asi, don mata-wanan mi enged ang yo ong Tatay, ig
yamo nani ka ong yen, ig yo atano ka ong nindio.

21 “Ang sinopay pagrisibi ig pagtoman ong mga tobolo, tanandia yay
ang paggegma ong yen. Ig ang taw ang paggegma ong yen, gegman
ka tanandia tang Tatayo. Asta yo, gegmano ka tanandia, ig bogos ang
ipailalao tang sadilio ong nandia.”

22 Mandian, ang tata pang Judas, ang belag ta Judas ang Iscariote,
nane-ma ong ni Jesus ang ganing, “Gino, angay ong yamen lamang
agpailala mo tang sadili mo? Angay india magpailala ong tanan?”

23 Siminabat si Jesus, “Asia tenged ang taw ang paggegma ong yen,
tanandia tang magtoman ong mga bitalao. Gegman tanandia tang
Tatayo, ig yo may ang Tatayo ma-pen ami ong nandia. 24 Piro ang indi
paggegma ong yen, indi magtoman tang mga bitalao. Ang mga bitalang
gaba-yan mi ong yen, indi pagalin ong sadilio. Sia pagalin ong Dios ang
Tatay ang yay ang nanobol ong yen tarin ong kalibotan.

25 “Ang mga bagay ang na agpatakō rang lagi ong nindio mintras
aromano pa nindio. 26 Piro mga mapagalino ra ngani, ipekel tang Tatayo
tang Manigtabang, ang yay ang Ispirito Santo, bilang kateleto. Tanandia

* **14:13** 14:13 Ang mga bitalang “pa-dolon mi ong arano” maliag yaning tenged pamagto tanira ong ni Jesus, poidi tanirang mama-dol tang maski onopa sigon ong kaliagan tang Dios.

tang magtoldok ong nindio tang tanan ang bagay ig magpademdem ong
nindio tang tanan ang inaningo.
27 “Kao-yan tang agbobo-wano ong nindio. Ang kao-yan ang nang
agto-dolo ong nindio pagalin ong yen, ig belag ta pario tang kao-yan
ang pagalin ong kalibotan ang na. Animan indi amo magpalibeg tang
kolo mi ig indi amo mageled. 28 Naba-yan mi ra tang inaningo ong
nindio: Magalino ra piro magbaliko si. Mga matod ang aggegmano
nindio, mangalipay amo rin ang mapaningo ra ong Tatayo, tenged ang
Tatay mas makagagaem pa ong yen. 29 Na agpatakō rang lagi ong nindio
mintras indi pa gainabo, agod mga mainabo ra ngani, mamagparet amo.
30 Indi ra paboateno tang bitalao tenged komabot da tang pangolokolo
ong kalibotan ang na.† Anda enged ay gaem na ong yen. 31 Piro
tomaneno tang agtotobol tang Tatayo ong yen, agod mata-wanan tang
tanan ang taw ang aggegmano kaman tanandia. Animan, maytara!
Panaw ita ra!”

15

Ang kalimbawan ni Jesus tatang papa ta obas

1 Nagtoldok si Jesus ong mga sinagpan na ta tatang palimbawa
ang ganing, “Yo tang matod ang papa ta obas,* ig ang Tatayo tang
manigsagod. 2 Agpotolon na tang yen ang mga tanga ang indi pamorak.
Piro ang kada tanga ang pamorak, aglimpioan na agod manaringsing ig
mas manyadi pa tang borak na. 3 Yamo tang mga tanga ang nalimpioan
da tenged ong mga bitalao ang sinoldoko ong nindio. 4 Animan indi amo
palbag ong yen, ig yo indio ka palbag ong nindio. Indi ra mapamorak
tang tangang indi ra toto-pat ong papa na. Maning amo ka don, mga
palbag amo ong yen, indi amo ra mapamorak.
5 “Animan ganingo, yo tang papa ta obas ig yamo tang mga tanga
na. Ang taw mga indi tanandia palbag ong yen, ig yo indio ka palbag
ong nandia, tanandia yay ang mamorak ta doro. Tenged mga yo andao
ong nindio, anda enged ay maboat mi. 6 Piro ang taw ang agpalbag
ong yen igpere-lek lamang, pario tang mga tangang pinlek ig lango ra,
simeten oman tolpokan da. 7 Piro mga indi amo palbag ong yen, ig mga
iloak mi ong mga popotokon mi tang mga bitalao, mama-dol amo tang
maski onopay galiagan mi, sia oldan amo. 8 Mga magpadayon among
mamorak ta doro, maliag yaning yamo mga sinagpano, ig ong maning
don mapagtorol amo ta mabael ang dengeg ong Tatayo. 9 Mga monopa
tang paggegma tang Tatay ong yen, maning ka don tang paggegmao ong
nindio. Indi amo magpabelag ong paggegmao. 10 Mga tomanen mi tang
mga tobolo, indi amo kaman malbag ong paggegmao ong nindio. Pario
ka ong yen, ang agtomaneno tang mga tobol tang Tatayo, animan indio
galbag ong paggegma na.
11 “Agganingo ong nindio tang mga bagay ang na agod mangalipay
amo pario ong yen, ig agod magimong bogos tang kalipay mi. 12 Na tang
tobolo ong nindio: mamaggeregman amo pario tang paggegmao ong
nindio. 13 Anda enged ay kapario na tang paggegma ta tatang taw ang

† **14:30** 14:30 “pangolokolo ong kalibotan ang na.” Ong bitalang Grigo: “ang prinsipi tang kalibotan ang na.” Yay si Satanas. * **15:1** 15:1 Ang mga “obas,” mga ong bitalang English yay ang mga “grapes.” Ang itsora na pario tang borak tang wakay obin lomboy. Telekan ka ong Bokabolario.

magbolontad tang kaboi na para ong mga tangay na. 14 Tangay amo yen
mga agtomanen mi tang mga tobolo. 15 Indi amo ra agkabigen ta ang mga
torobolon, tenged ang torobolon indi gatako tang tanan ang agboaten
tang agalen na. Agkabigen amo ra yen ang mga tangayo, tenged ang
onopay naba-yano ong Tatayo, ya kay ang agganingo ong nindio. 16 Belag
ta yamo tang namilik ong yen. Yo tang namilik ig nanobol ong nindio
agod magkatinir amo ta borak ong pagtoldok mi. Ig ang mga borak ang
asi indi malipat asta ong tanopa. Ong maning don, maski onopay pa-
dolon mi ong Dios ang Tatay ong arano, sia i-dol na ong nindio. 17 Animan
agganingo si ong nindio: mamaggeregman amo."

Ang pamagto ong ni Jesus asilagan tang indi pamagto

18 Ganing pa si Jesus, "Mga asilagan amo ra tang mga taw ang sakep
tang kalibotan ang na, demdemen ming yo tang primirong inasilagan
nira ba-lo yamo. 19 Mga kapario amo rin tang mga taw ang asi, ginegman
amo ka rin nira tenged aroman amo nira. Piro ong matod, belag amo ra
ta aroman nira, tenged pinilik amo ra yen agod pabelag amo ong nira
ig yay sia animan gangasilag tanira ong nindio. 20 Demdemen mi tang
inaningo ong nindio ang anday torobolon ang mas alawig ong agalen
na. Maliag yaning, tenged yo agpaliwagano tang mga taw, indi maimong
indi amo ka paliwagan nira. Ya ka mga may atan ang namagparet ong
toldoko, pareten ka nira tang itoldok mi. 21 Piro paliwagan amo enged
tang mga taw tenged mga sinagpan amo yen ig indi tanira gangailala
ong nanobol ong yen. 22 Mga indio rin napaning tarin ong kalibotan
para begen tanira tang natetenged ong sadilio, indi ka rin namagkatalak
tanirang indi namagto ong yen. Piro mandian ang napaningo ra tarin,
indi ra tanira mapagbalibad ong talak nirang asi. 23 Ang taw ang anday
gegma na ong yen, anda kay gegma na asta ong Tatayo. 24 Mga indio ka
nagboat ig nagpaita ta mga milagrong indi enged maboat ta taw, anda
ka rin ay kasalanan nira maski indi mamangilala ong yen. Piro maski
inita ra nira tang mga bindoato, ong dobali ta sia gangasilag pa ka enged
tanira ong yen asta ong Tatayo. 25 Piro dapat dang mainabo na agod
magmatod tang na-tang ong Katobolan nira ang ganing, 'Gangasilag
tanira ong yen ang anda kay dailan.'

26 "Piro magpekelo ong nindio tang Manigtabang, ang yay ang Ispirito
Santo ang magalin ong Tatayo. Tanandia tang Manigtoldok tang kam-
atodan, ig mga komabot magpamatod tang natetenged ong yen. 27 Ig
yamo kaministiran kang magpamatod ong mga taw natetenged ong yen,
tenged impisa pa lamang ang tarino, aroman amo rang lagi yen."

16

1 Ganing pa si Jesus ong mga sinagpan na, "Ang tanan ang narin
agpatakō rang lagi ong nindio agod maski onopay mainabo, indi malipat
tang pagto mi ong yen. 2 Tenged palayasen amo tang mga masig ka Judio
mi ong mga simban mi. Ig komabot tang oras nga ang doma mamamatay
ong nindio ang kalaom nira tama tang agboaten nirang asi ong pagsirbi
nira ong Dios. 3 Maning ta sia tang boaten nira ong nindio tenged indi
tanira gangailala ong yen asta ong Dios ang Tatay. 4 Agbebego narin
mandian agod mga mainabo ra, mademdeman ming pinatakō rang lagi
ong nindio tang natetenged ong nira."

Ang obra tang Ispirito Santo

"Ang mga bagay ang nang mainabo ong nindio, indi pang lagi binego
tanopa sia tenged ka-peno pa nindio. 5 Mandian agbebego ra tenged
magbaliko ra ong nanobol ong yen. Piro angay bato maski tata ong
nindio anda enged ay pane-ma mga ong ariopa paning? 6 Asia tenged
sigoro pamagsinti amo ta mo-ya natetenged ong mga bagay ang ba-lo
lamang binego ong nindio. 7 Piro dapat mata-wanan mi, ang pagalino
tarin ong kalibotan ay para ong ikakao-ya mi. Tenged mga indio maga-
lin, ang Manigtabang, ang yay ang Ispirito Santo, indi paning ong nindio.
Piro mga magalino, ipekelo tanandia tarin agod tomabang ong nindio.
8 Mga komabot tanandia, ipaita na ong mga taw ang sakep tang kalibotan
ang na nga mali tang aggisipen nira natetenged ong onopa enged tang
kasalanan ig mga sinopay mato-lid, ig mga monopa tang pagorosgaren
tang Dios. 9 Ipaita na ong nira nga pamagkatalak tanira tenged indi
tanira pamagto ong yen. 10 Ipaita na mga sinopa tang mato-lid tenged
yo magbaliko ra ong Dios ang Tatay, ig indio ra itaen ming moman.
11 Ipaita ka tang Ispirito mga monopa tang pagorosgaren tang Dios,
tenged nasintinsian dang silotan si Satanas, ang yay ang pangolokolo
ong mga taw ang sakep tang kalibotan ang na.
12 "Doro pa rin tang yaningo ong nindio, piro belag pa ta kaya
mi. 13 Piro mga komabot da tang Ispirito Santo, ang yay ang Ispirito
tang kamatodan, tanandia tang magtoldok ong nindio tang tanan ang
kamatodan natetenged ong Dios. Indi tanandia magbitala ong sadiling
kaliagan na lamang, kondi ang onopay gaba-yan na ong Dios ang Tatay,
ya kay ang yaning na ong nindio. Ig ipatako na tang onopay mainabo ong
parakaboton. 14 Ang Ispirito magtorol ta mabael ang dengeg ong yen,
tenged ang mga bitalao mismo tang yaning na ong nindio. 15 Ganingo
ang mga bitalao yay ang yaning tang Ispirito ong nindio, tenged mga
onopa tang bitala tang Tatayo, ya kay ang yen."

Ang kapongawan teltan ta kalipayan

16 Ganing pa si Jesus ong mga sinagpan na, "Indi ra lamang maboay,
indio ra itaen mi. Piro mata-lib tang indi ka lamang maboay ang timpo,
itaeno si nindiong moman."
17 Animan ang doma ong mga sinagpan ni Jesus namagtere-ma te-man
tang ganing, "Onopa bato tang maliag nang yaning? Angay bato ganing
tanandia indi ra lamang maboay, indi ra itaen ta tanandia, piro mata-
lib tang indi lamang maboay ang timpo, itaen ta si ka onong oman? Ig
ganing pa, tenged magbalik ono ong Tatay na. 18 Onopa bato tang maliag
nang yaning, 'Indi ra lamang maboay'? Indi ita baya maintindi!"
19 Gata-wanan ni Jesus ang gangaliliag ka rin tanirang mamane-ma
ong nandia, animan ganing tanandia ong nira, "Pamagtere-ma te-man
amo atan natetenged ong inaningo ang indi ra lamang maboay indio ra
itaen mi, piro mata-lib tang indi lamang maboay ang timpo, itaeno si
nindiong moman. 20 Ong matod, ang mga taw ong kalibotan ang indi
pangilala ong yen, mangalipay ta mo-ya ong mainabo ong yen. Piro
yamo, mamagini-yak amo tenged ong sobrang sinti mi. Piro indi lamang
maboay, ang kapongawan ming asia malipat ig teltan ta kalipayan.
21 Pario ong babay ang pagpasit. Aggagoantaen na tang kasitan tenged
mangana ra. Piro mga maloa ngani tang mola, malipatan na ra tang
napasaran nang kasitan. Galipay da tanandia tenged nataw da tang

ana na. 22 Pario ka ong nindio, pamagsinti amo ka mandian, piro mga
mamaginitan ita sing moman, mangalipay amo ta mo-ya. Ig indi enged
makalaw ong nindio ta maski sinopa tang kalipayan ang asi.
23 "Ong kaldaw ang asi, anda ray kaministiran ang mane-ma amo pa
ong yen. Ong matod, maski onopay pa-dolon mi ong Tatayo ong arano,
asia i-dol na ong nindio. 24 Asta mandian, indi amo pa pama-dol ta maski
onopa ong arano. Mama-dol amo, ig sia marisibi amo, agod magimong
bogos tang kalipay mi."

Dineg da ni Jesus tang kalainan tang kalibotan

25 Ganing pa si Jesus, "Ang mga bagay ang na agganingo ong nindio
ong paggamito ta mga palimbawa. Piro komabot tang kaldaw ang indio
ra maggamit ta mga palimbawa. Idiritsō ra lamang ipatako ong nindio
tang natetenged ong Tatayo. 26 Ong kaldaw ang asi, indio ra mama-dol
ong nandia para ong nindio. Yamo ra mismo tang mama-dol ong nandia
ong arano, 27 tenged ang Dios ang Tatay mismo paggegma ong nindio.
Aggegman amo tang Tatay tenged aggegmano nindio, ig pamagparet
amo ang yo nagalino ong nandia. 28 Nagalino ka kaman ong Dios ang
Tatay ig napaningo tarin ong kalibotan. Ig mandian magalino ra tarin ig
magbalik ong nandia."
29 Dayon ang minaning tang mga sinagpan ni Jesus, "Asia, mayag da
tang mga pamitala mo! Tenged diritso lamang ang india ra paggamit
ta palimbawa. 30 Mandian gasigoro amen dang gata-wanan mo tang
tanan ang bagay. Maski indi pa gapane-ma ong nio tang tatang taw, gata-
wanan mo rang lagi tang onopay gisipen na. Animan pamagparet ami ra
ang yawa nagalina ong Dios."
31 Siminabat si Jesus, "Onopa, pamagto amo ra ong yen mandian?
32 Piro tandan mi: Komabot tang oras, ig kiminabot da mandian, ang
yamong tanan mamagbelag-belag. Mamansiolik amo ig bo-wanano
nindio. Piro maski bo-wanano nindio, may aromano pa ka enged tenged
ang Dios ang Tatay aromanong pirmi. 33 Animan mandian ang tanan ang
narin sinayodo ra ong nindio agod indi magoloan tang isip mi, tenged na-
pen amo ra ong yen. Mapasar amo ta kaliwagan ong kalibotan ang na,
piro papoirsaen mi tang nem mi! Ang tanan ang kalainan tang kalibotan
dinego ra."

17

Nangadi si Jesus para ong mga sinagpan na

1 Pagatapos ang minitala si Jesus, simininga ra tanandia ong langit ig
minaning, "Tatayo, kiminabot da tang oras. Padengegan mo kay tang
Ana mo, agod ang Ana mo mapagtorol ka ta dengeg ong nio. 2 Tenged
sindolano nio ta podir ang maggaem ong tanan ang taw, agod magtorolo
ta kaboing anday kataposan ong tanan ang mga taw ang sindol mo ong
yen. 3 Magkatinir tanira tang kaboing anday kataposan mga mangilala
tanira ong nio, ang matod ig tambilog lamang ang Dios, ig mga mangilala
ka ong yen, ang sinobol mo. 4 Mandian nataposo ra tang tanan ang
pinaboat mo ong yen, ig ong maning don napagtorolo ra ta mabael ang
dengeg ong nio tani ong tanek. 5 Animan mandian, Tatay, padengegano
si nio atan ong podir mo, pario asing aromano pa nio ba-lo bindoat tang
kalibotan.

6 “Pinailalā ra yen ong mga taw ang nang pinilik mo ong kalibotan ig
sindol mo ong yen. Tanira nio ig inintriga mo tanira ong yen. Sinoman
nira tang mga tobol mo, 7 ig mandian gangatako ra tanirang ang tanan
ang sindol mo ong yen, ong nio enged nagalin. 8 Tenged mga onopa tang
inaning mo ong yen, ya kay ang sinoldoko ong nira, ig rinisibi ka nira.
Ig mandian gangatako ra enged ang yawa mismo tang pinagalinano ig
yawa ka tang nanobol ong yen.

9 “Animan, Tatay, pangadio para ong mga sinagpanong narin. Belag
ta maning ang pangadio para ong tanan ang taw ong kalibotan. Ang
agpangadio lamang ay ang mga taw ang sindol mo ong yen tenged tanira
nio. 10 Ang tanan ang nio ay yen. Ig ang tanan ang yen ay nio. Ig yo
agpadengegano tenged ong nira. 11 Indi ra lamang maboay, magalino
ra ong kalibotan ang na ig magbaliko ra atan ong nio. Piro tanira
mangabo-wan pa tani. O, Tatay ang Sagrado, bantayan mo kay tang
mga taw ang na ong gaem mong mismo ang sindol mo ong yen, agod
magimong tata ra lamang tanira, pario tang ita tata lamang. 12 Asing
aromano pa nira, binantayano tanira ong gaem mong sindol mo ong yen.
Binantayano tanira ta mo-ya, ig maski tata ong nira anday napatay, poira
lamang ong tambilog ang dapat enged silotan ang i-lek ong impirno
agod magmatod tang na-tang dang lagi ong Kasolatan. 13 Indi ra lamang
maboay, magbaliko ra atan ong nio, Tatay. Animan mintras tanio pa ong
kalibotan, agpangadio tang mga bagay ang na para ong mga sinagpano
agod bogos ang marisibi nira tang kalipayan ang magalin ong yen.
14 Sindolo ra ong nira tang mga bitala mo ig yay sia animan gasilagan
tanira tang mga taw ang sakep tang kalibotan ang na. Gasilagan tanira
tenged belag da tanira ta pario tang mga taw ang asi, pario ong yen ang
belago ka ta pario nira. 15 Indio pagampo ang komiten mo tanira ong
kalibotan, kondi ilibri mo kay tanira ong ni Satanas. 16 Belag tanira ta
pario tang mga taw ang sakep tang kalibotan ang na, pario ang yo belago
ka ta pario nira. 17 Animan boaten mo kay tanirang mga sagradong
sinakepan mo ong tabang tang bitala mo, ang yay ang kamatodan.
18 Na agpa-dolono ong nio tenged mga monopa yo sinobolo nio tani
ong kalibotan, ya kay mandian tobolono ra ka tanira ong mga taw ong
kalibotan. 19 Ig para ong nira, agbobolontado ra tang sadilio ong nio,
agod bogos tanirang magimong mga sagradong sinakepan mo.

20 “Belag lamang tanira tang agpangadio, kondi asta ang tanan ang taw
ang mamagto ong yen tenged ong pagtoldok nira. 21 Tatayo, agpa-dolono
ong nio ang magimong tata lamang tanirang tanan. Mga monopa yawa
tani ong yen ig yo atano ong nio, balampa magimong tata lamang tanira
ong yaten, agod mamagparet tang mga taw ong kalibotan ang yawa
tang nanobol ong yen. 22 Ang dengeg ang sindol mo ong yen, sindolo ka
ong nira agod magimong tata lamang tanira pario tang ita tata lamang.
23 Maliag yaning mga monopa yawa tani ong yen, yo ya ka ong nira agod
magimong tata lamang enged tanira. Ong maning don, mata-wanan
tang mga taw ong kalibotan ang yawa tang nanobol ong yen ig aggegman
mo tanira pario tang paggegma mo ong yen.

24 “O Tatay, galiagano ang ma-pen ka ong yen atan mismo ong langit
tang mga taw ang inintriga mo ong yen, agod itaen ka nira tang mabael
ang dengeg ang sindol mo ong yen. Sindolano nio tang dengeg ang
na tenged asing indi pa gaboat tang kalibotan, ginegmanong lagi nio.

25 Tatayong mato-lid, ang mga taw ang sakep tang kalibotan ang na,
indi gailala ong nio. Piro yo gailalao ong nio. Ig gata-wanan tang mga
aromanong na ang yawa tang nanobol ong yen. 26 Pinailalā yen ong
nira, ig ipailalā pa ka enged yen agod bogos ang mapasaran nira tang
paggegma mo ong yen, ig agod yo mismo atano kang pirmi ong nira."

18

Dinep si Jesus
(Mateo 26:47-56; Marcos 14:43-50; Lucas 22:47-53)

1 Pagatapos ni Jesus ang nangadi, napanaw tanandia aroman na tang
mga sinagpan na. Namansila-ted tanira ong dobali tang soba tang
Cedron ig don tanira namansipaning ong tatang mala-bang ang logar
ang lindoakan ta mga ayo. 2 Ang logar ang narin gatoman ka tang traidor
ang si Judas tenged pirming pamansipaning don da Jesus may ang mga
sinagpan na. 3 Animan napaning ka don si Judas, pagated tang mga
sondalong taga Roma asta ang mga goardia tang Timplo ang sinobol
tang mga Pariseo ig ang mga pangolokolong padi. May ekel nirang mga
tolok, mga lampara asta mga armas. 4 Gata-wanan dang lagi ni Jesus tang
tanan ang mainabo ong nandia, animan binagat nang lagi tang mga taw
ang asi ig minaning, "Sinopay agdilemen mi?"
5 Siminabat tanira, "Si Jesus ang taga Nazaret."
Ganing si Jesus ong nira, "Yo si Jesus."
Mandian, si Judas, ang nagtraidor ong nandia, don kang aroman tang
mga taw ang asi. 6 Pagabitala ni Jesus ang ganing, "Yo si Jesus," golping
nangatras tang mga taw ig nangatomba ong tanek.
7 Oman sine-ma si tanira ni Jesus, "Sinopa enged tang agdilemen mi?"
"Si Jesus ang taga Nazaret," tang sabat nira.
8 Siminabat si Jesus, "Ganingo ra ong nindio, yo si Jesus. Mga yo tang
agdilemen mi, pabayan mi lamang mapagalin tang mga aromanong na."
9 Maning ta na tang bitala ni Jesus agod magmatod tang inaning na rang
lagi tanopa sia ong Dios ang ganing, "Tatayo, anda enged ay napatay
maski tambilog ong mga taw ang inintriga mo ong yen."
10 Mandian, na pala si Simon Pedro may ekel nang ispada. Golping
binonlok na ig dayon ang tinagpas na tang torobolon tang kalawigan ang
padi ig nalampong tang talinga nang to. Ang aran tang torobolon ang asi
ay si Malco. 11 Oman ganing si Jesus ong ni Pedro, "Itageb mo sia! India
gatako? Kaministiran ang mapasarano tang kaliwagan ang na ang agto-
dol tang Tatayo ong yen."
12 Oman dayon dang dinep si Jesus ig linapot tang mga sondalo ong
pagpangolokolo tang kapitan nira, aroman ka tang mga goardiang Judio.
13 Primiro, don ingkelan nira ong ni Anas ang panogangan ang lali ni
Caifas. Si Caifas ang na yay ang kalawigan ang padi tang mga Judio
asing takon ang asi. 14 Tanandia ka tang naglaygay tanopa sia ong mga
pangolokolo ong mga Judio ang ganing mas mo-ya ono para ong nira
mga tanga tawan lamang tang mapatay kaysa ang bilog ang banoa.

Nagbo-li si Pedro ang ganing indi ono gailala na si Jesus
(Mateo 26:69-70; Marcos 14:66-68; Lucas 22:55-57)

15 Si Simon Pedro asta ang tata pang sinagpan ni Jesus diminaton ka
don. Ang sinagpan ang asi, gailala tang kalawigan ang padi, animan na-
led tanandiang aroman ni Jesus ong kodal tang balay tang padi. 16 Piro si

Pedro nabo-wan don ong loa tang kodal. Animan indi naboay, nagbalik
don tang aroman nang sinagpan ang gailala tang kalawigan ang padi,
ig nagigampang ong babay ang manigbantay ong portan, oman pina-led
na si Pedro. 17 Ganing tang babay ong ni Pedro, “Belag bato ta yawa tata
ong mga sinagpan tang taw ang asi?”
“Belag!” tang sabat ni Pedro.
18 Tenged malamig asing labing asi, ang mga torobolon ig ang mga
goardia namagpadet ta koring ig namansi-deng ong palibot na para
magpakinit-kinit. Don minimbeng ka si Pedro ong nira ang nagpakinit-
kinit.

Inimbistigar si Jesus tang kalawigan ang padi
(Mateo 26:59-66; Marcos 14:55-64; Lucas 22:66-71)

19 Mandian, inimbistigar si Jesus tang kalawigan ang padi natetenged
ong mga sinagpan na ig ong mga agtotoldok na. 20 Siminabat si Jesus ang
ganing, “Yo indio pagtoldok ong talok. Pirmiong bibitala ong talongan
tang tanan. Tenged pagtoldoko mismo ong mga simban ig ong Timplo,
ang palagsimetan tang tanan ang mga Judio. 21 Angay yo tang agte-maen
mi? Ang mga taw ang nangabasi ong yen tang dapat te-maen mi. Sia
gata-wanan nira tang onopay sinoldoko.”
22 Pagabitala ni Jesus ta na, sinampaling tanandia tang tata ong mga
goardia ang ke-deng alenget ong nandia. “Angay maning atan tang
pagsarabaten mo ong kalawigan ang padi?” ganing tang goardia.
23 Siminabat si Jesus, “Mga may inaningong malain, isayod mo. Piro
mga anda, angay sinampalingo nio?”
24 Oman, asing aglapoton pa si Jesus, pinekel da tanandia ni Anas don
ong ni Caifas, ang yay enged ang kalawigan ang padi asing takon ang asi.

Nagbo-li sing oman si Pedro natetenged ong ni Jesus
(Mateo 26:71-75; Marcos 14:69-72; Lucas 22:58-62)

25 Asing oras kang asi, don pa si Simon Pedro ong loa ang pagpakinit-
kinit ong apoy. Sine-ma tanandia tang mga taw don ang ganing, “Belag
bato ta yawa tata ong mga sinagpan tang taw ang asi?”
Nagbo-li si si Pedro ang ganing, “Belag baya!”
26 Mandian may don ka ang tatang torobolon tang kalawigan ang padi
ig parinti tang taw ang asing tinagpas ni Pedro tang talinga na. Ganing
tanandia ong ni Pedro, “Midio yawa ka kaman tang initao ang aroman
ni Jesus don ong kayoan!” 27 Piro nagbo-li sing oman si Pedro. Ig ya kay
ang pagpanolōk tang mano.

Pinatalonga si Jesus ong gobirnador ang si Pilato
(Mateo 27:1-2, 11-14; Marcos 15:1-5; Lucas 23:1-5)

28 Magalin ong ni Caifas, ingkelan si Jesus tang mga pangolokolong
Judio don ong palasio tang gobirnador. Maga pang pisan asing oras
ang asi. Pagakabot nira don ong palasio, ang mga Judio indi maliag
ang tenled tenged galenget da tang Pista tang Pagta-lib tang Anghil, ig
sigon ong toromanen nira, mga tenled tanira ong balay ta belag ta Judio,*
bawal da ong nira ang ma-pen ang mamangan ong pista nira. 29 Animan
si Pilato tang limindoa ong nira ig minaning, “Onopa tang riklamo mi
kontra ong taw ang na?”

* **18:28** 18:28 Ong pama-dek tang mga Judio, maboling tang mga taw ang belag ta Judio, tenged indi tanira pamagosoy ong toromanen tang mga Judio. Telekan ong Bokabolario, ong “Belag ta Judio.”

30 Siminabat tang mga Judio ang ganing, “Mga indi nagboat ta malain,
indi ingkelan amen tarin ong nio!”
31 Ganing si Pilato ong nira, “Ala, bala amo ang magosgar ong nandia
sigon ong katobolan mi.”
Piro siminabat tanirang ganing, “Yaming mga Judio, anday podir
amen ang magsintinsia ta kamatayen ong maski sinopa.” 32 Maning ta
na tang binitala nira agod ong ori magmatod tang inaning ni Jesus mga
monopa tanandia mapatay.
33 Animan dayon ang siminled si Pilato ong palasio. Pinagoy na si Jesus
ig sine-ma na ang ganing, “Onopa? Matod ang yawa tang adi tang mga
Judio?”
34 Siminabat si Jesus, “Onopa? May nagbeg ong nio natetenged ong
yen? Obin sia sadiling isip mo lamang?”
35 Ganing si Pilato, “Angay? Pabetang mo ong yen tatang Judio? Ang
mga kasimanoa mong Judio ig ang mga pangolokolong padi mi mismo
tang namagekel ong nio tarin ong yen! Angay? Onopay bindoat mo?”
36 Ganing si Jesus ang siminabat, “Ang paggaraemeno bilang adi belag
ta pario ong paggaraemen tang mga adi tarin ong kalibotan ang na.
Tenged mga maning don, magigbatok ka rin tang mga tawano agod
indio madep tang mga pangolokolong Judio. Piro ong matod, ang
paggaraemeno bilang adi belag ta pario tang mga adi ong kalibotan ang
na.”
37 Animan ganing si Pilato, “Maliag yaning adia ka kaman!”
Siminabat si Jesus, “Yawa ra ka tang naganing! Ig yo napaningo
tarin ong kalibotan ig nagimong taw para magpatako ong mga taw
natetenged ong kamatodan. Ig ang maski sinopay galiliag ang matako
tang kamatodan, pamamasi ong yen ang mga bitala.”
38 Ganing si Pilato, “Onopa enged tang kamatodan?”

Sinintinsian si Jesus ta kamatayen
(Mateo 27:15-31; Marcos 15:6-20; Lucas 23:13-25)

Pagabitala ta si ni Pilato, dayon sing oman ang limindoa don ong mga
Judio ig ganing ong nira, “Anda kay initao ang kakamalian ong taw ang
na para sintinsian. 39 Piro sigon ong kaogalian mi, kada Pista tang Pagta-
lib tang Anghil, dapat magpalpato ta tatang priso. Onopa? Palpatano
para ong nindiong mga Judio tang adi ming narin?” 40 Namansisabat
tang mga taw ang pamaginiteg, “Indi! Belag ta tanandia! Si Barabbas
tang palpatan mo!” Si Barabbas ang na tatang ribildi.

19

1 Animan pinakomit ni Pilato si Jesus ig pinalatigo. 2 Namagboat tang
mga sondalo ta korona-koronang poros tenek oman pinakorona nira
ong ni Jesus. Pinatokan nira ta kapang granati* bilang intirimis, 3 oman
kada tata agpalenget ong nandia ang ganing “Biba ong adi tang mga
Judio!” Ig agtampalingen pa nira.
4 Limindoa sing oman si Pilato don ong mga Judio ig minaning,
“Ipaloao ra tanandia tarin ong nindio agod itaen ming anda enged ay
kakamalian ang initao ong nandia.” 5 Animan pinaloa si Jesus ang

* **19:2** 19:2 Ang kolor ang “granati” yay ang kolor ang bagay ong lambong ta adi. Animan pinatokan nira si Jesus tang kapang granati agod boat-boaten nirang midio ading intirimis.

pagkorona ra ta tenek ig pagtok ta sing kapang granati. Ganing si Pilato
ong mga Judio, “Telekan mi! Nani ra tang taw!”
6 Pagaita ong ni Jesus tang mga pangolokolo ong mga padi ig ang
mga goardia tang Timplo, dayon ang namansiteg ang ganing, “Ilansang
tanandia ong kros! Ilansang ong kros!”
Ganing si Pilato ong nira, “Ala, komiten mi tanandia! Yamo tang
balang maglansang ong kros! Yo, anda enged ay initao ang talak na para
sintinsian.”
7 Siminabat tang mga Judio, “Piro sigon ong yamen ang katobolan, ang
taw ang na dapat ang patayen, tenged pangambong tanandia tang Ana
tang Dios.”
8 Pagabasi ta si ni Pilato, mas inledan da tanandiang sintinsian na si
Jesus. 9 Animan ingkelan na sing oman si Jesus ong teled tang palasio
ig sine-ma na si, “Taga ariapa enged?” Piro indi siminabat si Jesus.
10 Animan ganing si si Pilato, “Angay india somabat ong yen? India
gatako ang poidiang palpatan ta obin ipalansang ong kros?”
11 Ganing si Jesus ong nandia, “Yawa, anda enged ay maboat mo ong
yen mga india sindolan tang Dios ta gaem. Animan mas mabelat tang
kasalanan tang mga namagekel ong yen tarin ong nio.”
12 Pagabasi ni Pilato ta asi, nagdilem pa enged tanandia ta midios para
malibri na si Jesus. Piro ang mga Judio namaginiteg ang ganing, “Mga
palpatan mo tang taw ang asia, maliag yaning yawa pangontrā ong Adi
tang Roma!† Tenged ang maski sinopay pangambo ang tanandia adi ay
kasoay tang Adi tang Roma.”
13 Pagabasi ni Pilato tang inaning nirang asi, dayon ang laging ingkelan
na si Jesus ong loa. Oman kiminarong si Pilato don ong palagosgaran,
don ong logar ang aggoyan “Ang Plataporman Bato.” (Mga ong bitalang
Hebreo, “Gabata.”)
14 Ang kaldaw ang asi bispiras da tang pista ig ko-to ra. Mandian
ganing si Pilato ong mga Judio, “Telekan mi! Nani ra tang adi mi!”
15 Piro sigi lamang tang initeg nira ang ganing, “Patayen tanandia!
Patayen tanandia! Ilansang ong kros!”
Ganing si Pilato, “Onopa? Ipalansango ong kros tang adi mi?”
Ganing tang mga pangolokolong padi ang siminabat, “Anday domang
adi amen poira ong Adi tang Roma!”
16 Animan ong ori, inintriga ni Pilato ong nira si Jesus para ilansang
ong kros.

Linansang si Jesus ong kros
(Mateo 27:32-44; Marcos 15:21-32; Lucas 23:26-43)

Kinomit da si Jesus tang mga sondalo‡ 17 ig limindoa tanira ong
siodad. Pinatakan nira ong nandia tang kros na paning don ong logar
ang aggoyan ta “Logar tang Doli ta Kolo.” (Mga ong bitalang Hebreo,
“Golgota.”) 18 Pagakabot don, dayon ang linansang nira si Jesus ong kros.
May doroa kang taw ang pinadengan nira ong nandia ang linansang.
Ang kros tang tambilog gampir ong to ni Jesus, ig ang tata gampir ong
wala. Si Jesus ong pagtetengan nira. 19 Nagpaboat si Pilato ta karatola
ig pinakabit na ong kros ni Jesus. Maning ta na tang nasolat don:
“Si Jesus ang taga Nazaret, ang Adi tang mga Judio.” 20 Sinolat narin

† **19:12** 19:12 Ang “Adi tang Roma” aggoyan ta “Cesar” mga ong bitalang Grigo. ‡ **19:16** 19:16 Ang mga sondalong narin sondalo tang Adi tang Roma.

ong mga bitalang Hebreo, Latin, may Grigo, ig dorong mga Judio tang
nangabasa tenged ang logar ang pinaglansangan ong ni Jesus alenget
lamang ong siodad. 21 Animan, pagabasa ta na tang mga pangolokolong
padi, namansipaning don ong ni Pilato ig namagriklamo ang ganing,
“Belag ta ‘Adi tang mga Judio’ tang isolat mo, kondi ‘Ang taw ang na
ganing tanandia ono tang Adi tang mga Judio.’ ”
22 Piro siminabat si Pilato. “Ang onopay sinolato don, nasolat da!”
23 Mandian, asing si Jesus nalansang da tang mga sondalo, kinomit
nira tang lambong na ig pinarti-parti nira ta epat, kada sondalo tang
parti. Pagatapos, kinomit ka nira tang lambong nang maboat ang panta-
paw. Na anday sino-patan na, tenged diritso tang pangabel. 24 Animan
namagarampang-ampang tang mga sondalo ang ganing, “Indi ra lasiken
ta na. Mamagparabonlokan ita ra lamang agod mata-wanan ta mga
sinopay makomit.” Maning ta sia tang nainabo agod magmatod tang na-
tang ong Kasolatan ang ganing,
“Pinagparti-partian nira tang lambongong agtotoko,
ig namagpabonlokan pa tanira para ong lambongong maboat.”§
Ig maning kaman don tang bindoat tang mga sondalo.
25 Mandian, don ong binit tang kros ni Jesus ke-deng tang nanay na
may ang logod ang babay tang nanay na, asta si Mariang katawa ni
Cleopas. Don ka si Maria Magdalena. 26 Pagaita ni Jesus ong ni nanay na
ig ong sinagpan nang agmalen na ta mo-ya ang ke-deng ka don, ganing
tanandia ong nanay na, “Nanay, asia tang ana mo.”
27 Oman ganing ka ong sinagpan nang asi, “Tangay, asia tang nanay
mo.” Ig mimpisa don, si Maria don da ministar ong balay tang sinagpan
nang asi.

Ang pagapatay ni Jesus
(Mateo 27:45-56; Marcos 15:33-41; Lucas 23:44-49)

28 Pagatapos ta si, gata-wanan ni Jesus ang tapos da tang tanan ang
bagay, animan agod magmatod tang na-tang dang lagi ong Kasolatan,
ganing tanandia, “Agkoaweno ra.”*
29 May tatang tereldan don ang may teled nang maka-lem ang bino.
Nangomit tanira ta ispongha ig sine-me nira ong irinemen ang asi.
Pagatapos, sina-ket nira ong kapotan tang tanga ta iloloak ang isopo,
oman dinoydoy nira ong anga ni Jesus para ipasepsep.† 30 Pagase-sep
na ta si, ganing tanandia, “Tapos da!” Oman siminokok tanandia ig
nabontok da tang linawa na.

Sina-sak tang silid ni Jesus

31 Ang kaldaw ang asi, Kaldaw ang Palagsimpan.‡ Ang mga Judio indi
gangaliag mga ang sinangoni tang mga linansang ong kros mangabo-
wan don, tenged maramal Kaldaw ang Igperenay ig pista kang dorog
kaimportanti ong nira. Animan namagigampang tanira ong ni Pilato
mga poiding panlapiken tang mga bisit tang mga taw ang linansang,
agod madaling mangapatay ig makomit da tang mga sinangoni nira ong
kros. 32 Animan pinaningan tang mga sondalo ig pinanlapik nira tang

§ **19:24** 19:24 Salmo 22:18 * **19:28** 19:28 Salmo 22:15 † **19:29** 19:29 Salmo 69:21 ‡ **19:31** 19:31 Para ong mga Judio, ang kaldaw ang Biyernes ay Kaldaw ang Palagsimpan para ong Kaldaw ang Igperenay nira. Ang Kaldaw ang Igperenay nira ay pagimpisa ong kaldaw ang Biyernes mga gakorop da tang kaldaw, tegka Sabado ong pagakorop si tang kaldaw.

mga bisit tang doroang taw ang linansang ang kadengan ni Jesus. 33 Piro
pagakabot nira ong ni Jesus, inita nira ang patay da pala. Animan indi
ra linapik nira tang mga bisit na. 34 Piro ang bindoat tang tata ong
mga sondalo don, sina-sak na ta bangkaw tang silid ni Jesus ig golping
limindoa tang dogo may wi. 35 Ang mismong naita yay ang pagpamatod
natetenged ong mga bagay ang na agod mamagparet amo. Tama tang
pagpamatod na, ig gata-wanan nang poros matod tang agbabalita na.
36 Ig ang mga bagay ang na nainabo enged agod magmatod tang na-tang
ong Kasolatan ang ganing, "Anda enged ay malapik maski tata ong mga
doli na."§ 37 Ig may na-tang pa ong Kasolatan ang ganing, "Pa-dekan nira
tang taw ang sina-sak nira."*

Ang paglebeng ong ni Jesus
(Mateo 27:57-61; Marcos 15:42-47; Lucas 23:50-56)

38 Pagatapos ta si, napaning si Jose ang taga Arimatea don ong ni Pilato
para maglisinsia mga poiding komiten na tang sinangoni ni Jesus ong
kros. Si Jose ang na tata ka ong mga pamagto ong ni Jesus, piro talok
lamang tenged geldan tanandia ong mga pangolokolong Judio. Pinag-
nan ni Pilato si Jose, animan dayon ang kinomit na tang sinangoni ni
Jesus. 39 Siminabid ong nandia si Nicodemo, ang yay ang napaning may
tatang labi ong ni Jesus. Si Nicodemo, may ekel nang mabanglong bolong
ang pambalsamo ang pinagsamporang mira may alo vera. Ang simbang
na mga tolong polok may epat ang kilo. 40 Animan pagakomit nira
tang sinangoni ni Jesus, tinabed-tabedan nira ta mga abel ang kolit ang
bintangan tang bolong ang asi, sigon ong kaogalian tang mga Judio ong
mga patay nira. 41 Mandian, don alenget ong logar ang pinaglansangan
ong ni Jesus, may tatang logar ang lindoakan ta mga ayo, ig don may ba-
long bindoat ang lebengan ang midio koiba (lebengan ang koiba) ang
indi pa galbengan. 42 Animan tenged Kaldaw ang Palagsimpan tang mga
Judio ig alenget lamang tang koibang asi, don da lamang limbeng nira si
Jesus.

20

Naboing oman si Jesus
(Mateo 28:1-8; Marcos 16:1-8; Lucas 24:1-12)

1 Pagkabot tang kaldaw ang Dominggo, asing maki-lep ki-lep pa,
napaning da si Maria Magdalena (ang taga Magdala) ong lebengan ni
Jesus. Kinabotan nang nakomit / (napaligid) da tang (mabael ang) batong
agdadapa ong portan tang lebengan. / (anga tang koiba.) 2 Pagaita na,
dayon tanandiang nanikad ig napaning ong ni Simon Pedro may ong
sinagpan ang agmalen / (agpalanggaen) ni Jesus ta mo-ya. Ganing si
Maria ong nirang doroa, "Dali! Kinomit tang (sinangoni tang) Gino ong
lebengan! Indi mata-wanan amen mga ong aripa ingkelan!"
3 Animan pagabasi ni Pedro may ang sinagpan ang asi, (aroman
nang sinagpan,) dayon ang laging namansipaning don ong lebengan.
4 Namagsinikad tanirang doroa, piro tenged mas madasig tang tatang
sinagpan, tanandia tang na-kaw ang nakabot. 5 Dayon tanandiang
siminokok ig simininek ong teled tang lebengan ang asing midio koiba.
/ (ong teled tang koiba.) Inita na don tang mga abel ang kolit ang

§ **19:36** 19:36 Salmo 34:20 * **19:37** 19:37 Zacarias 12:10

ginamit ong paglebeng ong ni Jesus, piro indi tanandia siminled. 6 Oman
kiminabot da ka si Simon Pedro ig nagdiritso tanandiang siminled ong
lebengan. / (ong koiba.) Inita na ka tang abel ang kolit 7 asta ang ta-leng
ang binongot ong kolo ni Jesus. Ang ta-leng ang asi sinipig ig na-tang ong
tatang binit, galbag ong domang mga abel. 8 Siminled da ka tang tatang
asi ang na-kaw ang kiminabot, ig pagaita na, nagparet ang lagi ang naboi
rang oman si Jesus. 9 Piro maski maning don, indi pa gaintindian nira
tang maliag yaning tang na-tang ong Kasolatan ang ganing kaministiran
maboing oman si Jesus. 10 Oman namansiolik ang lagi tang doroang mga
sinagpan ang asi.

Napaita si Jesus ong ni Maria Magdalena
(Mateo 28:9-10; Marcos 16:9-11)

11 Mandian, si Maria Magdalena ke-deng pa don ong loa tang leben-
gan (koiba) ang pagini-yak. Mintras pagini-yak, siminokok tanandia
ig simininek ong teled. 12 May inita na don ang doroang anghil ang
pamaglambong ta kolit. Don tanira kakarong ong bintangan tang
sinangoni ni Jesus, ang tata gampir ong may kokoloan ig ang tata gampir
ong kakayan. 13 Ganing tang mga anghil ong ni Maria, “Babay, angay
pagini-yaka?”

Siminabat si Maria, “May nangomit tang sinangoni tang yen ang Gino
ig indio gatako mga ong aripa ingkelan.”

14 Pagabitala ni Maria ta si, minalied tanandia ig may inita nang tatang
lali ang ke-deng don, piro indi nailala na ang asi pala si Jesus. 15 Animan
nane-ma ong ni Maria si Jesus ang ganing, “Angay pagini-yaka? Sinopay
agdilemen mo?”

Piro ang kalaom ni Maria ang laling narin yay ang manigsagod tang
mga papa ta ayo don. Animan ganing tanandiang siminabat, “Mga yawa
tang nangomit tang sinangoni na, itoldok mo kay ong yen mga ong aripa
ingkelan mo agod komiteno.”

16 Ganing si Jesus, “Maria!”

Lagi-lagi siminalonga si Maria ong ni Jesus ig nabitala ong bitalang
Hebreo, “Raboni!” (Ang maliag yaning, “Maistro.”)

17 Ganing si Jesus, “Indio kang lagi biotan mo! Tenged indio pa gabalik
ong Tatayo. Ang boaten mo, paningan mo tang mga logodo ig begen mo
ang yo magbaliko ra ong Tatayo ang ya kay ang Tatay mi, ong yen ang
Dios ang ya kay ang Dios mi.”

18 Animan pinaningan ni Maria Magdalena tang mga sinagpan ni Jesus
ig binalitan na ang inita na tang Gino. Ig bineg na ka ong nira tang
sinoyon ni Jesus ong nandia.

Napaita si Jesus ong mga sinagpan na
(Mateo 28:16-20; Marcos 16:14-18; Lucas 24:36-49)

19 Pagalabi, ang kaldaw kang asing Dominggo, namagsirimet-simet
tang mga sinagpan ni Jesus ong tatang balay. Agtrangkan tang mga
porta tenged dorong eled nira ong mga pangolokolong Judio. Ya kay
ang pagkabot ni Jesus ig kimindeng ong ka-ngan nira. Ganing tanandia,
“Asia ong nindio tang kao-yan tang Dios!”* 20 Oman pinaita na ong
nira tang mga boloat ong kalima na ig ong silid na. Dorong kalipay

* **20:19** 20:19 “Asia ong nindio tang kao-yan tang Dios!” Maliag yaning, agpakabot ni Jesus ong nira tang kao-yan tang Dios.

tang mga sinagpan pagaita nira ong Gino. 21 Ig minaning sing oman
si Jesus, “Asia ong nindio tang kao-yan tang Dios. Mga monopa yo
sinobolo tang Tatayo, ya kay mandian agtobolon amo ka yen.” 22 Oman
lininawan na tanira ig minaning, “Risibien mi tang Ispirito Santo, 23 agod
mga maning among napatawad da tang mga talak ta tatang taw, maliag
yaning pinatawad ka kaman tang Dios. Piro mga maning among indi
gapatawad tang mga talak na, maliag yaning indi ka pinatawad tang
Dios.”

Nagdoadoa si Tomas

24 Mandian si Tomas, ang aggoyan ta Kambal, tata ka ong tampolok
may doroang sinagpan ni Jesus, piro anda don asing napaita si Jesus ong
nira. 25 Animan binalitan tanandia tang mga karomanan nang sinagpan
ang ganing, “Inita amen tang Gino!”

Piro ganing si Tomas ong nira, “Indio enged magparet, asta indi itaeno
tang boloat tang mga lansang ong kalima na ig igolō tang toldoko don, ig
asta indi ka gagolō tang kalimao ong silid nang sina-sak.”

26 Oman, pagata-lib tang walong kaldaw, don si tanirang
namagsirimet-simet ong balay ang asi ig mandian aroman da nira
si Tomas. Maski agtrangkan si tang mga porta piro golpi sing siminled si
Jesus ig kimindeng ong ka-ngan nira ig minaning, “Asia ong nindio tang
kao-yan tang Dios.” 27 Ig minaning ong ni Tomas, “Telekan mo tang mga
kalimao ig igolo mo tang toldok mo tani. Igolo mo ka tang kalima mo
tani ong silido. India ra magdoadoa, magpareta ra.”

28 Dayon ang laging minaning si Tomas ong ni Jesus, “Yawa tang yen
ang Gino ig Dioso!”

29 Ganing si Jesus ong nandia, “Yawa, Tomas, pagtoa ra ong yen tenged
initao ra nio mandian. Piro mas masoirti tang mga taw ang pamagto ong
yen maski indi nangaita ong yen.”

Ang importansia tang librong na

30 Yadi pa enged ang makabebereng ang mga bagay ang bindoat ni
Jesus ang inita mismo tang mga sinagpan na ang indi nagapil ang sinolat
ong librong na. 31 Piro ang mga nasolat tarin, sinolat agod mamagparet
amo ang si Jesus yay ang Cristo, ang Ana tang Dios, ig agod tenged ong
pagto mi ong nandia, magkatinir amo ta kaboing anday kataposan.

21

Napaita si Jesus ong pitong sinagpan na

1 Pagata-lib tang pirapang kaldaw, napaita sing oman si Jesus ong
mga sinagpan na, don ong binit tang baybay tang Talsi tang Tiberias.*
Maning ta na tang nainabo: 2 Pamagtabid da Simon Pedro, Tomas ang
aggoyan ta Kambal, si Natanael ang taga Cana ang sakep tang Galilea,
asta ang mga ana ni Zebedeo, ig doroa pang sinagpan ni Jesus. 3 Mandian
ganing si Simon Pedro ong mga aroman na, “Yo manilawo.”

Ganing tanirang siminabat, “Ta ra! Tomabid ami.”

Animan namansitay tanira ong bilog nirang mabael ig namampalaod.
Piro maski namagdamal da ong laod, andang pisan ay nakomit nira.
4 Asing pangayag-ayag da, may inita nirang ke-deng ong binit tang

* **21:1** 21:1 Talsi tang Tiberias ya kay ang Talsi tang Galilea.

baybay, piro indi nailala nira ang asi pala si Jesus. 5 Linambay tanira
ni Jesus ig ini-gan ang ganing, “Mga tangay, yading nakomit mi?”
“Andang pisan!” tang sabat nira. 6 Oman minaning si Jesus ong nira,
“Ibo-log mi tang lambat mi atan mampir ong to tang bilog mi, ig sia may
makomit mi.”
Animan bino-log nira tang lambat don, ig asing bataken da nira, indi ra
mangadeg tenged kadoro-doroan ang yan tang nakomit nira. 7 Animan
ang sinagpan ang agmalen ni Jesus ta mo-ya tang minaning ong ni Pedro,
“Ang Gino si!”
Pagabasi lamang ni Pedro, dayon ang nagtok tang lambong na, tenged
pagloat tanandia, ig limino-bo ong talsi para paning ong ni Jesus. 8 Ang
mga aroman nang sinagpan namampabaybay da ka ang pamagtay tang
bilog ig pamagbeteng tang lambat ang ponok ta yan. Alenget lamang
tanira ong baybay, sigoro mga siam ang polok ang mitro lamang tang
kalawid nira. 9 Pagatampet nira ong baybay, inita nirang may koring
ang nagbala ra ig may yan ang agkiawen, ig may tinapay ka. 10 Ganing si
Jesus ong nira, “Magekel amo tani ta pirapang bilog ang yan ang nakomit
mi.”
11 Animan siminay si Simon Pedro ong bilog ig bineteng na tang lambat
ong binit tang baybay, ang ponok ta yan ang mababael. Na bali tang
gatos may limampolok may tolong tanan. Piro indi enged nalasik tang
lambat maski maning da don agkayadi. 12 Oman minaning si Jesus ong
nira, “Tani amo, mamamaw ita ra.” Piro gangaeyak tanira ang mane-ma
mga sinopa enged tanandia, tenged gata-wanan nira ang tanandia tang
Gino. 13 Oman kinomit ni Jesus tang tinapay ig sindol na ong nira, asta
ang yan ang kindiaw.
14 Na ya-lo rang bisis ang napaita si Jesus ong mga sinagpan na
pagatapos ang tanandia naboing oman.

Ang inaning ni Jesus ong ni Pedro

15 Pagatapos nirang namamangan, sine-ma ni Jesus si Simon Pedro
ang ganing, “Simon, ana ni Juan, aggegmano nio sobra pa ong mga
aroman mong narin?”
Siminabat si Pedro, “Ee, Gino, gata-wanan mong aggegmana yen.”
Ganing si Jesus, “Animan papanen mo tang yen ang mga karniro.”†
16 Ig sine-ma na si si Pedro ang ganing, “Simon, ana ni Juan, aggegmano
nio?”
Ganing si ka si Pedro, “Ee, Gino, gata-wanan mong aggegmana yen.”
Minaning si si Jesus, “Sagodon mo tang yen ang mga karniro.”
17 Ong ya-lo rang bisis ang te-ma ni Jesus, ganing sing oman, “Simon,
ana ni Juan, aggegmano enged nio?”
Nagsinti ra si Pedro tenged tolo rang bisis ang sine-ma tanandia ni
Jesus mga aggegman na. Animan ganing si Pedro, “Gino, gata-wanan mo
tang tanan ang bagay! Gata-wanan mong agmalena yen!”
Siminabat ka si Jesus, “Papanen mo tang yen ang mga karniro.” 18 Ig
ganing pa, “Asing molā pa, yawa tang panimara tang lambong mo ong
sadili mo ig pagpanawa maski ong ariapa galiag ang paning. Piro tandan
mo: Mga mepeta ra, yonat mo tang mga kalima mo, may maglapot ong
nio ig ekelana nira ong logar ang india galiag ang paning.” 19 Maning ta

† **21:15** 21:15 Ang maliag yaning tang “karniro” tarin belag ta ayep kondi ang mga taw ang pagpasakep ong ni Jesus.

na tang bitala ni Jesus para ipatako na mga monopa mapatay si Pedro,
ig ong kamatayen nang asi, mapagtorol tanandia ta mabael ang dengeg
ong Dios. Pagatapos ta si, ganing si Jesus ong ni Pedro, “Magosoya ong
yen.”‡

Ang sinagpan ang agmalen ni Jesus ta mo-ya

20 Minalied si Pedro ig inita nang dadaton ong nira tang sinagpan ang
agmalen ni Jesus ta mo-ya. Narin yay ang siminandig ong debdeb ni
Jesus asing pamanapon tanira ig nane-ma mga sinopa tang magtraidor
ong nandia. 21 Animan pagaita ni Pedro, ganing tanandia ong ni Jesus,
“Gino, ang taw ang asia, onopay nandiang mapasaran?”
22 Piro siminabat si Jesus, “Mga galiliago ang indi tanandia mapatay
asta magbaliko tarin ong kalibotan, onoray nio? Basta yawa, magosoya
lamang ong yen.” 23 Animan tenged ong inaning ang asi ni Jesus, naban-
tog tang balita ong mga pamagto ang indi ono mapatay tang sinagpan
nang asi. Piro si Jesus indi minaning ta maning don, kondi ganing
lamang, “Mga galiliagong indi tanandia mapatay asta ong pagbaliko,
onoray nio?”
24 Yo tang sinagpan nang asi. Ig yo tang pagpamatod natetenged ong
mga bagay ang na, ig yo mismo tang nagsolat ta narin. Ig gata-wanan
amen ang tanan ang sinolato matod.

Kataposan tang solat

25 Doro pang mga bagay ang bindoat ni Jesus ig mga isolat tang tanan,
sigoro indi magigo ong bilog ang kalibotan tang tanan ang librong
boaten.

‡ **21:19** 21:19 Ang maliag yaning, magosoy ong ni Jesus ong ogali na, mga bitala na, ig ong pagtoldok na ong mga taw.

Pa-kaw ang Bitala ong
Mga Bindoatan
tang mga Apostolis

Ang librong na pagpadayon tang istoria tang **Mo-yang Balita sigon ong ni Lucas**. Tokaw-tokaw, pagsayod tang natetenged ong mga primirong namagto ong ni Cristo, impisa asing tanira sindolan ta gaem ang nagalin ong Ispirito Santo agod magpatako tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesus "ong siodad tang Jerusalem, ong bilog ang mga probinsia tang Judea ig Samaria, asta ra lamang ong kataliposposan tang kalibotan" (1:8).

Dorong bindoatan tang mga apostolis ang si Pedro ig si Pablo tang agsasayod tarin. Ang librong na midio tolay ang pagto-pat tang epat ang ibanghilio (Mateo, Marcos, Lucas ig Juan) ong domang mga solat ang mabasa ta ong agganingen ang "Ba-long Inigoan" obin "Bagong Tipan." Ong pagbasa ta tang Bindoatan, mailala ta tang mga primirong namagrisibi tang mga solat ang asi, ig ong maning ta si mas maintindian ta tang matod ang maliag nirang yaning para ong yaten mandian ong mga kaldaw ang na.

1 Agmalenong Teofilo, ong yen ang primirong libro nasayodo ra tang
tanan ang bindoat ig sinoldok ni Jesus impisa asing tokaw 2 asta ong
kaldaw ang ingkelan tanandia ong langit. Ba-lo tanandia ingkelan ong
langit, ang mga pinilik nang mga apostolis sinoyonan na ong gaem tang
Ispirito Santo. 3 Pagatapos tang pagpinitinsia ni Jesus ong kros, dorong
bisis ang tanandia napaita ong mga apostolis na ig dorong bindoat na
agod masigoro enged tanira ang binoi ra tanandiang oman. Napaita
tanandia ong teled ta epat ang polok ang kaldaw ig nagtoldok tang
natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi. 4 May naminta, asing
aroman pa si Jesus tang mga apostolis, nagordin tanandia ong nira ang
ganing, "Indi amo kang lagi magalin ong Jerusalem, kondi elaten mi tang
Ispirito Santong pinangako tang Dios ang Tatay, ang asing inaningo ra
ong nindio asing tokaw pa. 5 Si Juan nagboniag ong mga taw ta wi, piro
yamo pirapang kaldaw boniagan amo ra ta Ispirito Santo."

Ingkelan si Jesus ong langit

6 Asing namagsirimet-simet si Jesus ig ang mga apostolis na, sine-ma
nira tanandia ang ganing, "Gino, boaten mo rang moman mandian tang
inadian tang Israel?"
7 Ganing tanandiang siminabat, "Ang mga timpo ig mga takon inariglo
ra tang Tatay ong sadiling kaliliagan na. Belag ta kaministiran ang mata-
wanan mi pa. 8 Piro pag kabot tang Ispirito Santo ong nindio, oldan amo
nandia ta gaem, ig magpamatod amo natetenged ong yen ong siodad
tang Jerusalem, ong bilog ang mga probinsia tang Judea ig Samaria, asta
ra lamang ong kataliposposan tang kalibotan."
9 Pagabitala na ta si, ingkelan da tanandia ong langit mintras
pamansipa-dek ong nandia tang mga sinagpan na, asta nampilan tanan-
dia ta onom.
10 Mintras pamansipa-dek pa tanira ong langit, may doroang laling
paglambong ta kolit ang golping napaita ong binit nira. 11 Ganing tanira,

“Yamong mga taga Galilea, angay atan amo pang pamansipa-dek ong
langit? Ang Jesus ang nang kinomit ong nindio ig ingkelan ong langit,
magbalik pa tarin. Inita mi mandian mga monopa tanandia ingkelan
ong langit. Maning atan ka tang pagbaraliken na.”

Ang katelet ni Judas

12 Mandian, namagbalik tang mga apostolis ong Jerusalem ang nam-
agalin ong Bokid tang Kaoliboan, mga tatang kilomitro tang kalawid na
ong siodad. 13 Pagakabot nira ong siodad, nagdiritso tanira ong koarto
ong dibabaw tang balay ang agdayonan nira. Ang mga taw ang na ay
da Pedro, Juan, Santiago, Andres, Felipe, Tomas, Bartolome, Mateo, si
Santiago ang ana ni Alfeo, si Simon ang Makabanoa, ig si Judas ang
ana ni Santiago. 14 Tanirang tanan pirming pamagsirimet-simet para
mamangadi, aroman nira tang mga babay ig si Maria ang nanay ni Jesus,
asta ang mga logod ni Jesus.

15 Pagata-lib tang pirapang kaldaw, namagsimet-simet tang mga pa-
magto ong ni Jesus. Mga tang gatos may doroang polok tanirang tanan.
Dayon ang kimindeng si Pedro ong tokawan nira ig minitala. 16 Ganing
tanandia, “Mga logod, kaministiran ang mainabo tang ga-tang ong
Sagradong Kasolatan, ang pinabitala tang Ispirito Santo ong ni David
asing tokaw natetenged ong ni Judas, ang yay ang nagated ong mga
namagdep ong ni Jesus. 17 Tanandia tata ka ong yamen ang pinilik ni
Jesus, ig aroman amen ong obra amen.”

18 Mandian, ang koartang binayad ong ni Judas ong bindoat nang
anday sayod ay binakal na ta tanek, ig don tanandia nabo-log ang pake-
keb. Nabo-dik tang sian na ig limindoa tang bi-wa na. 19 Ang nainabong
na nabalitan tang tanan ang mga taw ong Jerusalem. Animan ong
sadiling bitala nira pinaranan nira tang tanek ang asi ta Akeldama, ang
maliag yaning “Tanek ang binayadan ta dogo.”

20 Ganing pa si Pedro, “Tenged narin tang inaning ni David ang na-tang
ong libro tang mga Salmo,
‘Pabayan da lamang malangga tang inistaran na,
ig anday paistaren don ang maski sinopa.’*
Ig ganing pa,
‘I-dol da lamang ong doma tang obligasion na.’†

21-22 “Animan dapat mamilik ita ta tanga tawan ang maroman amen
ang magpamatod natetenged ong pagaboing moman ni Ginong Jesus.
Kaministiran tanandia tata ka ong mga taw ang pirming tatabid ong
yamen ong mga kaldaw ang si Ginong Jesus tarin pa ong tanek ang
paglibot-libot ang pagtoldok, impisa asing binoniagan tanandia ni Juan
asta ra lamang ingkelan ong langit.”

23 Animan namilik tanira ta doroang lali--si Matias ig si Jose ang
aggoyan ta Barsabas (ang aggoyan ka ta Justo). 24 Namangadi tanirang
ganing, “Gino, yaway gatako tang mga popotokon tang tanan ang mga
taw. Ipaita mo ong yamen mga sinopa ong nirang doroa tang piliken
mo 25 ang magimong apostolis bilang katelet ni Judas. Tenged si Judas,
bino-wanan na tang obra na asing napaning tanandia don ong logar ang
dapat para ong nandia.”

---

* **1:20** 1:20 Salmo 69:25 † **1:20** 1:20 Salmo 109:8

26 Tapos namagpabonlokan tanira, ig ang aran ni Matias tang nabon-
lok. Animan si Matias na-pen da ong tampolok may tatang mga apostolis.

2

Ang pagkabot tang Ispirito Santo

1 Asing kiminabot tang kakaldawan tang Pentecostes,* namagsirimet-
simet ong tanga balayan tanirang tanan ang pamagto ong ni Jesus.
2 Golping may ingal ang pagalin ong langit, ig mga pama-yan nira midio
mageyep ang babagrong. Poro ra lamang lago-lot tang naba-yan nira
ong intirong balay ang agpagsimet-simetan nira. 3 May inita pa nirang
midio mga dilak ta apoy ang agpababak ong kada tata ong nira. 4 Ig
tanirang tanan ginaeman tang Ispirito Santo ig dayon ang namagbitala
ta sari-saring mga bitala, sigon ong gaem ang sindol ong nira tang
Ispirito Santo.
5 Mandian, don ong Jerusalem may mga Judiong rilihioso ang nam-
agalin ong sari-saring mga logar ong bilog ang kalibotan. 6 Pagabasi
nira tang ingal ang asi, namagsimet-simet da tang mga taw. Doro
tang pagkabereng nira tenged ang kada tata gangabasi tang sadiling
mga bitala nira ang agbibitala tang mga sinagpan ni Jesus. 7 Ong
kabeberengen nira ganing tanira, “Belag bato ta taga Galilea tang tanan
ang asiang pamansibitala? 8 Piro angay? Kada tata ong yaten, ang gaba-
yan ta ong nira mga sadiling bitala ta! 9 Ang doma ong yaten mga taga
Partia, mga taga Media, mga taga Elam, mga gingistar ong Mesopotamia,
ong Judea ig ong Capadocia, ong Ponto ig ong Asia, 10 ong Frigia ig ong
Panfilia, ong Ehipto ig ong mga parting Libia ang sakep tang Cirene. May
mga gingistar ong Roma, mga kapario tang mga Judio asta mga belag ta
Judio ang nala-ted ong rilihion ta. 11 May mga taga Creta ig taga Arabia.
Onora ka enged ang gaba-yan ta ong mga taw ang narin ong yaten ang
sadiling mga bitala tang natetenged ong mga makabebereng ang mga
bindoatan tang Dios?” 12 Nangagolpian tanirang tanan ig belag lamang
ta ge-ley tang kabeberengen nira. Namagte-ma te-man tanira, “Onopa
enged tang maliag yaning tang gainabong narin?”
13 Piro namanginsolto tang doma ang ganing, “Baleng tang mga taw
ang asia!”

Ang bitala ni Pedro

14 Mandian, kimindeng si Pedro ig ang tampolok may tatang mga
aroman na, ig minitala tanandia ong mga taw ta doro kapoirsa. Ganing,
“Mga kasimanoao ang mga Judio ig yamong tanan ang pamansistar tarin
ong Jerusalem! Pama-yan mi ta mo-ya tang yaningo ong nindio. 15 Belag
ta baleng tang mga taw ang narin, pario tang kalaom mi. Alas noibi pa
lamang tang damal-damal! 16 Ang gainabo mandian, yay ang binitala
tang propitang si Joel asing tokaw ang ganing,
17 ‘Narin tang boateno ong mga oring kaldaw,’ ganing tang Dios.
‘Bogos ang i-dolo tang yen ang Ispirito ong tanan ang taw.
Ang mga ana ming mga lali ig mga babay ay mamagpakabot tang yen
ang bitala.
Ang mga soltiros mi mangaita tang mga ipaitao ong nira.
Ig ang mga mepet ming mga lali mamanalakinep.

* **2:1** 2:1 Ang “Pentecostes” tatang pista tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario.

18 Komabot kaman tang mga kaldaw ang bogos ang i-dolo tang yen ang Ispirito
ong tanan ang mga torobolono, mga lali ig mga babay.
Ig mamagpakabot tanira tang yen ang bitala.
19 Magpaitao ta mga makabebereng ang mga bagay ong langit,
ig mga pasinial tarin ong tanek, pario ta dogo, apoy ig madamel ang kato.
20 Mangi-lep tang kaldaw, ig manisinggi tang bolan ang midio dogo,
ba-lo komabot tang makaeled ig makabebereng ang kaldaw ang magos-gar tang Gino.
21 Ig mangalibri tang maski sinopay gomoy ong Gino.' "†
22 Ganing pa si Pedro, "Mga kasimanoao ang mga taga Israel, pamayan mi tang ibitalao. Si Jesus ang taga Nazaret ay sinobol tang Dios. Pinamatodan tang Dios narin ong nindio ong mga milagro, mga makabebereng ang bagay ig mga pasinial ang pinaboat na ong nandia. Gata-wanan mi na, tenged ang tanan nainabo tarin ong nindio. 23 Gata-wanan ang lagi tang Dios asing tokaw pa ang si Jesus yintriga ong nindio tenged yay ang lagi tang plano na. Ig ang bindoat mi, pinapatay mi tanandia ong mga mapinagtalaken ang naglansang ong nandia ong kros. 24 Piro tanandia binoing oman tang Dios ig linibri ong gaem tang kamatayen. Tenged maski kamatayen pa, anday gaem nang magawid ong nandia.
25 Narin tang inaning ni David asing tokaw natetenged ong nandia:
'Gata-wananong pirming tatabid ong yen tang Gino,
ig indio agbo-wanan na, animan indio agkelban.
26 Narin tang dailan ang galipayo ta mo-ya, ig pagdayawo ong Dios!
Ig panalig tang nemo ang maski mapatayo may parakaboton pa tang sinangonio.
27 Tenged ang kalago indi pabayan mo ong logar tang mga patay,
ig indi ka pabayan mong maronot tang sinangonio, yo tang niong sagradong torobolon.
28 Sinoldok mo ra ong yen tang mga dalan ang paning ong kaboi.
Ig tenged pirmiang ka-peno, galipayo ta mo-ya.'‡
29 "Mga kasimanoao," ganing pa si Pedro, "Mga natetenged ong yaten ang kamepet-mepetan ang si David, maningo ta mayag ong nindio, ang tanandia napatay ig limbeng. Ig gata-wanan ta ang asta mandian ang lebengan na atan pa ka. 30 Tanandia propita ig gata-wanan na tang pinangako ong nandia tang Dios, nga ang tata ong mga inampo na magimong ading kapario na.§ 31 Gata-wanan nang lagi tang natetenged ong pagaboing moman tang Cristo.* Animan ganing tanandia ang indi ono pabayan tang kalag na ong logar tang mga patay, ig indi maronot tang sinangoni na.† 32 Si Jesus, yay ang binoi tang Dios. Ig yaming tanan mapagpamatod ong mga bagay ang narin tenged mismong inita amen.
33 Asing pinalawig si Jesus ig pinakarong ong to tang Dios, rinisibi na tang Ispirito Santong pinangako tang Tatay na ang i-dol ong nandia. Ig narin bogos ang sindol na ong yamen, pario tang gitaen ig gaba-yan mi mandian. 34 "Tenged belag ta si David tang kimina-yat ong langit, kondi tanandia tang minaning,

† **2:21** 2:17-21 Joel 2:28-32 ‡ **2:28** 2:25-28 Salmo 16:8-11 § **2:30** 2:30 Salmo 132:11 * **2:31** 2:31 Ang bitalang "Cristo" tatang titolo ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong mga kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario.

† **2:31** 2:31 Salmo 16:10

‘Ganing tang Ginong Dios ong yen ang Gino:
“Komaronga ong yen ang to,
35 asta ra lamang pasokono ong nio tang tanan ang kasoay mo.” ’‡
36 “Animan, dapat ang enged ang mata-wanan tang tanan ang taw ong
banoang Israel ang nang si Jesus ang linansang mi ong kros, yay ang
bindoat tang Dios ang Gino ig Cristo.”§
37 Asing naba-yan narin tang mga taw, natandeg tang mga popotokon
nira, ig ganing tanira ong ni Pedro ig ong domang mga apostolis, “Mga
logod, onopa tang boaten amen?” 38 Siminabat si Pedro, “Magtogat amo
ig bo-wanan mi tang mga kasalanan mi, ig magpaboniag tang kada tata
ong nindio agod ipaita ang nagpasakep amo ong ni Jesu-Cristo.* Maning
ta si, patawaden amo ig marisibi mi tang i-dol tang Dios ong nindio, ang
yay ang Ispirito Santo. 39 Tenged ang pangakong na ay para ong nindio ig
ong mga ana mi, asta ong tanan ang mga taw ang alawid ong yaten, ang
maski sinopay goyan tang Ampoan tang Dios ang palenget ong nandia.”
40 Doro pang inaning ni Pedro ang pagpamatod ong mga binitala na. Ig
agregesen na tanira ang ganing, “Palawid amo ong mga mapinagtalaken
ang taw agod malibri amo.” 41 Animan, ang namagparet ong mga bini-
tala na ay namagpaboniag. Ig ong kaldaw ang asi nadolangan ta tolong
ribong taw tang mga pamagto ong ni Jesus. 42 Padayon tanirang pama-
gadal tang mga agtotoldok ong nira tang mga apostolis, pamagsirimet-
simet bilang mamaglogod ong Gino, pamagsaro† ig pamangadi.

Ang pangaboi tang mga pamagto ong ni Jesus

43 Dorong mga milagro ig mga makabebereng ang mga bagay ang
pinaboat tang Dios ong mga apostolis, animan ang mga taw nagkatinir
ta paggalang ig eled ong Dios. 44 Masinlo tang pagtarabidan tang mga
pamagto ong ni Jesus, ig maski onopay pagkabetang nira pamagparti-
parti tanirang tanan. 45 Agpabakal nira tang mga pagkabetang nira, ig
ang bayad na agparti-partien nira sigon ong kaministiran tang kada tata.
46 Kaldaw-kaldaw pamagsirimet-simet tanirang tanan ong Timplo. Pa-
magsaro‡ tanira bilang mamaglogod ong Gino ong mga balay nira ig pa-
mamangan tanira ang mambeng tang popotokon nira. 47 Pamagdayaw
tanira ong Dios ig gangalipay ka ong nira tang mga taw, ig kaldaw-
kaldaw agdodolang tang Gino ong nira tang mga taw ang aglilibri na.

3

Ang pagpao-ya ong taw ang pilay

1 May naminta alas tris tang apon, oras dang igparangadi, napaning
si Pedro doroa ni Juan ong Timplo. 2 Mandian, don ong Timplo ong
portan ang aggoyan ta “Masinlo,” may tatang taw ang pilay tanandia
mimpisang ipangana. Kaldaw-kaldaw agge-lan tanandia don agod
magpalimos ong mga taw ang pamansi-led ong Timplo. 3 Asing itaen na
si Pedro ig si Juan ang te-led don ong Timplo, nagpalimos tanandia ong
nira. 4 Pina-dekan tanandia tang doroa, ig ganing si Pedro ong nandia,
“Pa-deka ong yamen!” 5 Ang kalaom tang taw, limosan nira ra tanandia,

‡ **2:35** 2:35 Salmo 110:1 § **2:36** 2:36 “Cristo.” Telekan ong Bokabolario. * **2:38** 2:38 “magpaboniag agod ipaita ang nagpasakep amo ong ni Jesu-Cristo.” Ong bitalang Grigo: magpaboniag ong aran ni Jesus † **2:42** 2:42 Ong bitalang Grigo: pamagterenga-tengaen ta tinapay ‡ **2:46** 2:46 Ong bitalang Grigo: pamagterenga-tengaen ta tinapay

animan dayon ka tanandiang napa-dek ong nira. 6 Ganing si Pedro
ong nandia, “Anday koartao ang ma-dolo ong nio. Piro may domang
i-dolo ong nio. Ong gaem ni Jesu-Cristong taga Nazaret, panawa!”
7 Tapos bindiotan ni Pedro tang kalimang to tang taw ig sinabangan
nang kendeng. Lagi-lagi namoirsa tang mga kakay ig mga pokol-pokolan
na. 8 Golpi tanandiang limino-tong kimindeng ig nagpanaw-panaw.
Pagatapos, siminabid tanandiang siminled ong Timplo ang papanaw-
panaw ig lolo-to lo-to ig pagdayaw ong Dios. 9 Inita tanandia tang mga
taw ang papanaw-panaw tanandia ig pagdayaw ong Dios. 10 Ig asing
mata-wanan nirang tanandia pala tang pirming kakarong ig pagpalimos
ong Masinlong Portan tang timplo, pisan ang nangabereng tanira ong
nainabong asi.

Minitala si Pedro ong Timplo

11 Asing pambiot pa tang taw ang asi ong ni Pedro ig ni Juan don ong
logar ang aggoyan ta Alalan ni Solomon, pamansisikad dang agpalenget
tang mga taw ong sobrang kabeberengen nira. 12 Pagaita ni Pedro ong
mga taw, ganing tanandia, “Mga kasimanoao ang mga Israelita, angay
gangabereng amo ta mo-ya? Angay pa-dek amo ta maning atan? Itaben
maning amo ang yami tang nagpapanaw ong nandia ong sadiling gaem
amen, obin bato ong yamen ang pagkamadinioson. 13 Belag ang enged!
Ang Dios ang agtowan ni Abraham, ni Isaac ig ni Jacob, ang yay ang
Dios tang yaten ang kamepet-mepetan, tanandia tang nagboat ta narin
agod padengegan na tang Torobolon nang si Jesus. Si Jesus tang inintriga
mi ong mga aotoridad ig pinangindian mi ong talongan ni Pilato maski
nadisisionan na rang palpatan tanandia. 14 Sinaliodan mi tang Sagrado
ig Mato-lid, ig ang pina-dol ming palpatan tatang manigpatay ta taw.
15 Pinatay mi tang manigtorol ta kaboi. Piro tanandia binoing oman tang
Dios, ig mga tistigos ami ta asia. 16 Ang gaem ni Jesus tang nagpao-ya ong
taw ang nang gailala mi ig agpa-dekan mi. Nainabo narin tenged ong
pagtalig amen ong aran ni Jesus. Pagtalig ka kaman ong ni Jesus tang
bogos ang nagpao-ya ong nandia, pario tang gitaen mi.

17 “Mandian, mga logod, gata-wananong indi naintindian mi tang
mga bindoat mi. Maning ka ta si tang mga pangolokolo ong nindio.
18 Piro ong bindoat ming asia, nagmatod tang pinabalita tang Dios ong
mga propita asing tokaw pa, ang kaministiran ono magpinitinsia tang
Cristo.* 19 Animan magtogat amo ong mga talak mi ig magbalik amo
ong Dios agod komiten na tang mga talak mi, 20 ig komabot tang mga
kaldaw ang oldan amo nandia ta ba-long poirsa. Ig tobolon na ong
nindio si Jesus ang Cristong pinilik na asing tokaw pa. 21 Piro si Jesus don
kang lagi ong langit asta komabot tang timpong ba-lon tang Dios tang
tanan ang bagay, sigon ong inaning na ong mga sagradong propita na
impisa asing tokaw pa. 22 Pario tang inaning ni Moises, ‘Ang Ampoan
ming Dios mamilik ta tata ong nindio ang boaten nang propita pario
ong yen. Kaministiran ang pama-yan mi tang tanan ang yaning na ong
nindio.† 23 Ig ang tanan ang indi mamasi ong propitang asi, ipalbag
tanira ong mga tawan tang Dios ig patayen ang enged.’‡ 24 Animan
ang tanan ang mga propita, magimpisa ong ni Samuel asta ong mga

* **3:18** 3:18 “Cristo.” Telekan ong Bokabolario. † **3:22** 3:22 Deuteronomio 18:15-16 ‡ **3:23** 3:23 Deuteronomio 18:19; Levitico 23:29

diminaton ong nandia, namagpatako tanirang tanan tang natetenged
ong mga gangainabo ong mga kaldaw ang narin. 25 Ang pangako tang
Dios ong mga propita ay para ong yaten ang mga Judio, ig gapil ita
ong sagradong pinaginigoan ang bindoat tang Dios ong mga kamepet-
mepetan ta asing inaning na ong ni Abraham ang, ‘Gamiteno tang mga
inampo mo agod aloyan tang tanan ang mga taw.’§ 26 Animan sindol
tang Dios tang Torobolon na, ig primiro ong yaten pinapaning na agod
aloyan ita ig tabangan itang tanan ang bo-wanan tang mga boat ta ang
anday sasayod.”

4

Pinatalonga si Pedro ig si Juan ong mga opisialis tang banoa

1 Asing bibitala pa si Pedro ig si Juan ong mga taw, namansikabot da
tang mga padi, ang kapitan tang mga goardia ong Timplo, asta ang mga
Saduseo.* 2 Gengerepan tanira tenged pagtoldok si Pedro ig si Juan ong
mga taw ang si Jesus binoi ong kamatayen, ig asia ono pagpamatod ang
maboing moman tang mga patay. 3 Animan dayon ang dinep nira tang
doroa ig pina-led ong prisoan. Ig tenged alikarem da, bino-wanan da
lamang tanirang doroa don ong prisoan asta naramal. 4 Piro dorong
nangabasi ong sinoldok nira tang namagparet. Ang mga lali lamang mga
limang ribo rang lagi.

5 Pagaramal namagbaragat-bagat ong Jerusalem tang mga pan-
golokolo ong mga Judio, ang mga mepet, ig ang mga manigtoldok tang
Katobolan. 6 Don ka tang pangolokolo ong mga padi ang si Anas doroa
ni Caifas, asta si Juan ig si Alejandro, ig ang domang mga mimbro tang
pamilia tang pangolokolo ong padi. 7 Pinatalonga nira tang doroang
apostolis ig sine-ma nira ang ganing, “Onopang gaemay tang aggamiten
mi? Ong ninopang aran agboaten mi tang mga bagay ang asia?”
8 Siminabat si Pedrong aggaeman tang Ispirito Santo, “Yamong pan-
golokolo ong banoa ig mga mepet, 9 mga agte-maen ami nindio mandian
natetenged ong kao-yan ang naboat amen ong taw ang pilay ang narin ig
mga monopa tanandia nago-ya, nani tang maning amen. 10 Dapat mata-
wanan ming tanan ig ang tanan ang mga taga Israel, ang taw ang nang
ke-deng ong talongan mi, mo-ya ra tenged ong gaem ni Jesu-Cristong
taga Nazaret, ang linansang mi ong kros piro binoing oman tang Dios.
11 Ang Jesus ang narin yay ang agsambiten ong Kasolatan ang ganing,
‘Ang batong pinlek mi, yamong mga manigpa-deng ta balay, yay ang
ginamit tang Dios
ig nagimong kaimportantian ong tanan ang batong pagpabaked tang
balay.’†

12 “Poira ong ni Jesus, anda ra enged ay maski sinopang mapaglibri
ong yaten. Tenged tanandia enged lamang tang sindol tang Dios tarin
ong ta-paw tang kalibotan agod malibri ita ong mga talak ta.”

13 Nangabereng tang mga taw ang si Pedro ig si Juan doro kaiteg tang
nem nirang magbitala, ig labi pa enged asing mata-wanan nirang mga
ordinariong taw ka lamang ig indi napamagadal. Oman nata-wanan
nira tang doroang narin mga aroman pala ni Jesus asing tokaw. 14 Piro

§ **3:25** 3:25 Genesis 22:18 * **4:1** 4:1 Ang mga “Saduseo” tatang gropo ong rilihion tang mga Judio asing timpo ni Jesus, ang indi pamagparet ang boien ang moman tang mga patay. † **4:11** 4:11 Salmo 118:22

tenged inita nira tang taw ang nago-ya ang ke-deng ong tepad ni Pedro
doroa ni Juan, anday maning nira kontra ong nirang doroa. 15 Animan
pinaloa nira tang doroa, ig namagampang-ampang tang mga opisialis
ang ganing, 16 "Onopa tang boaten ta ong doroang asia? Tenged naban-
tog da tarin ong bilog ang Jerusalem tang makabebereng ang milagrong
nang bindoat nira, ig indi ita mapaganing ang na bo-li. 17 Ang boaten
ta para indi ra magwasag tang agtotoldok nira, pamanan ta tanira ang
indi ra enged mamansibitala maski ong ninopa tang natetenged ong ni
Jesus ang asi." 18 Animan ginoyan nirang oman si Pedro ig si Juan ang
magbalik ong teled, ig inordinan nira ang indi ra enged mamansibitala
obin mamagtoldok natetenged ong ni Jesus.
19 Piro siminabat si Pedro ig si Juan ang ganing, "Ong aypa tang mato-
lid ong pama-dek tang Dios, ang magtoman ami ong nindio obin ong
nandia? Yamo tang magosgar. 20 Mga ong yamen, indi maimong indi
ami mamagbitala natetenged ong inita ig naba-yan amen." 21 Piro pina-
manan pa enged tanirang oman tang mga pangolokolo, ig pagatapos
dayon da tanirang pinalpatan. Maski gangaliliag pang kastigon nira
tang doroa, anda enged ay maisip nirang midios tenged ang tanan ang
mga taw pamagdayaw ong Dios ong nainabo. 22 Tenged ang taw ang
nago-ya ong milagrong narin sobra ra ong epat ang polok ang takon tang
idad na.

Ang pangadi tang mga pamagto ong ni Jesus

23 Asing napalpatan da si Pedro ig si Juan, namagbalik da tanira ong
mga karomanan nira ig binalita nira tang inaning tang pangolokolo
ong mga padi ig ang mga mepet. 24 Ig pagabasi nira ta na, boliog
tanirang tanan ang nangadi ong Dios ang ganing, "Ampoan amen ang
makagagaem ong tanan, yawa tang nagboat tang langit ig tanek, asta
ang talsi ig ang tanan ang na-tang tarin. 25 Yawa tang nagpabitala ong
torobolon mong si David asing tokaw ong gaem tang Ispirito Santo ang
ganing,
'Angay dorong kasisilagen tang mga belag ta Judio?
Ig angay ang mga taw pamagisip ta planong anday kointa na?
26 Ang mga adi ong tanek pamagsimpan ang mamansibatok,
ig ang mga pangolokolo pamagsirimet-simet
para kontraen nira tang Gino ig ang nandiang Cristo.'‡
27 Maning ang enged ta si tang bindoat ni Herodes ig ni Poncio Pilato.
Namagbaragat-bagatan tanira tarin ong siodad, aroman tang domang
mga belag ta Judio ig asta ka ang mga Judio, agod kontraen tang
sagradong Torobolon mo, ang yay ang Cristong pinilik mo. 28 Ong
bindoat nirang asi, nainabo tang pinlano mo rang lagi asing tokaw sigon
ong gaem ig ong kaliliagan mo. 29 Ig mandian, Ampoan amen, pama-
yan mo tang mga paeled-eled nira ong yamen. Tabangay ami ka nio,
yaming mga torobolon mo, ang bogos ang mangiteg tang nem amen
para mitala tang bitala mo. 30 Ipaita mo tang gaem mo ong pagpao-
ya tang mga taw ang may masit, ig pagnan mong may mga milagro ig
mga makabebereng ang mangaimo ong aran tang sagradong Torobolon
mong si Jesus." 31 Pagatapos tang pangadi nira, kiminedeg tang logar

‡ **4:26** 4:25-26 Salmo 2:1-2. "Cristo." Telekan ong Bokabolario.

ang agpagsimetan nira. Tanirang tanan ginaeman tang Ispirito Santo ig
nangiteg tang nem nirang namagbitala tang bitala tang Dios.

Koromon ong tanan ang bagay

32 Ang mga pamagto ong ni Jesus pamaginigoan ig tanga isipan lamang
tanira. Maski sinopa ong nira, anday ganing ang pagkabetang nira ong
nira lamang, kondi koromon tanira ong tanan ang bagay. 33 Ang mga
apostolis nagkatinir ta mabael ang gaem ong pagpamatod natetenged
ong moman ang pagaboi ni Ginong Jesus. Ig tanirang tanan inaloyan ta
mo-ya. 34 Anda enged ay maski sinopa ong nira tang nalisedan. Tenged
ang mga may tanek obin mga may balay agpabakal nira ig ang koarta
agge-lan nira 35 ang aggintriga ong mga apostolis agod narin ma-dol ong
mga karomanan nira kompormi ong kaministiran tang kada tata.
36 Maning ta si tang bindoat ni Jose ang tatang manigtabang ong
Timplo ang taga Chipre. Animan "Bernabe" tang ginoy ong nandia tang
mga apostolis, tenged ang maliag nang yaning "Masinabangen." 37 Ang
bindoat na, pinabakal na tang koma na ig ang bayad ingkelan na ig
inintriga ong mga apostolis.

5

Si Ananias may si Safira

1 Piro don may magkatawa kang nagpabakal tang tanek nira. Ananias
tang aran tang lali ig Safira tang aran tang babay. 2 Ig gata-wanan ka
tang katawa nang binoinan ni Ananias tang bayad na ba-lo ingkelan ong
mga apostolis. 3 Ganing si Pedro ong nandia, "Ananias, angay napadeg-
dega ong ni Satanas ig nagbo-lia ong Ispirito Santo? Angay binoinan
mo tang bayad tang tanek mo? 4 Ang tanek, belag bato ta nio ba-lo
pinabakal mo? Ig asing binakal da, belag pa bato ta yawa tang may podir
mga ondion mo pa tang bayad na? Angay naisipan mong magboat ta
maning ta sia? India nagbo-li ong taw, kondi ong Dios." 5 Pagabasi ni
Ananias tang inaning ni Pedro, natomba tanandia ig napatay. Ig ang
tanan ang nangabasi tang nainabong asi pinangeldan ta mo-ya. 6 Ang
mga soltiros dayon ang napalenget, binongot nira tang sinangoni ni
Ananias, ingkelan nira ong loa ig limbeng.
7 Pagatapos tang tolong oras siminled tang katawa ni Ananias ang
anday kalibotan na tang nainabo. 8 Dayon tanandiang sine-ma ni Pedro,
"Magbega ong yen, narin lamang ka kaman tang kantidad tang tanek
mi?" Siminabat si Safira, "Ee, ong kantidad lamang kaman ang asia."
9 Ganing si Pedro ong nandia, "Angay naginigoan among magkatawa
ang sobokan mi tang Ispirito tang Gino? Telekan mo, asia ra ong portan
tang mga naglebeng ong katawa mo, ig yawa idatona ka nirang ilbeng."
10 Ig golping natomba si Safira ong may kakayan ni Pedro ig napatay.
Paga-led tang mga soltiros, inita nirang patay da tanandia. Dayon ang
ingkelan nira tang sinangoni ni Safira ig limbeng ong tepad tang katawa
na. 11 Ig ang tanan ang pamagto ong Gino asta ang tanan ang nangabasi
ta na, pisan ang pinangeldan. 12 Dorong mga milagro ig makabebereng
ang bagay ang naboat tang mga apostolis ang inita tang mga taw.

Mga milagro ig makabebereng ang bagay

Ang tanan ang pamagto ong Gino pamagsirimet-simet don ong parti
tang Timplo ang aggoyan ta Alalan ni Solomon. 13 Ang domang mga

taw indi namangas ang namagiga-pen ong nira. Piro mabael tang
paggalang tang mga taw ong nira. 14 Ig mintras gaboay, mas doro tang
gadolang ong nira tenged dorong mga lali asta mga babay ang pamagto
ong Gino. 15 Tenged ong mga milagrong bindoat tang mga apostolis,
ang mga pamagmasit ingkelan ong mga karsada ig agbe-tang ong mga
bayan-bayan ig mga aglolbogan, agod mga toma-lib da ono si Pedro,
maski ang pirapa ong nira makaninoan da lamang. 16 Belag lamang
ta sia, doro rang mga taw ong mga bario ong palibot tang Jerusalem
tang namansipaning ang pamagekel tang mga may masit ig ang mga taw
ang agpaliwagan ta mga malain ang ispirito. Ig tanirang tanan poros
namago-ya.

Ang pagpaliwag ong mga apostolis

17 Ang pangolokolo ong mga padi asta ang mga karomanan nang
mimbro tang siktang Saduseo,* dorong kaibeg nira. 18 Animan pinadep
nira tang mga apostolis ig pina-led ong prisoan. 19 Piro asing labi ra,
may tatang anghil ang sinobol tang Gino ang nagabri ong portan tang
kolongan, ig pinaloa na tang mga apostolis ang ganing, 20 “Paning amo
don ong Timplo. Itoldok mi ong mga taw tang natetenged ong kaboing
narin ang agto-dol tang Gino.” 21 Namagtoman tanira, ig asing garamal
da napaning tanira ong Timplo, ig namagimpisa rang namagtoldok ong
mga taw.

Mandian ong pagkabot tang kalawigan ang padi ig ang mga karo-
manan na, pinagoy nira tang tanan ang mga opisialis, ang yay ang mga
mepet tang banoa, agod magbaragat-bagat tanirang tanan. Pagatapos,
nanobol tanirang komiten tang mga apostolis ong prisoan agod pata-
longaen ong nira. 22 Piro asing pagkabot tang mga goardia don ong
prisoan, anda ra don tang mga apostolis, animan namagbalik tanira ig
namagbalita ong mga opisialis ang ganing, 23 “Asing pagkabot amen don
maelet ka tang pagkatrangka tang prisoan. Ig ang mga goardia, don kang
pamagbantay ong portan. Piro pag abri amen, anday inita amen ang
taw don ong teled!” 24 Asing maba-yan narin tang pangolokolo ong mga
padi may ang kapitan tang mga goardia ong Timplo, nagoloan tanira
ig indi maisip nira mga onopa bato tang nainabo ong mga apostolis.
25 Lagat-lagat ta ge-ley kiminabot tang tatang taw ang nagbalita ong
nira ang ganing, “Telekan mi! Ang mga taw ang kinolong mi, asi ong
Timplo ang pamagtoldok ong mga taw!” 26 Animan ang kapitan may ang
mga goardia na namansipaning ong Timplo, ig kinomit nira tang mga
apostolis. Piro indi pinapanawan nira ta poirsa tenged gengeldan itaben
banggilen tanira tang mga taw.

27 Ingkelan nira tang mga apostolis ig pinatalonga ong opisialis tang
banoa. Ganing ong nira tang kalawigan ang padi, 28 “Inordinan amo
ra yamen ta maelet ang indi amo ra magtoldok ong aran tang Jesus
ang asi. Piro telekan mi tang bindoat mi! Nagwasag da ong bilog
ang Jerusalem tang toldok mi, ig yami pa tang agpabandanan mi ong
kamatayen na!” 29 Piro siminabat si Pedro ig ang mga karomanan nang
apostolis ang ganing, “Ang Dios tang dapat ang pareten amen, belag tang
mga taw. 30 Ang Dios ang agtowan tang mga kamepet-mepetan ta yay
ang nagboing oman ong ni Jesus ang pinalansang mi ong kros ig pinatay.
31 Ig mandian si Jesus pinalawig tang Dios ong langit ig pinakarong

* **5:17** 5:17 “Saduseo.” Telekan ong Bokabolario.

na ong to na, ig sindolan ta alawig ang dengeg bilang Mangolokolo ig
Maniglibri, agod itang mga Israelita mapamagtogat ig mapatawad ong
mga talak ta. 32 Ig yami, mga tistigos ami ong mga bagay ang narin,
aroman tang Ispirito Santo ang sindol ong tanan ang pamagtoman ong
Dios."
33 Asing maba-yan narin tang mga opisialis, dorong kasisilagen nira
ig ang kaliliagan nira patayen din nira tang mga apostolis. 34 Piro
kimindeng tang tata ong nira, ang aran na si Gamaliel, tata ong mga
Pariseo. Manigtoldok tanandia tang Katobolan ig aggalangen tang tanan
ang mga taw. Nanobol tanandiang paloaen kang lagi tang mga apostolis
ta indi lamang maboay. 35 Oman, minitala tanandia ang ganing, "Mga
kasimanoao ang taga Israel, isipen mi ta mo-ya tang boaten mi ong mga
taw ang narin. 36 Tanopa sia may tatang taw ang aran na si Teudas,
ang pagpambog ong sadili nang midio sino ra ka enged tanandia. Ig
nakombinsi tanandia ta epat ang gatos ang mga taw ang minimbeng
ong nandia. Piro pinatay tanandia ig ang mga karomanan na namag-
bereblag lamang ang anday lindoan na. 37 Pagatapos, asing mga kaldaw
tang pagpalista, si Judas sing taga Galilea tang nakombinsi ta mga taw
ang ma-pen ong nandia. Napatay ka tanandia, ig namagbereblag ka
tang mga namagosoy ong nandia. 38 Animan narin tang maningo ong
nindio mandian--indi palabetan mi tang mga taw ang na. Pabayan mi
lamang tanira. Mga ong taw lamang nagalin tang aggisipen nira ig ang
mga agboaten nira, malipat lamang sia. 39 Piro mga ang Dios yay ang
nagtobol ong nira, indi degen mi tanira, ig lomboa pang pamangontra
amo ong Dios." Namamasi ka tanira ong inaning ang asi ni Gamaliel.
40 Pina-led sing oman tang mga apostolis, pagatapos pinatakan tang
palo ig inordinan ang indi ra moman ang mamansibitala ong aran ni
Jesus, ba-lo pa pinalpatan nira. 41 Ig namagalin tanira ong talongan tang
mga opisialis tang banoa ang doro kambeng tanira tenged pinagnan
tang Dios ang paeyaken tanira tenged lamang ong pagto nira ong ni
Jesus. 42 Kaldaw-kaldaw pamansipaning tanira ong Timplo ig ong mga
kababalayan ig sigi tang toldok ig patako ong mga taw ang si Jesus yay
ang Cristo.†

6

Ang pagpilik ong pitong manigtabang

1 Ong mga kaldaw ang asi, asing pamandoro ra ta mo-ya tang mga
sinagpan tang Gino, namagriklamo tang mga Judio ang bitala nira Grigo
kontra ong mga Judio ang bitala nira Hebreo.* Ganing tanira, ang mga
aroman nirang mga babay ang mga balo, gapabayan da ono ang ga-
dolan tang pangaboi nira ong kaldaw-kaldaw. 2 Animan sinimet tang
tampolok may doroang mga apostolis tang tanan ang mga sinagpan
tang Gino. Ganing tanira, "Belag ta tama ang pabayan amen tang
pagtoroldokon tang bitala tang Dios para lamang asikason amen tang
pagtororolon ta pamangan ong mga malised. 3 Ang masinlo, mga logod,

† **5:42** 5:42 "Cristo." Telekan ong Bokabolario. * **6:1** 6:1 Asing timpong asi, may mga Judio ang pamagbitala pa ta Hebreo, ang yay ang bitala tang kamepet-mepetan nira, ig may atan kang mga Judio ang Grigo ra tang bitala nira. Ang doroang gropong na teta aggoyan ta Hebreo ig Helenista, sigon ong bitalang aggamiten nirang pangaldaw-kaldaw.

mamilik amo ong mga karomanan mi ta pitong laling ilaladong mga mo-
yang taw, matako ig aggaeman tang Ispirito Santo, ig oldan amen tanira
tang obrang narin. 4 Ig yami, bogos ang gamiten amen tang timpo amen
ong pagpangadi ig ong pagtoldok tang bitala tang Dios." 5 Nangalipay
tang tanan ang taw ang namagsimet ong inaning tang mga apostolis.
Animan pinilik nira si Esteban, tatang laling doro kaelet tang pagtalig
na ong Dios ig aggaeman tang Ispirito Santo. Pinilik ka nira da Felipe,
Procoro, Nicanor, Timon, Parmenas, ig Nicolas ang taga Antioquia,
tatang belag ta Judio ang nala-ted da ong rilihion nira. 6 Ang mga narin
pinrisintar ong mga apostolis. Ig ang mga apostolis namagbondo tang
mga kalima nira ong nira ig namangadi para ong nira.
7 Ig ang bitala tang Dios mas nagwasag pa enged ig don ong Jerusalem
sigi tang dolang tang mga sinagpan tang Gino. Maski ang mga padi, doro
ka ong nira tang namagto.

Ang pagdep ong ni Esteban

8 Si Esteban ang narin, tenged tanandia inaloyan ta mo-ya tang Dios
ig sindolan ta gaem, napagboat tanandia ta mga milagro ig mga mak-
abebereng ang bagay ong mga taw. 9 Piro may mga taw ang limindoang
kiminontra ong nandia. Mga mimbro tanira tang tatang sikta tang mga
Judio ang agganingen "mga Linibri." Tanira mga Judiong taga Cirene ig
Alejandria, Cilicia ig Asia. Nagigdiskosion tanira ong ni Esteban, 10 piro
tenged ong kinata-wanan ang sindol ong nandia tang Ispirito Santo,
anday madeg ong mga pamitala na. 11 Animan nagsol tanira ta pirapang
mga lali agod maning ang naba-yan nira si Esteban ang agpakalainen
na ono si Moises ig ang Dios. 12 Ong inaning ang asi tang mga lali,
nasilag tang mga taw, asta ang mga mepet ig ang mga manigtoldok tang
Katobolan. Animan si Esteban pinadep nira, ig ingkelan ang pinatalonga
ong mga opisialis tang banoa. 13 Nangomit tanira ta mga taw para
magtistigo ta bo-li kontra ong nandia. Ganing tang mga tistigos, "Ang
taw ang na indi agtatareng ang pagbitala ta anday sayod kontra ong
sagradong Timplo ta asta ong Katobolan ni Moises. 14 Naba-yan amen
tanandia ang ganing ang gebaen ono ni Jesus ang taga Nazaret tang
Timplo ig omanen na ka tang kinaogalian ang sindol ong yaten ni
Moises." 15 Pina-dekan si Esteban tang tanan ang mga opisialis, ig inita
nira tang emet na magang emet ta anghil.

7

Ang diskorso ni Esteban

1 Mandian, nane-ma tang kalawigan ang padi ong ni Esteban ang
ganing, "Matod ka kaman tang tanan ang narin?" 2 Siminabat si
Esteban, "Mga logod ig mga ginikanan, pama-yan mi tang yaningo.
Ang dalayawen ig makagagaem ang Dios napaita asing tokaw ong
yaten ang kamepet-mepetan ang si Abraham asing tanandia don ong
Mesopotamia ba-lo tanandia limina-ted ong Haran. 3 Ganing tang
Dios ong ni Abraham, 'Magalina ong banoa mong narin, bo-wanan
mo tang mga kaparintian mo, ig paninga ong banoang itoldoko ong
nio.'* 4 Animan nagalin si Abraham ong banoa nang asi tang mga
Caldeo ig napaning don ong Haran. Don napatay tang tatay na, ba-lo

* **7:3** 7:3 Genesis 12:1

pa si Abraham pinapagalin tang Dios ig pinapaning ong banoang nang
aggistaran ta mandian. 5 Ang timpong asi, si Abraham indi sindolan
tang Dios maski midio palad ang tanek ang makabig nang nandia. Piro
nangako tang Dios ang i-dol na ong nandia ig ong mga inampo na,
maski ong oras ang asi si Abraham anda pay ana na.† 6 Maning ta na
tang inaning tang Dios, ‘Ang mga inampo mo mamansistar ong domang
logar ang belag ta sadiling banoa nira. Boaten tanira don ang mga
torobolon, ig degdegen tanira tang mga taga don ong teled ta epat ang
gatos ang takon. 7 Piro silotano tang nasion ang magtorobolon ong
nira. Pagatapos, mamagalin si tang mga inampo mo ong banoang asi,
ig magbalik ong logar ang na, ig tarin tanira magto ong yen.’‡ 8 Ig para
mademdeman ni Abraham tang pinangako tang Dios ong nandia, ang
pagtori yay ang tandang ginamit tang Dios. Animan asing pinangana
tang ana nang si Isaac, tinorian na tanandia ong pagkabot tang yawalong
kaldaw. Ig maning ka don tang bindoat ni Isaac ong ana nang si Jacob.
Ig ya ka tang bindoat ni Jacob ong tampolok may doroang ana nang lali,
ang yay ang mga kamepet-mepetan ta.”

9 Ganing pa si Esteban, “Ang yaten ang mga kamepet-mepetan ang asi
nangaibeg ong logod nirang si Jose. Animan pinabakal nira tanandia
ig tanandia nagimong tatang torobolon don ong Ehipto. Piro tenged
aroman na tang Dios, 10 sinabangan tanandia ong tanan ang kaliwagan
ang gapasaran na. Sindolan na ka tanandia ta kinata-wanan. Animan
naliagan tanandia ni Faraon ang adi tang Ehipto, ig bindoat na tanan-
diang gobirnador ang mangolokolo ong Ehipto, ig ong tanan ang mga
taw don ong palasio na. 11 Mandian, nagkatinir ta tagletem ong bilog
ang banoang Ehipto asta ong banoang Canaan, ig liniwagan ta mo-ya
tang mga taw. Ang yaten ang mga kamepet-mepetan, anda rang pisan
ay itaen nirang pamangan. 12 Animan, asing mabalitan ni Jacob ang don
ong Ehipto may pamangan, pinapaning na don tang mga ana na, ang yay
ang mga kamepet-mepetan ta. 13 Asing yadoa rang pagpaning nira don,
nagpailala ra si Jose ong mga logod na, ig nata-wanan ka ni Faraon tang
natetenged ong pamilia na. 14 Dayon ang pinakomit ni Jose tang tatay
nang si Jacob, ig ang tanan ang mga kaparintian na. Pitong polok may
limang taw tanirang tanan. 15 Animan si Jacob may ang mga kamepet-
mepetan ta namampaning don ong Ehipto, ig don tanira namansistar
asta nangapatay. 16 Ang mga sinangoni nira ingkelan don ong Siquem ig
don limbeng ong lebengan ang binakal ni Abraham ong mga inampo ni
Hamor.

17 “Asing galenget dang mainabo tang pinangako tang Dios ong ni
Abraham, mintras gaboay mas pandoro pa tang mga kasimanoa ta don
ong Ehipto. 18 Asta ra lamang kiminabot tang kaldaw ang doma rang
adi tang kakarong ong Ehipto, ang anday gata-wanan na natetenged
ong ni Jose. 19 Linoko tang ading narin tang mga kamepet-mepetan ta,
ig dinegdeg na tanira. Pinoirsa na tanira ang ipanlek nira tang mga
mamolang gege-ley agod mangapatay. 20 Ong timpong asi, pinangana si
Moises ig doro kasinlong mola. Inasikaso tanandia tang mga ginikanan
na ong teled ta tolong bolan. 21 Ig asing bino-wanan nira tanandia ong
loa, sinagod tanandia tang anang babay tang Faraon, ig pinabael na ang

† **7:5** 7:5 Deuteronomio 2:5; Genesis 12:7; 17:8 ‡ **7:7** 7:6-7 Genesis 15:13-14; Exodo 3:12

midio sadiling ana na.§ 22 Sinoldokan si Moises tang tanan ang kinata-
wanan ong Ehipto, ig nagimo tanandiang doro kaosay ong pamitala ig
ong tanan ang mga boat na."

23 Ganing pa si Esteban, "Asing si Moises pagidad da ta koarinta anios,
napagisip tanandiang mamisita ong mga kapario nang mga Israelita.
24 Ig inita na don tang tata ong nira ang agsigbaken ta tatang taga Ehipto.
Dayon ang sinabangan na tang kapario nang Israelita, ig bilang balet
pinatay na tang taga Ehipto. 25 Kalaom ni Moises, maintindian tang mga
Israelita ang tanandia yay ang gamiten tang Dios ang maglibri ong nira
ong mga kaliwagan ang gapasaran nira. Piro asi pala indi naintindian
nira. 26 Pagaramal may inita nang doroang Israelita ang pagsoayan, ig
pinrosigiran na rin ang papagtomboyon tang doroa. Ganing si Moises
ong nira, 'Mga tangay, pario among mga Israelita! Angay pagsoayan
amo?' 27 Piro kinalieg si Moises tang tatang laling pagsigbak ong aroman
na ang ganing, 'Sinopay nagboat ong niong mangolokolo ig manigosgar
ong yamen? 28 Onopa? Patayeno ka nio pario tang bindoat mo nongapon
ong taga Ehipto?'* 29 Asing naba-yan narin ni Moises, naglayas ang
lagi tanandia ong Ehipto, ig napaning ong Midian ig don ministar.
Nangatawa tanandia don ig nagkatinir ta doroang anang lali.

30 "Pagata-lib tang epat ang polok ang takon, napaita tang tatang
anghil ong ni Moises ong tatang dibabak ang papa ta ayong dadaba-
daba, don ong logar ang anday taw na alenget ong bokid tang Sinai.
31 Nabereng ta mo-ya si Moises ong inita nang asi, ig asing palengetan na
para telekan, naba-yan nang minitala tang Gino ang ganing, 32 'Yo tang
Dios ang agtowan tang mga kamepet-mepetan mo, ang Dios ni Abraham,
ni Isaac, ig ni Jacob.' Nangelel si Moises ong sobrang karaelden na ig indi
ra galiliag ang pa-dek. 33 Ganing tang Gino ong nandia, 'Loaten mo tang
rapak mo tenged sagradong logar tang agke-dengan mo. 34 Initao tang
mga kaliwagan ang gapasaran tang mga tawano ong Ehipto. Naba-yano
ka tang mga tangit nira. Animan napababako tarin para ilibrio tanira.
Animan mandian magsimpana. Tania, tobolona yen don ong Ehipto.'†

35 "Ang Moises ang na yay ang indi rinisibi tang mga kapario nang
Israelita asing ganing tanira ong nandia ang, 'Sinopay nagboat ong niong
mangolokolo ig manigosgar ong yamen?' Piro si Moises kang narin
tang sinobol tang Dios ang mangolokolo ig maglibri ong mga Israelita,
ong tabang tang anghil ang napaita ong nandia ong ge-ley ang papa ta
ayo. 36 Si Moises tang nagekel ong mga Israelita ong paglayas nira ong
Ehipto. Nagboat tanandia ta mga milagro ig makabebereng ang bagay
ong Ehipto, ig don ong talsing aggingaranan ta Masinggi, ig ong mga
logar ang anday gistar ang taw ang agpanawan nira ong teled tang epat
ang polok ang takon. 37 Tanandia ka tang Moises ang minitala ong mga
Israelita ang ganing, 'Ang Dios mamilik ta tata ong nindio ig boaten ang
propitang pario ong yen.' 38 Ig asing don namagsimet-simet tang mga
kamepet-mepetan tang mga Israelita ong logar ang anday gistar ang taw,
si Moises tang nagpatenga ong nira ig ong anghil ang nagigampang ong
nandia ong bokid tang Sinai. Ig don tanandia nagrisibi ong Dios ta mga
bitalang pagtorol ta kaboi para ipakabot ong yaten."

---

§ **7:21** 7:20-21 Exodo 2:1-10 * **7:28** 7:23-28 Exodo 2:11-15 † **7:34** 7:30-34 Exodo 3:1-10

39 Ganing pa si Esteban, “Piro ang mga kamepet-mepetan ta, indi
naliliag ang magtoman ong ni Moises. Sinaliodan nira tanandia ig
gangaliag tanirang mamagbalik ong Ehipto. 40 Animan ganing tanira
ong ni Aaron, ‘Magboata kay ta mga dios amen ang manokaw-tokaw
ong yamen, tenged indi gata-wanan amen ang naonora si Moises ang
asi ang nagekel ong yaten ang limindoa ong Ehipto.’‡ 41 Ig ang timpong
asi namagboat tanira ta dios-dios ang itsora na midio bakang ge-ley.
Namagpista tanira ig namagsagda ta ayep para ong dios-dios ang asing
sadiling bindoatan nira. 42 Animan sinaliodan tanira tang Dios ig
pinabayan da lamang tanirang magto ong mga de-kal ong langit. Pario
enged tang na-tang ong libro tang mga propita asing ganing tang Dios:
‘Yamong mga inampo ni Israel, namagsagda amo don ong logar ang
anday gistar ang taw ong teled ta epat ang polok ang takon.
Piro belag ta yo tang matod ang binolontadan mi tang mga torol mi ig
mga ayep ang pinatay mi.
43 Aggekel-ekelan mi pa tang torda tang dios-dios ming si Moloc,
ig ang bitokon-bitokon tang dios-dios ming si Renfan.
Namagboat amo tang mga riboltong narin agod towan mi.
Animan i-lek amo yen asta ong dobali pa tang Babilonia.’ ”§
44 Ganing pa si Esteban, “Don ong logar ang anday gistar ang taw,
ang mga kamepet-mepetan ta may torda nirang pagsirbing pamatod
nga ang Dios aroman nira. Sinobol tang Dios ong ni Moises ang boaten
nira narin, ig inosoy nira tang plano ang pinaita tang Dios ong nandia.
45 Oman ang mga ana nira nanoblian tang torda. Ig asing si Josue tang
panokaw-tokawan ong mga kamepet-mepetan ta, ingkelan ka nira asing
sinakep nira tang mga banoa tang domang mga nasion ang pinalayas
tang Dios para ong nira. Ang tordang na, si pa ong mga Israelita asta
asing nagimong adi si David. 46 Si David, naliagan ta mo-ya tang Dios,
ig nagampo tanandiang pagnan ang magpa-deng ta balay para ong Dios,
ang yay ang Dios ang agtowan ni Jacob asing tokaw. 47 Piro si Solomon
yay ang nagboat tang balay ang agpagtowan ong Dios.
48 “Piro ang Dios ang Makagagaem ong tanan, indi gistar ong balay ang
bindoat lamang ta taw, sigon ong inaning tang mga propita asing tokaw:
49 ‘Ang langit tang yen ang trono,’ ganing tang Gino.
‘Ig ang tanek tang borondoan tang kakayo.
Onopang klasi ta balay tang boaten mi ong yen,
obin bato logar ang perenayano?
50 Ong kamatodan, yo tang nagboat tang tanan ang bagay.’ ”*
51 Ganing pa si Esteban ong mga opisialis, “Katetegat tang mga kolo mi!
Indi amo mamagparet ig indi amo ka mamamasi tang kamatodan! Ang
mga boat mi, pario tang bindoat tang mga ginikanan mi--pamangontra
among pirmi ong Ispirito Santo. 52 Sinopa lamang ong mga propita asing
tokaw tang indi pinaliwagan nira? Pinatay nira tang mga pamagpatako
tang natetenged ong pagkabot tang Mato-lid ang Torobolon tang Dios.
Ig asing tarin da tanandia, yamo ra ka tang nagtraidor ig nagpatay
ong nandia. 53 Yamo tang namagrisibi tang Katobolan ang pinaintriga
tang Dios ong mga anghil asing tokaw, piro yamo ka mismo tang indi
pamagtoman ta si!”

‡ **7:40** 7:40 Exodo 32:1, 23 § **7:43** 7:42-43 Jeremias 19:13; Amos 5:25-27 * **7:50** 7:49-50 Isaias 66:1-2

Ang pagbanggil ong ni Esteban

54 Asing naba-yan tang mga opisialis tang inaning ni Esteban, dorong
kasisilagen nira, ig kakayeget pa tang mga isi nira ong sobrang kaerep
nira ong nandia. 55 Piro si Esteban ginaeman tang Ispirito Santo. Napa-
dek tanandia ong langit ig inita na tang kayagan tang Dios, ig si Jesus ang
ke-deng ong to tang Dios. 56 Ganing si Esteban, “Telekan mi! Aggitaenong
abri tang langit, ig ang Ana ta Taw ke-deng ong to tang Dios.” 57 Piro ang
mga opisialis namaginiteg ig agtengtengen nira tang mga talinga nira,
ig delelengan ang kinolokoboan nira si Esteban. 58 Ginoyodan nira ong
loa tang siodad ig sinalalabangan ang binanggil. Ang mga namagtistigo
kontra ong ni Esteban, namagloat tang mga lambong nirang panta-paw
ig bino-wanan ong tatang soltiros don ang aran na si Saulo. 59 Ig mintras
agbanggilen nira si Esteban, pangadi tanandia ong Gino ang ganing,
“Ginong Jesus, risibien mo tang yen ang ispirito.” 60 Dayon tanandiang
liminod ig miniteg ta mapoirsa, “Gino,” ganing tanandia, “indi ra tanira
papanabaten mo ong kasalanan ang na!”

8

Pagabitala na ta maning ta si, dayon da tanandiang napatay.
1 Ig napaoyon si Saulo ong pagpatay nira ong ni Esteban.

Pinaliwagan ni Saulo tang mga pamagto ong ni Cristo

Ong kaldaw ang asi don ong Jerusalem, inimpisan dang pinaliwagan
ta mo-ya tang tanan ang mga pamagto ong ni Cristo. Ig poira lamang ong
mga apostolis, namagbereblag tanirang tanan ig nangakabot ong mga
logar ang gasakepan tang Judea ig Samaria. 2 Ig mga natetenged ong ni
Esteban, may mga laling madinioson ang namaglebeng tang sinangoni
na, ig ini-yakan nira tanandia ta mo-ya.
3 Mandian, dorong prosigir ni Saulong lipaten tang mga pamagto ong
ni Cristo. Agpaningan na ong mga kababalayan nira ig agpoirsaen nang
agge-lan ig agpa-led ong prisoan, belag lamang tang mga lali kondi asta
mga babay.

Pinatako don ong Samaria tang Mo-yang Balita

4 Asing namagbereblag tang mga pamagto ong ni Jesus, namagpatako
tanira tang Mo-yang Balita maski ong ayra lamang tanira nangakabot.
5 Si Felipe napaning ong siodad tang Samaria ig nagtoldok don ong mga
taw tang natetenged ong Cristo.* 6 Asing pagabasi tang mga taw tang
agganing na ig itaen nira tang mga makabebereng ang agboaten na,
pinama-yan nira ta mo-ya. 7 Tenged dorong mga taw ang sinled ta mga
malain ang ispirito, ig pamansiteg tang mga narin mintras loloa ong
sinangoni tang mga taw. Doro kang mga pilay ig mga piang tang pinao-
ya ni Felipe. 8 Animan ang mga taw ang taga don doro kang kalipay nira.
9 Mandian, don ong siodad ang asi may taw ang aran na si Simon.
Naboay da tanandiang pagmadyikiro ig ang mga taw gangabereng ta
mo-ya ong agboaten na. Pagpambog tanandiang maga sinora ka enged.
10 Animan ang tanan ang klasi ta taw, maski may dengeg maski anda,
pamamasi ong nandia. Ganing tanira, “Ang taw ang na may gaem na ang
pagalin ong Dios mismo, ang aggoyan ta Makagagaem.” 11 Naboay dang
timpong pinabereng na tang mga taw ong pagmadyikiro na, animan

* **8:5** 8:5 “Cristo.” Telekan ong Bokabolario.

pamamasi tanira ta mo-ya ong nandia. 12 Piro asing nagpatako si Felipe
ong nira tang Mo-yang Balita natetenged ong paggaraemen tang Dios
bilang adi ig ong ni Cristo, namagparet tanira ig namagpaboniag ong ni
Felipe, mga lali ig mga babay. 13 Asta si Simon mismo nagparet ka. Ig
pagaboniagan na, pirmi ra tanandiang tatabid ong ni Felipe. Mandian si
Simon da tang nabereng ong mga milagro ig makabebereng ang bagay
ang inita nang agboaten ni Felipe.
14 Asing nabalitan tang mga apostolis ong Jerusalem ang namagparet
tang mga taga Samaria ong bitala tang Dios, dayon ang pinapaning nira
don si Pedro ig si Juan. 15 Pagakabot nira ong Samaria, pinangadi nira
tang mga ba-long pamagto don agod marisibi nira tang Ispirito Santo.
16 Tenged ang oras ang asi, maski sinopa ong nira indi pa gangarisibi
tang Ispirito Santo. Tanira naboniagan lamang ong aran ni Ginong Jesus.
17 Dayon ang binondo ni Pedro ig ni Juan tang mga kalima nira ong mga
pamagto ig narisibi ra nira tang Ispirito Santo.
18 Pagaita ni Simon ang garisibi pala tang Ispirito Santo ong pagbondo
tang kalima tang mga apostolis, dinoydoyan na si Pedro ig si Juan ta
koarta, 19 ang ganing, “Oldayo ka nindio ta gaem ang maning atan agod
maski sinopay bondoano tang kalimao, marisibi ka nira tang Ispirito
Santo.”
20 Siminabat si Pedro, “I-leka ra lamang ong impirno, yawa asta ang
koarta mo! Kalaom mo, mabakal mo ta koarta tang rigalo tang Dios?
21 Andang pisan ay parti mo ong agpaboat tang Dios ong yamen tenged
ang popotokon mo belag ta mato-lid ong pama-dek na. 22 Magtogata
ig bo-wanan mo tang kalainan mong na, ig magpakiloya ong Gino ang
balampa patawadena nandia ong gaisip mong anday sayod. 23 Tenged
initao ang masiadoang gaibeg ig aglapotona pa tang kasalanan mo.”
24 Ganing si Simon, “Ipangadio kay nindio ong Gino ang inding pisan
mainabo ong yen tang inaning ming asia!”
25 Pagatapos ang namagpamatod ig namagpatako tang bitala tang
Gino ong siodad tang Samaria, namagbalik da Pedro ni Juan ong
Jerusalem. Ig namagpatako tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesu-
Cristo ong dorong kababarioan tang Samaria ang napanawan nira.

Si Felipe ig ang opisialis ang taga Etiopia

26 Mandian may anghil ang sinobol tang Gino ang minitala ong ni
Felipe ang ganing, “Panawa. Paninga ong abagat, osoyon mo tang dalan
magalin ong Jerusalem paning ong Gaza.” Mandian, ang dalan ang asi
indi ra agpanawan ta taw. 27 Dayon ang napanaw si Felipe paning don.
Tarin pala ong dalan ang na may tatang taga Etiopia. Ang laling na tatang
kinapon, ig opisialis tanandia ong inadian tang Candace, ang yay ang
rayna tang Etiopia. Agtaligan tanandia ong tanan ang manggad tang
rayna. Napaning tanandia ong Jerusalem para magsimba ong Dios, 28 ig
mintras golik, kakarong tanandia ong karo nang pagbasa tang librong
sinolat tang propitang si Isaias. 29 Oman ganing tang Ispirito Santo
ong ni Felipe, “Palengeta don ig demengana ong karo na.” 30 Nanikad
si Felipeng agpaning don ong karo, ig naba-yan nang pagbasa tang
opisialis tang librong sinolat tang propitang si Isaias. Nane-ma si Felipe
ong opisialis ang ganing, “Gaintindian mo ka tang agbasaen mong asia?”
31 “Indi kaman,” ganing tang opisialis. “Monopa maintindiano mga
anday magpaintindi ong yen?” Dayon ang inaning na si Felipeng tomay

da lamang ong karo ig tempad ong nandia. 32 Ang parti tang Kasolatan
ang agbasaen na ganing,
“Anda enged ay riklamo na.
Pario ta tatang karnirong agge-lan para patayen,
obin ang karnirong ge-ley ang agtopian tang bolbol na,
inding pisan tanandia naginingal.
33 Pinaeyak tanandia ig pinangindian ta ostisia.
Anday mapagbalita natetenged ong mga inampo na,
tenged komiten da tang kaboi na tarin ong kalibotan.”†

34 Ganing tang opisialis ang nane-ma ong ni Felipe, “Begay ka, sinopa tang agsambiten tang propitang narin? Ang sadili na bato obin domang taw?”

35 Impisa ong Kasolatan ang narin, sinayod ong nandia ni Felipe tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesus. 36 Asing pagbiahi pa tanira ong dalan, may nata-liban nirang wi. Ganing tang opisialis, “Telekan mo! May wi tarin! Yo bato, indio maboniagan mo?” 37 [Siminabat si Felipe, “Poidi, mga magpareta lamang ang de-dek ong popotokon mo.” Ganing tang taw, “Ee, pagpareto ang si Jesus Ana tang Dios.”]‡ 38 Dayon ang pinapara tang opisialis tang karo. Tanirang doroa siminaboan don ong wi ig ang opisialis binoniagan ni Felipe. 39 Pagatakat nira ong wi, dayon ang kinomit si Felipe tang Ispirito tang Gino, ig indi ra tanandia initang oman tang opisialis. Nagpadayon tanandiang minolik ang dorong kalipay na. 40 Nata-wanan da lamang ni Felipe ang tanandia pala asi ra ong Azoto. Impisa don, nagpatako tanandia tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesus ong tanan ang mga lansangan ang nata-liban na asta ra lamang ang nakabot tanandia ong Cesarea.

9

Ang pagailala ni Saulo ong Gino

1 Mandian, si Saulo indi agpenay ang pagpaeled-eled ang pamatayen na ono tang mga sinagpan tang Gino. Animan napaning tanandia ong kalawigan ang padi, 2 ig nama-dol ta solat ang magtorol ta aotoridad ong nandia ig para magpailala tanandia ong mga simban tang mga Judio ong Damasco. Tenged ang galiliagan na panlapoton ig e-lan na ong Jerusalem tang maski sinopay itaen na don ong Damasco, babay man obin lali ang pamagosoy ong Gino.

3 Asing gingabot da si Saulo ong siodad tang Damasco, golping nan-gayag ong palibot na tang doro kakilaw ang sinag ang pagalin ong langit. 4 Natomba tanandia ong tanek, ig may bosis ang naba-yan nang ganing, “Saulo, Saulo, angay agpaliwagano nio?” 5 Siminabat si Saulo, “Sinoapa, Gino?” Ganing tang bosis ang siminabat, “Yo si Jesus, ang agpaliwagan mo. 6 Kendenga atan ig padayon ang tenled ong siodad tang Damasco. Yaningo don ong nio mga onopay boaten mo.” 7 Ang mga taw ang tatabid ong ni Saulo, namansi-deng da lamang don ang anday nangaibek-ibek ong nira. May naba-yan nirang bosis piro anday taw ang inita nira. 8 Kimindeng si Saulo, ig pagabo-kad tang mata na indi ra tanandia maita. Animan bindiotan da lamang nira si Saulo ig inantabay asta ong

† **8:33** 8:32-33 Isaias 53:7-8 ‡ **8:37** 8:37 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

Damasco. 9 Tolong kaldaw tanandiang indi maita ig indi pamangan obin
panginem.
10 Mandian, don ong Damasco may tatang sinagpan tang Gino ang
aran na si Ananias. Ginoyan tanandia tang Gino ong midio talakinep, ig
ganing, “Ananias!” Siminabat ka si Ananias, “Onopa si, Gino?” 11 Ganing
tang Gino ong nandia, “Paninga ra don ong karsadang aggoyan ta Mato-
lid. Dilemen mo don ong balay ni Judas tang tatang laling taga Tarso
ang aran na si Saulo. Asia pangadi mandian tanandia, 12 ig ong midio
talakinep may inita nang taw ang aran na si Ananias ang siminled ong
balay na ig binondoan tanandia tang kalima na para maitang moman.”
13 Siminabat si Ananias, “Piro, Gino, doro rang gabalitano natetenged
ong laling asi ang agpaliwagan na ono ta mo-ya tang mga sinakepan
mo ong Jerusalem. 14 Animan napaning tanandia tarin ong Damasco
tenged may gaem nang nagalin ong pangolokolo ong mga padi, para
pandepen na tang tanan ang pamaggoy ong nio.” 15 Piro ganing ong
nandia tang Gino, “Paninga don. Ang taw ang asi piniliko agod ipatako
na tang natetenged ong yen ong mga belag ta Judio ig ong mga adi, ig asta
ong nindiong mga inampo ni Israel. 16 Ipaitao ong nandia tang tanan ang
kaliwagan ang dapat mapasaran na para ong yen.”
17 Dayon dang napanaw si Ananias ig paga-led na ong balay ang asi,
binondo na tang kalima na ong ni Saulo ang ganing, “Saulo, logodo, yo
sinobolo ni Ginong Jesus tarin ong nio. Tanandia tang napaita ong nio
ong dalan ang pagpaning mo tarin. Sinobolo nandia para maitā sing
moman, ig para gaemana tang Ispirito Santo.” 18 Lagi-lagi may midio
mga sisi ta yan ang nangabo-log nagalin ong mga mata ni Saulo ig naita
ra tanandia. Pagatapos, dayon tanandiang kimindeng ig nagpaboniag.
19 Namangan tanandia ig namoirsang oman tang sinangoni na.

Nagtoldok si Saulo ong Damasco

Don ong Damasco si Saulo minimbeng ta pirapang kaldaw ong do-
mang mga sinagpan tang Gino. 20 Dayon tanandiang napaning ong
mga simban tang mga Judio ig sinoldok na don ong mga taw tang
natetenged ong ni Jesus. Ganing tanandia, “Si Jesus yay ang Ana tang
Dios!” 21 Ang tanan ang nangabasi ong nandia nangabereng ta mo-ya.
Ganing tanira, “Ang taw ang narin! Belag bato ta tanandia tang don
ong Jerusalem tanopa siang manigpatay tang mga pamagto ong ni Jesus?
Itaben napaning tanandia tarin para lamang depen na tang mga taw ang
pamagto ong taw ang asi, ig e-lan ong mga pangolokolo ong mga padi!”
22 Piro mintras gaboay, mas nagimong maosay si Saulo ong pag-
toroldokon na. Ig ang mga Judiong pamansistar ong Damasco, anday
nasabat ong pagpamatod na ang si Jesus tang Cristo.*
23 Pagata-lib tang dorong mga kaldaw, namagplano tang mga Judiong
patayen si Saulo, 24 piro nabalitan ni Saulo tang mga plano nira. Kaldaw
may labi pamagbantay tang mga Judio ong portan tang siodad agod
patayen nira tanandia. 25 Animan tatang labi kinomit si Saulo tang mga
sinakepan na ig sinonton nira tanandia ong tatang tiklis ig sinonton ong
loa tang padir.

Si Saulo ong Jerusalem

---

* **9:22** 9:22 “Cristo.” Telekan ong Bokabolario.

26 Dayon ang napaning si Saulo ong Jerusalem. Pagakabot na don,
galiliag din tanandiang mimbeng ong mga pamagsimet-simet ang mga
sinagpan tang Gino. Piro geldan tanira ong ni Saulo tenged indi tanira
mamagparet ang si Saulo nagpasakep da ong ni Jesus. 27 Piro si Bernabe,
inated na si Saulo ong mga apostolis ig nagsaysay ong nira mga monopa
tang Gino napaita ong ni Saulo ong dalan ig minitala ong nandia.
Ig sinayod na ka ang si Saulo maiteg tang nem nang nagtoldok ong
Damasco tang natetenged ong ni Jesus. 28 Pagatapos, naimbeng da si
Saulo ong nira, ig maski ong aypa ong Jerusalem maiteg tang nem nang
magtoldok tang natetenged ong Gino. 29 Nagigampang ka tanandia
ig nagigdibati ong mga Judiong bitala nira Grigo. Animan naliliag
ka tanirang patayen tanandia. 30 Asing nata-wanan narin tang mga
pamagto, kinomit nira si Saulo, inated ong Cesarea ig pinaolik ong Tarso.

31 Ig ong mga timpong asi anda ray paggolo ong mga pamagto ong ni
Cristo maski ong aypa ong mga logar tang Judea, Galilea, ig Samaria.
Ong tabang tang Ispirito Santo, mas nambaked tang pagto nira, ig mas
nandoro tanira. Ig nagpadayon tanira ang mabael tang paggalang nira
ong Gino.

Si Pedro don ong Lida ig ong Jope

32 Si Pedro pirming pagbiahi agod mamisita ong mga pamagto, ig may
naminta napaning tanandia don ong Lida agod bisitaen na tang mga
sinakepan tang Dios don. 33 Asing don da tanandia, inita na tang tatang
taw ang aran na si Eneas. Si Eneas ang narin, walo rang takon ang lolbog
tenged ang sinangoni na paralisado ra. 34 Ganing si Pedro ong nandia,
“Eneas, pinao-yā ra ni Jesu-Cristo. Mambangona ra ig imesen mo ra tang
lolbogan mo.” Ig golpi tanandiang nambangon. 35 Inita narin tang mga
taw ang taga Lida ig taga Saron, ig namagto ra ka tanira ong Gino.

36 Mandian don ong Jope, may tatang babay ang sinagpan tang Gino,
ang aran na si Tabita. (Ong bitalang Grigo Dorcas tang aran na, ang
maliag yaning osa.) Si Tabitang narin doro kaderep ang magboat ta mo-
ya ong domang mga taw ig tomabang ong malilised. 37 Naton ong mga
kaldaw ang asi ang nagmasit tanandia ig dayon ang napatay. Ig asing
natrapoan da nira tang sinangoni na, pinalbog nira don ong koarto ong
dibabaw. 38 Mandian ang Lida, alenget lamang ong Jope. Animan asing
naba-yan tang mga sinagpan tang Gino don ong Jope ang si Pedro don
ong Lida, nanobol tanira ta doroa nga lalian ang paning ong nandia ig
aningen mga maimo paning kay ang lagi tanandia don ong nira ong
Jope. 39 Siminabid si Pedro ong nira. Pagakabot nira don, ingkelan ang
lagi nira tanandia don ong koarto ong dibabaw. Pinalibotan ang lagi
tanandia tang mga babay ang balong pamagini-yak ang pamagpaita ong
nandia tang mga lambong ig mga bistidang binedbed ni Dorcas asing
boi pa tanandia. 40 Pinaloa ni Pedro tanirang tanan ong koarto. Dayon
tanandiang liminod ig nangadi. Pagatapos, siminalonga tanandia ong
patay ig ganing, “Tabita, mambangona!” Dayon ang nabo-kad tang
mata ni Tabita, ig pagaita na ong ni Pedro, kiminarong da tanandia.
41 Bindiotan tanandia ni Pedro ig sinabangan nang kimindeng. Pagata-
pos, ginoyan ni Pedro tang mga sinakepan tang Dios don, gapil tang mga
balo, ig pinaita na ong nira si Tabitang boi ra. 42 Ang nainabong narin
nabalitan tang tanan ang taw ong bilog ang Jope ig dorong namagto ong

Gino. 43 Ig naboay-boay pa tang tinir ni Pedro don ong Jope, ong balay ni
Simon ang manigkanit ta olit ta ayep.

10

Si Pedro ig si Cornelio

1 Don ong Cesarea may taw ang aran na si Cornelio. Kapitan tanandia
ong batalion tang mga sondalong Romano ang aggoyan ta Batalion
Italiano. 2 Ang taw ang narin madinioson, ig tanandia asta ang pamalay-
balay na may eled nira ong Dios. Pirmi tanandiang pagtabang ong mga
Judiong malilised, ig pirming pangadi. 3 Tatang kaldaw, asing magalas
tris tang apon, may inita na ong tatang midio talakinep ang tatang anghil
ang sinobol tang Dios ang agpalenget ong nandia ig nagigampang ang
ganing, "Cornelio." 4 Pinanengnengan na ig dorong eled nang siminabat,
"Onopa si, Gino?" Ganing tang anghil ong nandia, "Pinama-yan tang
Dios tang pangadi mo ig galipay tanandia ong mga boat mong pagtabang
ong mga malilised. 5 Mandian, manobola ta pirapang taw ong Jope ig
ipakomit mo don tang taw ang aran na Simon, ang aggoyan ka ta Pedro.
6 Tanandia don pagdayon ong balay ni Simon ang manigkanit ta olit, ong
binit tang baybay." 7 Animan asing nagalin da tang anghil, dayon ang
ginoyan ni Cornelio tang doroang torobolon na ig tanga sondaloan ang
madinioson, tata ong nandiang gatobol-tobol. 8 Sinayod na ong nira tang
tanan ang nainabo, ig sinobol na tanira ang paning ong Jope.

9 Pagaramal, asing alenget da ong Jope tang mga sinobol ni Cornelio,
kimina-yat si Pedro ong patag ang katep tang balay para mangadi. Ang
oras ang asi ko-to tang kaldaw. 10 Agle-men da tanandia, ig galiliag da rin
tanandiang mamangan. Piro mintras agsimpanen pa tang pamangan,
may pinaita tang Dios ong ni Pedro. 11 Inita na ang inabrian tang langit
ig may midio mala-bang ang kolton ang agpababak ong kalibotan ang
agtotonton ong epat ang potod na. 12 Ig ang na-tang ong kolton ang asi ay
ang tanan ang klasi ta mga ayep ang papanaw ig kakandoang ong tanek,
asta ang mga lalayog ong dibabaw. 13 Ig may naba-yan nang tatang
bosis ang ganing, "Kendenga, Pedro. Magpataya ta ayep ig mamangan."
14 Siminabat si Pedro, "Indi enged maboato, Gino. Maski tanopa, indio pa
gapamangan ta maski onopang bagay ang poiding maning ta maboling
ig belag ta paranganen sigon ong Katobolan." 15 Minitala sing oman tang
bosis ang asi ong ni Pedro ang ganing, "Indi aningen mong maboling
tang mga bagay ang linimpio ra tang Dios." 16 Tolong bisis ang nainabo
narin. Pagatapos, dayon dang binatak tang kolton ong langit.

17 Mintras aggisipen ni Pedro tang maliag yaning tang inita nang asi,
kiminabot da tang mga taw ang sinobol ni Cornelio. Tenged asing nata-
wanan nira tang balay ni Simon, nagdiritso tanira don. 18 Giminoy
tanira ig namane-ma mga don ka kaman dadayon tang taw ang aran
na si Simon ang aggoyan ka ta Pedro. 19 Mintras pagpaino-ino si Pedro
ong inita na, ganing tang Ispirito Santo ong nandia, "May tolong laling
pagdilem ong nio. 20 Tomaboana don ig tomabida ang anday doadoa.
Tenged yo tang nagtobol ong nira." 21 Animan dayon ang siminaboan si
Pedro, ig ganing tanandia ong mga taw, "Yo tang agdilemen mi. Onopa
rin tang kaministiran mi?" 22 Ganing tanirang siminabat, "Sinobol ami
ong nio tang Kapitan ang si Cornelio. Mo-yang taw tanandia ig may eled
na ong Dios. Aggalangen tanandia tang tanan ang mga Judio. Inaning

tanandia ta tatang anghil ang nagalin ong Dios ang ipakomita agod
maba-yan na tang onopay yaning mo." 23 Oman pinadayon tanira ni
Pedro ig don tanira nangapoyat ang labing asi.
Pagaramal, nagsimpan si Pedro ig siminabid da ong nira. Ang domang
mga pamagto don ong Jope namansitabid ka ong nira. 24 Ang domaton
ang kaldaw kiminabot tanira ong Cesarea. Pagelat ong nira si Corne-
lio, aroman tang mga kaparintian ig mga masesebek ang tangay ang
pinangimbitar na. 25 Asing te-led da si Pedro, binagat tanandia ni Cor-
nelio. Ig liminod ong kakayan ni Pedro agod towan na tanandia. 26 Piro
pina-deng tanandia ni Pedro ig ganing, "Ayaw. Kendenga. Yo pario mi
kang taw." 27 Mintras te-led tanira ong balay, sigi tang pagigampang ni
Pedro ong ni Cornelio. Ig inita nang doro rang mga taw ang namagimes
don. 28 Ganing si Pedro ong nira, "Gata-wanan mi mismo ang yaming
mga Judio agbawalen tang rilihion amen ang magigtabid obin mamisita
ong mga belag ta Judio. Piro pinaita tang Dios ong yen ang indi dapat
aningen ta maboling obin belag ta sarapeten tang maski sinopang taw.
29 Animan asing pinakomito nio, siminabidong lagi ang anday riklamo.
Mandian, mane-mao kay ang lagi, angay pinakomito nindio?"
30 Siminabat si Cornelio, "Maning ta na sia. Tolo rang kaldaw ang
nagta-lib, midio maning ka ta nang magalas tris tang apon ang pangadio
tarin ong balay. Golping napaita tang tatang lali ong talongano ig
makilaw ang pa-dekan tang lambong na. 31 Ganing tanandia ong yen,
'Cornelio, pinama-yan da tang Dios tang pangadi mo ig galipay tanandia
ong mga agboaten mong tabang ong mga malilised. 32 Manobola ta taw
don ong Jope ig ipakomit mo tang taw ang aran na si Simon ang aggoyan
ka ta Pedro. Gistar tanandia don ong balay ni Simon ang manigkanit ta
olit. Ig ong binit tang baybay tang balay na.' 33 Animan pinakomitang
lagi yen ig pagpasalamato ta mo-ya ang nakabota ra ka. Mandian narin
aming tanan ong talongan tang Dios para mamasi mga onopa tang
ipabitala ong nio tang Gino."

Ang sinayod ni Pedro ong da Cornelio

34 Animan nagimpisa rang minitala si Pedro, "Gata-wanano ra enged,
ang Dios anday pinilikan na. 35 Galipay tang Dios ong maski sinopang
taw ang may eled ong nandia ig pagboat ta mato-lid, maski ong aypa
pang nasion tanandia nagalin. 36 Gata-wanan mi ang mga inampo ni
Israel, sindolan tang Dios tang mga bitala na, ig pinatako na ong nira
tang Mo-yang Balita ang mabalik ita ong Dios ong tabang ni Jesu-Cristo,
ang yay ang Gino tang tanan. 37 Nabalitan mi ka tang nainabo ong
bilog ang Judea, impisa don ong Galilea pagatapos tang pagtoldok ig
pagboniag ni Juan. 38 Ang agsambiteno yay si Jesus ang taga Nazaret,
ang sindolan tang Dios ta Ispirito Santo ig gaem. Tenged ong nandia
tang Dios, napagboat tanandia ta kao-yan ig napagpao-ya ong tanan
ang agpaliwagan ta mga malain ang ispirito maski ong aypa tanandia
napaning. 39 Yami mismo nangaita tang tanan ang bindoat ni Jesus don
ong siodad tang Jerusalem ig ong domang mga banoa tang mga Judio.
Piro ang bindoat tang mga taw, pinatay nira ang pinalansang ong kros.
40 Piro si Jesus binoing oman tang Dios ang ya-long kaldaw, oman pinaita
na tanandia ong yamen. 41 Indi tanandia inita tang tanan ang taw, kondi
yami lamang ang pinilik tang Dios ang magtistigo ong doma natetenged
ong nandia. Namagigsaro ami pa ong nandia asing naboi rang oman

tanandia. 42 Si Jesus tang nagtobol ong yamen ang magpatako tang Mo-
yang Balita ong mga taw, ig magpamatod ang tanandia tang bindoat tang
Dios ang manigosgar ong tanan ang mga taw, maging boi obin patay.
43 Ig tanandia tang sinambit tang mga propita asing tokaw ang ganing,
‘Maski sinopay magto ong nandia patawaden ong mga kasalanan nira,
mga gomoy lamang ong aran na.’ ”

Napababak tang Ispirito Santo ong mga belag ta Judio

44 Bibitala pa si Pedro asing napababak tang Ispirito Santo ong tanan
ang pamamasi tang bitala na. 45 Nangabereng ta mo-ya tang mga
aroman ni Pedro ang namagalin ong Jope ang yay ang mga Judiong
pamagto ra ong Gino. Tenged inita nira nga ang Ispirito Santo sindol
ka tang Dios ong mga belag ta Judio. 46 Naba-yan nirang pamansibitala
ong sari-saring mga bitala ang pamagdayaw ong Dios. Animan ganing
si Pedro ong nira, 47 “Pario ta, ang mga taw ang narin sindolan ka tang
Ispirito Santo. Indi poiding maning ang indi ka maboniagan ong wi!”
48 Ig dayon tanandiang nanobol ang boniagan tanirang tanan ong aran
ni Jesu-Cristo. Pagatapos, inimbitar nira si Pedro ang magtinir kang lagi
tanandia ong nira ta pirapang kaldaw.

11

Ang sinayod ni Pedro ong mga logod ong Jerusalem

1 Mandian nabalitan tang mga apostolis ig mga pamagto ong bilog
ang Judea ang namagparet da tang belag ta mga Judio ong bitala tang
Dios. 2 Animan, pagabalik ni Pedro ong Jerusalem binasol tanandia
tang mga Judio ang pamagto ra ka ong ni Cristo piro pamagtoldok ang
ganing kaministiran ono magpatori tang mga lali agod magtoman ong
Katobolan. 3 Ganing tanira, “Angay napaninga ong balay tang mga belag
ta Judio ig nagigsaroa pa ong nira?” 4 Dayon ang sinayod ni Pedro ong
nira tang nainabo magimpisa ong primiro.

5 Ganing tanandia, “Asing yo dono ong Jope ang pangadi, may pinaita
tang Dios ong yen ong tatang midio talakinep. Initao ang may tatang
bagay ang agpababak ig mga telekano midio kolton ang mala-bang.
Agtotonton magalin ong langit ong epat ang potod na, ig ong silido
siminareng. 6 Liniparao ta mo-ya ig initao ang mga teled na sari-saring
klasi ta mga ayep. May mga ayep ang papanaw, ayep ang talonanen,
ayep ang kakandoang ig mga ayep ang lalayog. 7 Ig naba-yano tang
tatang bosis ang ganing, ‘Kendenga, Pedro. Magpataya ig mamangan!’
8 Piro siminabato ang ganing, ‘Indi enged maboato, Gino! Maski tanopa,
indio pa gapamangan ta maski onopang bagay ang poiding maning ta
ang maboling ig belag ta paranganen sigon ong Katobolan.’ 9 Dayon
sing minitala tang bosis ang nagalin ong langit, ‘Indi aningen mong
maboling tang linimpio ra tang Dios.’ 10 Tolong bisis ang nainabo narin,
ig pagatapos ta si dayon dang binatak ong langit. 11 Ong mismo kang
oras ang asi, kiminabot ka ong balay ang agdayonano tang tolong laling
sinobol ong yen nagalin ong Cesarea. 12 Inaningo tang Ispirito Santo ang
tomabido ong nira ang anday doadoa. Napanaw ami ig siminabid ka
ong yen tang enem ang nang mga logod, ig siminled aming tanan ong
balay ni Cornelio ong Cesarea. 13 Sinayod na ong yamen ang may inita
nang anghil ang ke-deng ong teled tang balay na ig ganing ong nandia,

‘Manobola ta taw ong Jope ig ipakomit mo tang taw ang aran na si Simon
ang aggoyan ka ta Pedro. 14 May ibalita na ong nio ang gamiten tang Dios
agod malibria asta ang tanan ang pamalay-balay mo.’ 15 Mandian asing
ba-lo lamang ang nagimpisao ang mitala, napababak da ong nira tang
Ispirito Santo pario tang pagpababak na ong yaten asing tokaw. 16 Ig
nademdemano tang bitala tang Gino, ang ganing, ‘Si Juan, nagboniag
ta wi piro yamo, boniagan amo ra ta Ispirito Santo.’ 17 Mandian, mga
ang belag ta Judio sindolan ka tang Dios tang Ispirito Santo pario tang
bindoat na ong yaten asing nagto ita ong ni Ginong Jesu-Cristo, sinopa
yo ang masagang ong Dios?” 18 Asing pagabasi nira tang inaning ang na
ni Pedro, siminareng da tanirang nagbasol. Ig namagdayaw tanira ong
Dios ang ganing, “Mga maning ta si, ang mga belag ta Judio agtoldan ka
ta timpong mapagtogat ig magba-lo agod maboing anday kataposan!”

Ang mga pamagto don ong Antioquia

19 Ang mga pamagto ong ni Jesus namagbelag-belag tenged ong pag-
paliwag ang nagimpisa asing patayen si Esteban. Ang doma ong nira
nangakabot ong Fenicia, ong Chipre ig ong Antioquia ang sigi tang toldok
nira tang bitala tang Dios, piro belag ta ong tanan ang taw kondi ong mga
Judio lamang. 20 Piro ang doma ong nira ang mga taga Chipre ig taga
Cirene, ong pagkabot nira ong Antioquia nagigampang ka tanira ong
mga belag ta Judio ig nagpatako ong nira tang Mo-yang Balita natetenged
ong ni Ginong Jesus. 21 Ong nira tang gaem tang Gino, animan dorong
mga taw ang namagto ig namagosoy ong Gino.

22 Ang nainabong narin nabalitan tang mga pamagto ong ni Cristo don
ong Jerusalem. Animan dayon ang sinobol nira si Bernabe ang paning
ong Antioquia. 23 Asing pagkabot na don ig inita nang aggaloyan tanira
tang Dios, nalipay tanandia ta mo-ya ig linaygayan na tanirang paeleten
nira tang pagosoy nira ong Gino, ang de-dek ong mga popotokon nira.
24 Tenged mo-yang taw si Bernabe. Aggaeman tanandia tang Ispirito
Santo ig maelet tang pagto na ong Dios. Ig dorong mga taw tang nae-lan
nang magparet ong Gino.

25 Dayon ang napaning si Bernabe ong Tarso para dilemen na si Saulo.
26 Asing inita na ra si Saulo, ingkelan nang nagbalik ong Antioquia.
Nagpatakon enged tanira don ang nagigimbeng ong mga pamagto ong ni
Jesus, ig dorong mga taw tang sinoldokan nira. Ig don ka ong Antioquia,
tokaw ang ginoyan ta “Kristiano” tang mga sinagpan tang Gino.

27 Ang mga kaldaw ang asi may mga manigpakabot tang bitala tang
Dios ang kiminabot ong Antioquia nagalin ong Jerusalem. 28 Kimindeng
tang tata ong nira ang aran na si Agabo, ig ong gaem tang Ispirito Santo
nagpatako tanandia ang magkatinir ta mabael ang tagletem ong bilog
ang kalibotan. (Ang tagletem ang asi nainabo ka kaman asing timpong
si Claudio tang adi tang Roma.) 29 Ig ang mga sinagpan tang Gino don
ong Antioquia, namaginigoan tanirang mamagpaekel ta tabang ong mga
pamagto don ong Judea, sigon ong masarangan tang kada tata ong nira.
30 Maning ta don ka kaman tang bindoat nira. Pinaekel nira ong da
Bernabe ni Saulo tang mga tabang nira para i-dol ong mga mepet ang
pangolokolo ong mga pamagto ong ni Cristo don ong Judea.

12

Ba-lo sing pinaliwagan tang mga pamagto ong Gino

1 Ang mga timpong asi, pinadep ni Ading Herodes* tang domang mga
pamagto ong ni Cristo, agod paliwagan na tanira. 2 Si Santiagong logod
ni Juan pinapotolan na ta kolo. 3 Ig asing itaen nang nalipay tang mga
Judio ong bindoat nang asi, si Pedro si tang pinadep na. Nainabo na asing
Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na. 4 Pagadep ong ni Pedro,
dayon ang pinriso ig pinabantayan ong epat ang gropo ta mga sondalo
ig tagepat-epat tang kada gropo. Ang plano ni Herodes, ipatalonga
tanandia ong mga Judio pagatapos tang pista. 5 Animan agprison pa si
Pedro. Piro ang mga pamagto ong ni Cristo bogos ang pamagampo ong
Dios para ong ni Pedro.

Pinaloa tang anghil si Pedro

6 Ong domaton ang kaldaw, ipatalonga ra rin ni Herodes si Pedro ong
mga taw. Ang labing asi, gapoyat si Pedro ong ka-ngan tang doroang
sondalo, ig agkadinan ta doroang kadina. May pamaggoardia pa ong
portan tang prisoan. 7 Lagat-lagat ta ge-ley, golping napaita don ang
tatang anghil tang Gino, ig nangayag ta mo-ya tang teled tang prisoan.
Kinalbit tang anghil si Pedro ong silid na ig pinoaw ang ganing, “Mam-
bangona, dali!” Ig golping naokas tang mga kadina ong mga kalima na.
8 Ganing ka tang anghil ong ni Pedro, “Maglambonga ra! Tokon mo tang
rapak mo.” Nagtoman ka si Pedro, ig ganing si tang anghil, “Tokon mo
tang lambong mong panta-paw ig domatona ong yen.”
9 Dayon ang limindoa si Pedro ig diminaton ong anghil. Piro indi
gata-wanan na mga matod tang gainabo. Ang kalaom na, panalakinep
lamang tanandia. 10 Nata-liban nira tang primiro ig ang yadoang
goardia. Pagakabot nira ong portan ang taltalen ang paning ong siodad,
nagabri narin ong sadili na, ig dayon ang limindoa tanira. Pagapanaw
nirang pagosoy tang karsada, golping bino-wanan tang anghil si Pedro.
11 Ba-lo pa nata-wanan ni Pedro ang belag pala ta talakinep tang
nainabo ong nandia. Ganing tanandia ong sadili na, “Mandian nata-
wanano! Matod ka kaman ang sinobol tang Dios tang anghil ig linibrio
nandia ong kalima ni Herodes, ig ong aggelaten tang mga Judiong boaten
ong yen.”
12 Asing nata-wanan ni Pedro ang nalibri ka kaman tanandia, napan-
ing tanandia ong balay ni Mariang nanay ni Juan ang aggoyan ka ta
Marcos. Don ong nira dorong mga taw ang pamagimes ig pamangadi.
13 Nano-tok si Pedro ong portan ong loa, ig ang torobolon ang si Roda tang
liminenget para telekan mga sinopa si. 14 Nailala na tang bosis ni Pedro
ig ong kalipay na imbis ang abrian na tang portan, nanikad tanandia
ong teled ig nagbalita ong nira ang si Pedro asia ong loa. 15 “Gabeyega
ra sigoro?” ganing tanira. Piro pagpareges si Rodang asi ono si Pedro.
Animan ganing tanira, “Taben anghil na si!” 16 Sigi pa tang pano-tok ni
Pedro, ig asing inabrian nira tang portan, midio indi tanira mamagparet
ang si Pedro ka kaman tang inita nira. 17 Sininiasan tanira ni Pedro
ang indi mamaginingal. Dayon ang sinaysay na mga monopa tanandia

* **12:1** 12:1 Ang Ading Herodes ang na, angken tang Herodes Antipas ang nagpapotol tang likel ni Juan ang Manigboniag. Mabael tang tiritorio na ong logar tang mga Judio, pario tang Ading Herodes ong Mateo 2:1-23 ig Lucas 1:5, ang yay ang lolo na. Teta, Agripa I tang goy ong nandia.

pinaloa tang Gino ong prisoan. Ig ganing pa tanandia, “Ibalita mi kay
narin ong ni Santiago ig ong domang mga logod.” Pagatapos ta si, dayon
dang nagalin si Pedro ig napaning ong domang logar.
18 Pagaramal, nangataranta ta mo-ya tang mga goardia tenged ong
pagalipat ni Pedro. Ig indi mata-wanan nira mga onora tang nainabo
ong nandia. 19 Dayon ang nagordin si Herodes ang dilemen si Pedro,
piro indi inita nira. Animan pinaimbistigar na tang mga goardia ig
pinapatay.
Pagatapos nagalin si Herodes ong Judea napaning ong Cesarea, ig don
da nagtinir.

Ang pagapatay ni Herodes

20 Mandian si Herodes naboay dang gasilag ong mga taga Tiro ig
taga Sidon. Animan namagampang-ampang tanirang lemenget ong
nandia, tenged ang pamangan tang mga banoa nira agkomiten nira
ong banoa ni Herodes. Primiro nagigampang tanira ong ni Blasto para
matabangan na tanira, tenged tanandia tang agtaligan tang adi ong
palasio. Pagatapos, napaning tanira ong adi para magigosay ong nandia.
21 Animan ang adi nagtirmino ta kaldaw para tomalonga ong mga taw.
Ig pagakabot tang kaldaw ang asi, sinok na tang lambong na bilang adi,
ig kiminarong ong trono ig nagdiskorso ong mga taw. 22 Dayon ang
namaginiteg tang mga taw ang ganing, “Belag ta taw tang bibitalang
asia! Dios da!” 23 Ig don ang lagi sinilotan si Herodes tang tatang anghil
ang nagalin ong Gino tenged sinadili na tang dengeg ang dapat para ong
Dios lamang. Pinangan tanandia ta kolod asta ra lamang napatay.
24 Piro ang bitala tang Dios mas nagsaboag pa ig dorong namagparet.
25 Mandian, asing natapos da ni Bernabe ig ni Saulo tang obra nira,
namagbalik da tanirang doroa ong Jerusalem, ang aroman nira si Juan
Marcos.

13

Da Bernabe ni Saulo sinobol tang Ispirito Santo

1 Ong mga pamagto ong ni Cristo don ong Antioquia, may mga manig-
toldok ig mga manigpakabot tang bitala tang Gino. Kabilang don si
Bernabe, si Simeon ang aggoyan ta Negro, si Luciong taga Cirene, si Saulo
ig si Manaen ang tangay tang pangolokolo ang Herodes impisa asing
ge-ley pa tanira.* 2 Asing pamagpaletem ig pamangadi ang mga narin,
ganing ong nira tang Ispirito Santo, “Ipalbag mi si Bernabe ig si Saulo.
Piniliko tanira para ong tatang obra ang nataganao ong nira.” 3 Animan
asing pagatapos nirang magpaletem ig mangadi, binondo nira tang mga
kalima nira ong da Bernabe ni Saulo. Pagatapos pinapanaw da nira tang
doroa.

Si Bernabe ig si Saulo ong Chipre

4 Mandian si Bernabe ig si Saulo, ang sinobol da tang Ispirito Santo,
dayon ang napaning ong Seleucia. Magalin don naglayag tanira paning
ong isla tang Chipre. 5 Don ong Chipre napatampet tanira ong Salamina,

* **13:1** 13:1 Ang Herodes ang na ay si Herodes Antipas. Tanandia tang nagpapotol tang likel ni Juan ang Manigboniag (Marcos 6:14-29), ig ana tang Ading Herodes ang nagpapatay ong mamolang gege-ley (Mateo 2:1-23). Tetrarka tanandia, ang maliag yaning gobirnador, piro teta aggoyan ka ta adi.

ig don namagtoldok tanira tang bitala tang Dios ong mga simban tang
mga Judio. Pinatabid ka nira si Juan Marcos para tomabang.
6 Linibot nira tang bilog ang isla asta nangakabot tanira ong lansan-
gan tang Pafos. Nabagat nira don tang tatang madyikirong Judio
ang pangambo ang tanandia propita. Si Bar-Jesus tang aran na.
7 Pagtangayan tanira ni Sergio Paulo, ang gobirnador tang islang narin.
Ang gobirnador ang na doro katakong taw. Pinagoy na si Bernabe ig si
Saulo tenged galiliag tanandiang mamasi tang bitala tang Dios. 8 Piro
kinontra tanira tang madyikirong si Elimas, ang yay ang aran ni Bar-
Jesus ong bitalang Grigo. Aggawidan na tang gobirnador ang itaben
magto ra ong ni Jesus. 9 Mandian si Saulo, ang aggoyan ka ta Pablo,
ginaeman da tang Ispirito Santo. Pina-dekan na si Elimas, 10 ig ganing
tanandia, “Yawang ana ni Satanas! Dayadora ig manloloko! Kasoay
mo tang tanan ang mo-ya! Doroa kabo-li ig doroa kalain! Tanoapa
magtareng ang magbali-kad tang kamatodan natetenged ong Gino?
11 Mandian silotana ra tang Dios! Maboraya ra. Ig maboay-boaya ang
india maita ta kayagan tang kaldaw!” Lagi-lagi nangorabo ig nangi-lep
tang pama-dek ni Elimas asta indi ra tanandia maita. Nangarap-karap
da lamang tanandia ta taw ang magantabay ong nandia. 12 Asing inita
tang gobirnador tang nainabong narin, nagto ra tanandia ong Gino, ig
dorong kabeberengen na ong mga toldok da Pablo natetenged ong Gino.

Ong Antioquia don ong probinsia tang Pisidia

13 Pagalin nira ong Pafos, liminayag da Pablo ig ang mga karo-
manan na tegka ong Perga, tatang siodad don ong Panfilia. Asing don
da tanira, binayan tanira ni Juan Marcos ig nagbalik tanandia ong
Jerusalem. 14 Magalin ong Perga, nagpadayon tanira ig kiminabot ong
Antioquia tang Pisidia. Pagakabot tang Kaldaw ang Igperenay, dayon
tanirang napaning ong simban tang mga Judio ig kiminarong tanira
don. 15 Pagatapos ang basaen tang Katobolan ni Moises, asta ang mga
sinolat tang mga propita, nagpatobol ong nira tang mga pangolokolo
ong simban ang ganing, “Mga logod, mga may bitala ming matabang
ong mga taw, mibek-ibek amo atan.” 16 Animan kimindeng si Pablo, ig
sininiasan na tang mga taw tang kalima na ang indi ra mamagininga l.
Ganing tanandia,
“Mga kasimanoao ang mga Israelita, asta yamong mga belag ta Ju-
diong may eled ong Dios, mamasi amo ong yen! 17 Ang Dios ang agtowan
tang mga Israelita yay ang namilik ong yaten ang mga kamepet-mepetan
asing tokaw. Asing don tanira gingistar ong Ehipto, bindoat tanira tang
Dios ang tatang mapoirsang nasion ig ong nandiang makabebereng ang
gaem ingkelan na tanira ang magalin ong Ehipto. 18 Ong teled ta epat
ang polok ang takon ang tanira don ong logar ang anday gistar ang taw,
inagoanta tang Dios tang katetegaten tang mga kolo nira. 19 Linangga na
tang pitong nasion ong logar tang Canaan, ig sindol na ong mga inampo
ni Israel tang mga tanek agod magimong mga sadiling banoa nira 20 ong
teled tang epat ang gatos ig limang polok ang takon.
“Pagatapos, sindolan tanira tang Dios ta mga osgado ang mangolokolo
ong nira, asta ong timpo tang propitang si Samuel. 21 Asing mama-dol
tanira ta sadiling adi nira, sindol ong nira tang Dios si Saulong ana ni Cis,
tatang laling nagalin ong tribo ni Benjamin. Naggaem si Saulo bilang adi
ong teled ta epat ang polok ang takon. 22 Ig asing tanggalen da tang Dios

si Saulo, si David yay ang sinlet na ong nandia. Maning ta narin tang
inaning tang Dios natetenged ong ni David, ‘Initao ang si David, ang ana
ni Jesse, tatang taw ang galiliagano ta mo-ya. Magtoman tanandia tang
tanan ang galiliagano.’† 23 Ig tarin ong dogo ni David nagalin si Jesus,
ang pinangako tang Dios ang maglibri ong Israel. 24 Ba-lo kiminabot si
Jesus, si Juan ang Manigboniag nagtoldok dang lagi ong mga Israelita
ang mamagtogat ong mga kasalanan nira ig mamagpaboniag. 25 Ig
asing natapos da ni Juan tang obra na, ganing tanandia ong mga taw,
‘Sinopa yo ong pabetang mi? Begen amo yen, belago tang aggelaten ming
komabot. Piro pama-yan mi, komabot tanandiang domaton ong yen, ig
belago ta bagay ang magsirbi ong nandia maski ngani magobad tang
kordon tang rapak na.’ ”

26 Ganing pa si Pablo, “Mga logod ang mga inampo ni Abraham, asta
yamong mga belag ta Judiong may eled ong Dios, ong yaten mismo
pinatako tang balitang nang ganing ilibri ita tang Dios. 27 Ang mga taga
Jerusalem ig ang mga pangolokolo ong nira indi gangatakong si Jesus
yay ang Maniglibri. Indi ka naintindian nira tang mga sinolat tang mga
propita asing tokaw, ang agbasaen kada Kaldaw ang Igperenay. Piro
tanira ya ka tang nagboat tang inaning dang lagi tang mga propita asing
sinintinsian nira si Jesus ta kamatayen. 28 Maski anday itaen nirang
ibidinsia ang dapat patayen si Jesus, pina-dol pa ka nira ong ni Pilatong
ipapatay tanandia. 29 Ig pagatapos ang boaten nira ong ni Jesus tang
tanan ang inaning tang Kasolatan ang mainabo ong nandia, kinomit
nira tang sinangoni na ong kros ig limbeng. 30 Piro si Jesus binoing
oman tang Dios. 31 Ig ong teled ta dorong kaldaw, napaita tanandia
ong mga taw ang namansitabid ong nandia asing nagalin tanandia
ong Galilea asta nakabot ong Jerusalem. Ang mga taw ang na ya ray
pamagpamatod mandian ong mga Israelita natetenged ong ni Jesus. 32 Ig
mandian, nani ami ra kang pagbalita ong nindio tang Mo-yang Balitang
na: Ang pangako tang Dios asing tokaw ong mga kamepet-mepetan ta
33 ay naboat na ra ong yaten ang mga inampo nira asing si Jesus binoing
oman. Maning ta na enged tang ga-tang ong yadoang Salmo, ang ganing,
‘Yawa tang Anao,
ig mandian agpaitao ang yo tang Tatay mo!’‡
34 Si Jesus binoi ka kaman tang Dios, ig indi pinabayan nang maronot
tang sinangoni na, kompormi ong pangako na asing tokaw ang ganing,
‘I-dolo ong nindio tang mga sagrado ig sigoradong mga bindision ang
pinangakō ong ni David.’§
35 Ig ganing pa ka don ong domang salmo,
‘Tenged indi pabayan mong maronot tang sinangoni tang sagradong
torobolon mo!’*
36 Asing timpo pa ni David, bindoat na tang tanan ang pinaboat tang
Dios ong nandia. Oman pagapatay na, limbeng tanandia ong lebengan
tang mga kamepet-mepetan na, ig naronot tang sinangoni na. 37 Piro si
Jesus ang binoing oman tang Dios, ang sinangoni na indi enged naronot.
38 Animan dapat ang mata-wanan mi, mga logod, ang narin tang ag-
patako amen ong nindio tenged ong bindoat ni Jesus--ang mapatawad ita

† **13:22** 13:22 Salmo 89:20; 1 Samuel 13:14; Isaias 44:28 ‡ **13:33** 13:33 Salmo 2:7 § **13:34** 13:34 Isaias 55:3 * **13:35** 13:35 Salmo 16:10

ong mga talak ta. 39 Ig ang tanan ang pamagtalig ong nandia pinatawad
da ong mga talak nira, maski ong mga talak ang indi mapatawad mga
nagtoman ita lamang ong Katobolan ni Moises. 40 Animan magandam
amo! Itaben mainabo ong nindio tang inaning tang mga propita asing
tokaw ang ganing,
41 'Telekan mi, yamong mga masiadong mamanlibak! Mangabereng
amo ig mangapatay!
Tenged magboato ta mga makabebereng ang bagay ong timpo mi, ang
indi amo magparet, maski may magsayod pa ong nindio.' "†
42 Mandian asing loloa ra si Pablo ig si Bernabe ong simban tang mga
Judio, inimbitar tanira tang mga taw ang magbalik ong domaton ang
Kaldaw ang Igperenay, ig mitalang moman natetenged ong mga bagay
ang na. 43 Pagatapos tang pagsirimet-simet nira, dorong namansidaton
ong da Pablo ni Bernabe, mga Judio asta mga madinioson ang belag
ta Judio ang nala-ted da ong rilihion nira. Minitala ong nira tang mga
apostolis ig sinoldokan tanirang magpadayon ang magtalig ong kaloy
tang Dios.
44 Ang diminaton ang Kaldaw ang Igperenay, alos ang tanan ang taw
ong siodad napamagsimet-simet da agod mamamasi ong bitala tang
Dios. 45 Piro asing itaen tang mga Judio tang dorong mga taw ang
pamamasi, pisan tanirang nangaibeg, ig dayon dang kinontra nira tang
mga agbibitala ni Pablo ig ininsolto nira tanandia. 46 Piro mas nangiteg
tang nem ni Pablo ig ni Bernabe. Ganing tanira, "Kaministiran ong
nindio kang laging mga Judio tinokaw ang pinatako tang bitala tang
Dios. Piro indi amo maliag ang mamasi. Midio ang pabetang mi, belag
amo ta manigrisibi tang kaboing anday kataposan! Animan, tandan mi,
paning ami ra mandian ong mga belag ta Judio. 47 Tenged maning ta na
tang sinobol ong yamen tang Gino,
'Boatena yen ang midio tolok para magtorol ta kayagan ong mga nasion,
agod yaway mapaglibri ong tanan ang taw maski ong aypa ong kalib-
otan.' "‡
48 Pagabasi tang mga belag ta Judio tang inaning ang narin ni Pablo,
dorong kalipay nirang namagdayaw ong bitala tang Gino. Ig ang tanan
ang pinilik tang Dios ang marisibi tang kaboing anday kataposan ay
namagparet da.
49 Animan nabantog tang bitala tang Gino ong bilog ang logar ang asi.
50 Piro ang mga Judio, sinolsolan nira tang mga laling ilalado ong siodad,
ig ang mga babay ang rilihioso ig alawig tang pagkabetang nira agod
kontraen nira da Pablo. Animan, pinaliwagan nira si Pablo ig si Bernabe
ig pinalayas ong logar nira. 51 Animan si Pablo ig si Bernabe sinapok nira
tang kolapok ong mga kakay nira para ipaita ang anda ray sarabaten
nira ong mga taga don. Ig dayon ang namansipaning tanirang doroa
ong siodad tang Iconio. 52 Piro dorong kalipay tang mga sinagpan tang
Gino ang nangabo-wan ong Antioquia, ig tanirang tanan aggaeman tang
Ispirito Santo.

14

Ong Iconio

† **13:41** 13:41 Habacuc 1:5 ‡ **13:47** 13:47 Isaias 49:6

1 Maning ka ta si tang nainabo don ong Iconio. Si Pablo ig si Bernabe
siminled ong simban tang mga Judio. Maosay tang mga binitala nira
animan dorong namagparet ong Gino, mga Judio asta mga Grigo. 2 Piro
ang mga Judiong indi galiliag ang mamagparet, sinolsolan nira tang mga
belag ta Judio agod maglain tang nem nira ong mga logod. 3 Nagtinir
ka ta naboay-boay da Pablo ni Bernabe ong Iconio. Maiteg tang mga
nem nirang mamansibitala natetenged ong Gino, ig agpaita ka tang
Gino ang matod tang mga agtotoldok nira natetenged ong kaloy na,
tenged sindolan na tanira ta gaem ang magboat ta mga milagro ig mga
makabebereng ang bagay. 4 Mandian, ang mga taw ong siodad nagtenga.
Ang doma, namansikampi ong mga Judiong indi pamagparet. Ig ang
doma kampi ong mga apostolis.
5 Oman ang mga belag ta Judio aroman tang domang mga Judio asta
ang mga pangolokolo ong nira, namagplanong magboat ta anday sayod
ig banggilen da Pablo. 6 Asing mata-wanan narin da Pablo, namaglayas
tanira ig namansipaning ong Listra ig Derbe, mga siodad ong Licaonia,
ig ong mga lansangan ang palibot na. 7 Namagpatako tanira don tang
Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesus.

Ong Listra

8 Don ong Listra may tatang laling indi mapanaw. Pilay ang lagi
tanandia mimpisang ipangana. 9 Kakarong tanandiang pamasi ong
agtotoldok ni Pablo. Asing itaen ni Pablo tang pilay ang may pagtalig na
para mapao-ya, pina-dekan na ta mo-ya 10 ig minitala ta doro kapoirsa
ang ganing, “Kendenga ta mato-lid!” Dayon ka kaman ang kimindeng
tang pilay ig nagpanaw-panaw. 11 Asing pagaita tang domang mga taw
tang bindoat ni Pablo, namaginiteg tanira ong bitalang Licaonia ang
ganing, “Napababak da ong yaten tang mga dios ong itsora ta taw!” 12 Ig
ginoyan nira si Bernabe ta Zeus, ig si Pablo ginoyan ka nira ta Hermes,
tenged tanandia tang manigbitala. 13 Ang timplo tang dios-dios nirang
si Zeus atan lamang ong loa tang siodad. Animan ang padi ni Zeus
nagekel ta mga baka ig mga rosas ong may portan tang siodad tenged
tanandia asta ang mga taw don gangaliliag dang magsagda para ong
mga apostolis. 14 Asing nata-wanan da Bernabe ni Pablo ang maning
ta si tang boaten tang mga taw, linasik nira tang mga lambong nira
ig namanikad tanira ong ka-ngan tang mga taw ang namaginiteg ang
ganing, 15 “Mga tangay, angay pagboat amo ta maning atan? Yami mga
taw kang kapario mi. Pamalita ami ong nindio mandian tang Mo-yang
Balita agod taliodan mi tang mga bagay ang nang anday kointa na ig
magbalik amo ong Dios ang boi.* Tanandia tang nagboat tang langit may
ang tanek, ang talsi ig ang tanan ang na-tang tarin. 16 Asing mga timpong
nangata-lib, pinabayan lamang tang Dios tang mga taw ang magboat ta
maski onopang bagay ang galiliagan nirang boaten. 17 Piro ong tanan
ang oras pinailala na ka tang sadili na ong mga kao-yan ang bindoat
na. Aggoldan amo nandia ta koran ang pagalin ong langit ig abondang
patebat ong mo-yang timpo. Ig aggoldan amo ka nandia ta pamangan
agod makontinto amo ig malipay.” 18 Piro maski pa ong mga bitalang asi

* **14:15** 14:15 “Dios ang boi” tang goy tang mga Judio ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw.

da Pablo, may ge-ley indi nawidan tang mga taw ang magpatay ta mga
bakang ibolontad ong nira.
19 Piro may mga Judiong namansikabot ang nagalin ong Antioquia
tang Pisidia, ig ong Iconio. Naekelan nira tang mga taw tarin ong Listra
ang mamansikampi ong nira. Binanggil nira si Pablo ig ginoyodan ong
loa tang siodad. Ig ong kalaom tang mga taw, patay da tanandia. 20 Piro
asing aglibotan tanandia tang mga sinagpan tang Gino, kimindeng
tanandia ig nagbalik ong siodad. Ig pagaramal, napaning tanira ni
Bernabe ong Derbe.

Ang pagbalik da Pablo ni Bernabe ong Antioquia tang Siria

21 Don ong Derbe namagpatako da Pablo ni Bernabe tang Mo-yang
Balita natetenged ong ni Jesus ig dorong taw tang nagimong sinagpan
tang Gino. Pagatapos, nagbalik da tanirang doroa don ong Listra,
Iconio ig asta ong Antioquia ong Pisidia. 22 Inampangan nira tang mga
sinagpan tang Gino don agod pabakeden pa enged tang pagto nira, ig
pinanganingan nira ang padayon tanira ong pagto nirang asi. Ganing
pa tanira, “Kaministiran mapasaran ta pa tang dorong kaliwagan ba-lo
ita ma-pen ong inadian tang Dios.” 23 Ig ong kada tarabidan tang mga pa-
magto ong ni Cristo,† namamilik tanira ta mga mepet ang mangolokolo
ong nira. Pagatapos ang nangadi ig nagpaletem, inintriga ra nira tang
mga mepet ang narin ong Gino ang agtaligan nira.
24 Pagatapos, simina-lib da Pablo ni Bernabe ong Pisidia ig nangakabot
ong Panfilia. 25 Don ong Perga ang sakep tang Panfilia nagtoldok
tanira tang bitala tang Dios, ig pagalin nira don napaning tanira ong
Atalia. 26 Don ong Atalia naglayag tanirang pabalik ong Antioquia, ong
pinagalinan nira asing primirong inintriga tanira ong kaloy tang Dios
para boaten nira tang natapos da mandian.
27 Pagakabot da Pablo ni Bernabe ong Antioquia, sinimet nira tang
tanan ang pamagto ong ni Cristo don ig binalita nira tang tanan ang
pinaboat tang Dios ong nira, ig binalita ka nira mga monopa ang mga
belag ta Judio sindolan ka ta dalan agod tanira mamagto ka ong ni Jesus.
28 Ig naboay tanirang nagtinir don, ka-pen tang domang mga sinagpan
tang Gino.

15

Ang inampangan ong Jerusalem

1 Mandian may pirapang mga taw ang namagalin ong Judea ang
napaning ong Antioquia ig nagtoldok ong mga logod don ang ganing,
“Indi amo malibri ong mga kasalanan mi mga indi amo matorian sigon
ong toldok tang Katobolan ni Moises.”* 2 Piro kinontra tanira ta mo-
ya ni Pablo ig ni Bernabe ig nagimong makinit tang pagdiskosion nira.
Animan namaginigoan tanirang papaningen da Pablo ni Bernabe ong
Jerusalem ig ang pirapang mga logod ang taga Antioquia para magigba-
gat ong mga apostolis ig ong mga mepet natetenged ong bagay ang na.

---

† **14:23** 14:23 Ang “tarabidan tang mga pamagto ong ni Cristo” ong bitalang Grigo, yay ang “ekklesia.”

* **15:1** 15:1 Ang mga taw ang namagalin ong Judea ay mga Judiong pamagto ong ni Jesus piro pamagosoy pa ong Katobolan ni Moises. Ang mga taw ang sinoldokan nira ong Antioquia ay mga belag ta Judio ang pamagto ka ong ni Jesus, piro anday inadalan nira natetenged ong Katobolan ni Moises.

3 Dayon da tanirang pinapanaw tang mga pamagto ong ni Cristo.
Simina-lib tanira ong Fenicia ig ong Samaria ig pamamalita tanira ong
mga logod don ang ganing ang mga belag ta Judio pamagto ra ka ong
Dios. Animan dorong kalipay nira ong balitang narin. 4 Pagakabot da
Pablo ni Bernabe ong Jerusalem, rinisibi tanira don tang mga pamagto
ong ni Cristo asta ang mga apostolis ig ang mga mepet. Ig inistoria nira
tang tanan ang pinaboat tang Dios ong nira. 5 Piro don may mga pamagto
ka, ang mga mimbro tang gropo tang mga Pariseo. Kimindeng tanira ig
ganing, "Kaministiran ang torian tang mga belag ta Judio, ig aningen ang
mamagtoman ong Katobolan ni Moises."

6 Namagsimet-simet tang mga apostolis ig ang mepet para pagampan-
gan tang bagay ang na. 7 Namagdibatian tanira ta mo-ya, ig asing ori
ra kimindeng si Pedro ig ganing ong nira, "Mga logod, gata-wanan mi
ka ang asing tokaw yo piniliko tang Dios ong nindio para magpatako
ong mga belag ta Judio tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesus,
agod pagabasi nira mamagto ra ka tanira. 8 Ang Dios ang gatako tang
ga-tang ong mga popotokon tang tanan ang mga taw, yay ang nagpaita
ang rinisibi na tang mga belag ta Judio tenged sindol na ka ong nira
tang Ispirito Santo pario tang bindoat na ong yaten asing primiro.
9 Pario lamang tang pama-dek tang Dios ong nira asta ong yaten. Ang
mga popotokon nira linimpioan na ka ong mga kasalanan nira tenged
namagto ra tanira ong Gino. 10 Animan, angay agsobokan mi mandian
tang Dios? Angay ang Katobolan ni Moises ipatakan mi pa ong mga
sinagpan tang Gino? Asia mabelat ang tarakanen ang ita mismo asta ang
mga ginikanan ta, indi ita natakan. 11 Itang mga Judio, pamagparet ita ig
gangalibri tenged lamang ong kaloy ni Ginong Jesus. Ig ang mga belag ta
Judio, maning ka ta si."

12 Namagipes da lamang tang mga namagsimet-simet. Pinama-yan da
lamang nira si Bernabe ig si Pablo mintras agsasaysay nira tang mga
milagro ig mga makabebereng ang bagay ang pinaboat tang Dios ong
nirang doroa para ong mga belag ta Judio. 13 Pagatapos nirang mag-
bitala, si Santiago si tang minitala ang ganing, "Mga logod, mamasi amo
ong yen. 14 Si Simon nagbalita ra ong yaten mga monopa pinaita tang
Dios tang paggegma na ong mga belag ta Judio asing namilik tanandia
ta pirapang taw ong nira ang magimong nandia. 15 Ig ong bindoat tang
Dios ang maning ta si, nagmatod ka enged tang inaning tang mga propita
asing tokaw pa. Tenged na-tang ong Sagradong Kasolatan,

16 'Pagatapos ta na, magbaliko. Ig tokodono sing moman tang balay ni
David ang nageba.†
Maski nalangga tang balay na, ipa-dengo sing moman ig ibaliko ong dati,
17 agod ang domang mga taw mamagdilem ong yen;
mamagalin ong tanan ang mga nasion ang ginoyano ang magimong yen.'
18 Maning ta na tang agganing tang Gino asing nagpatako tang mga bagay
ang na asing tokaw pa."‡

19 "Animan mandian," ganing si Santiago, "nani tang maningo. Indi
ra pabelatan ta tang mga belag ta Judiong lelenget da ong Dios. 20 Ang
boaten ta, solatan ta tanira ig aningen ang indi ra tanira mamangan

† **15:16** 15:16 Maliag yaning ilibri tang Dios tang mga inampo ni David, ig boaten sing moman tang inadian na. ‡ **15:18** 15:16-18 Amos 9:11-12; Jeremias 12:15; Isaias 45:21

tang mga pamangan ang binolontad ong mga dios-diosan, obin karni ta
mga ayep ang na-kel tang likel na ig indi natorok tang dogo na, asta ang
dogo na. Aningen ta kang indi tanira mangombabay obin mangonlali.
21 Tenged ang Katobolan ni Moises, impisa pa asing tokaw ang timpo,
agbasaen da ka ong mga simban ta kada Kaldaw ang Igperenay, ig
agtotoldok ong kada banoa."

Ang solat para ong mga belag ta Judiong pamagto ong ni Jesus

22 Animan ang mga apostolis ig ang mga pangolokolo ang mga mepet
don, asta ang tanan ang pamagto ong ni Cristo don, namaginigoan ang
mamilik ta mga lali ong gropo nira ang patabiden nira ong da Pablo
ni Bernabe ang paning ong Antioquia. Ang pinilik nira ay si Judas ang
aggoyan ta Barsabas asta si Silas. Ang doroang na, aggalangen ta mo-ya
tang mga logod. 23 May solat ang pinaekel nira ong mga laling na ang
ganing,

"Yaming mga apostolis ig mga mepet tani pamagpakomosta ami ong
nindiong mga logod ang belag ta Judio ang pamagto ra atan ong An-
tioquia, Siria ig Cilicia. 24 Nabalitan amen ang may mga aroman amen
tani ang napaning atan ong nindio, maski indi sinobol amen, ig ginamo
amo nira ig pinalinget nira tang mga kinaisipan mi ong mga sinoldok
nira. 25 Animan namaginigoan aming tanan ong pagsirimeten amen
ang mamilik ta mga lali para papaningen atan ong nindio katabid tang
yaten ang agmalen ang da Bernabe ni Pablo. 26 Si Pablo ig si Bernabe
pamagsirbi ong ni Jesu-Cristo ang indi enged geldan maski ang kaboi
nira gabetang ang pirmi ong karisgoan. 27 Piro mandian, agtobolon
amen si Judas ig si Silas, ig tanira mismo tang magpaintindi ong nindio
tang mga bagay ang agsosolat amen ong nindio tani. 28 Tenged nagimong
disision amen ong tabang tang Ispirito Santo, mo-ya pa ang indi amo ra
pabelatan poira ong mga bagay ang na ang kaministiran ka kaman ang
boaten mi: 29 Indi amo mamangan ta mga pamangan ang binolontad ong
mga dios-diosan; indi amo mamangan ta dogo ig karni ta ayep ang na-kel
tang likel na ig indi natorok tang dogo nira; ig indi amo mangombabay
obin mangonlali. Mga tomanen mi tang agganing amen ang na, mo-ya
sia. Tegka ra lamang tarin."

30 Dayon dang pinapanaw nira tang mga taw ang sinobol ang paning
ong Antioquia. Pagakabot nira don, dayon ang sinimet nira tang tanan
ang mga logod ig sindol nira tang solat. 31 Pagabasa nira tang solat,
dorong kalipay nira ong laygay ang na ang nagpabaked tang nem nira.
32 Mandian si Judas ig si Silas, bilang manigpakabot ka tang bitala tang
Dios, nagigampang ta naboay ong mga taw agod pamoirsaen tang nem
nira ig pabakeden pa enged tang pagto nira. 33 Nagtinir ka tanira don ta
indi naboay. Pagatapos, asing pinangadi ra tanira tang mga logod ong
Antioquia ang balampa ra lamang mo-ya ka tang pagparanawen nira,
dayon tanirang namagbalik ong mga namagtobol ong nira. 34 [Piro si
Silas nagdisision ang pabo-wan don.]§

35 Si Pablo ig si Bernabe napabo-wan don ong Antioquia. Tanira ig
doro pang aroman nira tang namagtoldok ig namagpatako tang bitala
tang Gino.

§ **15:34** 15:34 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

Nagbelagan si Pablo ig si Bernabe

36 Pagata-lib tang pirapang kaldaw ganing si Pablo ong ni Bernabe,
“Balikan ta, bisitaen ta tang mga logod ong tanan ang mga lansangan ang
pinanoldokan ta tang bitala tang Gino. Telekan ta mga monora tanira.”
37 Mandian ang galiagan ni Bernabe e-lan nira si Juan Marcos. 38 Piro
indi maliag si Pablo, ig pagpareges ang ganing indi e-lan nira. Tenged
asing don tanira ong Panfilia asing tokaw, binayan tanira ni Marcos ig
indi nagpadayon ong pagtoroldokon nira. 39 Nagkinit tang diskosion
nira, asta namagbelagan da lamang. Ingkelan ni Bernabe si Marcos ig
namansitay tanira paning ong Chipre. 40 Ig si Silas tang pinatabid ni
Pablo. Ba-lo tanira namagalin, pinangadi tanira tang mga pamagto ang
pangaloyan ka tanira tang Gino. 41 Napaning si Pablo ong mga tarabidan
tang mga pamagto ong ni Cristo* don ong Siria ig Cilicia ig pinabaked na
tang pagto nira.

16

Siminabid si Timoteo ong da Pablo ni Silas

1 Nagpadayon si Pablo asta ong mga siodad tang Derbe ig Listra. Don
ong Listra may tatang sinagpan tang Gino, ang aran na si Timoteo.
Ang nanay ni Timoteo, tata kang Judio ang pagto ong Gino, piro ang
tatay na Grigo. 2 Maski sinopa ong mga logod don ong Listra ig ong
Iconio pamansianing ang si Timoteo mo-yang taw. 3 Mandian, galiliag
si Pablong e-lan na si Timoteo, animan tinorian na tanandia agod indi
mamagriklamo tang mga Judio.* Tenged ang tanan ang mga Judio ong
mga logar ang asi gangatakong ang tatay ni Timoteo Grigo. 4 Ig ong
kada lansangan ang paningan nira agsasayod ka nira tang pinaginigoan
tang mga apostolis ig mga mepet don ong Jerusalem natetenged ong
mga tobol ang dapat lamang ono tomanen tang mga belag ta Judio.
5 Animan ang mga pamagto ong ni Cristo mas nambaked tang pagto nira,
ig kaldaw-kaldaw mas panyadi tanira.

Ang laling taga Macedonia

6 Linibot-libot ka da Pablo tang mga logar ong Frigia ig Galacia, tenged
indi tanira pinagnan tang Ispirito Santo ang magpatako tang bitala tang
Dios don ong probinsia tang Asia. 7 Pagakabot nira don ong kate-kan
tang Misia, mamansidayon da rin tanira ong probinsia tang Bitinia, piro
inawidan tanirang moman tang Ispirito ni Jesus. 8 Animan binagtas nira
tang Misia asta mababak tanira ong lansangan ang aggoyan ta Troas.
9 Ang labing asi don ong Troas, may napaita ong ni Pablo ang tatang
taw ang taga Macedonia. Ke-deng narin ig pagpakiloy ong ni Pablo ang
ganing, “Paninga ka ong Macedonia ig tabangan ami ka nio.” 10 Animan
lagi-lagi nagsimpan ami† ang paning ong Macedonia, tenged nagparet
ami nga ang Dios yay ang naggoy ong yamen ang magpatako tang Mo-
yang Balita ong mga taw don ong Macedonia.

---

* **15:41** 15:41 “tarabidan tang mga pamagto ong ni Cristo.” Ong bitalang Grigo: “ekklesia.”

* **16:3** 16:3 Ang kaogalian tang mga Judio ay patorian tang mga ana nirang lali bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios. Piro ang mga belag ta Judio, pario tang mga Grigo, belag ta ogali nira ang magpatori.

† **16:10** 16:10 Ang maliag yaning tang “ami” ay si Lucas, ang yay ang nagsolat tang librong narin, asta ang domang mga aroman ni Pablo ang namansitabid ong nandia.

Nagto si Lydia ong ni Jesus

11 Animan, pagalin amen ong Troas, liminayag ami parombo ong
Samotracia ig ang diminaton ang kaldaw siminampet ami ong Neapo-
lis. 12 Pagalin amen ong Neapolis, napaning ami ong Filipos, tatang
importanting siodad ong parting asi tang Macedonia, ig sakep tang
gobirno tang Roma. Nagtinir ami ta pirapang kaldaw don ong Filipos.
13 Asing pagkabot tang Kaldaw ang Igperenay, limindoa ami ong siodad
ig napaning ami ong binit tang soba ang pabetang amen don may logar
ang palagampoan tang mga Judio. Kiminarong ami ig nagigampang
ami ong mga babay ang pamagsimet-simet don. 14 Ang tatang pamasi
ong yamen ay si Lydia, ang taga Tiatira. Manigtinda tanandia ta mga
maralen ang tilang granati, ig pagto ka ong Dios. Bino-kad tang Gino
tang kinaisipan na ig nagparet tanandia ong mga agganing ni Pablo.
15 Tanandia asta ang tanan ong pamalay-balay nira namagpaboniag.
Pagatapos inimbitar ami nandia ang ganing, “Mga pamagparet amo ang
matod ka kaman tang yen ang pagto ong Gino, paning amo ong balay ig
don amo ra mamansidayon.” Ig indi ami enged napangindi ong imbitar
na.

Pinriso si Pablo ong Filipos

16 Tatang kaldaw, asing agpaning ami ong logar ang parangadian
binagat ami ta tatang torobolon ang soltiras. Tanandia agtelden ta
malain ang ispirito, animan gatako tanandiang maminto tang mga
bagay ang mainabo ong parakaboton. Ig tenged ong paminto na, dorong
koarta tang aggitaen tang mga agalen na. 17 Mandian, ang babay ang na
pirmi rang dadaton ong yamen da Pablo ig sigi tang initeg nang ganing,
“Ang mga laling na sinobol tang Dios ang Kalawig-lawigan ong tanan
para magpatako ong nindio mga mono amo pa malibri.” 18 Doro rang
mga kaldaw ang agboaten na narin, asta indi ra nagagoanta si Pablo.
Animan dayon ang sinalonga na tang babay ig ganing ong ispiritong
paggaem ong nandia, “Ong aran ni Jesu-Cristo, agtobolona yen ang
lomboa ong nandia!” Ig ong oras ang laging asi, limindoa tang ispirito
ong babay. 19 Pagaita tang mga agalen tang babay ang anda ray paglaom
nirang maita pa ta koarta ong nandia, dayon ang dinep nira si Pablo
ig si Silas ig ingkelan ong plasa agod patalongaen ong mga aotoridad.
20 Ig pinatalonga nira tang doroa ong mga opisialis ang taga Roma, ang
ganing, “Ang mga taw ang na, mga Judio ig pamagboat tanira ta gamo
tarin ong siodad ta! 21 Pamagtoldok tanira ta mga kinaogalian ang
kontra ong li ta ig belag ta dapat ang risibien obin tomanen ta bilang mga
sakep tang gobirno tang Roma.” 22 Ig ang mga taw don dayon ang dina-
magan nira da Pablo ni Silas, ig sinalalabangan nirang pinamalo. Oman
nagordin tang mga opisialis ang loatan tanira ig panlatigon. 23 Pagatapos
tang doro-dorong latigo, pinanggatek tanira ong prisoan, ig inordinan
tang goardia tang prisoan ang sigoron nang maelet tang pagkakolong
ong nira. 24 Animan, pina-led na da Pablo ong kateled-teledan ang
koarto tang prisoan ig pinangapit na tang mga kakay da Pablo ong tatang
karapitan ta kakay.

25 Mandian, asing tenganan da, pamangadi da Pablo ni Silas ig pam-
agkanta ang pamagdayaw ong Dios. Ang mga karomanan nirang mga
priso pamamasi ka ong nira. 26 Lagat-lagat ta ge-ley, golping nanlinog
ta doro kapoirsa. Namansikedeg tang mga pondasion tang prisoan,

ig golping nagabri tang tanan ang portan ig nangatangtang tang mga
kadina tang tanan ang mga priso. 27 Napoaw tang goardia, ig asing inita
nang abri tang mga portan, dayon ang inogot na tang ispada na agod
patayen na rin tang sadili na, tenged kalaom na nangapalpat da tang
tanan ang priso. 28 Piro initegan tanandia ni Pablo ta doro kapoirsa ang
ganing, “Indi pasipalan mo tang sadili mo! Nani aming tanan!” 29 Dayon
ang nanobol ta tolok tang goardia ig nanikad ong teled. Diminagpa
tanandia ong talongan da Pablo ni Silas ig pangelel tanandia ong sobrang
eled na. 30 Pagatapos, ingkelan na ong loa da Pablo ni Silas ig ganing
tanandiang nane-ma, “Mga magino, onopa tang dapat ang boateno agod
malibrio?” 31 Siminabat tanira, “Magtoa ong ni Ginong Jesu-Cristo ig
malibria--yawa asta ang pamalay-balay mo.” 32 Ig sinoldok da Pablo
tang bitala tang Gino ong goardia, asta ong tanan ang don ong teled tang
pamalay-balay na. 33 Ang oras ang laging asi tang labi, ingkelan na da
Pablo ig linimpioan na tang mga igad nira. Oman, nagpaboniag ang
lagi tang goardia asta ang tanan ong pamalay-balay na. 34 Pagatapos,
pinadayon na da Pablo ong balay na ig sinimpanan ta pamangan. Ang
goardia asta ang tanan ong pamalay-balay na, dorong kalilipayen nira
ang tanira pamagto ra ong Dios.
35 Pagaramal, ang mga opisialis tang siodad nanobol ta mga sondalo
ang ganing, “Palpatan da tang mga taw ang asi.” 36 Ang inaning nirang
asi binalita tang goardia ong ni Pablo ang ganing, “Ang mga opisialis
nagordin ang pamalpatan amo ra. Lomboa amo ra, ig balampa masinlo
tang pagparanawen mi.” 37 Piro ganing si Pablo ong mga sondalong
pinanobol, “Yami mga siodadanos tang Roma!‡ Pinatakan ami nira tang
palo ang indi ami gaimbistigar. Pagatapos, ginatek ami pa nira ong
prisoan. Mandian galiliag tanirang paloaen ami ong talok? Indi maimo.
Tanira tang paning tarin ig magekel ong yamen ong loa.” 38 Ang inaning
ang na ni Pablo bineg tang mga sondalo ong mga opisialis ig pagabasi
nirang si Pablo ig si Silas mga siodadanos pala tang Roma, pinangeldan
tanira. 39 Animan napaning tang mga opisialis ong da Pablo ni Silas ig
namama-dol ta pasinsia ong nira. Ingkelan nira da Pablo ong loa tang
prisoan ig namagigampang ang mamagalin ang lagi tanira ong siodad
tang Filipos. 40 Pagaloa nira ong prisoan, napaning da Pablo ni Silas ong
balay da Lydia. Nagigbagat tanira ong mga logod don, ig namagtoldok
ong nira agod mas mambaked tang mga nem nira, ig pagatapos dayon
da tanirang namagalin.

17

Ang golo don ong Tesalonica

1 Mandian ong pagparanawen da Pablo ni Silas, simina-lib tanira
ong siodad tang Anfipolis ig ong siodad tang Apolonia asta nangakabot
tanira ong siodad tang Tesalonica. Don ong Tesalonica may simban
tang mga Judio. 2 Ig pario tang agboaten ang pirmi ni Pablo, nagsimba
ka tanandia don. Ong teled tang tolong dominggo, Kaldaw ang Ig-
perenay nagigampang tanandia ong mga taw natetenged ong maliag

‡ **16:37** 16:37-38 Si Pablo ig si Silas aggilalaen ang mga “siodadanos tang Roma” tenged nataw tanira ong mga siodad ang sakep tang gobirno tang Roma. Maliag yaning, may mga kato-lidan nira pario tang mga taw ang matod ang taga Roma. Ang kayadian tang mga Judio ay belag ta siodadanos, ang maliag yaning belag ta “citizens” tang Roma.

yaning tang Sagradong Kasolatan, ig nagigrason tanandia ong nira.
3 Agpaintindi ig aggamiten na tang Kasolatan para pamatodan ong nira
ang kaministiran ang mapasar ta kaliwagan tang Cristo, ig pagatapos
maboing moman. Ganing si Pablo ong nira, “Si Jesus ang narin ang
agbabalitao ong nindio yay ang Cristo.”* 4 Ang domang pamamasi
naekelan kaman ang namagto ong ni Jesus, ig minimbeng tanira ong da
Pablo ni Silas. Namagparet ka tang doro-dorong mga rilihiosong Grigo,
asta ang dorong mga babay ang ilalado ong siodad.
5 Piro naibeg tang mga Judio ong da Pablo, ig namaggoy tanira ta
mga laling barombado ang pamaglaog-laog lamang atan ong plasa. Ig
asing doro ra tanira, ginamo nira tang mga taw ong siodad. Tinolos nira
tang balay ni Jason ig agdilemen nira da Pablo ni Silas tenged galiliag
tanirang patalongaen nira ong mga taw. 6 Ig asing indi inita nira da
Pablo ni Silas, si Jason asta ang domang mga pamagto tang rineges
nira ig ingkelan ang pinatalonga ong mga pangolokolo ong siodad, ig
namaginiteg tanirang ganing, “Ang mga taw ang asi namagekel lamang
ta gamo maski ong aypa tanira. Ig mandian namansikabot da tarin ong
logar ta! 7 Rinisibi pa tanira ni Jason ong balay na! Paririo tanirang
tanan ang pamangontra ong riglaminto tang Adi tang Roma. Ganing
tanirang may doma pang adi ang aran na si Jesus.” 8 Ang mga taw ig ang
mga pangolokolo ong siodad, asing naba-yan nira asi, mas namaggolo pa
enged tanira. 9 Ig ba-lo pinalpatan nira si Jason asta ang mga karomanan
nira, pinapagbayad kang lagi nira ta piansa.

Da Pablo ong Berea

10 Pagalabi, da Pablo ni Silas, sinobol ang lagi tang mga pamagto
ang paning don ong Berea. Pagakabot nira ong Berea napaning tanira
ong simban tang mga Judio. 11 Tarin ong Berea mas bo-kad tang mga
kinaisipan tang mga Judio mga ikompara ong mga taga Tesalonica. Ang
mga taga Berea, dorong kaliliag nirang mamasi tang bitala tang Dios, ig
kaldaw-kaldaw aggadalan nira tang Kasolatan para telekan mga matod
kaman tang mga agtotoldok da Pablo. 12 Ig doro ong nira tang namagto
ong Gino. Maning ka ta si tang dorong mga Grigo, babay may lali ang
ilalado ong banoa.
13 Piro asing mabalitan tang mga Judio don ong Tesalonica ang si Pablo
pagtoldok da tang bitala tang Dios ong Berea, namansipaning tanira don
ig initeg-iteg nira tang mga taw ang mamaggolo. 14 Animan si Pablo,
dayon ang laging inated tang mga pamagto don ong baybay. Piro si Silas
ig si Timoteo napabo-wan pa ong Berea. 15 Ang mga taw ang namagated
ong ni Pablo namansitabid ong nandia tegka ong Atenas. Oman dayon
da tanirang namagbalik ong Berea ang may ordin ni Pablo ang aningen
ka nira da Silas ni Timoteo ang domaton ang lagi ong nandia.

Asing si Pablo ong Atenas

16 Asing si Pablo don ong Atenas ang pagelat ong da Silas ni Timoteo,
napanaidan na tang siodad ang narin. Ig nagoloan tanandia ta mo-
ya, tenged maski ong aypa tanandia pa-dek ay dorong mga dios-diosan.
17 Animan don ong simban tang mga Judio, nagigrason tanandia ong
nira ig asta ong mga rilihiosong belag ta Judio. Maning ka ta si tang
bindoat na don ong plasa. Kaldaw-kaldaw pagigrason tanandia ong

* **17:3** 17:3 “Cristo.” Telekan ong Bokabolario.

mga taw ang gapaning don. 18 Doroang klasi ta mga manigtoldok tang
namagigrason ka ong nandia. Ang tata aggoyan ta mga Epicureo, ig
ang tata aggoyan ta mga Estoico. Pamane-ma tang doma, “Onopa bato
tang agganing tang bongalngalan ang na?” Ang doma ganing ka, “Ang
agganing na midio natetenged ong domang mga dios.” Tenged kaman
ang agpatako ni Pablo yay ang natetenged ong ni Jesus ig ang natetenged
ong pagaboing moman tang mga patay.† 19 Mandian asi, dayon ang
ingkelan nira si Pablo ig pinatalonga ong pagsirimeten nira don ong
logar ang aggoyan ta Areopago. Ig ganing tanira ong nandia, “Ba-lo
amen lamang naba-yan tang agganing mo ig galiliag ami lamang ang
matako mga onopang toldokay sia. 20 Tenged yawa may agganing mong
mga pama-yan amen ang parti ong mga gata-wanan amen. Animan
galiliag ami lamang ang matako mga onopa tang maliag yaning tang mga
agtotoldok mong asia.” 21 Tenged ang tanan ang taga Atenas asta ang
taga domang banoang pamansistar don, anda ray domang agboaten nira
kondi ang mamagarampang-ampang ig mamamasi natetenged ong ba-
long mga bagay.

22 Mandian sia, si Pablo dayon ang kimindeng don ong ka-ngan tang
paragsimetan tang Areopago ig minitala ang ganing, “Yamong mga taga
Atenas! Napanaidano ang maski onopang bagayay doro amo karili-
hioso. 23 Tenged asing papanaw-panawo ong siodad mi ig panelek-teleko
ong mga agsimban mi may initao ang tatang altar ang maning ta na tang
nasolat don, ‘Para ong Dios ang indi gailala ta.’ Animan ang agtowan
ming asing indi mailala mi yay ang ipailalao ong nindio mandian. 24 Ang
Dios ang nagboat tang kalibotan ig ang tanan tarin ong kalibotan, yay
ang Gino tang langit may ang tanek. Tanandia indi gistar ong mga
simban ang bindoat ta taw. 25 Indi ita matabang ong nandia, tenged
tanandia indi pangaministiran ta maski onopang bagay ang maimo tang
kalima ta. Tanandia mismo tang pagtorol ong yaten ta kaboi ig linawa,
ig tanan-tanan ang mga kaministiran ta. 26 Bindoat tang Dios tang tanga
tawan, ang yay ang pinagalinan tang tanan ang mga irinsia ta taw ang
pinaistar tang Dios ong tanan ang mga logar tarin ong kalibotan. Asing
tokaw pang lagi, ang Dios tang nagtirmino tang timpong itinir tang taw
ong kalibotan ig tanandia ka tang nagbetang ong nira ong mga logar ang
istaran nira. 27 Ang tanan ang na bindoat tang Dios agod itang mga taw
magdilem ong nandia, ig balampa ong pangarap-karap ta matoman ta
enged tanandia. Ong kamatodan, ang Dios belag ta alawid ong maski
sinopa ong yaten. 28 Tenged may naganing,
‘Biot na tang kaboi ta, kaliek ta, ig pagkataw ta.’
Maski ang mga manigbirso mi, maning ta na tang inaning nira,
‘Ita kaman mga ana tang Dios.’
29 Animan, tenged ana ita ka kaman tang Dios, belag ta dapat ang maning
ita ang pario tanandia ong mga riboltong bindoat ong bolawan, silber
obin bato. Asia, agboaten lamang ong isip ig kalima ta taw. 30 Asing oras
ang mga taw anda pay kalibotan nira natetenged ong Dios, agpabayan
na lamang tanira. Piro mandian agtobolon tang Dios tang tanan ang

† **17:18** 17:18 Ang mga bitalang “pagaboing moman” mga ila-ted ta ong bitalang Grigo ay “Anastasis,” ang yay ang tatang aran ta babay. Animan, nalito sigoro tang mga taga Atenas ang pamamasi ong ni Pablo, ig kalaom nira ang agtotoldok na ay natetenged ong doroang dios, ang tata si Jesus ig ang tata Anastasis.

taw ong ta-paw tang kalibotan ang magtogat ig magbo-wan tang mga
kasalanan nira. 31 Tenged natirmino na ra tang kaldaw ang osgaran na
ta mato-lid tang tanan ang taw ong kalibotan. Paosgaren na tanira ong
tatang taw ang pinilik na. Ig pinamatodan na ong tanan mga sinopa tang
pinilik na asing binoi nang oman."
32 Asing pagabasi nirang si Pablo pagbitala natetenged ong moman
ang pagaboi tang mga patay, inintirimis lamang tanandia tang doma
ong nira. Piro ang doma ganing, "Galiliag aming mamasing moman ong
nio natetenged ong mga bagay ang na." 33 Oman nagalin si Pablo ong
pagsirimetan nira. 34 Piro ang domang mga taw nagiga-pen ong nandia
ig namagto ra ong ni Jesus, pario ong ni Dionisio ang tatang mimbro tang
mga taga Areopago, ig ang babay ang si Damaris, ig may mga doma pa
enged.

18

Asing si Pablo don ong Corinto

1 Pagatapos ta si, dayon ang nagalin si Pablo ong Atenas ig napaning
don ong Corinto. 2 Nailala na don tang tatang lali ang si Aquila, tatang
Judiong taga Corinto. Tanandia asta ang katawa nang si Priscila indi pa
lamang gaboay ang kiminabot ang nagalin ong Italia, tenged si Claudio
ang Adi tang Roma nagordin ang mamagalin da ong Roma tang tanan
ang mga Judio.* Animan mandian, binisita ni Pablo tang magkatawang
na ong balay nira. 3 Ig tenged si Pablo ig ang magkatawang na pariong
mamanigboat ta torda, minimbeng tanandia ong nira ig mina-pen ong
obra nira. 4 Ig kada Kaldaw ang Igperenay, agpaning tanandia don ong
simban tang mga Judio ig pagigrason ong mga Judio don ig ong mga
Grigo. Tenged ang kaliliagan na maekelan na tanira ang mamagto ong
ni Jesus.
5 Pagakabot da Silas ni Timoteo ang nagalin ong Macedonia, anda ray
domang agboaten ni Pablo kondi ang magtoldok. Pagpamatod tanandia
ong mga Judio ang ganing si Jesus yay ang Cristo.† 6 Piro kinontra
tanandia tang mga Judio ig binitalan nira tanandia ta anday sayod.
Animan sinapokan ni Pablo tang kolapok ong lambong na, ang ganing,
"Yamo tang bala mga silotan amo tang Dios! Anda ray sarabateno
ong nindio. Impisa mandian, paningo ra ong mga belag ta Judio."
7 Pagatapos nagalin tanandia ig napaning ong balay ni Ticio Justo, ang
tatang belag ta Judio ang pagto ong Dios. Ang balay na ong dobali lamang
tang simban tang mga Judio. 8 Si Crispo, ang pangolokolo ong simban
ang asi, nagto ka ong Gino, aroman tang pamalay-balay na. Ig dorong
mga taga Corinto tang namamasi ong ni Pablo ig namagto ong Gino, ig
pinamoniagan tanira.
9 Tatang labi may pinaita tang Dios ong ni Pablo. Inita na tang Gino
ang ganing ong nandia, "India meled! Magpadayona lamang ang mitala
ig india tomareng, 10 tenged katabido nio. India ondion pa tang mga taw
tenged dorong tawano ong siodad ang na." 11 Animan nagtinir si Pablo
ta nagpatakon may tenga ong Corinto. Ig sigi tang toldok na tang bitala
tang Dios ong mga taw.

---

* **18:2** 18:2 Roma tang kapital tang Italia, asta ang bilog ang inadian tang Adi tang Roma.

† **18:5** 18:5 "Cristo." Telekan ong Bokabolario.

12 Piro asing si Galion nagimong gobirnador tang Acaya, ang mga Judio
namagoroyonan ig dinep nira si Pablo, ingkelan ig pinatalonga ong ni
Galion para osgaran. 13 Ganing tanira, “Ang taw ang na agregesen na
tang mga taw ang magto ong Dios ong mga dalan ang kontra ong li ta.”
14 Asing mitala rin si Pablo para somabat, ganing si Galion ong mga Judio,
“Mga ang kasong na ay natetenged ong boat nang anday sayod obin
mabelat ang kasalanan, dapat lamang ang pama-yan amo yen. 15 Piro
komo ang riklamo mi ay natetenged lamang ong mga bitala, ong mga
aran, ig ong Katobolan ming mga Judio, yamo tang bala atan. Indio
maliliag ang magosgar ong mga bagay ang asia.” 16 Ig dayon ang pinalin
ni Galion tang mga Judio ong korti. 17 Mandian ang pina-ngawan tang
mga Judio ig sinalalabangan ang dinep ay si Sostenes, ang pangolokolo
ong simban nira. Sinigbak nira tanandia ong talongan tang korti, piro
indi enged nagsapet si Galion.

Ang pagbalik ni Pablo ong Antioquia

18 Naboay-boay pa si Pablo don ong Corinto. Pagatapos, naglisinsia
tanandia ong mga logod ig nagbiahi paning ong Siria, aroman na si
Priscila ig si Aquila. Piro ba-lo ta si, nagpabolog kang lagi si Pablo
ong lansangan tang Cencrea para ipaita ang may pinangakoan na ong
Dios. 19 Mandian, kiminabot tanira ong Efeso. Ig don bino-wanan na
tang magkatawang Priscila ig Aquila. Napaning tanandia ong simban
tang mga Judio ig nagigrason ong nira. 20 Inampangan nira si Pablo
ang magtinir kang lagi tanandia ong nira, piro indi maliag si Pablo.
21 Animan ganing, “Magbaliko sing moman tarin ong nindio, mga ipagna
tang Dios.” Oman dayon da tanandiang siminay ig nagalin ong Efeso.

22 Pagakabot na don ong Cesarea, napaning tanandia ong Jerusalem
ig nagigbagat kang lagi ong mga pamagto ong Gino don, ba-lo tanan-
dia diminayon ong Antioquia. 23 Pagatinir na ta maboay-boay ong
Antioquia, nagbiahi si tanandia ig pinaningan na tang tanan ang mga
sinagpan tang Gino ong mga logar tang Galacia ig Frigia ig pinapoirsa
na tanira ong pagto nira.

Ang taw ang si Apolos

24 Mandian asia, may tatang Judiong taga Alejandria ang napaning
ong Efeso, ang aran na si Apolos. Maosay tanandiang mitala ig dorong
gata-wanan na ong Kasolatan. 25 Natoldokan tanandia natetenged ong
pagorosoyon ong Gino. Dorong kaliliag nang magtoldok ig osto tang mga
agtotoldok na ig agbibitala na natetenged ong ni Jesus. Piro ang pag-
boroniagen ang gata-wanan na, tegka lamang ong ni Juan. 26 Nagimpisa
ra tanandiang minitala ang maiteg tang nem na ong simban tang mga
Judio. Ig asing naba-yan tanandia ni Priscila ig ni Aquila, ingkelan
nira tanandia ig pinaintindi nira ta osto ong nandia tang natetenged
ong pagorosoyon ong Dios. 27 Ig asing ganing si Apolos ang galiliag
tanandiang paning ong Acaya, sinabangan tanandia tang mga logod ang
namagsolat ong mga sinagpan tang Gino don ong Acaya ang risibien nira
si Apolos. Asing nakabot tanandia don, sinabangan na ta mo-ya tang
mga taw ang pamagto ra tenged ong kaloy tang Dios ong nira. 28 Tenged
doro kaosay tanandiang magigrason ong mga Judio ong talongan tang

mga taw, ig aggamiten na tang Kasolatan agod magpamatod ang si Jesus
yay ang Cristo.‡

19

Asing si Pablo don ong Efeso

1 Mandian, asing don pa si Apolos ong Corinto, si Pablo nana-loy
ta-loyan ong kabobokidan tang domang mga probinsia, asta nakabot
tanandia ong Efeso. Ig don may nangabagat nang mga sinagpan tang
Gino. 2 Sine-ma tanira ni Pablo mga narisibi ra nira tang Ispirito Santo
asing nagparet tanira. Piro ganing tanirang siminabat, “Anda! Indi
ngani naba-yan amen ang asi pala may agganingen ang Ispirito Santo.”
3 “Angay?” ganing si Pablo ong nira. “Onopang klasi ta pagboroniagen
tang binoniag ong nindio?” Ganing tanirang siminabat, “Pario tang
pagboroniagen ni Juan ang Manigboniag.” 4 Mandian ganing si Pablo,
“Ang pagboroniagen ni Juan para ong mga namagtogat tang mga talak
nira. Ig inaning na tang mga taw ang mamagto tanira ong komabot
ang domaton ong nandia, ang anday doma kondi si Jesus.” 5 Asing
naba-yan nira si, dayon tanirang namagpaboniag agod ipaita ang tanira
namagpasakep ong ni Ginong Jesus. 6 Binondo ni Pablo tang kalima na
ong nira ig ang Ispirito Santo kiminabot ong nira. Namansibitala ra
tanira ong domang mga bitala, ig nagpakabot tang bitala tang Dios. 7 Ang
mga laling na mga tampolok may doroa tanira.
8 Ong teled ta tolong bolan, pirming agpaning si Pablo ong simban tang
mga Judio ig maiteg tang nem nang bibitala ong mga taw. Nagigrason
tanandia ong nira ig dorong patikaseg nang papagpareten tang mga taw
natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi. 9 Piro ang doma ong
nira doro katetegat tang mga kolo nira, ig indi enged mamagparet. Doro
pang anday sasayod tang binitala nira don ong talongan tang tanan ang
mga taw natetenged ong pagorosoyon ong Gino. Animan, bino-wanan
da lamang tanira ni Pablo. Ingkelan na tang mga sinagpan tang Gino,
ig kaldaw-kaldaw nagtoldok ong mga taw don ong iskoilan ni Tirano.
10 Bindoat na narin ong teled ta doroang takon, animan ang tanan ang
pamansistar ong probinsia tang Asia, Judio man obin belag ta Judio,
nangabasi tang bitala tang Gino.

Ang mga ana ni Esceva

11 Dorong mga milagrong matod ang makabebereng tang pinaboat
tang Dios ong ni Pablo. 12 Maski ang mga ta-leng obin lambong ang
agsasapen ong sinangoni ni Pablo, agge-lan ta mga taw para itapal ong
mga pamagmasit. Asia pamago-ya tanira ig namagalin ong nira tang
mga ispiritong anday sasayod.
13 Mandian, may mga Judio don ang pamagalig-alig ang pamagpalayas
ong mga malain ang ispirito ang te-led ong sinangoni tang mga taw.
Sinobokan nirang gamiten tang aran ni Ginong Jesus ong pagpalayas
nira. Ganing tanira ong mga anday sasayod ang ispirito, “Ong aran
ni Jesus ang agtotoldok ni Pablo, agtobolon amo yamen ang lomboa.”
14 Pamagboat ka ta maning ta na tang pitong anang lali ni Esceva, ang
tatang pangolokolo ong mga padi. 15 Piro siminabat tang malain ang
ispirito ong nira, “Gailalao si Jesus, asta si Pablo gailalao ka. Piro yamo,

‡ **18:28** 18:28 “Cristo.” Telekan ong Bokabolario.

sino amo pa?” 16 Ig ang taw ang asing sinled tang malain ang ispirito,
dayon ang lino-toan na tang mga ana ni Esceva. Ong kapopoirsaen na
dineg na tanirang tanan. Animan namaglayas tanira ong balay ang
asi ang anday mga ameng-ameng nira ig poros nangaigadan. 17 Ang
nainabong narin nabalitan tang tanan ang mga Judio ig mga belag ta
Judiong pamansistar ong Efeso. Animan namansieled tanirang tanan,
ig mas dinayaw pa tang aran ni Ginong Jesus. 18 Dorong mga taw
ang namagto ong Gino tang namansipaning ong ni Pablo ig inamin
nira ong tanan tang mga bindoat nira asing tokaw ang anday sayod.
19 Ingkelan tang mga madyikiro tang mga libro nira, sinimet ang tanan ig
sinolpokan ong talongan tang mga taw. Kinointa nira tang kantidad tang
mga librong asi ig ang balor na singkointa mil pidasong koarta. 20 Ong
maning ta si, mas nabantog pa tang bitala tang Gino ig inita tang gaem
na ong tanan ang logar.

Ang golo ang nainabo ong Efeso

21 Pagatapos tang nainabong narin, indi naboay nagdisision si Pablo
ang mana-loy ong mga probinsia tang Macedonia ig Acaya ba-lo pan-
ing ong Jerusalem. Ganing tanandia, “Mga magalino ong Jerusalem,
kaministiran ang paningo ka ong Roma.” 22 Dayon ang pina-kaw na ong
Macedonia tang katabang nang doroa, da Timoteo ni Erasto. Ig nagtinir
pa tanandia ta indi naboay ong Asia.

23 Ang mga timpong asi namagkagolo ta mo-ya tang mga taw ong Efeso
tenged indi tanira nangaliag ang may magosoy ong Gino. 24 Tenged
may tatang platiro don ong Efeso ang aran na si Demetrio. Manigboat
tanandia ta timplo-timplong silber ang agbetangan tang dios-dios nirang
si Diana.* Ang nigosio nang asi aggitan ta dorong koarta para ong mga
panday. 25 Mandian, pinanggoyan ni Demetrio tang mga panday na asta
ang domang mga taw ang pario ka tang pandilem nira. Ganing tanandia,
“Mga tangay, gata-wanan mi ka ang pagmanggad ita ong pandilem tang
narin. 26 Aggitaen ig gaba-yan mi ka tang agboaten tang Pablong asi.
Ganing tanandiang ang mga dios ang narin ang agboaten ta mga taw,
belag ono ta Dios ang matod. Ig dorong mga taw tang napaparet na ig
naekelan na, belag lamang ta tarin ong Efeso kondi asta ong bilog ang
probinsia tang Asia. 27 Animan may risgong pakalainen tang mga taw
tang pandilem ta ang narin. Ig belag lamang ta sia, ang timplo tang yaten
ang makagagaem ang diosa ang si Diana ay malipatan ta data na. Itaben
ang diosa ta ang agtowan tang tanan ang taw ong Asia asta ong aypa ong
kalibotan, itaben indi ra tanandia towan!”

28 Asing maba-yan nira tang inaning ang asi ni Demetrio, dorong ka-
sisilagen nira. Ig dayon tanirang namansiteg ang ganing, “Makagagaem
si Dianang diosa tang mga taga Efeso!” 29 Animan sia namagkagolo tang
mga taw ong bilog ang siodad. Namanikad tanirang tanan ong plasa ang
aggoyod-goyodan nira si Gayo ig si Aristarco ang mga taga Macedoniang
aroman ni Pablo ong biahi. 30 Ang kaliagan ni Pablo tomalonga tanandia
ong mga taw, piro inawidan tanandia tang mga sinagpan tang Gino.
31 Asta ang domang mga tangay nang opisialis ong probinsia tang Asia,
nagpatobol ka ong nandia ang ganing indi ra enged tanandia magpaita
tang sadili na ong mga taw don ong plasa. 32 Mandian ang mga taw don

* **19:24** 19:24 Ang aran ang “Diana”, mga ong bitalang Grigo ay “Artemis.”

ong plasa gangataranta ra. Ang doma ong nira pamansiteg ong tanga
bagayan. Ang doma, doma kang bagay tang aggiteg nira. Ig ang kayadian
ong nira anday kalibotan nira mga angay tanira pamagsimet don. 33 May
tatang taw don ang sinolmon tang mga Judio, si Alejandro tang aran
na, ig sinobol nirang mitala. Dayon ang pinalawig na tang kalima na
para paipesen na rin tang mga taw tenged galiliag tanandiang mitala.
34 Piro asing nata-wanan tang mga taw ang tanandia pala tatang Judio,
namaginiteg si tanirang oman. Ig sigi-sigi tang iteg nirang delelengan
ong teled ta doroang oras, ang ganing, “Makagagaem si Artemis ang
diosa tang mga taga Efeso!”

35 Ong kaorian da, ang mga taw napaipes da ka tang sikritario tang
monisipio. Ganing tanandia ong nira, “Yamong mga taga Efeso! Gata-
wanan tang tanan ang itang mga taga Efeso yay ang manigasikaso tang
timplo tang makagagaem ang si Diana asta ang sagradong batong nabo-
log nagalin ong langit. 36 Maski sinopa, indi mapaganing ang asia
belag ta matod. Animan magipes amo lamang ig indi amo pagolpi-
golpi. 37 Ingkelan mi tarin tang mga taw ang narin, piro indi tanira
namanakaw ong timplo ig indi ka namansibitala ta anday sayod kontra
ong diosa ta. 38 Mandian, mga si Demetrio asta ang mga karomanan
nang mga panday, may galiagan nirang idimanda, abri tang korti ig
may mga manigosgar ka. Tanira tang balang magdimanda don. 39 Piro
mga yamo may riklamo mi pang doma, mayos ka si ong tatang sision
sigon ong li. 40 Itaben ita pa tang idimanda tenged ong golong narin ang
gainabo mandian. Anda enged ay rason ang ma-dol ta para ong golong
na.” 41 Pagatapos ang minitala tang sikritario, dayon dang pinaolik na
tang mga taw.

20

Si Pablo ong Macedonia ig Grecia

1 Asing napenay da tang golo, pinagoy ni Pablo tang mga sinagpan tang
Gino, ig pinabaked na tang nem nira. Pagatapos, dayon da tanandiang
naglisinsia ig napaning ong Macedonia. 2 Linibot-libot na tang tanan
ang logar don ig dorong pagigampang na ong mga sinagpan don agod
mambaked ka tang nem nira. Tapos dayon da tanandiang napaning ong
Grecia, 3 ig tolong bolan tanandia don. Asing magbiahi ra tanandiang
paning ong Siria, nata-wanan nang may anday sayod ang aggisipen tang
mga Judio ang boaten nira ong nandia. Animan nagdisision tanandiang
mo-ya pa magpanaw da lamang tanandia ong Macedonia ong pagbalik
na. 4 Siminabid ong nandia si Sopater ang ana ni Pirro ang taga Berea, si
Aristarco doroa ni Segundo ang taga Tesalonica, si Gayo ang taga Derbe,
si Tiquico ig si Trofimo ang mga taga Asia, asta si Timoteo. 5 Namansi-
kaw tanira ig namagelat ong yamen ong Troas. 6 Pinalampas amen
kang lagi tang Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na,* ba-lo ami
liminayag nagalin ong Filipos. Limang kaldaw tang biahi amen ba-lo
ami kiminabot ong nira don ong Troas. Ig nagtinir ami don ta pitong
kaldaw.

Ang kaori-orian ang paning ni Pablo ong Troas

* **20:6** 20:6 “Pista tang Tinapay ang Anday Pampalsa na.” Telekan ong Bokabolario.

7 Ang primirong kaldaw tang dominggo, namagsimet-simet ami ig
namagsaro bilang mamaglogod ong Gino.† Ig tenged si Pablo magalin
pagaramal, minitala tanandia ong mga taw ig dinayon-dayon na ra
lamang asta natenganan. 8 Dorong tolok don ong dibabaw, ong koarto
ang paragsimetan amen. 9 Mandian may tatang soltiros ang aran na
si Eutico, ang kakarong ong talamban. Ig tenged nangaboat da tang
bitala ni Pablo, si Eutico pinoyat da asta nadot da lamang tanandia. Ig
asing manek da tang poyat na, dayon tanandiang nabo-log ong talamban
magalin ong ya-long paranda-talan tang balay asta ong tanek. Animan
patay da tanandia asing pisiken nira. 10 Piro siminaboan si Pablo ig
kimine-keb ang kineget na si Eutico, ig ganing ong mga taw, "Indi amo
mangelba, boi tanandia!" 11 Dayon ang nagbalik si Pablo ong dibabaw
ig nagigsaro ong nira. Pagatapos, pagapamangan nira, nagigampang
pa enged tanandia ong nira asta ra lamang naramal. Oman dayon da
tanandiang nagalin. 12 Mandian ang soltiros ang nabo-log, ingkelan
nirang minolik ang boi ig dorong kalilipayen nira.

Ang biahi magalin ong Troas paning ong Mileto

13 Siminay ami ong barko, ig nagalin ami paning ong Ason. Ang
plano amen, don da lamang bagaten amen si Pablo. Tenged ganing
si Pablo tanandia ono ong takat da lamang magpanaw. 14 Pagakabot
amen ong Ason, binagat ami ni Pablo. Dayon da tanandiang pinaka-
yat amen ig liminayag ami ra paning ong Mitilene. 15 Pagalin amen ong
Mitilene, nakabot ami ong parti tang Quio ang diminaton ang kaldaw.
Ang diminaton pa enged ang kaldaw siminampet ami ong Samos, ig ong
ya-long kaldaw kiminabot ami ong Mileto. 16 Sina-liban amen da lamang
tang Efeso tenged indi maliliag si Pablo ang matraso tanandia ong Asia.
Pagapora tanandiang makabot ong Jerusalem ba-lo tang kaldaw tang
pistang aggoyan ta Pentecostes.‡

Ang paglisinsia ni Pablo ong mga mepet don ong Efeso

17 Animan don ong Mileto nanobol si Pablo ong Efeso mga maimo
magigbagat ong nandia tang mga mepet ang pangolokolo ong mga
pamagto ong ni Cristo don. 18 Pagakabot nira don ganing si Pablo ong
nira, "Yamo mismo, gangatako tang yen ang parangaboien tarin ong
nindio, impisa asing kaldaw ang kiminaboto tarin ong probinsia tang
Asia asta ra lamang mandian. 19 Bogosong nagpalepe ig nagsirbi ong
Gino. Siminorok pa tang mga lok ko ong mga matao ong dorong mga
kaliwagan ang napasarano tenged ong mga anday sasayod ang plano
tang mga Judio. 20 Gata-wanan mi ka, maski onopay mapagtorol ong
nindio ta kao-yan, sinayodo tang tanan ong nindio ig indio minengted,
maski ong pagtoroldokono ong nindio ong kayadian, obin ong mga
pamalay-balay mi. 21 Ig maski ang mga Judio obin mga belag ta Judio
tanirang tanan linaygayano ang mamagtogat ong mga kasalanan nira
ig magbalik ong Dios, ig magtalig ong ni Jesu-Cristo ang yaten ang
Gino. 22 Ig mandian, tenged agtobolono tang Ispirito Santo, paningo
ra ong Jerusalem ang indi gata-wanano mga onopa tang mainabo ong
yen don. 23 Gata-wanano lamang kada paningo ong tatang lansangan,
agpademdem ong yen tang Ispirito Santo nga ang agtalongaeno ay

† **20:7** 20:7 "namagsaro bilang mamaglogod ong Gino." Ong bitalang Grigo: namagterenga-ten-
gaen ta tinapay ‡ **20:16** 20:16 "Pentecostes." Telekan ong Bokabolario.

prisoan ig mga kaliwagan. 24 Piro anday babali tang yen ang kaboi, basta
mataposo lamang tang agpaboat ong yen ni Ginong Jesus, ig yay na, ang
mamalita ong mga taw tang Mo-yang Balita natetenged ong kaloy tang
Dios.
25 "Yamong tanan napaningano ra ig natoldokano ra ka natetenged
ong paggaraemen tang Dios bilang adi. Ig mandian, gata-wanano ang
maski sinopa ong nindio indi ra maitang moman ong yen. 26 Animan
galiliago ang isayod ong nindio mandian ang lagi, mga indi malibri tang
maski sinopa ong nindio, anda ray sarabateno ong nira. 27 Ang tanan ang
kaliliagan tang Dios sinaysayo ra ong nindio, ig anda enged ay sinaloko.
28 Bantayan mi tang mga sadili mi asta ang tanan ang pinasagod ong
nindio tang Ispirito Santo. Bantayan mi tanira ta mo-ya, pario tang
manigbadbad ang pagbantay tang mga karniro na. Tenged ang tanan
ang pamagto ong Dios ay ginawad na ong dogo tang sadiling Ana na.
29 Gata-wananong mga magalino ra, may mga taw ang mamagtoldok
ta lain ong nindio. Tanira pario ong mga maraiteg ang mga ayep ang
pamangkeb ang anday patawad ong mga karniro. 30 Ig maski ngani
tarin ong nindio may mga taw ang lomboang manigtoldok ta bo-li, para
maekelan nirang magosoy ong nira tang domang mga sinagpan tang
Gino. 31 Animan pandam amo. Ig demdemen mi ra lamang nga ong teled
ta tolong takon, kaldaw may labi, nagtoldoko ong nindio ang totorok pa
tang lok ko.
32 "Ig mandian," ganing pa si Pablo, "yintriga amo ra yen ong Dios, ig
ong pagadal mi tang bitala nang pagpatako tang natetenged ong kaloy
na. Asia mambaked tang mga nem mi, ig oldan amo tang kao-yan ang
tinagana tang Dios para ong tanan ang bindoat nang mga sagradong
sinakepan na. 33 Yo indio enged pagintris ta koarta obin bolawan obin
lambong tang maski sinopa. 34 Yamo mismo gangatako ang nagprosigiro
ong sadiling inango para ong mga kaministirano asta ong kaministiran
tang mga karomanano. 35 Ong tanan ang bindoato pinaitao ong nindio
ang dapat magpatikaseg ita ta maning ta na agod matabangan ta tang
mga malolobay. Ig kaministiran demdemen ta tang inaning ni Ginong
Jesus ang, 'mas mambeng ang magtorol kaysa ong magrisibi.' "
36 Asing matapos dang mitala si Pablo, liminod tanirang tanan ig
namangadi. 37 Namagini-yak tanirang tanan ig kineget nira si Pablo ig
initongan. 38 Pinongawan tanira ta osto labi pa ong mga bitala ni Pablo
ang ganing tanandia indi ra itaen nira ang moman. Pagatapos dayon ang
inated nira si Pablo ong barko.

21

Ang pagpaning ni Pablo ong Jerusalem

1 Pagatapos amen ang namaglisinsia ong nira, liminayag ami parombo
ong isla tang Cos. Ig ang pagaramal, kiminabot ami ong Rodas. Pagalin
amen ong Rodas, nagpadayon ami ong Patara. 2 Don ong Patara may
tarayan ang magalin da ang paning ong Fenicia. Animan dayon aming
siminay ig nagalin. 3 Pag kabot amen ong logar ang gatorong-torongan
amen da tang banoa tang Chipre, simina-lib ami ong parting to tang
islang narin ig nagdiritso ami ong probinsia tang Siria. Siminampet
ami ong siodad tang Tiro, tenged ang tarayan don magdiskarga tang
mga karga na. 4 Dinilem amen don tang mga sinagpan tang Gino, ig

nagtinir ami ong nira ta pitong kaldaw. Sinoldokan tanira tang Ispirito
Santo ang aningen si Pablo ang indi ra domayon ong Jerusalem. 5 Piro
pagakabot tang oras ang lomarga ami ra, nagalin ami ig nagpadayon
tang biahi amen. Inated ami nirang tanan, asta ong loa tang siodad
aroman ka nira tang mga katawa nira ig mga ana nira. Don ong baybay
namansilod aming tanan ig namangadi. 6 Pagatapos naglisinsia ami ong
nira ig siminay ami ong tarayan ig namansiolik da tanira.
7 Pagalin amen ong Tiro, nagpadayon tang pagbiriahien amen asta
makabot ami ong Tolemaida. Don ami nagigbagat ong mga logod ig
nagtinir ami ta tatang kaldaw ong nira. 8 Pagaramal nagbiahi aming
oman ig nakabot ami ong Cesarea. Napaning ami ong balay ni Felipeng
manigtoldok tang Mo-yang Balita ig don ami nagdayon ong balay nira.
Tanandia tata ong pitong mga laling pinilik asing tokaw ong Jerusalem.
9 Epat tang mga ana nang soltiras, ang poros manigpakabot tang bitala
tang Dios. 10 Asing may pira ami rang kaldaw don, may kiminabot ang
tata kang manigpakabot ang taga Judea ang aran na si Agabo. 11 Si Agabo
napaning don ong yamen ig kinomit na tang a-ket ang agtokon ni Pablo
ig linapot na tang sadiling mga kalima na ig mga kakay na, ang ganing,
“Nani tang inaning tang Ispirito Santo. Ang may nandia tang a-ket ang
na, lapoton tanandia ta maning ta na tang mga Judio ong Jerusalem, ig
pagatapos yintriga nira tanandia ong mga belag ta Judio.”
12 Asing naba-yan amen tang inaning ang asi ni Agabo, dorong pakiloy
amen ong ni Pablo, yami tang mga taga don, ang indi ra tanandia paning
ong Jerusalem. 13 Piro ganing si Pablo ang siminabat, “Angay pamagini-
yak amo ig agpapongawen mi tang yen ang nem? Belago lamang ta
simpan ang lapoton kondi maski patayeno pa don ong Jerusalem para
ong ni Ginong Jesus.”
14 Ig asing indi enged mawidan amen, napananeng ami ra lamang ang
ganing, “Balampa mainabo tang galiliagan tang Gino.”
15 Pagata-lib tang pirapang kaldaw, dayon aming nangimes tang
erekelan amen ig napaning ami ong Jerusalem. 16 May doma kang
siminabid ong yamen ang mga sinagpan tang Gino ang taga Cesarea.
Inated ami nira ong balay ni Mnason ang dayonan amen. Si Mnason ang
narin taga Chipre ig naboay dang sinagpan tang Gino.

Nagigbagat si Pablo ong ni Santiago

17 Pagakabot amen ong Jerusalem dorong kalipay tang mga logod, ig
rinisibi ami nira ta masinlo. 18 Ang diminaton ang kaldaw napaning ami
ni Pablo ong da Santiago ig don ka tang tanan ang mga mepet tang banoa.
19 Kinomosta tanira ni Pablo, oman inistoria na ong nira ta daton-daton
tang bindoat tang Dios para ong mga belag ta Judio ong pagtoroldokon
na.
20 Pagabasi nira ong inaning ni Pablo, nagdayaw tanirang tanan ong
Dios. Pagatapos ganing tanira ong nandia, “Gata-wanan mo, logod,
rinibo ra tang mga Judiong pamagto ra ong ni Jesus, ig tanirang tanan
maelet ang magtoman ong Katobolan ni Moises. 21 Nabalitan nira ang
yawa ono pagtoldok ong mga Judiong pansistar ong logar tang mga belag
ta Judio ang bo-wanan da nira tang Katobolan ni Moises. Inaning mo
pa ono tanirang indi ra torian nira tang mga ana nirang mga lali ig indi
ra magosoy ong domang mga kinaogalian tang mga Judio. 22 Mandian,
onopa bato tang mo-yang boaten ta? Tenged sigoradong maba-yan

nirang kiminabota ra. 23 Mo-ya pa boaten mo tang yaning amen ong nio.
Tarin may epat ang laling may pinangakoan nira ong Dios. 24 Tomabida
ong nira ig boaten mi tang sirimoniang para magpalimpio amo sigon
ong Katobolan. Bayadan mo ka mga pirapa tang magastos nira agod
pagatapos ta si mapagpalinat tanira tang mga kolo nira. Asia, mata-
wanan tang mga Judiong asi ang yawa pagtomana ka ong Katobolan ig
belag ta matod tang naba-yan nira natetenged ong nio. 25 Mandian mga
natetenged ong mga belag ta Judiong namagto ra ong ni Jesus, nagpaekel
ami ra ta solat ong nira ig pinatako amen da ong nira tang disision amen
ang indi ra tanira mamangan ta mga pamangan ang binolontad ong mga
dios-diosan, obin mamangan ta dogo obin karni ta ayep ang indi natorok
tang dogo nira, ig indi tanira mangombabay ig mangonlali."
26 Animan pagaramal, ingkelan ka kaman ni Pablo tang mga laling asi
ig bindoat nira tang na-tang ong Katobolan agod magimong limpio ra
tanira ong pama-dek tang Dios. Pagatapos dayon ang napaning si Pablo
ong Timplo para ipatako mga tanopa matapos tang pagpalimpio nira,
tenged mga tapos da sia, magbolontad tanira ta mga ayep para ong kada
tata ong nira.

Dinep si Pablo ong Timplo

27 Asing alenget dang matapos tang pitong kaldaw para makomplito
tang pagpalimpio nira, napaning si Pablo ong Timplo ig don inita
tanandia tang domang mga Judiong namagalin ong probinsia tang Asia.
Dayon ang initeg-iteg nira tang tanan ang mga taw don ong Timplo ig
dinep nira si Pablo. 28 Ganing tanirang pamaginiteg, "Mga Israelita!*
Tabang amo! Ang taw ang na maski ong aypa paning pagtoldok ong
mga taw ang kontraen itang mga Judio, may ang Katobolan ni Moises,
asta ang Timplong mismong narin. Ingkelan na pa tarin ong teled tang
Timplo tang mga belag ta Judio ig don binolingan na tang sagradong
logar ang na!" 29 (Inaning nira si tenged inita nira si Trofimong taga
Efeso, ang aroman ni Pablo ong siodad, ig ang kalaom nira ingkelan
tanandia ni Pablo ong Timplo.)
30 Mandian, namagkagolo ra tang mga taw ong siodad. Namanikad
tanirang siminled ong Timplo, ig ginoyodan nira si Pablo ong loa. Pagat-
apos dayon ang laging siniradoan tang Timplo. 31 Asing patayen da rin
tang mga taw si Pablo, nabalitan tang komander tang batalion tang mga
sondalong taga Roma ang pamagkagolo ra ono tang mga taw ong siodad.
32 Nagekel ang lagi tang komander ta mga sondalo ig mga kapitan ig
dayon ang napaning ong mga taw. Asing inita tang mga taw ang asia ra
tang komander ig ang mga sondalo, pinenayan nira si Pablo tang palo.
33 Dayon ang pinaningan tang komander si Pablo ig pinadep. Nagordin
tanandiang lapoton si Pablo ta doroang kadina. Ganing tanandiang
nane-ma, "Sinopa tang taw ang na ig onopa tang bindoat na?"
34 Ang doma ong mga taw pamaginiteg ta tanga bagayan, ang doma
ong nira, parti ka tang aggiteg nira. Kagolo-goloan ang indi ra mata-
wanan tang komander mga onora tang nainabo, animan nagordin
tanandiang ekelan si Pablo ong kota. 35 Asing don da tanira ong aldan,
agtakanen da lamang si Pablo tang mga sondalo tenged ang mga taw

* **21:28** 21:28 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario. Asing timpong asi, ang banoang Israel aggaeman tang Adi tang Roma.

gengerepan dang pisan. 36 Agdatonon nira si Pablo ig sigi tang iteg
nirang ganing, “Patayen da lamang tanandia!”

Nagdipinsa si Pablo tang sadili na

37 Asing si Pablo aggekelan da tang mga sondalo ang te-led ong kota,
ganing tanandia ong komander, “Poiding magigampang ong nio?” Gan-
ing tang komander ang siminabat, “Gatakoa ka palang mitala ta Grigo?
38 Ang kalaomo, yawa tang laling taga Ehiptong tanopa siang nagribildi
ong gobirno. Nagekel tanandia ta epat ang ribong mga taw ang maraiteg
ig poros armado, ig namokid tanira.” 39 Siminabat si Pablo, “Belag. Yo
tatang Judio, ig siodadanos tang ilaladong siodad tang Tarso, don ong
Cilicia. Mga maimo lamang, mitalao kay ong mga taw.” 40 Pinagnan
si Pablo tang komander ang mitala, animan kimindeng tanandia ong
aldan ig sininiasan na tang mga taw ang mamagipes. Asing anda ray
paginingal, dayon ang minitala tanandia ong nira ong bitalang Hebreo.†

22

1 “Mga logod ig mga ginikanan,” ganing si Pablo ong mga taw. “Pama-
yan mi kay tang yaningo ong pagdipinsao ong sadilio ong nindio.”
2 Pagabasi tang mga taw ang tanandia bibitala ong bitala nirang Hebreo,
mas namagipes pa enged tanira. Nagpadayon ang minitala si Pablo 3 ang
ganing:

“Yo tatang Judiong pinangana ong Tarso ong Cilicia, piro tarino
nambael ong Jerusalem. Si Gamaliel tang yen ang maistro, ig maelet
tang toldok na ong yen natetenged ong Katobolan tang yaten ang mga
kamepet-mepetan. Maderepo ang magsirbi ong Dios pario ong nindiong
tanan mandian. 4 Ang mga taw ang pamagosoy ong ni Jesus pinali-
wagano ig pinamatayo tanira, ig maski lali obin babay pinanlapoto ig
pinampriso. 5 Asia, ang kalawigan ang padi asta ang tanan ang mga
mepet tang banoa mapamagtistigo ang matod tang agganingong na.
Tanira pa tang nagtorol ong yen ta kasolatan agod ipaitao ong yaten
ang masig ka Judio ong Damasco, ba-lō napaning don ang pandepeno
tang mga taw ang asing pamagosoy ong ni Jesus, ig maekelan tarin ong
Jerusalem para masilotan tanira.”

Binalita ni Pablo tang pagailala na ong Gino

6 Ganing pa si Pablo, “Asing pagbiahi ami ig gingabot ami ra ong
Damasco, mga ko-to tang kaldaw, golping may makikilaw ang sinag ang
nagalin ong langit ang nangayag ong paliboto. 7 Natombao ong tanek
ig may naba-yanong bosis ang ganing ong yen, ‘Saulo, Saulo, angay
agpaliwagano nio?’ 8 Siminabato, ‘Sinoapa, Gino?’ Ig ganing tanandia
ong yen, ‘Yo si Jesus ang taga Nazaret. Yo tang agpaliwagan mo.’ 9 Inita
ka pala tang mga karomanano tang sinag, piro indi naba-yan nira tang
bosis ang nagigampang ong yen. 10 Ganingo, ‘Onopa tang boateno,
Gino?’ Ig ganing tang Gino ong yen, ‘Kendenga atan ig padayona ang
tenled ong Damasco. Yaning don ong nio tang tanan ang dapat ang
boaten mo.’ 11 Ig tenged ong doro kakilaw ang sinag ang asi, naborayo.
Bindiotano ra tang mga karomanano ong kalimao, ig inantabayano ra
lamang nira asta ong Damasco.

---

† **21:40** 21:40 Hebreo tang sadiling bitala tang mga Judio. Animan Hebreo tang ginamit ni Pablo, tenged ang karakelan tang mga taw ong Jerusalem ay mga masig ka Judio na.

12 “Don ong Damasco may taw ang aran na si Ananias. Maelet tanan-
diang magtoman tang Katobolan ig aggalangen tanandia tang tanan
ang mga Judio ang pamansistar don. 13 Napaning tanandia ong yen
ig pagakereng na ong binito ganing tanandia, ‘Saulo, logodo, maitā ra
mandian.’ Ig ang oras ang laging asi naitao ang oman, ig initao si
Ananias. 14 Ganing tanandia ong yen, ‘Yawa, pinilika tang Dios tang mga
kamepet-mepetan ta agod mata-wanan mo mga onopa tang galiliagan
na, ig agod itaen mo si Jesus ang Mato-lid ig maba-yan mo tang bosis
na. 15 Tenged ibalita mo ong tanan ang taw mga onopa tang inita mo
ig naba-yan mo. 16 Animan mandian, india ra magdoadoa. Kendenga ra
atan ig magampoa ong Gino. Magpaboniaga ig magpalimpioa tang mga
kasalanan mo.’ ”

Ang pagtobol ong ni Pablo ang magtoldok ong mga belag ta Judio

17 Ganing pa si Pablo, “Nagbaliko tarin ong Jerusalem. Ig asing
pangadio ong Timplo, may pinaita tang Dios ong yen. 18 Initao tang Gino
ig ganing tanandia, ‘Dali! Magalina rang lagi tarin ong Jerusalem tenged
ang mga taw tarin indi mamagparet ong mga agganing mo natetenged
ong yen.’ 19 Piro ganingo ang siminabat, ‘Gino, gata-wanan ka nira
ang yo agpaningo ong mga simban tang mga Judio ig agpatakan tang
palo tang mga pamagto ong nio! 20 Ig asing patayen si Esteban, ang
niong manigpamatod, yo mismo tang napaoyon ig nagbantay tang mga
lambong tang namamatay ong nandia.’ 21 Piro ganing tang Gino ong yen,
‘Magalina, tenged tobolona yen ong alawid, don ong mga taw ang belag
ta Judio.’ ”

22 Tegka lamang don tang pamasi tang mga taw ong inaning ni Pablo.
Pagatapos dayon da tanirang namaginiteg ang ganing, “Patayen tang
taw ang maning atan! Belag ta manigtareng tarin ong kalibotan!” 23 Sigi
tang iteg nira ong sobrang kasisilagen nira ig agpapaypay nira tang
mga lambong nira ong dibabaw ig pamagpasirabo tang kolapok ong
mageyep. 24 Animan nanobol tang komander ong mga sondalo ang
ekelan si Pablo ong kota ig patakan tang palo asta indi tanandia magbeg
mga angay maning ta si tang initeg tang mga taw kontra ong nandia.
25 Piro asing nalapot da nira tanandia para latigon, ganing ang nane-
ma si Pablo ong kapitan, “Agpagnan bato tang li ang latigon mi tang
tatang Romano* ang indi pa gaimbistigar?” 26 Asing naba-yan narin tang
kapitan, dayon tanandiang napaning ong komander ang ganing, “Onopa
tang agboaten ta? Ang taw palang narin Romano ka!” 27 Dayon ang
napaning tang komander ong ni Pablo ig ganing, “Magbega tang matod,
Romanoa ka?” “Ee,” ganing ang siminabat si Pablo. 28 Oman ganing tang
komander, “Yo, nagbayado ta mabael agod magimong Romano.”

“Piro yo,” ganing si Pablo, “natawo ang tatang Romano.” 29 Animan
ang mga taw ang magimbistigar din ong ni Pablo namampalawid dang
lagi. Asta ang komander inledan da ka, tenged pinakadinan na si Pablo
ang asi pala tata kang Romano.

Pinatalonga si Pablo ong mga opisialis tang mga Judio

---

* **22:25** 22:25 Ang maliag yaning tang bitalang “Romano” ay “siodadanos tang Roma.” Ang mga Romano ay agtoldan ta mga kato-lidan ang indi agto-dol ong mga belag ta Romano. Alimbawa, si Pablo, maski Judio tanandia, bilang tatang Romano may kato-lidan na ang tomalonga ong korti ig magdipinsa tang sadili na ba-lo tanandia maosgaran obin sintinsian.

30 Galiliag pa enged tang komander ang masigoro tanandia mga
onopay riklamo tang mga Judio kontra ong ni Pablo. Animan asing
diminaton ang kaldaw, pinaobad na tang mga kadina na. Pagatapos
nanobol tanandiang mamagbaragat tang mga pangolokolo ong mga
padi ig ang tanan ang mga opisialis tang mga Judio, ig ingkelan na si
Pablo ig pinatalonga na ong nira.

23

1 Napa-dek ta diritso si Pablo ong mga opisialis tang banoa ig ganing
tanandia ong nira, “Mga logod, mga natetenged ong yen ang kaboi,
limpio tang konsinsiao ong talongan tang Dios asta mandian ong kaldaw
ang na.” 2 Oman ang kalawigan ang pading si Ananias dayon ang
nanobol ong mga pamansi-deng ong binit ni Pablo ang tampalen nira
tang anga na. 3 Ganing si Pablo ong nandia, “Tampalena enged tang
Dios. Yawang paita-ita lamang tang mga boat mo!* Kakaronga atan
ang manigosgar ong yen sigon ong Katobolan. Piro yawa mismo tang
pangontra ong Katobolan tenged nanobola ang tampalingeno!”
4 Ganing tang mga taw ang ke-deng ong binit ni Pablo, “Agginsolton mo
pa tang kalawigan ang padi tang Dios?”
5 Siminabat si Pablo, “Indio gatako, mga logod, ang tanandia pala tang
kalawigan ang padi. Tenged ganing kaman ong Kasolatan, ‘India mitala
ta anday sayod ong pangolokolo ong banoa mo.’ ”†
6 Mandian, inita ni Pablo nga ang domang mga taw don mga Saduseo
ig ang doma mga Pariseo, animan dayon tanandiang minitala ta doro
poirsa ang ganing, “Mga logod! Yo tatang Pariseo, ig ana ta Pariseo.
Ig agkasoano mandian tenged lamang pagtaligo ang boien ang moman
tang mga patay.”
7 Pagabitala lamang ni Pablo ta asi, namagkorontran da tang mga
Pariseo ig mga Saduseo, ig nagtenga tang pamagsimet. 8 Tenged sigon
ong mga Saduseo, ang mga patay indi ra maboing moman. Indi ka
tanira mamagparet ang may anghil obin ispirito. Piro ang tanan ang
narin agpareten tang mga Pariseo. 9 Animan dayon da tanirang namag-
initegan don. Ang domang mga Pariseong manigtoldok tang Katobolan,
namansi-deng ig namansibatok ang ganing, “Anday itaen amen ang
kasalanan tang taw ang na. Itaben may ispirito obin anghil kaman ang
nagigampang ong nandia!”
10 Ig ang pagkorontran nira nagkinit da ta mo-ya. Inledan da tang
komander ang itaben talalabangan nira si Pablo. Animan nanobol
tanandia ong mga sondalo na ang komiten da nira si Pablo para ekelan
ong kota.
11 Ang labi ra, napaita tang Gino ong ni Pablo ig ganing tanandia,
“Paitegen mo tang nem mo. Ang bindoat mo tarin ong Jerusalem ong
pagbitala mo natetenged ong yen, boaten mo ka ong Roma.”

Ang planong patayen si Pablo

12 Pagaramal, namagbaragat-bagat tang mga Judio ig namaginigoan
mga onopa tang boaten nira. Namagsompan tanirang indi enged ma-
mamangan obin mamanginem mintras indi pa gapatay nira si Pablo.
13 Sobra tanira ong epat ang polok tang namagarampang-ampang ang

* **23:3** 23:3 “Yawang paita-ita lamang tang mga boat mo!” Ong bitalang Grigo: Yawang lebleb ang pinakolit! † **23:5** 23:5 Exodo 22:28

maning ta si tang boaten nira. 14 Pagatapos napaning tanira ong mga
pangolokolo ong mga padi ig ong mga mepet tang banoa ig ganing,
“Yaming tanan namagsorompan ang indi ami enged tombo ta maski
onopang pamangan mintras indi gapatay amen si Pablo. 15 Animan
yamo asta ang mga opisialis tang banoa, kaministiran patobolan mi
tang komander tang mga sondalo tang Roma para ekelan si Pablo ong
nindio, ang midio galiliag amo pang imbistigaren tanandia mga onopa
enged tang kaso na. Ig yami, magbantay ami ig magsimpan ang patayen
tanandia mintras indi pa gakabot tarin ong nindio.”
16 Piro ang plano nirang asia naba-yan tang angken ni Pablo, ang ana
tang logod ang babay ni Pablo. Animan napaning tanandia ong kota ig
dayon ang siminled ig nagbeg ong ni Pablo. 17 Ginoyan ni Pablo tang tata
ong mga kapitan don, ig ganing tanandia, “E-lan mo tang soltiros ang na
ong komander. May yaning na rin ong nandia.”
18 Ingkelan kaman tang kapitan ong komander tang angken ni Pablo
ig ganing tang kapitan, “Ginoyano tang prisong si Pablo ig inaningo
nandiang e-lano ong nio tang soltiros ang narin tenged may yaning na
rin ono ong nio.”
19 Bindiotan tang komander tang soltiros ong kalima ig ingkelan na
ong logar ang indi tanira ba-yen ta doma. Oman dayon ang sine-ma na,
“Onopa tang yaning mo ong yen?”
20 Siminabat tang soltiros, “Ang mga Judio, namaginigoan ang anin-
gena ono nirang ekelan mo ong damal si Pablo ig patalongaen ong mga
opisialis nira, ang midio imbistigaren pa nira tanandia ta mo-ya. 21 Piro
india enged paoyon ong nira, Magino, tenged sobra tanira ong epat
ang polok ang mga taw ang mamagelat ig mamagbantay ong nandia.
Namagsorompan tanirang tanan ang indi mamangan ig manginem
mintras indi gapatay nira si Pablo. Mandian ngani pamagbantay da
tanira. Pamagelat lamang tanira tang disision mo.”
22 Ganing tang komander ong soltiros, “India magbeg maski ong
ninopa ang binalita mo na ong yen.” Pagatapos dayon dang pinaloa na
tang soltiros.

Pinated si Pablo ong ni Gobirnador Felix

23 Animan, naggoy tang komander ta doroang kapitan ang ganing,
“Magsimpan amo ta doroang gatos ang sondalo, mamagalin alas noibi
tang labi ang paning ong Cesarea. Asta pitong polok ang mamanigk-
abayo ig doroang gatos ang mamanigbangkaw. 24 Magsimpan amo ka
ta kabayong tayan ni Pablo ig yated mi tanandia ong ni Gobirnador
Felix. Pandaman ming anday mainabo ong nandia ong dalan.” 25 Oman
nagsolat tang komander ta maning ta na:
26 “Yo, si Claudio Lisias, pangomosta ong nio, aggalangen ang Gobir-
nador Felix. 27 Ang taw ang asia ang pinatedo ong nio, dinep tang mga
Judio ig patayen da rin nira. Piro pagatakong tanandia pala siodadanos
tang Roma, nagekelo ta mga sondalo ig binawio tanandia. 28 Galiliago
rin ang matako mga onopa tang riklamo tang mga Judio kontra ong
nandia, animan pinatalongao tanandia ong mga opisialis nira. 29 Nata-
wanano ang riklamo nira ong nandia ay natetenged lamang ong mga
toldok tang Katobolan nira. Ig anda enged ay naboat nang kasalanan
ang dapat sintinsian tanandia ta kamatayen obin prisoan. 30 Animan,
asing may nagbeg ong yen ang agplanoan tanandiang patayen tang mga

Judio, pinatedo ang lagi tanandia ong nio. Inaningo ra ka ong mga
pamagdimanda ong nandia ang iprisintar nira ong nio mga onopa tang
mga riklamo nira ong nandia."
31 Namagparet tang mga sondalo tang kompormi sinobol ong nira,
ig ingkelan nira si Pablo ang labing asi, asta nangakabot tanira ong
Antipatris. 32 Pagaramal, ang domang mga sondalo namagbalik da ong
kota, ig ang mga mamanigkabayo ra lamang tang namagdayon ang
namagated ong ni Pablo. 33 Pagakabot nira ong Cesarea, sindol nira tang
solat ong Gobirnador ang si Felix ig inintriga ka nira si Pablo ong nandia.
34 Mandian binasa tang Gobirnador tang solat, ig pagatapos sine-ma na
si Pablo mga taga aripa tanandia. Asing nata-wanan na ang si Pablo
taga Cilicia, 35 ganing tanandia ong ni Pablo, "Magosgaro tang kaso mo
mga komabot tang mga pamagdimanda ong nio." Ig dayon tanandiang
nanobol ang don ekelan si Pablo ong palasio ni Herodes ig bantayan.

24

Si Pablo dinimanda tang mga Judio

1 Pagata-lib tang limang kaldaw, kiminabot ong Cesarea tang kalaw-
igan ang padi tang mga Judio ang si Ananias. Aroman na tang mga mepet
tang banoa ig ang tatang abogadong aran na si Tertulo. Siminalonga
tanira ong ni Gobirnador Felix ig pinrisintar nira tang dimanda nira.
2 Asing si Pablo goyan da, nagimpisa rang magtistigo si Tertulo kontra
ong nandia ang ganing:
"Aggalangen ang Gobirnador Felix. Tenged ong maosay ig masin-
long papanaw mo tang banoa, naboay dang anday golo ong yaten, ig
dorong mga kao-yan ang naboat mo ong banoa ta. 3 Ong tanan ang
logar ig ong tanan ang oras, aggilalaen amen narin ang otang ang
nem ig pagpasalamat ami ta mabael ong nio. 4 Piro agod india mas
magpabedlay, pagpakiloyo rin ong nio ang natetenged ong mo-yang
kaneman mo, pama-yan ami ka nio ta indi lamang maboay. 5 Ang taw
ang na inita amen ang doro kataligpanawan, ig maski ong aypa paning,
pagekel tanandia ta gamo ong yamen ang mga Judio. Pangolokolo pa
tanandia tang siktang aggoyan ta Nazareno. 6 Sinobokan na pa rin ang
magboat ta mga bagay ong teled tang Timplo amen ang indi agpagnan
tang Katobolan, animan dinep amen tanandia. [Osgaran amen da rin
tanandia sigon ong yamen ang Katobolan, 7 piro dayon ang kiminabot
tang komander ang si Lisias ig rineges nang kinomit ong yamen tang
taw ang na. 8 Pagatapos, ganing si Lisias ang sinopay magdimanda ong
taw ang na kaministiran paning ong nio.]* Mga imbistigaren mo lamang
tanandia, mata-wanan mo ong nandia mga onopa tang mga riklamo
amen kontra ong nandia."
9 Ig ang mga Judiong aroman ni Tertulo minileg da ka ong pagbandan
na ong ni Pablo, ig ganing matod kaman tang tanan ang asi.

Nagdipinsa si Pablo tang sadili na ong ni Felix

10 Pagatapos ta si, sininiasan tang Gobirnador si Pablo para mitala. Ig
ganing si Pablo:

---

* **24:8** 24:6-8 Ang mga birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

“Galipayo ang magdipinsa tang sadilio mandian, tenged gata-wanano,
Gobirnador, ang naboaya rang manigosgar ong banoang narin. 11 Mga
imbistigaren mo, mata-wanan mo ang anda pay tampolok may doroang
kaldaw ang nagta-lib ang yo napaning ong Jerusalem para magsimba.
12 Indio inita tang mga Judiong narin ang pagigdiskosiono ong maski
sinopa obin panggolo ong mga taw, maski ong Timplo obin ong mga
simban nira, obin maski ong aypa ong siodad. 13 Anda kay ibidinsiang
ma-dol nira ong nio mandian ang matod tang mga riklamo nira kontra
ong yen. 14 Risibieno ang yo pagto ong Dios tang yamen ang kamepet-
mepetan ig pagosoyo ong nandia ong tatang dalan ang agpabetang ni-
rang tatang sikta. Piro pagpareto tang tanan ang na-tang ong Katobolan
ni Moises asta ang mga solat tang mga propita. 15 Ig pagtaligo ong Dios,
pario ka tang mga taw ang narin, ang boien nang moman tang tanan ang
mga patay, mo-ya man obin malain. 16 Animan pagprosigiro ta mo-ya
ang indio mapagboat ta kasalanan agod maski ong talongan tang Dios
obin ong yen ang masig ka taw, pirming limpio tang konsinsiao.

17 “Pagata-lib tang pirapang takon ang yo andao ong Jerusalem,
nagbaliko don para magekel ta koarta para ong mga kasimanoao ig
para magtorol ta bolontad ong Dios. 18 Pagatapos ang maboato tang
agganing ong Katobolan para magimong limpio ra ong pama-dek tang
Dios, dono kinabotan nira ong Timplo ang pagbolontad. Ong oras ang
asi anday yading taw don ig anda kay golo. Piro may pirapang mga
Judio don ang namagalin ong probinsia tang Asia. 19 Tanira yay ang
dapat ang manigtalonga ong nio mga may riklamo nira kontra ong yen.
20 Ig mga anda, ang mga taw mismong narin tang pane-maen mo mga
onopang kasalanan tang inita nira ong yen asing pinatalongao nira ong
mga opisialis. 21 Anday doma, na ka lamang tang initego asing dono
ang ke-deng ong ka-ngan nira, ‘Aggosgarano mandian tenged lamang
pagpareto ang maboing moman tang mga patay!’ ”

22 Mandian, ang Gobirnador ang si Felix, bastanti tang gata-wanan
na natetenged ong agpareten tang mga pamagosoy ong Gino. Animan
pinalampas na kang lagi tang bista. Ganing tanandia, “Mga komabot
ngani tang komander ang si Lisias ba-lo madisisionano tang kaso mo.”
23 Pagatapos, nagordin tanandia ong kapitan ang bantayan si Pablo, piro
indi igpitan nira, kondi pagnan tang mga tangay na ang tomabang ong
nandia ong mga kaministiran na.

Siminalonga si Pablo ong da Felix ni Drusila

24 Pagata-lib ta pirapang kaldaw, nagbalik si Felix ig mandian ingkelan
na tang katawa nang si Drusila ang tata kang Judio. Pinagoy ni Felix
si Pablo ig pinama-yan nang minitala natetenged ong pagto ong ni
Cristo Jesus. 25 Piro asing bibitala ra si Pablo natetenged ong mato-
lid ang pangaboi, ang pagarawiden tang sadili, ig ang natetenged ong
komabot ang kaldaw ang magosgar tang Dios, inledan da si Felix. Ganing
tanandia, “Tama ra sia! Poidia rang magalin. Mga may timpo, ipagoya si
lamang yen.” 26 Ig pirming agpagoy ni Felix si Pablo, tenged pagelat-elat
din ang oldan tanandia ni Pablo ta koarta.

27 Pagata-lib tang doroang takon, sinletan da si Felix ni Poncio Festo
bilang gobirnador. Ig komo ang kaliliagan ni Felix maliliagan tanandia
tang mga Judio, bino-wanan na pa ka enged si Pablo ong prisoan.

25

Nagapilar si Pablo ong Adi tang Roma

1 Mandian kiminabot si Festo ong probinsia bilang gobirnador. Ig
pagata-lib tang tolong kaldaw nagalin tanandia ong Cesarea ig napaning
ong Jerusalem. 2 Ang mga pangolokolo ong mga padi, asta ang domang
mga pangolokolo ong mga Judio, bineg nira don ong ni Festo tang
mga riklamo nira kontra ong ni Pablo. Rineges nira si Festo, 3 mga
maimo oldan na ka tanira ta pabor, ang papaningen na ka si Pablo ong
Jerusalem. Piro ang plano pala nira, bantayan nira si Pablo ong dalan ig
patayen. 4 Siminabat si Festo, “Agkolongon si Pablo ong Cesarea, piro
indi lamang maboay magbaliko ka don. 5 Animan, patabiden mi ra
lamang ong yen tang nindiong mga pangolokolo ong pagbaliko don. Don
da lamang iprisintar nira tang mga riklamo nira kontra ong taw ang asi,
mga may naboat nang kasalanan.”
6 Nagtinir pa si Festo ong Jerusalem ta mga walo obin tampolok ang
kaldaw, ba-lo tanandia nagbalik ong Cesarea. Asing diminaton ang
kaldaw, kiminarong tanandia ong orosgaran ig nanobol ang pa-leden si
Pablo. 7 Paga-led ni Pablo, linibotan ang lagi tanandia tang mga Judio
ang taga Jerusalem, ig sinalalabangan ang binandanan ta mabebelat ang
kasalanan ang indi ka maproiban nira. 8 Piro nagdipinsa si Pablo tang
sadili na ang ganing, “Anda enged ay naboato ang kasalanan maski ong
Katobolan tang mga Judio, maski ong Timplo, maski ong Adi tang Roma.”
9 Piro galiliag si Festo ang maliliagan tanandia tang mga Judio, animan
ganing tanandia ong ni Pablo, “Galiliaga ang paning ong Jerusalem agod
dona imbistigaren ta natetenged ong mga riklamong na?” 10 Siminabat
si Pablo, “Nanio ang ke-deng ong talongan tang korti tang Adi tang
Roma, ig tarino dapat osgaran. Gata-wanan mong anday naboato ang
kasalanan ong mga Judio. 11 Mga nagkatalako obin napagboato ta maski
onopang dapat ang silotano ta kamatayen, risibieno tang sintinsia ong
yen. Piro mga anday kamatodan tang mga riklamo nira kontra ong yen,
anday sinopang mapagintriga ong yen ong kalima tang mga Judiong asi.
Pagapilaro mandian ong Adi tang Roma!” 12 Nagigampang si Festo ong
mga maniglaygay na don, ig pagatapos ganing tanandia ong ni Pablo,
“Nagapilara ong Adi tang Roma, pois dona paning ong nandia!”

Pinatalonga si Pablo ong Ading Agripa

13 Pagata-lib tang pirapang kaldaw, kiminabot ong Cesarea tang Ading
si Agripa* may si Berenice para mangomosta ong ni Festo. 14 Asing
naboay-boay da tanira don, binalita ni Festo ong adi tang kaso ni Pablo.
Ganing si Festo ong ni Agripa, “May tatang priso tarin ang bino-wan
ni Felix. 15 Asing dono ong Jerusalem, bineg ong yen tang kaso na
tang pangolokolo ong mga padi asta ang mga mepet tang mga Judio.
Ang kaliliagan nira silotano tang taw ang na. 16 Ang sabato ong nira
belag ta ogali tang mga Romano ang silotan tang tatang taw asta indi
pa gapagtalonga ong mga pamagdimanda ong nandia, ig ma-dolan
tanandia ta timpong magdipinsa tang sadili na natetenged ong mga
riklamo nira kontra ong nandia. 17 Animan asing tanira namagimes da
tarin, indi ra pinatraso tang bagay ang na. Ang diminaton ang kaldaw

* **25:13** 25:13 Ang Agripang na ay Agripa II, ig ana tang Ading Herodes ang sinilotan tang anghil ong Bindoatan 12:23.

kiminarongo ong orosgaran ig nanobolo ang komiten tang taw ang asi.
18 Ang kalaomo mabelat tang kasalanan tang taw ang na. Piro asing
namansi-deng ig namansibitala tang mga namagdimanda ong nandia,
anda kay inaning nirang maning ta asi. 19 Ang mga bagay lamang ang
agsoayan nira ay ang natetenged ong rilihion nira ig ong tatang taw
ang si Jesus. Patay da tang taw ang narin piro agrereges ni Pablo ang
tanandia boi ono. 20 Indi mata-wanano mga monopa tang pagirimbisti-
gareno ong mga bagay ang narin. Animan sine-mao si Pablo mga galiliag
tanandia ang paning ong Jerusalem agod don tanandia imbistigaren.
21 Piro nagpakiloy tanandiang yelat tang kaso na ong Adi tang Roma
para yay ang magdisision. Animan nanobolong bantayan tanandia asta
mapaekelo tanandia don." 22 Ganing si Agripa ong ni Festo, "Maski yo,
galiliago ka rin ang mamasi ong taw ang asi." Siminabat si Festo, "Ong
damal maba-yan mo."
23 Asing diminaton ang kaldaw, napaning si Agripa ig si Berenice
ong korti ang agtabiden ta maboat ang prosision. Don tang tanan ang
alalawig ang pangolokolo ong mga sondalo ig ang mga ilaladong mga
taw ong siodad. Ig asing pagatobol ni Festo, dayon ang pina-led si Pablo.
24 Ganing si Festo ong ni Agripa, "Ading Agripa ig yamong tanan ang
tarin mandian. Telekan mi patigayon tang taw ang na. Natetenged
ong nandia, ang tanan ang mga Judio namansipaning ong yen ang
namagriklamo, belag lamang ta tarin kondi asta don ong Jerusalem.
Namansiteg pa tanira ang dapat patayen ono tanandia. 25 Piro initao
ang anda kay naboat nang dapat silotan tanandia ta kamatayen. Ig
tenged tanandia nagapilar ong Adi tang Roma, nagdisisiono ang ipekel
tanandia don. 26 Piro indi mata-wanano mga onopay isolato ong yen ang
Adi. Animan pinatalongao tanandia ong nindio, labi pa ong nio, Ading
Agripa, agod pagatapos tang imbistigasion ang na may masolato ra ka.
27 Tenged mga ong yen midio belag ta tama ang magpaekelo ta tatang
priso ong Adi tang Roma, ang indio gatako mga onopa tang mga riklamo
kontra ong nandia."

26

Nagdipinsa si Pablo tang sadili na ong ni Agripa

1 Ganing si Agripa ong ni Pablo, "Agpagnana rang mitala. Onopa tang
maning mo para ong sadili mo?" Dayon ang sininiasan ni Pablo tang
mga taw tang kalima ang mitala tanandia. Ig nagdipinsa tang sadili na
ang ganing:
2 "Mga ong yen, masoirtio enged mandian, Ading Agripa, tenged ong
nio mismo mapagdipinsao tang sadilio natetenged ong tanan ang mga
riklamo tang mga Judio kontra ong yen. 3 Labi pa yawa, gata-wanan mo
ta mo-ya tang kinaogalian ig mga bagay ang agpagsoayan ang pirmi tang
mga Judio. Animan mga maimo pasinsiaeno ka niong pama-yan.
4 "Mimpisang ge-leyo pa, gata-wanan tang tanan ang mga Judio mga
monopa tang yen ang kaboi don ong sadiling logaro asta ong Jerusalem.
5 Mga tanira mangaliag lamang ang mamagtistigo, maning tanira ang yo,
maski nontokaw pang lagi, mimbro ra tang kaistriktoan ang sikta tang
rilihion amen, yay ang mga Pariseo. Asia gata-wanan dang lagi nira.
6 Ig agkasoano mandian tenged lamang pagtaligo ang boaten tang Dios
tang pinangako na ong mga kamepet-mepetan amen. 7 Ang pangakong

na yay ang aggelaten tang tanan ang tampolok may doroang tribo ni
Israel, animan tanira pamagto ong Dios kaldaw may labi ang de-dek ong
popotokon nira. Aggalangen ang Adi, tenged yo pagtaligo ka ang maning
atan tang mainabo, dinimandao ra mandian tang mga Judio! 8 Angay
aggisipen nirang ang Dios indi poiding boien nang moman tang mga
patay?”
9 Ganing pa si Pablo, “Yo mismo, asing tokaw, ang kalaomo dapat ang
boateno tang tanan ang masarangano agod kontraen tang mga sinagpan
ni Jesus ang taga Nazaret. 10 Ig asi, bindoato ka kaman ong Jerusalem.
Ong aotoridad ang sindol ong yen tang mga pangolokolo ong mga padi,
dorong mga sinakepan tang Dios ang pinaprisoano. Ig asing pinatay
da tanira, napaoyono ka. 11 Dorong bisis liniboto tang mga simban
tang mga Judio para dilemen tanira, ig pinasilotano tanira agod regesen
tanirang magbitala kontra ong ni Jesus. Ong sobrang kasisilageno ong
nira, pinampaningano pa maski ong alawid ang logar.

Binalitang oman ni Pablo tang pagailala na ong Gino

12 “Asia tang dailan ang napaningo ong Damasco. Sindolano ta aotori-
dad tang mga pangolokolo ong mga padi ig agtobolono nira. 13 Ko-to tang
kaldaw si, aggalangen ang Adi, asing initao ong dalan tang sinag ang
nagalin ong langit ang mayag pa ong sinag tang kaldaw. Nangayag ong
paliboto ig ong mga karomanano ang papanaw. 14 Nangatomba aming
tanan ong tanek. Oman may naba-yanong bosis ang minitala ong yen
ong bitalang Hebreo. Ganing, ‘Saulo, Saulo, angay agpaliwagano nio?
Agpasitan mo lamang tang sadili mong babatoka ong yen, pario tang
tatang bakang panipa ong panondot.’ 15 Oman ganingo, ‘Sinoapa, Gino?’
Ig siminabat tang Gino, ‘Yo si Jesus, ang agpaliwagan mo. 16 Kendenga
ra atan! Napaitao mandian ong nio tenged pinilika yen ang magsirbi
ong yen, ig para magpamatoda natetenged ong pinaitao mandian ong
nio, asta ang ipaitao ong nio ong mga kaldaw ang komabot. 17 Tobolona
yen ong mga Judio ig mga belag ta Judio, ig ilibria yen ong mga anday
sasayod ang maliag nirang boaten ong nio. 18 Tobolona yen ong nira
agod mabo-kad tang mga kinaisipan nira ig taliodan nira tang maki-
lep ig paning ong mayag, ig agod magalin tanira ong gaem ni Satanas
ig magpasakep ong Dios. Ig tenged ong pagto nira ong yen, patawaden
tanira ong mga kasalanan nira, ig ma-pen da tanira ong mga nagimong
sagradong sinakepan tang Dios.’ ”

Binalita ni Pablo tang boroaten na

19 “Animan, Ading Agripa, bindoato ka enged tang sinobol ong yen
ong pinaita ong yen ang asing nagalin ong langit. 20 Nagtoldokong lagi,
primiro don ong Damasco, oman ong Jerusalem, pagatapos ong tanan
ang mga lansangan ong probinsia tang Judea ig asta ra lamang ong
mga belag ta Judio. Inaningo tanirang mamagtogat da tanira ong mga
kasalanan nira ig magbalik ong Dios, ig ipaita nira ong mga kaboi nira
ang tanira namagtogat da ka kaman. 21 Asia tang dailan ang pinadepo
tang mga Judio asing dono ong Timplo, ig patayeno ra rin nira. 22 Piro sin-
abangano tang Dios asta ong kaldaw ang na. Animan ke-dengo mandian
tani ig pagpamatod natetenged ong ni Jesus ong tanan ang klasi ta taw,
maski dibabak, maski alawig tang katengdanan nira. Anday domang
agganingo kondi ang mga inaning dang lagi tang mga propita ig ni

Moises ang mangainabo. 23 Inaning nira ang kaministiran magpinitinsia
tang Cristo* ig tanandia tang ma-kaw ang maboing moman agod ipatako
ong tanan ang mga taw, maski Judio obin belag ta Judio, ang tanira
malibri."
24 Asing si Pablo bibitala ig pagdipinsa tang sadili na, miniteg si
Festo ang ganing, "Nabariadoa ra Pablo. Sobra ra tang kinata-wanan
mo, animan nabeyega ra!" 25 Siminabat si Pablo, "Belago ta bariado,
aggalangen ang Festo. Poros kamatodan tang agganingo. 26 Ang tanan
ang asia gata-wanan ni Ading Agripa, ig mabitalao ong nandia ang
anday agtatalok-taloko. Sigorado, gata-wanan na ra tang tanan ang
agganingong na, tenged indi nainabo ong sikrito." 27 Oman ganing si
Pablo ong adi, "Ading Agripa, pagpareta ong mga inaning tang mga
propita? Gata-wanano ang pagpareta ka." 28 Siminabat si Agripa ong ni
Pablo, "Ong dipot ang timpo, galiagano ra niong boaten ang Kristiano?"
29 Ganing si Pablo, "Ong madali obin ong maboay, aggampo ong Dios
ang belag lamang ta yawa kondi asta ang tanan ang gangabasi ong yen
mandian ay magimong Kristiano pario ong yen, poira lamang ong mga
kadinang narin."
30 Dayon ang kimindeng tang adi, asta ang gobirnador may si Berenice,
ig ang tanan ang pamansikarong don. 31 Ig pagaloa nira, ganing tani-
rang namagarampang-ampang, "Ang taw ang asi, anday naboat nang
kasalanan ang dapat sintinsian tanandia ta kamatayen obin prison."
32 Ganing si Agripa ong ni Festo, "Mga indi ra rin tanandia nagapilar ong
Adi tang Roma, palpatan da rin tanandia."

27

Ang pagbiahi ni Pablo paning ong Roma

1 Asing nagdisision tanira ang tomay ami ni Pablo paning ong Italia,
dayon ang inintriga nira si Pablo ig ang domang mga priso ong ni Julio,
ang tatang kapitan ong mga sondalong taga Roma ang aggoyan ta Batal-
ion tang Adi. 2 May tarayan don ang nagalin ong Adramitio ang madali
rang lomarga para ong mga porondoan ong baybay tang probinsia tang
Asia. Don ami namansitay ig dayon ami rang namagalin. Aroman amen
si Aristarco, ang taga Tesalonica ong probinsia tang Macedonia. 3 Asing
diminaton ang kaldaw, siminampet ami ong Sidon. Si Julio nagpaita
ta mo-yang nem ong ni Pablo, ig pinagnan na ang mamisita ong mga
tangay na para masikaso nira tanandia. 4 Pagalin amen ong Sidon,
nagpalayag ami ong limbengan tang Chipre tenged agtongtongon amen
tang mageyep. 5 Nagpadayon ami ong kawayang-wayangan ong dobali
tang Cilicia may ang Panfilia ig dayon aming kiminabot ong Mira, tatang
lansangan ong Licia. 6 Tarin ong Mira ang kapitan ang si Julio naita ta
tatang tarayan ang nagalin ong Alejandria paning ong Italia. Animan
pinala-ted ami nandia ong tarayan ang asia.
7 Malobay tang paglayag amen ig naboay ta pirapang kaldaw, animan
liniwagan ami ta mo-ya ba-lo ami nakabot ong may lansangan tang Nido.
Tenged tongtongon pa ka enged tang mageyep, indi ami marombo ong
paningan amen. Animan napalimbeng ami ra lamang ong tere-lan ang
parti tang Creta, ong dobali tang Salmon. 8 Liniwagan aming nangobay

* **26:23** 26:23 "Cristo." Telekan ong Bokabolario

ong Creta asta makabot ami ong logar ang aggoyan ta Masinlong Porondoan, alenget ong lansangan tang Lasea.
9 Maboat dang timpo tang nata-lib asta kinabot ami tang timpong dilikado rang magbiahi, tenged nata-lib da tang Kaldaw tang Pagpaletem.*
Animan ganing si Pablong nano-patan ong mga karomanan amen,
10 "Mga tangay, aggitaeno ang liwagan ita ong pagbiriahien tang na.
Belag lamang tang mga karga ig ang tarayan tang malipat, kondi asta
ang kaboi ta."
11 Piro ang kapitan tang mga sondalo, mas pinama-yan na tang inaning
tang kapitan tang tarayan, asta tang inaning tang may nandia tang
tarayan, belag lamang tang paman ni Pablo. 12 Ig tenged ang porondoan
ang asi belag ta masinlong palalimbengan mga timpo mapalet, ang
kayadian ong nira napaoyon ang mamagdayon tanira agod balampa
maski monopa makabot tanira ong Fenice, tatang porondoan ong islang
Creta ang tatalonga ong pontanen may daplak.

Ang bagio ong laod

13 Pageyep ta maloay tang abagat ang kalaom tang mga karomanan
amen poidi ra ka kaman magbiahi. Dayon ang binatak nira tang pondo
tang tarayan ig nangobay ami ang alenget ong baybay tang Creta. 14 Indi
naboay nagpalet ta doro kapoirsa ang pagalin ong banoa, ang yay ang
mageyep ang "kambian." 15 Sinakep tang mageyep ang narin tang
tarayan ig indi ami ra matongtong. Animan nagpabaya ami ra lamang
ang napanonot ong mageyep. 16 Simina-lib ami ong tatang porong
aggoyan ta Cauda ig tarin belag ta masiadong mapoirsa tang mageyep,
piro liniwagan aming pigaran tang boti. 17 Pagabatak tang boti dayon
ang sina-ketan nira tang tarayan ta mga mababael ang tali para indi
magbelak tang sinangoni na. Ong karaelden nira ang itaben matanlad
tanira ong kenay ang malogaw ang aggoyan ta Sirtis, inaria nira tang
layag ig napabaya ami ra lamang ang napadagta-dagta. 18 Liniwagan ta
mo-ya tang tarayan tenged doro ka poirsa tang bagio. Animan asing dim-
inaton ang kaldaw pinamo-log nira tang mga karga. 19 Ang diminaton pa
enged ang kaldaw ang mga goromiti ra mismo tang namagbo-log tang
mga kagamitan tang tarayan. 20 Doro rang kaldaw ang indi inita amen
tang kaldaw ig mga bitokon, ig doro pa kapoirsa tang bagio. Animan
anda ray kalaom amen ang malibri ami pa.
21 Naboay dang indi gapamangan tang mga tawan tang tarayan.
Animan dayon tanirang linengetan ni Pablo ig ganing tanandia ong
nira, "Mga tangay, mga namamasi amo rin lamang ong yen ig indi
ita namagalin ong Creta, indi ita kinabotan ta kaliwagan ang maning
ta na. Piro mandian pagpakiloyo ong nindio ang 22 paitegen mi tang
nem mi. Anday maski sinopa ong nindio ang mapatay. Ang tarayan
lamang tang mabagbag. 23 Tenged napaita ong yen talabi tang tatang
anghil tang Dios, ang Dios ang agtowano ig agsirbiano, 24 ig ganing ong
yen, 'India meled, Pablo. Matalongā enged ong Adi tang Roma. Ig
natetenged ong nio, mangasalbar ka tang tanan ang mga karomanan
mo ong biahi.' 25 Animan," ganing si Pablo ong mga karomanan na,
"paitegen mi lamang tang nem mi. Tenged pagtaligo ong Dios mga onopa

* **27:9** 27:9 "Kaldaw tang Pagpaletem." Yay ang "Pista tang Patawad," ang agsilibraen sigon ong mabasa ta ong Levitico 16:1-34.

tang inaning na ong yen yay ang mainabo. 26 Piro idagta ita enged ong
tatang poro.”

27 Yatampolok may epat dang labi ig dinagta ami pa ong talsi ang
aggoyan ta Adriatico. Asing mga tenganan da, napanaidan tang mga
goromiti ang alenget ami ra ong tatang enasan. 28 Dayon ang sinonda
nira ig inita nirang doroang polok ang depa tang kadalem tang talsi.
Ong tokaw-tokawan ta ge-ley namagsonda si tanira ig don tampolok
may lima ra lamang depa tang kadalem na. 29 Pinangeldan tanira ang
itaben matanlad ami ong kabatoan, animan bino-log nira tang epat ang
nga pondoan ong boli tang tarayan, ig namagampong balampa maramal
da. 30 Sinobokan din tang mga goromiti ang mamagalin ong tarayan,
animan sinonton nira ong talsi tang boti ang midio pamagbo-log ta
pondo ong tokawan tang tarayan. 31 Ganing si Pablo ong kapitan ig
ong mga sondalo, “Mga ang mga taw ang asia indi magtinir tarin ong
tarayan, indi amo mangalibri.” 32 Animan dayon ang sina-tab tang mga
sondalo tang mga taling agtata-ket ong boti ig pinabayan da lamang
nirang idagta.

33 Asing madali rang maramal, rineges ni Pablo tang tanan ang
mga taw ang mamamangan. Ganing tanandia, “Tampolok may epat
dang kaldaw tang elat-elat ming magpoas tang bagio, ig indi amo en-
ged gapamangan ta maski onopa. 34 Mamangan amo kang lagi agod
mamoirsa tang mga sinangoni mi. Demdemen ming indi maonopa
tang maski sinopa ong nindio.” 35 Pagabitala ni Pablo ta si, dayon
tanandiang nangomit ta tinapay ig ong talongan tang tanan ang mga
taw nagpasalamat tanandia ong Dios. Oman pinisi-pisi na tang tinapay
ig dayon tanandiang namangan. 36 Naolikan da ka tang nem tang mga
taw ig dayon da tanirang tanan ang namamangan. 37 Doroang gatos
may pitong polok may enem aming tanan don ong tarayan. 38 Asing
nangapamangan da tanirang tanan ig nangaelen da, pinamo-log nira
tang mga sako tang trigo ong talsi agod lontaw tang tarayan.

Ang pagabagbag tang tarayan

39 Asing mayag da, may natorongan nirang banoa piro indi mailala
nira mga onopang islay si. Inita nirang may tatang lek don ang ke-
nay tang baybay na, ig naisipan nirang don ipasagasa tang tarayan.
40 Animan pinana-tab nira tang kabli tang mga pondo agod mabo-wan
da lamang ong talsi, ig pinangobad nira tang mga taling tata-ket ong
simon para gamiten. Pagatapos, pagabo-kad nira tang pok, naparombo
ra tanira ong baybay. 41 Dayon ang natanglad tang tarayan ong tatang
bagombon ig don nabara tang tarayan ig indi ra mapagalin. Linaba-laba
tang langeb asta nagbelak-belak tang boli na.

42 Ang kaliliagan tang mga sondalo pamatayen nira tang mga priso
agod anday magkapay ig mapalpat. 43 Piro sinagang tanira tang kapitan
tenged galiliag ang ilibri na si Pablo. Animan, nanobol tanandia ong
tanan ang gangatakong mamagkapay, mamansi-kaw dang mamansilo-
bo ong talsi ig mamagkapay paning ong takat. 44 Ig ang doma sinobol
nang mamangomit ta tabla obin pidasong mga ayo ang poiding gabaya-
nen. Ong maning ta si, yaming tanan nangakabot ong takat ang poros
libri.

28

Ong Malta

1 Asing nalibri ami ra, ig don ami rang tanan ong takat, ba-lo pa nata-
wanan ang porong asi aggoyan ta Malta. 2 Doro karao-ya tang mga taga
don ong yamen. Nagparet tanira ta apoy ig inasikaso ami nira tenged
pagimpisa rang kokoran ig doro kalamig. 3 Nagsimet si Pablo ta mga
magatong ig asing dinapog na ong apoy, may madalit ang ma-kal ang
limindoa tenged ong kinit. Ig kiminabit-kabit tang ma-kal ong kalima
ni Pablo. 4 Asing inita tang taga poro tang ma-kal ang kakabit-kabit
ong kalima na, ganing tanirang namagarampang-ampang, "Sigorado,
manigpatay ta taw tang laling narin. Nalibri tanandia ong talsi, piro
soirti na mandian ang indi ra malibri." 5 Piro wina-sik lamang ni Pablo
tang ma-kal ong apoy ig indi enged tanandia naonopa. 6 Binantayan
nirang manimpeng tang sinangoni ni Pablo obin tomomba tanandia ig
mapatay. Piro asing naboay da tang elat nira ig inita nirang anda kay
nainabo ong ni Pablo, nagoman tang isip nira ig ganing tanira, "Dios tang
taw ang narin!"

7 Ang aran tang pangolokolo ong porong asi ay si Publio. Ang mga
tanek na alenget don ong nadampayan amen. Rinisibi ami nandia ig ong
teled ta tolong kaldaw inasikaso ami nandia ta mo-ya. 8 Naton ang pag-
masit tang tatay ni Publio. Agkinten tanandia ig agdisintariaen. Animan
napaning si Pablo ong nandia ig nangadi. Oman binondo na tang kalima
na ong tatay ni Publio, ig pinao-ya na tanandia. 9 Tenged ong nainabong
na, ang tanan ang pamagmasit ong porong narin namansipaning ong ni
Pablo ig pinao-ya ka tanira. 10 Dorong rinigalo nira ong yamen ig asing
magalin ami ra ingkelan pa nira ong tarayan tang mga sindol nirang
kaministiran amen.

Nagalin ong Malta paning ong Roma

11 Tolong bolan ami don ong poro. Ig pagatapos dayon aming sim-
inabid ong tatang tarayan ang napalimbeng don asing timpong mapalet.
Ang tarayan ang na nagalin ong Alejandria ig ang aran na, "Kapid
ang Dios." 12 Pagalin amen ong Malta kiminabot ami ong Siracusa, ig
nagtinir ami don ta tolong kaldaw. 13 Magalin ong Siracusa nagpabordo
ami asta makabot ami ong Regio. Asing diminaton ang kaldaw mineyep
da tang abagat. Dayon ami sing larga ig ong teled ta doroang kaldaw
kiminabot ami ong lansangan tang Puteoli. 14 Don may nangabagat
amen ang mga pamagto, ig inimbitar ami nira ang magtinir ong nira ta
pitong kaldaw. Pagatapos dayon ami rang napaning ong Roma.

15 Nabalitan tang mga pamagto don ong Roma ang komabot ami ra, an-
iman namansipaning tanira asta ong Foro de Apio ig Tres Tabernas para
bagaten ami nira. Pagaita ni Pablo ong nira, nagpasalamat tanandia ong
Dios ig namoirsa tang nem na.

Asing si Pablo ong Roma

16 Pagakabot amen ong Roma, pinagnan si Pablong magarkila ta
sadiling istaran na, aroman na tang tatang sondalong maggoardia ong
nandia.

17 Pagata-lib tang tolong kaldaw, pinagoy ni Pablo tang mga pan-
golokolo ong mga Judio ong Roma. Ig asing namagimes da tanira ganing
si Pablo ong nira, "Mga logod, maski anda enged ay naboatong anday

sayod kontra ong mga kasimanoa tang mga Judio obin kontra ong mga
kinaogalian tang mga kamepet-mepetan ta, dinepo nira ong Jerusalem
ig inintrigao nira ang tatang priso ong mga opisialis ang Romano. 18 Ig
asing naimbistigaro ra nira, palpatano ra rin nira tenged anday inita
nirang talako ang dapat ang sintinsiano ta kamatayen. 19 Piro indi
maliag tang mga Judiong palpatano. Animan naregesano ang magapilar
ong Adi tang Roma, maski mga ong yen ang masig ka Judio, anday
dimandao ong nira. 20 Asia tang dailan ang pinagoy amo yen para
mapagigampango ong nindio. Tenged agkadinano mandian tenged
lamang ong pagsirbio ong Maniglibri ang agpakaboton tang tanan ang
mga Israelita!”

21 Ganing tanira ong ni Pablo, “Anday narisibi amen ang solat nagalin
ong Judea natetenged ong nio. Maski ang domang mga Judiong naman-
sikabot ang nagalin don, anda kay binalita nira obin inaning ang anday
sayod kontra ong nio. 22 Piro galiliag ami kang mamasi tang onopay
yaning mo. Tenged mga ong yamen, gata-wanan amen ang siktang narin
agkontraen ta mga taw maski ong aypa.”

23 Animan dayon tanirang nagtirmino ta kaldaw para mamagbaragat-
bagat. Pagakabot tang kaldaw ang asi, doro pa tanirang namansipaning
don ong balay ang aggistaran ni Pablo. Ig impisa damal-damal asta ra
lamang nalabi tang pagsaysay ni Pablo ong nira tang natetenged ong
paggaraemen tang Dios bilang adi. Ig dorong prosigir nang mapaparet
na tanira ong ni Jesus ong paggamit na tang Katobolan ni Moises asta
ang mga sinolat tang mga propita. 24 Ang doma ong nira namagparet
ong inaning nang asi, piro ang doma indi mamagparet. 25 Asing indi
tanira namaginigoan, dayon tanirang namansiolik. Piro ba-lo tanira
namansiolik, may inaning ni Pablo ong nira ang ganing, “Tama ka
kaman tang pinabitala tang Ispirito Santo ong propitang si Isaias asing
tokaw ong mga kamepet-mepetan ta, ang ganing,

26 ‘Paningan mo tang mga taw ang asi ig maninga ong nira:
Mamasi amo man ang mamasi, indi amo ka mangaintindi,
Ig maski pa-dek amo man tang pa-dek, indi amo ka mangaita.
27 Tenged ang mga taw ang na, matetegat tang mga kolo nira.
Ang mga talinga nira pamandamel da lamang tang pamasi,
ig pineyeng da lamang nira tang mga mata nira
para indi tanira mangaita ig indi mangabasi.
Itaben mangaintindi pa tanira,
magbalik pa tang nem nira ong yen,
ig pao-yaeno tanira,’ ganing tang Dios.”*

28 Ganing pa si Pablo, “Dapat mata-wanan mi, ang balitang na
natetenged ong pagrilibrien tang Dios ong mga mapinagtalaken agba-
balita ra ong mga belag ta Judio. Ig pamamasi ka tanira.” 29 [Pagabitala
ni Pablo ta na, dayon dang namansiolik tang mga Judio ig dorong
diskosion nira.]†

30 Nagtinir si Pablo ta doroang takon don ong balay ang asing aggark-
ilan na. Agrisibien na ka tang tanan ang agpaning don. 31 Agtotoldok
na ong nira tang natetenged ong paggaraemen tang Dios bilang adi

* **28:27** 28:26-27 Isaias 6:9-10 † **28:29** 28:29 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

ig natetenged ong ni Jesu-Cristo, ang maiteg tang nem na ig anday pagsagang ong nandia.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ni Pablo ong mga taga Roma

Nagsolat si Pablo ong mga pamagto ong ni Cristo don ong Roma agod magpakomosta ong nira ig magpatako ong nira tang kaliagan nang mamisita ong nira ong pagbiahi na ang paning ong Espania. Nagsolat ka tanandia agod magsayod mga monopa tang tamang pagto ig pagpangaboi tang mga pamagto ong ni Cristo. Anday domang sinolat ni Pablo ang mas komplito tang toldok na.

Sinayod ni Pablo tarin tang natetenged ong matod ang kato-lidan. Ganing tanandia, ang taw risibien tang Dios bilang mato-lid da tenged lamang enged ong pagto na (1:17). Ganing si Pablo, ang tanan ang taw "nagkatalak ig nagkorang ong pama-dek tang Dios" (3:23), ig "kamatayen tang balet tang kasalanan, piro kaboing anday kataposan tang irigalo tang Dios ong mga taw ang na-pen da ong ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino" (6:23). Maliag yaning, patawaden tang Dios tang mga talak ta ig oldan ita nandia ta kaboing anday kataposan mga magtalig ita lamang ong ni Jesu-Cristo. Ang kalibrian ang na belag lamang ono ta para ong mga Judio, kondi para ong tanan ang taw ang magpasakep ong ni Cristo, maski ong aripang nasionay tanira namagalin (4:16, 9:31).

1-7 Yo si Pablo, tatang torobolon ni Cristo Jesus. Ginoyano tang Dios ang magimong apostolis ig piniliko nandia agod ipatako tang Mo-yang Balita na. (7) Pagsolato ong nindio atan ong Roma, yamong agmalen tang Dios ig ginoyan ang magimong mga sinakepan na.

Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang yaten ang Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.

(2) Ang Mo-yang Balita pinangako rang lagi tang Dios asing tokaw pa, asing pinasolat na ong mga propita na ong mga Sagradong Kasolatan. (3) Ig yay ang natetenged ong ana na, ang yaten ang Ginong si Jesu-Cristo. Mga natetenged ong pagkataw na, tata tanandia ong mga inampo ni David. (4) Ig mga natetenged ong pagkadios na, pinamatodan ang tanandia Ana tang Dios ong makagagaem ang pagaboi nang moman. (5) Natetenged ong ni Cristo ig para ka ong nandia, rinisibi amen ong Dios tang pribilihiong magimong apostolis agod ang tanan ang mga irinsia ta taw maekelan amen ang magto ig magosoy ong nandia. (6) Ig yamo, gapil amo ka ong mga taw ang ginoyan na agod magimong mga tawan ni Jesu-Cristo.

Ang kaliagan ni Pablong mamisita don ong Roma

8 Primiro ong tanan ig ong tabang ni Jesu-Cristo, pagpasalamato ong yen ang Dios natetenged ong nindiong tanan, tenged ang pagto mi bantog da ong bilog ang kalibotan. 9 Agpangadi amo ra yen ang pirmi, ig narin gata-wanan tang Dios ang agsirbianong de-dek ong popotokono ong yen ang pagpatako tang Mo-yang Balita natetenged ong Ana na. 10 Pirmi kang agpagampō ong nandia ang mandian ong ori, pagnano ka nandiang mamisita atan ong nindio. 11 Mabael ang enged tang kaliagano ang itaen amo yen agod maelayan amo yen ta tatang grasiang ispiritoal, agod mas mamoirsa tang mga nem mi. 12 Ang maliagong yaning, agod

mamagtarabangan itang mas mambaked tang pagto tang kada tata ong
yaten--ang nindiong pagto mambaked natetenged ong yen ang pagto, ig
ang yen natetenged ka ong nindio.
13 Mga logod, galiliago ang mata-wanan mi, pira rang bisis ang nag-
planō ang mamisita atan ong nindio, piro midio pirming may pagsagang
ong yen. Galiliago ang mamisita atan, tenged balampa lamang may mga
taw ang matabangano kang magto ong ni Cristo, pario tang pagtabango
ong domang mga belag ta Judio. 14 May katengdanano ang magtoldok
ong tanan ang taw, sibilisado man obin belag,* ang mga may kinata-
wanan nira ig ang anda. 15 Animan galiliago ka ta mo-ya ang magpatako
tang Mo-yang Balita atan ong Roma.

Ang gaem tang Mo-yang Balita

16 Animan mandian, indi enged agkakaeyako tang Mo-yang Balita
natetenged ong ni Cristo. Tenged narin tang pagekel tang gaem tang Dios
agod malibri tang tanan ang pamagto--primiro ong mga Judio, ig asta
ra ka ong mga belag ta Judio. 17 Tenged agpaita tang Dios ong Mo-yang
Balita ang risibien na tang taw bilang mato-lid tenged mismo ong pagto
na. Na-tang ong Kasolatan, "Ang binilang ang mato-lid da tenged ong
pagto na, yay ang maboi."†

Ang talak tang mga taw

18 Piro agpaita tang Dios ang silotan na enged tang tanan ang pam-
agsagang ong kamatodan natetenged ong nandia ong pagkontra nira
ong Dios ig pagboat ta malain. 19 Tenged ang mata-wanan ta taw
natetenged ong Dios mayag da, ig Dios mismo tang nagpaita ta sia ong
nira. 20 Tenged impisa pa lamang bindoat tang kalibotan, maski ang
Dios indi gitaen, ang mga bagay ang bindoat na mayag ang pagpaita
tang gaem nang anday kataposan ig ang pagkadios na. Animan anday
mabalibad tang mga taw ong nandia. 21 Piro maski gailala ra nira tang
Dios mga sinopa, indi pinadengegan nira tanandia bilang Dios ig maski
pasalamatan da lamang nira. Imbis, midio nabeyeg da tang mga kolo
nira, ig mas pinangi-lepan pa tang kinaisipan nirang anday kointa na.
22 Ganing tanira ang matako ono tanira, piro limindoang mga kabos-
kabos. 23 Sinaliodan nira tang dalayawen ang Dios ang boi asta tanopa,
ig namagto ra ong mga dios-diosan ang bindoat ang midio itsora ta mga
taw ang gangapatay, mga lamlam, mga ayep ang papanaw, asta mga
ayep ang kakandoang.
24 Animan, pinabayan da lamang tanira tang Dios ang boaten nira tang
anday sayod ig maboling ang mga kaliliagan nira. Ig ang lindoan na,
malaway tang bindoat nira ong tata may tata ong mga sinangoni nira.
25 Sinaliodan nira tang kamatodan natetenged ong Dios ig binailoan nira
ta kabo-lian. Tenged namagto tanira ig namagsirbi ong mga bindoat
tang Dios, ig sinaliodan nira tang Dios mismo ang yay ang nagboat tang
tanan, ig yay ang dalawayen asta ong tanopa. Matod ka kaman.
26 Tenged atan, pinabayan da lamang tanira tang Dios ang magboat
tang makaeyak ang kaliliagan tang mga sinangoni nira. Maski ang mga
babay, nagbali-kad ka tang mga ogali nirang natoral, ig ang kapario

* **1:14** 1:14 Ang "sibilisado man obin belag" ong bitalang Grigo ay "mga Grigo ig mga Barbaro." Poidi kang maliag yaning "mga taga siodad ig mga taga bokid." † **1:17** 1:17 Habacuc 2:4

nirang mga babay yay ang kinatawa-katawa nira. 27 Maning ka ta sia
tang mga lali. Imbis ang mangatawa ong mga babay, ang yay ang
ogaling natoral, dorong enged ang kaliag nira ong kapario nirang mga
lali. Makaeyak tang bindoat nira ong mga sinangoni tang tata may tata.
Ig tenged ong boat nirang nang belag ta tama, gapasaran nira mismo
tang silot ang bagay ong nira.
28 Ig tenged indi tanira maliliag ang mangilala ong Dios, pinabayan na
ra lamang tanira ong mga pagirisipen nirang anday kointa na, ig ong
mga agboaten nirang belag ta dapat. 29 Gagaeman tanira tang tanan
ang klasi ta anday sayod, kalainan, katakaban, ig malaway ig maboling
ang bindoatan. Masiado tanirang malaibegen. Masiado tanirang ma-
mamatay, mamagigsoay, mamandaya, ig maski onopa pa tang aggisipen
nirang magboat ta malain ong kapario nira. Pirming pamagtsismis, 30 ig
pamanlangga ta dengeg tang masig ka taw nira. Mga kasoay tanira tang
Dios. Anday galang nira. Pamagpalawig ig pamagpambog tang mga
sadili nira. Pamagdilem tanira ta midios agod magboat ta malain. Indi
pamagtoman ong mga ginikanan nira. 31 Nagimong anday kointa na
tang isip nira, indi mataligan, indi matakong maggegma, ig andang pisan
ay kate-bek nira. 32 Maski gata-wanan nira tang tobol tang Dios ang
ganing dapat patayen tang mga taw ang pamagboat ta maning atan, sigi
pa ka enged tanira. Ig belag lamang ta sia, kondi gangalipay pa mga may
gitaen nirang pagboat pario ta sia.

2

Mato-lid tang pagosgar tang Dios

1 Animan, maski sinoapa, anday mabalibad mo mga pagosgara ong
domang taw ang ganing malain tang agboaten nira. Tenged ong pagos-
gar mo ong doma, midio aggosgaran mo ka tang sadili mo. Tenged
yawang pagosgar, pario ka enged tang mga malain ang agboaten mo!
2 Gata-wanan ta ang mato-lid tang pagosgar tang Dios kontra ong mga
taw ang pamagboat ta malain. 3 Yawang tawa! Kalaom mo sigoro,
malibria ong pagosgar tang Dios. Aggosgaran mo tang domang pagboat
ta malain, mintras yawa, pario ra ka ta sia tang agboaten mo. 4 Obin
itaben baliwalaen mo tang mo-yang kaneman ang agpaita tang Dios ong
nio!
India matako? Tanandia doro kao-ya, agoantado, ig mapinasinsiaen
pa. Ig ang tanan asia para lamang magtogata ig ba-lon mo tang kaboi
mo. 5 Piro tenged ong katetegaten tang kolo mo ig india magtogat,
agdolangan mo pa tang silot ong nio mga komabot tang kaldaw ang
magosgar tang Dios. Ong kaldaw ang asi itaen tang tanan tang mato-
lid ang pagorosgaren na. 6 Tenged balten tang Dios tang kada tata sigon
ong mga bindoatan nira. 7 May mga taw ang pirming pamagprosigir
ang pamagboat ta mo-ya tenged ang kaliagan nira Dios tang magdayaw
ig magtorol ta dengeg ong nira, ig gangaliliag ka ang maboi asta ong
tanopa. Tanira oldan ang enged ta kaboing anday kataposan. 8 Piro may
mga taw ang poros lamang sadili nira tang aggisipen nira. Indi tanira
mamagosoy ong kamatodan, kondi kalainan tang aggosoyon nira. Itaen
nira tang kasisilagen tang Dios ig mapasaran nira tang silot na. 9 Tenged
ang tanan ang mga taw ang pagboat ta malain, pinitinsia ig kaliwagan
tang mapasaran nira, tokaw-tokaw ang mga Judio, ig asta ra ka ang mga

belag ta Judio. 10 Piro ang taw ang pagboat ta mo-ya, dayawen, galangen,
ig oldan ta kao-yan, tokaw-tokaw ang mga Judio, ig asta ra ka ang mga
belag ta Judio. 11 Tenged pario tang pagorosgaren tang Dios ong tanan
ang mga taw.
12 Ang mga belag ta Judio indi gangatako tang Katobolan tang mga Ju-
dio. Piro tanirang tanan silotan ong impirno bilang mga namagkatalak,
maski indi ibasi tang Dios tang pagosgar na ong Katobolan. Mandian
ang mga Judio, tanira tang may Katobolan, ig ya enged tang gamiten
tang Dios ong pagosgar na ong nira natetenged ong mga talak nira.
13 Tenged belag tang mga pamamasi lamang tang Katobolan, kondi
ang mga pamagtoman ta sia, yay ang risibien tang Dios bilang mato-
lid. 14 Ang mga belag ta Judio indi gangatako tang Katobolan tang
mga Judio. Piro mga may agboaten nira sigon ong Katobolan, maski
indi gata-wanan nira sia, maliag yaning ang nem nirang naogalian yay
ang nagsirbing katobolan nira. 15 Tenged ang agboaten nirang mo-ya
pagpaita ang asia ka ong pagirisipen nira tang agtotoldok ong Katobolan.
Ang konsinsia nira pagpamatod ka ang asia ong nira tang Katobolan,
tenged teta agbandanan tanira ig teta agdipinsan tang sadiling kinaisi-
pan nira. 16 Sigon ong Mo-yang Balitang agtotoldoko, komabot ka enged
tang kaldaw ang si Cristo Jesus papagosgaren tang Dios ong mga talak
ang agtatalok-talok pa tang mga taw.

Ang mga Judio ig ang Katobolan

17 Mandian, yamong pamaganing ang yamo Judio, pamagtalig amo
ong Katobolan ig agpambog mi pa tang rilasion mi ong Dios. 18 Gata-
wanan mi ono mga onopa tang galiliagan tang Dios, ig gaintindian mi pa
ono mga onopa tang tama, tenged inadalan mi ra tang Katobolan. 19 Ang
kalaom mi, yamo tang mapagantabay ong mga taw ang indi mangaita,
ig yamo pa tang midio tolok ang mapagtorol ta kayagan ong mga taw
ang gaki-lepan pa tang kinaisipan nira. 20 Pamaganing amo ono ang
yamo manigtoldok ong mga taw ang polpol ig ong mga taw ang ba-lo
pa lamang pagimpisang pagadal natetenged ong Dios. Maning ta si tang
kaisip mi tenged ong Katobolan ang sindol ong nindio tang Dios, ig atan
ka kaman matoman mi tang kinata-wanan ig kamatodan. 21 Pagtoldok
amo ra ong doma, piro angay indi agtoldokan mi tang mga sadili mi?
Pamagtoldok amo ang indi manakaw, piro yamo mismo pamanakaw
amo ka! 22 Pamagtoldok amo ang indi mangombabay obin mangonlali,
piro yamo mismo pangombabay amo ka! Gengerepan amo ta mo-ya
ong mga dios-diosan, piro pamanakaw amo pa ong mga timplo-timplo
nira! 23 Pamagpambog amo natetenged ong Katobolan ang narisibi mi
ong Dios, mintras Dios mismo tang agpaeyaken mi ong pagpangontra mi
tang Katobolan ang asia! 24 Pario tang na-tang ong Kasolatan, “Tenged
ong nindiong mga Judio, ang Dios agpakalainen tang mga belag ta
Judio.”*
25 Mga natetenged ong pagpatori mi bilang mga Judio, may data na
ka kaman sia, basta agtomanen mi tang Katobolan.† Piro mga paman-
gontra amo ong Katobolan, maliag yaning pario amo ra ka ong mga belag
ta Judio ang indi gatorian. 26 Ig mga natetenged ong mga belag ta Judio

* **2:24** 2:24 Isaias 52:5 † **2:25** 2:25 Ang kaogalian tang mga Judio ay patorian tang mga ana nirang lali bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios ig mga manigtoman tang Katobolan. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Pagtori.”

ang indi pamagpatori, mga agtomanen nira tang ga-tang ong Katobolan,
sia ibilang tanira tang Dios ang midio natorian da ka tanira. 27 Animan
ang mga belag ta Judio ang indi pamagpatori, basta agtomanen nira tang
na-tang ong Katobolan, tanira yay ang mamagosgar ong nindiong mga
Judio. Maski atan ong nindio tang Katobolan ang sinolat ig natorian amo
pa, osgaran amo pa enged tenged agkontraen mi tang Katobolan.
28 Tenged ang tatang taw indi maning ang tanandia Judio tenged
lamang may bindoat ong sinangoni na. Tenged belag lamang ta sinan-
goni tang agba-lon mga ong matod ang pagtori. 29 Ang matod ang Judio
yay ang taw ang bina-lo ra tang nem na asta ang popotokon na ong
tabang tang Ispirito Santo, ig belag ta natetenged ong naboat na sigon
ong Katobolan ang sinolat. Ang taw ang maning atan, belag lamang ta
taw tang magdayaw ong nandia kondi ang Dios mismo.

3

1 Mandian, itaben may mane-ma, “Mga ong maning ta si, onora
lamang tang data tang pagka-Judio ta ig onopay data tang pagtori ong
yaten?” 2 Ang sabato, “Dorong enged ang data na ta sia! Tokaw-tokaw,
ong yaten ang mga Judio inintriga tang mismong mga bitala tang Dios.”
3 Mandian, onopay loan na mga may Judiong indi pamagparet ong bitala
tang Dios? Asia, maliag yaning bato ang indi mataligan ta tang Dios
ang tomanen na tang pinangako na? 4 Indi poidi! Tenged maski ang
tanan ang taw bo-lien, ang Dios mataligan ang enged ong mga binitala
na. Pario tang na-tang ong Kasolatan,
“Agod ang mga bitala mo ilalaen ang mato-lid,
Ig mandega mga bandanana ta taw.”*
5 Itaben may maganing, “Mo-ya pa mga magkatalak ita! Tenged mga
ikompara ta tang agboaten ta ang malain ong mga boat tang Dios, mas
itaen da enged don ang tanandia mato-lid. Animan belag ta tama ang
silotan ita pa nandia!” Maning ta sia tang pagpilosopo tang doma. 6 Piro
indi sia maimo! Tenged mga ang pagorosgaren tang Dios belag ta mato-
lid, monopa maosgaran na tang mga taw ong kalibotan?
7 Mandian itaben may magpapilosopo pa atan ang maning, “Mo-ya
pa mga magbo-li ita! Tenged mga ikompara ta tang pagbo-li ta ong
kamatodan tang Dios, mas itaen da enged don ang tanandia mataligan,
ig mas dayawen tanandia. Animan belag ta tama mga osgaran ita pa
nandia bilang mga mapinagtalaken!” 8 Obin itaben may magpapilosopo
pa ang maning, “Magboat ita ra lamang ta malain, agod mo-ya tang
lomboa!” Maning atan ono tang pagtoroldokon amen sigon ong mga
taw ang galiliag ang manlangga ong yamen. Tanira bagay ang enged ang
sirilotan tang Dios.

Ang tanan ang taw paririong mapinagtalaken

9 Mandian onopa? Itang mga Judio, mas mo-ya pa bato tang pagk-
abetang ta ong pagkabetang tang mga belag ta Judio? Belag! Tenged
napamatodan amen da, ang tanan ang mga taw, maski Judio maski
belag, gagaeman ta kasalanan. 10 Pario tang na-tang ong Kasolatan ang
ganing:
“Anday taw ang mato-lid, maski tanga tawan.

* **3:4** 3:4 Salmo 51:4

11 Anday maski sinopa ang osto tang pangintindi na ong Dios, ig anday
pagprosigir ang mailala ong nandia.
12 Ang tanan napabelag da ong matod ang dalan, ig nagimong anda ray
kointa nira;
Anday pagboat ta mo-ya, maski tanga tawan.”†
13 “Ang mga tetenlan nira pario ong abring lebengan ang makalpot,
tenged poros panloko tang loloa ong mga anga nira.”‡
“Ang dilak nira madalit, ang midio dalitan ang ma-kal.”§
14 “Poros mga sompang masisit tang loloa ong mga anga nira.”*
15 “Madali tanirang mamatay ta taw.
16 Maski ong aripa tanira paning, pamanlangga ig pamagekel ta
kalisedan,
17 ig indi gangatakong magosoy ong dalan tang kao-yan.”†
18 “Andang pisan ay eled nira ong Dios.”‡

19 Mandian, gata-wanan ta mga onopay na-tang ong Katobolan, asia para ka ong yaten ang mga Judiong sinakep tang Katobolan. Animan anday maski sinopa ong yaten ang may ibalibad na, ig ang tanan ang taw ong kalibotan manabat ang enged ong Dios tenged ong mga kasalanan nira. 20 Animan andang pisan ay risibien tang Dios bilang mato-lid mga ong agboaten ta lamang para magtoman tang Katobolan. Tenged ang Katobolan ya enged tang sindol tang Dios agod mata-wanan ta ang mapinagtalaken ita!

Mono ita pa magimong mato-lid ong pama-dek tang Dios

21 Piro mandian pinatako ra tang Dios ong yaten mga mono ita pa magimong mato-lid ong pama-dek na. Magimo itang mato-lid, belag ta maning ong pagtoman ta ong mga tobol. Narin pinamatodan tang Katobolan mismo asta ang sinolat tang mga propita asing tokaw. 22 Ang Dios, boaten nang mato-lid tang tanan ang mamagto ong ni Jesu-Cristo tenged ong pagto nirang asi, maski Judio maski belag. 23 Tenged ang tanan ang taw lobot ang enged ang nagkatalak ig nagkorang ong pama-dek tang Dios ang dalayawen. 24 Piro ong kaloy na, rinisibi ita nandia bilang mato-lid da tenged ong bindoat ni Cristo Jesus para maggawad ong yaten, ig narin rigalo tang Dios ong yaten. 25 Si Cristo, sindol tang Dios ang bilang tatang sagda agod tanandia tang mapasar tang silot ang para ong mga kasalanan ta asing pinatorok na tang dogo na. Animan indi ita ra silotan, kondi mapatawad tang mga talak ta mga magto ita ong nandia. Maning ta si tang bindoat tang Dios agod ipaita ang tanandia mato-lid. Tenged asing tokaw, inagoanta na lamang tang mga talak tang mga taw ig indi kang lagi sinilotan na tanira tenged mapinasinsiaen tanandia. 26 Ig mandian ong timpong na, agpaita na ang mato-lid pa tang pagosgar na ong pagrisibi na bilang mato-lid da tang mga pamagto ong ni Jesus.

27 Onora lamang mandian tang mapambog ta? Anda enged! Angay? Tenged indi ita aggosgaran tang Dios ong mga boat ta sigon ong Katobolan, kondi ong pagto ta. 28 Tenged ganing ami, ang taw risibien tang Dios bilang mato-lid tenged ong pagto na, ig belag ta ong pagtoman na

† **3:12** 3:10-12 Salmo 14:1-3; 53:1-3 ‡ **3:13** 3:13 Salmo 5:9 § **3:13** 3:13 Salmo 140:3 * **3:14** 3:14 Salmo 10:7 † **3:17** 3:15-17 Isaias 59:7-8 ‡ **3:18** 3:18 Salmo 36:1

tang Katobolan. 29 Ang Dios bato, Dios lamang tang mga Judio? Belag
ka bato tanandia ta Dios tang mga belag ta Judio? Ee, tenged tanandia
Dios tang tanan. 30 Tenged tambilog lamang tang Dios, ig maski Judio
maski belag, risibien na tanira bilang mato-lid natetenged ong mismong
pagto nira. 31 Maliag yaning bato, agpe-lek ta ra tang Katobolan? Ayaw!
Aggilalaen ta ngani tang matod ang importansia ta sia!

4

Si Abraham binilang ang mato-lid natetenged ong pagto na

1 Isipen ta kang lagi si Abraham, ang yaten ang kamepet-mepetan.
Monopa tanandia nagimong mato-lid ong pama-dek tang Dios? 2 Mga
tanandia binilang ang mato-lid natetenged din lamang ong bindoatan
na, poiding ipambog na ra sia. Piro anda enged ay mapambog na
ong pama-dek tang Dios, 3 tenged ganing tang Kasolatan, "Si Abraham
nagto ong Dios ig tenged ong pagto na tanandia binilang ang mato-lid."*
4 Mandian, ang taw ang pagobra agsolan ka. Ig ang sol nang asi, indi
agbibilang ang rigalo, kondi balet tang bedlay na. 5 Piro belag ta maning
atan ong Dios. Ang agrisibien na bilang mato-lid yay ang mga taw ang
pamagtalig ong nandia. Ig agrisibien na tanira natetenged ong pagto
nira, ig indi maning ta ang narin balet tang kabedlay nira ong pagtoman
din ong Katobolan. 6 Ya kay narin tang maliag yaning ni David asing
naganing tanandia ang masoirti tang mga taw ang agrisibien tang Dios
bilang mato-lid da, maski indi tanira nagpabedlay. Ganing si David,

7 "Masoirti tang mga taw nga ang mga talak nira pinatawad da ig indi ra
mademdeman tang Dios.
8 Masoirti kaman tang taw nga ang mga talak na indi ra panabaten tang
Dios ong nandia."†

9 Mandian, ang kaloy ang narin, para lamang bato ong mga Judio,
ang yay ang mga natorian? Belag! Na para ka ong mga belag ta Judio,
maski indi tanira natorian.‡ Ganing ita rang lagi, si Abraham nagto
ong Dios, ig tenged ong pagto na binilang tanandia ang mato-lid. 10 Ig
tanopa na nainabo? Asing indi pa tanandia gatorian obin asing tapos
da? Na nainabo ba-lo tanandia natorian, ig belag ta asing natorian da.
11 Tinorian tanandia bilang pamatod ang kinomit da tang mga talak
na tenged ong pagto na asing indi pa tanandia gatorian. Animan sia,
poiding maning ita ang si Abraham nagimong tatay tang tanan ang
pamagto ong Dios. Ig tenged ong pagto nirang asi, agbibilang ka tanirang
mato-lid da, maski indi tanira gatorian. 12 Maning ka ta si, si Abraham
nagimong tatay tang tanan ang mga natorian ang pamagto ka. Tenged
aggosoyon nira tang pagto tang kamepet-mepetan ta ang si Abraham ba-
lo tanandia tinorian.

Marisibi ta tang pinangako tang Dios tenged ong pagto ta

13 Nangako tang Dios ong ni Abraham ang tanandia asta ang mga
inampo na, matobli nira tang kalibotan. Ig ang pangakong asi, indi
sindol tenged ong pagtoman ni Abraham ong Katobolan, kondi tenged
tanandia binilang ang mato-lid tenged ong pagto na. 14 Pabetang ta,

---

* **4:3** 4:3 Genesis 15:6 † **4:8** 4:7-8 Salmo 32:1-2 ‡ **4:9** 4:9 Ang kaogalian tang mga Judio ay patorian tang mga ana nirang lali bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios ig mga manigtoman tang Katobolan. Telekan ong Bokabolario, ong "Pagtori."

mga ang pamagpasakep ong Katobolan ya lamang tang marisibi tang
pinangako tang Dios, maliag yaning anda ray gaem tang pangako na. Ig
ang pagto ta, anda kay kointa na. 15 Ang Katobolan ya ray nagekel tang
silot ang ipakabot tang Dios ong mga taw. Tenged mga anda rin tang
Katobolan, anda ka rin ay napangontra.
16 Animan, ang pangako tang Dios marisibi ta tenged ong pagto ta.
Ong maning atan pagimong rigalo ang sigoradong i-dol tang Dios ong
tanan ang mga inampo ni Abraham, belag lamang tang mga Judio, ang
yay ang pamagprosigir din ang magtoman ong Katobolan, kondi asta
ang tanan ang mga taw may pagto nira ong Dios ang pario tang pagto
ni Abraham. Tenged si Abraham tang nagimong tatay ta, itang tanan.
17 Maning ta na tang na-tang ong Kasolatan, “Bindoata yen ang tatay
tang dorong nasion.”§ Animan, si Abraham tang nagimong tatay ta
ong pama-dek tang Dios ang agtowan na, ang yay ang pagboi tang mga
patay ig ong tatang tobol lamang pagpaloa tang anda pa. 18 Maski anda
ray kalaom ni Abraham ang magkatinir pa ta ana nira, nagtalig pa ka
enged tanandia ong pinangako tang Dios. Ig ong maning ta si, tanandia
nagimong tatay tang mga taw ang magalin ong dorong mga nasion, sigon
ong inaning tang Dios ong nandia ang, “Ang magimong mga inampo mo
mapapario ong kayadien tang mga bitokon.”* 19 Ong timpong asi mga
tang gatos da tang idad ni Abraham ig gata-wanan nang anda ray poirsa
tang sinangoni na, ig ang katawa nang si Sara bog. Piro maski maning
don, indi nanlobay tang pagtalig na. 20 Indi enged tanandia nagdoadoa
ong pangako tang Dios, kondi mas namoirsa tang pagto na, ig nagdayaw
pa tanandia ong Dios, 21 tenged bogos ang enged tang pagtalig na ang
sarang ang boaten tang Dios tang pinangako na. 22 Animan tenged ong
pagto ni Abraham, rinisibi tanandia tang Dios bilang mato-lid da. 23 Piro
ang na-tang ong Kasolatan ang “binilang tanandiang mato-lid”† belag
lamang ta natetenged ong ni Abraham, 24 kondi natetenged ka ong yaten.
Tenged ita, ibilang ita kang mato-lid da mga magto ita ong Dios ang
nagboing oman ong yaten ang Ginong Jesus. 25 Si Ginong Jesus tang
pinatay tenged ong yaten ang mga kasalanan, ig tanandia tang binoing
oman agod risibien ita ra tang Dios bilang mato-lid da.

5

Mabalik ita ong Dios

1 Mandian ang rinisibi ita tang Dios bilang mato-lid da tenged ong
pagto ta, maliag yaning mabalik ita ong nandia ong tabang ni Ginong
Jesu-Cristo. 2 Natetenged kaman ong ni Cristo ig tenged ong yaten ang
pagto ong nandia, gapasaran ta ra mandian tang kaloy tang Dios. Ig
bogos itang galipay ong kasigoroan ta ang ma-pen ita ong mabael ang
kadengegan na. 3 Belag lamang ta sia, galipay ita pa maski ong mga
kaliwagan ta. Tenged gata-wanan ta, ong mga kaliwagan matako ita mga
mono ita pa mamagprosigir. 4 Ig mga mamagprosigir ita, magimong mo-
ya tang pagkataw ta. Ig mga mo-ya tang pagkataw ta, may kasigoroan ta
ang mo-ya ka tang yaten ang parakaboton. 5 Ig indi maimong mapaeyak
ita ong kasigoroan ta ang na, tenged gapasaran ta ra tang mabael ang

§ **4:17** 4:17 Genesis 17:5 * **4:18** 4:18 Genesis 15:5 † **4:23** 4:23 Genesis 15:6

paggegma tang Dios, ang bogos ang pinakabot na ong yaten asing sindol
na ong yaten tang Ispirito Santo.
6 Tenged asing anday maimo ta para malibri ita, si Cristo napatay
ong tamang-tamang oras para ong yaten ang mga mapinagtalaken.
7 Maliwag ang maita ta taw ang magbolontad tang kaboi na para ong
tatang taw ang mato-lid--piro poiding may mangas ang papatay para
ong tatang taw ang mo-ya. 8 Piro si Cristo nagbolontad tang kaboi na
para ong yaten asing mapinagtalaken ita pa, ig don pinaita tang Dios
mga monopa tang paggegma na ong yaten. 9 Ig mandian ang rinisibi ita
nandia bilang mato-lid da tenged ong dogo ni Cristo, mas gasigoro ita
ra enged ang malibri ita ong silot ang ipakabot tang Dios ong kalibotan.
10 Asing tokaw, kasoay ita tang Dios, piro mandian binalik ita nandia
ong sadili na tenged ong kamatayen tang Ana na. Ig mandian ang mga
tangay ita ra nandia, sigorado ra enged ang indi ita silotan na, tenged
gaboi si tang Ana na. 11 Belag lamang ta sia. Pisan itang gangalipay ong
pagiga-pen ta ong Dios ang gapasaran ta tenged ong bindoat tang yaten
ang Ginong Jesu-Cristo. Tenged kaman ong bindoat na, rinisibi ita ra
tang Dios bilang mga tangay na.

Si Cristo ig si Adan

12 Animan mandian, ang kasalanan na-led tarin ong kalibotan tenged
ong bindoat tang tanga tawan, ang yay si Adan. Ig ang talak nang asi,
yay ang nagekel ong yaten ta kamatayen. Yay siang kiminabot tang
kamatayen ong tanan ang mga taw, tenged ang tanan ang mga taw
namagkatalak. 13 Tenged ba-lo sindol tang Dios tang Katobolan na ong
mga taw, nagkatalak dang lagi tanira. Anda lamay agpapanabaten ong
kasalanan mintras anda pa tang Katobolan. 14 Piro maski anda pa tang
Katobolan, tanirang tanan nangapatay, impisa ong timpo ni Adan asta
ong timpo ni Moises, maski anday tobol ang mismong kinontra nira
pario tang bindoat ni Adan. Mandian, ang Adan ang na, midio kanino
lamang tang tatang taw ang komabot pa, ang yay si Cristo. 15 Piro
belag ta pario tang doroang taw ang narin, tenged ang kaloy ang pinaita
tang Dios sobra pa ong talak ang bindoat ni Adan. Matod kaman, ang
pagpangontra ni Adan nagated ta kamatayen ong tanan ang taw. Piro
mas mabael pa enged tang kaloy tang Dios, ig ang kapatawaden ang agto-
dol na bilang rigalo kakabot ong doro kang mga taw tenged ong bindoat
tang tanga tawan lamang, ang yay si Jesu-Cristo. 16 Omaneno, ang rigalo
tang Dios parti ong nainabo natetenged ong talak ni Adan. Inosgaran si
Adan asing nagkatalak tanandia, ig yay ang nagekel ta silot ong mga taw.
Piro tenged ong bindoat ni Cristo, itang mga taw mapatawad ig mabilang
ang mato-lid, maski yadi ra tang mga talak ta. 17 Matod kaman. Tenged
ong talak tang tanga tawan ang si Adan, ang tanan ang taw gasakepan
tang kamatayen. Piro mas makagagaem pa enged tang bindoat tang
tanga tawan ang si Jesu-Cristo. Tenged ong nandia, ang mga taw pisan
ang aloyan ig risibien tang Dios bilang mato-lid. Animan tanira bogos
ang maboi ang anday kataposan.
18 Animan, inita ta ang tenged ong talak tang tanga tawan, ang tanan
ang taw sinintinsian ang silotan. Ig maning ka ta si, tenged ong bindoat
ang mato-lid tang tanga tawan, risibien tang Dios bilang mato-lid tang
tanan ang mamagto ong nandia, ig oldan ta kaboing anday kataposan.

19 Tenged ong tanga tawan ang indi nagtoman ong Dios, dorong nagi-
mong mapinagtalaken. Maning ka ta si, tenged ong tanga tawan ang
nagtoman ong Dios, dorong nagimong mato-lid.
20 Ang Katobolan sindol tang Dios agod mas itaen pa enged tang talak.
Piro maski nandoro kaman tang talak, mas nandoro pa ka enged tang
kaloy tang Dios. 21 Animan, maski ang talak paggaem ig pagekel ta
kamatayen asing tokaw, mandian ang kaloy tang Dios ya ray paggaem
ong yaten. Asia risibien ita nandia bilang mato-lid da agod maboi ita ang
anday kataposan, salamat ong yaten ang Ginong Jesu-Cristo.

6

Bina-lo ra tang kaboi ta

1 Animan mandian onopay maning ta? Magpadayon ita ra lamang
bato ang magkatalak, agod mandolang pa tang kaloy tang Dios ong
yaten? 2 Indi poidi! Mono ita pa magpadayon ang magkatalak? Mga
natetenged ong kasalanan, midio mga patay ita ra ig anda ray labet na
ong yaten! 3 Indi pa gata-wanan mi na? Itang tanan ang nagpaboniag
para ipaita ang nagpasakep ita ong ni Cristo Jesus, ginapil ita ka ong ka-
matayen na. 4 Animan, ang pagboniag ong yaten pagpaita ang napatay
ita ra ig limbeng ang aroman ni Cristo, agod mangaboi ita sing moman
ong ba-long kaboi, pario tang nainabo ong ni Cristo asing tanandia
binoing oman ong makabebereng ang gaem tang Dios ang Tatay.
5 Ig mga na-pen ita ra ong ni Cristo ong kamatayen na ong maning
ta sia, sigorado enged ang ma-pen ita ka ong pagaboi nang moman.
6 Gata-wanan ta ang dating pagkataw ta midio linansang dang aroman
ni Cristo ong kros agod mapatay tang sadili ta ang mapinagtalaken, ig
indi ita ra magsirbi ong kasalanan. 7 Tenged mga ang tatang taw patay
da, libri ra tanandia ong gaem tang kasalanan. 8 Piro pagparet ita ang
maboi ita ang aroman ni Cristo, pario tang napatay ita ka ang aroman
na. 9 Tenged gata-wanan tang si Cristo binoing oman. Animan indi ra
poiding mapatay tanandiang oman. Ang kamatayen anda ray gaem na
ong nandia. 10 Asing napatay tanandia agod pirdien tang kasalanan,
minta lamang sia ig indi ra maoman. Piro gaboi tanandia mandian ig
ang kaboi na mismo para ong Dios. 11 Animan yamo, bilang mga na-pen
da ong ni Cristo Jesus, dapat ibilang mi tang sadili mi ang patay da ka
mga para ong kasalanan, piro boi si para ong Dios.
12 Indi ra papaggaemen mi tang kasalanan ong mga sinangoni ming
asiang mapatay lamang, agod indi amo ra magsirbi ong anday sasayod
ang mga kaliliagan tang sadili mi. 13 Ig indi gamiten mi tang maski
onopang parti tang sinangoni mi ong pagboat ta malain. Ang boaten
mi, magpasakep amo ong Dios bilang mga napatay ig binoing oman,
ig yintriga mi ong Dios tang bilog ang sinangoni mi, agod gamiten na
ong pagboat ta mato-lid. 14 Ang kasalanan indi ra poiding maggaem ong
nindio. Tenged indi ita ra gasakepan tang Katobolan, kondi gasakepan
ita tang kaloy tang Dios.

Mga torobolon tang Dios

15 Mandian, tenged indi ita ra gasakepan tang adalem tang Katobolan,
kondi ong kaloy tang Dios, monopa bato? Magpadayon itang magkata-
lak? Indi maimo! 16 Gata-wanan mi, mga nagpasakep amo maski ong

ninopa agod magtoman ong nira bilang tatang torobolon, torobolon amo
ra enged nira! Pabetang ta, mga kasalanan tang agsirbian mi, ang borak
ta sia kamatayen ang anday kataposan. Piro mga pamagtoman amo ong
Dios agod tanandia tang agsirbian mi ang borak ta sia, yamoy magimong
mato-lid. 17 Asing tokaw, pamagsirbi amo ka kaman ong kasalanan.
Piro salamat ong Dios, mandian bogos amo rang pamagtoman ong
kamatodan ang sinoldok ong nindio. 18 Linibri amo ra tang Dios ong
gaem tang kasalanan, ig mandian pamagsirbi amo ra ong kato-lidan.
19 Ginamitong alimbawa tang torobolon, agod mas madaling maintin-
dian mi tang maliagong yaning. Asing tokaw, midio nagpatorobolon
amo ong kasalanan, ig ginamit mi tang sinangoni mi ong pagboat ta
anday sayod ang pabael ang pabael. Piro mandian, dapat yintriga mi
ra tang sadili mi bilang torobolon ong kato-lidan, agod malimpio tang
kaboi mi.*
20 Asing tokaw ang pamagsirbi amo pa ong kasalanan, midio libri
amo ka kaman ong tanan ang tobol ang kaministiran ang tomanen ong
kaboing mato-lid. 21 Piro onopa lamay nakomit mi ong pangaboi ming
asi ang agkakaeyak mi mandian? Ang paningan lamang ta si kamatayen
ang anday kataposan. 22 Piro mandian linibri amo ra ong gaem tang
kasalanan agod magimong mga torobolon tang Dios, ig ang gakomit mi
tarin yay ang limpiong kaboi. Ig mga linimpio amo ra ngani,† maliag
yaning maboi amo ang anday kataposan. 23 Tenged kamatayen tang
balet tang kasalanan, piro kaboing anday kataposan tang irigalo tang
Dios ong mga taw ang na-pen da ong ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino.

7

Indi ita ra gasakepan tang Katobolan

1 Mga logod, may gata-wanan mi natetenged ong li. Animan sigorado,
gata-wanan mi ka, ang tatang taw gasakepan tang li mintras lamang
gaboi tanandia. 2 Pario ta tatang babay ang may katawa na. Sigon ong
Katobolan, ang babay indi poiding magigbelag ong katawa na mintras
gaboi tanandia. Piro mga ang katawa na patay da, libri ra tanandia ong
mga toromanen ta magkatawa. 3 Animan, mga magigimbeng tanandia
ong domang lali mintras boi pa tang katawa na, maning ta ang pan-
gonlali tanandia. Piro mga ang katawa na patay da, oman nagpakatawa
tanandia ong doma, anday tobol ang kinontra na, ig indi maning ang
tanandia pangonlali.
4 Maning ka ta si, mga logod, asing nagpaboniag amo, midio napatay
amo ra kang aroman ni Cristo, ig don amo linibri ong gaem tang
Katobolan. Animan libri amo ra mandian ang magpasakep ong doma,
ang yay ang Cristong binoing oman ong kamatayen. Ig yamo, binoi amo
ka agod mamorak ta mga boat ang mo-ya para ong Dios.
5 Asing tokaw, pangaboi ita sigon ong dating pagkataw ta ang map-
inagtalaken. Ig ang mga sadiling kaliliagan tang anday sasayod ang
pinoaw pa tang Katobolan, yay ang nagekel ong yaten ang magboat
ta mga bagay ang agbawalen mismo tang Katobolan ig sirilotan ta
kamatayen. 6 Piro mandian tenged napatay ita rang aroman ni Cristo,

* **6:19** 6:19 “agod malimpio tang kaboi mi.” Poidi kang maliag yaning: agod magimo among sagradong mga sinakepan tang Dios † **6:22** 6:22 “mga linimpio amo ra ngani.” Poidi kang maliag yaning: mga bindoat amo rang mga sagradong sinakepan tang Dios

indi ita ra gasakepan tang Katobolan, ang yay ang dating pagpriso ong
yaten. Animan pamagsirbi ita ra mandian ong Dios sigon ong ba-long
pangaboi ang agtotoldok tang Ispirito Santo, ig belag da ta sigon ong
dating mga toromanen ang sinolat ong Katobolan.

Ang Katobolan ig ang kasalanan

7 Oman onora mandian ay maning ta? Anday sayod bato tang Kato-
bolan? Belag! Tenged mga anda pa tang Katobolan, indi ka nata-wanano
mga onopa tang kasalanan. Alimbawa, mga indi na-tang ong Katobolan
ang "India maibeg,"* indi nata-wanano mga onopa tang magimong
milibegen. 8 Piro tenged ong tobol ang asi, midio napoaw tang isipo
ang maibeg ig mas bindoato pa ka enged, maski agbawalen sia tang
Katobolan. Animan mga anda tang Katobolan, ang kasalanan midio
anda kay gaem na ong yen. 9 Asing tokaw, pangaboio ang midio indio
gatako ta Katobolan. Piro asing pagatakō tang tobol ang asi, napoaw ang
lagi tang kasalanano, 10 ig dono sinintinsian ta kamatayen. Animan ang
mga tobol ang sindol agod magtorol din ta kaboi, ya ray nagekel ong yen
ta kamatayen. 11 Tenged ang Katobolan, yay ang ginamit tang kasalanan
agod lokono, ig ong maning don yay ang kinamatayo.

12 Animan mandian, ang Katobolan sagrado. Ig ang kada toromanen
na sagrado, mato-lid, ig mo-ya. 13 Maliag yaning bato, ang tatang bagay
ang mo-ya, ya pala tang nagekel ta kamatayen ong yen? Belag ang enged!
Yo, sinintinsiano ta kamatayen tenged ong kasalanano. Ig don itaen ta
mga monora enged ka anday sayod tang kasalanan, tenged ginamit na
tang Katobolan ang mo-ya agod masilotano ta kamatayen. Animan ong
tabang tang Katobolan mas gitaen ta mga monopa ka anday sayod tang
kasalanan.

Gaboato tang indi galiliaganong boaten

14 Gata-wanan ta, ang Katobolan mo-ya para ong mga ispirito ta. Piro
yo, taw ka lamang, ig ang sinangonio midio torobolon ang sigi pa tang
pagsirbi na ong kasalanan. 15 Indi maintindiano tang sadilio ong ag-
boateno. Tenged ang mo-yang galiliaganong boaten indi ka agboateno.
Piro ang mga bagay ang indi galiliaganong boaten, yay ang gaboato.
16 Mandian mga indio maliliag ong mga agboateno, maliag yaning ag-
paoyono ang tama ka kaman tang agganing tang Katobolan. 17 Animan,
midio belag ta yo tang pagboat ta anday sayod, kondi ang kasalanan ang
tarin ong yen. 18 Gata-wananong anday mo-yang bagay ang tarin ong
yen, mga natetenged ong kaliliagan tang yen ang sadili. Tenged galiliago
ka rin ang magboat ta mo-ya, kaso lamang indi maboato. 19 Animan, ang
mo-yang galiliaganong boaten indi maboato, piro ang malain ang indio
galiliag ang boateno, yay ang gaboato. 20 Mandian, mga agboateno tang
indi galiliaganong boaten, narin pagpamatod lamang ang belag da ta yo
mismo tang pagboat ta na, kondi ang kasalanan ang tarin ong yen.

21 Maning ta na tang gitaeno ong sadilio. Mga galiliago ang magboat
ta mo-ya, tarin dang lagi ong yen tang kasalanan ang pagtobol ong yen
ang magboat ta malain. 22 Tenged mga ong isipo, galipayo ta mo-ya ong
Katobolan tang Dios. 23 Piro parti tang pagtobol tani ong yen ang sadili.
Ang narin midio parti sing katobolan ang pangontra ong Katobolan
ang galiliagan tang isipo. Ang sadilio midio agprison tang kasalanano.

* **7:7** 7:7 Exodo 20:17

24 Kailō ka! Sinora lamang tang mapaglibri ong yen ong sadiliong na
ang pagekel ong yen ong kamatayen? 25 Anday doma kondi ang Dios ong
tabang tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo! Salamat ong Dios!

Maning ta na ka kaman tang yen ang pagkabetang: Ong isipo galil-
iagong magtoman ong Katobolan tang Dios, piro ong sadiling kalil-
iaganong anday sasayod midio pagsirbio pa ong kasalanan.

8

Ang pangaboi sigon ong Ispirito Santo

1 Mandian, itang tanan ang na-pen da ong ni Cristo Jesus, indi ita ra
osgaran tang Dios ang dapat silotan ita. 2 Tenged kaman ong pagiga-
pen ta ong ni Cristo Jesus, ang Ispiritong pagtorol ta kaboi ya ray
ang paggaem ong yaten, ig ya kay ang paglibri ong yaten ong gaem
tang kasalanan ig kamatayen. 3 Ang Katobolan indi mapaglibri ong
yaten tenged itang mga taw malolobay, ig indi enged matoman ta tang
Katobolan agod malibri ita. Piro bindoat tang Dios tang indi maboat
tang Katobolan. Sinobol na tang sadiling Ana na ang nagsinangoning
taw pario ong yaten ang mapinagtalaken, agod tanandia tang magimong
sagda ig mapasar tang silot ang para ong yaten ang mga kasalanan. Ig
ong pagkataw nang mismo, inosgaran tang Dios tang kasalanan ang yay
ang paggaem ong yaten ang mga mapinagtalaken.* 4 Bindoat na tang
tanan ang asia agod ang kato-lidan ang kaministiran ang boaten sigon
ong Katobolan bogos ang tomanen ong yaten, itang pamangaboi ra sigon
ong kaliliagan tang Ispirito ig belag ta sigon ong sadiling kaliliagan ta ang
anday sayod.†

5 Ang taw ang pangaboi sigon ong sadili na, aggintindien na lamang
tang sadiling mga galiliagan na. Piro ang taw ang pangaboi sigon ong
Ispirito Santo, ang aggintindien na yay ang mga galiliagan tang Ispirito
Santo. 6 Ang taw ang pagintindi tang sadiling kaliliagan na, ang kaboton
na kamatayen ang anday kataposan. Piro ang taw ang pagintindi ong
kaliliagan tang Ispirito Santo, yay ang magkatinir ta kao-yan ig kaboing
anday kataposan. 7 Ang taw ang pirming pagisip ong sadiling kaliliagan
na, pangontra ra ong Dios. Indi tanandia pagtoman ong mga tobol tang
Dios ig indi ngani matoman na. 8 Ang mga pangaboi kaman sigon ong
sadiling kaliliagan nira, indi enged mapagtorol ta kalipayan ong Dios.

9 Piro yamo, indi amo ra pangaboi sigon ong sadiling kaliliagan mi
kondi sigon ong Ispirito, mga matod ka kaman ang gistar ong nindio
tang Ispirito tang Dios. Ig mga ang Ispirito ni Cristo anda ong tatang taw,
tanandia belag ka ta ong ni Cristo. 10 Piro tenged ang si Cristo asia ong
nindio, maski mapatay tang sinangoni mi tenged ong kasalanan, maboi
pa ka enged tang mga ispirito mi tenged rinisibi amo tang Dios bilang
mato-lid da. 11 Ang Dios tang nagboing oman ong ni Jesu-Cristo. Animan
mga gistar ong nindio tang Ispirito tang Dios, indi maimong indi boien

---

* **8:3** 8:3 "Ig ong pagkataw nang mismo, inosgaran tang Dios tang kasalanan." Ang mga bitalang na poidi kang ila-ted ong Agutaynen ang maning ta na: "Ig ong maning ta si, kinomit tang Dios tang gaem tang kasalanan." † **8:4** 8:4 Ang birsikolong na poidi kang ila-ted ang maning ta na: Bindoat na tang tanan ang asia agod bogos ang maboat ta tang kato-lidan sigon ong Katobolan, tenged pamangaboi ita ra sigon ong kaliliagan tang Ispirito ig belag ta sigon ong sadiling kaliliagan ta ang anday sayod.

na tang mga sinangoni ming gangapatay. Boaten tang Dios narin ong
tabang tang Ispirito na ang gistar ong nindio.
12 Animan, mga logod, may otang ta ang nem, piro sia belag ta otang
ong mga sadili ta. Animan indi ita ra mangaboi sigon ong sadiling kalil-
iagan ta. 13 Tenged mapatay amo enged mga mangaboi amo sigon ong
sadiling kaliliagan mi. Piro mga ong tabang tang Ispirito Santo lipaten
mi tang mga malain ang agboaten tang mga sinangoni mi, asia maboi
among anday kataposan. 14 Tenged ang tanan ang taw ang agtoldokan
tang Ispirito tang Dios, yay ang mga ana tang Dios. 15 Tenged ang Ispirito
ang sindol tang Dios ong nindio indi pagkirepen ong nindio agod meled
amo si. Ayaw! Tanandia tang nagekel ong nindio ang magimong mga
ana tang Dios, agod poidi amo rang gomoy ong nandia ang maning
"Tatay! Tatayo!" 16 Ang Ispirito Santo mismo, aroman tang yaten ang
mga ispirito, yay ang pagpamatod ang mga ana ita kaman tang Dios. 17 Ig
tenged mga ana ita ra tang Dios, maliag yaning mga manonobli ita tang
mga bagay ang natagana tang Dios para ong yaten. Mga manonobli ita
ka kaman ang aroman ni Cristo. Tenged mga paliwagan ita ang aroman
ni Cristo, komabot tang kaldaw ang padengegan ita kang aroman na.

Ang kambengan tang parakaboton

18 Mga ong yen lamang, ang mga kaliwagan ang gapasaran ta man-
dian, anday bali mga ikompara ta ong mabael ang kadengegan ang
magimong yaten ong parakaboton. 19 Asta ang tanan ang mga bagay
ang bindoat tang Dios ong kalibotan, gangalangkag dang pamagelat ong
oras ang ipaita tang Dios mga sinopa tang mga ana na. 20 Tenged ang
tanan ang bindoat ong kalibotan midio agsagangen pa ig indi pa gakabot
ong dapat ang kaboton nira. Belag ta maning ang kaliliagan nira si,
kondi yay ang plano tang Dios. Piro maski maning don, may masinlong
parakaboton tang kalibotan, 21 tenged komabot tang kaldaw ang indi ra
maronot-ronot tang mga bindoat tang Dios, kondi magimong aroman
tang mga ana tang Dios ang mangalibri ong kamatayen ig ma-pen ong
kambeng-ambengan ang kalibrian. 22 Gata-wanan ta, asta mandian ang
tanan ang mga bindoat tang Dios midio pamansiaroroy pa, pario ong
tatang babay ang pangana ra. 23 Ig belag lamang ta tanira! Asta itang
nangarisibi tang Ispirito Santo, ang yay ang tokaw ang agto-dol tang Dios
ong yaten. Gangalangkag ita ra ka mintras agpakaboton ta tang kaldaw
ang risibien ita ra enged tang Dios bilang mga ana na, ig pa-letan na tang
mga sinangoni ta ang na. 24 Mimpisa asing linibri ita, agpakaboton ta
lamang ang makomplito tang bagay ang na. Mandian, indi ita maning
ang agpakaboton ta tang tatang bagay mga narisibi ta ra sia. Tenged
sinopa tang magpakabot pa mga narisibi na ra? 25 Piro mga agpakaboton
ta tang indi pa garisibi ta, bogos itang mamagprosigir ang magelat.
26 Ig agtabangan ita pa tang Ispirito Santo ong kalolobayen ta. Al-
imbawa, maski indi ita matakong mangadi ta osto, ang Ispirito Santo
yay pagpakiloy ong Dios para ong yaten ong mga i-yak ang inding pisan
mabogawas ta. 27 Ig ang Dios, aggosisaen na tang ga-tang ong mga
popotokon ta ig gaintindi na mga onopay maliag yaning tang agbibitala
tang Ispirito Santo, tenged ang Ispirito Santo pagpakiloy para ong mga
sinakepan tang Dios ig sigon ka ong kaliliagan tang Dios.
28 Gata-wanan ta, ong tanan ang gangainabo, may agboaten tang Dios
para ong ikakao-ya tang mga pamaggegma ong nandia, ang yay ang mga

ginoyan na sigon ong plano na. 29 Tenged asing tokaw pang lagi, gata-
wanan da tang Dios mga sinopa tang magimong mga ana na. Ig pinlano
na rang lagi ang tanira magimong pario ong Ana nang si Jesus, agod si
Jesus magimong kakan ong dorong mamaglogod. 30 Animan ang mga
taw ang pinilik na rang lagi asing tokaw, ginoyan nang magimong mga
ana na. Ig ang mga ginoyan na, rinisibi na ra bilang mga mato-lid da. Ig
ang mga rinisibi na ra, sindolan na pa enged ta mabael ang kadengegan.

Ang gegma tang Dios

31 Mandian, onopa pay maning ta natetenged ong mga bagay ang na?
Ang Dios panabang ong yaten. Mga maning don, sinopa enged tang
mapangontra ong yaten? 32 Mismo ang Ana na indi inispot na, kondi
inintriga na agod mapatay para ong yaten ang tanan. Ig komo sindol na
tang Ana na, indi maimong indi i-dol na asta ang tanan ang kaministiran
ta. 33 Anda enged ay mapagdimanda ong yaten ong talongan tang Dios,
itang mga pinilik na. Dios mismo tang pagrisibi ong yaten bilang mga
mato-lid da! 34 Anda kay mapaganing ang ita sirilotan, tenged si Cristo
Jesus mismo tang sinilotan ig napatay para ong yaten. Belag lamang
ta sia, kondi binoi pa tanandia, pinakarong ong to tang Dios, ig don
da pagpakiloy para ong yaten. 35 Anda enged ay mapagpabelag ong
yaten ong gegma ni Cristo. Maski panaw ita ong mga kapinitinsian,
mga kalisedan, mga kaliwagan. Maski letem ita, maski pobri ang anda
ray pangabel ta, maski ga-tang ita ong karisgoan, maski patayen ita pa.
36 Pario tang na-tang ong Kasolatan,

"Tenged ong pagto amen ong nio, gabetang aming pirmi ong karisgoan
ang patayen ami tang mga taw.
Midio ami kaman mga karnirong paratayen."‡

37 Piro maski pa maning ta si tang talongaen ta, mamandeg ita ka
enged ong tabang ni Cristo, ang yay ang paggegma ong yaten. 38 Sigoradō
ang anday mapagpabelag ong yaten ong gegma tang Dios--ang kaboi
obin ang kamatayen, ang mga anghil obin dimonio,§ ang gainabo man-
dian obin ang mainabo ong parakaboton, ang mga may gaem, 39 ang mga
atan ong dibabaw obin ong idalem tang tanek, obin maski onopa pang
mga bagay ang bindoat tang Dios. Anda enged ay mapagpabelag ong
yaten ong gegma tang Dios ang gapasaran ta ong pagiga-pen ta ong ni
Cristo Jesus ang yaten ang Gino.

9

Ang pagpilik tang Dios ong mga Judio

1 Mandian may ibego pa ong nindio ong talongan ni Cristo, ig indio
pagbo-li. Pa-dek tang Ispirito Santo, limpio tang konsinsiao ong ag-
ganingong na: 2 Belag lamang ta ge-ley tang kapopongaweno ig indi
malobot-lobot tang kasisintiren tang popotokono 3 tenged ong mga
kasimanoao ig mga kadogō. Mga maimo lamang, mas galiliago pang
yo ra lamang tang silotan tang Dios ig ipalbag ong ni Cristo asta ong
tanopa para lamang mangalibri tanira. 4 Tanira mga Israelita mismo,
ig agkabigen tang Dios ang mga ana na. Pinaita na ong nira tang
kayag-ayagan ang prisinsia na. May mga inigoan ang bindoat tang Dios

‡ **8:36** 8:36 Salmo 44:22 § **8:38** 8:38 Ang "dimonio" tarin, mga ong bitalang Grigo, yay ang "pangolokolo" obin "prinsipi." Gapil tarin tang mga pangolokolo ong mga dimonio.

ong nira. Ig sindol ka ong nira tang Katobolan. Sinoldokan na tanira
tang ostong pagsimba ong nandia, ig may mga pinangako na ong nira.
5 Tanira nagalin ong dogo tang mga garalangen ang kamepet-mepetan
ta, ig ong dogo ka nira nagalin si Cristo asing tanandia nagimong taw.
Tanandia tang Dios ang makagagaem ong tanan ig dalayawen asta
tanopa! Matod ka kaman.

6 Piro maski indi nabilang ong pinilik tang Dios tang tanan ang mga
Israelita, asia belag ta maliag yaning ang indi nagtoman tang Dios ong
mga binitala na. 7 Belag ka tang tanan ang inampo ni Abraham tang
binilang ang mga ana na enged. Narin tang inaning tang Dios, "Ang mga
nagalin lamang ong ni Isaac tang ilalaen ang inampo mo."* 8 Maliag
yaning, belag tang tanan ang inampo ni Abraham agbibilang ang mga
ana tang Dios, kondi ang mga pinangana lamang sigon ong pinangako
na ong ni Abraham, yay ang ilalaen ang mga ana na.† 9 Tenged asing
nangako tang Dios ong ni Abraham, maning ta na tang inaning na:
"Magbaliko tarin ong domaton ang takon, ig si Sara mangana ta tatang
lali."‡

10 Ig belag lamang ta sia. Nagimong mas mayag pa ong nainabo ong
doroang ana ni Rebeca ong kamepet-mepetan ta ang si Isaac. 11 Don
pinaita tang Dios ang sigon ong sadiling plano na tang pagpamilik na,
ig belag lamang ta sigon ong boat ta taw. Tenged ba-lo pinangana ni
Rebeca tang kambal ang asi, ig ba-lo tanira naboat ta mo-ya obin malain,
12 minaning dang lagi tang Dios ong ni Rebeca ang ganing, "Ang aka
magsirbi ong ari na."§ 13 Pario tang na-tang ong Kasolatan, "Ginegmano
si Jacob, piro indio naliag ong ni Esau."*

14 Animan onoray maning ta? Maning ita bato ang belag ta mato-lid
tang boat tang Dios? Indi poidi. 15 Tenged maning ta na tang inaning
tang Dios ong ni Moises asing tokaw, "Aloyano tang galiliaganong aloyan,
ig ate-bekano tang galiliaganong ate-bekan."† 16 Animan ang bindision
tang Dios belag ta sigon ong kaliliagan obin ong boat ta taw, kondi sigon
lamang ong kate-bek tang Dios. 17 Pario ka tang inaning tang Dios ong
ni Faraon ang adi tang Ehipto asing tokaw sigon ong Kasolatan. Ganing
tang Dios, "Bindoata yen ang adi, agod ong boateno ang kontra ong nio,
ipaitao tang gaemo, ig ang arano ilalaen tang tanan ang taw ong bilog
ang kalibotan."‡ 18 Animan gate-bekan tang Dios tang galiliagan nang
ate-bekan, ig agpategaten na tang mga kolo tang mga taw ang galiliagan
nang papagtegaten.

Ang kasisilagen tang Dios ig ang kaloy na

19 Itaben may maganing ong yen, "Angay basolon ita pa tang Dios
mintras itang tanan gaekelan na lamang ong sadiling kaliliagan na?"
20 Maning ta na tang masabato: Yawang tawa! Sinoapa enged ang
masabat ta maning atan ong Dios? Mga bindoatan ita lamang tang
Dios. Mono ita pa mapagriklamo ong nandia angay bindoat ita nandiang

* **9:7** 9:7 Genesis 21:12 † **9:8** 9:8 Ang mga ana ni Abraham doroa. Ang ana nang si Esau pinangana tang torobolon na ang si Agar. Ig ang ana nang si Isaac pinangana tang katawa nang si Sara, sigon ong pinangako tang Dios. Animan ang mga inampo da Abraham may Sara, ya lamay aggilalaen ang mga ana tang Dios. Mabasa ta tang istoria natetenged ong doroang ana ni Abraham ong Genesis 16:1-16 ig 21:1-21. ‡ **9:9** 9:9 Genesis 18:10. § **9:12** 9:12 Genesis 25:23 * **9:13** 9:13 Malakias 1:2-3 † **9:15** 9:15 Exodo 33:19 ‡ **9:17** 9:17 Exodo 9:16

maning ta na? 21 Pario tang manigboat ta oron. Pagosto lamang tanandia mga onopay galiliagan nang boaten. Ig ong pariong lagnang ang aggamiten na, poidi tanandiang magboat ta tatang oron ang maralen ig ang tata kang baraton lamang. Kaman?

22 Animan anday masabat ta ong Dios. Tenged maski galiliag tanandiang magpaita tang gaem na ig kasisilagen na ong mga mapinagtalaken, nagagoanta pa enged tanandia ong mga taw ang dapat da rin ang patayen ig silotan ong impirno. 23 Maning ta sia tang bindoat na agod ang makabebereng ang dengeg na ipaita na ong mga taw ang ate-bekan na, ang yay ang mga sinimpan na rang lagi asing tokaw pa ang ma-pen ong kadengegan na ong langit. 24 Ig ita yay ang mga taw ang asiang ginoyan na, belag lamang tang magalin ong mga Judio kondi asta ra ka ong mga belag ta Judio. 25 Tenged maning ta na tang inaning tang Dios don ong sinolat ni Oseas,

"Ang mga taw ang dating belag ta yen, kabigeno ra mandian ang yen ang banoa.
Ig ang indi aggegmano asing tokaw, gegmano ra mandian."§

26 "Ig ong mismong logar ang inaningano ong mga taw ang, 'Yamo, belag amo ta yen ang banoa.'
Don da tanira goyan ang mga ana tang Dios ang boi."*

27 Sia ya kay ang pinatako ni Isaias natetenged ong mga Israelita asing tanandia minaning: "Ang kadodoron tang inampo ni Israel, maski magimong pario tang kenay ong baybay, ge-ley lamang tang mangalibri. 28 Tenged alenget dang magosgar tang Dios ong mga taw ong kalibotan, ig maelet tang pagorosgaren na."† 29 Pario ka tang inaning ni Isaias,

"Mga ang Ampoan tang Makagagaem indi nagbo-wan ta pirapang manonobli ong yaten, itang tanan ang mga Israelita nangalipat ka rin, pario tang nainabo ong mga taw don ong Sodoma ig Gomorra."‡

Ang mga Judio ig ang Mo-yang Balita

30 Animan onoray maning ta? Ang mga belag ta Judio ang indi namagprosigir ang magimong mato-lid, yay ang binilang tang Dios ang mato-lid tenged ong pagto nira ong ni Cristo. 31 Piro ang mga Israelita ang namagprosigir din ang magtoman ong Katobolan agod magimong mato-lid ong pama-dek tang Dios indi nakabot nira. 32 Angay indi? Tenged imbis ang magto ong ni Jesu-Cristo, namagtalig tanira ong sadiling boat nira ong pagtoman tang Katobolan. Midio nangadagpa tanira ong tatang mabael ang bato, 33 ang yay ang inaning ong Kasolatan asing minaning tang Dios,

"Nagbetango ta tatang batong pagpadagpa don ong banoa tang Sion.§
Ang batong asi yay kaman ang magpadagpa ong nira.
Piro indi mapaeyak tang maski sinopay magto ong nandia."*

---

§ **9:25** 9:25 Oseas 2:23 * **9:26** 9:26 Oseas 1:10. "Dios ang boi" tang goy tang mga Israelita ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw. † **9:28** 9:27-28 Isaias 10:22-23 ‡ **9:29** 9:29 Isaias 1:9. Ang nainabo ong mga taga Sodoma ig Gomorra mabasa ta ong Genesis 19. § **9:33** 9:33 Ang "Sion" tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion. * **9:33** 9:33 Isaias 8:14, 28:16

10

1 Mga logod, galiliago enged ang mangalibri tang yen ang kapariong
mga Israelita, ig na agpagampō ong Dios. 2 Yo mismo mapagpamatodo
ang dorong prosigir nira ang malipay tang Dios ong nira. Kaso lamang,
indi gaintindian nira mga monopa boaten nira. 3 Tenged indi gata-
wanan nira mga monopa tanira marisibi tang Dios bilang mato-lid, ig
namagprosigir tanirang magimong mato-lid ong sadili nira. Animan
indi tanira nagpababak ong Dios para magrisibi tang kato-lidan ang i-
dol na rin ong nira. 4 Tenged kaman ong bindoat ni Cristo, indi ita ra
gasakepan tang Katobolan, agod ang maski sinopay magto ong nandia
risibien tang Dios bilang mato-lid.*

Ang kalibrian para ong tanan

5 Maning ta na tang sinolat ni Moises natetenged ong pagimong mato-
lid sigon ong Katobolan: "Ang taw ang magboat tang tanan ang ga-tang
ong Katobolan, yay ang maboi."† 6 Piro may nasolat ka natetenged
ong pagimong mato-lid sigon ong pagto ta. Ganing, "Maski india ra
magpaborido ang mane-ma ong sadili mo ang ganing, 'Sinopay maka-
yat ong langit' " agod gomoy ong ni Cristo ang tomaboan tarin? 7 "Ig
india ra mane-ma ang ganing, 'Sinopay sarang ang bomabak ong adalem
don ang logar tang mga kalag' " agod boien si Cristo? 8 Piro demdemen
ta lamang tang na-tang ong Kasolatan ang ganing, "Ang bitala tang Dios
alenget ong nio, atan ang enged ong anga ig popotokon mo."‡ Mandian
ang bitala tang Dios ang na, anday doma kondi ang natetenged ong
pagto ang agtotoldok amen ong nindio. Ig yay na: 9 Mga ong anga
mo ilalaen mong "si Jesus ang Gino," ig de-dek ong popotokon mo
magtoa ang binoi tanandia tang Dios ong kamatayen, asia malibria.
10 Tenged ang popotokon ta tang aggamiten ta para magto ita agod
risibien ita tang Dios bilang mato-lid. Ig ang anga ta tang aggamiten
ta agod mangilala ong ni Jesus, agod malibri ita. 11 Pario tang na-tang
ong Kasolatan, "Indi enged mapaeyak tang maski sinopay magto ong
nandia."§ 12 Tenged maski Judio, maski belag ta Judio, tata lamang tang
Gino tang tanan, ig tanandia abondang magtorol ong tanan ang gomoy
ong nandia. 13 Tenged na-tang ong Kasolatan, "Malibri tang tanan ang
gomoy ong Gino."*

14 Piro monopa magoyan nira tang Gino mga indi tanira pagto ong
nandia? Ig monopa matowan nira mga anday gabalitan nira natetenged
ong nandia? Ig monopa mabalitan nira mga anday magpatako ong
nira? 15 Ig monopa pa ka mangapanaw tang mamagpatako mga anday
magtobol ong nira? Sigon ong Kasolatan, "Kambeng ang may pamansik-
abot ang pamagekel tang Mo-yang Balita!" 16 Piro belag ta tanan tang
namagparet ong Mo-yang Balita. Pario tang inaning tang propitang si
Isaias, "Gino, sinopa lamay nagparet tang binalita amen?"† 17 Animan
matod ka kaman. Ang mga taw mapagto mga nabalitan da nira tang
natetenged ong ni Cristo. Ig mabalitan nira mga may magtoldok ong nira
tang natetenged ong nandia.

---

* **10:4** 10:4 Ang birsikolong na poidi kang ila-ted ang maning ta na: Tenged nagtoman si Cristo tang tanan ang ga-tang ong Katobolan, ang maski sinopay magto ong nandia risibien tang Dios bilang mato-lid da. † **10:5** 10:5 Levitico 18:5 ‡ **10:8** 10:6-8 Deuteronomio 30:12-14 § **10:11** 10:11 Isaias 28:16 * **10:13** 10:13 Joel 2:32 † **10:16** 10:16 Isaias 53:1

18 Mandian, mane-mao. Onopa bato? Indi nabalitan tang mga Judio
tang natetenged ong ni Cristo? Nabalitan da enged nira, pario tang na-
tang ong Kasolatan,
“Ang bitalang asi nabalitan da maski ong aypang logaray.
Ig ang mga agbabalita nira nakabot da ong bilog ang kalibotan.”‡
19 Oman mane-mao pa. Ang mga Israelitang§ na, onopa bato? Indi
tanira mangaintindi? Indi ka poidi. Isipen ta lamang tang pinasolat tang
Dios ong ni Moises asing tokaw pa ang ganing,
“Gamiteno tang mga belag ta kapario ming Israelita agod mangimon
amo.
Gamiteno tang mga taw ang anday gata-wanan nira natetenged ong yen,
agod masilag amo.”*
20 Ig nangiteg pa tang nem ni Isaias asing tanandia pinabitala tang Dios
natetenged ong mga belag ta Israelita ang ganing,
“Ang mga taw ang indi pamagdilem ong yen, tanira tang nangaita ong
yen.
Ig ang mga indi pamane-ma natetenged ong yen, napaitao ra ong nira.”†
21 Piro mga natetenged ong mga Israelita, ganing tang Dios, “Kaboay
da ka rin tang goyo ang magbalik ong yen tang mga taw ang nang
masosotil ig matetegat ta kolo!”‡

11

Inate-bekan tang Dios tang mga Judio

1 Mandian mane-mao si. Pinlek da bato tang Dios tang mga Judio ang
yay ang pinilik nang banoa? Indi poidi! Tenged yo mismo tatao kang
Israelita,* ang nagalin ong dogo ni Abraham ig ong tribo ni Benjamin.
2 Indi pinlek tang Dios tang mga taw ang pinilik na impisa pa asing
tokaw. Gademdeman mi tang istoria ong Kasolatan natetenged propi-
tang si Elias?† Nagriklamo tanandia ong Dios natetenged ong agboaten
tang mga kapario nang Israelita ang ganing, 3 “Gino, pinamatay nira tang
mga propita mo, ig linangga nira tang mga altar mo. Yo lamang tang
gabo-wan, ig maski yo, agplanoano pa nirang patayen.”‡ 4 Piro onopa
tang sabat tang Dios ong nandia? Ganing, “Nagbo-wano pa ta 7,000 mga
tawano ang indi pamagto ong dios-dios ang si Baal.”§ 5 Asia pario ka ong
timpo ta mandian. May nangabo-wan pa kang mga Judiong pamagto ong
Dios, tenged pinilik tanira tang Dios tenged ong kaloy na. 6 Ang pagpilik
ong nira indi agbabasi ong mga bindoat nira kondi sigon lamang ong
kaloy tang Dios. Tenged mga agbabasi ong mga bindoatan ta taw, indi
ra maning ang na kaloy.
7 Animan mandian, belag ta tanan ang mga Israelita tang narisibi tang
kato-lidan ang agprosigiran nira ta mo-ya. Ang mga pinilik lamang tang
Dios tang mga narisibi ta sia. Tenged ang domang mga Israelita pinate-
gat tang Dios tang mga kolo nira 8 pario tang na-tang ong Kasolatan,
“Midio pinanlipeng tanira tang Dios,

‡ **10:18** 10:18 Salmo 19:4 § **10:19** 10:19 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario. * **10:19** 10:19 Deuteronomio 32:21 † **10:20** 10:20 Isaias 65:1 ‡ **10:21** 10:21 Isaias 65:2 * **11:1** 11:1 Ang mga Israelita ya kay ang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario. † **11:2** 11:2 Ang istoriang na natetenged ong ni Elias mabasa ta ong 1 Hari 19:10-18. ‡ **11:3** 11:3 1 Hari 19:10, 14 § **11:4** 11:4 1 Hari 19:18

ig sindolan ta mga matang indi mangaita ig mga talingang indi mangabasi,
asta ra lamang mandian ang mga kaldaw ang na.”*
9 May binitala ka ni David natetenged ong nira, ang ganing,
“Balampa ang mismong mga pista nira magimong midio kabantay, agod madagpa tanira ig madep, bilang balet tang Dios ong nira.
10 Balampa mangi-lep tang mga mata nira,
Agod indi tanira mangaita.
Ig balampa pirming oldan ta mabebelat ang problima ang takanen nira mintras gangaboi.”†
11 Animan mane-mao si. Ang mga Judio bato, nangabegtak da ang indi ra mangabawik? Indi poidi. Ong kamatodan, tenged ong talak nirang indi namagto ong ni Cristo, ang mga belag ta Judio ya ray ang sindolan ta logar para mangalibri tanira, agod mamangimon tang mga Judio tenged gangaliliag ka tanirang mangalibri. 12 Mandian, mga ang talak ig kalogian tang mga Judio nagtorol ta dorong kao-yan ong belag ta mga Judio ong bilog ang kalibotan, sigoradong mas doro pa enged tang kao-yan ang magimong risolta na mga bogos ang magbalik tang nem nira ong Dios.

Ang kalibrian tang mga belag ta Judio

13 Mandian, nani tang maningo ong nindiong mga belag ta mga Judio. Yo bindoato tang Dios ang apostolis para ong nindiong mga belag ta Judio, agod ibalitao ong nindio tang natetenged ong ni Cristo. Ig agbibilango ang importanti tang obrang nang sindol ong yen, 14 tenged balampa mangimon ong nindio tang mga kasimanoao ang mga Judio agod ang doma ong nira mamagto ka ig mangalibri. 15 Ang pagtaliod tang Dios ong mga Judio, yay ang nagtorol ta dalan agod mabalik ong nandia tang tanan ang taw ong kalibotan. Animan mas mambeng ang pisan mga risibien nang moman tang mga Judio. Asia midio magtorol ta kaboi ong mga patay!

16 Ang mga Judio poiding ikompara ta ong tinapay. Mga may ge-ley ang parti ang binolontad da ong Dios, maliag yaning ang bilog ang tinapay ya ra kay ang binolontad ong nandia. Pario ka ong tatang papa ta ayo. Mga ang lamot na sindol da ong Dios, asta ang mga tanga na magimong ong Dios da ka. 17 Ang mga Judio pario ka ong tatang ayong olibo ang agsagodon tang Dios. May domang mga tangang pinamotol ong olibong asi, ig yamong mga belag ta Judio pario ong mga ayong gebang olibo ang kinomit tang Dios ig dayon ang sino-pat ong pinagpotolan tang mga tanga, agod mamagelay amo ka ong masostansiang tagek ang pagalin ong lamot. 18 Animan indi amo magpambog ong mga tangang asing pinamotol da. Demdemen ming yamo mga tanga ka lamang. Belag ta yamo tang pagpabael ong lamot, kondi ang lamot yay ang pagpabael ong nindio.

19 Itaben may magpambog atan ong nindio ang maning, “Pinamotol tang mga Judio agod yami si tang ito-pat atan!” 20 Matod sia. Pinamotol tanira tenged indi tanira mamagto ong ni Cristo, ig yamong mga belag ta Judio tang sino-pat tenged lamang ong pagto mi ong nandia. Animan indi amo magpalawig tang sadili mi. Imbis, dapat meled amo. 21 Tenged

* **11:8** 11:8 Deuteronomio 29:4; Isaias 29:10 † **11:10** 11:9-10 Salmo 69:22-23

mga ang Dios indi minengted ang mamotol ong natoral ang mga tanga
ang anday doma kondi ang mga Judio, indi ka tanandia mengted ang
mamotol ong nindio. 22 Tarin itaen ta tang kao-yan tang Dios ig ang
kaigpit na. Maigpit tanandia ong mga taw ang indi mamagto ong nandia,
piro mo-ya tang nem na ong nindio, mga magpadayon amo lamang
ong kao-yan na. Mga indi, pamotolon amo ka. 23 Ig ang mga Judio,
mga indi ra tanira mamagpategat kondi mamagto ka tanira, ito-pat na
sing oman tanira ong papa na, tenged sia sarang ang boaten tang Dios.
24 Tenged yamong mga belag ta Judio pinamotol ong mga gebang ayo ig
dayon ang sino-pat ong ayong lindoak, maski belag ta asia tang natoral.
Animan sigoradong mas madali pa enged ang ibalik tang Dios tang mga
pinamotol ang mga tanga ong ayong pinagalinan nira.

Ang kaloy tang Dios para ong tanan

25 Mga logod, galiliagong mata-wanan mi tang kamatodan ang indi
enged gaintindian ta doma, agod indi amo magisip ang sino amo ra
ka enged. Ang pagpategat ong domang mga Israelita belag ta maning
ang asta ong tanopa, kondi asta ra lamang ong oras ang makomplito
tang mga belag ta Judio ang mamagto ong ni Cristo. 26 Pagatapos ta
sia, mangalibri tang tanan ang mga Israelita, pario tang na-tang ong
Kasolatan,
"Komabot tang Maniglibri ang magalin ong Sion,‡
ig komiten na tang tanan ang kalainan ong mga inampo ni Jacob.
27 Maning ta na tomaneno tang yen ang pinaginigoan ong nira,
mga komiteno tang mga talak nira."§

28 Ang mga Judio nagimong kasoay tang Dios para ong ikakao-ya
mi. Maliagong yaning, ang Mo-yang Balita natetenged ong ni Cristo
pinakabot ong nindiong mga belag ta Judio tenged narin indi risibien
tang mga Judio. Piro palangga pa ka enged tanira tang Dios, tenged
tanira yay ang mga taw ang pinilik na. Pinangako nang lagi ong mga
kamepet-mepetan nira ang ganing palanggaen na ka kaman tang mga
inampo nira. 29 Ig ang Dios indi pagoman tang isip na natetenged ong
mga aggoyan na ig aggaloyan na. 30 Asing tokaw, yamong mga belag
ta Judio indi amo nagtoman ong Dios. Piro mandian tenged ang mga
Judio indi ka magtoman ong nandia, yamo ra tang inate-bekan na. 31 Ig
maning ka atan tang mainabo pa ong nira. Tanira mandian tang indi
magtoman ong Dios, piro tenged ong kate-bek ang agpaita tang Dios
ong nindio, komabot pa tang kaldaw ang pangate-bekan na ka tanira.
32 Tenged pinagnan tang Dios nga ang tanan ang taw degen tang mga
talak nira, agod mapaita na ong tanan tang kate-bek na.

Pagdayaw ong Dios

33 Kalawig-lawigan tang kinata-wanan tang Dios! Kadoro-doroan tang
gata-wanan na!
Sinopa lamang tang gaintindi tang mga plano na asta mga boat na?
34 Pario tang na-tang ong Kasolatan,
"Anday gatako tang pagirisipen tang Gino,
Ig anday mapaglaygay ong nandia mga onopa tang dapat boaten na.*

‡ **11:26** 11:26 Ang "Sion" tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion. § **11:27** 11:26-27 Isaias 59:20-21; 27:9 * **11:34** 11:34 Isaias 40:13-14

35 Anday ma-dol ta ong nandia agod balten ita nandia.”†
36 Tenged ang tanan ang bagay nagalin ong Dios, bindoat na, ig para
ka ong nandia. Dayawen ta tanandia ang anday kataposan! Matod ka
kaman.

12

Ang ostong pagsirbi ong Dios

1 Animan, mga logod, tenged ong kate-bek ang agpaita tang Dios ong
yaten, pagpakiloyo ong nindio ang ibolontad mi ong nandia tang mga
sadili mi bilang boi ig sagradong bolontad ang maliliagan na ta mo-ya.
Maning atan tang ostong pagsirbi mi ong nandia. 2 Indi amo ra magosoy
ong sikad tang kalibotan ang na, kondi ipaba-lo mi ong Dios tang mga
isip mi agod maba-lo amo enged. Oman mata-wanan mi mga onopa tang
kaliliagan na ig itaen mi ang asi mo-ya, pagtorol ta kalipayan ong nandia,
ig anda enged ay kakorangan atan.
3 Tenged ong kaloy ang narisibio ong Dios ang magimōng apostolis,
ganingo ong kada tata ong nindio: Indi amo magisip ang mga sino amo
ra enged, kondi isipen mi ta osto mga onopa tang abilidad mi sigon ong
pagto ang sindol tang Dios ong nindio. 4 Ang kada tata ong yaten, tata
lamang tang sinangoni ta, maski dorong parti na. Ig belag ta paririo tang
obra tang kada parti na. 5 Itang mga pamagto ong ni Cristo maning ka
atan. Maski doro ita, tanga sinangonian ita lamang ig pamagkarabit-
kabitan ita ong tata may tata. 6 Mandian sari-sari tang mga abilidad
ang narisibi ta ong kaloy tang Dios, ig dapat gamiten ta tang mga sindol
nang asia. Mga ang tatang taw sindolan ta abilidad ang magpakabot
tang agpatako tang Dios ong nandia, dapat boaten na kompormi ong
pagto na. 7 Ig mga sindolan ta abilidad ang magsirbi ong doma, dapat
magsirbi tanandia; mga ong pagtoldok, dapat magtoldok; 8 mga ong
paglaygay, dapat maglaygay; mga ong pagtorol ong mga malilised,
dapat magimong mo-yang manigtorol; mga ong pagpangolokolo, dapat
magderep tanandiang mangolokolo; ig mga ong pagtabang ong mga
gangalisedan, magtabang tanandiang may kalipay.
9 Kaministiran ang matod ang enged tang paggegma ta. Palawid ita
ong malain, ig pirming boaten ta tang mo-ya. 10 Mamaggeregman ita
enged bilang mamaglogod ong ni Cristo, ig mamaggaralangan ita ong
tata may tata sobra pa ong sadili ta. 11 Indi ita ra enged magpalobay-
lobay, kondi magsirbi ita ong Gino ang de-dek ong mga popotokon ta.
12 Mangalipay itang pirmi tenged ong kasigoroan ta ang natetenged ong
masinlong parakaboton ta. Magagoanta ita ong mga kaliwagan, ig pirmi
itang magampo. 13 Tabangan ta tang mga sinakepan tang Dios mga may
kaministiran nira. Ig padayonon ta ong balay ta tang taga domang logar
ang anday madayonan nira.
14 Yampo mi ong Dios ang aloyan na tang mga taw ang pamagpaliwag
ong nindio. Indi yampo ming silotan tanira tang Dios, kondi yampo
ming aloyan na tanira. 15 Mimbeng among malipay ong mga gangali-
pay, ig mga may pamagsinti, mimbeng amo kang magsinti ong nira.
16 Magtarabid-tabidan amo ta masinlo ong tata may tata. Indi amo
magpambog kondi magiga-pen amo ka ong mga taw ang dibabak tang
mga pagkabetang nira. Indi amo magisip ang sino amo ra ka enged.

† **11:35** 11:35 Job 35:7; 41:11

17 Mga may magboat ong nindio ta malain, indi amo melet ta malain,
kondi prosigiran ming boaten mga onopa tang tama ong pama-dek
tang tanan ang taw. 18 Kompormi ong masarangan mi, magprosigir
among anda enged ay golo tang pagtarangayan mi ong tanan ang taw.
19 Agmalenong mga logod, indi amo enged melet ta malain, kondi
pabayan mi lamang tang Dios ang yay ang magsilot ong nira. Tenged
ganing tang Ampoan ta ong Kasolatan, “Yo tang balang melet; yo tang
magsilot.”* 20 Animan ganing pa ka ong Kasolatan ang maning ta na tang
boaten mi: “Mga ang kasoay mo agle-men, papanen mo; mga agkoawen,
painemen mo. Tenged mga boaten mo narin, pisan tanandiang ma-
paeyak.”† 21 Indi amo padeg ong malain, kondi degen mi tang malain
ong pagboat ta mo-ya.

13

Ang obligasion ta ong mga pangolokolo ong banoa

1 Mandian, ang kada tata ong nindio dapat magpasakep ong mga
may katengdanan ong gobirno. Tenged anday gaem ang indi nagalin
ong Dios, ig ang mga pamaggaem atan bintang ka tang Dios ong mga
poisto nira. 2 Maliag yaning, ang mga taw ang pamangontra ong gobirno
pamangontra ong pinondar tang Dios, ig ang mga pamagboat ta maning
atan kabotan ka tang silot ang para ong nira. 3 Mga mo-ya tang agboaten
ta, anday dapat ang eldan ta ong mga pamangolokolo ong yaten. Piro
mga pamagboat ita ta malain, asia dapat eldan ita ka kaman. Animan,
mga india galiliag ang eldan ong mga pamangolokolo, magboata ta mo-
ya, ig asia dayawena pa nira. 4 Tanira midio mga torobolon tang Dios
para ong ikakao-ya mo. Piro mga pagboata ta malain, dapat eldana
ka kaman, tenged matod ang may gaem nirang magsilot ong nio. Mga
torobolon ka kaman tanira tang Dios, agod magsilot ong mga pamagboat
ta malain. 5 Animan, magpasakep ita ong gobirno, belag lamang ta
tenged ang geldan ita ang itaben silotan ita, kondi tenged gata-wanan
ta ang maning ta sia tang dapat kaman ang boaten ta.
6 Animan yay sia tang dailan ang pagbayad ita tang mga podintis ta,
tenged ang mga pamangolokolo pamagsirbi ka ong Dios ong pangabed-
lay nira para ong mga boroaten nira. 7 Animan, i-dol mi tang dapat i-dol
ong kada tata: Bayadan mi tang mga podintis ig bois ang torokoton ong
nindio, galangen mi tang dapat ang galangen, ig oldan ta dengeg tang
dapat ang oldan.

Ang katengdanan ta ong tata may tata

8 Indi paboayen mi tang otang mi maski ong ninopa. Piro mga may
otang ta ang nem ong paggegma ta ong tata may tata, ibilang ta na ang
otang ang anday kataposan na. Tenged ang taw ang paggegma ong
masig ka taw na, agtomanen na tang Katobolan. 9 Tenged ang mga tobol
ang pario tang “India mangombabay obin mangonlali, india mamatay
ta taw, india manakaw, ig india maibeg,”* ig ang maski onopay mga
tobol, poiding papaga-penen ta ong tanga tobolan lamang ang ganing,
“Gegman mo tang masig ka taw† mo pario tang paggegma mo ong sadili

* **12:19** 12:19 Deuteronomio 32:35 † **12:20** 12:20 Kawikaan 25:21-22 * **13:9** 13:9 Exodo 20:13-14,17; Deuteronomio 5:17-19 † **13:9** 13:9,10 “masig ka taw.” Ong bitalang Grigo: kamalay

mo.”‡ 10 Mga aggegman ta tang masig ka taw ta, anday boaten tang
malain kontra ong nandia. Animan mga paggegma ita, gatoman ta ra
ka tang bilog ang Katobolan.
11 Dapat mangaboi amo ta maning atan, tenged gata-wanan ming oras
da mandian ang dapat mamalamad amo ra ong poyat mi. Tenged ang
kalibrian ang aggelaten ta mas alenget da enged mandian ong asing
tokaw ang nagimpisa itang magto ong ni Jesu-Cristo. 12 Ang maki-lep ong
kalibotan ang na, alenget dang matapos. Midio garamal da mandian,
ig alenget dang tenla tang kaldaw. Animan, palawid ita ong tanan ang
boat ang maki-lep, ig biotan ta tang armas ang gamiten ta ong mayag.
13 Mangaboi ita ra ong masinlong pagparangaboien, ang yay ang bagay
ong mga pamansistar ong mayag. Indi amo magpabaleng obin mimbeng
ong magolong mga pangalipay. Indi amo ra mangombabay obin man-
gonlali obin magpagosto ong anday sayod ang mga kaliliagan tang mga
sinangoni mi. Ig indi amo ra mamagigsoay obin mamagiribegan. 14 Piro
ang ogali ni Ginong Jesu-Cristo, ya ray ang ipaita mi ong mga kaboi mi.
Ig indi ra intindien mi tang sadiling kaliliagan ming anday sasayod.

14

Indi ita mamagosgaran

1 Risibien mi lamang tang mga taw ang malolobay tang pagto nira,
ig indi osgaran mi tang pagpalareten nira. 2 May mga pamagto ong
Gino ang pamagparet ang poiding mamangan ta maski onopa, ig may
mga malolobay tang pagto nira ang golay lamang tang agteraen nira.*
3 Ang taw ang pamangan ta maski onopa, indi dapat ang libaken na tang
taw ang pamangan ta golay lamang. Ig ang pamangan ta golay, indi ka
dapat ang magosgar ong pamangan ta maski onopa, tenged rinisibi ka
tanandia tang Dios. 4 Animan, sinoapang magosgar ong torobolon ta
doma? Ang gino na lamang tang poiding maganing mga mo-ya obin
belag tang pagsirbi na. Ig magimong mo-ya enged tang pagsirbi na,
tenged ang Gino sarang ang tomabang ong nandia.
5 May mga taw ang agpakamalen nira tang tatang kaldaw ong domang
mga kaldaw. Ig may atan kang paganing ang paririo lamang tang tanan
ang kaldaw. Ang kada tata dapat magboat lamang sigon ong agpareten
na ig indi magdoadoa. 6 Mga ang taw may agpalabien nang mga kaldaw,
agboaten na si bilang paggalang ong Gino. Ig ang taw ang pamangan
ta maski onopa, paggalang ka ong Gino, tenged pagpasalamat tanandia
ong Dios ong agpanganen na. Ang domang indi pamangan ta domang
paranganen, agboaten na si para ka ong Gino, ig pagpasalamat ka ong
Dios. 7 Andang pisan maski sinopa ong yaten ang gaboi obin gapatay
ong sadili na lamang. 8 Mga ita gaboi, gaboi ita para ong Gino. Ig
mga mapatay ita, asia para ka ong Gino. Animan maboi ita man obin
mapatay, ong Gino ita pa ka enged. 9 Yay sia ang si Cristo napatay
ig naboing oman, agod magimong Gino tanandia tang mga boi ig mga
patay. 10 Animan, yawa, angay aggosgaran mo pa tang logod mo? Ig
yawa, angay aglibaken mo pa tang logod mo? Tenged itang tanan

‡ **13:9** 13:9 Levitico 19:18 * **14:2** 14:2 Para ong nira, kontra ong nem nira ang mamangan ta karni, tenged ang karni itaben ono nabolontad dang lagi ong mga dios-diosan ba-lo pinabakal ong palingki.

tomalonga ong orosgaran tang Dios. 11 Tenged ganing tang Gino ong Kasolatan,
“Ong yen ang pagkadios,
sompano pa ang komabot tang kaldaw ang lomod ong yen tang tanan ang taw
ig ilalaeno nirang tanan ang yo Dios.”†
12 Animan sia, ang kada tata ong yaten manabat ong Dios ong mga bindoatan ta tarin ong ta-paw tang kalibotan.

Indi ita magimong dailan ang magkatalak tang logod ta

13 Animan, indi ita ra magosgar ong tata may tata. Ang boaten ta, bowanan ta ra enged tang mga bagay ang kontra ong nem tang logod ta ig itaben magimong dailan ang tanandia magkatalak. 14 Bilang tatang napen da ong ni Ginong Jesus, gata-wananong enged ang anday pamangan ang bawal mga ipabetang ta ang pamangan lamang. Piro mga may taw ang pabetang na ang tatang pamangan bawal, sia dapat kaman ang indi ra panganen na. 15 Mandian, mga gasitan tang nem tang logod mo tenged ong agpanganen mo, maliag yaning india ra paggegma ong nandia. Si Cristo napatay para ong nandia, animan indi ra langgaen mo tang pagto na ong mga agpanganen mo ang kontra ong nem na. 16 Maski gaintindian ming asia belag ta bawal, indi ra lamang boaten mi mga magpalainlain lamang tang doma. 17 Tenged mga ang Dios tang paggaem ong mga kaboi ta, indi tokawen ta tang pamangan ig panginem, kondi ang mato-lid ang pangaboi, ang mo-yang pagtarabidan ong tata may tata, asta ang kalipay ang magalin ong Ispirito Santo. 18 Tenged ang taw ang pagsirbi ong ni Cristo ong maning atan, asia malipay tang Dios ong nandia, ig galangen pa tanandia tang masig ka taw na.

19 Animan, prosigiran ta enged ang indi ita magboat ta mga bagay ang mapaglangga tang masinlong pagtarabidan ta, kondi boaten ta tang mapagpabaked tang pagto tang kada tata may tata. 20 Indi langgaen mo tang bindoat tang Dios tenged lamang ong pamangan. Matod ang poiding panganen tang tanan ang klasi ta pamangan, piro mga matokso ang magkatalak tang doma tenged ong agpanganen mo, asia tang anday sayod. 21 Mo-ya pa mga india mamangan ta karni obin manginem ta mga irinemen ang pamaleng obin magboat ta maski onopa ang magimong dailan ang magkatalak tang logod mo. 22 Dapat yawa ra lamang ig ang Dios tang gatako ong pagpalareten mo natetenged ong mga bagay ang asia. Masoirti tang mga taw ang indi agbandanan tang mga konsinsia nira ong agboaten nirang mo-ya, ig mga ong sadiling isip nira poidi kaman ang boaten. 23 Piro mga pamagdoadoa tanira ang itaben bawal tang pamangan ang asi, oman dayon dang panganen nira, asia osgaran da tanira tenged ang agboaten nira kontra ong nem nira. Tenged kasalanan tang maski onopay boaten ta ang belag ta kompormi ong pagpalareten ta.

15

Isipen ta tang ikakao-ya tang masig ka taw ta

1 Itang mga mapoirsa ra ong pagto ta dapat agoantaen ta tang mga kakorangan tang mga malolobay tang pagto nira. Belag lamang tang galiliagan ta tang isipen ta, 2 kondi demdemen ta ka tang ikakao-ya

† **14:11** 14:11 Isaias 45:23

tang masig ka taw ta, agod mas mamoirsa pa tang pagto nira. 3 Maski
si Cristo, indi nagisip tang sadiling ikakao-ya na. Ang inaning na ong
Dios ang Tatay pario tang na-tang ong Kasolatan ang ganing, “Ong mga
insolto tang mga taw ong nio, yo tang nataman.”* 4 Mandian, ang
tanan ang na-tang ong Kasolatan asing tokaw sinolat para matoldokan
ita, agod mga magprosigir ita ong poirsang garisibi ta ong pagbasa
tang Kasolatan, indi manlobay tang nem ta kondi magkatinir ita ta
kasigoroan natetenged ong parakaboton.
5 Ang Dios tang pagtabang ig pagpabaked ong yaten ong pagprosigir ta.
Balampa tanandia ka tang tomabang ong nindio agod mamagoroyonan
among mamaggosoy ong ni Cristo Jesus. 6 Ong maning atan, mam-
agoroyonan amo kang mamagdayaw ong Dios ig Tatay tang yaten ang
Ginong Jesu-Cristo.

Ang Mo-yang Balita para ka ong mga belag ta Judio

7 Animan, mamagrisibian amo ong tata may tata pario tang pagrisibi
ni Cristo ong nindio agod dorong mamagdayaw ong Dios. 8 Agganingo
ong nindio, si Cristo nagimong manigsirbi ong mga Judio agod ipaita
ang mataligan tang Dios ong pagtoman tang mga pinangako na asing
tokaw pa ong mga kamepet-mepetan nira, 9 ig agod asta ang mga belag ta
Judio mamagdayaw ka ong Dios mga itaen nira tang kate-bek nang asi.
Maning ta na tang na-tang ong Kasolatan ang ganing,
“Animan dayawena yen ang aroman tang mga belag ta Judio.
Ig magkantao ta mga pagdayaw ong nio.”†
10 May na-tang pa ong Kasolatan ang ganing,
“Yamong mga belag ta Judio, mangalipay amo
aroman tang mga pinilik tang Dios!”‡
11 Ig ganing pa enged don,
“Yamong tanan ang mga belag ta Judio, dayawen mi tang Gino;
Yamong tanan ang mga nasion, dayawen mi tanandia!”§
12 Ganing pa si Isaias,
“May lomboa ong mga inampo ni Jesse
ang mangolokolo ong mga belag ta Judio,
Ig tanandia tang taligan nira ang maglibri ong nira.”*
13 Ang Dios tang pagtorol ta kasigoroan ong yaten natetenged ong
parakaboton. Balampa tanandia magtorol ka ong nindio ta kalipayan ig
kaosayan ong kaboi mi mintras pamagtalig amo ong nandia, agod ong
gaem tang Ispirito Santo inding pisan malobot-lobot tang kasigoroan
ming asi.

Angay maning ta na tang solat ni Pablo

14 Mga logod, bogoso ang pagparet ang yamo doro kao-ya, anday
korang tang gata-wanan mi, ig kaya mi rang maglaygay ong tata may
tata. 15 Piro prangkao ang nagsolat ong nindio natetenged ong pirapang
mga bagay ang midio ipademdemo si lamang ong nindio. Tenged ong
kaloy tang Dios, sindolano nandia ta aotoridad 16 ang magsirbio ong ni
Cristo Jesus ang midio padi para ong mga belag ta Judio. Agtotoldoko ong
nira tang Mo-yang Balitang nagalin ong Dios agod tanira maprisintar

* **15:3** 15:3 Salmo 69:9 † **15:9** 15:9 Salmo 18:49; 2 Samuel 22:50 ‡ **15:10** 15:10 Deuteronomio 32:43 § **15:11** 15:11 Salmo 117:1 * **15:12** 15:12 Isaias 11:10

ong nandia ang midio bolontad ang maliliagan na, ig agod boaten tanira
tang Ispirito Santo ang mga sagradong sinakepan tang Dios. 17 Animan,
bilang torobolon ni Cristo Jesus, tama lamang mga galipayo ong naboato
para ong Dios. 18 Anda ray domang sambiteno, poira ong bindoat ni
Cristo ong paggamit na ong yen agod ang mga belag ta Judio maekelan
ang magtoman ong Dios natetenged ong yen ang mga binitala ig mga
bindoatan, 19 ig ong tabang tang mga makabebereng ang pasinial ig mga
milagro. Ig ang tanan ang asia nainabo ong tabang tang gaem tang
Ispirito Santo. Ong maning ta si, nataposo rang nagpatako tang Mo-yang
Balitang natetenged ong ni Cristo ong tanan ang mga logar, magalin ong
Jerusalem asta ra lamang ong Ilirico. 20 Ang pirming agprosigirano yay
ang magtoldoko ong mga logar ang anda pay gailala ong ni Cristo, agod
indio magtoldok ong mga logar ang natoldokan da tang doma. 21 Pario
tang na-tang ong Kasolatan,
"Ang indi pa gabalitan tang natetenged ong nandia, mangailala;
Ig ang indi pa gangabasi, mangaintindi."†

Ang plano ni Pablo ang paning ong Roma

22 Animan indio pa enged gakabot atan ong nindio, tenged sigi-sigi
tang pagtoldoko ong mga logar ang na. 23 Piro mandian, ang nataposo
ra ka tang obrao tani, ig tenged pirarang takon tang kaliliaganong
paning atan ong nindio, 24 pagtaligo ang mamaginitan ita ka enged
mga mana-loyo atan ong nindio ong pagpaningo ong Espania. Balampa
matabangano ka nindio ong yen ang pagbiahi, pagatapos tang mambeng
ang pagbaragatan ta, maski ge-ley lamang ang timpo. 25 Piro mandian,
paningo kang lagi ong Jerusalem agod yatedo tang tabang ong mga
sinakepan tang Dios don. 26 Tenged ang mga pamagto don ong Macedo-
nia ig Acaya, nangaliag tanirang magtorol ta bolontad agod tomabang
ong mga malilised ang mga sinakepan tang Dios don ong Jerusalem.
27 Galiliag ang boaten nira na, ig mga isipen ta, may otang ka kaman
nira ong mga Judio. Tenged ang mga belag ta Judio naelayan da ong
grasiang ispiritoal tang mga Judio. Animan, tama lamang ang tabangan
nira tang mga Judio ong mga kaministiran nirang matirial. 28 Pagatapos
ang maintrigao ong nira tang mga tabang ang na, mana-loyo kang
lagi atan ong nindio ong pagpaningo ong Espania. 29 Ig pagparetong
mga komaboto atan, belag lamang ta ge-ley tang mga bindision ta ang
marisibi ta ang magalin ong ni Cristo.
30 Mga logod, tenged ong yaten ang Ginong Jesu-Cristo ig tenged
ong gegmang sindol tang Ispirito Santo ong yaten, pagigampango ang
tabangano ka nindio ong mga pangadi mi. 31 Yampo mi patigayon ang
indio ka ondion pa tang mga taw ang indi pamagto ong ni Cristo don ong
Judea, ig yampo mi kang malipay tang mga sinakepan tang Dios don ong
Jerusalem ong tabang ang nang e-lano ong nira. 32 Ong maning ta si, mga
ipagna tang Dios, mapaningong lagi atan ong nindiong may kalipay, ig
maenayano ang aroman mi. 33 Balampang pirming ka-pen mi tang Dios
ang yay ang pagtorol ta kao-yan ong yaten ang kaboi. Amen.

16

Mga pangomosta

† **15:21** 15:21 Isaias 52:15

1 Mandian, galiliago ang ipailala ong nindio tang logod tang babay
ang si Febe. Tanandia pagsirbi ong mga pamagto ong ni Cristo don ong
Cencrea. 2 Risibien mi tanandia bilang logod ta ong Gino pario tang
dapat ang boaten para ong mga sinakepan tang Dios. Tabangan mi ka
tanandia ong mga kaministiran na, tenged doro kang natabangan na.
Yo ngani, natabangano ka nandia.
3 Ikomostao ka nindio ong da Priscila may Aquila, ang pario ka ong yen
ang pamagpabedlay para ong ni Cristo Jesus. 4 Pinrinda nira tang sadil-
ing kaboi nira para ong yen, ig belag lamang ta yo tang pagpasalamat
ong nira, kondi asta ang tanan ang mga belag ta Judio ang pamagto ong
ni Cristo. 5 Komosta ka ong tanan ang pamagto ang pamagsirimet-simet
atan ong balay nira.
Pagpakomostao ka ong tangayo ang si Epeneto. Tanandia tang
katokaw-tokawan ang nagto ong ni Cristo ong probinsia tang Asia.
6 Komosta ka ong ni Maria, ang nangabedlay ta mo-ya para ong nindio.
7 Komosta ka ong mga kasimanoao ang da Andronico may Junia, ang
naprisong aromano tanopa sia. Ilalado tanira tang mga apostolis, ig
tokaw pa ong yen ang namagto ong Gino.
8 Pagpakomostao ka ong ni Ampliato, ang agmalenong logodo ong
Gino. 9 Komosta ka ong ni Urbanong kapario ta ang pangabedlay para
ong ni Cristo, ig ong yen ang agpalanggaen ang tangay ang si Estaquis.
10 Komosta ka ong ni Apeles, ang sinobokan ig mataligan ang sinagpan ni
Cristo. Komosta ka ong pamalay-balay ni Aristobulo, 11 ong ni Herodion
ang kasimanoao, ig ong mga pamagto ong Gino ong pamalay-balay ni
Narciso.
12 Pagpakomostao ka ong da Trifena ni Trifosa, ang madederep
ang mga babay ang pamangabedlay para ong Gino. Komosta ka ong
pinalangga ta ang si Persida, tata sing babay ang dorong naboat na para
ong Gino. 13 Pagpakomostao ka ong ni Rufo, ang tatang pinilik tang Gino.
Komosta ka ong nanay na, ang midio nanayo ra ka. 14 Komosta ka ong
da Asincrito, Flegonte, Hermes, Patrobas, Hermas, ig ong tanan ang mga
logod ang aroman nira. 15 Komosta ka ong da Filologo, Julia, Nereo doroa
tang logod nang babay ang si Olimpas, ig ong tanan ang sinakepan tang
Dios ang aroman nira.
16 Mamagkoromostan amo ta masinlo bilang mamaglogod ong ni
Cristo.* Agpakomostan amo tang tanan ang mga pamagto ong ni Cristo
tani.

Kataposan ang mga laygay

17 Pagigampango ong nindio, mga logod, ang magandam amo ong
mga taw ang pamandistorbo atan agod mamagberelag-belag amo, ig
ang agtotoldok nira kontra ong mga toldok ang rinisibi mi asing tokaw.
Palawid amo ong nira. 18 Ang mga taw ang pamagboat ta maning atan
indi pamagsirbi ong ni Cristo ang yaten ang Gino, kondi ong sadiling
kaliliagan lamang nira. Ong mga masisinlo ig mamit ang mga pamitala
nira, agliton nira tang mga taw ang indi gangaintindi. 19 Nabalitan da
tang tanan tang natetenged ong pagtoman mi ong ni Cristo, animan
galipayo ta mo-ya natetenged ong nindio. Piro galiliagong magimo
among maosay ang enged mga natetenged ong mo-ya, ig maski anday

* **16:16** 16:16 Ong bitalang Grigo: Mamagkoromostan amo ong tatang sagradong itong.

gata-wanan mi mga natetenged ong malain. 20 Ang Dios yay ang pagtorol
ta kao-yan ong kaboi ta, ig indi ra lamang maboay ang ipapirdi na ong
nindio si Satanas.
Balampa aloyan amo enged tang yaten ang Ginong Jesus.
21 Ang aromano ang pangabedlay ang si Timoteo pagpakomosta ka
ong nindio, asta ang mga kasimanoao ang da Lucio, Jason ig Sosipatro.
22 Yo si Tercio, ang logod mi ong Gino, pagpakomostao ka ong nindio.
Yo tang pinapagsolat ni Pablo tang solat ang na.
23 Pagpakomosta ka ong nindio si Gaius. Yo, si Pablo, dadayono
tani ong balay na, ig tani ka pamagsirimet-simet tang tanan ang mga
pamagto. Si Erastong tisoriro tang siodad ig ang logod ta ang si Cuarto
pagpakomosta ka ong nindio.
24 [Balampa aloyan among tanan tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo.
Amen.]†

Pagdayaw ong Dios

25 Dayawen ta tang Dios ang mapagpabaked ong nindio sigon ong Mo-
yang Balitang natetenged ong ni Jesu-Cristong agtotoldoko ong nindio.
Ang Mo-yang Balitang na, maski naboay dang sinalok, 26 piro mandian
agpatako ra ong tanan ang mga taw sigon ong tobol tang Dios ang
boi asta ong tanopa, agod asta ang mga belag ta Judio mamagto ka ig
mamagtoman ong ni Jesu-Cristo. Ang tanan ang narin sigon ka ong mga
sinolat tang mga propita asing tokaw.
27 Tambilog lamang tang Dios, ang yay ang matod ang matako.
Dayawen ta tanandia ang anday kataposan ong tabang ni Jesu-Cristo!
Amen.

† **16:24** 16:24 Ang birsikolong na indi itaen ong tanan ang mga lomang kopia tang mga sagradong kasolatan ong bitalang Grigo.

Pa-kaw ang Bitala ong
Primirong Solat ni Pablo ong mga taga Corinto

Ang Primirong Solat ni Pablo ong mga taga Corinto sinolat na para maglaygay ong mga pamagto ong ni Cristo natetenged ong sari-saring mga problimang agtalongaen nira ong kaboi nirang kaldaw-kaldaw, pario ka ong pagto nira. Ang Corinto yay ang kapital tang probinsia tang Acaya. Bantog ong dorong simban na para ong mga dios-diosan. Ig pario ong domang mga siodad ang agparagtampetan ta mga barko, bantog ka ong nigosio asta ong dorong bisio tang mga taw don.

Midio pagdemdem si Pablo ong mga taga Corinto tenged may gabalitan na ang belag ta masinlo natetenged ong nira. Agbognon na tanira natetenged ong pama-dek nira ong tata may tata ig ang pagpangombabay may pagpangonlali nira. Doro pang toldok na natetenged ong mga te-ma nira ong tata sing solat ang napekel nira ong nandia. Gapil tarin tang natetenged ong pagparangatawaen, ang konsinsia ta, ang ostong pagto, ang mga abilidad ang agto-dol tang Ispirito Santo, ig ang pagaboing moman.

Ang Kapitolo 13 natetenged ong paggegma, ig sigoro yay ang bantog ang kapitolo ong tanan ang sinolat ni San Pablo.

1 Yo si Pablo, tatang ginoyan ang magimong apostolis ni Cristo Jesus
sigon ong kaliagan tang Dios, ig aromano si Sostenes ang logod ta.
2 Pagpakomosta ami ong nindiong tarabidan, yamong mga pamagto ong
Dios atan ong Corinto. Yamo linimpio ni Cristo Jesus ig ginoyan tang Dios
ang magimong mga sagradong sinakepan na, aroman tang tanan ang
taw ong tanan ang logar ang pamangilala ong ni Jesu-Cristo, ang yay ang
Gino ong yaten ang tanan.
3 Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios
ang yaten ang Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.

Mga grasiang ispiritoal ang agto-dol tang Dios

4 Pirmiong pagpasalamat ong Dios tenged ong kaloy nang pinaita na
ong nindio tenged ong ni Cristo Jesus. 5 Tenged na-pen amo kaman ong
nandia, inaloyan amo ra tang Dios ta mo-ya, ong tanan ang pagtoldok
ig pangintindi mi. 6 Ong maning atan gapamatodan mi ra mismo tang
sinoldok amen ong nindio natetenged ong ni Cristo. 7 Animan, anda
enged ay kakorangan mi ong mga abilidad ang agto-dol tang Ispirito tang
Dios, mintras agpakaboton mi tang kaldaw ang magbalik tang yaten ang
Ginong Jesu-Cristo ig itaen tang tanan. 8 Tanandia tang magpabaked ong
nindio asta ong kataposan, agod ong kaldaw ang tanandia magosgar,
anda ray kasalanan ang itaen ong nindio. 9 Tenged mataligan tang Dios,
ang yay ang naggoy ong nindio agod mamagtarabid-tabid amo ong ana
nang si Jesu-Cristo ang yaten ang Gino.

Ang mga pamagto ong ni Cristo dapat mamagoroyonan

10 Mga logod, ong aran ni Jesu-Cristo ang yaten ang Gino, pagigam-
pango ong nindio ang mamagoroyonan among tanan ong bitala, isip asta
ong nem agod indi amo ra mamagberelag-belag. 11 Nasolato narin, mga

logod, tenged may nagbalita ong yen nagalin ong pamalay-balay ni Cloe
ang ganing may pamagsoroayan ono atan ong nindio. 12 Ang maliagong
yaning, ang doma atan ong nindio ganing ono ang tanira pamagosoy
ong ni Pablo. Ig may atan ka ang ganing ono tanira ong ni Apolos. Ang
doma pa enged ganing ono tanira ong ni Pedro. Ig ang doma pa ong ni
Cristo ono. 13 Ong paggropo-gropo ming asia, midio agtenga-tengaen mi
si Cristo mismo! Si Pablo bato tang linansang ong kros para ong nindio?
Obin itaben binoniagan amo agod ipaita ang nagpasakep amo ong ni
Pablo? Belag ang enged.
14 Salamat ong Dios, anday binoniagano ong nindio poira lamang ong
da Crispo doroa ni Gayo. 15 Animan anday mapaganing ang binoniagan
amo agod magpasakep ong yen. 16 Ong bagay, binoniagano ka pala si
Estefanas ig ang pamalay-balay na. Piro poira lamang ong mga taw
ang asia, anda ray domang gademdemano. 17 Tenged indio sinobol
ni Cristo para magboniag kondi para magpatako tang Mo-yang Balita.
Piro indio pagpatako ong maosay ang pamitala sigon ong katako ta taw.
Mga maning don itaben anday borak tang agtotoldoko natetenged ong
kamatayen ni Cristo ong kros!

Si Cristo tang pagpaita tang gaem ig kinata-wanan tang Dios

18 Ang mga taw ang paningan nira impirno, agpabetang nira kalokoan
lamang tang toldok natetenged ong kamatayen ni Cristo ong kros. Piro
para ong yaten ang aglilibri tang Dios, gapasaran ta tang gaem na ong
mismong toldok ang na. 19 Pario tang inaning tang Dios ong Kasolatan,
“Pirdieno tang kinata-wanan tang mga matatako, ig ipaitao ang anday
kointa na tang pangintindi tang mga morosay.”* 20 Animan monora
mandian tang mga matako? Monora tang mga may inadalan nira, asta
ang mga maosay ang magpilosopo tarin ong kalibotan ang na? Tenged
pinaita ra tang Dios ang kalokoan lamang pala tang kinata-wanan ang
pagalin ong kalibotan ang na!
21 Sigon ong katako tang Dios, indi tanandia naliag ang mailala tang
mga taw ong nandia mga ong sadiling kinata-wanan lamang nira. Kondi
pinalabi na ang ilibri na tang mga taw tenged ong pagto nira ong Mo-
yang Balita ang agpatako amen ong nira, maski ganing tang doma narin
kalokoan lamang. 22 Ang mga Judio pamama-dol ta mga makabebereng
ang tanda ba-lo tanira mamagparet ong kamatodan. Ig ang mga Grigo
gangaliliag ta mga adadalem ang toldok sigon ong kinata-wanan nira.
23 Piro yami, ang agtotoldok amen ong mga taw anday doma kondi si
Cristo ang linansang ong kros. Nang toldok ang na indi marisibi tang
mga Judio, ig kalokoan lamang ong pabetang tang mga belag ta Judio.
24 Piro para ong mga taw ang ginoyan tang Dios, Judio man obin belag,
si Cristo tang pagpaita tang gaem ig kinata-wanan tang Dios. 25 Tenged
ang aggisipen nirang kalokoan ang bindoat tang Dios, ong matod kinata-
wanan ang mas alawig pa ong tanan ang kinata-wanan tang mga taw. Ig
ang aggisipen nirang kalobayan tang Dios, mas mapoirsa pa ong tanan
ang kapopoirsaen tang mga taw.
26 Mga logod, demdemen mi mga monopa tang pagkabetang mi asing
indi amo pa gagoyan tang Dios. Mga ong pama-dek tang taw ong
kalibotan ang na, pirapa enged lamang ong nindio tang matako obin

* **1:19** 1:19 Isaias 29:14

may kaya na, obin nagalin ong ilaladong pamilia. 27 Piro pinilik tang Dios
tang mga agganingen nirang belag ta matako agod mapaeyak tang mga
matatako. Ig pinilik na tang mga agganingen nirang malolobay agod
mapaeyak tang mga mapopoirsa. 28 Pinilik tang Dios tang mga dibabak
ang enged tang pagkabetang nira ig ang mga agge-ley ge-leyen ig ag-
ganingen ang anday kointa nira, agod ipababak na tang mga aggilalaen
ang alawig ang mga taw tarin ong kalibotan ang na. 29 Animan, anday
mapagpambog ong talongan tang Dios. 30 Ong mismong tabang na na-
pen amo ong ni Cristo Jesus, ang ya ray ang pagtorol ong yaten ta kinata-
wanan. Tenged ong ni Cristo rinisibi ita tang Dios bilang mato-lid da,
bindoat itang mga sagradong sinakepan na, ig linibri ita ong mga talak
ta. 31 Animan, pario tang na-tang ong Kasolatan, "Ang maski sinopay
galiliag ang magpambog, dapat Dios da lamang tang ipambog na."†

2

Ang pagtoroldokon ni Pablo

1 Mga logod, asing napaningo atan, sinoldoko ong nindio tang sinalok
ang kamatodan natetenged ong Dios. Piro indio naggamit ta adadalem
ang mga bitala obin alawig ang kinata-wanan. 2 Naisipano ang anday
domang itoldoko ong nindio kondi si Jesu-Cristo ang linansang ong
kros. 3 Animan siminalongao ong nindio ang malobay tang sinangonio,
geldano ig pangelelo pa. 4 Ong pamitalao ig pagtoroldokono ong nindio
indio naggamit ta mamit ang bitala obin ang kinata-wanan ta taw agod
makombinsir amo. Piro ang Ispirito Santo, yay ang nagpaita tang gaem
na ong mga binitalao, 5 agod ang pagto mi indi magtalig ong kinata-
wanan ta taw kondi ong gaem tang Dios.

Ang kinata-wanan ang pagalin ong Dios

6 Mandian, mga para ong mga taw ang madalem da tang pagto nira ong
Dios, kinata-wanan ka kaman tang agtotoldok amen. Piro ang kinata-
wanan ang na indi nagalin ong mga taw obin ong pamaggaem mandian
tarin ong kalibotan ang na ang mangalipat da lamang. 7 Ang kinata-
wanan ang nang agganingeno anday doma kondi ang sikritong plano
tang Dios ang sinalok asing tokaw. Piro ba-lo bindoat tang Dios tang
kalibotan pinlano na rang lagi tang mga bagay ang na agod ma-pen ita
ong kadengegan na ong langit. 8 Ang mga pamaggaem mandian ong
mga timpong na indi gangaintindi tang plano tang Dios. Tenged mga
naintindian da nira, indi ra rin linansang nira ong kros tang dalayawen
ang Ampoan ta. 9 Pario tang na-tang ong Kasolatan,

"Ang mga bagay ang sinimpan tang Dios para ong mga pamaggegma ong
nandia
Indi pa gaita ta mata, obin gaba-yan ta talinga.
Indi pa enged ga-dep ong mga isip ta taw."*

10 Piro ang plano ang na tang Dios, pinatako na ong yaten ong Ispirito
Santo na. Tenged ang tanan ang bagay gata-wanan ang enged tang
Ispirito Santo, maski pa ang adadalem ang kinaisipan tang Dios. 11 Mga
ong yaten ang mga taw, anday gatako tang aggisipen tang tatang taw
poira lamang ong sadili nang ispirito. Maning ka atan tang Dios. Anday
gatako tang aggisipen na poira lamang ong Ispirito na. 12 Mandian, ang

† **1:31** 1:31 Jeremias 9:24 * **2:9** 2:9 Isaias 64:4

Ispiritong nang pinakabot ong yaten indi nagalin tarin ong kalibotan,
kondi nagalin ong Dios mismo agod maintindian ta tang mga kao-yan
ang rinigalo tang Dios ong yaten.
13 Animan ang agtotoldok amen yay ang mga kamatodan ang pagalin
ong Ispirito tang Dios ig para ong mga taw ang agtabiden tang Ispirito. Ig
ang pagtoroldokon amen ay sigon ong toldok tang Ispirito, belag ta sigon
ong kinata-wanan ta taw. 14 Piro ang mga taw ang anda ong nira tang
Ispirito tang Dios, indi marisibi nira tang toldok ang pagalin ong Ispirito,
tenged agpabetang nira asia kalokoan lamang. Indi ngani maintindian
nira, tenged ang Ispirito tang Dios enged lamang tang matabang ong
nira agod maintindian nira. 15 Ang mga taw ang agtabiden tang Ispirito
tang Dios, gangaintindi tang importansia tang tanan ang bagay, piro
anday gatakong magosgar ong nira. 16 Pario tang na-tang ong Kasolatan,
“Anday gatako tang pagirisipen tang Gino! Anda enged ay mapaglaygay
ong nandia!”†
Piro ita, ang pagirisipen ta kompormi enged ong isip ni Cristo.

3

Mga torobolon tang Dios

1 Mga logod, tanopa sia indio mapagtoldok ong nindio pario tang
pagtoroldokono ong mga taw ang agtabiden tang Ispirito Santo. Kamin-
istiran ang toldokan amo yen bilang mga taw ang pamagtoman pa ong
sadiling mga kaliliagan mi. Midio ge-ley amo pang mga mola, mga
ipabetang ta ong kaboi mi ong ni Cristo. 2 Yay asia ang midio indio
nagtorol ong nindio ta matetegat ang pamangan kondi gatas lamang,
tenged belag pa ta kaya mi tang adadalem ang mga toldok. Ig maski
mandian, indi amo pa maintindi. 3 Tenged asta mandian agdegen amo
pa enged tang sadiling mga kaliliagan mi. Pamagiribegan amo pa ig
pamagsoroayan. Ang agboaten ming na pagpamatod ang pamagtoman
amo pa ong anday sasayod ang mga kaliliagan tang mga sinangoni mi
pario tang mga taw tarin ong kalibotan ang na. 4 Tenged mintras may
pamaganing pa ang, “Yo pagosoyo ong ni Pablo!” ig “Yo ong ni Apolos!”
asia pagpamatod ang pario amo pa enged tang domang mga taw tarin
ong kalibotan ang na.
5 Tenged sinopa si Apolos? Ig sinopa si Pablo? Yami mga torobolon
lamang tang Gino ang ginamit na agod mamagto amo. Ang kada tata
ong yamen pagboat ka lamang tang boroaten ang sinalig tang Gino
ong yamen. 6 Na tang kalimbawan amen--yo tang nagloak, ig si Apolos
tang nagboniag, piro ang Dios yay ang nagpatolpot. 7 Belag ang enged
ta importanti tang pagloak ig pagboniag, kondi ang Dios lamang ang
pagpatolpot. 8 Ang manigloak ig ang manigboniag pario lamang manigo-
bra. Ig kada tata ong nira balten tang Dios sigon ong binedlayan nira.
9 Yaming doroa, pario aming pamagsirbi ong Dios. Ig ang kalimbawan
mi yay ang tanek ang agpaloakan na ong yamen.
Mga ong doma pang alimbawa, yamo pario ong tatang balay ang
agpa-deng tang Dios. 10 Ong kaloy tang Dios, yo tang bindoat nang
maistro karpintiro agod magtokod tang pondasion, ig mandian doma
sing panday tang pagpadayon tang obra. Piro kaministiran ang enged
ang sigoron tang kada karpintiro ang masinlo tang obra na. 11 Tenged

† **2:16** 2:16 Isaias 40:13

si Jesu-Cristo tang pondasion ang na-tang da atan, ig asia indi ra enged
mapa-letan ta doma. 12 Mandian ang mga manigobra mamagpa-deng
ong pondasion ang na ig mamaggamit ta sari-saring matirialis pario
ong bolawan, mital ig maralen ang bato. Ig ang doma, mamaggamit
ta ayo, kirib obin dalami lamang. 13 Piro mata-wanan ka mga monopa
kasinlo tang obra tang kada tata. Tenged mga komabot tang kaldaw
ang magosgar tang Dios, sobokan na ong apoy tang inobra tang kada
tata ig don mata-wanan ta. 14 Mga ang pina-deng na ong pondasion
indi masirok, may marisibi nang primio. 15 Piro mga masirok, anda ray
marisibi nang primio. Sadili na lamang tang malibri, pario ong tatang
taw ang napaglayas ong balay ang gasirok da.
16 Indi amo gatako? Yamo mismo nagimong timplo tang Dios, ig ang
Ispirito na pagtinir atan ong nindio. 17 Mandian mga may maglangga
ong timplo tang Dios, langgaen ka tanandia tang Dios, tenged ang timplo
na sagrado. Ig yamo mismo tang timplong asia.
18 Indi lokon mi tang sadili mi. Mga may atan ong nindiong pagisip ang
matako tanandia sigon ong gadalan mandian tarin ong kalibotan ang na,
dapat lipatan na ra tang kinata-wanan ang asi agod magimong matod
ang matako. 19 Tenged ong pama-dek tang Dios kalokoan lamang tang
kinata-wanan tang kalibotan ang na. Pario tang na-tang ong Kasolatan,
"Depen tang Dios tang mga matatako ong pagpanloko nira."* 20 Ig may
atan pa enged ang ganing, "Gata-wanan tang Dios ang anday kointa
tang mga gaisip tang mga matatako."† 21 Animan, indi ra ipambog ta
tang mga taw. Tenged ang tanan sindol tang Dios para ong ikakao-ya
mi. 22 Si Apolos, si Pedro ig yo, yaming tanan sinobol para ong nindio.
Maski ang kalibotan ang na, ang kaboi ig kamatayen, ang mga kaldaw
mandian asta ong parakaboton, ang tanan ang na sindol tang Dios para
ong ikakao-ya mi. 23 Tenged yamong tanan mga sakep ni Cristo, ig si
Cristo sakep tang Dios.

4

Mga apostolis ni Cristo

1 Animan yaming mga pamagtoldok dapat ilalaen ming mga torobolon
ni Cristo ig mga agtaligan tang Dios ang magbalita tang mga kamatodan
ang sinalok na asing tokaw. 2 Mandian ang sinaligan dapat magpaita
ang mataligan ka kaman tanandia. 3 Piro mga osisaeno nindio, obin
osgarano man tang maski sinopang manigosgaray, asia anday kaso ong
yen. Yo mismo, indio ganing mga ang pagsirbio ong Dios mo-ya obin
belag. 4 Limpio tang konsinsiao, piro asi belag ta maning ang anday
talako. Ang Gino enged lamang tang pagosgar ong yen. 5 Animan indi
amo ra magosgar ang belag ta oras. Elaten mi tang pagbalik tang Gino.
Tenged ipaloa na ong mayag tang mga bagay ang gatalok pa mandian
ong maki-lep. Ipaita na mga onopa tang matod ang mga kaliliagan tang
mga taw. Ong oras ang asi, marisibi tang tanan tang pagdayaw tang Dios
ang bagay ong nira.
6 Mga logod, yami ni Apolos ginamito rang alimbawa para ong ikakao-
ya mi, agod madalan mi tang maliag yaning tang agganingen, "Indi
magpasobra ong na-tang ong Kasolatan." Animan maski sinopa, indi ra

* **3:19** 3:19 Job 5:13 † **3:20** 3:20 Salmo 94:11

ipambog na tang tatang taw ig ge-ley ge-leyen na tang doma. 7 Tenged
onopa lamang tang mas pa atan ong mga sadili mi? Onopa enged tang
atan ong nindio ang indi nagalin ong Dios? Ig mga ang Dios kaman tang
nagtorol, angay ipambog mi pa ang midio sia belag ta rigalo?
8 Yamong mga taw amo! Midio kontinto amo ig indi amo ra pangamin-
istiran ta toldok ang pagalin ong yamen.* Kakarong amo ra ang midio
mga adi, piro indi ami na-pen! Dapat din adi amo ra ka kaman, agod
mapaggaem ami ka ang aroman mi. 9 Mga isipeno, yaming mga apostolis
midio bintang tang Dios ong pagkabetang ang dibabak ong tanan. Pario
ami ong mga taw ang sinintinsian dang patayen ig agpaloa ami agod
matelek tang bilog ang kalibotan, mga taw asta ang mga anghil. 10 Yami
pamagsirbi ong ni Cristo, ig yami pa tang agganingen mga gabeyeg-
beyeg. Piro yamo ono tang matatako bilang mga nanga-pen da ong
nandia. Yami malolobay, piro yamo mapopoirsa ono. Aglibaken ami
ta taw, piro agdayawen amo nira. 11 Asta mandian pamagagoanta ami
lamang tang letem ig koaw. Lasik-lasik tang lambong amen, agsig-
baken ami ta taw, ig anday sadiling balay amen. 12 Pamagobra ami
ig pamagpainang agod maboi ami lamang. Agpangadi amen tang mga
taw ang pamagpakalain ong yamen agod aloyan pa enged tanira tang
Dios. Ig aggagoantaen amen lamang mga may magpaliwag ong yamen.
13 Agbitalan ami ta malain piro agsabaten amen ta masinlo. Asta ngani
mandian, midio mga po-pot ami lamang, dibabak ong tanan ang klasi ta
taw ong kalibotan.
14 Nagsolato ta maning ta na, belag ta maning agod paeyaken amo,
kondi agod malaygayan amo yen bilang mga agmalenong mga ana.
15 Tenged maski magimong tampolok ang ribong taw tang magtoldok
ong nindio natetenged ong pagto ong ni Cristo Jesus, tambilog ka en-
ged lamang tang nagimong tatay mi ong pagto mi ong nandia. Asia
anday doma kondi yo, asing nagekelo ong nindio tang Mo-yang Balita.
16 Animan pagigampango ang patoladano nindio. 17 Yay sia ang agpa-
paningeno atan ong nindio si Timoteo ang palanggao ig mataligan ang
anao ong Gino. Tanandia tang magpademdem ong nindio tang yen ang
ogali ong pagorosoyon ong ni Cristo Jesus, kompormi ong agtotoldoko
ong mga pamagto ong maski ong aripang logaray.
18 Ang doma atan ong nindio pagpalawig da tang mga sadili nira,
tenged ong kalaom nira sigoro indio ra paning atan. 19 Piro mga pagnano
lamang tang Gino, indi ra lamang maboay paningo ka atan. Oman
telekan ta tang mga ambogon ang asia mga monopa enged tang maimo
nira ong dorong gabitala nira. 20 Tenged ang matod, mga ang Dios tang
paggaem ong kaboi ta tatang taw, mata-wanan sia ong boat na ig belag
ta ong bitala na lamang. 21 Animan onopay galiliagan mi? Paningo bato
atan ang midio pagekelo ta palo? Obin paningo atan ang pagekel ta
paggegma ig mo-yang kaneman?

5

Palinen tang pangombabay

1 Mandian, may babalita ong karakelan ang ganing doro kalaway ono
tang agboaten tang tata ong nindio. Agga-penen na ono tang tatang

* **4:8** 4:8 Ong bitalang Grigo: Naelen amo ra ig nagimong manggaden da!

kinatawa si tang tatay na. Maski ang mga taw ang indi gailala ong Dios,
anday kalainan ang agboaten nirang maning atan. 2 Yamong mga taw
amo! Angay pamagpambog amo pa ka enged? Dapat din maeyak amo ig
magsinti, ig indi ra pa-penen ong pagtarabidan mi tang laling pagboat ta
maning atan. 3 Maski andao atan ong nindio ong sinangoni, ang nemo
atan ka. Animan, midio aromano ka nindio. Ig ong aran tang Ginong
Jesus, sinintinsiano ra tang nagboat tang kasalanan ang asia. 4 Animan
mga mamagsirimet-simet amo ig agbibilango nindio ang atano ka, ig ang
gaem ang pagalin ong yaten ang Ginong Jesus atan ka, 5 yintriga mi tang
taw ang asia ong ni Satanas agod maski langgaen na tang sinangoni na,
balampa malibri tang ispirito na ong kaldaw ang magosgar tang Gino.
6 Ang pagpambog mi anday sayod! Indi gata-wanan mi tang ag-
ganingen natetenged ong pampalsa ta tinapay? Ong ge-ley lamang ang
pampalsa, pambael tang bilog ang minasa. 7 Animan i-lek mi tang
pampalsa ang asia, ang yay ang dating ogali ming mapinagtalaken, agod
magimong limpio amo, pario tang ba-long minasang arina ang anday
pampalsa na. Ong kamatodan, linimpio amo ra ka kaman tang Dios
tenged si Cristo sinagda ra para ong yaten, pario ong tatang karnirong
igsaragda ong pista tang mga Judio ang agganingen Pagta-lib tang
Anghil.* 8 Animan magsilibra ita tang pistang asi, ig mamangan tang
tinapay ang anday pampalsa na, ang maliag yaning bo-wanan ta ra tang
dating mga ogali ta ang malalain ig malalaway, agod mangaboi ita ang
limpio ig andang pisan ay tagel ang malain.
9 Ong yen ang na-kaw ang solat, minaningo ka kaman ang indi amo
magigtabid ong mga pangombabay obin pangonlali. 10 Ang maliagong
yaning ta si belag tang mga taw ang indi pa gailala ong Dios mga tanira
pamagboat ta maning ta si, obin mga tanira takaban ig takawan, obin
pamagto ong mga dios-diosan. Tenged mga palawid amo ong nira,
kaministiran ang bo-wanan mi ra enged tang kalibotan ang na! 11 Ang
agganingeno yay asing mga taw ang ganing tanira mga logod ta ong
Gino piro pangombabay pa, pagto ong mga dios-diosan, pagpakalain
ong doma, pagpabaleng, mga takaban ig takawan. Indi amo dapat
magigtabid ong nira maski ong pamangan lamang.
12-13 Tenged onopay labet ta ong pagosgar ong mga taw ang indi
pamagto ong Gino? Ang Dios tang bala ong nira. Piro dapat ka kaman
ang magosgar ita mga ang pagkatalak tata ong mga pamagto. Tenged na-
tang ong Kasolatan, “Ang mapinagtalaken palinen mi ong pagtarabidan
mi!”†

6

Mga pamagdirimandan tang mga ana tang Dios

1 Mandian pabetang ta, ang tata ong nindio may riklamo na kontra
ong logod na ong Gino. Makaeyak ka mga e-lan na ong mga osgadong
indi pagto ong Gino. Dapat din e-lan na ra lamang ong mga karomanan
nang sinakepan tang Dios. 2 Indi amo gatako? Ong oring kaldaw, ita
mismong mga sinakepan tang Dios tang mamagosgar ong bilog ang
kalibotan. Mga maning don, indi bato mapagampangan mi tang mga

* **5:7** 5:7 Ang “Pista tang Pagta-lib tang Anghil” agsilibraen tang mga Judio sigon ong mabasa ta ong Exodo 12:1-51. Telekan ka ong Bokabolario. † **5:12-13** 5:13 Deuteronomio 17:7

kaso-kaso ming asia? 3 Indi amo gatako? Ong mga anghil mismo ita tang
magosgar. Monora enged ang indi maosgaran mi tang mga bagay ong
kaboi ta tarin? 4 Animan mga may kaso mi ong tata may tata, angay
e-lan mi pa ong mga taw ang indi aggilalaen ong mga pamagto ong
ni Cristo? 5 Makaeyak! Monora? Anda enged atan ong nindio maski
tambilog lamang ang matako ig mapagariglo tang agpagsoayan ming
mamaglogod? 6 Monorang pamagdimandan amo, logod kontra logod,
ig don pa mismo ong mga taw ang indi pamagto ong Dios!
7 Ang mismong pagdirimandan ming asia pagpaita ang nadeg amo
ra ta malain. Mo-ya pa, agoantaen mi ra lamang ang boatan amo ta
anday sayod, ig pabayan da lamang tang pamagdaya ong nindio. 8 Ang
problima lamang, yamo pa tang pamandaya ig pamagboat ta malain,
ig logod kontra ong logod! 9 Indi amo gatako? Ang taw ang pagboat ta
malain indi ma-pen ong inadian tang Dios. Animan indi lokon mi tang
sadili mi! Tenged indi enged ma-pen ong inadian tang Dios tang mga
pangombabay obin pangonlali, ang mga pamagto ong mga dios-diosan,
asta ang mga pagigkayam-kayam ong kapario nirang mga lali. 10 Indi ka
ma-pen tang mga takawan, mga takaban, mga manigpabaleng, ang mga
pamagpakalain ong masig ka taw nira, obin ang mga dayador. 11 Maning
atan tang doma ong nindio asing tokaw. Piro mandian limpio amo ra
ong mga talak mi, ig bindoat amo rang mga sagradong sinakepan tang
Dios. Rinisibi amo ra bilang mato-lid da tenged ong bindoat ni Ginong
Jesu-Cristo ig ong tabang tang Ispirito tang yaten ang Dios.

Ang sinangoni mi timplo tang Dios

12 Itaben may maganing ang, “Librio ang magboat ta maski onopang
bagayay.” Matod kaman sia, piro belag ta tanan ang bagay tang para ong
ikakao-ya ta. Poidi kang maningo, “Librio ang magboat ta maski onopa.”
Piro indi papaggaemeno tang sadilio ong maski onopang bagayay.
13 Itaben may magpapilosopo pa ang maning, “Ang pamangan bindoat
para ong sian, ig ang sian para ong pamangan.” Matod. Piro komabot
tang kaldaw nga ang sian ig ang pamangan pariong lipaten tang Dios.
Ang sinangoni ta indi bindoat agod gamiten ong pangombabay obin
pangonlali, kondi sindol ong yaten agod mapagsirbi ita ong Gino. Ig ang
Gino yay ang paggaem ong sinangoni ta. 14 Tenged ong oring kaldaw
boien tang Dios tang mga narin sigon ong gaem na, pario tang pagboi
na ong yaten ang Ginong Jesus.
15 Gata-wanan mi, gasakepan ita tang sinangoni ni Cristo. Mandian
onopa? Komiten ta pa tang sinangoni ta ang gasakepan ni Cristo agod
ya-pen ta ong tatang pagbaligia tang sadili na? Indi poidi! 16 Indi
amo gatako? Ong pagboat ta maning atan, tanirang doroa pagimong
tanga sinangonian da lamang. Pario tang na-tang ong Kasolatan, “ig
magimong tata ra lamang tanira.”* 17 Piro mga na-pen ita ra ong Ginong
Jesu-Cristo, maliag yaning ita may si Cristo ay nagimong tanga ispiritoan
da lamang.
18 Animan palawid amo ong pagpangombabay. Tenged ang tanan ang
domang klasi ta talak ang agboaten ta taw, midio kaman ong loa lamang
gainabo. Piro ang pangombabay obin pangonlali, panlangga ong sadili
na mismo. 19 Indi amo gatako? Ang sinangoni mi timplong aggistaran

* **6:16** 6:16 Genesis 2:24

tang Ispirito Santong sindol tang Dios ong nindio. Belag ta nindio tang
mga sinangoni mi, kondi ong Dios da. 20 Mal tang binayad na agod
magimo among nandia. Animan gamiten mi tang sinangoni mi agod
mas dayawen tanandia.

7

Natetenged ong pagparangatawaen

1 Mga natetenged ong mga bagay ang sinolat mi ong yen, nani tang
masabato. Mo-ya ka ang indi ra mangatawa. 2 Piro tenged dorong
pagpangombabay, mas mo-ya pa ang mangatawa ig magpakatawa amo
ra lamang agod ang kada tata may sadili nirang kakatawan. 3 Ig ong
mga magkatawa, ang lali dapat boaten na tang obligasion na ong babay,
ig ang babay oldan na ka tang lali tang kaministiran na. 4 Tenged ang
sinangoni tang katawang babay, belag da tang babay ang paggaem atan
kondi ang lali. Ig maning ka ta si, ang sinangoni tang katawang lali,
belag da tang lali tang paggaem atan kondi ang babay. 5 Animan indi
pangindian mi tang tata may tata, poira lamang ang namagampang
among doroa ang indi amo kang lagi mamaglengetan ong teled ta tatang
timpo agod may oras mi ka ong pagpangadi. Piro pagatapos, mamaga-
pen amo si. Itaben ong kaboayan indi ra mawidan mi tang sadili mi, ig
dayon among panolayan ni Satanas.

6 Ang laygayong asia belag ta tobol, kondi ge-ley lamang ang pasonaid
ong pagkabetang mi. 7 Masinlo ka rin mga yamong tanan pario ong yen.*
Piro belag ita ta parario tenged sari-sari tang mga abilidad ang agto-dol
ong yaten tang Dios.

8 Mandian narin tang maningo ong nindiong anday kakatawan mi asta
ong nindiong mga babay ang balo: Mo-ya pa, magpadayon among anday
katawa mi pario ong yen. 9 Piro mga indi ra mawidan mi tang mga sadili
mi, mangatawa obin magpakatawa amo ra lamang. Tenged mas mo-ya
pa si imbis ang magkatalak amo ong mga belag ta kakatawan mi.

10 Mandian mga ong mga may katawa nira, narin tang agtotobol tang
Gino, belag ta yo: Indi magigbelag tang babay ong katawa na. 11 Piro mga
magigbelag pa enged tanandia, magpadayon da lamang tanandiang
anday katawa na, obin magigbalik si ong katawa na. Ig indi ka poiding
belagan tang lali tang katawa na.

12 Mga natetenged pa ong doma, na tang maliagong yaning ong nira.
Na ong yen lamang nagalin ig belag ta ong Dios. Mga may lali atan ang
logod ta ong ni Cristo, ig ang katawa na indi pagto ong Gino, mga ang
katawa na galiliag ang magpadayon ang aroman na, dapat indi belagan
na. 13 Ig mga may babay ka atan ang logod ta ang may katawang indi
pagto ong Gino, piro galiliag pa ka enged tang lali ang magiga-pen ong
nandia, indi dapat magigbelag tang babay. 14 Tenged ang katawang indi
pagto ong Gino magang agpalbag da ka para ong Dios, tenged ong pagto
tang katawa na. Narin matod ong lali pario ka ong babay. Mga belag
ta maning ta na, asta ang mga ana nira indi ra ka marisibi tang Dios.
Piro ang kamatodan, garisibi na tanira. 15 Piro mga galiliag pa enged
ang magigbelag tang katawang indi pagto, pabayan mi. Libri ra tanirang
magigbelag, tenged ginoyan ita tang Dios ang mangaboi ita ang anday

* **7:7** 7:7 Si Pablo sindolan tang Dios ta abilidad ang makontinto tanandia, maski anday katawa na. Mabasa ta ong 1 Cor 7:8 ang tanandia anday katawa na.

golo. 16 Sinopa lamay gatako? Babay man obin lali, indi masigoro mi
mga yamo tang gamiten tang Dios agod malibri na tang mga kakatawan
mi.

Magpadayon amo ong pagkabetang mi

17 Ang kada tata dapat mangaboi sigon ong pagkabetang ang sindol
tang Dios ong nandia, ig magpadayon ong pagkabetang na asing tanan-
dia ginoyan na. Yay na tang agtotoldoko ong mga pamagto ong ni Cristo
ong tanan ang logar. 18 Alimbawa, mga may laling natorian da ba-lo
tanandia nagto ong Gino, pabayan da lamang tanandia ang maning ta
sia. Ig mga may atan kang indi natorian ba-lo nagto ong Gino, belag
da ka ta kaministiran ang magpatori pa tanandia. 19 Tenged belag ta
importanti mga natorian obin anda.† Ang importanti lamang ay ang
pagtoman tang mga tobol tang Dios. 20 Animan magpadayon tang kada
tata sigon ong pagkabetang na asing tanandia ginoyan tang Dios. 21 Mga
yawa torobolon ta doma ba-loa nagto ong Gino, sigi lamang. Piro mga
may tsansa mong malibri ong pagimong torobolon, boaten mo. 22 Ang
tatang torobolon ang ginoyan da tang Gino, libri ra ong gaem tang
kasalanan. Maning ka ta si, ang taw ang libri ang ginoyan da ni Cristo,
nagimong torobolon na ra. 23 Mal tang binayad tang Dios agod magimo
among nandia, animan magsirbi amo ra ong Dios, belag ta ong taw
lamang. 24 Mga logodo, mga onopay pagkabetang mi asing ginoyan amo
tang Dios, magpadayon amo lamang atan ang aroman na.

Natetenged ong anday katawa nira ig ong mga babay ang balo

25 Mga natetenged ong mga anday katawa nira, anday ma-dolong tobol
ang nagalin ong Gino. Piro ong kate-bek tang Gino bilang taw ang
nagimong mataligan da, narin tang maningo.
26 Mga ong yen, tenged ong mga kaliwagan ang agtalongaen ta man-
dian, mo-ya pang magpadayon ita kang lagi ong yaten ang pagkabetang.
27 May katawa mo ra? Indi belagan mo. Anda pay katawa mo? India
ra magdilem ta katawa mo. 28 Piro mga yawa mangatawa ka enged,
india ka pagkatalak. Ig mga ang tatang soltiras magpakatawa, indi ka
tanandia pagkatalak. Kaso lamang, ang magkatawa magkatinir ta mga
problima ong kaboi nira tarin ong ta-paw tang kalibotan, ig galiliago rin
ang indi mapasaran mi tang mga kaliwagan ang maning atan.
29 Narin tang maliagong yaning, mga logod--dipot da lamang tang
timpo para magsirbi ong Gino. Animan impisa mandian, ang mga may
katawa dapat mangaboi ang midio anday katawa nira ang agtokawen
nira. 30 Ang mga pamagsinti, mangaboi ang midio anday kaso tang kasis-
intiren nira. Ig ang mga gangalipay, maning ka ta si ong kalipayan nira.
Ang mga pamamakal, dapat mangaboi ang midio anda ray barakalen
nira ang irintindien pa nira. 31 Ig ang mga pamagpakinabang tang
mga bagay tarin ong kalibotan, indi dapat oldan ta importansia tang
mga bagay ang asia. Tenged ang tanan ang bagay tarin ong kalibotan
mangalipat lamang.
32 Galiliago rin ang indi amo malibeg ong mga irintindien tarin ong
kalibotan. Ang laling anday katawa na pagdemdem tang boroaten tang
Gino ig mga monopa tanandia mapagtorol ta kalipayan ong nandia.

† **7:19** 7:19 Ang kaogalian tang mga Judio ay patorian tang mga ana nirang lali bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios ig mga manigtoman tang Katobolan. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Pagtori.”

33 Piro ang laling may katawa na pagdemdem ang pirmi tang mga bagay
tarin ong kalibotan ig mga monopa tanandia mapagtorol ta kalipayan
ong katawa na. 34 Yay na tang dailan ang pirming pagdoadoa tang isip
na. Ig maning ka ta sia tang mga soltiras obin ang mga babay ang
anday katawa na. Ang babay ang anday katawa na, anday domang ag-
gintindien na kondi ang pagsirbi na ong Gino, tenged galiliag tanandiang
bogos ang magbolontad tang sadili na ong pagsirbi ong Gino. Piro ang
babay ang may katawa na pagdemdem ang pirmi tang mga bagay tarin
ong kalibotan ig mga monopa tanandia mapagtorol ta kalipayan ong
katawa na.
35 Agganingo narin ong nindio para lamang ong ikakao-ya mi. Indi
amo ka agbawalen ta ang mangatawa, kondi galiliago lamang ang
tabangan amo yen agod maosay tang pangaboi mi ig anday magsamber
ong pagsirbi mi ong Gino.
36 Mandian, natetenged ong magnobio--mga ong isip tang lali belag ta
tama tang agboaten na ong nobia na, ig indi ra mawidan na tang sadili
na, ig ong isip na dapat magpakasal da tanira, mo-ya pa magpakasal
da lamang. Belag sia ta talak. 37 Piro mga disidido tang laling indi
katawaen na tang nobia na ig mga para ong nandia belag ta kaministiran
ang mangatawa tenged gawidan na pa ka tang sadili na, mo-ya ka tang
agboaten na. 38 Animan mo-ya tang agboaten tang pangatawa ong nobia
na, piro mas mo-ya pa enged tang indi pangatawa.
39 Ang babay gabe-ket ong katawa na mintras gaboi tang katawa na.
Piro mga patay da tang katawa na, poidi si tanandiang magpakatawa,
basta ong tatang laling pagosoy ong Gino. 40 Piro midio mas mambeng
tanandia mga indi ra magpakatawa. Narin ong yen ka lamang. Piro
pagparetong ang Ispirito Santo pagtoldok ka ong yen.

8

Natetenged ong mga pamangan ang binolontad ong mga dios-diosan

1 Mandian, isayodo tang natetenged ong mga pamangan ang binolon-
tad ong mga dios-diosan.
Pario tang inaning mi, “Itang tanan, may kinata-wanan ta.” Ang prob-
lima lamang, mga panalig ita ong sadiling kinata-wanan ta, magpalawig
ita lamang tang mga sadili ta. Piro paggegma tang kaministiran agod
magpabaked ita ong tata may tata. 2 Ang taw ang ganing may kinata-
wanan na, korang pa ka enged tang gata-wanan na. 3 Piro gailala tang
Dios tang mga taw ang pamaggegma ong nandia.
4 Animan balikan ta tang natetenged ong pamangan ang binolontad
ong mga dios-diosan. Panganen ta bato obin indi? Gata-wanan ta ra ang
“Anday onopa tang mga dios-diosan” ig “Tambilog ang enged lamang
tang Dios.” 5 Matod ang may agganingen ang mga dios ong langit asta
ong tanek, ig doro tang agganingen “mga dios” ig “mga gino.” 6 Piro
ong yaten, tambilog lamang tang Dios, ang yay ang yaten ang Tatay ang
nagboat tang tanan ang bagay. Gaboi ita para ong nandia. Ig tambilog
enged lamang tang Gino ta, ang anday doma kondi si Jesu-Cristo. Tenged
ong nandia naboat tang tanan ang bagay, ig tanandia tang pagtorol ta
kaboi ong yaten mandian.
7 Piro may mga logod ta atan ang indi pa gangatako tang kamatodan
ang na. Ig tenged pamagto tanira tanopa sia ong mga dios-diosan, yay sia

ang asta mandian mga tanira mamangan ta karning binolontad ong mga
dios-diosan, ong kaisip nira midio agtowan pa ka enged nira tang mga
dios-diosan ang asi. Animan tenged pamangontra tanira ong konsinsia
nira, panlobay da tang nem nira ong isip nirang pagkatalak tanira. 8 Ong
kamatodan, belag ta natetenged ong pamangan ang risibien ita tang Dios
obin indi. Indi ita maonopa mga indi ita mamangan ta tatang bagay, ig
anda kay pakinabang na maski mamangan ita.
9 Piro magandam amo! Maski libri among mamangan ta maski onopa,
itaben sia yay ang magimong magikanan ang magkatalak tang mga
logod ang korang pa tang pagto nira.
10 Alimbawa lamang, yamong may kinata-wanan mi ong mga bagay
ang na, pamagsaro among pamangan ong simban tang mga dios-diosan,
ig itaen amo tang tatang logod ang malobay pa tang pagto na. Ang
mainabo don, gata-wanan mi ra ka. Mamoirsa tang nem tang logod
ming asi agod mamangan ka tanandia tang binolontad ong mga dios-
diosan, maski ong pabetang na sia talak. 11 Maliag yaning, ang "kinata-
wanan" mi, yay ang nanlangga ong taw ang asiang malobay tang pagto
na. Tatang logod mi pa, ig si Cristo mismo napatay agod malibri
tanandia. 12 Mandian, mga pagkatalak amo ta maning atan ong logod
ming malobay pa ong pagto na ig agpasitan mi tang nem na, maliag
yaning pagkatalak amo ra ka ong ni Cristo. 13 Animan mga ang karn-
ing binolontad ong dios-diosan ang agpanganeno yay ang magimong
magikanan ang magkatalak tang logodo, indio ra lamang mamangan ta
sia asta ong tanopa, agod indi magkatalak tang logodo tenged ong yen.

9

Indi aggamiten ni Pablo tang mga kato-lidan na bilang apostolis

1 Gata-wanan ming yo librio, ig tatang apostolis pa. Napaita ong yen
si Jesus ang yaten ang Gino, ig yamo mismo tang borak tang yen ang
pagpangabedlay para ong nandia. 2 Maski indio ilalaen tang doma ang
yo apostolis, yamo atan ong Corinto dapat lamang mangilala ong yen.
Yamo mismo tang ibidinsia ang pagsirbio ong Gino bilang apostolis.
3 Maning ta na tang sabato ong mga taw atan ang pamagosisa ong
yen. 4 Gata-wanan tang tanan ang yaming mga apostolis may kato-lidan
amen ang mama-dol ta pamangan amen ong mga taw ang agtoldokan
amen. 5 May kato-lidan ka tang mga apostolis ang magekel ong biahi
tang kakatawan amen ang pamagto ka, pario tang agboaten ni Pedro
ig ang domang mga apostolis, asta ang mga logod tang Gino. 6 Onopa?
Yami lamang bato ni Bernabe tang kaministiran ang mandilem para ong
pangaboian amen? 7 Anday sondalong pagsoildo ong sadili na! Sinopa
tang manigkoma ang indi gakinabang ong lindoak na? Sinopa tang
manigbadbad ang pagsagod ta karniro ig indi gakinabang tang gatas na?
8 Ang agsambitenong na belag lamang ta sigon ong agboaten tang mga
taw, tenged ya kay narin tang agtotoldok tang Katobolan. 9 Nasolat
mismo ong Katobolan ni Moises, "Indi be-ketan tang anga tang baka
ang aggamiten ong panggiek."* Mane-mao, baka lamang bato tang
aggisipen tang Dios ong binitala nang asi? 10 Belag, asta itang taw tang

* **9:9** 9:9 Deuteronomio 25:4. Maliag yaning, dapat mate-bek tang may baka, ig indi be-ketan tang anga na agod ang baka mapamangan ta ge-ley mintras pagobra.

agganingen na, animan nasolat sia para ka ong ikakao-ya ta. Tenged
ang taw ang pagarado ig pangayeg panalig ang may parti na ong pa-
bat. 11 Nagloak ami ong nindio ta mga grasiang ispiritoal. Animan bagay
enged lamang ang magpakinabang ami magalin ong nindio tang mga
bagay ang kaministiran amen ong kaldaw-kaldaw. 12 Mga ang domang
manigtoldok may aggelaten nira magalin ong nindio, mas labi ra enged
yami.

Piro maski may kato-lidan amen ang mama-dol ong nindio, indi
enged bindoat amen. Inagoanta amen da lamang tang tanan agod
anday magsamber ong mga taw ong pagrisibi nira tang Mo-yang Balita
natetenged ong ni Cristo. 13 Balampa gata-wanan mi ka, ang mga
pamagsirbi ong Timplo, don ka pamangomit tang pamangan nira. Ig ang
mga pamagsirbi ong altar pamangomit ka tang parti nira ong mga bagay
ang agbobolontad ong altar. 14 Pario ka ta si, sinobol tang Gino nga ang
mga taw ang agpatakon tang Mo-yang Balita dapat magtorol ong mga
pamagpatako ong nira agod maboi ka tanira.

15 Piro yo, indio naggamit maski tambilog ong mga kato-lidan ang asia.
Ig indio ka pagsolat para gamiteno ra si. Mo-ya pang mapatayo, ayaw
lamang komiten ong yen tang maski sinopa tang agpambogong indio
pama-dol. 16 Indi agpambogo tang yen ang pagpatako tang Mo-yang
Balita tenged na yay ang obligasiono ig indi maimo ang indi boateno.
Yo, kailō ka, mga indi boateno. 17 Mga nagtoldoko ig yo rin tang namilik
tang obrang asia, poiding magelato ta sol. Piro ang matod, agtomaneno
lamang tang boroaten ang sinalig tang Dios ong yen. 18 Onopa mandian
tang balet ang marisibio? Ang agbibilango ang balet anday doma kondi
galipayo ang indio pagpabayad ong yen ang pagpatako tang Mo-yang
Balita, maski matod ang poidiong magpabayad ong pangabedlayo para
ong Mo-yang Balita.

19 Yo librio, ig indio agtobol-tobolon tang maski sinopa. Piro midio
pagpatobol-tobolo ra ka ong tanan ang taw agod mas yadi pa enged tang
maekelano ang magto ong ni Cristo. 20 Yay na ang yo, mga aromano tang
mga Judio, pangaboio pario ong mga Judio agod maekelano tanirang
mamagto ong ni Cristo. Animan maski belago ra ta sakep tang Katobolan
ang inintriga ni Moises ong mga Judio, agtomaneno si agod maekelano
tanira ong yaten ang pagto. 21 Maning ka atan tang agboateno mga ka-
peno tang mga belag ta Judio. Indi ra agtomaneno tang Katobolan ang
para ong mga Judio, kondi pangaboio pario tang mga belag ta Judio
agod mamagto ka tanira ong ni Ginong Jesus. Narin belag ta maliag
yaning ang indi agtomaneno tang tobol tang Dios, tenged agtomanenong
enged tang mga tobol ni Cristo. 22 Pagigbagayo ong mga malobay pa tang
pagto nira agod matabangano ka tanira. Yay sia animan pagprosigirong
magigbagayo ong tanan ang taw, agod balampa malibrio pa tang doma
ong maski onopang midiosay. 23 Ang tanan ang asia agboateno agod
mas mabantog pa enged tang Mo-yang Balita. Tenged yo galiliago kang
magigelay ong mga grasiang ekel na.

24 Gata-wanan mi, mga ipabetang ta ong tatang karira, doro tang pa-
magsinikad, piro tambilog ka enged lamang tang marisibi tang primio.
Animan paneman mi tang sikad mi agod marisibi amo ta primio. 25 Ang
tanan ang manigkayam, agdisiplinaen nira ta mo-ya tang mga sadili nira
agod marisibi tanira ta tatang primio ang madali ka lamang malangga.

Piro itang mga pamagto, pamagprosigir ita agod marisibi ita ta tatang
primiong indi enged magkopas asta ong tanopa. 26 Animan yo, midio
diritso enged tang sikado paning ong tarampetan. Ig mga ong boksingiro
pa, indio ka panontok ong mageyep. 27 Aggawidano ig agdisiplinaeno ta
mo-ya tang sadilio. Itaben pagataposo ang mapagpatako tang Mo-yang
Balita ong doma, yo pa tang indi maprimioan.

10

Pandam ang natetenged ong mga dios-diosan

1 Mga logod, dapat demdemen mi tang nainabo ong mga kamepet-
mepetan ta ang namagtabid ong ni Moises asing tokaw. Tanirang tanan
inantabayan tang onom ang pinatabid tang Dios ong nira, ig tanirang
tanan namagpanaw ong ka-ngan tang talsing aggoyan ta "Masinggi" ig
namansila-ted don.*
2 Ong onom ang asi ig ong talsi, midio nangaboniagan tanirang
tanan bilang mga sinagpan ni Moises. 3 Tanirang tanan namangan
ta tata lamang pamangan ang nagalin ong Dios. 4 Ig tanirang tanan
namanginem ka tang wing nagalin ong bato ang pina-bod tang Dios. Ig
ang batong asi tatang simbolo tang matod ang Bato ang nagaroman ig
nagsoporta ong nira, anday doma kondi si Cristo mismo.† 5 Piro indi
nalipay tang Dios ong karakelan ong nira. Animan ang mga sinangoni
nirang patay naglinget da lamang don ong logar ang anday gistar ang
taw.
6 Mandian, ang mga nainabo ong nira nagtorol ta adal ong yaten
agod indi ita maliliag ang magboat ta malain, pario tang bindoat nira.
7 Indi amo mamagto ong dios-diosan, pario tang bindoat tang doma ong
nira. Ang bindoat nira na-tang ong Kasolatan ang ganing, "Ang mga
taw namagkombida, namagirineman, ig namagboat ta malalaway ang
kalipayan."‡ 8 Ig indi ita enged mangombabay obin mangonlali, pario
tang bindoat tang doma ong nira. Animan sinilotan tanira tang Dios ig
doroang polok may tolong ribong taw tang nangapatay ong tang kaldaw
lamang.§ 9 Ig indi sobokan ta tang Dios pario tang bindoat tang doma ong
nira. Yay sia ang inalat tanira ta mga ma-kal ig nangapatay.* 10 Indi ita ka
magriklamo ang pirmi pario tang bindoat tang doma ong nira. Tenged
yay sia ang sinobol ong nira tang Dios tang anghil ang manigpatay agod
pamatayen tanira.†
11 Ang tanan ang nang nainabo ong mga Israelita pagsirbing alim-
bawa, ig sinolat agod magimong pandam ong yaten ang gangaboi man-
dian ong mga timpong alenget dang matapos tang kalibotan.
12 Animan, mga ganing among mabaked da tang pagto mi, magandam
amo. Itaben magkatalak amo pa. 13 Anday pagsobok ang gapasaran mi
ang indi kakabot ong tanan ang taw. Piro mataligan ta tang Dios ong mga
pangako na ang indi amo sobokan ang sobra pa ong poirsa mi. Piro mga
komabot tang pagsobok, magboat ka tanandia ta midios agod malibri
amo, ig indi amo madeg tang tokso.

---

* **10:1** 10:1 Ang istoriang na natetenged ong pagated tang Dios ong mga Israelita ig ong pagbelak na tang talsi mabasa ta ong Exodo 13:17-14:31. † **10:4** 10:4 Ang istoriang na natetenged ong pinapan ig pinainem tang Dios ong nira mabasa ta ong Exodo 16:1-17:7. ‡ **10:7** 10:7 Exodo 32:6 § **10:8** 10:8 Bilang 25:1-18 * **10:9** 10:9 Bilang 21:5-6 † **10:10** 10:10 Bilang 16:41-49

14 Animan, mga agmaleno, palawid amo ong mga dios-diosan. 15 Narin
tang maningo ong nindio mandian, bilang mga matatako. Pagisip-isipan
mi lamang tang agganingong na. 16 Mga itang pamagto pamagsirimet-
simet agod demdemen tang kamatayen ni Cristo, may agginemen ta ang
agpasalamatan ta ong Dios. Asia maliag yaning aggaloyan ita tenged
ong dogong pinatorok ni Cristo. Ig ang tinapay ang agparti-partien ta
ig agpanganen pagpaita ang ka-pen itang tanan ong sinangoni na. 17 Ig
maski yadi ita, tanga sinangonian ita lamang, tenged tanga tinapayan
lamang tang aggelay-elayen ta.
18 Isipen mi tang mga Israelita. Pamamangan tanira tang agbobolon-
tad ong altar tang Dios ig don pamagpaita ang tanira ka-pen ong mga
pamagto ong Dios. 19 Mandian onopay maliagong yaning? May kointa
na ka bato tang mga dios-diosan ig ang pamangan ang agbobolontad
ong nira? 20 Anda enged! Ang maliagong yaning, ang mga bolontad
tang mga taw ang indi gailala ong Dios, indi agbobolontad nira ong Dios,
kondi ong mga dimonio ra! Ig indio maliag ang magiga-pen amo ong
mga dimonio! 21 Indi poiding manginem amo ong kopa tang Gino oman
manginem ta binolontad ong mga dimonio. Indi ka poiding mamangan
bilang sinagpan tang Gino ig magigsaro pa ong binolontad ong mga
dimonio. 22 Onopa? Galiliag itang mangimon tang Gino? Makagagaem
ita bato ang sobra pa ong nandia?
23 Itaben may maganing, “Libri itang magboat ta maski onopang
bagayay!” Piro belag ta tanan ang bagay tang para ong ikakao-ya ta.
Maski maning ita kaman ang “Libri itang magboat ta maski onopang
bagayay!” Piro belag ta tanan tang mapakinabangan ta agod mag-
pabaked tang pagto tang tata may tata. 24 Dapat belag tang ikakao-ya
mi tang intindien mi, kondi ang ikakao-ya tang doma.
25 Mandian mga natetenged ong karni, libri among mamangan ta
maski onopay agpabakal ong palingki. Indi amo ra mane-ma te-ma
mga asia nabolontad ong mga dios-diosan agod indi golon tang isip mi.
26 Tenged na-tang ong Kasolatan, “Ang kalibotan ig ang tanan tarin, ang
Gino tang may nandia ta na.”‡
27 Pabetang ta, may tatang taw ang indi pagto ong Gino ig inimbitar
amo nandia ang mamangan ong nira. Paning amo lamang, mga galiliag
amo, ig panganen mi tang maski onopay agsisirbi nira ong nindio. Indi
amo ra mane-ma te-ma mga asi binolontad ong dios-diosan obin anda,
agod indi golon tang isip mi. 28 Piro mga may maganing ong nindio
ang binolontad ong dios-diosan tang pamangan ang asi, maski indi ra
lamang panganen mi. Maning ta sia tang boaten mi agod anday goloan
ta isip. 29 Ang isip ang agganingeno yay ang isip tang taw ang asi, ig belag
tang isip mi.
Mandian itaben maning amo, “Angay awidano tang sadilio para
lamang indi golon tang isip ta doma? 30 Mga pagpasalamato ong Dios
mintras pamangano, angay pakalaineno pa tenged ong pamangan ang
agpasalamatano?”
31 Narin tang sabato ong nindio: Maski onopay boaten mi, mamangan
amo man obin manginem, boaten mi tang tanan agod mas dayawen tang
Dios. 32 Indi amo enged magboat ta maski onopa ang mapagpatalak ong
mga Judio obin ong mga belag ta Judio, obin ong aroman ming pamagto

‡ **10:26** 10:26 Salmo 24:1; 50:12

ong Dios. 33 Pario yo, pirmiong pagprosigir ang malipay tang tanan
ang taw ong tanan ang agboateno. Belag tang sadiling ikakao-yao tang
agpalabieno, kondi ang ikakao-ya tang doma, agod malibri tanira ong
silot tang Dios.

11

1 Animan patoladano nindio, pario yo ang pagpatolado ong ni Cristo.

Ang masinlong ogali mga pagsirimet-simet tang mga pamagto

2 Agdayawen amo yen tenged agdemdemen mi tang tanan ang bindoat
ig sinoldoko, ig agtomanen mi tang pinakaboto ong nindio. 3 Piro may
galiliagano pang maintindian mi. Si Cristo tang pangolokolo ong kada
lali, ig ang lali yay ang pangolokolo ong katawa na, ig ang Dios ya kay
ang pangolokolo ong ni Cristo. 4 Animan ong pagsirimeten mi, mga ang
tatang lali pangadi obin pagpakabot tang bitala tang Dios ang pagkopot
tang kolo na, pagtorol ta kaeyakan ong ni Cristo ang pangolokolo ong
nandia. 5 Ig mga ang babay pangadi obin pagpakabot tang bitala tang
Dios ang anday dapa tang kolo na, pagtorol tanandia ta kaeyakan ong
katawa nang pangolokolo ong nandia, ig pario ra lamang tanandia ong
babay ang nagpakalbo tang boa na. 6 Ig ang babay ang indi pagdapa tang
boa na, mo-ya pang magpabolog da lamang tanandia. Piro makaeyak
mga ang babay magpabolog obin magpakalbo tang boa na. Animan
dapat kopotan na tang kolo na. 7 Mandian ang lali indi dapat magkopot
tang kolo na, tenged tanandia tang pagpaita tang gaem ig podir tang
Dios. Piro ang babay pagpaita tang podir tang lali. 8 Tenged ang lali
indi bindoat tang Dios ang nagalin ong babay, kondi ang babay yay ang
bindoat na nagalin ong lali. 9 Indi bindoat tang lali para ong babay,
kondi ang babay yay ang bindoat para ong lali. 10 Animan ang babay
kaministiran ang magkopot tang kolo na agod maski ang mga anghil
mangatako ang pagpasakep tanandia ong katawa na. 11 Piro demdemen
ta ka, bilang mga na-pen da ong Gino, ang babay kaministiran na tang
lali pario tang lali kaministiran na tang babay. 12 Mga nagalin man tang
babay ong lali, ang lali mandian tang pagalin ong babay. Ig ang tanan
pagalin ong Dios.

13 Yamo tang magdisision. Tama bato ong babay ang itaen ang pangadi
ang anday kopot tang kolo na? 14 Gata-wanan mi ra ka, natoral lamang
ang dipot tang boa tang lali, tenged makaeyak mga maboat. Kaman?
15 Piro ang maboat ang boa yay ang pagtorol ta dengeg ong babay.
Tenged sindolan da tanandia tang Dios ta maboat ang boa agod may
kopot dang lagi tang kolo na. 16 Piro mga may galiliag ang magigdisko-
sion pa atan natetenged ong bagay ang na, anday domang maningo
kondi narin lamang: Maning enged lamang ta sia tang kaogalian amen,
asta ang tanan ang pamagto ong Dios ong tanan ang logar.

Ang sagradong panapon

17 Mga natetenged ong yaningo mandian, indi amo madayaw ta.
Tenged ang pagsirimet-simet mi, indi pagtorol ong nindio ta kao-yan
kondi kalainan. 18 Tenged nabalitano ang kada magsirimet-simet amo
bilang mga pamagto, indi amo mamagoroyonan ig pamagbelag-belag
amo. Ig pagpareto ang itaben may kamatodan ta sia. 19 Bagay lamang sia
ang pamagbelag-belagan amo agod itaen ta mo-ya mga sinopa enged ong

nindio tang matod ang pamagto. 20 Ong pagsirimet-simet ming maning
atan belag tang panapon tang Gino tang agsilibraen mi. 21 Tenged ang
kada tata ong nindio ono aporadong mamangan tang balon na, mintras
ang doma ono letem pa ig ang doma baleng da! 22 Angay indi amo kang
lagi mamangan ig manginem ong sadiling pamalay-balay mi? Midio
agdegdegen mi tang mga pamagto ong Dios ig agpaeyaken mi tang mga
malilised! Onoray maningo mandian? Dayawen amo bato yen? Indi!
Indi enged maboato.

23 Narin tang sinoldok ong yen tang Gino ig sinoldoko ka ong nindio:
Ang labing asing si Ginong Jesus tinraidor ni Judas, namisik tanandia ta
tinapay, 24 nagpasalamat tanandia ig pinisi-pisi na ang ganing, "Na tang
yen ang sinangoni ang agbobolontad para ong nindio. Boaten mi narin
bilang pagdemdem ong yen." 25 Pagatapos nirang nanapon, maning ka
ta si tang bindoat na ong bino. Bindiotan na tang kopa ig minaning, "Na
tang ba-long inigoan tang Dios para ong nindio, ang agpabakeden tang
yen ang dogo. Kada manginem amo tang binong na, boaten mi bilang
pagdemdem ong yen." 26 Animan, kada mamangan amo tang tinapay
ang na ig manginem ong kopang na, agpatako mi tang natetenged ong
kamatayen tang Gino asta tanandia magbalik ang moman.

27 Piro ang maski sinopay mamangan tang tinapay ang na ig
manginem ong kopa tang Gino, ig ong pagboat na ta na korang tang
galang na, pagkatalak tanandia ong sinangoni ig dogo tang Gino.
28 Animan, dapat osisaen kang lagi tang taw tang sadili na ba-lo tanandia
mamangan tang tinapay ig manginem ong kopa. 29 Tenged mga ma-
pen tanandiang mamangan ig manginem ig indi agdemdemen na tang
sinangoni tang Gino, pagtorol lamang tanandia ta silot ong sadiling
sinangoni na. 30 Yay sia animan dorong malolobay ong nindio ig pam-
agmasit pa. Ig ang doma nangapatay da. 31 Piro mga osisaen ta kang lagi
tang sadili ta, indi ita silotan tang Dios. 32 Piro maski silotan ita tang Dios,
maliag yaning agto-liden ita nandia agod indi ita sintinsian aroman tang
mga taw ong kalibotan ang indi pangilala ong nandia.

33 Animan, mga logodo, mga mamaga-pen amo ong pagsilibra tang
panapon tang Gino, mamagerelatan amo. 34 Mga may agle-men ong nin-
dio, mamangan kang lagi tanandia ong sadiling pamalay-balay na, agod
indi amo silotan tang Gino tenged ong agboaten mi mga pamagsirimet-
simet amo. Mga natetenged ong domang bagay, ba-lo ra kang lagi, ong
pagkaboto ra lamang may maningo pa.

12

Mga abilidad ang to-dol tang Ispirito Santo

1 Ang isayodo ong nindio mandian ay ang natetenged ong mga abilidad
ang agto-dol tang Ispirito Santo.

Mga logod, galiliagong maintindian mi ta mo-ya tang mga bagay ang
na. 2 Gata-wanan mi ka, asing indi amo pa gailala ong Dios ang matod,
napaloko amo ong doma ig naekelan ang magto ong mga dios-diosan
ang indi mabitala. 3 Animan dapat mata-wanan mi, mga ang tatang
taw aggaeman tang Ispirito tang Dios indi enged mapagbitala ta malain
kontra ong ni Jesus. Ig anda kay taw ang mapangilala ong ni Jesus bilang
Ampoan ta poira lamang mga tanandia agtoldokan tang Ispirito Santo.

4 Mandian, sari-sari tang abilidad ang agto-dol tang Ispirito Santo, piro
tata lamang tang pagtorol. 5 Ig sari-saring klasi tang pagsilirbien, piro
tatang Gino lamang tang agsirbian ta. 6 Sari-sari ka tang boroaten ang
sinalig tang Dios ong yaten, piro tatang Dios lamang tang pagtorol ta
poirsa ong kada tata agod maimo tang mga boroaten ang narin. 7 Ang
kada tata agtoldan ta abilidad ang pagpaita nga ang Ispirito Santo atan
ong nandia, ig narin agto-dol para ong ikakao-ya tang tanan. 8 Ang
doma agtoldan tang Ispirito Santo ta abilidad ang magpatako ta mga
masinlong adal ang nagalin ong Dios, ig ang doma agtabangan tang
Ispirito Santo ang magtoldok tang dorong kinata-wanan. 9 May atan ang
agtoldan ta mabael ang pagtalig, ig may atan kang agtoldan ta abilidad
ang magpao-ya ong mga pamagmasit. Ig ang tanan ang na pagalin ong
Ispirito Santo mismo. 10 Ang doma agtoldan ta gaem ang magboat ta
mga milagro. Ang doma, abilidad ang magpakabot tang bitala tang Dios.
Ig ang doma, abilidad ang mailala mga ang tatang ispirito mo-ya obin
malain. May agtoldan ka ta abilidad ang mitala ong sari-saring klasi ta
bitala ang indi maintindian, ig may atan kang agtoldan ta abilidad agod
magpaintindi mga monopa tang maliag yaning tang mga bitalang asi.
11 Piro ang tanan ang na, tatang Ispirito lamang enged tang pagtorol, ig
agto-dol na ong kada tata sigon ong kaliliagan na.

Ang pamagto ong ni Cristo tanga sinangonian lamang

12 Ang sinangoni ta taw dorong parti na, piro tanga sinangonian
lamang. Maning ka ta si tang mga pamagto ong ni Cristo. Maski yadi
ita, tanga sinangonian ita lamang bilang sinangoni ni Cristo. 13 Tenged
itang tanan, Judio man obin belag, torobolon obin belag, binoniagan ita
ong tatang Ispirito lamang agod magimong tanga sinangonian lamang.
Ig tatang Ispirito lamang tang sindol ong yaten ang tanan.

14 Ang sinangoni ta taw, dorong mga parti na, belag lamang ta
tambilog. Pabetang ta, 15 ang kakay ta maning, “Belago ta parti tang
sinangoni, tenged belago ta kalima.” Asia, maliag yaning bato ang
kakay ta indi ra gasakepan tang sinangoni ta? 16 Ig mga ang talinga ta
maning, “Tenged yo belago ta mata, belago ta parti tang sinangoni.” Asia
bato? Indi ra gasakepan tang sinangoni ta? Indi poidi. 17 Tenged mga
ang sinangoni tang taw poros lamang mata, mono ita pa mabasi? Ig
mga ang bilog ang sinangoni ta talinga lamang, mono ita pa maongaw?
18 Piro bintang tang Dios ong sinangoni ta tang kada parti na sigon ong
kaliliagan na. 19 Mga tambilog lamang tang parti na, indi ita maning ang
sinangoni si. 20 Ong kamatodan, doro tang parti tang sinangoni ta, piro
tanga sinangonian ka enged lamang.

21 Animan ang mata indi mapaganing ong kalima ang, “Belaga ta
kaministiran ta.” Ig ang kolo indi ka mapaganing ong kakay ang, “Belaga
ta kaministiran ta.” 22 Ong kamatodan, ang mga parti tang sinangoni ta
ang midio malobay-lobay, tanira pa enged tang kaministiran ta. 23 Ang
mga parting midio anday dengeg nira obin makaeyak ang pa-dekan, yay
ang agpalabien ta ig aggasikason ta ta mo-ya. 24 Narin indi agboaten
ta ong mga parting masinlo rang laging pa-dekan. Maning atan tang
bindoat tang Dios ong sinangoni ta. Sindolan na ta dengeg tang mga
parting midio anday dengeg nira, 25 agod mamagtarabangan tang tata

may tata ig anday soroayan. 26 Mga ang tatang parti agsitan, agsitan ka
tang tanan. Ig mga ang tatang parti agdayawen, gangalipay tang tanan.
27 Animan mandian, itang mga pamagto ong ni Cristo nagimo itang
sinangoni ni Cristo, ig ang kada tata ong yaten gasakepan ta narin. 28 Ig
ang kada mimbro tang sinangoni na, sindolan tang Dios ta obra na.
Primiro ong tanan, may mga apostolis. Yadoa, ang mga manigpakabot
tang bitala tang Dios.* Ya-lo, mga manigtoldok. Nagtorol ka tanandia
ta mga manigboat ta milagro. Oman may mga manigpao-ya tang mga
pamagmasit, mga manigtabang, mga pamangatengdanan ig mga manig-
bitala tang sari-saring mga bitalang indi maintindian. 29 Gata-wanan mi
ka, belag ta tanan tang bindoat ang apostolis, obin manigpakabot tang
bitala tang Dios, obin manigtoldok. Belag ka tang tanan tang manigboat
ta milagro, 30 manigpao-ya tang mga pamagmasit, manigbitala tang sari-
saring bitala, obin manigsayod tang maliag yaning tang mga bitalang
asi. 31 Piro prosigiran ming marisibi mi tang mga abilidad ang mas
importanti.
Ig mandian itoldoko ra ong nindio mga onopa tang masinlo ong tanan.

13

Ang paggegma

1 Maski mabitalao ong sari-saring bitala ta taw may anghil, mga anday
gegmao ong doma, ang bibitalao ingal ka lamang pario ong tatang
kampanang agbatintingen obin pompiang ang agtakopon. 2 Ig maski
mapagpakaboto tang bitala tang Dios, ig mata-wanano pa tang tanan
ang mga adadalem ang mga kamatodan, asta ang sari-saring kinata-
wanan, ig maski mapala-tedo pa tang mga bokid tenged ong mabael ang
pagtō, anda pa ka enged ay kointao mga anday gegmao. 3 Maski i-dolo
tang tanan ang pagkabetango ong mga malilised, ig maski ibolontado pa
tang sinangonio agod sirokon, mga anday gegmao ong doma, anda pa ka
enged ay kointa na tang pagboato ta sia.
4 Mga paggegma ita, magimo itang mapinasinsiaen ig mo-ya ong
doma. Indi ita maibeg, magpambog obin 5 magpalawig tang sadili ta.
Indi ita magaboso obin magpalabi-labi tang sadili ta. Indi ita magimong
masisilagen, obin magdemdem ta kasisintiren ta nem. 6 Ig indi ita
malipay ong mga boat ang malain, kondi ong mato-lid. 7 Pirmi itang
magagoanta ig magtalig. Indi ita enged magdoadoa kondi magprosigir
ita ong tanan ang bagay.
8 May kataposan tang pagpakabot tang bitala tang Dios ig ang pag-
bitala ong sari-saring klasi ta bitala. Ig ang kinata-wanan malobot-lobot
ka. Piro ang gegma, anda enged ay kataposan na. 9 Tenged korang tang
kinata-wanan ta, ig ang pagpakabot ta tang bitala tang Dios korang pa
ka enged. 10 Piro mga komabot da tang anday kakorangan na, malipat
da lamang tang may kakorangan na.
11 Asing ge-leyo pa, ang yen ang pamitala, ang pangintindio ig ang isipo
pario ong mola. Piro mandian ang may idado ra, binayano ra tang ogali
tang mola. 12 Mandian ong mga kaldaw ang na, midio korabong litrato
lamang tang aggitaen ta ong tatang salamin ang belag ta mayag. Piro
komabot tang kaldaw ang maita ita ra ta osto. Mandian korang pa tang

* **12:28** 12:28 “manigpakabot tang bitala tang Dios.” Ong bitalang Grigo: propita

pagailala ta ong Dios. Piro komabot tang kaldaw ang mailala ta tanandia
ta mo-ya, pario tang bogos ang pagailala na ong yaten.
13 Tolong bagay tang indi malipat--ang pagto, ang pagtalig,* ig ang
paggegma. Piro ang kaimportantian ong tanan, yay ang paggegma.

14

Palabien ta tang mga abilidad ang matabang ong mga aroman ta ang pamagto

1 Animan, osoyon mi enged tang paggegma. Ig prosigiran mi kang
marisibi amo ta mga abilidad ang magalin ong Ispirito Santo, labi ra
enged ang abilidad ang magpakabot tang bitala tang Dios. 2 Tenged
ang taw ang bibitala ong domang klasi ta bitala ang indi maintindian
ta, pagigampang ong Dios lamang ig anda ong masig ka taw na, tenged
anday maintindi. Piro aggaeman tanandia tang Ispirito Santo agod
mitala ta mga adadalem ang mga bagay ang indi enged kabot-kaboton
tang mga isip ta. 3 Piro ang pagpakabot tang bitala tang Dios bibitala ong
mga taw agod magpabaked, magpapoirsa, ig magpalipay ong nira. 4 Ang
taw ang gabitala ong domang klasi ta bitala pagpabaked tang sadiling
pagto na, piro ang pagpakabot tang bitala tang Dios pagpabaked ong
aroman nang pamagto ong ni Cristo.
5 Galiliago rin ang yamong tanan mabitala ong domang klasi ta bitala,
piro mas mo-ya enged ang magpakabot amo tang bitala tang Dios.
Tenged ang taw ang magpakabot tang bitala tang Dios mas importanti
ong taw ang gabitala ong domang klasi ta bitala, poira lamang mga
may magpaintindi tang maliag yaning tang agbibitala na agod ma-
pakinabangan ka tang aroman nang pamagto ong ni Cristo. 6 Onopa
bato tang ikakao-ya mi, mga logod, mga paningo atan ong nindio ig
mitalao ong sari-saring klasi ta bitala ang indi maintindian mi? Andang
pisan. Matabangan amo lamang mga may masayodo ong nindio, pario
tang tatang pinaita tang Dios ong yen, ang tatang kamatodan ang nata-
wanano, ang tatang bitalang nagalin ong Dios, obin doma pang mga
toldok.
7 Maski ong mga instromintong anday kaboi nira pario ong tipano obin
gitara, mga belag ta klaro tang pagto-tog tang mga nota nira, monopa
mata-wanan tang mga pamamasi mga onopa tang kantang agto-togon?
8 Ig maski ong mga sondalong manigtorotot, mga belag ta klaro tang
pagpa-nog nira, anday magsimpan ang magiggira. 9 Maning ka ta sia
ong nindio. Pabetang ta, yawa bibitala ong domang klasi ta bitala ang
indi maintindian ta taw. Monopa mata-wanan nira tang maliag mong
yaning ong nira? Asia pario lamang ang yawa bibitala ong mageyep.
10 Ong kamatodan, dorong mga bitala tarin ong kalibotan ig ang kada
tata may maliag nang yaning. 11 Piro mga indio matako tang agbibitala
tang kampango, midio mga dayoan ami ong tata may tata ang indi
mamaginintindian. 12 Animan, komo doro rang kaliliag ming marisibi
tang abilidad ang agto-dol tang Ispirito Santo, dapat dilemen mi pa
enged tang mga abilidad ang mapagpabaked ong mga pamagto ong ni
Cristo.

---

* **13:13** 13:13 Ang “pagtalig” ang na, mga ong bitalang Tagalog, “pag-asa.” Maliag yaning, ang kasigoroan ta natetenged ong mga pangako tang Dios.

13 Animan ang taw ang bibitala ong domang klasi ta bitala, dapat
mangadi ang oldan ka tanandia tang abilidad ang magpaintindi mga
monopa tang maliag nang yaning. 14 Tenged mga pangadio ong domang
bitalang indi gaintindiano, matod ka kaman ang pangadi tang yen ang
ispirito. Piro ang isipo andang pisan ay mapakinabangan na atan.
15 Animan, onopa tang dapat ang boateno? Mangadio ong sari-saring
klasi ta bitalang pagalin ong yen ang ispirito, piro mangadio ka ong
mga bitalang gaintindiano. Magkantao ong mga bitalang pagalin ong
yen ang ispirito, piro magkantao ka ong mga bitalang gaintindiano.
16 Pabetang ta, pagpasalamata ong Dios ong mga bitalang pagalin ong
ispirito mo ig indi maintindian ta taw. Piro may aroman mong taw ang
anday abilidad na ang maning atan. Monopa tanandia mapaganing tang
"Amen!" mintras anday kalibotan na mga onopa tang agpangadi mo?
17 Poidi kaman ang nagpasalamata ta mo-ya ong Dios, piro sia anday
pakinabang na ong aroman mong taw.
18 Pagpasalamato ong Dios ang bibitalao ong sari-saring klasi ta bitala,
sobra pa ong nindiong tanan. 19 Piro ong mga pagsirimet-simet tang
mga pamagto, maski lima lamang bitalang maningo ang maintindian ig
mapagtoldok ong karomanano, mo-ya pa sia ong ribo-ribong bitalang
indi maintindian.
20 Mga logod, indi amo ra mamagisip pario ong molang ge-ley. Mga
natetenged ong malain, dapat kaman ang inosinti amo pario ong molang
ge-ley. Piro mga ong pangintindi mi, dapat pario amo ong mga may idad
da. 21 Maning ta na tang na-tang ong Kasolatan,
"Mitalao ong mga tawanong na,"
ganing tang Gino.
"Maggamito ta mga taw ang taga domang mga banoa ang bibitala ta sari-
saring mga bitala,
piro ang tawano indi pa enged mamasi ong yen."*
22 Animan mga maning don, maliag yaning ang abilidad ang mitala
ong sari-saring klasi ta bitala ang indi maintindian, tatang tanda para
ong mga indi pamagto, ig belag ta para ong mga pamagto ra. Piro ang
abilidad ang magpakabot tang bitala tang Dios sindol para ong mga
pamagto, ig belag ta para ong mga indi pamagto.
23 Piro mandian pabetang ta, yamong pamagto pamagsirimet-simet
da ig yamong tanan pamansibitala ong sari-saring klasi ta bitala ang
indi maintindian. Mandian may namansi-led ang mga bisitang anday
abilidad nira ang maning atan obin indi pamagto ong Gino. Indi bato
tanira mamaganing ang gabeyeg amo ra? 24 Piro pabetang ta pa, yamong
tanan pamagpakabot tang bitala tang Dios, ig may siminled ang bisitang
anday abilidad na ang maning atan obin indi pagto ong Gino. Mandian,
ong tanan ang gaba-yan na, mata-wanan nang tanandia pala tatang
mapinagtalaken ang orosgaran da. 25 ig mata-wanan asta ang mga
sikritong ga-tang ong popotokon na. Animan lomod tanandia ig magto
ong Dios ang maning, "Matod ka kaman ang tarin ong nindio tang Gino!"

Ang masinlong pagsirimet-simet

26 Animan, mga logod, onoray maning ta? Maning ta na tang dapat
ang boaten mi mga mamagsirimet-simet amo: Ang doma magkanta,
ang doma magtoldok, ang doma magsayod tang pinatako tang Dios

* **14:21** 14:21 Isaias 28:11-12

ong nira, ang doma magbitala ong domang klasi ta bitala, ig ang doma
magpaintindi mga monopa tang maliag yaning ta si. Basta ang tanan ang
agboaten mi, para ong pagpabaked tang mga pamagto ong Gino. 27 Mga
may pagbitala ong domang klasi ta bitala, dapat doroa lamang obin tolo
tang mitala, piro indi tanira mamagdelelengan. Ig kaministiran ang
may atan ang magpaintindi mga onopa tang agbibitala nira. 28 Piro
mga anda enged ay mapagpaintindi, dapat magipes da lamang tanira,
ig magigampang ong Dios ong sadili nira lamang. 29 Ang mga may
abilidad ang magpakabot tang bitala tang Dios, dapat doroa obin tolo
tang mitala. Ig ang doma mamamasi ig mamagisip mga tama obin belag
tang agbibitala nira. 30 Mandian mga may kakarong don ang pamasi
ig sindolan tang Dios ta ibitala na, dapat magipes da tang bibitala rang
lagi. 31 Ong maning ta sia, yamong tanan mapagberelet-beletan ang
magpakabot tang bitala tang Dios, agod yamong tanan mapagadal ig
mamamoirsa tang nem mi. 32 Ang manigpakabot tang bitala tang Dios,
awidan na ra lamang tang sadili na. 33 Tenged ang Dios indi galiliag ta
golo kondi kaosayan.

Pario tang agboaten tang mga sinakepan tang Dios ong tanan ang
logar, 34 mga yamong pamagto pamagsirimet-simet, ang mga babay
dapat mamagipes tenged indi tanira agpagnan ang mitala. Dapat mag-
pasakep tanira pario tang na-tang ong Katobolan tang mga Judio. 35 Mga
may ite-ma tang babay, magelat tanandia asta maolik tanira ba-lo te-
maen na tang katawa na, tenged makaeyak mga ang tatang babay mitala
ong pagsirimet-simet tang mga pamagto.

36 Yamong mga taw amo! Itaben kalaom mi ang bitala tang Dios
atan mismo nagalin ong nindio, obin yamo lamang tang narisibi ta sia!
37 Mga may atan ong nindio ang ganing tanandia ono manigpakabot tang
bitala tang Dios obin may abilidad nang sindol tang Ispirito Santo, dapat
ilalaen na kang tobol tang Gino tang agsosolatong na ong nindio. 38 Ig
mga indi risibien na ang narin matod, indi ka risibien mi tanandia.

39 Animan, mga logodo, magprosigir amo enged ang magpakabot tang
bitala tang Dios, piro indi bawalen mi tang pagbitala ong sari-saring
klasi ta bitala ang indi maintindian. 40 Basta boaten mi tang tanan ong
tama ig masinlong papanaw.

15

Ang moman ang pagaboi ni Cristo

1 Mandian, mga logod, ipademdemo ong nindio tang Mo-yang Balitang
pinatakō ra ong nindio. Narin rinisibi mi ig asta mandian ya pa kay
agpareten mi ta mo-ya. 2 Tenged ang Mo-yang Balitang na yay ang ma-
paglibri ong nindio, basta magpadayon among magparet ong sinoldoko
ra ong nindio. Poira lamang mga ang pagto mi belag dang lagi ta matod
asing ba-lo among namagparet.

3 Pinakaboto ong nindio tang kaimportantian ang sinoldok ong yen ig
yay na: Si Cristo napatay natetenged ong mga talak ta, pario tang na-
tang ong Kasolatan. 4 Limbeng tanandia ig dayon ang binoi ong ya-long
kaldaw, kompormi ka ong Kasolatan. 5 Napaita tanandia ong ni Pedro,
oman ong tampolok may doroang apostolis na. 6 Pagatapos, napaita ka
tanandia ong mga logod ta ang napagsirimet-simet, sobra pa ong limang
gatos. Ig ang kayadian ong nira boi pa asta mandian, piro ang doma

patay da. 7 Napaita ka ong ni Santiago, ig pagatapos ong tanan ang
apostolis.
8 Ong kaorian da enged, napaita ka tanandia ong yen. Animan yo pario
ong tatang mola ang pinangana ang belag ta oras. 9 Tenged yo ka kaman
tang kadibabakan ong mga apostolis, ig belag ngani ta bagay ang goyan
ta apostolis, tenged asing primiro nagpaliwago ong mga pamagto ong
Dios. 10 Piro ong kaloy tang Dios, yo nagimong tata kang apostolis, ig
anday mapaganing ang anday kointa na tang kaloy tang Dios ang asi
ong yen. Ang matod, nagpabedlayo sobra pa ong domang mga apostolis.
Piro indi bindoato ong sadiling poirsao, kondi ong kaloy ig tabang tang
Dios. 11 Animan, maski yo obin tanira tang pamagtoldok, parario tang
agtotoldok amen, ig na ka enged tang rinisibi mi.

Ang moman ang pagaboi tang mga patay

12 Mandian, agtotoldok amen ong nindio ang si Jesu-Cristo binoing
oman. Animan monora lamang tang doma atan ong nindio pamaganing
ang indi boien tang mga patay? 13 Tenged mga indi boien tang mga patay,
maliag yaning maski si Cristo indi ka binoi. 14 Ig mga indi binoing oman
si Cristo, anday kointa na tang pagtoldok amen, ig anda kay kointa na
tang pagto mi. 15 Belag lamang ta sia, kondi lomboa pang pagbo-li ami
natetenged ong Dios, tenged pagpamatod ami ang si Cristo binoi na. Ig
simpri, indi ka naboat na, mga matod ang indi maboing moman tang
mga patay. 16 Aggomaneno, mga indi agboien tang mga patay, maski si
Cristo indi ka binoi. 17 Ig mga si Cristo indi binoi, ang pagto mi anday
kointa na ig indi amo pa enged gapatawad ong mga talak mi. 18 Ig mga
maning ta si, ang mga nangapatay da ang pamagto ong ni Cristo indi ka
nangalibri. 19 Mga ang pagtalig ta ong ni Cristo may pakinabang na sa-
sad lamang ong kaboi ta tarin ong kalibotan, ita ra enged tang makatete-
bek ong tanan ang taw.
20 Piro ang matod, binoing oman si Cristo ig sia yay ang pagpaita ang
boien pa tang dorong mga patay. 21 Mandian, ang bindoat ta tatang taw
nagekel ta kamatayen. Maning ka ta si, ang bindoat ta tata sing taw
nagekel ta kaboi ong mga patay. 22 Gangapatay itang tanan tenged mga
ana ita ni Adan. Maning ka ta si, itang tanan maboing moman tenged
ong pagiga-pen ta ong ni Cristo. 23 Piro ang kada tata may oras nira.
Ang na-kaw ang enged ang naboi yay si Cristo. Oman ong pagbalik na
tarin ong kalibotan, boien na tang mga sinakepan na. 24 Oman komabot
tang kataposan. Pirdien ni Cristo tang tanan ang pamangolokolo, mga
pamaggaem asta ang mga may podir, oman yintriga na tang inadian na
ong Dios ang Tatay. 25 Tenged kaministiran ka kaman ang magpadayon
si Cristong maggaem bilang adi asta mapasoko ong nandia tang tanan
ang mga kasoay na. 26 Ang kaori-orian ang enged ang kasoay ang pirdien
na yay ang kamatayen. 27 Pario tang na-tang ong Kasolatan: “Pinasoko
tang Dios ong nandia tang tanan.”* Piro simpri, ang Dios belag ta gapil
don, tenged yay ang nagpasoko tang tanan ong ni Cristo. 28 Oman, mga
napasoko ra tang tanan ong ni Cristo, si Cristo mismong Ana tang Dios
magpasakep ka ong Dios, ang yay ang nagpasoko tang tanan ong nandia.
Ong maning ta si ang Dios ya ray ang bogos ang maggaem ong tanan-
tanan.

* **15:27** 15:27 Salmo 8:6

29 Mga belag ta maning ta si, angay may mga taw ang pamagpaboniag
pa para ong mga patay? Onopay data na tang agboaten nirang asi mga
indi ra boien tang mga patay? 30 Ig yami. Mga indi ra boien tang mga
patay, angay mangas ami pa ong karisgoan ong tanan ang oras? 31 Mga
logod, kaldaw-kaldaw agtalongaeno tang kamatayen. Narin matod,
pariong matod tang agpambogo natetenged ong bindoat ni Cristo Jesus
ang yaten ang Gino ong mga kaboi mi. 32 Pagigbatoko ta mo-ya tani
ong Efeso, ig ang mga kasoayo maraiteg ang pisan. Mandian, mga
tegka lamang tarin tang kaboi ta taw, angay magagoantao pa tang mga
kaliwagan ang na? Mga indi boien tang mga patay, mo-ya pa tomanen
ta ra lamang tang agganingen nira ang, "Magpagosto ita, mamangan ig
manginem tenged ong damal patay ita ra."†
33 Indi amo enged mamagpaloko. "Ang pirming pagiga-pen ong mga
taw ang malain, sia magimong malain ka tang ogali na." 34 Pamalamad
amo, ig indi amo ra magpadayon ang magkatalak. Ang doma ong nindio
anda enged ay gata-wanan mi natetenged ong Dios. Dapat maeyak amo.

Monopa tang sinangoni ang binoing oman

35 Itaben may mane-ma atan ang maning, "Monopa tang pagaboing
moman tang mga patay? Monora tang mga sinangoni nira?"
36 Yawa, anday isip mo! Ang agtata-bol indi malongay mga ang binik
indi kang lagi manlemek. 37 Ig ang agtata-bol, pabetang ta trigo obin
domang klasi ta paray, narin binik lamang, ig belag ta pario ong natolpot
da. 38 Ang Dios tang pagtorol ta papa ong sina-bol ang binik sigon ong
kaliliagan na. Ig ang kada binik may sadiling klasi ta papa na.
39 Maning atan tang tanan ang may kaboi, tenged ang mga sinangoni
nira indi mamagpario-pario. Ang taw tatang klasi tang sinangoni nira,
ig ang mga ayep tata ka. Ang mga lamlam tata, ig ang mga yan tata ka.
40 Ang tanan ang bindoat ong langit ig ong tanek may sadiling itsora
nira. Piro ang taga langit, parti tang kasinloan na ong taga tanek. 41 Ang
dekal tang kaldaw tata, ang dekal tang bolan tata ka. Ig ang mga bitokon,
sari-sari ka tang mga dekal nira.
42 Maning ka ta si tang pagaboing moman tang mga patay. Garonot
lamang tang mga sinangoning agloloak. Piro ang sinangoning binoing
oman indi ra enged maronot maski ong tanopa. 43 Mga aglelbeng da,
anday ray kasinloan na ig anda kay poirsa na. Piro pagaboing moman,
magimong kasinlo-sinloan ang enged ig mapoirsa pa. 44 Aglelbeng
tang taga tanek, piro mga boien da magimong sinangoning taga langit.
Tenged mga may sinangoni ta ang bagay tarin ong ta-paw tang kalibotan,
may sinangoni ta kang bagay don ong langit. 45 Pario tang na-tang ong
Kasolatan, "Ang primirong taw ang si Adan sindolan ta kaboi."‡ Piro ang
oring Adan yay si Cristo, ig ang Ispirito na yay ang mismong pagtorol
ta kaboi. 46 Mandian, indi ga-kaw tang sinangoni ta para ong langit.
Ang para ong tanek tang ga-kaw ba-lo pa tang para ong langit. 47 Ang
primiro ang Adan taga tanek, tenged bindoat ong kolapok. Piro ang
yadoa taga langit. 48 Ang mga sinangoni ta mandian bilang mga taga
tanek, pario enged ong taw ang asing bindoat ong kolapok. Piro mga don
ita ra ong langit, ang mga sinangoni ta magpario enged ong ni Cristo ang
taga langit. 49 Mandian pario ita ka kaman ong ni Adan ang taga tanek.

† **15:32** 15:32 Isaias 22:13 ‡ **15:45** 15:45 Genesis 2:7

Piro maning ka ta si, komabot tang kaldaw ang magimong pario ita ong
ni Cristo ang taga langit.
50 Mga logod, ang maliagong yaning yay na: Ang sinangoni tang na
ang nagalin ong tanek indi risibien ong inadian tang Dios. Ig ang
sinangoning nang garonot, indi marisibi tang kaboing anday kataposan.
51 Tandan mi na, may ibolgaro ong nindio: Indi itang tanan mapatay,
piro itang tanan ba-lon tang Dios. 52 Narin golpi lamang mainabo, ong
tata lamang pirek ta mata. Tenged ong pagtonog tang kaorian ang
torotot, ang mga patay boien ang lagi ig dayon ang oldan ta sinangoning
indi ra maronot-ronot. Ig itang gaboi pa, pa-letan da tang sinangoni
ta. 53 Tenged ang sinangoning na ang garonot kaministiran ang pa-
letan ta sinangoning indi maronot-ronot. Ang gapatay pa-letan tang indi
mapatay. 54 Ig mga ang garonot na-letan da tang indi maronot, ig ang
gapatay na-letan da tang indi mapatay, maliag yaning nainabo ra tang
na-tang ong Kasolatan ang ganing, “Pinirdi ra tang kamatayen; bogos
ang dineg.”§
55 “Indi ita ra degen tang kamatayen!
Indi ita ra maono na pa!”*
56 Ang kasalanan pagekel ta kamatayen, ig ang gaem nang magboat
ta si pagalin ong Katobolan. 57 Piro salamat ong Dios! Ong bindoat tang
yaten ang Ginong Jesu-Cristo, pinirdi na ra tang kasoay ta, ig agpa-penen
ita nandia ong pagpandeg na.
58 Animan, mga agmalenong mga logod, magprosigir amo ig indi amo
enged magpalobay ong pagto mi. Magderep among pirmi ig bogos
ang magsirbi ong Gino, tenged gata-wanan ming belag ta arangan tang
pagpangabedlay mi para ong nandia.

16

Tabang para ong mga sinakepan tang Dios ong Judea

1 Mga natetenged ong tabang mi ong mga logod ta don ong Judea,
boaten mi sigon ong sinoyono ong mga pamagto don ong Galacia. 2 Kada
Dominggo, ang kada tata ong nindio magpalbag ta kantidad sigon ong
initan na. Simeten mi rang lagi agod ong pagkaboto atan, indi amo
ra manokot-tokot pa. 3 Mga atano ong nindio, oldano ta kasolatan
tang mga taw ang pinilik mi ig tanira yay ang magekel tang tabang mi
ong Jerusalem. 4 Ig mga kaministiran ang yo pa enged tang magekel,
patabidano ra lamang tanira.

Ang plano ni Pablo

5 Yo pagplano ang magdiritso atan ong Corinto pagalino ong Macedo-
nia, tenged dono kang lagi toma-lib. 6 Oman itaben magpaboay-boayo
atan ong nindio, obin pata-libeno tang taglalamig, agod matabangano
nindio ong kaministirano ong pagbiahio maski ong ariopa enged pan-
ing. 7 Indio galiliag ang mana-loyo lamang atan ong nindio mandian,
tenged galiliagong magtinir atan ta maboay-boay, mga pagnan ita tang
Gino.

§ **15:54** 15:54 Isaias 25:8 * **15:55** 15:55 Oseas 13:14

8 Piro mandian magtiniro kang lagi tani ong Efeso tegka ong kaldaw
tang Pentecostes,* 9 tenged mabael tang mga oportonidad tarin para ong
obra tang Gino, maski doro tang pamangontra ong yen.
10 Mga komabot atan si Timoteo, amomaen mi ka tanandia ta osto
agod indi tanandia magdoadoa, tenged pario ka tanandia ong yen ang
pangabedlay para ong Gino. 11 Indi ge-ley ge-leyen mi tanandia, kondi
tabangan mi ong mga kaministiran na agod mabalik tani ong yen ta
masinlo. Tenged agpakabotono tanandia aroman tang doma pang mga
logod ta.
12 Mga natetenged ong logod tang si Apolos, inampangano enged
tanandiang mamisita atan ong nindio aroman tang mga logod ta, piro
indi pa ono tanandia mapaning atan. Ong domang oras da lamang ono,
mga may timpo.

Oring mga toyon

13 Kaministiran pirmi among listo ig indi amo magpalobay ong pagto
mi. Paitegen mi tang nem mi ig pabakeden tang pagtalig mi? 14 Ig ong
tanan ang agboaten mi, ipaita mi tang paggegma.
15 Mga logod, gata-wanan mi, ang na-kaw ang enged ang namagto
ong Gino atan ong Acaya anday doma kondi si Estefanas ig ang pamilia
na. Namagbolontad tanira tang mga sadili nira agod magsirbi ong
mga sinakepan tang Dios. Animan pagigampango ong nindio 16 ang
magpasakep amo ong nira, asta ong tanan ang kapario nirang pa-
mangabedlay para ong Gino.
17 Nalipayo ta mo-ya asing kiminabot da Estefanas, Fortunato ig
Acaico. Tenged maski anda amo tani, taniray nagimong mga katelet mi.
18 Linipayo nira, pario tang bindoat nira ong nindio. Dapat galangen
tang mga taw ang pario ong nira.
19 Ang mga pamagto ong ni Cristo tani ong probinsia tang Asia pamag-
pakomosta atan ong nindio. Da Aquila may Prescila, aroman tang mga
pamagto ang pamagsirimet-simet ong balay nira, pamagpakabot tang
paggegma nira bilang mga logod ta ong Gino. 20 Pamangomosta ka ong
nindio tang tanan ang pamagto tani.
Mamagkoromostan amo ta masinlo bilang mga mamaglogod ong ni
Cristo.†
21 Mandian, yo mismo si Pablo tang pagsolat ta na: Komosta.
22 Balampa silotan tang Dios asta ong tanopa tang maski sinopay indi
paggegma ong Gino.
Gino, magbalika ra!‡
23 Aloyan amo enged tang Ginong Jesus.
24 Risibien ming tanan tang paggegmao ong nindio, yamong mga
logodo ong ni Cristo Jesus.

---

* **16:8** 16:8 Ang “Pentecostes” tatang pista tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario.

† **16:20** 16:20 Ong bitalang Grigo: Mamagkoromostan amo ong tatang sagradong itong.

‡ **16:22** 16:22 Ong bitalang Aramaico: “Marana tha.” Maning ta na tang agganing tang primirong mga pamagto ong ni Jesus ang pamagelat ong mas madaling pagbalik na tarin ong kalibotan.

Pa-kaw ang Bitala ong Yadoang Solat ni Pablo ong mga taga Corinto

Ang Yadoang Solat ni Pablo ong mga taga Corinto sinolat na agod magpatako ang angay indi tanandia nadayon ang namisita ong nira sigon ong plano na. Indi ono nadayon tenged indi naliliag ang pabelatan pa tang nem nira mga samblengen na (1:23). Ong oras ang asi, may mga agganingen ang mga apostolis ang pamagtoldok don ong Corinto ig agpakalainen nira si Pablo ta mo-ya. Animan, sinabat ni Pablo tarin tang mga agbabandan nira, piro pinaita na pa ka enged tang mabael ang paggegma na para ong mga taga Corinto.

Dorong mata-wanan ta tarin natetenged ong kaboi ni Pablo, ig natetenged ong tamang pagsilirbien ong Dios asta ong masig ka taw ta. Pagpakiloy si Pablo tarin ang magbalik ong Dios tang tanan ang taw, ig agsasayod na ang si Cristo tang dalan. "Si Cristo anda enged ay talak na. Piro para ong yaten, inilala tanandia tang Dios bilang tatang mapinagtalaken agod ong mainabo ong nandia, magimo itang mato-lid ang aroman na ong pama-dek tang Dios" (5:21).

1 Yo si Pablo, tatang apostolis ni Cristo Jesus sigon ong kaliagan tang
Dios. Doroa ami ni Timoteo, ang logod ta ong ni Cristo, pamagpakomosta
ami ong nindiong tarabidan, yamong mga pamagto ong Dios atan ong
Corinto, aroman tang tanan ang mga sinakepan na ong bilog ang probin-
sia tang Acaya.
2 Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios
ang yaten ang Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.

Pasalamat ni Pablo

3 Dayawen tang Dios ig Tatay tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo.
Tanandia masine-bekanen ang Tatay, ig Dios ang pinagalinan tang
tanan ang kalipay. 4 Aglipayen ita nandia ong tanan ang kaliwagan
ang gapasaran ta, agod ang domang agliwagan matabangan ta ka ong
mga kalipay ang garisibi ta ong nandia. 5 Maski dorong pinitinsia ang
gapasaran amen ong pagtarabidan amen ong ni Cristo, piro maning
ka ta si, doro kang kalipay ang garisibi amen ang magalin ong nandia.
6 Mga agpaliwagan ami, narin para mambaked tang nem mi ig para
malibri amo. Ig mga agtoldan ami ta kalipay, asia agod mangalipay
amo ka ig mamoirsa para magoantan mi ong mo-yang nem tang tanan
ang kaliwagan ang gapasaran mi, pario tang agboaten amen. 7 Animan
mga natetenged ong nindio, mabael pa tang pagtalig amen ang maski
pagpinitinsia amo pario ong yamen, lipayen amo ka tang Dios pario tang
agboaten na ong yamen.
8 Mga logod, galiliag aming mata-wanan mi tang mga kaliwagan ang
napasaran amen ong probinsia tang Asia. Doro kabelat tang napasaran
amen, ang midio anda ray kalaom-laom amen ang maboi ami pa.
9 Kalaom amen, kiminabot da tang oras ang mapatay ami ra. Piro
nainabo si agod indi ami ra manalig ong sadili amen, kondi ong Dios
ang pagboi ong mga patay. 10 Linibri ami ra nandia ong sigoradong
kamatayen da rin, ig aglilibri ami pa. Ig tanandia pa enged tang

agtaligan amen ang maglibri pa 11 ong yamen mintras agtabangan ami
nindio ong mga pangadi mi. Ong maning ta si, dorong magpasalamat
tenged ong kaloy ang ipakabot na ong yamen bilang sabat ong pangadi
tang doro kang mga taw.

Nagoman tang plano ni Pablo

12 Mandian narin tang agpambog amen ig mismong agpamatodan
tang yamen ang konsinsia: Ang pagigtabid amen ong tanan ay limpio
ig de-dek ong popotokon, labi pa mga ong nindio. Narin gaboat amen
ong tabang tang Dios ig anda ong kinata-wanan ang pagalin ong kali-
botan ang na. 13 Tenged anday agsosolat amen ong nindio ang indi
mabasa obin indi maintindian. Balampa maintindiano ka nindio ta mo-
ya. 14 Midio indio pa gaintindian mi ta osto, piro balampa bogos ang
maintindiano nindio, agod ong kaldaw ang magbalik si Ginong Jesus
mapambog ami nindio pario tang ipambog amo ka yamen.
15 Mandian tenged panaligo ang gambengan amo ong yamen, nagisipo
rin ang paning kang lagi atan agod dobli tang kalipay mi. 16 Nagisipo
kaman ang mana-loy atan ong pagpaningo ong Macedonia, ig ong
pagbaliko, mana-loyo sing moman agod matabangano ka nindio ong
biahio ong Judea. 17 Piro mandian ang indi nadayon tang yen ang plano,
itaben maning amo ra lamang ang yo atras-abanti! Itaben ang kalaom
mi, pagoman-oman tang yen ang plano, pario tang agboaten tang mga
taw ang sakep tang kalibotan ang na, ang mandian ganing “Ee” ig lagat-
lagat “Indi.” Piro sia belag! 18 Mataligan mi tang Dios, ig maning ka
ta si mataligano ka nindio mga maningo ang “Ee” ong nindio sia indi
magoman-oman. 19 Tenged ang Ana tang Dios, ang yay ang Jesu-Cristo
ang agtotoldok amen da Silvano ig Timoteo, belag ta “Ee” mandian ig
lagat-lagat “Indi.” Ang “Ee” na indi enged magoman. 20 Tenged mismo
ong ni Cristo gainabo tang tanan ang mga pinangako tang Dios. Tenged
kaman ong nandia, maning ita ang mataligan ta tang Dios, animan
mas pamandoro pa tang pamagdayaw ong nandia. 21 Mandian, Dios
tang pagpabaked ong yamen pario ka ong nindio ong pagiga-pen ta
ong ni Cristo. Dios mismo tang namilik ong yaten. 22 Sindolan ita pa
nandia tang Ispirito na bilang tanda ang sinakepan ita nandia, ig bilang
pamatod ang tomanen na tang mga pangako na ong yaten.
23 Pa-dek tang Dios, gata-wanan na ang indio kang lagi napaning
atan agod indi pabelatan pa tang mga nem mi mga samblengen amo
yen. 24 Belag ta maning ang agtobol-tobolon amo yamen ong pagto mi.
Mapoirsa amo ra atan. Galiliag ami lamang ang tomabang agod bogos
tang kalipay mi ong kaboi mi ong Gino.

2

1 Ang naisipo, indio si kang lagi paning atan agod indi masitan sing
moman tang nem mi. 2 Tenged mga oldan amo yen ta kapongawan,
sinora lamang tang maglipay ong yen? Anda rang pisan! 3 Animan
nagsolato kang lagi ong nindio agod mga mapaningo si atan, indi amo
ra magpapongaw ong yen, yamong dapat din magimong kalipayano.
Tenged pagpareto nga ang pagtorol ta kalipayan ong yen, magtorol ka
ta kalipayan ong nindio. 4 Piro ang popotokono ponok ta pagsinti ig
pagdemdem asing sinolatan amo yen, ig belag lamang ta ge-ley tang
lok ang siminorok mintras pagsolato ta si. Sinolatan amo yen belag ta

maning ang oldan amo yen ta kapongawan, kondi agod ipaita ong nindio
mga monopa kabael tang paggegmao.

Patawaden tang nagkatalak

5 Mandian natetenged ong taw ang asing nagkatalak ig nagtorol ta
kapongawan, belag lamang ta yo tang sindolan na. Indio ka pag-
pasobra maski maningo ang asta yamong tanan sindolan na ka ta
kapongawan. 6 Piro tama ra tang silot ang bindoat ong nandia tang
kayadian ong nindio. 7 Mandian dapat patawaden mi ig lipayen agod
indi ra tanandia degen tang pagsinti na. 8 Animan pagigampango ong
nindio ang ipaita mi ong nandia ang aggegman mi pa enged tanandia.
9 Ang tata pang dailan tang pagsolato ong nindio tanopa sia ay agod
mata-wanano mga agtomanen mi ta mo-ya tang tanan ang agtotoldoko
ong nindio. 10 Animan mandian, ang maski sinopay pinatawad mi,
pinatawado ra ka. Ig ang pinatawado, mga matod ang nagkatalak
tanandia, pinatawado ra ong talongan ni Cristo para ong ikakao-ya mi,
11 agod indi ita degen ni Satanas. Tenged gata-wanan ta ra mga monopa
tang pagpanloko na.

Indi matareng tang isip ni Pablo don ong Troas

12 Asing napaningo ong Troas agod magpatako tang Mo-yang Balita
natetenged ong ni Cristo, sindolano tang Gino ta masinlong oportonidad
agod maboato si. 13 Piro indi ka matareng tang isipo natetenged indi
initao don tang logod tang si Tito. Animan naglisinsiao ig nagpadayono
ong Macedonia.

Gapil ita ong pagpandeg ni Cristo

14 Piro salamat ong Dios, gapil ita ong pagpandeg ni Cristo bilang mga
na-pen da ong nandia. Midio kaman ang pirmi itang agpatabiden tang
Dios ong tatang mabael ang prosision ang pagsilibra tang pagpandeg
ni Cristo. Ig aggamiten ita nandia agod ipakabot tang kamatodan
natetenged ong ni Cristo, ang midio agpawasag na tang tatang maban-
glong ongaw ong tanan ang logar. 15 Mga ong tata pang alimbawa, ita
midio mga insinsong agbobolontad ni Cristo para ong Dios. Ig gaongaw
narin tang mga agpaning ong kalibrian asta ra ka ang mga agpaning
ong impirno. 16 Ong naning mga mangadisgrasia, ang insinsong na
makalpot ang ongaw ang makamamatay. Piro ong mga taw ang aglilibri,
banglo ang pagtorol ta kaboi. Anday taw ang kaya na tang obrang na!
17 Piro yami tang sinobol tang Dios ig mga torobolon ni Cristo. Animan
pagtoldok ami tang bitala na ang de-dek ong popotokon amen. Belag ami
ta pario tang domang pamangoarta ong bitala tang Dios.

3

Mga manigtoldok tang ba-long inigoan tang Dios ong mga taw

1 Itaben maning amo agdayawen amen si tang mga sadili amen. Piro
belag ami enged ta pario ong domang pangaministiran pa ta rikomin-
dasion ang sinolat para ong nindio obin magalin ong nindio. 2 Yamo
mismo tang ibidinsia ang yami matod ang mga apostolis. Ang nainabo
ong kaboi mi sinolat ong mga popotokon amen agod itaen ig basaen

tang tanan. 3 Yamo kaman tang mayag ang sinolat ni Cristo ang aggelan amen. Ig narin indi sinolat ong tinta kondi ong Ispirito tang Dios ang boi, ig anda ong belak ang bato* kondi ong popotokon ta taw.

4 Gabitala ami ta maning ta na, tenged ong tabang ni Cristo mabael tang pagtalig amen ong Dios. 5 Mga ong sadili amen lamang, indi maboat amen tang obrang na. Dios lamang tang pagtorol ta abilidad ong yamen. 6 Sindolan ami nandia ta abilidad agod magsirbi bilang manigtoldok tang natetenged ong ba-long inigoan ang bindoat tang Dios ong mga taw. Ang inigoan ang na belag da ta sigon ong Katobolan ang sinolat, kondi sigon ong Ispirito. Tenged ang Katobolan pagekel ta kamatayen, piro ang Ispirito pagtorol ta kaboi.

7 Asing tokaw, sindol tang Dios ong ni Moises tang Katobolan ang sinolat ong mga belak ang bato. Ig ong oras ang asi, pinaita tang Dios tang kayagan na. Animan pisan ang simininggat tang emet ni Moises, asta indi mapa-dekan tang mga Israelita, maski ang kayagan ang asi pagkopas da.† Maning ta si pinaita tang Dios tang dalayawen ang pagkadios na asing sindol na tang Katobolan ang nagekel ta kamatayen. 8 Piro mandian ong ori, na-dol da tang Dios tang mismong Ispirito na. Animan sigorado, mas pa enged itaen ta tang dalayawen ang pagkadios na! 9 Tenged mga inita tang kayagan tang Dios ong pagtorol na tang Katobolan ang nagsintinsia ta kamatayen ong mga taw, maliag yaning mas itaen pa enged tang dalayawen ang pagkadios na ong nang ba-long plano na para ang mga taw boaten nang mato-lid da. 10 Animan maning ta ang dating kayagan anda ra, tenged napa-letan da ta mas mayag pa. 11 Tenged maski may gaem tang Katobolan ang nata-liban da, mas makagagaem pa enged nang ba-long plano tang Dios, ig narin indi ra enged mapa-letan asta ong tanopa.

12 May kasigoroan ta ong mga bagay ang na, animan mapoirsa ra tang nem ta ang magpatako tang Mo-yang Balita. 13 Belag ita ta pario ni Moises. Tanandia nagkopot tang emet na agod indi itaen tang mga Israelita tang kayagan tang emet na ang pagkopas da. 14 Piro matetegat tang mga kolo nira, animan asta mandian midio gakopotan pa ka enged tang pagirisipen tang mga Judio‡ kada basaen ong nira tang Lomang Inigoan,§ tenged indi maintindian nira tang maliag nang yaning. Ig si Cristo lamang tang mapagkomit tang kopot nirang asi. 15 Asta mandian, may kopot ka kaman tang isip nira kada basaen nira tang mga libro ni Moises. 16 Piro gakomit tang kopot mga magbalik ita ong Gino. 17 Mandian, ang Ginong agsambiten tarin anday doma kondi ang Ispirito, ig ang Ispiritong na yay ang pagtorol ta kalibrian. 18 Animan, midio nakomit da tang kopot ta, ig itang tanan mayag ang pamagpaita tang mabael ang dengeg tang Gino, ang yay ang Ispirito ang pagba-lo ong yaten agod amat-amat ang magimo itang kapario na.

---

* **3:3** 3:3 Ang agganingen tarin ang “belak ang bato” yay ang mga mala-bang ang batong midio lapida ang sinolatan tang mga Katobolan tang Dios ig ingkelan ni Moises ong mga taw. Telekan ka ong Deuteronomio 10:1-5. † **3:7** 3:7 Ang istoriang na natetenged ong nainabo ong emet ni Moises, mabasa ta ong Exodo 34:29-35. ‡ **3:14** 3:14 Ang mga Judio ya kay ang mga Israelita. Asing timpo pa ni Moises tanira aggoyan ta Israelita. Piro ong timpo ni Jesus ig asta mandian, ang goy ong nira ay Judio. Telekan ka ong Bokabolario. § **3:14** 3:14 Ang “Lomang Inigoan” yay ang Sagradong Kasolatan tang mga Judio. Telekan ka ong Bokabolario.

4

Mga oron ang agteldan ta manggad ang ispiritoal

1 Ong kate-bek tang Dios, piniliko nandia para magsirbi ong nandia
ong pagpatako tang Mo-yang Balita. Animan indi panlobay tang nemo.
2 Napalawido ra ong mga boat ang makaeyak ang agboaten ong talok.
Indio panloko obin pagbali-kad tang bitala tang Dios. Mayag tang
pagtoldoko tang kamatodan ong pama-dek na, agod anday maning tang
mga taw kontra ong yen. 3 Mga midio may gatalok pa ong Mo-yang
Balitang agtotoldok amen, sia sinalok para lamang ong mga taw nga
ang paningan nira impirno. 4 Indi tanira mamagparet tenged ang mga
isip nira midio binoray ni Satanas, ang yay ang dios ang paggaem ong
kalibotan ang na. Binoray ka kaman tanira agod indi itaen nira tang
ayag tang Mo-yang Balitang pagpatako tang mabael ang dengeg ni Cristo,
ang yay ang mismong pagpaita mga monopa enged tang Dios. 5 Si Cristo
Jesus bilang Gino ta yay ang agtotoldoko, ig belag tang sadilio. Yo,
pagsirbio lamang ong nindio para ong ni Jesus. 6 Tenged ang Dios tang
minaning, “Ang mayag lomboa ra ong maki-lep.” Ig tanandia ya kay ang
nagtorol ta kayagan ong kinaisipan amen agod itaen amen ong ni Cristo
tang mabael ang dengeg tang Dios.

7 Piro yaming mga torobolon tang Dios, pario ami lamang ong mga
oron ang baraton ang agteldan ta manggad ang doro kamal, tenged
maski taw ami lamang sinalig tang Dios ong yamen tang doro kasinlong
balita natetenged ong ni Cristo. Ong maning ta na, mata-wanan tang
tanan ang pagalin ong Dios tang gaem ang nang anday kapario na, ig
indi pagalin ong yamen. 8 Aggakigan ami ong dobali may dobali, piro
indi ami mapirdi nira. Teta pagdoadoa ami ka, piro indi panlobay tang
nem amen. 9 Agpaliwagan ami, piro indi ami agpabayan tang Dios.
Agpaibokon ami, piro indi ami gapatay. 10 Pirming agtalongaeno tang
kamatayen, pario tang bindoat ni Jesus, agod ong kaboio itaen ka tang
kaboi na. 11 Ang kaboi amen pirming ga-tang ong karisgoan tenged
ong pagsirbi amen ong ni Jesus, agod ong mga sinangoni amen ang
nang gapatay, itaen ka tang kaboi na. 12 Animan maski amat-amatong
gapatay, asia ya ray pagekel ong nindio tang kaboing anday kataposan.

13 Na-tang ong Kasolatan, “Pagpamatodo tenged pagpareto.”* Maning
ka ta sia kabael tang pagtaligo, animan pagtoldoko pa, tenged pagpareto.
14 Tenged gata-wanano, ang Dios ang nagboing oman ong ni Ginong
Jesus, ya kay ang magboi ong yen ang aroman na, ig magekel ong
nindio asta ong yen don mismo ong podir na. 15 Aggagoantaeno tang
tanan ang kaliwagan para lamang ong ikakao-ya mi, agod mintras
panyadi tang mga gasakepan tang kaloy tang Dios, mas mandoro ka tang
mamagpasalamat ig mamagdayaw ong nandia.

Ang pagpangaboi sigon ong pagto ta

16 Animan indi enged panlobay tang nemo. Maski panlobay tang
sinangonio ang taga tanek, pagpadayon ang pamoirsa tang yen ang
ispirito. 17 Ang mga kaliwagan ang gapasarano mandian indi lamang
maboay, ig midio malakan lamang. Piro ang risolta ta narin magimong
kalipayan† ang doro kabael, anday kataposan ig anday kapario na.

* **4:13** 4:13 Salmo 116:10 † **4:17** 4:17 “kalipayan.” Poidi kang maliag yaning: kadengegan.

18 Animan ang pa-dek amen agsisintro ong mga bagay ang indi gitaen,
belag tang gitaen. Tenged ang mga bagay ang gitaen mangalipat lamang,
piro ang indi gitaen anday kataposan nira.

5

1 Gata-wanan ta, ang mga sinangoni ta ang aggistaran ta mandian
midio mga balay-balay lamang ang bindoat ong torda. Ig mga nalangga
ra tang mga tordang nang para ong tanek, may paistaran tang Dios ong
yaten don ong langit ang indi bindoat ta taw ig indi enged malangga asta
ong tanopa. 2 Pagaroroy ita ong aggistaran ta mandian ig pamaglangkag
ita ang mapa-letan da tang istaran ta ong langit, 3 agod ang mga ispirito
ta mapalambongan ang lagi ta si, ig indi ra itaen ang midio pagloat.
4 Mintras gistar ita pa ong tordang narin, ang yay ang sinangoni ta ang
taga tanek, pamagsinti ita ig pamagaroroy. Belag ta maning ang galiliag
itang bo-wanan ta tang sinangoni ta ang taga tanek, kondi galiliag itang
mapa-letan ta sinangoning taga langit. Ong maning ta si, ang kaboi ta
ang may kataposan na, mapa-letan tang kaboing anday kataposan na.
5 Ang Dios tang nagplano ang maning ta na tang mismong boaten na para
ong yaten. Ig sindolan ita ra nandia tang Ispirito na bilang pangako ang
boaten na ka enged.

6 Animan pirming panalig tang nemo, maski gata-wanano ang mintras
narin ita ong sinangoni tang na, alawid ita pa ong istaran tang Gino.
7 Tenged pangaboio mandian sigon ong pagtaligo ong Dios, ig indio ra
pagtalig ong mga bagay ang gitaen. 8 Mapoirsa ka kaman tang nemo.
Mo-ya pa ngani ang bo-wanano ra tang sinangoniong narin agod mistaro
don ong podir tang Gino. 9 Ang galiliagano lamang ay malipay tang Dios
ong yen, tarino man ong ta-paw tang kalibotan obin don da ong langit.
10 Tenged ang kada tata ong yaten tomalonga ong palagosgaran ni Cristo
agod balten ita sigon ong mga bindoat ta, mo-ya man obin malain, asing
tarin ita pa ong ta-paw tang kalibotan.

Risibien ita tang Dios tenged ong ni Cristo

11 Mandian, tenged gata-wanano ang dapat meled ita ong Gino, ag-
prosigiran amen ang ibalik tang mga taw ong nandia. Gata-wanan tang
Dios tang ga-tang ong popotokono, ig balampa gata-wanan mi ra ka ong
mga sadili mi. 12 Indi ka agpambogo ang oman ong nindio tang sadilio.
Galiliago lamang ang may mapambog mi natetenged ong yen, ig may
masabat mi ong mga taw ang pagpambog tang mga bagay ang gitaen
ta mata ig belag tang ga-tang ong popotokon. 13 Maski ganing tanira
ang langga ra tang isipo, Dios lamang tang agsirbiano. Ig mga may
maning ang osto tang isipo, narin para ka ong ikakao-ya mi. 14 Tenged
aggaemano tang paggegma ni Cristo, mandian ang gata-wanano ang
tanandia napatay para ong tanan. Animan poiding maning ita ang itang
tanan nangapatay ka ang aroman na. 15 Napatay ka kaman si Cristo para
ong tanan, agod itang gangaboi mandian indi ra mangaboi para ong mga
sadili ta, kondi para ong nandia ang yay ang napatay ig naboing oman
para ong yaten.

16 Animan mandian, ang pama-dek amen ong maski sinopa, belag da
ta sigon ong aggitaen ig aggilalaen ta taw. Maski asing tokaw, maning ka
ta si tang pama-dek amen ong ni Cristo, piro mandian belag da. 17 Tenged
ang maski sinopay na-pen da ong ni Cristo bindoat dang oman. Anda

ra tang dating pagkataw na. Ba-lo ra tanandia. 18 Ang Dios yay ang
pagboat tang tanan ang na. Tenged ong ni Cristo, binilango ra tang Dios
ang tangay na, ig belag da ta kasoay. Ig piniliko nandia agod ibaliko
ong nandia tang mga taw. 19 Maliagong yaning, ang taw agbibilang tang
Dios ang mga tangay na natetenged ong kamatayen ni Cristo, ig indi ra
demdemen na tang mga talak nira. Ig sinalig na ong yen ang ipatakō tang
balitang narin.
20 Animan yo sinobol ni Cristo, ig midio Dios mismo ra tang pagigam-
pang ong nindio ong agsosolato. Pagpakiloyo ang magbalik amo ong
nandia. 21 Si Cristo anda enged ay talak na. Piro para ong yaten, inilala
tanandia tang Dios bilang tatang mapinagtalaken agod ong mainabo ong
nandia, magimo itang mato-lid ang aroman na ong pama-dek tang Dios.

6

1 Animan, tenged yami mga katabang tang Dios ong mga boroaten na,
pagpakiloy ami ong nindio ang indi baliwalaen mi tang kaloy na ang
agpaita na ong yaten. 2 Pario tang inaning tang Dios ong Kasolatan:
“Ong tamang oras, pinama-yana yen.
Ong kaldaw tang kalibrian, sinabangana yen.”*
Mamasi amo! Nakabot da tang tamang oras! Mandian tang kaldaw ang
malibri ita!
3 Agpalawido ang magboat ta maski onopay mapagtorol ta kasisin-
tiren ta nem, agod anday maning tang mga taw kontra ong pagsirbio
ong Dios. 4 Piro pagpaitao ong tanan ang boato ang yo torobolon tang
Dios. Pagagoantao tang kaliwagan, kapongawan, ig mga kagipitan. 5 Yo
linatigo, kinolong ig sinalalabangan. Nagsakripisiō, nagpapirdi ta poyat,
ig nagagoanta ta letem. 6 Pagpamatodo ang yo torobolon tang Dios ong
limpiong pangaboio, ong kinata-wanan, ong pagagoanta, ig ong mo-
yang kaneman. Maning ka ta si tang pamatodo tenged sia gitaen ong
tabang tang Ispirito Santo ong yen, ong de-dek ang paggegmao, 7 ong
pagpatakō tang kamatodan, asta ong gaem ang pagalin ong Dios. Ang
mato-lid ang pangaboi yay ang pagsirbing armaso ong pagigbatok--ong
pagpanolos maning ka ong pagpanagang. 8 Teta aggalangeno ta taw, ig
teta aglanggano nira. Teta agpakalaineno ig teta agdayawen. Ganing
tang doma bo-lieno ono maski kamatodan lamang tang agbibitalao.
9 Indio agsapeten tang mga taw, maski yo ilalado tang tanan. Kalaom
tang doma, gapatayo ra. Piro gaboio pa enged! Maski agsilotano, indio
ka gapatay. 10 Matod ang teta pagsintio ka, piro indi malobot-lobot tang
kalipayo. Malisedo ka kaman ong pama-dek ta taw, piro pagtorolo ta
manggad ang ispiritoal ong doro-dorong taw. Maski midio yo andang-
anda, yen tang tanan ang bagay.
11 Yamong mga taga Corinto, anday agtataloko ong mga pamitalao, ig
alenget tang nemo ong nindio. 12 Agmalen amo yen ta mo-ya, piro alawid
tang nem mi ong yen. 13 Bibitalao mandian ang midio tatang tatay: Mga
palanggao, balten mi ka tang paggegmao.

Indi magigtabid ong mga indi pamagto

14 Indi amo magigtabid ong mga indi pamagto ong Gino. Indi poiding
papagtabiden tang to-lid ig liko. Monopa magtabidan tang mayag ig
maki-lep? 15 Mamagoroyonan bato si Cristo ig si Satanas? Indi poidi!

* **6:2** 6:2 Isaias 49:8

Pario ka ta si indi mapagtabidan tang mga pamagto ig ang indi pamagto.
16 Ang mga dios-diosan nira andang pisan ay labet nira ong timplo tang
Dios. Ig ang timplo tang Dios ang boi, anday doma kondi ita mismo.
Tanandia ra ka tang minaning ong Kasolatan:
"Mistaro ig mangaboio ang ka-pen nira,
Yo tang magimong Dios nira,
ig tanira magimong tawano."†
17 Ganing pa tang Gino, "Animan palawid amo ong nira,
Pabelag amo ong nira.
Indi amo magpalabet ong maski onopay maboling ong pama-deko,
ig risibien amo yen."‡
18 "Yo tang magimong tatay mi,
ig yamo magimong mga anao,
ganing tang Ampoan ang Makagagaem."§

7

1 Mga agmaleno, ang tanan ang asia pinangakoan da tang Dios ong
yaten. Animan bo-wanan ta ra enged tang tanan ang pagpaboling tang
mga sinangoni ig ispirito ta, ig magprosigir itang mangaboi ta mato-lid
ang may eled ong Dios.

Ang kambengan ni Pablo

2 Olday ami ka nindio ta ge-ley ang logar ong mga popotokon mi.
Anday talak amen ong nindio. Anday naekelan amen ong anday sayod
ang ogali, ig anday linoko amen. 3 Indio pagsolat ta maning ta na agod
pakalainen amo. Tenged minaningo rang lagi, aggegman amo yamen
ang pisan ig pamagbere-ketan ita maski ong kaboi man obin kamatayen.
4 Bogos tang pagtaligo ong nindio, ig pirmi among agpambog ta! Maski
dorong kaliwagan tang gapasaran amen, pamoirsang-pamoirsa tang
nemo ig galipayo pa ka enged ta mo-ya.
5 Gata-wanan mi, asing nakabot ami ong Macedonia, andang pisan ay
penay amen. Poros lamang golo tang nabagat amen. Yading naman-
gontra ong yamen ig nagsinti ami ta mo-ya. 6 Piro ang Dios pagpabaked
tang mga nem tang mga pamanlobay, ig ya kay bindoat na ong yen asing
kiminabot si Tito. 7 Ig belag lamang tang pagkabot na tang naglipay
ong yen, kondi asta ang balita nang ganing linipay mi ka ono tanandia.
Binalita na ka ang agpongawan amo ong yen, pagsinti amo tang nainabo,
ig listo amo rang tomabang ong yen. Animan mas nalipayo ra enged.
8 Maski nagtorol ong nindio ta kapongawan tang solatong asi tanopa
sia, indio ka pagtogat ang nagsolato ta maning don. Ong bagay, nag-
togato asing primiro, tenged gata-wanano ang nagtorol ta kapongawan
ong ge-ley ka lamang ang oras. 9 Piro maski maning ta si, galipayo
ka tenged namagtogat amo ig bino-wanan mi tang mga kasalanan mi
tenged ong kapongawan ang asi. Ang maning atan ang klasi ta kapon-
gawan ay nagalin ong Dios, animan anday napalain ong nindio tenged
ong sinolato. 10 Tenged ang kapongawan ang pagalin ong Dios yay ang
pagekel ong yaten ang magtogat ig magba-lo agod malibri ita. Ig anda
enged ay magtogat tenged atan! Piro ang kapongawan ang pagalin ong
kalibotan ang na yay ang pagekel ta kamatayen. 11 Isipen mi mga onopa

† **6:16** 6:16 Levitico 26:12; Ezekiel 37:27 ‡ **6:17** 6:17 Isaias 52:11 § **6:18** 6:18 Isaias 43:6; Oseas 1:10

tang risolta tang kapongawan ang asi ang nagalin ong Dios. Pamag-
prosigir amo mandian ang de-dek ong popotokon mi para magpaita ang
anday kasalanan mi natetenged ong mga bagay ang inaningo. Inerepan
amo ong nainabo ig inledan amo pa. Dorong kaliliag ming magimong
masinlo si tang pagtarabidan ta, ig listo among magsilot ong nagboat ta
talak. Ong tanan ang bagay, pinaita mi ang anday sarabaten mi ong talak
ang asi.
12 Indio nagsolat ong nindio natetenged lamang ong taw ang asing
nagkatalak obin ong pinagkatalakan na, kondi yamo ka tang aggisipeno.
Galiliagong poawen ong talongan tang Dios tang matod ang paggegma
mi ong yen. 13 Animan galipayo ta mo-ya ong tanan ang asi.
Ig mas inambengan ami pa enged asing inita amen mga monopa
linipay mi si Tito. 14 Pinambog amo yen ong nandia, ig indio napaeyak.
Inita na ang matod tang agpambog amen natetenged ong nindio, pario
ang matod tang tanan ang inaning amen ong nindio. 15 Ig kada
mademdeman ni Tito mga mono amo pa namagtoman ong tanan ang
inaning na, mas pandolang pa enged tang paggegma na ong nindio. Indi
malipat-lipatan na tang mo-yang pagrisibi ig paggalang ang pinaita mi
ong nandia. 16 Ig yo, galipayo tenged mataligan amo ka kaman ang
enged.

8

Ang tamang pagtorol ta tabang

1 Mga logod, galiliago ang ibalita ong nindio tang natetenged ong
mga pamagto ong ni Cristo don ong Macedonia, mga monopa pinaita
nira tang kaloy tang Dios. 2 Napasar tanira ta dorong kaliwagan ang
nagimong tatang mabelat ang pagsobok ong nira. Piro ong dobali tang
sobrang kalisedan, mambeng pa ka enged tanira ig abondang magtorol
ta tabang ong doma. 3 Ang pagtorol nira belag lamang ta kompormi ong
masarangan nira, kondi sobra pa. Gata-wanano narin tenged 4 tanira
mismo nagigampang ong yen ang oldan ta logar ang matabang ong mga
sinakepan tang Dios don ong Judea. 5 Anday kalaom-laomo ang tanira
magboat ta maning ta sia. Namagbolontad tanira asta ra ka ang mga
sadili nira, tokaw-tokaw ong Gino, ig pagatapos ong yamen, sigon ong
kaliliagan tang Dios. 6 Animan nagigampango ong ni Tito ang ipadayon
na ka ong nindio tang kao-yan ang na ang inimpisan na ra agod asta
yamo mapaekel mi ka tang tabang mi. 7 Manggaden amo ong pagto, ong
pagtoldok, ong kinata-wanan, ong kaderep asta ong paggegma mi ong
yamen. Animan prosigiran mi ka ang manokaw-tokawan amo asta ong
pagtorol ta tabang ming narin.
8 Belag ta maning ang agtobolon amo yen. Agbebego lamang ong
nindio tang agboaten tang doma ang pagtorol ta tabang agod mapaita mi
ong yamen ang matod tang paggegma mi. 9 Gata-wanan ming monopa
kabael tang paggegma tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo. Maski mang-
gaden tanandia, piro nagimong malised pa enged agod yamo magimong
manggaden ong kalisedan nang asi.
10 Ig narin tang malaygayo natetenged atan: Ipadayon mi tang in-
impisan mi asi pang tatang takon. Yamo tang nanokaw-tokawan belag
lamang ong pagtorol ta tabang, kondi maski ong pagplano. 11 Animan
ipadayon mi sia! Ang kaderep ang pinaita mi asing primiro ipadayon

mi asta matapos. Magtorol amo sigon ong kaya mi. 12 Tenged mga de-
dek ong popotokon mi tang pagtorol, malipay tang Dios ong agto-dol mi.
Indi tanandia pagelat ang magtorol ita tang indi kaya ta.
13 Indio galiliag ang palakanen mi tang pagkabetang tang doma
mintras gabelatan amo. Dapat lamang ang mamagpario-parioan itang
tanan. 14 Piro abonda amo mandian, animan bagay lamang ang taban-
gan mi tang mga pamangaministiran. Mga ong domang kaldaw yamo
si ka tang mangaministiran ig tanira tang may logar, tanira si ka tang
tomabang ong nindio. Ong maning ta si, pario among magtarabangan
ong tata may tata, ig 15 mainabo ong nindio tang na-tang ong Kasolatan
ang ganing,
“Ang nagsimet ta doro, anday nasobra,
ig ang nagsimet ta ge-ley indi ka kinorang.”*

Da Tito sinobol ong Corinto

16 Pagpasalamat ami ong Dios tenged pinoaw na tang panemdeman ni
Tito para ong nindio, pario ka tang pagdemdemo ong nindio! 17 Sindolan
na ta importansia tang pagigampango ang papaningen tanandia atan
ong nindio. Ig belag lamang ta sia, tanandia mismo tang nagprisintar
tenged ong dorong kaliliag nang magtabang ong nindio. 18 Pinatabido
ong nandia tang tatang logod ta ang aggalangen tang tanan ang pamagto
ong ni Cristo tenged ong pagpatako na tang Mo-yang Balita. 19 Tata pa,
tanandia tang pinilik tang mga pamagto tani agod tomabid ong yamen
ong pagated amen tang mga tabang nira don ong Jerusalem. Agboaten
amen narin agod mas dayawen tang Gino, ig agod itaen ang listo ami
kang tomabang.
20 Pangandam ami agod anday maning tang maski sinopa natetenged
ong pagpapanaw amen tang mabael ang tabang ang na. 21 Pagprosigir
aming magboat ta tama, belag lamang ong pama-dek tang Gino kondi
maging ong pama-dek tang mga taw.
22 Animan sinobol amen ang tomabid ong nira tang tata pang logod ta
ang sinobokan amen ong naboay ang timpo. Inita amen ang maderep
tanandiang tomabang, ig labi pa mandian tenged ong mabael ang pag-
talig na ong nindio. 23 Mga natetenged ong ni Tito, tanandia aromanong
pangabedlay para ong nindio. Ig ang domang mga logod ang aroman
na, tanira sinobol tang mga pamagto ong ni Cristo tani, ig ang mga kaboi
nira pagtorol ka ta dengeg ong ni Cristo. 24 Animan ipaita mi kay ong nira
tang de-dek ang paggegma mi, agod mata-wanan tang tanan ang mga
pamagto ong ni Cristo ang indi ami nagkamali ong pagpambog amen
natetenged ong nindio.

9

Tabang ong mga logod ta ong ni Cristo

1 Belag da ta kaministiran ang magsolato pa ong nindio natetenged
ong pagtorol ta tabang ong mga sinakepan tang Dios. 2 Gata-wanano ang
listo among tomabang, ig agpambog amo yen ong mga taga Macedonia.
Inaningo ong nira ang yamong mga taga Acaya listo ra asi pang nagta-lib
ang takon. Animan napoaw tang isip tang kayadian ong nira ang mag-
torol ka ta tabang nira. 3 Animan pina-kawo atan ong nindio tang mga

* **8:15** 8:15 Exodo 16:18

logod ang narin agod indio mapaeyak ong pagpambogo natetenged ong
nindio, ig agod malisto ra tang tabang mi pario tang inaningo. 4 Itaben
mapaeyako ong mabael ang pagtaligo ong nindio, indi ra aningen ang
asta yamo, mga may taga Macedoniang tomabid ong yen ig itaen nirang
belag amo ta listo. 5 Animan kinampango tang mga logod ang tongkaw
da atan, agod malisto tang tabang ang pinangako mi. Ong maning ta si,
lomboang bogos ong nem tang pagtabang mi ig belag ta regesan.
6 Tandan mi narin: Ang pagloak ta ge-ley, ang mayeg na ge-ley ka. Ig
ang pagloak ta doro, doro kang pa-bat na. 7 Ang kada tata dapat magtorol
kompormi ong kaliliagan na, bogos ong nem na ig belag tang garegesan
lamang. Tenged gambengan tang Dios ong mambeng ang pagtorol. 8 Ig
ang Dios sarang ang magtorol ong nindio tang tanan ang bagay, sobra pa
ong pangaministiran mi, agod pirming may magamit mi ong tanan ang
mo-yang boroaten. 9 Pario tang na-tang ong Kasolatan,
“Nandol tang Dios ong mga malilised;
anday kataposan tang kao-yan na.”*
10 Ang Dios yay ang pagtorol ta binik ang ita-bol ig anen ang ma-
pangan. Tanandia ka tang magtorol ong nindio tang kaministiran mi.
Ig dolangan na pa enged, agod mas mandoro ka tang mga boat ming
mo-ya. 11 Pabondaen amo nandia ong tanan ang bagay, agod mas
doro pang mga taw ang matabangan mi. Ong maning ta sia, doro
ka tang magpasalamat ong Dios tenged ong tabang ming ekelano ong
nira. 12 Ang pagtorol ming na matabang ong pangaministiran tang
mga sinakepan tang Dios. Piro belag lamang ta sia. Tenged tarin,
indi malobot-lobot tang pagpasalamat nira ong Dios. 13 Ang tabang mi
pagpamatod ang pamagtoman amo ong Mo-yang Balita natetenged ong
ni Cristo ang agpareten mi ig agganing ming matod. Animan dayawen
nira tang Dios tenged ong bogos ang pagtorol mi ong nira asta ong tanan
ang sinakepan tang Dios. 14 Animan ipangadi amo nira ang bogos tang
paggegma nira tenged ong abondang kaloy ang pinaita tang Dios ong
nindio. 15 Salamat ong Dios ong rinigalo na ang andang pisan ay kapario
na!

10

Ang pagdipinsa ni Pablo ong pagsirbi na ong Gino

1 Yo si Pablo, ang agganingen tang mga doma ang talawan ta nem ono
mga atan ong talongan mi, piro maiteg mga alawid. Piro pagigampango
mandian tenged agpatoladano tang pagpalepe ig dibabak ang nem ni
Cristo. 2 Pagpakiloyo ang indio regesen ming ipaitao tang kaitego mga
komaboto atan. May mga taw atan ang pamagbandan ong yen ang
ganing ang ogalio pario lamang ono ong mga taw ong kalibotan ang indi
pamangilala ong Dios. Tanira sigoro tang mangaita tang kaitego. 3 Maski
gaboio man ong ta-paw tang kalibotan, indio pagigbatok pario ong mga
taw ang sakep tang kalibotan ang na. 4 Ang armaso indi bindoat tarin
ong kalibotan, kondi may gaem nirang pagalin ong Dios agod pirdien
tang poirsa* tang mga pamangontra ong nandia. Animan ang mga ma-
ling rason nira ay agdegeno, 5 ig agpotolono tang tanan ang pagpambog
nira kontra ong matod ang pagpangilala ong Dios. Agpasokō tanira ong

* **9:9** 9:9 Salmo 112:9 * **10:4** 10:4 “pirdien tang poirsa.” Ong bitalang Grigo: “pegnaken tang mga kota” obin “tombaen tang mga dipinsa”

tanan ang pagirisipen nira agod mamagtoman da tanira ong ni Cristo.
6 Mandian, mga itaeno ang bogos amo ra ka kaman ang pamagtoman
ong ni Cristo, listō rang magsilot ong tanan ang pamansikontra pa.
7 Angay ang mga bagay lamang ang gitaen ta mata tang aggisipen
mi? Mga pagtalig tang maski sinopa atan ang tanandia tatang tawan
ni Cristo, dapat ang isipen na ang yo ya ka. 8 Maski midio sobra tang
pagpambogo ong gaemo, anday dapat ang ikakaeyako, tenged Dios
mismo tang nagtorol ong yen tang gaem ang na. Ig narin belag ta maning
agod langgaen tang pagto mi kondi agod pabakeden. 9 Indi isipen ming
paeled-eled lamang tang solatong na ong nindio. 10 Ganing tang doma,
“Ang agsosolat na mabelat ig maiteg, piro mga tatalonga korang tang
pamitala na ig anda kay maimo na.” 11 Dapat mata-wanan tang mga taw
ang pamaganing ta maning ta sia ang mga onopa tang agganingo ong
solat, mandian ang alawido, ya ka enged tang boateno mga komaboto
atan ig katalongao nindio.
12 Indio galiliag ang ikomparao tang sadilio ong doma ang pam-
agdayaw tang mga sadili nira. Doro kadipot tang pagirisipen nira!
Tanira-tanira lamang tang pamagkoromparan tang mga sadili nira, ig
aggamiten nira tang sadiling taket nira ong pagosgar ong ogali nira.
13 Piro yo, indio magpambog sobra pa ong kate-kan ang sindol ong yen
tang Dios. Narin yay ang obrang sinalig na ong yamen, ig gapil don
tang pagtoldok amen ong nindio. 14 Indio pagpasobra tenged nasakepan
amo ka kaman tang obrao ang na asing tokaw ang napaningo atan
ig nagpatako tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Cristo. 15 Indio
pagpambog ta sobra tenged indi aggakono tang inobra ta doma. Piro
pagtaligo ang mintras pambaked pa tang pagto mi, mas magdolang
ka enged tang maboato atan ong nindio, te-ka ong kaliagan tang Dios.
16 Oman, balampa magpatakō pa tang Mo-yang Balita ong mga alalawid
ang banoa ang don ong dobali mi. Ong maning ta si indi ipambogo tang
obra tang doma. 17 Pario tang na-tang ong Kasolatan, “Ang maski sino-
pay galiliag ang magpambog, dapat ang Gino ra lamang tang ipambog
na.”† 18 Tenged ang Gino indi galipay ong taw ang pagdayaw ong sadili
na, kondi ong taw ang agdayawen na mismo.

11

Si Pablo ig ang mga pamagtoldok ang pamangontra ong nandia

1 Magpasinsia amo ra lamang ong yen tenged midio kalokoan tang
pagpambogong na mandian, 2 piro pangimono ang itaben kalawen amo
ong Dios. Yamo, ang kalimbawan mi pario ong tatang soltiras ang limpio
tang pagkababay na, ang yen ang pinangako ang ipakasal ong tatang lali,
ang yay si Cristo mismo. 3 Piro pangelbao mandian ang itaben malason
tang kinaisipan mi, ig malawid amo ong de-dek ig limpiong paggegma
mi ong ni Cristo, pario tang nainabo ong ni Eva ang naloko ong pagtokso
tang ma-kal. 4 Tenged agrisibien ming basta-basta tang maski sinopay
kakabot ang pagtoldok ong nindio, maski ang toldok nira natetenged
ong ni Jesus parti ong agtotoldoko. Listo amo ono ang magrisibi ta
domang ispirito ang belag tang Ispirito Santo ang narisibi mi ra, ig toldok
ang parti pa ong Mo-yang Balitang rinisibi mi ong yen.

† **10:17** 10:17 Jeremias 9:24

5 Mga ong yen lamang, indio ka paori ong mga agganingen apostolis
ang asi ang doro ono karaosay. 6 Poiding belago ta maosay ang mitala,
piro belago ta korang ong kinata-wanan. Agpaitao ra narin ong nindio
ta mo-ya ong tanan ang agtotoldoko.
7 Nagpatakō ong nindio tang Mo-yang Balitang nagalin ong Dios, piro
indio nama-dol ta sol. Nagpalepeo lamang ig nagprosigir agod magi-
mong mo-ya tang pagkabetang mi. Onopa bato? Malain tang bindoatong
asi? 8 Asing pagsirbio pa ong nindio tanopa sia, ang mga pamagto
ong domang logar ya ray nagtorol tang mga kaministirano. Mga isip-
isipen ta lamang, magang nanakawo ong domang mga pamagto para
lamang tomabang ong nindiong mga taga Corinto. 9 Ig asing kinorango
ong kaministirano atan, indio nama-dol ta tabang ong maski sinopa
ong nindio tenged ingkelano ta tabang tang mga logod ang namagalin
ong Macedonia. Maski tanopa, pagprosigiro para anday mabelatan
ong nindio, maski onopang bagayay. Ig maning pa enged ta sia tang
boateno. 10 Agganingo bilang manigpatako tang kamatodan natetenged
ong ni Cristo, anday maski sinopa atan ong mga logar tang Acaya tang
mapagpotol tang agpambogong na, ang indio nagpatabang ong nindio.
11 Mandian itaben maning amo indio nagpatabang tenged indi amo
aggegman ta. Piro gata-wanan tang Dios ang agmalen amo yen ta mo-
ya!
12 Piro ipadayono ra ka enged ang indi magpatabang ong nindio agod
ang mga agganingen ang mga apostolis ang asia anday mapambog nira
ang maning ang pagsilirbien nira pario ong yamen. 13 Belag tanira
ta matod ang apostolis, kondi pamanloko lamang ig pamagpaita-itang
mga apostolis ni Cristo. 14 Ig indi ita dapat mangabereng atan. Tenged
maski ngani si Satanas, gatakong magpaita ang midio anghil ang doro
kayag. 15 Animan, belag ka ta makabebereng mga ang pamagsirbi ong ni
Satanas pamagpaita-ita kang pamagtoldok tang kato-lidan. Ang te-kan
nira silot ang bagay lamang ong mga bindoatan nira!

Mga kaliwagan ang napasaran ni Pablo bilang apostolis

16 Aggoliteno, indi dapat isipen tang maski sinopa ang yo tatang beyeg.
Piro maski maning ta si tang pabetang mi ong yen, anday bali sia basta
pama-yan mi tang ge-ley ang mapambogo. 17 Mintras agpambogo tang
sadilio, midio beyego ka kaman, tenged indio pagpatolad ong Gino ong
pagboato ta maning ta na. 18 Piro doro ra atan ang pamagpambog ong
mga bagay ang agpalabien tarin ong kalibotan, animan yo magpambogo
ra ka. 19 Kaosay mi! Pamamasi amo ong mga beyeg, ig gangalipay amo
pa! 20 Abaw! Agboaten amo nirang mga torobolon nira. Agkalawan
amo nira, agdayan, agsamantalaen ig agginsolton. Ig aggagoantaen mi
lamang! 21 Makaeyak, piro risibieno ka kaman ang korang tang kaitego
ang mapagboat ta maning atan ong nindio!
Maski bibitalao mandian ang midio beyeg, mga may agpambog tang
maski sinopa atan, yo mapambogo ka si. 22 Tanira mga Hebreo ono.
Yo ya ka. Tanira mga Israelita. Yo ya ka. Tanira nagalin ong dogo ni
Abraham? Maski yo, ya ka. 23 Tanira ono mga torobolon ni Cristo? Gata-
wanano ra ang beyeg da tang bitalao, piro yo mas mo-yang torobolon
pa ka enged ong nira. Mas pa tang yen ang pagpangabedlay, ig pira-
pang bisis naprisō sobra pa ong nira. Yo pinalō sobra pa ong nira, ig
pirapang bisis ong kalaomo ang mapatayo ra! 24 Nalimao ang narisibi

ta tolong polok may siam ang latigo magalin ong kasimanoao ang mga
Judio. 25 Tolong bisis sinigbako ta palo tang mga Romano, ig namintao
binanggil ta bato. Tolong bisis nabagbag tang barkong agtayano, ig
may naminta nagapon ig nagdamalo ang nagpalotaw-lotaw ong laod.
26 Ong pirming pagbiahio, natarako ta dorong karisgoan--ong mga soba,
ong mga takawan, ong kalima tang yen ang masig ka Judio ig ong mga
belag ta Judio. Dorong karisgoan ang napasarano ong mga siodad, ong
mga kabobokidan, ong talsi asta ong mga pamagpaita-itang mga logod
ta. 27 Napasarano tang sobrang sakripisio ig dorong papirdi ta poyat,
masiadong letem ig koaw. Napasarano ka tang malamig ang andang
pisan ay makoltono. 28 Belag lamang ta sia, gaborido tang isipo kaldaw-
kaldaw ong pagkabetang tang tanan ang pamagto ong ni Cristo ong sari-
saring mga logar. 29 Mga may panlobay ong pagto na, pagsintio ka. Ig
mga may pagkatalak, pisan ang gasit tang nemo.
30 Mga kaministiran ang magpambogo, ang kalolobayeno ra lamang
tang ipambogo. 31 Ang Dios ang Tatay tang yaten ang Ginong Je-
sus dalayawen ang asta tanopa, ig gata-wanan na ang indio pagbo-li.
32 Asing dono ong Damasco, ang portan tang siodad pinabantayan tang
gobirnador ni ading Aretas agod ipadepo. 33 Piro ang bindoat tang mga
aromano, linogodo nira ong tatang tiklis, pinalapoto ong talamban, ig
sinonton ong dobali tang padir tang siodad, ig don nalibrio.

12

Ang mga pinaita tang Dios ong ni Pablo

1 Kaministiran idayono pa enged tang pagpambogo, maski anday pak-
inabang na. Ang isayodo si mandian yay ang mga bagay ang pinaita ig
pinaintindi tang Gino ong yen. 2 May gailalao ang tatang tawan ni Cristo
ang ingkelan ong dibabaw ong kalawigan ang langit,* tampolok may
epat dang takon tang nagta-lib. Yo mismo tang agganingeno, piro indio
lamang masigoro mga ang yen ang ispirito lamang tang ingkelan don
obin asta ang yen ang sinangoni. Dios lamang tang gatako. 3 Aggoliteno,
ingkelano don ong Paraiso ig indio masigoro mga narin tatang pinaita
lamang ong yen ang ispirito obin matod ang nainabo. Dios lamang
tang gatako. 4 Nabasio don ta mga bagay ang indi mabogawas ta ig
indi poiding ibitala tang maski sinopa. 5 Poiding mapambogo ka kaman
tang tatang taw ang may inita nang maning atan. Piro indi enged
dayaweno tang sadilio, poira lamang ong mga kalolobayeno. 6 Ig maski
magpambogo man, anday mapaganing ang yo kabos, tenged matod tang
yaningo. Piro pagawido lamang, itaben somobra tang pabetang tang
mga taw ong yen. Ang galiliagano ay ang pabetang nira ong yen sigon
lamang ong gitaen ig gaba-yan nira ong yen.
7 Ig agod indio mapagdayaw tang sadilio natetenged ong mak-
abebereng ang pinaita tang Dios ong yen, sindolano ta magang tenek ong
sinangonio† ang nagsirbing pamalo ni Satanas agod indio magpalawig
tang sadilio. 8 Tolong bisis ang nagpakiloyo ong Gino ang komiten na
narin, piro indi kinomit na. 9 Maning ta na tang sabat na ong yen,

* **12:2** 12:2 "kalawigan ang langit." Ong bitalang Grigo: ya-long langit † **12:7** 12:7 Ang "tenek" ong sinangoni ni Pablo indi mata-wanan ta mga onopa enged. Poidi sigoro tatang dipirinsia ong sinangoni na, obin poidi kang domang klasi ta problima obin tokso.

“Ang tabango indi magkorang para ong nio. Mas itaen tang gaemo ong
kalolobayen mo.” Animan galipayong pisan ang ipambogo tang yen
ang kalolobayen agod pirmi ong yen tang gaem ni Cristo. 10 Galipayo
ka kaman ang magpinitinsia para ong ni Cristo. Anday bali maski mal-
obayo, maski intirimisen, paliwagan, papagpinitinsiaen obin galisedan.
Tenged maski ong ariopa panlobay, dono agpapoirsaen na.

Ang pagdemdem ni Pablo ong mga taga Corinto

11 Nagpambogo ra ang pario ong tatang beyeg, piro yamo tang na-
greges ong yen ang magboat ta si. Yamo rin tang dapat ang magdayaw
ong yen. Matod ka kaman ang yo anday kointao, piro indio ka paori
ong mga agganingen apostolis atan ang doro ono karaosay. 12 Asing
atano ong nindio nangabedlayo ta mo-ya, ig napamatodano ang yo
tatang matod ang apostolis ong mga milagro, mga tanda, ig doma pang
makabebereng ang mga bagay ang bindoato. 13 Onopa lamang tang kao-
yan ang naboato ong domang pamagto ong ni Cristo ang indi bindoato
ong nindio? Anda, poira lamang ong bagay ang na: Indio nama-dol ta
maski onopa ong nindio. Patawadeno ra lamang nindio mga kasalanan
sia.
14 Narin tang magimong ya-long paningo atan, piro indio enged
mama-dol ta tabang ong nindio agod anday mabelatan. Belag ta mang-
gad mi tang agdilemeno, kondi ang paggegma mi. Tenged ang mga
ginikanan tang dapat ang magsimet para ong mga ana nira, ig belag ta
mga ana para ong mga ginikanan nira. 15 Animan dorong kalipayo ang
magtorol ong nindio asta ang mismong kaboio para ong ikakao-ya mi.
Mintras pandolang ang pandolang tang paggegmao ong nindio, pangge-
ley da bato tang paggegma mi ong yen?
16 Gata-wanan ming indio nagpatabang ong maski sinopa ong nindio.
Piro agganing tang doma ang yo dayador ig aglokon amo lamang yen.
17 Angay? Dinayan amo bato yen ong mga taw ang sinobolo atan?
18 Kinampango si Tito ang paning atan, ig pinatabido ka ong nandia tang
tatang logod ta ong ni Cristo. Onopa? Dinayan amo bato ni Tito? Anda!
Inita mi ra ka ang pario tang ogali ig kaliek na ong yamen.
19 Ang kalaom mi sigoro, pagdipinsao lamang tang sadilio. Belag!
Bibitalao ong talongan tang Dios bilang tatang tawan ni Cristo. Ag-
malenong mga logod, ang tanan ang agboateno ay para mambaked tang
pagto mi. 20 Pangelbao ang itaben ong pagpaningo atan, may itaenong
indi maliagano. Oman mapasaran mi ka ong yen tang indi maliagan mi.
Itaben kabotan amo yen ang pamagsoroayan, pamagkirimonan ig pa-
magasilagan. Obin itaen amo yen ang pamagirispotan, pamaglanggan
ta dengeg, pamagtsismis, pamagpambog, ig pamaggolo. 21 Pangelbao
itaben ong moman ang pagpaningo atan mapaeyako ong Dios tenged
ong nindio, ig magini-yako ra ka enged tenged asta mandian indi pa
agpagtogatan ig indi agbo-wanan mi tang ogali ming maboling, ang
pagpangombabay ig pagpangonlali asta ang mga boat ming malalaway
ang pinagostoan mi impisa asing naboay da.

13

Kaorian ang pandam ig pagpakomosta

1 Narin tang magimong ya-long pagpaningo atan. Ig pario tang na-tang
ong Kasolatan, “Ang maski sinopay may riklamo, kaministiran ang pam-
atodan na ta doroa obin tolong tistigos.”* 2 Asing yadoang pagbisitao
atan, pinamanano ra tang mga namagkatalak, ig mandian aggoliteno
para ong doma maski galawido pa ong nindio: Anda ray patawad ong
pagbaliko atan! 3 Maning atan tang boateno agod pamatodan ong nindio
ang si Cristo tang pagpabitala ong yen. Ig tanandia belag ta malobay ang
magto-lid ong nindio. Makagagaem ang enged! 4 Inita ka kaman tang
kalolobayen na asing linansang tanandia ong kros. Piro ang gaem tang
Dios tang pagboi ong nandia mandian. Bilang tatang na-pen da ong ni
Cristo, may kalolobayeno ka. Piro ang gaem tang Dios ya kay ang pagboi
ong yen ang aroman na, ig ya kay itaen mi mga atano si ong nindio.
5 Osisaen mi tang mga sadili mi, ig sigoron mi ta mo-ya ang matod
tang pagto mi ong ni Cristo. Dapat mata-wanan ming si Cristo Jesus atan
ka kaman ong nindio, poira lamang mga lomboang belag ta matod tang
pagto mi. 6 Pagtaligo ang itaen mi ang yo matod kang apostolis ni Cristo.
7 Piro agpangadio ong Dios ang balampa indi amo magboat ta maski
onopang malain. Asia belag ta maning agod magpaita ang yo tang tama.
Maski lomboa ang midio yo tang may kakorangan, basta mangaboi amo
ta mato-lid. 8 Tenged indi makontrao tang kamatodan. Anday doma,
risibieno enged. 9 Galipayo pa maski midio malobayo, basta mambaked
tang pagto mi. Animan, agpangadio ang malipat tang tanan ang mga
kakorangan mi. 10 Agsosolato tang mga bagay ang narin mintras andao
pa atan agod ong pagkaboto belag da ta kaministiran ang magpaitao pa
ta kaitego ong paggamito tang gaem ang sindol ong yen tang Gino. Ang
gaem ang narin sindol na agod pabakeden tang pagto mi, ig belag ta para
langgaen.
11 Tegka ra lamang tarin, mga logod. Bilang kaorian ang bitalao ong
nindio, prosigiran ming anday kakorangan ong pagkataw mi ig tomanen
mi tang mga laygayo. Mamagoroyonan amo ig mamagtarabidan ta
masinlo. Ong maning atan, aromanan amo tang Dios, ang yay mismo
ang agpagalinan tang paggegma ig masinlong pagtarabidan.
12 Mamagkoromostan amo ta masinlo bilang mamaglogod ong ni
Cristo.†
Agpakomostan amo ka tang tanan ang mga sinakepan tang Dios tani.
13 Balampa pirmi atan ong nindiong tanan tang kaloy ni Ginong Jesu-
Cristo, ang paggegma tang Dios, ig ang masinlong pagtarabid-tabidan
ang pagalin ong Ispirito Santo.

* **13:1** 13:1 Deuteronomio 19:15 † **13:12** 13:12 Ong bitalang Grigo: Mamagkoromostan amo ong tatang sagradong itong.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ni Pablo ong mga taga Galacia

Ang primirong namagto ong ni Jesu-Cristo poros mga Judio, tenged tanira tang mga kasimanoa ni Jesus ig ang mga agpaningan na asing pagtoldok pa tanandia ong ta-paw tang kalibotan. Ong pagta-lib tang mga takon, ang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesus pinatako ra ka asta ong domang mga nasion pario tang mga Grigo, Romano, ig doma pa. Ong oras ang asi, limindoa tang tatang problima. Ganing tang domang mga Judio, mga may belag ta Judio ang namagto ra ong ni Cristo, kaministiran ipatoman ka ong nira tang tanan ang mga riglaminto tang mga Judio, labi pa enged tang natetenged ong pagtori. Mandian ang pagtori, yay tatang kaogalian ang pirming aggosoyon tang mga Judio bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios ig mga manigtoman tang Katobolan na. **Ang Solat ni Pablo ong mga taga Galacia** sinolat na agod mapabalik ong kamatodan tang mga ba-long pamagto ong ni Cristo ang itaben magparet da ong mga maling agtotoldok natetenged ong Katobolan tang mga Judio. Sigon ong ni Pablo, indi ita ra gasakepan tang Katobolan. Ong dobali ta sia, ang pagto ta ong ni Cristo yay ang kaimportantian ong tanan. Tenged risibien ita tang Dios bilang mato-lid da tenged enged ong pagto ta ong ni Cristo, ig belag ta tenged ong pagtoman ta tang Katobolan (2:16).

1 Ang pagsolat ta na yo, si Pablo, tatang apostolis. Ang namilik ig
nanobol ong yen belag ta taw, kondi si Jesu-Cristo mismo ig ang Dios ang
Tatay, ang ya kay nagboi ong nandia ong kamatayen. 2 Yaming tanan ang
mga logod mi tani pagpakomosta ong nindiong mga tarabidan,* yamong
mga pamagto ong ni Cristo atan ong probinsia tang Galacia. 3 Balampa
pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang Tatay
ig ong yaten ang Ginong Jesu-Cristo. 4 Si Cristo tang nagtorol tang kaboi
na tenged ong mga kasalanan ta agod ilibri ita nandia ong kalainan ang
paggaem mandian ong kalibotan ang na. Bindoat na narin sigon ong
kaliagan tang yaten ang Dios ig Tatay. 5 Dayawen ta tang Dios asta ong
anday kataposan! Amen.

Ang matod ang Mo-yang Balita

6 Gaberengo ta mo-ya ong nindio ang angay kadali lamang agtaliodan
mi tang Dios ang naggoy ong nindio ang mangaboi ong kaloy ni Cristo.
Piro mandian pamagparet amo ra ong domang agtotoldok ang agganin-
gen ang "mo-yang balita" ono. 7 Ong kamatodan, anda ray domang "mo-
yang balita." Kaso lamang, may mga taw ang pamanggolo atan ong
nindio ig gangaliliag ang bali-kaden nira tang Mo-yang Balita natetenged
ong ni Cristo. 8 Tandan mi narin: Maski anghil pang nagalin ong langit,
maski yami pa, mga ang agtotoldok ta tatang taw parti ka ong Mo-
yang Balitang pinatako amen ong nindio asing tokaw, balampa silotan
tanandia tang Dios asta ong tanopa!

---

* **1:2** 1:2 Ang mga "tarabidan tang mga pamagto ong ni Cristo" ong bitalang Grigo, yay ang mga "ekklesia."

9 Inaning amo rang lagi yamen, ig aningen amo si yen mandian: Maski
sinopa, mga ang agtotoldok na parti ka ong Mo-yang Balitang rinisibi mi
tanopa sia, balampa silotan tanandia tang Dios asta ong tanopa!
10 Animan, indi amo ra magisip ang galiliago lamang ang dayaweno
ta mga taw. Ang kaliagano ay malipay tang Dios ong yen. Indi amo ka
maning ang itaben pagprosigiro lamang ang malipay tang mga taw ong
yen. Mga asia tang agboateno pa mandian, dapat indio ra rin nagimong
torobolon ni Cristo.

Mga monopa si Pablo nagimong apostolis

11 Mga logod, galiliagong mata-wanan mi na: Ang Mo-yang Balitang
pinatakō ong nindio, ang pinagalinan na belag ta taw. 12 Indi narisibio
ong taw, ig anday taw ang nagtoldok ong yen. Si Jesu-Cristo mismo
tang nagpatako ig nagpaintindi ta si ong yen. 13 Nabalitan mi ka mga
monopa tang yen ang pangaboi asing pagosoyo pa ong rilihion amen ang
mga Judio. Pinaliwagano ta mo-ya tang mga pamagto ong ni Cristo, ig
dorong patikasego ang malipat tanirang tanan ong kalibotan. 14 Ig mga
natetenged ong mga pagorosoyon ong rilihion amen, mas tokawo ong
dorong masig ka Judiōng mga kaidad-idado. Mas maderepo ong nira ang
magtoman ong mga toromanen tang mga kamepet-mepetan amen.
15 Piro ong kaloy tang Dios, indio pa pala pinangana, piniliko rang lagi
ig ginoyano ang magimong torobolon na. 16 Ig asing galiliag da tang
Dios ang ipailala na ong yen tang Ana nang si Jesu-Cristo agod mapatakō
tang Mo-yang Balita natetenged ong nandia ong nindiong mga belag ta
Judio, indiong lagi nagpatoldok maski ong ninopa. 17 Indio kang lagi
napaning don ong Jerusalem para magigbagat ong mga nanga-kaw ong
yen ang nagimong mga apostolis. Ang bindoato, napaningo don ong
Arabia ig pagatapos nagbaliko si ong banoa tang Damasco. 18 Tolong
takon tang nata-lib asing nailalao ong ni Cristo, ba-lō pa napaning ong
Jerusalem para magigbagat ong ni Pedro. Tampolok may limang kaldaw
tang pagtiniro ong nandia, 19 piro anday domang apostolis ang initao,
poira lamang ong ni Santiago ang logod tang Gino.
20 Matod tang tanan ang agganingo ong solat ang na, ig gata-wanan
tang Dios ang indio pagbo-li.
21 Pagatapos ta sia, dayono rang napaning ong mga probinsia tang
Siria ig Cilicia. 22 Ig asta ong mga oras ang asi, ang mga pamagto ong ni
Cristo don ong probinsia tang Judea indi pa gangailala ong yen, tenged
indio pa gitaen nira. 23 Nabalitan lamang nira ang ganing ang dating
pagpaliwag ong nira pagtoldok da mandian tang natetenged ong pagto
ang langgaen na ra rin tanopa sia. 24 Animan namagdayaw tanira ong
Dios tenged ong yen.

2

Si Pablo rinisibi tang domang mga apostolis

1 Pagata-lib tang tampolok may epat ang takon, nagbaliko si ong
Jerusalem, aromano si Bernabe, ig ingkelano pa si Tito. 2 Napaningo don
tenged yay ang pinatako tang Dios ong yen ang dapat ang boateno. Ig
nagigbagato don ong mga taw ang aggilalaen ang pangolokolo ong mga
pamagto ong ni Cristo, ig namagampangan aming yami-yami lamang.
Pinaintindio ong nira tang natetenged ong Mo-yang Balitang yen ang
agpatako ong mga belag ta Judio. Bindoato narin, itaben indi ami

mamaginigoan natetenged ong agtotoldoko ig asia lomboang arangan
lamang tang bedlayo asing tokaw asta mandian. 3 Piro rinisibi ka nira
tang pinaintindio, tenged ang aromanong si Tito, maski belag ta Judio,
indi rineges nirang magpatori.* 4 Piro ang pirapang taw gangaliliag pa
rin ang torian tanandia. Ang mga taw ang asi, nanga-led ong yaten
ang pamangambong tanira mga logod ta ong Gino. Ong kamatodan,
gangaliliag lamang tanira ang magosioso natetenged ong pagorosoyon
ta ong ni Cristo Jesus, ang libri ita ong yading toromanen. Tenged
ang kaliagan nira ay boaten ami si nirang midio mga torobolon ang
sigi lamang pagtoman ong Katobolan tang mga Judio. 5 Piro indi ami
napaoyon ong nirang kaliagan maski ge-ley lamang, agod ta-lingan
amen para ong nindio tang matod ang Mo-yang Balita.
6 Piro ang mga taw don ong Jerusalem ang aggilalaen ang mga pan-
golokolo, anda kay dinolang nira ong mga agtotoldoko. Ong bagay,
anday bali ong yen mga danopa tanira. Tenged ang Dios indi pamilik
ta taw sigon ong mga katengdanan nira. 7 Piro ang nainabo, inilala
nirang yo ka kaman tang sinaligan tang Dios ang magpatako tang Mo-
yang Balita natetenged ong ni Cristo ong mga belag ta Judio, pario ang si
Pedro tang sinaligan nang magtoldok ong mga Judio. 8 Tenged ang Dios
tang namilik ong ni Pedro ang magimong tatang apostolis para ong mga
Judio, ig ya kay ang namilik ong yen ang magimong apostolis para ong
mga taw ang belag ta Judio. 9 Animan si Santiago, si Pedro, ig si Juan, ang
yay ang mga inilalang mga pangolokolo, asing itaen nira ang sindolano
tang Dios tang obrang na, yami ni Bernabe rinisibi ami nira bilang
aroman nira ong pagpatako tang Mo-yang Balita. Ig namaginigoan ami
ang tanira tang paning ong mga Judio, ig yami ong mga belag ta Judio.
10 Basta ganing tanira, indi ka pabayan amen ang tabangan tang mga
Judiong malilised. Ig ya ka enged tang agprosigiranong boaten.

Sinambleng ni Pablo si Pedro

11 May naminta, asing napaning si Pedro don ong banoa tang Antio-
quia, sinamblengo tanandia ig pinrangkao, tenged may agboaten nang
mali. 12 Tenged asing primiro, asing indi pa gakabot tang domang mga
karomanan ni Santiago, pagiga-pen pa si Pedro ang pamangan ong mga
logod ta ang belag ta Judio. Piro asing pag kabot nira, nagimpisa ra
tanandiang mapabelag ig indi ra magiga-pen ong mga belag ta Judio.
Inledan tanandia ang itaben samblengen tanandia tang mga Judiong
asing galiliag ang patorian tang tanan.† 13 Asta ang domang mga Judio
ang mga logod ta, napatolad da ka tanira ong ni Pedro, maski gata-
wanan nira ang belag ta tama tang agboaten nira. Maski ngani si
Bernabe, napaomid da ka ong pagpaita-ita nira. 14 Animan asing itaeno
tang boat nirang belag ang enged ta oyon ong kamatodan sigon ong Mo-
yang Balita, dayon ang sinamblengo si Pedro ong talongan tang mga
taw. Ganingo, “Yawa, tatang Judio mismo, india ka pagosoy ong mga
toromanen tang mga Judio. Angay regesen mo tang mga belag ta Judio
ang osoyon nira tang mga toromanen tang mga Judio?”

---

* **2:3** 2:3 Ang kaogalian tang mga Judio ay patorian tang mga ana nirang lali bilang tanda ang tanira mga pinilik tang Dios ig mga manigtoman tang Katobolan. Telekan ong Bokabolario, ong “Pagtori.”

† **2:12** 2:12 Sigon ong kaogalian tang mga Judio, bawal ang magsaro ong mga belag ta Judio, tenged ang mga belag ta Judio asta ang mga pamangan nira maboling ono ong pama-dek tang Dios.

Judio obin belag ta Judio pariong mangalibri mga magto ong ni Jesus

15 Yami kaman, pinanganang mga Judiong lagi, ig parti ami ong mga
belag ta Judio, ang agganingen amen mga “mapinagtalaken.”‡ 16 Piro
mandian, gata-wanan amen nga ang mga taw risibien tang Dios bilang
mato-lid tenged ong pagto nira ong ni Cristo Jesus, ig belag ta tenged
ong pagtoman nira tang Katobolan. Animan asta yaming mga Judio,
pamagto ami ra ka ong ni Cristo Jesus agod risibien ami tang Dios
tenged ong pagto amen ig belag ta tenged ong pagtoman amen tang
Katobolan. Tenged mga natetenged ong agboaten ta agod magtoman
din ong Katobolan, anday taw ang poiding mabilang ang mato-lid don.
17 Mandian pabetang ta, pamagprosigir aming pamagto ong ni Cristo
agod risibien ami tang Dios bilang mato-lid. Ig asia loloa ang yami ya
ray ang aningen ang mga “mapinagtalaken” tenged indi ami ra pam-
agtoman ong Katobolan. Asi bato, maliag yaning ang si Cristo pagekel
ong yaten ang magkatalak? Indi poidi! 18 Piro mga magbaliko si ang
magtalig ong agboateno agod magtoman din ong Katobolan, yo mismo
tang maning ang matod ang pagkatalako don. 19 Ong kamatodan, ang
Katobolan nagsintinsia ong yen ta kamatayen tenged ong kasalanano.
Animan, agpabetango ong sadilio ang patay da mga natetenged ong
Katobolan agod maboio sing moman para ong Dios. Midio napatayo ra
ka kaman ang aroman ni Cristo ong kros na. 20 Ig belag da ta yo tang
gaboi mandian, kondi si Cristo mismo ang nani ong yen. Mintras tarino
pa ong ta-paw tang kalibotan, gaboio lamang tenged ong yen ang pagto
ong Ana tang Dios, ang yay ang naggegma ong yen ig nagbolontad tang
kaboi na para ong yen. 21 Indi enged baliwalaeno tang kaloy tang Dios.
Mga mabilang itang mato-lid da tenged ong pagtoman ta ong Katobolan,
asia maliag yaning belag din ta kaministiran ang napatay si Cristo!

3

Magtoman ong Katobolan obin magto ong ni Cristo?

1 Yamong mga taga Galacia! Midio pario amo ra ong mga taw ang na-
talagbat! Angay dorog kabali-kad tang pagirisipen mi? Klaro ka rin ang
pisan tang yen ang pinaintindi ong nindio natetenged ong kamatayen
ni Cristo ong kros! 2 Te-maen amo yen ta tanga bagayan. Ang Ispirito
Santo bato, narisibi mi sia tenged nagtoman amo ong Katobolan? Anda
enged. Narisibi mi tang Ispirito Santo tenged nagparet amo ong Mo-
yang Balitang naba-yan mi. 3 Gangabeyeg amo ra ka enged? Nagimpisa
among magto ong ni Cristo ong tabang tang Ispirito Santo. Mandian
kompliton mi tang pagto ming asia ong sadili mi lamang? 4 Ang mga
kaliwagan ang napasaran mi bato, anda ray data na? Indi poidi! 5 Angay
pagtorol tang Dios ong nindio tang Ispirito na? Angay pagboat tanandia
ta mga milagro? Tenged lamang bato ong mga agboaten mi sigon ong
Katobolan? Belag ang enged. Anday doma, tenged lamang ong pagparet
mi ong Mo-yang Balitang naba-yan mi.

6 Pario tang inaning ong Kasolatan natetenged ong kamepet-mepetan
tang mga Judiong si Abraham — “Nagto tanandia ong Dios, animan
rinisibi tanandia tang Dios bilang mato-lid.”* 7 Animan mayag da. Ang

‡ **2:15** 2:15 Ang mga belag ta Judio mga mapinagtalaken ong pama-dek tang mga Judio tenged indi tanira pamagtoman ong Katobolan ni Moises. * **3:6** 3:6 Genesis 15:6

mga pamagto ong Dios, yay ang magoyan ang mga ana ni Abraham.
8 Na-tang dang lagi ong Kasolatan, maski ang mga belag ta Judio risibien
tang Dios bilang mato-lid mga mamagto tanira ong nandia. Ang Mo-
yang Balitang narin pinatako tang Dios ong ni Abraham asing tokaw
ang ganing, "Aloyano tang tanan ang mga nasion, tenged ong nio."†
9 Animan, aloyan tang Dios tang tanan ang mga taw ang mamagto ong
nandia, pario tang inaloyan na si Abraham, ang nagto ka ong nandia.
10 Piro ang tanan ang pamagtalig ang mangalibri tanira tenged lamang
ong agboaten nira sigon ong Katobolan yay ang mga sinompa ra tang
Dios. Tenged ganing ong Kasolatan, "Ang maski sinopang indi toma-
nen na tang tanan ang ga-tang ong Katobolan, sompaen tanandia."‡
11 Animan mayag ang anday maski sinopa ang risibien tang Dios bilang
mato-lid mga ong pagtoman din nira tang Katobolan. Tenged ga-tang
ka ong Kasolatan, "Ang binilang ang mato-lid da tenged ong pagto na,
yay ang maboi."§ 12 Ang kaministiran sigon ong Katobolan, belag ta
pagto kondi pagtoman ong mga tobol na. Tenged ganing ong Kasolatan,
"Ang taw ang magtoman tang tanan ang ga-tang ong Katobolan, yay ang
maboi."*
13 Mandian, sinompa ra tanan ang taw tenged anday mapagtoman
tang tanan ang ga-tang ong Katobolan. Piro ginawad ita ni Cristo ong
sompang asi, asing tanandia tang sinompa tang Dios para ong yaten.
Tenged ga-tang ong Kasolatan, "Mga ang tatang taw agbibitay ong ayo
asia pagpaita ang tanandia sinompa tang Dios."† 14 Ginawad ita kaman
ni Cristo Jesus agod ang kaloy ang pinangako tang Dios ong ni Abraham,
ma-dol na ka asta ong mga belag ta Judio, ig agod tenged ong pagto ta,
marisibi ta tang Ispirito Santong pinangako na.

Ang Katobolan ig ang Pangako tang Dios

15 Mga logod, nani tang tatang alimbawa ang nagalin ong kaboi tang
pangaldaw-kaldaw: Mga may doroang naginigoan ig nagpirma ra ta
papilis, anday mapaglangga ig mapagdolang tang pinaginigoan nirang
asi. 16 Mandian, nangako tang Dios ong ni Abraham ig ong inampo na.
Indi inaning ong Kasolatan "ong mga inampo na," ang maliag yaning
yadi tanira, kondi ganing "ong inampo na," ang maliag yaning tambilog
lamang.‡ Ig sia, anday doma, kondi si Cristo. 17 Nani tang maliagong
yaning: primiro may inigoan ang bindoat tang Dios ong ni Abraham, ig
nangako tang Dios ang tomanen na tang pinaginigoan nira. Tapos, nata-
lib tang epat ang gatos may tolong polok ang takon, ba-lo sindol tang
Dios tang Katobolan. Animan, ang Katobolan indi maimong langgaen
na tang inigoan nira ig lipaten tang pangako tang Dios. 18 Tenged anday
mapagrisibi tang pinangako tang Dios tenged ong pagtoman nira tang
Katobolan. Mga maning don, ang i-dol tang Dios dipindi ong boat ta,
ig anda ra ong pangako na. Piro pinaita tang Dios tang kaloy na ong ni
Abraham tenged maning ta si tang pangako na ang boaten na.
19 Mga maning don, angay bato sindol pa tang Dios tang Kato-
bolan? Nadolang tang Katobolan agod maintindian ta mga onopa tang
kasalanan. Ig ang Katobolan indi enged makomit asta indi komabot tang

† **3:8** 3:8 Genesis 12:3; 18:18 ‡ **3:10** 3:10 Deuteronomio 27:26 § **3:11** 3:11 Habacuc 2:4
* **3:12** 3:12 Levitico 18:5 † **3:13** 3:13 Deuteronomio 21:23 ‡ **3:16** 3:16 Genesis 12:7

inampo ni Abraham, ang yay ang pinangako tang Dios ang tobolon na.
Ang Katobolan sindol kaman tang Dios ong mga anghil ang nagintriga
ta narin ong ni Moises, ang yay ang nagimong manigpakabot tang mga
tobol tang Dios ong mga taw. 20 Piro belag ta kaministiran ang may
manigpakabot pa mga tambilog lamang tang pagtorol tang pangako na,
ig ang Dios tambilog lamang.§

Angay sindol tang Katobolan

21 Maliag yaning, ang Katobolan kontra bato ong pangako tang Dios?
Indi poidi! Ang Dios indi nagtorol ta Katobolan ang mapagtorol ta kaboi.
Animan indi ita ka poiding magimong mato-lid ong pama-dek na ong
pagtoman tang Katobolan. 22 Piro sigon ong Kasolatan, ang tanan ang
mga taw gagaeman ta kasalanan. Animan ang mamagto ong ni Jesu-
Cristo ya lamay ang marisibi tang pinangako tang Dios, tenged ong pagto
nira ong nandia.
23 Asing indi ita pa pamagto ong ni Cristo, midio mga priso ita, ig
ang Katobolan yay ang naggoardia ong yaten asta ong kaldaw ang si
Cristo komabot ig mamagto ita ra ong nandia. 24 Animan, ang Katobolan
tang nagsakep ig nagtoldok ong yaten asta kiminabot si Cristo, agod
marisibi ita tang Dios bilang mato-lid tenged ong pagto ta ong nandia.
25 Ig mandian ang pamagto ita ra, indi ita ra gasakepan tang Katobolan.
26 Mandian, tenged pamagto amo ra ong ni Cristo Jesus, yamong tanan
atan nagimong mga ana ra tang Dios. 27 Tenged yamong tanan na-pen
da ong ni Cristo asing namagpaboniag amo ong aran na. Animan ang
ogali ni Cristo yay ang gitaen da mandian ong mga kaboi mi. 28 Animan,
paririo ra lamang tang mga Judio ig ang mga belag ta Judio, ang mga
torobolon ig mga belag ta torobolon, ang mga lali ig mga babay. Parario
ra lamang itang tanan ong pagiga-pen ta ong ni Cristo Jesus. 29 Animan
ong ni Cristo amo ra. Maliag yaning nagimong mga inampo amo ra ni
Abraham, ig manonobli amo ra tang mga pinangako tang Dios.

4

1 Maning ta na tang maliagong yaning: Ang tatang molang manonobli,
mintras anda pa tanandia ong ostong idad, ang pagkabetang na pario
ra ka ta tatang torobolon, maski tanandia pa tang may nandia tang
tanan. 2 Tenged gasakep pa tanandia ong gaem ta domang mga taw ang
agtaligan para ong nandia ig ong mga propidad na, tegka komabot tang
timpong tirmino tang tatay na. 3 Ita, maning ita ka ta si. Asing anda
pay kalibotan ta natetenged ong ni Cristo,* midio ita ka mga torobolon
ang sigi lamang tang toman ta ang kompormi ong mga lilien† tarin ong
kalibotan ang na. 4 Piro asing kiminabot da tang tamang oras, sinobol
tang Dios tang Ana nang si Cristo. Pinangana tanandia ta tatang babay,
ig nambael ang manigtoman ong Katobolan 5 agod itang tanan ang
gasakepan tang gaem tang Katobolan magawad na. Ig ong maning atan,

§ **3:20** 3:20 Sigon ong pagsayod ni Pablo, ang pangako tang Dios mas importanti kaysa ong Katobolan ang aggosoyon tang mga Judio, tenged asing nagtorol tang Dios tang pangako na ong ni Abraham, Dios mismo tang nangako, ig indi tanandia nanobol ta mga anghil obin taw bilang manigpakabot tang pangako na. * **4:3** 4:3 Ong bitalang Grigo: Asing ge-ley ita pa † **4:3** 4:3 Ang mga "lilien", yay ang mga toromanen ang pinanoblian ta ong mga kamepet-mepetan ta. Ong bitalang Grigo, ang tata kang maliag yaning tang bitalang na ay "mga ispiritong malain ang pamangolokolo"

kabigen ita ra tang Dios bilang matod ang mga ana na. 6 Para ipaita ang
yamo mga ana ka kaman tang Dios, sinobol na tang Ispirito tang Ana na
ang mistar ong mga popotokon ta. Ig ang Ispirito ang narin pagtoldok
ong yaten ang gomoy ong Dios ang ganing, "Tatay! Tatayo!" 7 Animan
ang kada tata ong nindio, belag amo ra ta torobolon, kondi mga ana amo
ra tang Dios. Ig tenged mga ana amo ra nandia, marisibi mi ka tang
ipatobli na ong mga ana na.

Agdemdemen ni Pablo ta mo-ya tang mga taga Galacia

8 Asing tokaw ang indi amo pa gailala ong Dios, pamagsirbi amo pa
ong mga dios-diosan. 9 Piro mandian gailala mi ra tang Dios, obin mo-ya
pa maningo--gailala amo ra nandia. Mga maning don, angay magbalik
amo si ang magpasakep ong mga lilien‡ ang anday kointa na ig anday
pakinabang ong nindio? Magpatorobolon amo si ong mga lilien ang
asia? 10 Agpalabien mi tang mga kaldaw, mga bolan, mga timpo ig mga
takon! 11 Geldano ang itaben anday pakinabang tang bedlayo para ong
nindio.

12 Mga logod, pagpakiloyo ong nindio. Magpatolad amo ong yen,
tenged maski yo, tatang Judio, binayano tang Katobolan ig nagimong
kapario mi ra ka, yamong belag ta Judio.

Anda kay bindoat ming malain ong yen maski tanopa sia pa. 13 Gata-
wanan mi tang yen ang pagmasit tanopa sia, ang yay ang nagimong
dailan ang nagtiniro atan ig nagtoldoko ong nindio tang Mo-yang Balita.
14 Maski nagimong mabael ang pagsobok ong nindio tang pagmasitong
asi, indio enged pinabayan mi obin sinaliodan mi. Ang bindoat mi,
rinisibio nindio pario ong tatang anghil ang sinobol tang Dios, obin pario
ong ni Cristo Jesus mismo. 15 Kambeng ming pisan asing tokaw! Onora
tang gainabo ong nindio? Yo mismo magpamatodo, mga makoat mi rin
lamang tang mga mata mi, kinomit mi ra rin ang sindol ong yen. 16 Ig
mandian, ibilango ra nindio ang kasoay mi tenged agbebego lamang ong
nindio tang kamatodan?

17 Agpalabien amo atan ta mga taw ang pamagtoldok ta lain, piro
anday sayod tang aggisipen nira. Ang kaliliagan nira, ipalawid amo nira
ong yen agod tanira si tang palabien mi. 18 Belag ta malain ang palabien
amo ta domang mga taw, maski andao atan, basta mo-ya lamang tang
katoyoan nira. 19 Agmalenong mga anao, ang agsintieno si mandian
tenged ong nindio pario ta tatang babay ang pangana ra. Ig maning ta
na pa ka enged tang sintieno asta indi lomboa ong nindio tang ogali ni
Cristo. 20 Indio matako mga onoray boateno natetenged ong nindio. Mga
atano ka rin lamang mapagigampango rin ong nindio ta masinlo!

Ang kalimbawan ni Agar may ni Sara

21 Yamong gangaliliag ang magpasakep ong Katobolan, nani tang te-
mao ong nindio: Indi gata-wanan mi mga onopa tang ga-tang don?
22 Sigon ong Kasolatan, si Abraham doroa tang ana nang lali. Ang tam-
bilog, ana na ong tatang torobolon ang si Agar. Piro ang tambilog, belag
ta torobolon tang nanay na, kondi si Sara, ang yay ang matod ang katawa

‡ **4:9** 4:9 "lilien." Mga ong bitalang Grigo, poidi kang maliag yaning: mga ispiritong malain ang pamangolokolo ong kalibotan ang na

ni Abraham.§ 23 Ang ana ni Abraham ong torobolon pinangana bilang
natoral lamang ang borak tang babay may lali. Piro ang ana na ong
ni Sara, pinangana bilang borak tang pangako tang Dios. 24 Mandian,
ang doroang babay ang asia, ang kalimbawan nira yay ang doroang
klasing inigoan, ang yay ang Katobolan ig ang Pangako tang Dios. Ang
Katobolan sindol ong ni Moises don ong Bokid tang Sinai, ig poros mga
torobolon tang prodokto ta narin, pario ong ni Agar. 25 Animan si Agar
tatang litrato tang Bokid tang Sinai don ong Arabia, ig litrato tang siodad
tang Jerusalem mandian, tenged ang mga taw don pamagsirbi pa ong
Katobolan ang midio torobolon lamang tanira. 26 Piro ang mga taw
ang sakep tang ba-long Jerusalem tang Dios belag da ta mga torobolon.
Linibri ita ra kaman ong gaem tang Katobolan ig nagimo itang pario ni
Sara, ang yay ang babay ang libri.* 27 Pario tang ga-tang ong Kasolatan,
"Yawang babay ang anday ana mo, ang indi gasamit tang masit tang pangana,
mangalipaya, ig maginiteg da ong sobrang kalipay!
Tenged yawang bino-wanan tang katawa mo, mas mandoro tang ana mo
sobra pa ong babay ang pagimbeng pa tang katawa na."†
28 Animan, mga logod, ita nagimong mga ana tang Dios sigon ong
pangako na, pario tang nainabo ong ana ni Abraham ang si Isaac.
29 Asing tokaw pang asi, si Isaac pinangana ong gaem tang Ispirito tang
Dios. Ig pinaliwagan tanandia tang logod nang pinangana ong natoral
ang gainabo. Maning ka ta si, ita mandian agpaliwagan ita ka tang mga
taw ang pamagsirbi pa ong Katobolan. 30 Piro maning ta na tang ga-tang
ong Kasolatan, "Palayasen mo tang babay ang torobolon ig ang ana na,
tenged ang ana tang torobolon, anday parti na ong toroblien tang ana
tang belag ta torobolon."‡ 31 Animan, mga logod, ang maliagong yaning,
belag ita ra enged ta pario ta mga ana ta torobolon. Libri ita ra.

5

Magpadayon ita ong kalibrian

1 Linibri ita ni Cristo agod magpadayon ita ong kalibrian. Animan
magprosigir amo ta mo-ya ong kalibrian ming asia, ig indi pabayan ming
mabiag amo si ig boaten ang mga torobolon.
2 Yo, si Pablo, tang paganing ong nindio, mga mamagpatori amo pa
agod magtoman din lamang ong Katobolan, maliag yaning ang bindoat
ni Cristo para maglibri ong nindio anday pakinabang na. 3 Aningen amo
yen ang moman, ang maski sinopay magpatori sigon ong Katobolan,
kaministiran tomanen na tang tanan ang mga tobol ang ga-tang atan.
4 Mga magprosigir among magtoman tang Katobolan para magimong
mato-lid ong pama-dek tang Dios, maliag yaning nalbag amo ra ong
ni Cristo, ig indi amo ra gasakepan tang kaloy tang Dios. 5 Piro ita,

§ **4:22** 4:22 Mabasa ta tang natetenged ong doroang ana ni Abraham ong libro tang Genesis: ang natetenged ong ni Ismael, ang ana na ong ni Agar, ong Genesis 16:1-6; ig ang natetenged ong ni Isaac, ang ana na ong ni Sara, ong Genesis 21:1-7. * **4:26** 4:26 Ang birsikolong na ong bitalang Grigo ay "Piro ang Jerusalem tang langit libri, ig yay ang nanay ta." † **4:27** 4:27 Isaias 54:1. Sigon ong doma, ang tatang maliag yaning ni Pablo tarin ong paggamit na tang mga bitala tang propitang si Isaias natetenged ong mga ana tang doroang babay ay maning ta na: Ang mga pamagto ong ni Cristo mas mandoro pa enged ong mga Judio. Maning ka ta si, ang kaloy ang ipaita tang Dios ong mga pamagto ong ni Cristo mas mabael pa enged ong kaloy ang pinaita na ong mga Judio asing tokaw. ‡ **4:30** 4:30 Genesis 21:10

pamagtalig ita ta mo-ya ang risibien ita tang Dios bilang mato-lid tenged
ong pagto ta ong nandia. Ig may kasigoroan ta ang pagalin ong Ispirito
Santo ang mainabo narin. 6 Tenged ang taw ang na-pen da ong ni Cristo
Jesus, anday kaso mga tinorian tanandia obin anda. Ang importanti yay
ang pagto na, ang itaen ta ong mga boat nang maginegmaen.
7 Masinlo ka rin tang pagorosoyon mi ong kamatodan tanopa sia.
Sinora tang pagsagang ong nindio ong pagtoman mi mandian? 8 Asia,
belag ta boat tang Dios ang naggoy ong nindio. 9 Pandam amo. May
tatang sarabien ang ganing, “Maski ge-ley lamang tang pampalsa, mam-
bael tang bilog ang minasa.” 10 Piro tenged pario itang nanga-pen da
ong Gino, pagtaligo ang indi magoman tang mga isip mi tenged ong
mga bagay ang narin. Ig ang taw ang asing panggolo ong nindio, maski
sinopa, silotan tanandia tang Dios.
11 Mga logod, mga matod ang pagtoldoko pa ang dapat torian tang
taw, angay agpaliwagano pa tang mga Judio? Ang matod, pagtoldoko
ang malibri ita natetenged lamang ong kamatayen ni Cristo ong kros, ig
yay sia ang gangasilag pa tanira. 12 Ang mga taw atan ang pamanggolo
ong nindio ang ganing kaministiran ang magpatori, mo-ya pa dayon da
lamang tanirang mamagpakapon!
13 Piro yamo, mga logod, ginoyan amo para malibri amo ong mga
toromanen ang maning ta sia. Ayaw lamang gamiten tang kalibrian
mi agod paoyon amo lamang ong anday sasayod ang kaliliagan tang
mga sadili mi. Imbis, mamagtarabangan amo tenged ong paggegma mi
ong tata may tata. 14 Tenged ang tanan ang inaning ong Katobolan na-
tang ong tatang tobol ang ganing, “Gegman mo tang masig ka taw* mo
pario tang paggegma mo ong sadili mo.”† 15 Mandian, mga pirmi among
mamagsoroayan ig mamagterekeban ang midio mga ayep, magandam
amo. Itaben mamagrolobotan amo!

Ang kaliagan tang Ispirito Santo parti ong kaliagan tang taw

16 Nani tang agganingo ong nindio: Ang Ispirito Santo tang papaggae-
men mi ong sadili mi agod indi amo paoyon ong mga anday sasayod
ang kaliliagan tang mga sadili mi. 17 Tenged ang sadili tang mga anday
sasayod ang kaliliagan, kontra ong kaliliagan tang Ispirito Santo. Ig
ang kaliliagan tang Ispirito Santo kontra ka ong anday sasayod ang
kaliliagan tang mga sadili ta. Pagkorontran tang doroang na, animan
indi gaboat mi tang kaliliagan mi. 18 Piro mga ang Ispirito Santo
tang paggaem ong nindio, maliag yaning indi amo ra gasakepan tang
Katobolan.
19 Gata-wanan tang tanan mga monopa tang boaten tang mga taw
ang paoyon ong mga anday sasayod ang kaliliagan tang mga sadili nira:
Pagigdolog ong mga belag ta katawa nira, maboling tang pagirisipen
nira, ig ang mga boat nira magang ayep. 20 Pamagto ong dios-diosan,
pamamintas, anday paggegma nira ong masig ka taw nira ig masiadong
magigsoay. Pangimon tanira, ig pisan tanirang mangasilag. Ispotan
tanira, pamagkorontran ig pamagkampi-kampian. 21 Gangaibeg, pam-
agpabaleng, ga-pen ong mga kalipayan ang poros lamang kalokoan, ig
maski onopa pang maning atan ang agboaten nira. Inaning amo rang
lagi yen tanopa sia, ig mandian pamanan amo si yen, ang mga taw ang

* **5:14** 5:14 “masig ka taw.” Ong bitalang Grigo: kamalay † **5:14** 5:14 Levitico 19:18

maning atan tang agboaten nira indi enged ma-pen ong inadian tang
Dios.
22 Piro mga ang Ispirito Santo tang paggaem ong kaboi ta tatang taw,
asia mamorak ang tanandia magimong maginegmaen, malilipayen, ig
belag ta magolo tang isip na. Mapinasinsiaen tanandia, neman ig mo-
ya ong doma. Mataligan, ig 23 matakong magpalepe ig magawid tang
sadili na. Anday na-tang ong Katobolan ang ganing bawal tang mga
borak ang maning ta na. 24 Ang mga taw ni Cristo Jesus, sinaliodan da
nira tang anday sasayod ig malalaway ang kaliliagan tang mga sadili
nira, ang midio linansang da nira don ong kros. 25 Ang Ispirito Santo
yay ang pagtorol ong yaten ta ba-long kaboi, animan dapat tanandia
tang padayonon ta ang papaggaemen ong mga kaboi ta. 26 Indi ita ra
magpambog tang sadili ta, ig indi ita magpaerep ong tata may tata, obin
mamagiribegan.

6

1 Mga logod, mga may nata-wanan ming nagkatalak, yamong
agtabiden tang Ispirito Santo yay ang dapat ang magto-lid ong nandia.
Boaten mi na ong maloay ang bitala, ig magdan amo, itaben yamo si
tang matoksong magkatalak. 2 Yamong tanan atan, mamagtarabangan
amo ong mga problima ming mabebelat. Asia, matoman mi tang tobol
ni Cristo. 3 Mga ang tatang taw magisip ang magang sisino ra enged
tanandia ig ang kamatodan anda kay sinangoni na tang agpambog
na, asia aglokon na lamang tang sadili na. 4 Kada tata ong nindio
atan, osisaen mi tang sadiling agboaten mi. Mga asi kaman mo-ya,
magpasalamat amo. Basta indi ikompara mi tang mga sadili mi ong
doma, 5 tenged ang kada tata ong yaten kaministiran ang manabat para
ong mga sadili ta.
6 Ang taw ang pagtoldok tang bitala tang Dios, dapat oldan tanandia
tang mga agtoldokan na ta maski onopay ma-dol nirang kao-yan.
7 Indi lokon mi tang sadili mi. Indi enged maloko tang Dios. Mga
onopay lindoak ta tatang taw, ya kay ang ayegen na. 8 Alimbawa,
mga pangaboi ita sigon ong sadiling kaliliagan tang anday sasayod, asia
kamatayen lamang tang kaboton ta. Piro mga pangaboi ita sigon ong
kaliliagan tang Ispirito Santo, oldan ita ta kaboing anday kataposan.
9 Animan indi ita magpalobay ang magboat ta mo-ya, tenged mga mag-
prosigir ita, komabot tang oras ang mapa-bat ita ka ta mo-ya. 10 Animan,
mintras may oras ta pa, magboat ita ta mo-ya ong tanan ang taw, labi pa
enged ong mga logod ta ang pamagto ong Gino.

Oring mga bitala

11 Narin yo ra enged tang nagsolat. Telekan mi mga monopa kababael
tang mga litra na. 12 Ang mga taw ang asing pamagreges ong nindio
ang magpatori, galiliag lamang ang magpaita-ita ong mga masig ka
Judio nira ang pamagtoman tanira ong Katobolan. Agboaten nira sia,
tenged gengeldan ang itaben tanira si tang paliwagan mga mamagtoldok
tanira ang malibri ita tenged lamang ong bindoat ni Cristo don ong kros.
13 Maski pamagpatori tanira, indi ka tanira pamagtoman ong Katobolan!
Gangaliliag lamang tanirang patori amo agod mapagpambog tanira ang
ganing naekelan amo nirang magtoman ong Katobolan. 14 Mga ong
yen, palawid lamang ang magpambogo ong maski onopang bagayay,

poira lamang ong kros tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo. Tenged ong
kamatayen ni Cristo don ong kros, ang kalibotan ang na midio pinatay
ka ig nagimong anda ray kointa na para ong yen. Ig yo, midio pinatayo ka
don, ig nagimong anday kointao mga para ong kalibotan ang na. 15 Ang
matod, anday kaso mga ang taw natori obin anda. Ang importanti, ang
bina-lo tanandia tang Dios. 16 Yamong tanan atan ang pangaboi sigon
ong agtotobolong na, ate-bekan amo tang Dios ig oldan amo nandia ta
kao-yan, yamong nagimong banoa na.*
17 Ig impisa mandian, dapat anda ray magtorol ta problima ong yen.
Tenged ang sinangonio may mga pali na pa ang pagpamatod ang yo
torobolon ni Jesus.
18 Mga logod, aloyan amo enged tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo.
Amen.

* **6:16** 6:16 “yamong nagimong banoa na.” Ong bitalang Grigo: Israel tang Dios

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ni Pablo ong mga taga Efeso

Ang solat ni Pablo ong mga taga Efeso, tokaw-tokaw, pagpaintindi tang plano tang Dios nga "ang tanan ang bindoat ong kalibotan, maski ong langit obin ong tanek, papagara-penen nang ipasakep ong gaem ni Cristo" (1:10). Pagpakiloy si Pablo ong mga manigbasa ang mangaboi tanira kompormi ong doro kasinlong plano tang Dios, ig ipaita nira ang tanirang tanan nagimong tata lamang tenged pamagtalig da tanira ong ni Jesu-Cristo.

Ong primirong parti tang Efeso sinayod ni Pablo tang natetenged ong pagbere-ket be-ket tang tanan ang pamagto ong ni Cristo, ig mga monopa tanira pinilik tang Dios ang Tatay agod patawaden ig ilibri tanira ong mga kasalanan nira tenged ong pagtalig nira ong Ana nang si Jesu-Cristo. Gasigoro ita ang tomanen tang Dios tang pinangako na tenged sindolan ita ra nandia tang Ispirito Santo. Ong yadoang parti tang solat, pinakiloyan ni Pablo tang mga manigbasa ang mangaboi tanira ang masinlo tang pagtarabid-tabidan nira ong kada tata may tata, agod itaen tang tanan ang tanira matod ang nagimong tata lamang ong ni Cristo.

Efeso tang panokaw-tokawan ang siodad ong probinsia tang Asia asing timpo ni Pablo, ig bantog ong mabael ang timplo na para ong dios-dios nira ang si Diana. Mabasa ta tang domang nainabo ong ni Pablo ong siodad ang na ong Bindoatan kapitolo 19.

1 Ang pagsolat ta na yo, si Pablo, tatang apostolis ni Cristo Jesus sigon
ong kaliagan tang Dios. Pagsolato ong nindio atan [ong Efeso], yamong
mga sinakepan tang Dios ang maelet tang pagosoy mi ong ni Cristo Jesus.
2 Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios
ang yaten ang Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.

Ang sikritong plano tang Dios

3 Dayawen ta tang Dios ig Tatay tang yaten ang Ginong si Jesu-Cristo.
Ong pagiga-pen ta ong ni Cristo, inaloyan ita ra tang Dios ig sindolan
ita nandia tang tanan ang yaten ang mga kaministiran ang nagalin ong
langit para ong kaboi tang ispiritoal. 4 Indi pa bindoat tang kalibotan,
pinilik ita ra tang Dios ang magimong limpio ig anday talak ta ong
pama-dek na bilang mga ma-pen ong ni Cristo. Tenged ong pagmal
na ong yaten, 5 pinlano na rang lagi ang tobolon na si Jesus agod
boaten itang mga ana tang Dios. Ya enged tang kaliagan na, ig ang
galiagan nang boaten para ong yaten. 6 Dayawen ta tanandia tenged ong
makabebereng ang kaloy na. Ang kaloy nang na, bogos ang pinaita na
ong yaten ong pagiga-pen ta ong agmalen nang Ana.
7 Nagpatorok si Cristo tang dogo na agod gawaden ita nandia, ang
maliag yaning patawaden ita nandia ong mga kasalanan ta. Maning don
tang abondang kaloy tang Dios 8 ang bogos ang pinaita na ong yaten!
Sindolan ita pa nandia ta mabael ang kinata-wanan agod maintindian
ta mga onopa tang masinlong boaten. 9 Tenged mandian pinaintindi na
ra ka ong yaten mga onopa tang plano nang sikrito, ang galiagan nang
magmatod ong boaten ni Cristo 10 pag kabot tang tamang oras. Ig yay na:

Ang tanan ang bindoat ong kalibotan, maski ong langit obin ong tanek,
papagara-penen nang ipasakep ong gaem ni Cristo.
11 Ang Dios pagboat tang tanan ang kaliliagan na sigon ong plano
na. Ig pinilik ami nandia ang magimong nandia bilang mga na-pen da
ong ni Cristo. Maning ta si tang plano na asta asing tokaw pa 12 agod
yaming primirong namagtalig ong ni Cristo mapagtorol ta doro kabael
ang dengeg ong Dios.
13 Asta yamo, nagimo amo ra kang tawan tang Dios asing maba-yan mi
tang kamatodan, ang yay ang Mo-yang Balitang malibri amo. Nagtalig
amo kaman ong ni Cristo, animan sindolan amo tang Ispirito Santong
pinangako tang Dios, bilang pamatod ang yamo mga pinilik na. 14 Ang
Ispirito Santo yay ang pagpasigoro ong yaten ang marisibi ta tang tanan
ang pinangako tang Dios ong mga pinilik na, asta ra lamang bogos ang
ilibri ita. Ong maning ta si, ang Dios mas padengegan pa ka enged!

Ang pangadi ni Pablo

15 Animan impisa asing maba-yano ang pagtalig amo ra ong ni Gi-
nong Jesus ig nabalitano ang maginegmaen amo ong tanan ang mga
sinakepan tang Dios, 16 anday penay tang pagpasalamato ong nandia
tenged ong nindio, ig agpangadi amo ra yen ang pirmi. 17 Pama-dolo
ong yaten ang makagagaem ang Tatay, ang Dios ni Ginong Jesu-Cristo,
ang oldan amo nandia tang Ispirito Santo, ang yay ang magtorol ong
nindio ta kinata-wanan ig magpaintindi ong nindio agod mas mailala mi
pa enged tang Dios. 18 Pama-dolo ka ang ayagan ang enged tang Dios tang
mga kinaisipan mi agod mata-wanan mi mga monopa tang aggelaten
ta bilang mga ginoyan na. Asia mata-wanan mi mga monopa kabael ig
monopa kasinlo tang ipatobli tang Dios ong tanan ang mga sinakepan
na, 19 ig mapasaran mi ka enged tang inding pisan matepeng-tepengan
ang gaem na ang aggamiten na ong mga kaboi ta, itang pamagtalig ong
nandia. Ang gaem nang narin, 20 ya kay ang ginamit na asing boien na
si Cristo ong kamatayen ig pakarongon tanandia ong langit ang gampir
ong to na. 21 Animan ang gaem ni Cristo mas alawig pa ong tanan ang
pamangolokolo ig pamaggaem ang gitaen ig indi gitaen, asta ang tanan
ang may aotoridad ig maski sinopay may podir. Ig ang katengdanan
ni Cristo mas alawig ka ong tanan ang katengdanan ang maingaranan,
maging mandian obin ong mga timpong komabot. 22 Ang tanan ang
bagay pinasakep tang Dios ong gaem ni Cristo. Ig si Cristo bindoat nang
mangolokolo ong tanan-tanan para ong ikakao-ya tang mga pamagto
ong nandia. 23 Ang kalimbawan tang mga pamagto ong ni Cristo magang
sinangoni na. Ig mga na-pen ita ra ong nandia magimong komplitong
tanga sinangonian da lamang. Tanandia enged tang pagkomplito tang
tanan ang bagay ong tanan ang logar ong kalibotan.

2

Asing tokaw patay amo pa piro mandian may kaboi mi ra

1 Mga natetenged ong pagkabetang ming ispiritoal asing tokaw, midio
patay amo tenged kokontra amo ong Dios ig pagkatalak amo. 2 Ang mga
oras ang asi, aggosoyon mi tang malain ang sikad tang kalibotan ang
na, ig agtomanen mi tang mga tobol ni Satanas, ang pangolokolo ong
mga ispiritong paggaem atan ong dibabaw. Tanandia yay ang paggaem

mandian ong mga taw ang pamangontra ong Dios. 3 Ang matod, itang
tanan maning ita enged atan asing tokaw. Ang pagparangaboien ta
kompormi lamang ong sadiling kaliliagan ta. Anday domang agboaten
ta, ang malain ang agdidikta tang isip ig sinangoni ta. Ong pagkabetang
tang asi, dapat ita rin ka kaman ang silotan tang Dios, pario tang tanan
ang pamangontra ong nandia.
4 Piro doro kabael tang katete-beken tang Dios ig belag lamang ta ge-
ley tang paggegma nang pinaita na ong yaten. 5 Asing patay ita pa ong
pagkabetang tang ispiritoal tenged ong kasalanan ta, binoi ita tang Dios
ang aroman ni Cristo. Nalibri amo kaman ong mga kasalanan mi tenged
lamang ong kaloy tang Dios. 6 Ig tenged na-pen ita ra ong ni Cristo
Jesus, binoi ita tang Dios ang aroman ni Cristo agod ma-pen ita ka ong
nandia ang maggaem ong langit. 7 Maning ta na tang bindoat tang Dios
agod ong mga timpong komabot mapaita na ong tanan tang mo-yang
kaneman nang indi enged malobot-lobot ang yay ang pinaita na ra ong
yaten ong maginegmaen ang bindoat ni Cristo Jesus. 8 Ong kaloy tang
Dios, nalibri amo tenged pagtalig amo ong ni Cristo. Asiang kalibrian mi
tatang rigalong nagalin ong Dios, belag ta sadiling bindoatan mi. 9 Ang
mga gaboat ta indi mapaglibri ong yaten. Animan anday mapagpambog
ang maski sinopa. 10 Ita kaman mga bindoatan ita tang Dios, ang yay
ang nagboi ong yaten ong pagiga-pen ta ong ni Cristo Jesus. Bindoat na
narin agod mapagboat ita tang mga mo-yang bagay ang pinlano na rang
lagi para boaten ta.

Ang mga Judio ig ang mga belag ta Judio tata ra lamang tenged ong ni Cristo

11 Animan demdemen mi tang pagkabetang mi asing tokaw. Nataw
among belag ta mga Judio ig agganingen tang mga Judio ang anday labet
mi ong Dios tenged indi amo pamagpatori pario ong nira. Piro ang
pagtoring asi boat-boat lamang ta taw ig tegka lamang ong sinangoni.
12 Mandian asing mga timpong asi, galbag amo ong ni Cristo. Belag
amo ta kagapil ong banoang Israel, ang nasion ang pinilik tang Dios,
ig indi amo gasakepan tang mga inigoan ang pinangako tang Dios ang
boaten na. Gangaboi amo ong kalibotan ang nang indi gailala mi tang
Dios, ig anday elaten ming tabang ang magalin ong nandia. 13 Yamo
asing tokaw, galawid amo pa. Piro mandian ang na-pen amo ra ong
ni Cristo Jesus, pinalenget amo ra, tenged nagpatorok si Cristo tang
dogo na. 14 Pinapagtomboy ita ra ni Jesus, tenged tanandia mismo tang
nagboat ong yamen ang mga Judio ig ong nindiong mga belag ta Judio
ang magimong tata ita ra lamang. Asing binolontad na tang sinangoni
na, kinomit na ra tang padir ang pagelang ig pagpasoay ong yaten.
15 Ang padir ang na yay ang Katobolan tang mga Judio ang poros lamang
toromanen ig riglaminto. Kinomit na sia agod itang doroang klasi ta
taw boaten nang tata lamang ang parariong pina-pen ong nandia. Asia
kinomit na tang pagsoroayan ta. 16 Ong kamatayen na kaman, bindoat
na tang doroang klasi ta taw ang midio tatang sinangoni lamang ang
dengan ang pabaliken ong Dios. Animan don ong kros, inariglo na tang
pagsoroayan ta. 17 Napaning tarin si Cristo ig nagpatako ong tanan tang
Mo-yang Balitang mabalik ita ong Dios. Pinatako na narin ong tanan-
-para ong nindiong mga belag ta Judio ang alawid ong Dios, pario ka
para ong mga Judio ang alenget da ong nandia. 18 Tenged ong bindoat

ni Cristo, parario itang tanan ang mapalenget ong Dios ang Tatay, ong
tabang tang tanga Ispirito Santoan lamang.
19 Animan belag amo ra ta mga istranghiro obin taga domang nasion,
kondi kagapil amo ra ong mga sinakepan tang Dios, ig mimbro amo ra
tang pamilia na. 20 Ang kalimbawan mi midio balay ang bato. Ang pa-
dengan mi yay ang mga sinoldok tang mga apostolis ig mga propita.
Ig ang batong kaimportantian ong tanan anday doma, si Cristo Jesus
mismo. 21 Pamagkarabit-kabitan ong nandia tang tanan ang mga bato
tang balay mintras gakomplito, asta magimong tatang timplong sagrado
para ong Gino. 22 Ig bilang mga nanga-pen da ong ni Cristo, kagapil amo
ra ong agboaten ang nang balay, ang istaran tang Dios ong pirsona tang
Ispirito Santo na.

3

Ang plano tang Dios ong mga belag ta Judio

1 Animan yo, si Pablo, tatang priso tenged ong pagtoldoko tang
natetenged ong ni Cristo Jesus ong nindiong mga belag ta Judio. 2 Sigoro,
nabalitan mi ka mga monopa ong kaloy tang Dios, sinaligano nandia
ang boateno narin para ong ikakao-ya mi. 3 Ang Dios mismo tang
nagpaintindi ong yen tang sikritong plano nang boaten na para ong
nindio. Nasolato ra ka ta ge-ley tarin natetenged ong bagay ang na.
4 Mabasa mi na, itaen mi ang naintindiano ra tang masinlong sikrito
natetenged ong ni Cristo. 5 Asing tokaw, indi pinatako tang Dios tang
plano na ong mga taw, piro mandian pinatako ra tang Ispirito Santo
ong mga taw ang pinilik tang Dios ang magimong mga apostolis ig mga
propita na. 6 Ig nani tang plano tang Dios: Tenged namagparet amo ra
tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Cristo, maliag yaning yamong
mga belag ta Judio, aroman dang marisibi mi tang mga ipatobli tang Dios
ong mga Judio. Yamo asta ang mga Judio nagimong tanga sinangonian
da lamang, ig tenged ong bindoat ni Cristo Jesus, aroman amo rang
marisibi tang pinangako tang Dios.
7 Ong kaloy tang Dios, sindolano nandia ta gaem ang magimong
manigpatako tang Mo-yang Balitang narin. 8 Maski yo tang kadibabakan
ong tanan ang mga sinakepan tang Dios, piro yo tang inaloyan na
ang magpatako ong nindiong mga belag ta Judio tang natetenged ong
grasiang i-dol ni Cristo. Ang mga grasiang asia, anday kataposan ig
indi enged kabot-kaboton tang isip ta. 9 Sinobolo tang Dios ang mag-
paintindi ong tanan mga monopa boaten na tang plano nang sikrito.
Ang Dios, tanandia tang nagboat tang tanan ang bagay ong kalibotan,
ig kaboay dang indi enged tanandia nagbeg mga onopa tang agplanon
nang boaten. 10 Sinalok na lamang agod mandian ong mga oras ang
na, ipaita na tang mga pamagto ong ni Cristo ong mga pamangolokolo
ig pamaggaem don ong langit. Asia, itaen nira tang kalawig-lawigan
ang kinata-wanan tang Dios ang agpaita na ong sari-saring mga midios.
11 Narin yay ang lagi tang plano na maski ong tanopa, ig mandian naboat
na ra ong bindoat ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino. 12 Animan, tenged
na-pen ita ra ong ni Cristo ig pagtalig ita ong nandia, poiding paitegen ta
tang nem ta ig lemenget ong Dios ang anday doadoa. 13 Animan maski
pagpinitinsiao mandian para ong nindio, indi palobayen mi tang mga
nem mi tenged na para ka ong ikakao-ya mi.

Ang gegma ni Cristo

14 Animan lolodo ong talongan tang Dios ang Tatay, 15 ang yay ang
papa tang tanan ang mga pamilia, maging don ong langit obin tarin ong
tanek. 16 Ig pama-dolo ong nandia ang i-dol na ong nindio tang Ispirito
Santo, kompormi ong makabebereng ang manggad na, agod mamoirsa
pa ka enged tang mga nem mi. 17 Balampa si Cristo tang magtinir ong
mga popotokon mi tenged ong pagtalig mi ong nandia. Maning ta si, ang
paggegma mi lomamot ka ang midio ayo ig magimong mabaked, 18 agod
yamo, aroman tang tanan ang mga sinakepan tang Dios, maintindian
mi tang gegma ni Cristo mga monopa kala-bang, kaboat, kalawig, ig
kadalem. 19 Balampa mapasaran mi tang gegma nang indi enged kabot-
kaboton tang isip ta, agod ang pagkataw mi ma-mokan tang pagkadios
na.
20 Ang Dios mapagboat ta sobra pa enged ong tanan ang mapa-dol obin
maisip ta, kompormi ong gaem na ang paggaem da mandian ong yaten
ang mga kaboi. 21 Ang Dios ang na, yay ang padengegan ni Cristo Jesus
ig ang tanan ang pamagto ong nandia. Dayawen ta tang Dios asta ong
tanopa ang anday kataposan. Amen.

4

Tanga sinangonian ita lamang ong ni Cristo

1 Animan yo, tatang priso tenged ong pagsirbio ong Gino, pagpakiloyo
ang mangaboi amo pario tang dapat bilang mga ginoyan tang Dios.
2 Pirmi among magpalepe ong kada tata may tata, ig magimong neman
ig mapinasinsiaen. Agoantaen mi tang mga kakorangan tang tata
may tata tenged lamang pamaggeregman amo. 3 Ang pagtarabidan mi
masinlo tenged agbere-ket be-keten amo tang Ispirito Santo. Animan
patikasegan mi lamang ang anday maski sinopang mapaggolo ig ma-
paglangga tang pagtarabidan ming asia. 4 Tenged ita, ang kalimbawan
ta tanga sinangonian ita lamang ig tanga Ispirito Santoan tang pagtinir
ong yaten. Maning ka ta si tanga bagayan lamang tang agpakaboton tang
tanan ang mga ginoyan tang Dios. 5 Tambilog lamang tang Gino ta. Tata
lamang tang pagto, ig tata lamang tang boniag. 6 Tanga Diosan lamang
ig tanandia yay ang Tatay tang tanan. Makagagaem tanandia ong tanan.
Maski ong aripang logaray don tanandia, ig gistar ong yaten ang tanan.
7 Piro ang kada tata ong yaten may sari-saring abilidad na ang sindol
ni Cristo, sigon ong galiliagan nang i-dol ong yaten. 8 Pario tang ga-tang
ong Kasolatan ang,
"Asing kimina-yat tanandia ong langit,
dorong pinirdi na ang ingkelan na.
Ig sari-saring sindol na ong mga taw."*
9 Mandian, onopa tang maliag yaning ang "kimina-yat tanandia"?
Maliag yaning, primiro siminaboan tanandia ong tanek.† 10 Ig ang
siminaboan tarin ong tanek, ya kay ang kimina-yat ong langit--don ong
dibabaw pa enged tang kalawig-lawigan ang langit--agod ang tanan
ang logar, maging ong kalibotan man obin ong langit, masakepan na
tang kagaeman na. 11 Si Cristo kaman tang nagtorol ta mga abilidad
ong mga taw. Ang doma bindoat nang mga apostolis, ang doma mga

* **4:8** 4:8 Salmo 68:18 † **4:9** 4:9 "ong tanek." Ong bitalang Grigo: ong idalem tang tanek

manigpakabot tang bitala na, ig ang doma sinobol nang magpatako tang
Mo-yang Balita ong mga indi pa gangabasi. May doma pang bindoat
nang mga pastor ang magsagod ig magtoldok ong mga taw. 12 Maning ta
sia tang bindoat na agod magimong simpan tang tanan ang sinakepan
tang Dios ang magsirbi ong nandia, ig agod itang tanan mambael ig
mamoirsa bilang sinangoni ni Cristo. 13 Ong maning ta si, mamagbere-
ket be-ketan ita tenged ong pagto ta ig tenged parario itang gailala ong
Ana tang Dios. Mamoirsa ita asta magimong tegat da tang isip ta, ig ang
ogali ta magimong pario tang ogali ni Cristo. 14 Asia belag ita ra ta pario
ong mga molang malpet ang maekel-ekelan ig madaling magparet ong
tanan ang mga toldok ang bo-li, ig indi ita ra panonot ong mga taw ang
maosay ang manloko ig magbali-kad tang kamatodan. 15 Piro ang boaten
ta, mamaggeregman ita lamang ig pirming mitala tang kamatodan agod
mambael ita bilang tatang sinangoni ig agod bogos ang maninlo tang
ogali ta. Tenged si Cristo, yay ang kolo ta. 16 Tanandia tang pagekel
ong yaten bilang sinangoni na, ig itang tanan pamagkarabit-kabitan ong
nandia ong mga torniliong sindol na ong yaten. Animan mga ang kada
tata magboat ka tang obligasion na, mambael ita ig mamoirsa tenged
pamaggeregman ita.

Ang kaboing bina-lo ni Cristo

17 Animan agpamanan amo yen ong aran tang Gino ang indi amo ra
mangaboi pario tang mga taw ang indi gailala ong Dios. Ang aggisipen
nira poros anday kointa na, 18 tenged gaki-lepan pa tang kinaisipan
nira. Anday labet nira ong kaboing to-dol tang Dios. Anday kalibotan
nira natetenged ong nandia tenged poros matetegat tang mga kolo
nira. 19 Anda ray eyak nira. Anday domang agboaten nira kondi ang
malalaway. Pirmi lamang pamagboat ta anday sayod ang indi enged
mawidan.
20 Piro belag ta maning ta sia tang nadalan mi natetenged ong ni
Cristo. 21 Nabalitan mi ra ka enged tang natetenged ong nandia, ig bilang
mga nanga-pen da ong nandia, nadalan mi ra ka tang kamatodan, ang
yay ang inita ta ong kaboi ni Jesus. 22 Animan bo-wanan mi ra tang
dating ogali mi. Indi ra panonotan mi tang kaliliagan ming malalaway,
ang panloko lamang ong sadili mi. 23 Ipaoman mi tang nem mi ig ang
pagirisipen mi. 24 Ipaita mi ang bina-lo amo ra tang Dios ig sindolan
ta kaboing pario ong nandia. Asia maliag yaning magosoy amo ong
kamatodan ig mangaboi amo rang limpio ig mato-lid.
25 Animan indi amo ra magbo-li. Dapat kada tata mitala tang kam-
atodan ong logod na ong ni Cristo, tenged itang tanan parario itang
gasakepan ta tanga sinangonian lamang. 26 Mga masilag amo, magdan
among indi amo magkatalak. Indi pakoropon mi tang kaldaw ang
gasilag amo pa. 27 Indi pabayan mi si Satanas ang gamiten na tang
kasisilagen mi. 28 Mga sinopa atan ong nindio tang maboat ta kalima,
indi ra tanandia manakaw. Magobra ra lamang tanandia ig gamiten
na tang mga kalima na ong mga may dengeg ang pandilem agod mata-
bangan na ka tang mga malilised. 29 Indi amo mitala ta anday sayod.
Ang mo-ya lamang tang ibitala mi, ang matabang ong masig ka taw
mi ig mapagpabaked tang nem nira, kompormi ong kaministiran tang
mga pamasi, agod magamit tang Dios para ong ikakao-ya nira. 30 Indi
amo magboat ta maski onopang mapagpapongaw ong Ispirito Santo

tang Dios, tenged ang Ispirito Santo yay ang pamatod ang yamo mga
sinakepan tang Dios, ig ya kay pagpasigoro ang komabot tang kaldaw
ang bogos among ilibri. 31 Indi amo ra enged mamagderemetan. Bo-
wanan mi tang kasisilagen ming indi mawidan mi. Indi amo mama-
giritegan, mamagirinsoltoan, obin magpasit tang nem tang masig ka taw
mi. 32 Imbis, magimong neman amo ig masine-bekanen ong kada tata
may tata. Magpinatawadan amo pario tang yamo pinatawad ka tang
Dios ong bindoat ni Cristo.

5

Boaten mi tang kaliagan tang Dios

1 Yamo mga agmalen ang mga ana tang Dios. Animan osoyon mi
tanandia. 2 Mangaboi among tage-tep ta paggegma, pario ni Cristo.
Tenged ong paggegma na ong yaten, binolontad na tang kaboi na bilang
tatang sagda ang naliagan tang Dios ta mo-ya.

3 Yamo mga sinakepan tang Dios, animan indi amo rang pisan man-
gombabay obin mangonlali. Belag ta bagay ang maski sambiten lamang
ong arampangan mi tang maski onopang boat ang maboling obin ogal-
ing matakab. 4 Indi amo ra magbitala ta maboling obin kalokoan obin
kaintirimisan ang malaway. Belag ta bagay ang mga narin. Ang boaten
mi, magpasalamat amo ong Dios. 5 Tenged sigorado ang enged, ang taw
ang mangombabay obin mangonlali, obin pagboat ta maboling, obin
asing gaibeg--indi enged tanira pa-penen ong inadian ni Cristo ang yay
ang inadian tang Dios. Tenged ang taw ang gaibeg, agpalabien na tang
gaibegan na, ig belag tang Dios ang matod.

6 Indi amo enged magpaloko ong mga taw ang ganing anday kaso
maski magboat amo tang mga malalain ang asi. Ang mga ogaling
maning atan, ya enged tang dailan ang silotan tang Dios tang mga taw
ang pamangontra ong nandia. 7 Maski magigtabid ong nira, indi amo
enged. 8 Asing tokaw, ang kinaisipan mi gaki-lepan pa. Piro mandian,
nayagan da ong pagiga-pen mi ong Gino. Animan, mangaboi amo pario
ong mga taw ang mayag da tang isip nira. 9 Tenged ang taw, mga mayag
da tang isip na, ang agboaten na poros mo-ya, mato-lid ig oyon ong
kamatodan. 10 Prosigiran ming mata-wanan mga onopa tang masinlong
boaten ang magtorol ta kalipayan ong Gino. 11 Indi amo mimbeng-
imbeng ong mga boat ang maki-lep tenged asia andang pisan ay borak
nang masinlo. Imbis, ipaita mi ong nira ta mayag ang malain tang
agboaten nira. 12 Makaeyak kaman maski sambiten lamang tang mga
agboaten nira ong sikrito. 13 Piro ang tanan ang ipaita ong mayag, itaen
da ka enged mga monopa ong kamatodan. 14 Tenged maski onopa, itaen
ka mga nayagan da. Pario tang agganingen:

“Yawang gapoyata, mambangona ong kamatayen,
ig ayagana ra ni Cristo.”

15 Animan pandam amo mga monopa tang pagparangaboien mi. Indi
amo komaliek ang midio mga ignoranti. Ang boaten mi, mangaboi amo
bilang mga matako. 16 Pakinabangan mi tang oras mi ang magboat ta
mo-ya, tenged malain tang sikad tang kalibotan. 17 Animan indi amo
magkinabos-kabos, kondi intindien mi mga onopa tang kaliagan tang
Dios.

18 Indi amo magpabaleng tenged sia langgaen mi lamang tang sadiling
kaboi mi. Imbis, ang Ispirito Santo yay ang papaggaemen mi ong sadili
mi. 19 Magarampang amo ong mga bitala tang mga salmo, mga imno, ig
mga karantaen ang pagdayaw ong Dios. Mamagkanta amo ong Gino ang
de-dek ong mga popotokon mi. 20 Ong tanan ang oras ig ong tanan ang
mga bagay, pasalamatan mi tang Dios ang Tatay ong aran tang yaten ang
Ginong Jesu-Cristo.

Ang magkatawa

21 Tenged ong paggalang mi ong ni Cristo, magpasakep amo ong tata
may tata.
22 Yamong mga babay, magpasakep amo ong mga kakatawan mi pario
tang pagpasakep mi ong Gino. 23 Tenged ang lali yay ang pangolokolo
ong katawa na, pario ka si Cristo ya kay ang pangolokolo ong tanan ang
pamagto ong nandia. Si Cristo tang naglibri ong yaten, ig ita nagimong
sinangoni na ra. 24 Ang mga pamagto ong ni Cristo pamagpasakep
ong nandia. Maning ka ta si, ang mga babay kaministiran bogos ang
magpasakep ong mga kakatawan nira.
25 Ig yamong mga lali, malen mi tang mga kakatawan mi pario tang
pagmal ni Cristo ong yaten ang tanan ang pamagto ong nandia. Sindol
na tang kaboi na para ong yaten, 26 agod pagatapos ang malimpioan ita
nandia ong wi may ong bitala, magimo itang mga sagradong sinakepan
na. 27 Tenged ang kaliagan na, itang tanan ang pamagto ong nandia
mapa-dekan nang dorong pisan kasinlo--limpio, anday kasalanan, an-
day korang, ig andang pisan ay maski onopang dipirinsia obin bagay
ang anday sayod. 28 Animan yamong mga lali, malen mi tang mga
kakatawan mi pario tang pagmal mi ong mga sinangoni mi. Tenged
ang pagmal ong katawa na, pagmal ka ong sadili na. 29 Anday taw ang
gasilag ong sadiling sinangoni na. Ang boaten na, agpapanen na ig
aggasikason na ta mo-ya, pario tang agboaten ni Cristo ong tanan ang
pamagto ong nandia. 30 Tenged ita, mga mimbro ita tang sinangoni na.
31 Ga-tang ong Kasolatan, “Tenged tarin, pabelag da tang lali ong mga
ginikanan na, oman maga-penan da tanira tang katawa na, ig magimong
tata ra lamang tanira.”* 32 Makabebereng tang kamatodan ang na, piro
poiding ikompara ta ong rilasion ni Cristo ong mga pamagto ong nandia.
33 Animan mga natetenged ong nindio, yamong mga lali, malen mi tang
mga kakatawan mi pario tang pagmal mi ong sadili mi. Ig yamong mga
babay, galangen mi tang mga kakatawan mi.

6

Toldok ong mga ana ig mga ginikanan

1 Ig yamong mga mola, magtoman among pirmi ong mga ginikanan
mi, pario tang dapat ang boaten mi bilang mga na-pen da ong Gino. 2 Ga-
tang ong Kasolatan, “Galangen mo tang tatay mo may ang nanay mo.”*
Asia tang primirong tobol tang Dios ang pinatabidan ta pangako, 3 ang
ganing, “agod mapasar amo ta kao-yan ig mangaboat pa tang kaboi mo
tarin ong ta-paw tang kalibotan.”†

* **5:31** 5:31 Genesis 2:24 * **6:2** 6:2 Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16 † **6:3** 6:3 Exodo 20:12; Deuteronomio 5:16

4 Yamong mga ginikanan, indi paerepen mi tang mga ana mi ong
sobrang kaigpit mi. Imbis, pabaelen mi tanira ang toldokan mi ta mo-
ya mga monopa tanirang magparet ig magsirbi ong Gino.

Ang agalen ig ang torobolon

5 Yamong mga torobolon, magtoman amo ong mga agalen mi tarin ong
tanek ang may paggalang ig eled mi ong nira. Magobra among de-dek
ong popotokon mi ig sirbian mi tanira ang midio si Cristo mismo tang
agsirbian mi. 6 Magobra amo, belag lamang tang mga tanira agpa-dek
agod maliliagan amo nira, kondi magobra among bogos ong nem mi
bilang mga torobolon ni Cristo, tenged maning atan tang kaliagan tang
Dios ong nindio. 7 Magsirbi amo ong mo-yang nem, ang midio ang Gino
yay ang agsirbian mi, ig belag lamang ta taw. 8 Demdemen ming ang
taw balten tang Gino ong mga agboaten nirang mo-ya, maski torobolon
tanira obin belag.
9 Ig yamong mga agalen, pario ka ta si, boatan mi ta mo-ya tang mga
torobolon mi. Indi ka paeled-eleden mi tanirang pirmi. Demdemen
ming yamo asta ang torobolon mi tambilog lamang tang agalen mi.
Tanandia yay ang Gino ang asi ong langit, ig parario tang pama-dek na
ong tanan ang mga taw.

Mga mono ita pa mabatok ong ni Satanas

10 Mandian ong ori, bilang mga na-pen da ong Gino, papoirsaen mi
tang mga sadili mi ong gaem nang doro enged kapoirsa. 11 Gamiten mi
tang tanan ang armas ang sindol tang Dios agod mabatok amo kontra
ong mga panlokong plano ni Satanas. 12 Tenged ang kasoay ta, belag
ta taw ang pario ong yaten. Ang kasoay ta yay ang mga malalain
ang ispirito atan ong dibabaw. Tanira tang mga pamangolokolo ig
pamaggaem asta ang may podir ong kaki-lepan tarin ong kalibotan ang
na. 13 Animan gamiten mi tang tanan ang armas ang sindol tang Dios
agod maski onopang orasay ang toloson amo tang mga kasoay mi, indi
amo padeg. Ig pagatapos ta si, kendeng amo pa ka enged ang mabaked.
14 Animan maglisto amo! Ito-tok ming bilang a-ket tang kamatodan, ig
gamiten mi tang kato-lidan bilang panagang ong debdeb mi. 15 Magtok
amo ka ta sapatos, ang maliag yaning simpan among magpatako tang
Mo-yang Balitang mabalik ita ong Dios. 16 Ang pagtalig mi ong Dios,
yay ang panagang ang pirming e-lan mi, agod sanggaen ig patayen mi
tang tanan ang panak ang gapoy ang ipalayog ni Satanas ong nindio.
17 Risibien mi tang kalibrian tang Dios ong nindio bilang panagang
ong kolo mi. Gamiten mi ka tang Bitala tang Dios bilang ispadang
sindol tang Ispirito Santo. 18 Ang tanan ang na boaten mi ang pirmi
among mangadi ig mama-dol ta tabang ong Dios. Magampo amo ong
tanan ang oras sigon ong toldok tang Ispirito Santo. Kaministiran pirmi
among listo ig indi amo magpabaya-baya. Pirming yampo mi tang
tanan ang mga sinakepan tang Dios. 19 Ipangadio ka nindio agod mga
mitalao, toldokano ka tang Dios tang dapat yaningo agod indio eldan ang
magpaintindi tang Mo-yang Balita natetenged ong sikritong plano tang
Dios. 20 Ang Mo-yang Balita, yay sinalig ong yen ang ipakabot ong doma,
ig tenged ong bagay ang asia agprisono ra mandian. Animan ipangadio
ka nindio ang mangiteg tang nemo agod mabitalao tang dapat ibitalao.

Kataposan ang solat

21 Mandian, agod mata-wanan mi mga monora tang pagkabetango
tani ig onopa tang agboateno, asia si Tiquico ang mal ang logod ta ong
ni Cristo tang magbalita ong nindio tang tanan. Maderep ig mataligan
tanandia ong pagsirbi na ong Gino. 22 Animan tanandia tang agpapanin-
geno atan agod ibalita na ong nindio tang natetenged ong yamen tani, ig
agod pabakeden na tang nem mi.
23 Yamong tanan ang mga logod atan, balampa oldan amo ta kao-yan
ang magalin ong Dios ang Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo, ig balampa
mandolang pa enged tang paggegma ig pagtalig mi. 24 Yamong tanan ang
pamaggegma ong yaten ang Ginong Jesu-Cristo ang anday kataposan,
aloyan amo enged tang Dios.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ni Pablo ong mga taga Filipos

Ang Solat ni Pablo ong mga taga Filipos sinolat na ong mga primirong pamagto ong ni Cristo don ong Filipos, tatang siodad ong probinsia tang Macedonia, ang gasakepan tang gobirno tang Roma. Asing oras ang si Pablo nagsolat, priso tanandia ig dorong kaliwagan ang agtalongaen na tenged ong pagpatako na tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Cristo (1:7). Piro maski dorong problima na, galipay pa ka enged tanandia bilang tatang na-pen da ong ni Cristo, ig indi enged nanlobay tang pagtalig na ong Gino.

Pagpasalamat si Pablo ong mga taga Filipos ong tabang ang pinekel da nira ong nandia (1:3-5; 4:10). Galiliag pa tanandia ang papoirsaen na tang mga nem nira agod maski liwagan tanira, indi ka tanira mamagpalobay. Pagpakiloy si Pablo ong nira ang ganing ang kada tata ono, dapat magpalepe ang pario ni Cristo (2:5). Ganing si Pablo, ang kaimportantian ong tanan yay ang mailala ong ni Cristo (3:8). Ig dapat pirmi tanirang mangalipay ig magpasalamat ong Gino (3:10; 4:4-6). Gitaen ong bilog ang solat ang na tang mabael ang gegma ni Pablo para ong mga taga Filipos. Ang nainabo asing tokaw ang napaning si Pablo don ong siodad tang Filipos mabasa ta ong Bindoatan 16:12-40.

1 Ang pagsolat ta na yo, si Pablo, ig ang aromano si Timoteo. Yaming mga torobolon ni Cristo Jesus pagpakomosta ong nindio atan ong Filipos,
yamong tanan ang mga sinakepan tang Dios ang nanga-pen da ong
ni Cristo Jesus. Pagpakomosta ami ong nindiong tanan, aroman tang
mga pamangolokolo ong nindio asta ang mga pamagtabang ong nira.
2 Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios
ang yaten ang Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.

Ang pangadi ni Pablo para ong mga agsolatan na

3 Pagpasalamato ong Ampoanong Dios kada mademdeman amo yen.
4 Ig pirmiong pangadi para ong nindiong tanan ang dorong kalipayo,
5 tenged ong mabael ang tabang mi ong yen ong pagpatako tang Mo-yang
Balita natetenged ong ni Cristo, impisa pa asing tokaw asta ra lamang
mandian. 6 Masinlo enged tang inimpisan tang Dios ong mga kaboi mi, ig
gasigorō ang ipadayon na sia asta matapos na ong kaldaw ang magbalik
si Cristo Jesus. 7 Dapat lamang ang maning ta na tang pamasio ong
nindiong tanan atan, tenged agmalen amo yen ta mo-ya. Ka-pen amo
yen ang gapasar tang kaloy tang Dios maski tanopa sia ang pagpamatodo
ig pagdipinsao tang Mo-yang Balita, asta mandian ang agprisono. 8 Ang
Dios gatako tang doro kabael ang kapopongaweno ong nindiong tanan,
tenged aggegman amo yen pario tang paggegma ni Cristo Jesus ong
nindio.
9 Agpangadio ong Dios ang mas manla-bang pa enged tang paggegma
mi mintras mandolang tang kinata-wanan ig pangintindi mi 10 agod
pirming mata-wanan mi mga ong aypa tang mas mo-ya ong tanan. Asia
magimong limpio tang kaboi mi ig anday talak mi ong Kaldaw ang
magbalik si Cristo. 11 Magimong pisan ang mato-lid tang kaboi ig boat

mi ong tabang ni Jesu-Cristo, ig ang Dios mas padengegan ig dayawen pa
enged.

Si Cristo tang kaimportantian

12 Galiliago ang mata-wanan mi, mga logod, ang nainabo ong yen
mabael ang tabang ong pagpabantog tang Mo-yang Balita. 13 Tenged
nata-wanan da tang tanan ang mga goardia tani ong palasio, asta ang
domang mga taw, ang yo kinolong tenged ong pagsirbio ong ni Cristo.
14 Ig tenged ong pagkakolongo, dorong mga logod tarin ang mas mam-
baked tang pagtalig nira ong Gino, ig mas namoirsa tang nem nirang
magpatako tang Mo-yang Balita ang anday eled nira.
15 Ong matod, ang doma kaman pamagpatako tang natetenged ong ni
Cristo tenged gangaibeg tanira ong yen ig gangaliliag ang magimong mas
ilalado ong yen. Piro ang doma ong nira, mo-ya ka tang motibo nira.
16 Pamagtoldok tanira tenged aggegmano nira, tenged gata-wanan nira
ang nakolongo tenged agdipinsano tang Mo-yang Balita. 17 Piro ang mga
gangaibeg ong yen, belag ta de-dek ong nem nira tang pagtoroldokon
nira. Pamagtoldok tanira para lamang ong sadili nira. Ang kalaom
nira, madolangan pa enged nira tang pagsintio mintras tanio pang
agkolongon. 18 Piro anday kaso sia ong yen. Maski monopa, malain man
obin belag tang motibo nira, si Cristo pa ka enged tang agtotoldok nira.
Asia tang importanti, animan galipayo ta mo-ya.
Ig malipayo pa enged tenged 19 gata-wanano ong tanan ang gainabo
ang malibrio pa ong tabang tang Ispirito ni Jesu-Cristo ig ong mga
pangadi mi. 20 Galiliago ig pagtaligo ta doro kabael ang indiong pisan
magkorang ong pagsirbio ong ni Cristo agod indio mapaeyak ong talon-
gan na, kondi bogos ang mamoirsa tang nemo, mandian ig ong tanan
ang oras, agod maski mapatayo man obin maboi, dayawen si Cristo
tenged ong mainabo ong yen. 21 Tenged mga ong yen, mga maboio asia
para ong ni Cristo. Ig mga mapatayo, asia mo-ya pa. 22-23 Galiliago ra
rin ang tongkaw ong nindio don ong dobaling kaboi para ma-peno ra
ong ni Cristo. Asi ka rin tang mas mo-ya pa ong yen. Piro mintras
gaboio pa, mapagsirbio pa ong Dios. Animan indi mata-wanano mga
ong aypa tang pilikeno ong doroang kaliliaganong na. 24 Piro mga para
ong ikakao-ya mi, mas mo-ya pang indio kang lagi magalin ong kalibotan
ang na. 25 Gata-wanano sia. Animan gasigorō ang indio pa ka mapatay.
Magaromano pa ong nindio agod matabangan amo yen ang tanan ang
magpadayon ong pagto mi ong Gino ang dorong kalipay mi. 26 Mga
mabaliko kaman atan ong nindio, ambengan among pisan, ig mas doro
pa enged tang pagdayaw mi ong ni Cristo Jesus tenged ong nainabo ong
yen.
27 Animan, mga logod, prosigiran mi enged ang mangaboi amo sigon
ong Mo-yang Balita natetenged ong ni Cristo, agod mga mapamisitao
man atan ong nindio obin indi, maba-yanong pamagprosigir among
pamagbere-ket be-ket, ig tanga dalanan amo lamang agod batokan tang
mga pamangontra ong Mo-yang Balita. 28 Indi amo enged meled ong
mga kasoay mi. Tenged mga itaen nira ang indi amo geldan, mata-
wanan nirang tanira tang sirilotan tang Dios ong impirno ig yamo tang
ilibri na. 29 Tenged sindolan amo tang pribilihio ang magsirbi ong ni
Cristo, belag lamang ang magto amo ong nandia kondi asta magagoanta
amo ka para ong nandia. 30 Mandian pario ita rang pamagprosigir ong

mga kaliwagan, pario tang inita mi ong yen tanopa sia, ig asta mandian
gabalitan mi ang pagprosigiro pa ka enged.

2

Ang alimbawang bino-wan ni Cristo

1 Mayag dang pisan ang pamoirsa tang nem mi bilang mga na-pen da
ong ni Cristo, ig ang paggegma na paglipay ong nindio. Agbe-ket be-
keten amo tang Ispirito Santo ig may kate-bek mi rang tomabang ong
tata may tata. 2 Animan, lipayeno ra nindiong pisan ong maning ta na:
Mamaggeregman ig mamagoroyonan amo ta mo-ya, ig pararion mi tang
nem ig pagirisipen mi. 3 Indi amo magboat ta maski onopang bagay agod
dayawen amo lamang ig ilalaen. Ang boaten mi, magpalepe amo ong
doma ig ipabetang ming tanira mas alawig ong nindio. 4 Belag lamang
tang sadiling ikakao-ya mi tang isipen mi, kondi demdemen mi tang
ikakao-ya tang kada tata may tata. 5 Magpalepe amo pario ni Cristo Jesus.
6 Maski tanandia Dios dang lagi, indi nagreges ang matepeng ong Dios,
7 kondi lindoat na tang dengeg tang pagkadios na, nagsinangoning taw
ig nagimong pario ong tatang torobolon.
8 Ig asing nagimo rang taw, nagpalepe tanandia ig nagimong masinoma-
nen asta ong kamatayen. Kaman, asta ong kamatayen ong kros.
9 Animan si Jesus pinalawig tang Dios ig sindolan ta aran ang alawig pa
ong tanan ang aran
10 agod ang tanan ang gingistar don ong langit, asta tarin ong tanek ig ang
don ong adalem tang tanek, mamansilod ig magto ong nandia.
11 Magpamatod ka kaman tang tanan ang ganing si Cristo Jesus tang
Gino, ig ong maning ta si dayawen ka tang Dios ang Tatay.

Dengkal ang midio bitokon

12 Animan yamong mga agmaleno, kaministiran ang magimong masi-
nomanen amo mandian mas pa ong tanopa sia ang aromano pa nindio.
Padayon among magpatikaseg ang may galang ig eled ong Dios asta
bogos ang itaen ong mga kaboi mi ang linibri amo nandia ong mga talak
mi. 13 Tenged ang Dios yay ang pagtorol ong nindio ta gana ig poirsa ang
boaten tang kaliliagan na.
14 Boaten mi tang tanan ang anday riklamo ig diskosion 15 agod
magimo among mga mo-yang ana tang Dios, limpio ig anday talak mi ong
ka-ngan tang mga taw ang malalain ig mapinagtalaken. Ong maning ta
na, magimo among midio pa-kal para ong nira pario tang mga bitokon
ang de-kal ong dibabaw, 16 mintras agpakabot mi ong nira tang bitalang
pagtorol ta kaboi. / (better exegesis: mintras agbiotan mi ta maelet tang
bitalang pagtorol ta kaboi.) Oman mapambog amo yen ong pagkabot ni
Cristo, tenged indi nalipatan ta data na tang pagpangabedlayo.
17 Ang pagto ig pagsirbi mi ong Dios pario ong tatang sagda ang
agbobolontad mi ong Dios, ig mga kaministiran ang ibo-boko pa asta ang
yen ang dogo agod makomplito tang bolontad ming asi, malipayo pa ang
aroman ming tanan. 18 Animan dapat ang malipay amo ka ang aromano.

Si Timoteo ig si Epafrodito

19 Ong kaloy ni Ginong Jesus, pagisipo ang indi ra lamang maboay
papaningeno atan si Timoteo agod lipayeno ka mga mabalitano ong
nandia tang natetenged ong nindio. 20 Tanandia lamang ig anda ray

domang aromano ang matod ang pagdemdem ong nindio. 21 Sadili
nirang ikakao-ya tang agprosigiran tang kada tata ig anday agboaten
nira para ong ni Jesu-Cristo. 22 Piro gata-wanan mi kang pinaita ra ni
Timoteo ang tanandia mataligan. Pagsirbi tanandiang aromano ong
pagpatako tang Mo-yang Balita, pario tang ana ang pagsirbi aroman tang
tatay na. 23 Animan pagisipo ang tanandia tang papaningenong lagi atan
mga mata-wanano lamang tang magimong pagkabetango tani. 24 Ig ong
kaloy tang Dios, pagtaligo ang yo mismo mapaning ka atan ong madaling
timpo.
25 Naisipano ang kaministiran ang paolikeno ka atan si Epafrodito,
ang logod ta ong Gino ig aromano ang manigobra ig sondalo tang Dios.
Tanandia sindol mi agod magekel tang mga tabang mi ig makatabango
tani, 26 piro doro rang kaildaw na ong nindiong tanan atan ig indi
mapabetang tang nem na tenged ong nabalitan ming nagmasit tanandia.
27 Matod ka kaman ang nagmasit tanandia ig ge-ley lamang napatay.
Piro ang Dios nate-bek ong nandia, ig asta ong yen, agod indi mage-
leb e-leb tang kapopongaweno. 28 Asia, dorong kaliliagong paoliken
tanandia atan, para malipay amo mga itaen ming oman tanandia ig
agod malipat da ka tang pirming pagdemdemo ong nindio. 29 Animan,
risibien mi tanandia ang may kalipay bilang matod ang torobolon tang
Gino. Dapat galangen tang mga taw ang pario na, 30 tenged ge-ley din
lamang tanandia ang napatay ong pagsirbi na ong ni Cristo. Pinasobo
na tang kaboi na maski dilikado para lamang tomabang ong yen bilang
salinti mi.

3

Ang matod ang kato-lidan ang pagalin ong Dios

1 Ong ori, mga logod, mangalipay amo ong pagiga-pen mi ong Gino.
Indio agtakan ang olit-oliteno ang isolat ong nindio tang mga bagay ang
na. Na tabang ka ong nindio agod ang pagto mi indi malangga tang maski
sinopa.
2 Magandam amo ong mga taw ang ogali nira midio ayep, ang pam-
agboat ta anday sayod, ig pamagtoldok ang ganing kaministiran ono
magpaigad ita tang sinangoni ta.* 3 Demdemen mi ang belag ta tanira,
kondi ita tang matod ang natorian. Maliag yaning, pamagto ita ong
Dios ong tabang tang Ispirito, ig bogos tang kalipay ta ong pagiga-pen
ta ong ni Cristo Jesus. Animan indi ita ra pagtalig ong mga sadiling boat
ta agod risibien ita tang Dios. 4 Maski yo doro kaman ang dailano ang
magtaligo pa rin ta maning atan. Mga aggisipen tang maski sinopa ang
may dailan na ang magtalig ong agboaten ta taw, mas pa yo. 5 Tinoriano
ang yawalong kaldaw impisang pinanganao. Yo porong Judio, matod
ang Israelita, nagalin ong tribo ni Benjamin. Mga ang Katobolan tang
pagampangan, agtomanenong enged bilang tatang Pariseo. 6 Pinaitao
tang kaderepo ong pagtoman tang Katobolan asing pagpaliwago ong
mga pamagto ong ni Cristo. Ig mga ong kato-lidano sigon ong Katobolan,
anday maning nira ong yen. 7 Piro tenged ong ni Cristo, ang mga bagay

* **3:2** 3:2 Ang maliag yaning ni Pablo tarin ong “magpaigad tang sinangoni” yay ang “mag-patori.” Tenged pamagtoldok tang doma ang ganing ang tanan ang lali kaministiran ang magpatori, sigon ong kinaogalian tang mga Judio, agod malipay tang Dios ong nira. Telekan ka ong Bokabolario, ong “Pagtori.”

ang dating binilango ang may pakinabang na agod risibieno tang Dios,
mandian agbibilango ang anda ray data na. 8 Ee kaman, ong yen ang
pama-dek, anday data na tang tanan ang bagay basta mailalao si Cristo
Jesus ang yen ang Gino. Asia tang kaimportantian. Ang tanan ang
bagay pinabetango ra ang anday kointa na, marisibio lamang si Cristo
9 ig bogos ang ma-peno ong nandia. Indio ra pagtalig ang yo magimong
mato-lid tenged ong pagtomano tang Katobolan, kondi tenged ong pag-
taligo ong ni Cristo. Ang kato-lidan ang maning ta na yay ang i-dol tang
Dios ong mga pamagtalig ong ni Cristo. 10 Ang galiliagano mandian ang
bogos ang mailala ong ni Cristo. Galiliagong mapasarano tang gaem
tang pagkaboi nang moman, ig ma-peno rin ong mga kaliwagan na, asta
magimong kapario na ong kamatayen na. 11 Balampa maning ta na tang
mainabo, agod boieno ka nandiang moman mga napatayo ra.

Magprosigir ita asta matapos

12 Belag tang maning ang nakaboto ra tang mga bagay ang asia. Ig
belag ka tang maning ang anda ray kakorangano. Piro pagprosigiro
pang kabotono tang kaliliagan ni Cristo Jesus ang naggoy ong yen.
13 Mga logod, indi ka agpabetango ang nakaboto ra sia. Ang agboateno
mandian, aglipatano tang mga nata-lib da ig pagprosigiro enged ang
maboyotan tang agpakabotono. 14 Pario ong tatang taw ang panikad ong
karira, magpadayono pa asta ong tarampetan agod marisibio tang yen
ang primio ong tabang ni Cristo Jesus mga goyano tang Dios ang paning
ong langit.
15 Dapat maning atan tang pagirisipen tang mga taw ang nagimong
mabaked da tang pagto nira. Ig mga belag ta maning ta sia tang pag-
paret mi, asia ipaintindi ka tang Dios ong nindio. 16 Ang kaministiran,
magpadayon itang mangaboi sigon ong kamatodan ang nata-wanan ta
ra.
17 Mga logod, patoladano nindiong tanan, pario tang domang pam-
agosoy ong yamen. Yami tang boaten ming modilo. 18 Tenged pario
tang pirming agganingo ong nindio tanopa sia, ig mandian aggoliteno si
ang totorok tang lok ong mga matao--dorong mga taw ang pamangaboi
bilang mga kasoay ni Cristo ig ang bindoat na ong kros. 19 Impirno
tang kaboton nira tenged agdioson nira tang mga kaliliagan tang mga
sinangoni nira. Agpabetang nira ang may dengeg tang mga bagay ang
dapat da rin ang ikaeyak nira. Aggintindien lamang nira tang mga bagay
tarin ong tanek. 20 Piro ita, ong kamatodan, taga langit ita ra. Ig komabot
ang magalin don tang agpakaboton ta ang Maniglibri, si Ginong Jesu-
Cristo. 21 Ong kaldaw ang asi, gamiten na tang gaem na ang sarang ang
magpasoko ong tanan ang mga bagay agod ba-lon ita. Oman naning
mga malolobay ang sinangoni ta ang mangapatay magimong pario ong
dalayawen ang sinangoni na ang anday kamatayen na.

4

Mangalipay ita ong pagiga-pen ta ong Gino

1 Animan, mga agmalenong mga logod, magprosigir amo ang magto
ig magsirbi ong Gino, pario tang agganingo. Yamo mga palanggao ig
gapongawo rang pisan ong nindio, tenged yamo tang pagtorol ong yen
ta kadengegan ig kalipayan.

2 Euodia, Sintique, agpagigampango ong nindiong doroa ang indi amo
ra magsoay, tenged maglogod amo ong Gino. 3 Ig pagigampango ka
ong nio, aromanong mataligan, ang tabangan mo ka tang mga babay
ang asia. Tenged aromano tanira tanopa sia ang nangabedlay ong
pagpatako tang Mo-yang Balita, aroman ka da Clemente ig ang doma
pang kamanigobrao. Ang mga aran nirang tanan gasolat ong librong
listan tang mga taw ang may kaboing anday kataposan.

4 Mangalipay amo ang pirmi ong pagiga-pen mi ong Gino. Aggoliteno,
mangalipay amo.

5 Ipaita mi ong tanan ang taw tang masinlong nem mi. Alenget dang
komabot tang Gino. 6 Indi ra pagolon mi tang isip mi natetenged ong
maski onopang bagay, kondi magampo amo ong Dios ang may pasala-
mat, ig mama-dol amo ong nandia tang tanan ang mga kaministiran mi.
7 Oman, tenged ong pagiga-pen mi ong ni Cristo Jesus, oldan amo tang
Dios ta kao-yan ang inding pisan kabot-kaboton tang pagirisipen ta, ig
ya ray ang maggaem ong isip asta ong popotokon mi.

8 Ong ori, mga logod, isipen ming pirmi tang mga bagay ang mo-ya ig
dalayawen, ang yay ang mga bagay ang matod, garalangen, mato-lid,
limpio, masinlo ig may dengeg. 9 Ipangaboi mi tang tanan ang nata-
wanan mi ong yen ong pagtoroldokono ig bindoatan. Ong maning ta sia,
magimong ka-pen ming pirmi tang Dios ang yay ang pagtorol ta kao-yan
ong yaten ang kaboi.

Salamat ong tabang mi

10 Mabael ang enged tang kalipayano bilang tatang na-pen da ong
Gino, tenged pagata-lib tang maboay ang timpo, nademdemano si
nindio ang oman. Gata-wanano ang indio galipatan mi, piro naboay
amo lamang ang naita ta dalan ang matabangano nindio. 11 Inaningo
narin belag ta maning ang pagpabasi-basio tenged may kaministirano.
Nata-wanano rang magimong kontinto maski monopay pagkabetango.
12 Napasarano ang mangalised, ig napasarano ka tang bastanti. Gatakō
rang tomalonga ong maski onopang klasi ta kaboi, maelen man obin
letem, abonda obin malised. 13 Ang tanan ang bagay makayano tenged
si Cristo tang pagtorol ta poirsa ong yen.

14 Piro maski maning don, salamat ong mo-yang tabang mi ong yen
ong mga kalisedano. 15 Gata-wanan mi ka, ong tanan ang pamagto ong
ni Cristo, yamong mga taga Filipos lamang tang pamagtorol ig pamagta-
bang ong yen, impisa asing nagalino ong Macedonia ig pagimpisao pa
lamang ong pagpatako tang Mo-yang Balita. 16 Maski asing dono ra ong
Tesalonica, mga pirapang bisis kang pinekelano nindio tang mga tabang
mi. 17 Narin agsambiteno belag ta maning ang galiliagong pirming ta-
bangan mi, kondi galiliagong madolangan tang balet ming magalin ong
Dios. 18 Mandian bastantio ra ig sobra ra ngani. Anda ray kaministirano
tenged ong tanan ang tabang ang pinekel mi ong ni Epafrodito. Ang
tabang mi ang na, tatang doro kabanlong bolontad ang agto-dol ong Dios
ang indi enged maimong pangindian na, tenged galiliagan na ta mo-ya.
19 Ig ang Ampoanong Dios, kompormi ong manggad nang inding pisan
malobot-lobot, ipakabot na enged tang tanan ang kaministiran mi ong
tabang ni Cristo Jesus. 20 Dayawen tang yaten ang Dios ig Tatay ang
anday kataposan. Amen.

Kataposan ang pangomosta

21 Komosta ra lamang ong nindiong tanan ang sinakepan tang Dios
ang pamagto ong ni Cristo Jesus. Ang mga logod ta tani ang aromano
pamagpakomosta ka ong nindio. 22 Agpakomostan amo ka tang tanan
ang mga sinakepan tang Dios tani, labi pa ang mga pamagobra ong
palasio tang Adi tang Roma.
23 Balampa aloyan amo enged tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo.

Pa-kaw ang Bitala ong
Solat ni Pablo ong mga taga
Colosas

Ang solat ang na, sinolat ni Pablo para ong mga ba-long pamagto ong ni Cristo don ong Colosas, ang tatang lansangan ong parting tere-lan tang siodad tang Efeso, sakep tang Asia Minor. Belag ta si Pablo tang nagpatako tang Mo-yang Balita ong nira, ig indi pa tanandia gapaning don, piro dorong demdem na ong nira ig pirming agpangadi na tanira.

Nabalitan ni Pablo ang may mga pamagtoldok ta lain don ong Colosas. Ang toldok nira ganing mga ang taw galiliag ang malibri, kaministiran tomanen na tang dorong riglaminto ig magto ong mga anghil. Piro ganing si Pablo, ang kaimportantian ong tanan yay si Cristo. Pinaboat tang Dios ong ni Cristo tang tanan ang mga bagay, animan si Cristo tang kalawigan ong tanan (1:15). Ong ni Cristo ang tanan ang pagkadios tang Dios ang Tatay, ig si Cristo lamang tang mapagtorol ong yaten ta kaboi (2:9; 3:4). Animan kaministiran papoirsaen ta tang pagto ig pagtalig ta ong nandia, tenged tanandia lamang tang Gino ig Maniglibri ta.

1 Ang pagsolat ta na yo si Pablo, tatang apostolis ni Cristo Jesus
sigon ong kaliagan tang Dios. Yami tang logod ta ang si Timo-
teo, 2 pagpakomosta ami ong nindio atan ong Colosas, yamong mga
sinakepan tang Dios ig mga logod ang maelet tang pagosoy mi ong ni
Cristo. Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong
Dios ang yaten ang Tatay.

Ang pangadi ni Pablo para ong mga taga Colosas

3 Kada ipangadi amo yamen, pirmi aming pagpasalamat ong Dios ang
Tatay tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo 4 natetenged nabalitan amen
ang pamagto amo ra ka ong ni Cristo Jesus, ig aggegman mi tang tanan
ang mga sinakepan tang Dios. 5 Yamo nagimong maning atan tenged
may aggelaten mi ang tinagana tang Dios para ong nindio don ong langit.
Nabalitan mi tang natetenged tarin asing tokaw pa, asing pinakabot ong
nindio tang kamatodan, ang yay ang Mo-yang Balita natetenged ong ni
Cristo. 6 Ang Mo-yang Balitang na agtotoldok da ong tanan ang logar
ong kalibotan, ig doro rang borak nang masisinlo, pario tang nainabo
atan ong nindio impisang ba-long naba-yan mi ig naintindian mi tang
kamatodan natetenged ong kaloy tang Dios. 7 Narin nadalan mi ong
yaten ang agmalen ang si Epafras, tatang torobolon ni Cristo ang kapario
amen. Maelet tang pagsirbi na ong ni Cristo, ig tanandia tang nagtoldok
ong nindio bilang salinti amen. 8 Tanandia ka tang nagbalita ong yamen
tang natetenged ong gegma mi ang nagalin ong Ispirito Santo.

9 Animan impisa asing primirong naba-yan amen tang natetenged ong
nindio, agpangadi amo ra yamen ang pirmi. Agpakiloy amen ong Dios
ang balampa ang Ispirito na magtorol ong nindio tang tanan ang kinata-
wanan ig pangintindi agod mata-wanan mi enged mga monopa tang
kaliliagan na. 10 Ong maning atan, mapangaboi amo pario tang dapat
para ong Gino, ig bogos among mapagtorol ong nandia ta kalipayan.
Mas mandolang tang mga boat ming mo-ya, ig mas mailala mi pa enged
tang Dios. 11 Agpangadi amen ka ang papoirsaen amo tang Dios ong

makabebereng ang gaem na, agod maski onopay mainabo, magoantan
mi enged ang may kalipay. 12 Ig balampa magpasalamat amo ong Dios
ang Tatay, tenged bindoat amo nandia ang bagay ang magrisibi tang
ipatobli na ong mga sinakepan na ang lina-ted na ong mayag. 13 Tenged
binawi ita tang Dios ong maki-lep, ig lina-ted ita nandia ong inadian tang
agmalen nang Ana na. 14 Ang Ana nang si Cristo, yay ang naggawad ong
yaten, ang maliag yaning pinatawad ita nandia ong mga talak ta.

Sinopa si Cristo ig onopay bindoat na

15 Ang Dios indi aggitaen, piro gitaen ta ong ni Cristo mga monopa
tanandia. Si Cristo yay ang makagagaem ong tanan ang bagay. 16 Tenged
pinaboat tang Dios ong nandia tang tanan ang bagay ong langit ig tarin
ong tanek. Belag lamang tang aggitaen, gapil da ka tang indi aggitaen,
pario ta mga ispiritong may aotoridad ig gaem nira, ig mga ispiritong
pamangolokolo ig pamaggaem ong logar nira. Ang tanan ang bagay
bindoat ni Cristo ig ang mga narin para ka ong nandia. 17 Indi pa naboat
tang tanan ang bagay, si Cristo atan dang lagi, ig tanandia tang pagboyot
tang tanan ang bagay agod indi tanira mamagbereblag. 18 Tanandia tang
pangolokolo ong tanan ang pamagto ong nandia, ang yay ang sinangoni
na. Tanandia tang panokaw-tokaw ong tanan ig ang na-kaw ang naboi
ong mga patay, agod mailala ang tanandia kaman tang kalawigan ong
tanan. 19 Tenged ang kaliliagan tang Dios ang Tatay, ang pagkadios na
bogos ang itaen ong ni Cristo. 20 Kaliliagan ka tang Dios ang si Cristo tang
magimong dalan ang mapabalik tang Dios ong sadili na tang tanan ang
bindoat na, don ong langit ig tarin ong tanek. Tenged kaman ong dogo
ni Cristo ang siminorok asing napatay tanandia don ong kros, mabalik
itang tanan ong Dios.

21 Asing tokaw, alawid amo ong Dios, ig ang mga isip ig bindoatan
mi ang malalain pagpaita ang pamangontra amo ong nandia. 22 Piro si
Cristo nagimong taw ig napatay, ig ong kamatayen na ang asi, binalik
amo ra tang Dios ong sadili na. Bindoat na narin agod matalonga amo
ong nandia ang limpio, anday talak, ig anda ray sarawayen ong nindio.
23 Piro kaministiran ang magpadayon amo ang maelet ig mabaked tang
pagto mi. Ig indi enged palpatan mi tang kasigoroan mi natetenged ong
parakaboton, ang yay ang narisibi mi asing naba-yan mi tang Mo-yang
Balita. Yo, si Pablo, sinobolo ka agod ipatako tang Mo-yang Balitang na
ang mandian agtotoldok da ong bilog ang kalibotan.

Ang obra ni Pablo para ong mga pamagto

24 Galipayo mandian ang pagpinitinsiao para ong nindio, tenged ong
maning ta na pagtabango asta makomplito tang sakripisio ni Cristo para
ong kao-yan tang mga pamagto ong nandia, ang yay ang sinangoni na.
25 Ang Dios bindoato nandiang torobolon para ong mga pamagto, ig ang
obrang sindol na ong yen, anday doma kondi ang bogos ang magpakabot
tang bitala na ong nindiong mga belag ta Judio. 26 Ang bitalang na,
yay ang plano tang Dios ang sinikrito na ig sinalok ong tanan ang taw
impisa asing tokaw pang timpo. Piro mandian pinatako na ra ong
yaten ang mga sinakepan na. 27 Naliliag tang Dios ang ipatako na tang
makabebereng ig kambeng-ambengan ang sikrito na para ong tanan
ang taw, maski ong mga belag ta Judio. Ig ang sikritong asia, anday
doma kondi ang si Cristo atan ka ong kaboi mi, animan may kasigoroan

mi ang ma-led amo ka don ong kayagan tang Dios. 28 Pagtoldok ami
kaman mandian tang natetenged ong ni Cristo ong tanan ang mga
taw. Paglaygay ami ig pagtoldok kompormi ong kamatodan ang gata-
wanan amen agod maekelan amen ong Dios tang kada tata ang anda
ray sarawayen ong nira bilang mga na-pen da ong ni Cristo. 29 Animan
pagprosigiro ta mo-ya kompormi ong doro kapoirsang gaem ang agto-
dol ni Cristo ong yen.

2

1 Galiliago ang mata-wanan mi mga monopa kabael tang pangabed-
layo para ong nindio ig ong mga taga Laodicea, asta ong domang indi pa
gaita ong yen. 2 Agboateno na agod mamoirsa ang enged tang nem mi
mintras mas pamagbere-ket be-ketan amo ong paggeregman mi ong tata
may tata. Ong maning ta si, pisan ang madolangan tang kinata-wanan
mi, ig matod ang mailala mi pa enged si Cristo, ang yay ang Sikrito tang
Dios. 3 Ong ni Cristo bogos ang itaen tang abondang kinata-wanan ig
pangintindi.
4 Agbebego na ong nindio agod indi amo maloko tang mga taw ang
midio masinlong pama-yan tang agtotoldok nira, piro ang kamatodan
bo-li lamang. 5 Maski alawido ong nindio, pirmi amo kang agdemdemen
ta. Ig pisanong galipay ong ostong pangaboi mi asta ong mabaked ang
pagto mi ong ni Cristo.

Si Cristo tang osoyon ta

6 Komo inilala mi ra si Cristo Jesus ang yay ang Gino mi, dapat
magpadayon amo pa ong nandia. 7 Mga ong tatang ayo pa, palamoton mi
tang pagto mi ong nandia agod lomongay amo. Papoirsaen mi tang pagto
mi sigon ong sinoldok ong nindio, ig magpasalamat amo kang pirmi ong
Dios.
8 Magandam amo agod indi amo ekelan tang maski sinopa ang mag-
pilosopo ig magtoldok ta anday kointa na. Ang mga agtotoldok nira
indi nagalin ong ni Cristo, kondi ong mga toromanen lamang tang mga
mepet ig mga lilien* tarin ong kalibotan ang na. 9 Ang matod, si Cristo
nagimong taw. Piro maski nagimong taw, ang pagkadios tang Dios bogos
pa ka enged ong nandia. 10 Yamo, na-pen amo ra ong ni Cristo, animan
anday korang ong nindio ig anda ray dilemen mi. Tenged sakep na tang
tanan ang may gaem ig aotoridad.
11 Komo na-pen amo ra ong ni Cristo, maliag yaning natorian amo ra
ka. Piro belag sia ta pario ong pagtori tang mga Judio ang may agkomiten
ong sinangoni nira. Ang agkomiten ni Cristo, anday doma kondi ang
sadiling mga kaliliagan ta ang anday sasayod. 12 Asing nagpaboniag
amo, maliag yaning limbeng amo ig binoing oman ang aroman ni Cristo.
Binoi amo kaman tenged ong pagtalig mi ong gaem tang Dios ang nagboi
ka ong ni Cristo. 13 Asing tokaw, yamong mga belag ta Judio, patay amo
ong pama-dek tang Dios tenged ong mga talak mi ig tenged belag amo
ta mga tawan na. Piro mandian, binoi amo ra tang Dios ang aroman ni
Cristo. Pinatawad na tang tanan ang mga talak ta. 14 Ang nainabo, pario
ra ka ang kinomit tang Dios tang tanan ang mga papilis kontra ong yaten
ig mga dimanda nira, ig linipat na ang midio linansang na ong kros ni

* **2:8** 2:8 "lilien." Mga ong bitalang Grigo, poidi kang maliag yaning "mga ispiritong malain ang pamangolokolo."

Cristo. 15 Don ong kros ang asi, pinirdi ni Jesus tang tanan ang ispiritong
pamangolokolo ig pamaggaem ong kalibotan ang na. Ig pinaeyak na
tanira asing pinaita na ong tanan ang tanandia yay ang nandeg.
16 Animan indi amo magpadikta ong mga taw ang pamaganing ong
nindio mga onopa tang indi dapat panganen obin inemen, obin onopa
tang dapat boaten ong pagkabot tang mga pista, ang ba-long lasi tang
bolan, obin ang kaldaw ang igperenay. 17 Ang mga toromanen ang
asia, midio kanino lamang ang nagpatako ang may komabot pa. Piro
mandian nakabot da tang matod ang orosoyon ta, ang yay si Cristo
mismo. 18 Indi amo paomid ong mga pamagpaita-ita ang ganing tanira
pamagpalepe ig pamagto ong mga anghil. Agpalawig nira tang mga
sadili nira ong nindio ang ganing may pinaita ono tang Dios ong nira.
Piro ang matod, kalokoan lamang si ang pagalin ong sadiling pagirisipen
nira. 19 Tanira indi pagpasakep ong ni Cristo, ang yay ang pangolokolo
ong yaten. Piro ita pamagkarabitan bilang sinangoni na ang midio
aggoldan ita nandia ta mga tornilio ig ogat. Tanandia tang pagpabael
ig pagpapoirsa ong yaten, sigon ong kaliliagan tang Dios.

Ang ba-long kaboi ong ni Cristo

20 Asing napatay si Cristo, midio aroman amo ra ka nandia ang
napatay. Animan anda ray gaem ong nindio tang mga lilien† tarin ong
kalibotan. Piro angay pangaboi amo ang midio gasakepan amo pa ta
asia? Angay pagpadayon amo pang pagtoman tang mga toromanen
pario tang, 21 "India magboyot ta na," "India somamit ta sia," "India
magte-lek ta sia." 22 Ang mga toromanen ig toldok ang asia inimo-
imo lamang ta taw, ig natetenged ong mga bagay ang pagatapos ang
panganen, malipat da ka lamang. 23 Mga indi isipen ta ta ge-ley, midio
tama ka kaman tang agtotoldok nira natetenged ong pagto ong mga
anghil, ang pagpalepe nirang belag ta matod, ig ang pagpapinitinsia ong
sinangoni ta. Piro ang kamatodan, ang mga bagay ang maning atan
indi enged matabang ong yaten ang magawid ong sadili ta agod indi ita
magboat ta malaway.

3

1 Mandian, binoi amo rang oman ang aroman ni Cristo. Animan dapat
palabien mi tang mga bagay don ong langit, ang yay ang logar ni Cristo,
ang mandian kakarong ong to tang Dios. 2 Isipen mi tang mga bagay
don ong langit, ig belag tang mga bagay tarin ong kalibotan. 3 Tenged
midio napatay amo ra ig anda ra tang dating mga kaboi mi. Piro indi
pa gitaen mga monopa tang ba-long kaboi mi, tenged agtatalok pa sia
ang pario ni Cristo don ong podir tang Dios. 4 Si Cristo tang pagtorol ta
kaboi ong nindio, ig mga komabot tang kaldaw ang mapaita ra tanandia,
yamo itaen amo ka ang aroman na ig ma-pen amo ong kadengegan na
ong langit.

Ang ba-lo ig ang dating kaboi

5 Animan lipatan mi ra tang kaliliagan tang mga sinangoni mi. Indi
amo mangombabay obin mangonlali obin magboat ta maboling. Indi
amo padeg ong mga malaway obin malain ang gaba-yagan tang sinan-
goni mi. Ig indi amo ra maibeg, tenged ang taw ang gaibeg, agpalabien

† **2:20** 2:20 "lilien." Mga ong bitalang Grigo, poidi kang maliag yaning "mga ispiritong malain ang pamangolokolo."

na tang gaibegan na imbis ong Dios ang matod. Maliag yaning tanandia
pario ra ka ong mga pamagto ong dios-diosan! 6 Tenged ong maning ta
nang agboaten ta mga taw, silotan tanira tang Dios, [tanirang paman-
gontra ong nandia]. 7 Ong bagay, maning amo ka ta sia asing tokaw.
Nangaboi amo sigon ong agdidikta tang sadiling kaliliagan mi.
8 Piro mandian dapat bo-wanan mi ra tang tanan ang kasisilagen,
ang makikiniten ta kolo, ig ang madinemeten. Indi amo ra mitala ta
asing mapaglangga ta dengeg ta doma, obin mga malalaway ang mga
bitala. 9 Indi amo ra mamagbo-li ong tata may tata. Tenged mga ong
lambong pa, midio lindoat mi ra tang dating ogali mi ig ang mga boat
nang malalain, 10 ig ang ba-long ogali mi ya ray ang agtokon mi mandian.
Ang ogali ming narin padayon ang agba-lon tang Dios ang nagboat ong
nindio, asta mapario amo ong nandia ig bogos ang mailala mi tanandia.
11 Ong ba-long kaboi tang narin parario itang tanan--ang Judio ig ang
belag, ang tinorian ig ang anda, ang dayoan ig taga bokid, ang torobolon
ig ang belag ta torobolon. Si Cristo yay ang kaimportantian ong tanan, ig
tanandia tang gistar ong yaten ang tanan.
12 Yamo, pinilik tang Dios, ginegman ig pinalbag agod magimong
sadili na. Animan dapat magimong masine-bekanen amo ig mo-ya
ong doma, mapagpalepe, neman ig mapinasinsiaen. 13 Agoantaen mi
tang kakorangan tang kada tata may tata. Mga ang tatang taw may
naboat na ang anday sayod ong nindio, patawaden mi tanandia pario
tang yamo pinatawad ka tang Gino. 14 Ig labi pa enged ong tanan,
mamaggeregman amo. Tenged ang gegma yay ang pagbe-ket ong tanan
agod masinlo ig anday korang tang pagtarabidan ta. 15 Ang masinlong
pagtarabidan pagalin ong ni Cristo, ig asia tang dapat ang papaggaemen
mi ong mga kaboi mi. Tenged ginoyan amo tang Dios ang magimong
tanga sinangonian lamang. Magpasalamat amo ang pirmi ong nandia.
16 Balampa iloak mi ta mo-ya ong mga popotokon mi tang bitala ni Cristo.
Gamiten mi tang tanan ang kinata-wanan agod mamagtoroldokan amo
ig mamaglaygayan. Mamagkanta amo ta mga salmo, imno ig mga karan-
taen ang pagdayaw ong Dios. Ig magkanta amo ang may pasalamat
ong mga popotokon mi para ong Dios. 17 Maski onopay boaten mi,
obin ibitala mi, boaten mi tang tanan para ong ni Ginong Jesus, ig
magpasalamat amo ong Dios ang Tatay tenged ong bindoat ni Jesus para
ong nindio.

Ang pagigtabid mi ong mga aroman mi

18 Yamong mga babay, magpasakep amo ong mga kakatawan mi.
Narin obligasion mi tenged ong pagto mi ong Gino.
19 Ig yamong mga lali, maggegma amo ong mga kakatawan mi, ig indi
degdegen mi.
20 Yamong mga mola, magtoman among pirmi ong mga ginikanan mi,
tenged yay ang kaliagan tang Gino.
21 Ig yamong mga tatay, indi masiadong igpitan mi tang mga ana mi,
itaben manlobay tang nem nira.
22 Yamong mga torobolon, bogos among magtoman ong mga agalen mi
tarin ong kalibotan, belag lamang mga agpa-dek tanira agod dayawen
amo nira, kondi magobra amo ong mo-yang nem ang may eled mi ong
Dios. 23 Maski onopay boaten mi paneman mi ang midio belag ta taw
tang agsirbian mi, kondi ang Gino. 24 Demdemen mi na: May masinlong

natagana tang Gino ang ilbet na ong nindio, tenged si Ginong Cristo yay
ang matod ang agsirbian mi. 25 Ig mga may nagboat ta malain, balten
ka tanandia ong boat nang malain, maski sinopa tanandia. Tenged ang
Dios, anday pinilikan.

4

1 Yamong mga may torobolon, ang mato-lid ig tama ya lamang tang
boaten mi ong nira. Demdemen mi lamang ang may agsirbian mi ka don
ong langit.

Mga panoyon-toyon

2 Magprosigir among mangadi. Boaten mi narin ang pirming listo tang
isip ig may pasalamat. 3 Ipangadi mi ka ang oldan ami tang Dios ta
dalan agod mapakabot amen tang kamatodan natetenged ong ni Cristo
ang nasikrito asing tokaw. Yay na ang gaprisō ra mandian, tenged
nagtoldoko tang natetenged ong nandia. 4 Ipangadi ming magimong
mayag tang pagpakaboto tang kamatodan ang narin, pario tang dapat
ang boateno.
5 Animan yamo atan, magdan amo ong pagigtabid ong mga indi
pamagto ong ni Cristo, ig indi enged sayang-sayangen mi tang oras mi.
6 Ampangan mi tanira ta masinlo agod mawili tanirang mamasi ong
nindio. Ong maning ta si, mata-wanan mi mga mono amo pa somabat
ong maski sinopay mane-ma.

Kaorian ang pangomosta

7 Mga natetenged ong pagkabetango tani, ang mal ang logod ta ang
si Tiquico, ya ra lamay mamalita ong nindio. Tanandia mataligan
ang katabang ig aromanong torobolon tang Gino. 8 Pinapaningo atan
tanandia ang magbalita tang pagkabetang amen tani ig agod pabakeden
na ka tang mga nem mi. 9 Asia ang aroman na tang agmalen tang logod
ang si Onesimo. Ang taw ang na mataligan ka ig kasimanoa mi mismo.
Tanira tang magbeg ong nindio tang tanan ang gainabo tani.
10 Ang aromano tani ong prisoan ang si Aristarco pagpakomosta ka
ong nindio. Asta si Marcos ang pinagari ni Bernabe, pagpakomosta ka
ong nindio. Mga paning pala atan si Marcos, risibien mi ka tanandia
pario tang sinoyono rang lagi ong nindio tanopa sia. 11 Komosta ka pala
ono ong nindio ganing si Jesus ang aggoyan ta Justo. Ang gasambitong
nang tolo, ya lamang tang mga Judio ang pamagto ong ni Cristo ang
pamagprosigir tarin ang aromano para magtoldok tang natetenged ong
paggaraemen tang Dios bilang adi. Doro kabael tang tabiang nira ong
yen.
12 Ig ang kasimanoa mi ang si Epafras, ang torobolon ka ni Cristo Jesus,
pagpakomosta ka ong nindio. Pirmi among agpagampo na ta mo-ya ang
magimong mabaked tang pagto mi ig anday kakorangan na, ig bogos
ang itaen ong nindio tang tanan ang kaliliagan tang Dios. 13 Ig maski
yo, magpamatodo ang mabael da tang pagprosigir ni Epafras para ong
nindio atan, ig ong mga logod ta don ong Laodicea asta ong Hierapolis.
14 Agpakomostan amo ka ni Demas ig ang agmalen tang doktor ang si
Lucas.
15 Ipakabot mi ka tang pangomosta amen ong mga logod ta ong
Laodicea, ig ong ni Nimfa asta ong mga pamagto ang pamagsirimet-
simet don ong balay na. 16 Mabasa mi ngani tang solat ang na, ipabasa

mi ka ong mga pamagto don ong Laodicea. Ig basaen mi ka tang solato
ang pinaekelo ong nira. 17 Aningen mi ka patigayon si Arquipo ang
prosigiran nang taposon tang agpaboat ong nandia tang Gino.
18 Ig mandian yo ra mismo, si Pablo, tang matod ang pagsolat tang
pangomosta ang na. Demdemeno ka nindio mintras agprisono pa.
Aloyan amo enged tang Dios.

Pa-kaw ang Bitala ong Primirong Solat ni Pablo ong mga taga Tesalonica

Ang Tesalonica yay ang kapital ang siodad tang Macedonia, tatang probinsia ang sakep tang gobirno tang Roma asing tokaw. Asing mga 50 A.D. namansipaning don si Pablo may ang mga aroman nang si Silas may si Timoteo para magpatako tang Mo-yang Balitang nagalin ong Dios. Don tanira namagtinir ong teled ta tolong dominggo ig dorong namagparet ong mga agtotoldok ni Pablo. Piro ang mga Judiong indi maliag ang magparet, namanggolo ong siodad tenged gangaibeg tanira ong ni Pablo (Mga Bindoatan 17:1-9). Animan naregesan tanandia ang magalin ong Tesalonica, oman napaning tanandia ong Berea asta ong Atenas. Don nabalitan na tang natetenged ong pagkabetang tang mga taga Tesalonica ang ba-long pamagto ong ni Jesu-Cristo. Ganing tang balita, maski dorong kaliwagan ang gapasaran nira, pagpadayon pa ka enged tang pagto nira.

Animan **Ang primirong solat ni Pablo ong mga taga Tesalonica** sinolat na para papoirsaen na tang nem nira. Nagpasalamat tanandia natetenged ong pagto nira ong Dios ig ang paggegma nira ong kada tata may tata. Sinabat na tang mga te-ma nira natetenged ong pagbalik tang Gino (4:13-18) ig linaygayan na tanira ang magimong listo ig magpadayon ang mamagboat ta mo-ya, mintras pamagelat tanira ong pagbalik nang asi.

1 Ang pagsolat ta na ay yami--si Pablo, si Silas ig si Timoteo. Pagpakomosta ami ong nindiong tarabidan* atan ong Tesalonica, yamong mga
pamagto ong Dios ang Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.
Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios.

Ang pangaboi ig ang pagto tang mga taga Tesalonica

2 Pirmi aming pagpasalamat ong Dios tenged ong nindiong tanan, ig
aggagapil amo ka yamen ang pirmi mga pangadi ami 3 ong yaten ang
Dios ig Tatay. Pagpasalamat ami ong nandia tenged agdemdemen amen
tang mo-yang mga boat mi ang yay ang borak tang pagto mi, ang pagta-
bang mi ong doma ang pagalin ong gegma mi, asta ang pagagoanta mi
ong mo-yang nem tenged may kasigoroan ming magbalik si Jesu-Cristo
ang yaten ang Gino. 4 Pagpasalamat ami ka, mga logod ang agmalen tang
Dios, tenged gata-wanan amen ang pinilik amo nandia. 5 Gata-wanan
amen sia tenged ang pagpakabot amen ong nindio tang Mo-yang Balita
belag lamang ta ong bitala, kondi ang Ispirito Santo mismo nagpaita
nga ang agtotoldok amen may gaem na, ig bogos tang pagparet amen
ang na yay ang kamatodan. Napanaidan mi ra ka mga monopa tang
pagparangaboien amen asing atan ami pa ong nindio, ig sia bindoat
amen para lamang ong ikakao-ya mi. 6 Gata-wanan amen ang pinilik
amo tang Dios tenged asing pagparet mi ong bitala na, pinatoladan mi
tang kaboi amen asta ang kaboi ni Ginong Jesus. Tenged maski dorong
kaliwagan tang napasaran mi tenged ong pagto mi, nangalipay amo pa

* **1:1** 1:1 Ang “tarabidan” tang mga pamagto ong ni Cristo, mga ong bitalang Grigo yay ang “ekklesia.”

ka enged, tenged linipay amo tang Ispirito Santo. 7 Animan, nagimo
among modilo ong tanan ang pamagto ong ni Cristo atan ong probinsia
tang Macedonia asta ong Acaya. 8 Tenged magalin ong nindio nabantog
da tang bitala tang Gino ong Macedonia ig Acaya. Ig belag lamang ta
sia, kondi asta ang balita natetenged ong pagto mi nabalitan da ka ong
tanan ang logar. Animan anday kaministiran ang mamalita ami pa
ong mga taw natetenged ong bagay ang narin. 9 Tanira mismo tang
pamamalita mga monopa tang pagrisibi mi ong yamen. Pamamalita ka
mga monopa bino-wanan mi tang pagto mi ong mga dios-diosan mi agod
mapagsirbi amo ra lamang ong Dios ang boi ig matod, 10 ig magelat ong
Ana nang si Jesus ang magbalik tarin magalin ong langit. Si Jesus yay ang
binoing oman tang Dios ig tanandia tang maglibri ong yaten ong silot ang
ipakabot tang Dios ong kalibotan ong parakaboton.

2

Ang pagtoldok ni Pablo don ong Tesalonica

1 Gata-wanan ming mismo, mga logod, ang anday mapaganing ang
anday data na tang pagpaning amen atan ong nindio. 2 Gata-wanan
ming ba-lo ami napaning atan ong nindio, pinaliwagan ami rang lagi ig
pinaeyek don ong banoa tang Filipos. Maski ong banoa mi yadi kang
namangontra ong yamen. Piro pinaiteg tang Dios tang mga nem amen
agod mapagpakabot ami ong nindio tang Mo-yang Balitang nagalin ong
nandia. 3 Mapoirsa tang nem amen tenged ang agbibitala amen ong
mga taw para magparet tanira ay poros matod, ig anda ong isip amen
ang manloko ong nira obin magboat ta mga bagay ang malalaway.
4 Ong kamatodan, pinanaidan ami tang Dios ang mataligan ami ang
magtoldok tang Mo-yang Balita ig sinaligan ami ra nandia tang boroaten
ang na. Animan ang galiliagan na lamang tang agbibitala amen, belag
ta para malipay tang mga taw ong yamen, kondi para malipay tang Dios,
ang yay ang gatako mga onopay ga-tang ong popotokon ta. 5 Gata-wanan
tang Dios asta yamo, indi ami naggamit ta mga pamorak-borak ang mga
bitala agod maekelan amo yamen, ig anda ong isip amen ang mangoarta
ong nindio. 6 Indi ami namagelat ang dayawen ami nindio obin dayawen
ta doma, 7 maski may kato-lidan amen bilang mga apostolis ni Cristo ang
magelat ang padengegan ig asikason ami nindio. Imbis, pinalangga amo
yamen ig nagpaita ami ong nindio ta mo-yang nem pario ta tatang nanay
ang pagsagpon ong mga ana na. 8 Ig tenged ong mabael ang paggegma
amen ong nindio, listo ami ang nagpakabot ong nindio tang Mo-yang
Balitang nagalin ong Dios. Maski ang sadiling kaboi amen, listo kang
ibolontad amen para ong nindio tenged lamang ong pagpamalangga
amen ong nindio.

9 Mga logod, sigoro gademdeman mi pa mga monopa tang pagprosigir
amen ang magobra kaldaw may labi para lamang anday mabelatan
maski tata ong nindio mintras pamagtoldok ami ong nindio tang Mo-
yang Balita.

10 Tistigos amo aroman tang Dios nga ang ogali amen ong nindiong
mga pamagto ong ni Cristo ay limpio, mato-lid ig anday maning tang
maski sinopa. 11 Gata-wanan mi ka ang ogali amen ong kada tata ong
nindio pario ka tang pagsakep ta tatang tatay ong mga ana na. 12 Linipay
amo yamen ig pinapoirsa tang mga nem mi, asta linaygayan amo ka

yamen ang mangaboi ta mato-lid ong pama-dek tang Dios. Tenged ang
Dios tang naggoy ong nindio agod ma-pen amo ong nandiang inadian ig
kadengegan.
13 Pagpasalamat ami kang pirmi ong Dios tenged asing pagpatako
amen ong nindio tang bitala na, rinisibi mi na bilang matod ang bitala
tang Dios, belag ta bitala ta taw. Ig ang risolta ta sia gitaen da mandian
ong mga kaboi mi, yamong pamagto ong ni Cristo. 14 Matod kaman ang
pamagto amo ong nandia, tenged ang nainabo ong nindio pario ka tang
nainabo ong mga tawan tang Dios don ong Judea, ang pamagto ka ong ni
Cristo Jesus. Pinaliwagan amo tang mga kasimanoa mi, pario ang tanira
pinaliwagan ka tang mga masig ka Judio nira. 15 Masig ka Judio nira
tang namamatay ong mga propita tang Dios asing tokaw. Mga masig ka
Judio ni Ginong Jesus tang namamatay ong nandia. Ig mandian masig ka
Judio amen ka tang namagpalayas ong yamen. Pamangontra tanira ong
kaliagan tang Dios ig kasoay tang tanan ang taw 16 tenged agsagangen
ami rin nira ong pagpakabot amen tang Mo-yang Balita ong mga belag
ta Judio agod mangalibri tanira. Ong maning don, agdolangan lamang
nira tang mga talak nira asta indi makalis ong gantangan. Animan indi
ra lamang maboay, silotan da enged tanira tang Dios!

Si Pablo galiliag sing paning ong Tesalonica

17 Mandian, mga natetenged ong yamen, mga logod, mimpisang nal-
bag ami ong nindio, indi amo enged galipatan amen. Ig maski indi ami
pa gaboay ang nagalin atan, agpongawan ami ra ta mo-ya ong nindio ig
doro rin ang kaliag amen ang mamaginitan ita sing moman. 18 Animan
may plano amen si ka rin ang magbalik ami atan ong nindio. Ig yo
mismo, si Pablo, belag da lamang ta naminta ang simpano rang paning
atan, piro sinagang ami ni Satanas. 19 Ig asta mandian, galiliag ami pa ka
enged ang mamisita ong nindio tenged yamo tang pagtorol ta kalipayan
ong yamen, tenged gasigoro ami ang pagpadayon tang pagto mi ong
Dios. Na matod ka kaman natetenged ong nindio. Ig ong pagbalik ni
Ginong Jesus, yamo enged tang mapambog amen ong talongan na. 20 Ee,
yamo kaman tang yamen ang kadengegan ig kalipayan.

3

1 Animan, asing indi ami ra magoanta tang kapopongawen amen ong
nindio, naisip amen ang yami ni Silas tang pabo-wan ong siodad tang
Atenas, 2 ig si Timoteo ra lamang tang papaningen amen atan ong nindio.
Tanandia logod ta ig aroman amen ang pagsirbi ong Dios ong pagtoldok
tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Cristo. Sinobol amen tanandia
agod papoirsaen na tang pagtalig mi ong Gino ig pabakeden na tang mga
nem mi, 3 agod anday magoloan ta isip ang maski sinopa ong nindio
tenged ong mga kaliwagan ang gapasaran mi atan. Gata-wanan mi
ra ka, ang kaliwagan katabid tang kaliagan tang Dios para ong yaten.
4 Tenged asing atan ami pa ong nindio, minaning ami rang lagi ang
paliwagan ita ig akigan ta mga taw. Ig inita mi ra ang ya ka enged
tang matod ang gainabo. 5 Yay sia animan dayon dang sinobolo atan
si Timoteo agod masayodano mga monora tang pagtalig mi ong Gino
mandian. Tenged indio ra magoanta ang magelat ong balita natetenged
ong nindio. Pangelbao ra ang itaben natokso amo ra ni Satanas ig
arangan lamang tang bedlay amen.

6 Piro mandian nabalik da tani si Timoteo, ig masinlo ka tang binalita
na ong yamen natetenged ong pagto mi ong Dios ig ang paggegma mi
ong tata may tata. Pirmi amo ka onong gademdem ong yamen ang
may kalipay ig doro onong kaliag mi ang itaen ami si nindio, pario
ka tang yami doro kang kaliag amen ang itaen amo si ka yamen.
7 Animan, mga logod, maski yading kaliwagan ig pagakig ang gapasaran
amen, malakan da ong panemdeman amen tenged ong nabalitan amen
natetenged ong pagtalig mi ong ni Cristo. 8 Ig mandian, malinawa ami
ra ka ta masinlo tenged pagpadayon ono ang maelet tang pagto mi ong
Gino. 9 Mga pangadi ami ong Ampoan tang Dios, indi malobot-lobot tang
pagpasalamat amen ong nandia tenged ong mabael ang kalipayan ang
sindol mi ong yamen. 10 Kaldaw may labi de-dek tang pagampo amen
ang mamaginitan ita pang moman agod matabangan amo pa yamen ang
madolangan pa tang maski onopay korang ong pagto mi.
11 Balampa pagnan ami tang Dios ang yaten ang Tatay, ig ni Jesus
ang yaten ang Gino, ang mapamisita ami si ka enged ong nindio. 12 Ig
balampa tabangan amo tang Gino ang mas mandolang pa ig manrabong
tang paggegma mi ong kada tata may tata asta ong tanan ang taw, pario
ka tang paggegma amen ong nindio. 13 Ong maning ta sia, pabakeden
na tang mga nem mi agod matalonga amo ong yaten ang Dios ig Tatay
ang limpio amo ra enged ig andang pisan ay sarawayen ong nindio ong
pagbalik tang yaten ang Ginong Jesus, aroman na tang tanan ang mga
sinakepan na.

4

Ang pagparangaboien ang galiagan tang Dios

1 Animan, mga logod, sinoldokan amo ra yamen mga mono amo pa
mangaboi agod malipay tang Dios ong nindio, ig ya kay ang aggosoyon
mi. Ig mandian, tenged may aotoridad amen ang nagalin ong ni Ginong
Jesus, agpa-dolon amen ong nindio ang prosigiran ming mas maninlo pa
ka enged tang pagparangaboien ming asia. 2 Gata-wanan mi ra ka tang
mga sinoldok amen ong nindio ang nagalin ong ni Ginong Jesus. 3 Ig na
yay ang kaliagan tang Dios ong nindio: ang magimo among limpio ong
pama-dek na.* Animan indi amo enged mangombabay obin mangonlali.
4 Ang kada tata dapat matakong magigimbeng ong sadiling katawa na
ong limpiong ogali.† Demdemen ming ang pagkaratawaen tatang bagay
ang sagrado ig belag ta intirimis. 5 Indi panontan mi tang anday sasayod
ang mga kaliliagan tang sinangoni mi pario tang agboaten tang mga taw
ang indi gangailala ong Dios. 6 Indi dapat ang magkatalak tang maski
sinopa ong masig ka taw na ong pagtakaw-takaw ta belag ta sadiling
katawa na. Ang taw ang magboat ta mga kalainan ang maning atan,
silotan ang enged tang Dios, pario tang pinamanan amo rang lagi yamen
tanopa sia. 7 Tenged indi ita ginoyan tang Dios para magboat ta malaway,
kondi para mangaboi itang malimpio. 8 Animan ang maski sinopay indi
magrisibi ong tobol ang na, belag lamang ta taw tang agkontraen na,
kondi ang Dios mismo, tenged tanandia tang pagtorol ong yaten tang
Ispirito Santo na.

---

* **4:3** 4:3 “ang magimo among limpio ong pama-dek na.” Poidi kang maliag yaning: agod magimo among sagradong mga sinakepan tang Dios † **4:4** 4:4 Poidi kang maliag yaning: Ang kada tata dapat matakong magawid tang sadili mi.

9 Mandian, mga natetenged ong paggeregman mi bilang mamaglogod
ong ni Cristo, anday kaministiran ang magsolat ami pa ong nindio,
tenged sinoldokan amo ra tang Dios mga mono amo pa mamaggereg-
man. 10 Ig sia ka kaman tang agboaten mi ong mga logod ta atan ong
bilog ang probinsia tang Macedonia. Piro pagigampang ami pa ka ong
nindio, mga logod, ang dolangan mi pa enged tang paggegma ming asia.
11 Prosigiran ming mangaboi ang anday golo, intindien mi tang sadiling
pagkabetang mi, ig mandilem amo ong sadiling inang mi, pario tang
inaning amen dang lagi ong nindio. 12 Mga maning ta sia tang boaten
mi, galangen amo tang mga taw ang indi pa gailala ong yaten ang Dios,
ig anday kaministiran ang italig mi ong doma tang parangaboian mi.

Natetenged ong pagbalik tang Gino

13 Mga logod, galiliagan amen ang mata-wanan mi tang onopay matod
ang mainabo ong mga nangapatay da, agod indi amo mamagsinti pario
tang doma ang anday kasigoroan nira natetenged ong parakaboton.
14 Pagparet ita ang si Jesus napatay ig naboing oman, animan pagparet
ita kang boien ka tang Dios tang tanan ang nangapatay da ang pamag-
talig ong ni Jesus, agod patabiden tanira ong nandia ong pagbalik na.
15 Agsasayod amen mandian ong nindio tang sinoldok tang Gino: Itang
mga gangaboi pa ong oras ang magbalik tang Gino, indi ita ma-kaw ong
mga nangapatay da. 16 Tenged ong kaldaw ang asi, manobol tang mabael
ang bosis, maginiteg tang kalawigan ang anghil, to-togon tang torotot
tang Dios, ig ang Gino mismo tomaboan magalin ong langit. Primiro,
boien tang mga nangapatay ang pamagtalig ig pamagto ong ni Cristo.
17 Oman itang mga boi pa ong oras ang asi, golpi itang ekelan don ong
mga onom, aroman tang mga binoi, agod itang tanan bagaten ta tang
Gino don ong dibabaw. Ong maning ta si, mamagara-penan ita tang Gino
asta ong tanopa. 18 Animan lipayen mi tang nem tang kada tata may tata
ong pagpatako mi tang mga bitalang narin.

5

Dapat magimong listo ita ong pagbalik tang Gino

1 Piro, mga logod, mga natetenged ong oras ig kaldaw ang mainabo
tang mga bagay ang na, anday kaministiran ang isolat amen pa ong
nindio. 2 Tenged gata-wanan mi ra ka ang pagbaraliken tang Gino
magkapario ong pagkabot tang takawan mga labi. 3 Mintras ganing
tang mga taw, “Ay, salamat, anday golo ong yaten ig andang pisan ay
eldan ta,” ya ray ang golping komabot ong nira tang silot ang anday
kataposan na, pario tang tatang babay ang palanganaen ang golpi rang
magpasit tang sian na. Indi enged tanira mapalibri ong silot ang asi.
4 Piro yamo, mga logod, mga komabot tang kaldaw ang asi, indi amo
ra magolpian ang midio sinled amo ta takawan. Tenged indi amo ra
gangaboi ong maki-lep kondi 5 mayag da tang kinaisipan mi ig gangaboi
amo rang tanan ong sinag tang kaldaw. Belag ita ra ta sakep tang labi
obin kaki-lepan. 6 Animan indi ita dapat magpatolad ong doma ang
midio gangapoyat pa, kondi magpamalamad ita ong Dios ig magimong
pirming listo.* 7 Labi tang igporoyat tang mga gangapoyat ig ya kay ang
igparabaleng tang mga manigpabaleng. 8 Piro itang gangaboi ong sinag

* **5:6** 5:6 “magimong pirming listo.” Poidi kang maliag yaning: magawid tang sadili ta

tang kaldaw, dapat matako itang magawid tang sadili ta. Boaten ta ang
panagang ong mga debdeb ta tang pagto ig paggegma ta. Ig gamiten
ta tang kasigoroan ta ang ilibri ita tang Dios bilang panagang ong mga
kolo ta. 9 Tenged indi ita pinilik tang Dios para silotan ita nandia, kondi
agod ilibri ita nandia tenged ong bindoat ni Jesu-Cristo ang yaten ang
Gino. 10 Si Jesus napatay para ong yaten agod maski boi ita pa obin patay
ita ra ong pagbalik na, maboi ita pa enged ang aroman na. 11 Animan,
pario tang agboaten mi mandian, mamagtarabangan among pirmi ig
pabakeden mi tang nem tang kada tata may tata.

Mga toyon ig pagpakomosta

12 Mga logod, pagigampang ami ong nindio ang galangen mi ka tang
mga taw ang pamangabedlay para ong nindio, ang mga pinilik tang Gino
ang mangolokolo ig magtoldok ong nindio. 13 Ipaita mi ong nira tang
bogos ang paggalang ig paggegma mi tenged ong mga agboaten nira para
ong ikakao-ya mi. Ig mamagtarabidan amo ta masinlo.
14 Agtotoyon amen ka ong nindio, mga logod, ang samblengen mi tang
mga tamadan, ig paitegen mi tang nem tang mga merelden. Ang mga taw
ang anday poirsa nira, tabangan mi ka. Ig magimong mapinasinsiaen
amo ong tanan. 15 Mga may nagboat ta malain ong nindio, indi amo
melet. Ang intindien ming pirmi ay ang magboat amo ta mo-ya ong kada
tata may tata asta ong tanan ang mga taw.
16 Mangalipay among pirmi. 17 Magampo amo ong Dios ong tanan ang
oras, 18 ig maski onopay gainabo, magpasalamat amo. Tenged sia tang
kaliagan tang Dios ong nindiong mga nanga-pen da ong ni Cristo Jesus.
19 Indi sagangen mi tang Ispirito Santo, 20 ig indi baliwalaen mi tang
maski onopay agganing tang mga manigpakabot tang bitala tang Dios.
21 Piro osisaen mi tang tanan ang mga toldok mga matod ang nagalin ong
Dios obin belag. Piliken mi tang mo-ya. 22 Palawid amo ong tanan ang
klasi ta kalainan.
23 Mandian, ang Dios mismo ang pagtorol ta kao-yan ong yaten ang
kaboi, balampa limpion nang pisan tang mga kaboi mi,† ig ta-lingan na
tang bilog ang pagkataw mi--ang ispirito, kinaisipan, ig sinangoni mi--
asta ong pagbalik tang yaten ang Ginong si Jesu-Cristo, agod anda rang
pisan ay sarawayen ong nindio. 24 Ang Dios ang naggoy ong nindio ay
mataligan ig boaten na enged tang mga bagay ang na.
25 Mga logod, ipangadi ami ka nindio.
26 Ikomosta ami ka nindio ong tanan ang mga logod atan, ang de-dek
ong mga popotokon mi.‡
27 Ig mandian, pagigampango ong nindio ong aran tang Gino, ang
basaen mi tang solat ang na ong tanan ang mga logod atan.
28 Aloyan amo enged tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo.

---

† **5:23** 5:23 “limpion nang pisan tang mga kaboi mi.” Poidi kang maliag yaning: boaten amo nandiang sagradong mga sinakepan na ‡ **5:26** 5:26 Ong bitalang Grigo: Ikomosta ami ka nindio ong tanan ang mga logod atan, ong tatang sagradong itong.

Pa-kaw ang Bitala ong Yadoang Solat ni Pablo ong mga taga Tesalonica

Ang yadoang solat ni Pablo ong mga taga Tesalonica sinolat na tenged ang doma ong nira galibeg tang kolo nira tenged may pamamalita ang ganing nagbalik da ono si Cristo. Piro ganing si Pablo sia belag ta matod. Sino-lid ni Pablo tang aggisipen nirang asi ong pagtoldok na ang ganing ba-lo komabot si Cristo, lomboa kang lagi tang tatang taw ang sobrang mangontra ong Dios (2:3-4). Piro ong pagbalik ni Cristo, silotan na enged tang taw ang asi ang anday kataposan, asta ang mga taw ang indi galiliag ang mangilala ong Dios. Animan, sinoyon ni Pablo ong mga pamagto ong ni Cristo ang magpadayon tanira ong pagto nira ig ong pagagoanta nira tang mga kaliwagan, agod ong pagbalik ni Cristo, poidi tanirang ma-pen ong inadian may ong kadengegan na. Oman sinoyon ni Pablo ong nira ang magprosigir tanirang magobra para ong sadiling pangaboian nira, ig magpadayon ong pagboat ta mo-ya (3:12-13).

1 Ang pagsolat ta na ay yami--si Pablo, si Silas ig si Timoteo. Pag-
pakomosta ami ong nindiong tarabidan* atan ong Tesalonica, yamong
mga pamagto ong Dios ang yaten ang Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.
2 Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios
ang Tatay ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.

Ang pagorosgaren tang Dios

3 Mga logod, dapat pirmi aming magpasalamat ong Dios tenged ong
nindio. Tama kaman enged ang pasalamatan tanandia tenged mintras
gaboay, mas pagdolang pa tang pagtalig mi ong ni Cristo, ig mas
panrabong tang paggeregman mi ong kada tata may tata. 4 Animan,
agpambog amo yamen ong tanan ang mga tarabidan tang mga pamagto
ong Dios ong domang mga logar. Tenged maski gapasaran mi tang tanan
ang kaliwagan ig pagakig, pamagagoanta amo ong mo-yang kaneman ig
pagpadayon pa ka enged tang pagto mi ong Dios.
5 Ang pagagoanta mi ong mga kaliwagan bilang mga sinakepan tang
Dios, gamiten tang Dios agod maosgaran amo nandia ang poidi among
ma-pen ong inadian na. Ig tarin itaen ta ang mato-lid kaman tang
pagorosgaren na. 6 Boaten tang Dios tang onopay tamang boaten.
Balten na ta kaliwagan tang mga pagpaliwag ong nindio mandian. 7 Ig
yamong agpaliwagan nira, palinawaen amo ka nandia asta ra yami.
Mainabo narin ong kaldaw ang itaen da si Ginong Jesus ang tataboan
ong langit, ang agtabiden tang makagagaem ang mga anghil na, 8 ig
aglibotan ta apoy ang dadaba-daba. Silotan na tang tanan ang mga taw
ang indi pangilala ong Dios ig indi pamagparet ong Mo-yang Balitang
natetenged ong ni Jesus ang yaten ang Gino. 9 Ang silot ong nira i-lek
ong impirno agod ipabelag tanira ong Gino ig ong makabebereng ang
gaem na asta ong tanopa. 10 Ong kaldaw ang asi ang magbalik tang
Gino, dayawen ig padengegan tanandia tang tanan ang mga sinakepan
na, ang yay ang mga pamagto ong nandia. Asta yamo, don amo kang

* **1:1** 1:1 Ang “tarabidan” tang mga pamagto ong ni Cristo, mga ong bitalang Grigo yay ang “ekklesia.”

mamagdayaw tenged namagparet amo ong Mo-yang Balitang pinatako
amen ong nindio.
11 Animan pirmi among agpangadi amen ong Ampoan tang Dios ang
balampa tabangan amo nandia ang mangaboi ong pama-dek na bilang
mga taw ang ginoyan na. Balampa tabangan amo ka nandia ong gaem
na agod maboat mi tang tanan ang moro-yang galiagan ming boaten, ig
matapos mi tang tanan ang gobraen mi natetenged ong pagto mi. 12 Ong
maning ta sia, mapagtorol amo ta mabael ang dengeg ong ni Jesus ang
yaten ang Gino. Ig yamo, oldan amo ka nandia ta dengeg, sigon ong kaloy
tang yaten ang Dios ig Ginong Jesu-Cristo.

2

Ang taw ang sobrang mangontra ong Dios

1 Mandian, mga logod, mga natetenged ong pagbalik tang yaten ang
Ginong si Jesu-Cristo, ig ong pagsimet na ong yaten agod ma-pen ita
ong nandia, pagpakiloy ami ong nindio 2 ang indi amo magpataranta
ig indi amo magpalibeg tang isip mi mga mabalitan ming ang Gino
ono nagbalik da. Indi amo magparet maski maning pa tanira ang
Ispirito Santo yay ang nagtobol ong nira ang magbitala ta si, obin may
domang nagbalita ta asi, obin maski maning pa tanira ang sinolat amen
si. 3 Maski onopay boaten nira, indi amo enged magpaloko maski ong
ninopa. Tenged ba-lo magbalik tang Gino, ang mga taw pisan ang
mamangontra ong Dios, ig lomboa tang tatang taw ang dorog kalain,
ang yay ang sobrang mangontra ong Dios ig ang tegkan na anday doma
impirno. 4 Kontraen na tang tanan ang agtowan tang mga taw ig maski
onopay agpakadioson nira, ig ipabetang na tang sadili na ang mas alawig
pa ong tanan ang asia. Maski ang Timplo tang Dios telden na ka, ig don
komarong ig magpailala ang tanandia ono tang Dios.
5 Onopa? Indi ra gademdeman mi? Ang tanan ang na inaningo rang
lagi ong nindio asing atan ami pa. 6 Ang taw ang asing agganingeno, indi
pa loloa tenged may pagawid pa ong nandia, ig gata-wanan mi ka mga
onopa si. Piro lomboa ka enged tanandia mga komabot tang tamang
oras. 7 Indi lamang gatako tang mga taw, piro maski mandian kakaliek
da tarin ong kalibotan tang gaem tang taw ang asi. Piro indi pa tanandia
maloa mintras indi pa gakomit tang pagawid ang asi ong nandia. Mga
makomit da ngani, 8 ya ray ang oras ang lomboa ra tang taw ang asing
sobrang mangontra ong Dios. Piro ong pagbalik ni Ginong Jesus, degen
na tang taw ang asi ong tanga eyepan na lamang ig patayen na enged ong
dorog kakilaw ang kayagan na.
9 Ang taw ang sobrang mangontra ong Dios lomboa ang ekel na tang
gaem ni Satanas, ig mabael tang gaem na para magboat tang tanan
ang klasi ta milagrong panloko, mga pasinial, ig mga boat ang mak-
abebereng piro indi nagalin ong Dios. 10 Magboat tanandia tang tanan
ang klasi ta kalainan para lokon na tang mga taw ang paningan nira
impirno. Impirno kaman tang tegkan nira tenged indi pinaret nira ig
indi ginegman nira tang kamatodan natetenged ong ni Jesu-Cristo agod
malibri rin tanira. 11 Animan pabayan da lamang tang Dios ang malibeg
tang pagirisipen nira agod maloko tanira ig mamagparet ong kabo-lian.
12 Maning ta si tang boaten tang Dios agod masintinsian na tang tanan

ang gangalipay ang magboat ta kalainan ig indi enged mamagparet ong
kamatodan.

Pinilik amo agod malibri

13 Piro yamong mga logod ang agmalen tang Gino, dapat pirmi aming
magpasalamat ong Dios natetenged ong nindio. Tenged asing tokaw pa,
pinilik amo rang lagi tang Dios agod malibri amo tenged ong pagparet
mi ong kamatodan, ig tenged ong gaem tang Ispirito Santo ang yay
naglimpio tang mga kaboi mi.* 14 Ginoyan amo tang Dios agod malibri
amo asing pinakabot amen ong nindio tang Mo-yang Balita. Ginoyan
amo nandia agod ma-pen amo ong mabael ang kadengegan ni Jesu-
Cristo ang yaten ang Gino. 15 Animan mga logod, paeleten mi tang pagto
mi. Osoyon mi ta mo-ya tang mga toldok ang sinalig ong yamen ig
sinoldok amen da ong nindio, maski ang binitala amen obin ang sinolat
amen.
16-17 Ang Dios nagpaita ong yaten tang gegma na, ig tenged ong
kaloy na, nagtorol ong yaten ta mga mapoirsang nem ang indi enged
manlobay asta ong tanopa. Ig tenged ka ong kaloy na, may kasigoroan ta
natetenged ong masinlong parakaboton ta. Animan mandian, balampa
lipayen amo ni Jesu-Cristo mismo, ang yaten ang Gino, ig ang Dios, ang
yaten ang Tatay. Ig balampa tabangan amo ka nira agod pirming mo-ya
tang mga boat ig bitala mi.

3

Ipangadi ami ka nindio

1 Ig mandian, mga logod, ipangadi ami ka nindio agod ang bitala tang
Gino madaling makabot ong tanan ang logar ig bogos ang risibien ig
padengegan tang tanan ang taw, pario tang bindoat mi. 2 Ipangadi ami
ka nindio ang ilibri ami tang Dios ong mga taw ang malalain ig anday
sasayod tang mga pagirisipen nira, tenged yading mga taw ang indi
pamagparet ong bitala tang Gino.
3 Piro ang Gino mataligan. Papoirsaen na tang mga nem mi ig ipalawid
amo nandia ong ni Satanas. 4 Tenged ong Gino, panalig ami ang
agtomanen mi ig tomanen mi pa ka enged tang mga sinoldok amen ong
nindio.
5 Balampa tabangan amo tang Gino ang pirming demdemen mi tang
paggegma tang Dios ong nindio ig ang pagagoanta ni Cristo ong mo-yang
nem.*

Kaministiran mandilem amo

6 Mandian mga logod, agtotoyon amen ong nindio ong aran ni Jesu-
Cristo ang yaten ang Gino, ang indi amo magigtabid ong maski sinopa
ang logod ang indi galiag ang magobra ig indi pagtoman ong mga
sinoldok amen ong nindio. 7 Gata-wanan mi ra ka ang dapat patoladan
mi tang bindoat amen. Indi ami naeyak ang magobra asing atan ami
pa ong nindio. 8 Indi ami nama-dol ta pamangan maski ong ninopa
ang indi agbayadan amen. Kaldaw may labi nagprosigir ami ta mo-ya
ang magobra para lamang anday mabelatan maski sinopa ong nindio.

---

* **2:13** 2:13 “naglimpio tang mga kaboi mi.” Poidi kang maliag yaning: nagboat ong nindiong nagimong mga sagradong sinakepan tang Dios. * **3:5** 3:5 Ang birsikolong na, poidi kang ila-ted ong Agutaynen ang maning ta na: Balampa tabangan amo tang Gino agod mapadayon tang paggegma mi ong Dios ig mapagagoanta amo ong mo-yang nem pario ong ni Cristo.

9 Maning ta sia tang bindoat amen belag tang maning anday kato-lidan
amen ang magelat tang tabang mi, kondi agod magimo aming modilo
ang mapatoladan mi. 10 Maski ngani asing atan ami pa ong nindio,
minaning ami rang lagi ong nindio, “Ang indi maliag ang magobra, indi
papanen mi.”
11 Maning ta sia tang agganing amen tarin tenged nabalitan amen nga
ang doma atan ong nindio pirming pagtinamad-tamad. Anday domang
agboaten nira kondi pagpalabet ong pangaboi ta doma. 12 Animan
mandian, ong aran ni Ginong Jesu-Cristo, maelet tang toyon amen ong
mga taw ang maning ta sia ang dapat magprosigir tanirang magobra
para ong sadiling pangaboian nira, ig indi ra magpalabet ong kaboi ta
doma.
13 Yamo, mga logod, indi amo magpalobay-lobay ong pagboat ta mo-
ya. 14 Itaben lamang may taw atan ang indi maliag ang magtoman ong
mga sinoldok amen ong solat ang na. Tandan mi mga sinopa tanandia ig
indi amo ra magigtabid agod mapaeyak tanandia. 15 Piro indi ka kabigen
ming kasoay mi. Ampangan mi lamang tanandia ta masinlo bilang logod
mi ong ni Cristo.

Bindision

16 Balampa ang Gino mismo ang pagtorol ta kao-yan ong yaten ang
kaboi, tomabang ka enged ong nindio agod pirming mapasaran mi tang
kao-yan na ong tanan ang oras, maski onopay gabetangan mi. Balampa
ang Gino pirmi kang ka-pen ming tanan.
17 Ig mandian, agod mata-wanan ming ang solat ang na ong yen
nagalin, yo mismo, si Pablo, tang pagsolat tang bindision ang na, pario
tang agboateno ong kada solato. Maning ta na tang yen ang panolat kada
magsolato.
18 Aloyan amo enged ang tanan tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo.

Pa-kaw ang Bitala ong Primirong Solat ni Pablo ong ni Timoteo

Si Timoteo tatang soltiros ang taga Asia Minor ang nagto ong ni Jesu-Cristo. Grigo tang tatay na ig ang nanay na Judio. Si Timoteo nagimong aroman ig katabang ni Pablo ong pagpatako tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesus ong teled ta pirapang takon ig ong sari-saring mga logar. Ong ori, sinobol ni Pablo si Timoteo ang don kang lagi tanandia pabo-wan ong siodad tang Efeso agod magtoldok ong mga pamagto ong ni Cristo don.

Oman, asing napaning si Pablo ong Macedonia, nagsolat tanandia ong ni Timoteo. Pinamanan na tang natetenged ong maling agtotoldok tang doma ig ang anday kointang pagdiskosionan nira. Sinoyonan na si Timoteo ang mamilik tanandia ta mga taw ang mangolokolo ig magsirbi ong mga pamagto. Sinoldokan na mga onopa tang tamang kaogalian tang mga pamangolokolo ong mga sinakepan tang Dios, ig mga onopa tang katengdanan nira ong kada tata may tata. Linaygayan pa ni Pablo si Timoteo ang dapat magandam ong sadili na ig tomanen na tang sinoyon ong nandia agod magimong modilo ong mga aroman nang pamagto ong ni Cristo.

1 Yo si Pablo, ang nagimong tatang apostolis ni Cristo Jesus sigon ong
tobol tang Dios ang Maniglibri ta ig ni Cristo Jesus mismo ang yay ang
agtaligan ta para ong parakaboton.
2 Pagsolato ong nio, Timoteo, ang agkabigenong matod ang anao ong
pagto ta ong ni Cristo. Balampa pirmi ong nio tang kaloy, kate-bek ig kao-
yan ang pagalin ong Dios ang Tatay ig ong ni Cristo Jesus ang yaten ang
Gino.

Pandam ong maling agtotoldok

3 Ang galiagano, magtinira kang lagi atan ong Efeso, pario tang toyono
ong nio asing nagalino ang paning ong Macedonia. Tenged parti tang
agtotoldok tang domang mga taw atan, ig kaministiran ang tobolon
mo ang indi ra tanira mamagtoldok ta maning atan. 4 Aningen mo
ang indi ra mamagpagasta tang oras nira ong mga istoriang imo-imo
tang mga kamepet-mepetan, ig ong indi malobot-lobot ang listan tang
pinagalinan tang mga ginikanan nira. Tenged sia yay agpagalinan ta
mga pagdiskosionan, ig indi matabang ong yaten ong pagtoman tang
kaliliagan tang Dios. Ang kaliliagan na mata-wanan ta tenged lamang
ong pagto ta ong nandia. 5 Pagtobolo ong nio ang maning ta na agod
poawen tang paggegma mi ong tata may tata, paggegma ang magalin
ong mga limpiong popotokon, limpiong konsinsia ig de-dek ang pagto.
6 May doma atan ang bino-wanan da nira tang mga bagay ang na,
animan anday domang agboaten nira, magdiskosionan ang anda kay
pakinabang nira. 7 Galiliag ka rin tanirang magimong manigtoldok
tang Katobolan tang Dios, piro indi gaintindian nira tang onopa tang
agbibitala nira obin ang mga bagay ang agpareges nira ang ganing
matod ono.

8 Gata-wanan ta ka, ang Katobolan ay mo-ya, basta aggamiten ta
lamang ong masinlong papanaw. 9 Demdemen ta, ang Katobolan indi
bindoat para ong mga taw ang mo-ya, kondi para ong mga taw ang
malain pario tang mga taw ang pamangontra ong li, ang mga taw ang
matetegat ta kolo, ang mga taw ang indi galiliag ang magto ong Dios,
ang mga mapinagtalaken, ig ang mga taw ang indi paggalang ong Dios
may ong mga bagay ang sagrado. Ang Katobolan ang na para ka ong
mga taw ang pamamatay ong mga ginikanan nira obin ong masig ka taw
nira. 10 Na bindoat para ong mga taw ang pamagigdolog ong belag ta
kakatawan nira, ong mga pagigkayam-kayam ong kapario nirang mga
lali, ong mga kidnaper, ong mga bo-lien, ong mga taw ang pamagtistigo
ta belag ta matod, ig asta ong maski sinopa ang pamangontra ong
tamang toldok 11 sigon ong Mo-yang Balita. Ang Mo-yang Balitang na
nagalin ong kalawigan ig dalayawen ang Dios, ig yay ang sinalig na ong
yen para itoldoko.

Salamat ong kate-bek tang Dios

12 Pagpasalamato ong ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino, ang yay
nagtorol ong yen ta poirsa para ong obrang na. Pagpasalamato ka tenged
kinabigo nandia ang mataligan ig piniliko nandia para magsirbi ong
nandia, 13 maski asing tokaw pirmiong pagbitala ta anday sayod kontra
ong nandia. Agginsoltono tanandia ig agpaliwagano ta mo-ya tang mga
pamagto ong nandia. Piro ong dobali ta asia, nate-bek tanandia ong
yen, tenged ang mga oras ang asi indio pa pagto ong nandia ig indio pa
gatako nga ang agboateno mali. 14 Dorong pisan tang kaloy ang pinaita
ong yen ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino! Sindolano pa nandia ta
pagto ig paggegma, ang yay ang mga agto-dol na ong mga na-pen da
ong nandia. 15 Ang tatang kamatodan ang dapat risibien ig pareten tang
tanan yay na: si Cristo Jesus napaning tarin ong kalibotan para maglibri
ong mga mapinagtalaken. Ig ong tanan ang mapinagtalaken, yo tang
kalainan. 16 Piro inate-bekano tang Dios agod ong pagpatawad na ong
yen, ang yo tang kalainan ong tanan, mapaita ni Cristo Jesus tang doro
kāboat ang pasinsia na. Ig na magsirbing alimbawa agod ang domang
mga taw mamagto ka ong nandia ig oldan ta kaboing anday kataposan.
17 Animan padengegan ig dayawen ta ang anday kataposan tang Adi ang
maggaem asta ong tanopa! Tanandia anday kamatayen na ig indi gitaen,
ig tanandia lamang tang Dios! Amen.

18 Timoteo, anao, ang mga bagay ang nang agtotoyono ong nio ay kom-
pormi ong mga inaning dang lagi tang mga namagpakabot tang bitala
tang Dios natetenged ong nio. Animan demdemen mo tang inaning
nirang asi, agod mamoirsa tang nem mo para mabatokan mo tang mga
pamangontra ong kamatodan. 19 Sigoron mong maelet tang pagto mo ig
pirming limpio tang konsinsia mo. May mga taw ang indi pamagtoman
ong agganing tang konsinsia nirang tama, animan linangga lamang nira
tang pagto nira. 20 Pario da Himeneo ni Alejandro. Ang mga taw ang na,
inintrigao ra lamang ong ni Satanas agod mangasigam tanira para indi
ra mamagbitala ta kontra ong Dios.

2

Ang mga tobol natetenged ong pagpangadi

1 Mandian, primiro ong tanan, pagigampango ong nindio ang ipangadi
mi ka tang tanan ang taw ang may pagpasalamat. Pa-dolon mi ong Dios
ang tabangan ig oldan na tanira tang mga kaministiran nira. 2 Ipangadi
mi ka tang mga adi asta ang tanan ang may alawig ang katengdanan
agod mapangaboi ita ang anday golo mintras pamagosoy itang pirmi ong
Dios ig pamaggalang ita ong masig ka taw ta. 3 Ang maning don mo-ya,
ig pagtorol ta kalipayan ong Dios ang yaten ang Maniglibri. 4 Tenged
ang galiliagan na ay malibri tang tanan ang taw ig mata-wanan nira
tang kamatodan. 5 Tenged tata lamang tang Dios, ig tata lamang tang
tolay agod maglengetan tang Dios may ang taw. Ig ang tolay ang na,
anday doma, si Cristo Jesus ang nagimong taw ig 6 nagbolontad tang
kaboi na para igawad ong tanan ang taw. Nainabo narin asing pagkabot
tang tamang oras ig tarin pinaita tang Dios nga ang galiliagan na ay
malibri tang tanan ang taw. 7 Tenged atan, bindoato nandiang apostolis
ig manigtoldok tang mga belag ta Judio agod magpatakō ong nira tang
natetenged ong pagto ong ni Cristo ig ong kamatodan ang nagalin ong
Dios. Ang agganingong narin poros matod. Indio pagbo-li.

8 Animan ang galiagano, ang mga lali mamagampo ong Dios kada
magsirimet-simet amo. Piro mga pamagampo tanira ig agpalawig nira
tang kalima nira, dapat limpio tang mga popotokon nira ig anday kasilag
obin kasisintiren ong masig ka taw nira.

9 Asta ang mga babay dapat maglambong tang disinti, ig ang tamang
pagralambongon ang belag tang mga malalaway. Pasinlon nira tang
sadili nira belag ta maning ong sobrang pagayos tang mga boa nira, obin
ong pagtok ta bolawan may pirlas, obin ang mga lambong ang maralen,
10 kondi ong pagboat ta mo-ya ang yay ang dapat itaen ong mga babay
ang ganing ang pamagto ono tanira ong Dios. 11 Ig mga may pagtoldok,
ang mga babay dapat magpadibabak ong mo-yang kaneman ig mamasi
lamang. 12 Indio magpagna nga ang mga babay yay ang magtoldok obin
mangolokolo ong mga lali. Dapat magipes lamang tanira. 13 Demdemen
mo ang si Adan tang primirong bindoat ba-lo si Eva. 14 Ig belag ta si Adan
kondi si Eva tang naloko ni Satanas ig dayon ang nagkatalak. 15 Piro ang
mga babay malibri pa ka enged tenged ong pagpangana,* mga tanira
magpadayon ang magto ong Dios, maggegma ong doma, ig mangaboing
limpio ong kasalanan ig masinlo ta ogali.

3

Ang mga mangolokolo ong mga pamagto ong ni Cristo

1 Matod kaman tang agganingen: Mga ang tatang taw galiag ang
magimong mangolokolo* ong mga pamagto ong ni Cristo, masinlong
katengdanan tang galiliagan na. 2 Mandian, kaministiran ang man-
golokolo anday dilemen ong nandia, ig tambilog lamang tang katawa na.
Dapat matakong magawid tang sadili na, mo-yang magisip, aggalangen
tanandia, mo-yang magamoma ta bisita, ig maosay ang manigtoldok.
3 Dapat belag tanandia ta palainem, belag ta masisilagen ig indi pagig-
soay kondi neman, ig belag ta ingganioso ta koarta. 4 Dapat maosay
tanandiang magekel tang pamilia na agod pirmi tanandia galangen ig

* **2:15** 2:15 Poidi kang maliag yaning: Piro ang mga babay malibri ong pagpangana nira * **3:1** 3:1 Ong bitalang Grigo: magimong obispo

tomanen tang mga ana na. 5 Tenged mga ang tatang taw indi matakong
magekel tang pamilia na, monopa bato tanandia mapangolokolo ta
masinlo ong mga pamagto ong Dios? 6 Ang mangolokolo ong mga
pamagto, kaministiran naboay dang gailala ong ni Cristo, tenged mga ba-
lo pa lamang pagto, itaben magimong ambogon, ig dayon da tanandiang
osgaran tang Dios ig silotan, pario tang nainabo ong ni Satanas. 7 Dapat
aggalangen ka tanandia tang mga taw ang indi pamagto ong yaten ang
Gino, itaben sawayen nira tanandia ig ong maning don madep tanandia
ong kabantay ni Satanas.

Ang mga manigsirbi ong mga pamagto ong ni Cristo

8 Asta ang mga piliken mong magimong manigsirbi ong mga aroman
tang pamagto,† kaministiran aggalangen ka ig gataligan ong mga ag-
bibitala nira, belag ta palainem, ig belag ta ingganioso ta koarta. 9 Dapat
limpio tang konsinsia nira ig maelet tang pagto nira ong mga adalem
ang kamatodan ang pinatako ra tang Dios ong yaten. 10 Kaministiran
panaidan kang lagi tanira ig mga itaen ang anday sarawayen ong
nira, ba-lo tanira boaten ang manigsirbi. 11 Asta ang mga kakatawan
nira,‡ kaministiran aggalangen ka tanira, indi pamaglibak ong doma, ig
gatakong magawid tang sadili nira. Dapat mataligan tanira ong tanan
ang bagay. 12 Ang tatang manigsirbi, kaministiran tambilog lamang tang
katawa na. Dapat matako tanandiang magpatoman ong mga ana na ig
mo-yang magekel tang pamilia na. 13 Mga matod tanandiang maderep
ong mga obligasion na bilang tatang manigsirbi, indi maimong indi
galangen ta mga taw, ig mas mamoirsa tang nem na para magpamatod
natetenged ong pagto na ong ni Cristo Jesus.

Ang makagagaem ang kamatodan

14 Balampa indi ra lamang maboay mapaningo ra ka atan ong nio. Piro
sinolato pa ka enged tang mga bagay ang na, 15 Itaben lamang matrasō
pa. Tenged ang galiagano, mata-wanan mo mga monopa tang dapat
ang ogali ta bilang mga gasakepan tang pamalay-balay tang Dios ang
boi.§ Tenged itang mga pamagto ong nandia, ita tang sinaligan na ang
magbiot ig magdipinsa tang kamatodan. 16 Ig adalem ang enged kaman
tang kamatodan ang agpareten ta, pario tang agganingen:
Pinaita ong tanan, bilang taw pinangana.
Ispirito minaning mato-lid tanandia.
Inita ta mga anghil, ong mga nasion binalita.
Tinowan ong kalibotan, ong langit ingkelan da.

4

Ang mga manigtoldok ang bo-lien

1 Mayag tang agganing tang Ispirito Santo nga ong oring mga kaldaw,
ang domang mga taw bo-wanan da nira tang pagto nira tenged mamag-
paret da ong mga manlolokong ispirito ig ong toldok ta mga dimonio.
2 Maning don tang toldok tang mga taw ang manloloko ig bo-lien. Ig
indi ra tanira gakonsinsia, tenged langga ra tang mga konsinsia nira

† **3:8** 3:8 Ong bitalang Grigo: magimong diakono ‡ **3:11** 3:11 Poidi kang maliag yaning: Asta ang mga babay § **3:15** 3:15 “Dios ang boi” tang goy tang mga Judio ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan ang boat-boat lamang ta taw.

pario ong tatang parti tang sinangoni ta ang nasirok ta taltalen ang doro
kakinit. 3 Pamagtoldok tanira ang ganing bawal ono ang mangatawa.
Agbawalen pa nira tang domang mga pamangan, maski ang pamangan
ang asi bindoat ka tang Dios agod risibien ang may pagpasalamat tang
mga taw ang pamagto ong nandia ig gangatako tang kamatodan. 4 Ang
tanan ang bindoat tang Dios mo-ya, animan dapat anday pangindian
ta, basta agrisibien ta ang may pagpasalamat ong Dios. 5 Tenged sia
pagimong limpio tenged ong bitala tang Dios ig ong pagpangadi ta.

Ang mo-yang torobolon ni Cristo Jesus

6 Animan, mga itoldok mo tang mga bagay ang na ong mga logod
atan, maliag yaning yawa mo-yang torobolon ni Cristo Jesus. Ig mintras
pagtoldoka ong nira, mamoirsa pa ka enged tang pagto mo tenged ong
agtotoldok mo natetenged ong pagto ta ig ong kamatodan ang agpareten
mo ka. 7 Piro palawida ong mga istoriang imo-imo lamang ang belag ta
natetenged ong Dios ig anday kointa na. Ang boaten mo, anaden mo tang
sadili mo ang magosoy ong Dios. 8 May pakinabang na mga magdisiplina
ita ong sinangoni ta, piro mas mabael pa enged tang pakinabang na
mga magosoy ita ong Dios. Tenged sia gatabang ong kaboi ta mandian,
maning ka don ong dobaling kaboi. 9 Narin matod, ig dapat bogos ang
pareten tang tanan ang taw. 10 Animan pagpatikaseg ita ig pagprosigir
ong pagtoldok ong mga taw, tenged pamagtalig ita ong Dios ang boi. Ya
kay ang Maniglibri tang tanan ang taw, labi ra enged ong mga pamagto
ong nandia.

11 Animan, ang mga bagay ang na itoldok mo ig ipatoman mo ong
mga taw atan. 12 Indi oldan mo ta logar ang degdegena ta maski sinopa
tenged lamang molā pa, kondi prosigiran mong magimong modilo para
ong mga aroman ta ang pamagto ong ni Cristo. Boaten mo narin ong
pamitala mo, ong pagkaliek mo, ong paggegma mo ong doma, ong pagto
mo ong Dios, asta ong limpiong pangaboi. 13 Mintras andao pa atan,
gamiten mo tang timpo mo ong pagbasa tang Sagradong Kasolatan ong
mga pagsirimeten mi, asta ong pagpatako ig ong pagtoldok ta sia. 14 Indi
ka pabayan mo tang abilidad ang sindol ong nio tang Ispirito Santo
asing tokaw. Sia sindol na ong nio sigon ong pinabitala na asing ang
mga pangolokolo binondo nira tang mga kalima nira ong nio. 15 Ang
mga sinoyonong narin ong nio prosigiran mong boaten agod itaen tang
tanan ang mintras gaboay pagimong mas maosay pa tang pagsirbi mo
ong Gino. 16 Andaman mo tang kaliek mo asta ang pagtoldok mo. Mga
padayonon mong boaten tang mga bagay ang na, ilibri mo tang sadili mo
asta ang mga mamamasi ong nio.

5

Mga toyon ong ni Timoteo bilang tatang pangolokolo

1 Ang mga mepet ang lali, indi bitalan mo kondi ampangan mo lamang
tanira ang pario ta tatay mo. Ig ang mga soltiros, ibilang mong midio ka
mga logod mo. 2 Ya ka ang mga mepet ang babay, galangen mong pario ta
nanay mo, ig ang mga soltiras pa ibilang mong midio ka mga logod mo,
ang dapat dorog ka limpio tang ogali mo ong nira.

3 Galangen mo ka ig tabangan tang mga babay ang balo ang anda ray
pagasikaso ong nira. 4 Piro mga may ana na obin ampo, dapat tanira

ra lamang tang magasikaso ong nandia. Maning atan tang primirong
obligasion nira ong Dios ang dapat mata-wanan nira, ang magtabang
ong sadiling pamilia nira ig magbelet ong ginikanan nira, tenged man-
ing atan tang galiliagan tang Dios. 5 Ang balo ang anda ra enged ay
pagasikaso ong nandia, Dios da lamang tang agtaligan na, ig kaldaw may
labi pagampo tanandia ig pama-dol ta tabang. 6 Piro ang balong anday
domang aggintindien na kondi ang sadili nang kalipayan, maski boi pa
tanandia, ong pama-dek tang Dios patay da. 7 Animan ipatoman mo
ong mga pamagto atan tang mga tobol ang na, agod anday maning tang
mga taw ong nira. 8 Mga may tatang taw ang indi pagintindi ong mga
kaparintian na, labi ra enged ong sadiling pamilia na, midio agtaliodan
na ra ka tang pagto na ong Dios, ig nagimong malain tanandia sobra pa
ong mga taw ang indi pamagto.

9 Mandian, ong listan mo tang mga babay ang balo ang dapat tara-
bangan tang mga pamagto, ang igapil mo atan mga balo lamang ang
mimpisa ong enem ang polok ang takon tang idad na ig naminta lamang
napakatawa.* 10 Dapat ilalado tanandia ong pagboat ta mo-ya, pario
tang napabael na ta osto tang mga ana na, nagamoma ta mo-ya ong
mga bisita, nagpadibabak tanandiang nagsirbi ong mga sinakepan tang
Dios, naglipay ong mga agliwagan, ig nagprosigir ong pagboat ta maski
onopang kao-yan.

11 Piro ang mga balong mamola pa, inding lagi igapil mo ong listan.
Tenged mga komabot si tang kaliagan nirang magpakatawang oman,
pabayan da nira tang pagsirbi nira ong ni Cristo. 12 Animan osgaran
tanira tenged pinalpatan nira tang pangako nira asing primiro ong
ni Cristo ang magsirbi lamang ong nandia. 13 Mapagadal pa tani-
rang magtinamad-tamad ig mamaglibot-libot ong mga kababalayan. Ig
ang anday sayod pa, mamagtsismis da ig mamagpalabet ong kaboi ta
doma, oman mamagiristorian ta mga bagay ang belag ta dapat ang
arampangen nira. 14 Animan ang kaliagano, mo-ya pa pakatawa ra
lamang tanirang moman, magkatinir pa tanira ta ana, ig magintindi tang
sadiling pamalay-balay nira, agod ang kasoay ta anday maning nira.
15 Agganingo na tenged may domang mga balo atan ang agpalawid da
ong Dios, ig si Satanas da tang aggosoyon nira. 16 Animan, mga may
babay ang pagto ong ni Cristo ig may parinti nang balo, ang babay
ang asi ra lamang tang magasikaso ong parinti nang balo agod indi
ra mabelatan tang mga pamagto ong pagsagod ong parinti na, kondi
matabangan da nira tang mga balong anda ra enged ay pagintindi ong
nira.

17 Mandian, mga natetenged ong mga pamangolokolo ta masinlo ong
mga pamagto, dapat lamang galangen tanira ig solan ta osto, labi pa
ang mga pamagprosigir ong pagpatako ig pagtoldok tang bitala tang
Dios. 18 Pario tang na-tang ong Kasolatan: “Indi be-ketan tang anga
tang baka ang aggamiten ong panggiek.”† Ig ganing pa, “Ang manigobra
dapat lamang ang oldan tang sol na.” 19 Indi intindien mo tang onopay
bandan ong tatang pangolokolo, mga anday doroa obin tolong taw
ang magtistigo kontra ong nandia. 20 Piro mga may pangolokolo ang

* **5:9** 5:9 Ang “naminta lamang napakatawa”, mga ong bitalang Grigo, poidi kang maliag yaning: indi napangonlali † **5:18** 5:18 Deuteronomio 25:4. Maliag yaning, dapat mate-bek tang may baka ig indi be-ketan tang anga na. Oman ang baka mapamangan ta ge-ley mintras pagobra.

pagpadayon ang pagboat ta kasalanan, samblengen mo ong talongan
tang tanan agod eldan ang magpatolad tang doma.
21 Timoteo, agtobolona yen ong talongan tang Dios ig ong ni Cristo
Jesus asta ong mga anghil tang Dios, ang boaten mo enged tang mga
ordin ang na ang anda enged ay agdapigan mo. Ong mga agboaten mo,
dapat pario tang pama-dek mo ong tanan. 22 India magaporang mamilik
ta mga taw ang mangolokolo ig bondoan mong lagi tang kalima mo.
Magandama, itaben maomida ong mga kasalanan ta doma. Palawida
ong tanan ang kalainan.
23 Belag lamang ta wi tang inemen mo. Manginema ka ta ge-ley ang
bino tenged sia matabang ong torok-torokan mo ig ong domang mga
masit ang agsintien mong pirmi.‡
24 Ang kasalanan tang doma, gitaen dang lagi maski anda pa tanira ong
talongan tang osgado. Piro ang doma ka, ang kasalanan nira maboay
pa ba-lo mata-wanan. 25 Maning ka atan tang mga boat ang mo-ya.
Ang doma gata-wanan ang lagi. Piro maski indi pa gata-wanan, ong
kaboayan lomboa ka enged.

6

1 Ang mga torobolon atan, dapat galangen nira tang mga agalen nira
agod ang anday maning tang mga taw kontra ong aran tang Dios obin
ong mga agtotoldok ta. 2 Mga ang amo nira pamagto ka ong ni Cristo,
belag ta dapat ang maning maski indi ra tomanen nira tenged parario
ono tanirang mamaglogod ong ni Cristo. Dapat pa ngani, sirbian nira
ta osto, tenged ang agsirbian nira ay mga agmalen ang aroman nirang
pamagto.

Ang mga pamagtoldok ta lain ig ang mga ingganioso ta koarta

Animan, ang mga bagay ang na, itoldok mo ig ipatoman ong nira.
3 Mga may taw ang pagtoldok ta parti ong mga agtotoldok ta, ig indi
agpaoyon ong matod ang bitala tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo, ig
ong mga toldok natetenged ong madinioson ang pangaboi, 4 ang taw
ang maning atan pagpambog lamang ig anday gata-wanan na. Dorong
kaliag na ang magigdiskosion ig magpapilosopo pa natetenged ong mga
bitala, oman ang risolta ta sia pamagiribegan da, pamagsoroayan ig
pamagirinsoltoan. Pamagena-ena pa ta dorog kalain ong masig ka taw
nira 5 ig sigi lamang tang diriskosionan. Maning don tang ogali tang
mga taw ang asi tenged galangga ra tang isip nira ig indi ra gatako tang
kamatodan. Kalaom nira mga magimong madinioson tanira, mamag-
manggad tanira.
6 Ong bagay, ang taw ang matod ang madinioson ig kontinto ong
pagkabetang na, degen na pa tang manggaden. 7 Tenged nataw ita ong
ta-paw tang kalibotan ang anday ekel ta, ig mga mapatay ita anda kay
mae-lan ta. 8 Animan mga may pamangan ta asta malambong, dapat
magimong kontinto ita ra. 9 Piro ang mga taw ang gangaliliag ang
mamagmanggad, madaling mabo-log ong tokso. Midio na-ked tanira
ong kabantay, tenged agdegen tanira tang loko-lokong mga kaliliagan
nirang panlangga ong pagkataw nira ig magtolmon ong nira asta ong
impirno. 10 Tenged mga koarta lamang tang palabien ta, asia ya ray

‡ **5:23** 5:23 Bino tang pangaldaw-kaldaw ang agpatabid tang mga taw ong pamangan nira asing timpo pa ni Jesus. Belag ta masiadong maiteg. Telekan ka ong Bokabolario.

tatang agpagalinan tang tanan ang klasi ta malain. Animan ang domang
taw, ong sobrang kaingganioso nira ta koarta, agpalawid da ong Dios ig
belag lamang ta ge-ley tang konsimision ong panemdeman nira.

Mga tobol

11 Piro yawa, Timoteo, bilang tawan tang Dios, palawida ong tanan
ang bagay ang asia. Ang boaten mo, prosigiran mong magimong
mato-lid, madinioson, mataligan, ig maginegmaen. Dapat pirmiang
magprosigir maski may kaliwagan, ig pirming magpaita ta dibabak ang
nem. 12 Magigbatoka ta mo-ya para ong pagto ta, ig don marisibi mo
tang kaboing anday kataposan. Tenged ginoyana tang Dios agod oldana
tang kaboing asia, asing nagpamatoda ong talongan tang yading tistigos
natetenged ong pagto mo ong ni Cristo. 13 Mandian, ong talongan tang
Dios ang yay pagtorol ta kaboi ong tanan, ig ong talongan ni Cristo
Jesus ang nagpamatod tang kamatodan asing pinatalonga ong ni Ponsio
Pilato, nani tang maningo ong nio: 14 Tomanen mo tang mga sinoyon
ong nio ang de-dek ong popotokon mo ig anday maning ong nio asta
ong kaldaw ang magbalik si Jesu-Cristo ang yaten ang Gino. 15 Tenged
mga komabot tang tamang oras, tanandia ipaita ra ong tanan. Ig ang
magpaita anday doma, kondi ang dalayawen ang Dios ang makagagaem
ong tanan, ang yay ang Adi ang maggaem ong tanan ang adi, ig ang
Gino ang maggaem ong tanan ang gino. 16 Tanandia lamang tang anday
kamatayen na. Don tanandia ong mayag ang dorog kakilaw ang indi
malengetan ta taw. Andang pisan ay taw ang gaita ong nandia, ig
anda ka enged ay maita ong nandia. Ong nandia tang kadengegan ig
kagaeman ang anday kataposan. Amen!

17 Mga natetenged ong mga manggaden tarin ong kalibotan, aningen
mong indi tanira magpalawig, ig indi manalig ong manggad nira ang
madaling malangga. Dapat magtalig tanira ong Dios ang abondang
magtorol tang tanan ang bagay para ong yaten ang ikalipay. 18 Aningen
mo tanira ang magboat ta poros mo-ya, agod ang mga moro-yang boat
nira yay ang midio manggad nira. Toldokan mo tanirang indi magispot
ang magtorol kondi mamarti tang manggad nira ong doma. 19 Ong man-
ing don, mapagsimet da tanira ta matod ang manggad ong langit ang
poiding ipapario ong mabaked ang pondasion para ong parakaboton, ig
magkatinir pa tanira tang matod ang kaboi.

20 Timoteo, ta-lingan mo tang mga toldok ang sinalig ong nio. Palawida
ong mga arampangen ang anday kointa na ig indi galiagan tang Dios,
asta ong pagigdiskosion ang natetenged ong agganingen ang “kinata-
wanan,” piro ong kamatodan belag ka. 21 Tenged may domang taw
ang pamangambo ang may kinata-wanan nirang maning ta asia, ig don
tanira napalawid ong tamang pagto ong Dios.

Aloyan amo enged tang Dios.

Pa-kaw ang Bitala ong Yadoang Solat ni Pablo ong ni Timoteo

Asing nagsolat si Pablo tang yadoang solat na ong ni Timoteo, naboay dang agprison si Pablo don ong Roma tenged ong pagpatako na tang Mo-yang Balita natetenged ong ni Jesu-Cristo. Si Timoteo, don pa ong Efeso ang pagtoldok ong mga pamagto ong ni Cristo.

Si Pablo mepet da ig gata-wanan na rang lagi ang indi ra lamang maboay mapatay da tanandia. Animan yading mga sinoyon na tarin para pabakeden na tang nem ni Timoteo agod magpadayon tanandia ong pagtoldok na ig ong pagagoanta na tang mga kaliwagan. Tenged yadi rang mga taw ang pamangontra ong kamatodan.

Si Timoteo pinademdem ka ni Pablo tang natetetenged ong anday sasayod ang mga ogali ang ipaita tang mga taw ong oring mga kaldaw. Ig pinamanan na ang palawid tanandia ong mga taw ang asi asta ong mga arampangen nira ang anday kointa na. Dapat ono magpadayon lamang si Timoteo ong kamatodan ang agtotoldok na, ig boaten na tang tanan ang sinalig tang Dios ong nandia bilang tatang torobolon na.

1 Yo si Pablo, ang nagimong tatang apostolis ni Cristo Jesus sigon ong
kaliagan tang Dios. Sinobolo nandia agod ibalitao tang natetenged ong
kaboing pinangako na ong yaten bilang mga na-pen da ong ni Cristo
Jesus.
2 Pagsolato ong nio, Timoteo, bilang agmalenong anao. Balampa pirmi
ong nio tang kaloy, kate-bek ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang Tatay
ig ong ni Cristo Jesus ang yaten ang Gino.

Pasalamat ong Dios ig pademdem ong ni Timoteo

3 Pagpasalamato ong Dios, ang yay ang agsirbiano ang limpio tang kon-
sinsiao, pario tang bindoat tang mga kamepet-mepetano asing tokaw.
Pagpasalamato ong nandia kada mangadio ig kaldaw may labi indio
galipat ang ipangadia ka yen. 4 Mga gademdemano tang mga lok mong
siminorok asing namagbelagan ita, galangkago ta mo-ya ang itaena
si yen agod magimong bogos tang kalipayano. 5 Gademdemano ka
tang pagto mo ang de-dek ong popotokon mo, pario tang pagto tang
nanay mong si Eunice asta ang lola mong si Loida ang na-kaw ang
namagparet. Ig gasigorō ang maning pa ka enged don tang pagto mo
mandian. 6 Tenged tarin, agpademdemena yen ang magderepa ong
paggamit tang abilidad ang sindol ong nio tang Dios asing binondō tang
kalimao ong kolo mo. 7 India magdoadoa ong paggamit ta sia, tenged ang
Ispirito Santo ang sindol tang Dios ong yaten indi pagtorol ta eled, kondi
pagpapoirsa ig pagtabang ong yaten ang maggegma ong masig ka taw ta
ig magawid tang mga sadili ta.
8 Animan india maeyak ang magpamatod natetenged ong yaten ang
Gino. Ig indio ka ikaeyak mo maski agprisono tani tenged ong pagsirbio
ong nandia, kondi mimbenga ka ong pagagoanta ta mga kaliwagan para
ong Mo-yang Balita ong poirsa ang agto-dol tang Dios ong nio. 9 Tanandia
yay ang naglibri ig naggoy ong yaten agod magimo itang mga sagradong
tawan na. Bindoat na narin belag ta maning ang tenged ong mga boat

ta, kondi yay ang kaliliagan na sigon ong kaloy na ong yaten. Anda pa
tang kalibotan pinlano na rang lagi ang aloyan ita nandia ong pagiga-
pen ta ong ni Cristo Jesus. 10 Ig mandian pinaita na ra tang kaloy nang
asia asing kiminabot tarin ong kalibotan tang yaten ang Maniglibri ang
si Cristo Jesus. Dineg ni Cristo tang gaem tang kamatayen, ig pinatako na
ong Mo-yang Balita tang natetenged ong kaboing anday kataposan.
11 Yo tatang bindoat tang Dios ang apostolis ig manigtoldok agod
ipatakō tang Mo-yang Balitang na. 12 Ig sia yay ang dailan ang pagpinitin-
siao mandian ta maning ta na. Piro indi agkakaeyako tang gainabong na
ong yen, tenged gailalao si Cristo ang yay ang agtaligano, ig gasigorō ang
mata-lingan na tang sinaligo ong nandia,* asta ong kaldaw ang magbalik
tanandia. 13 Animan, ang kamatodan ang nadalan mo ong yen yay ang
osoyon mo ong pagtoldok mo, mintras pagpadayona ong pagto ig ong
paggegma ang agto-dol tang Dios ong yaten tenged ong pagiga-pen ta ong
ni Cristo Jesus. 14 Ong tabang tang Ispirito Santo ang gistar ong yaten,
ta-lingan mo ta mo-ya tang mga toldok ang sinalig ong nio agod indi
matagelan ta mga maling toldok.
15 Gata-wanan mo ka ang yo, sinaliodano tang alos tanan ang mga
pamagto don ong probinsia tang Asia. Asta si Figelo may si Hermogenes,
sinaliodano ka nira. 16 Piro balampa aloyan ka enged tang Dios tang
pamalay-balay ni Onesiforo tenged pira rang bisis ang linipayo nandia,
ig indio kinaeyak na, maski gaprisō. 17 Ong matod, pagakabot na tani
ong Roma, dinilemo enged nandia asta indio inita na. 18 Ig gata-wanan
mo ka mga monopa kabael tang tabang na ong yen asing atano pa ong
Efeso. Balampa aloyan tanandia ong kaldaw ang magosgar tang Gino.

2

Ang mo-yang sondalo ni Cristo Jesus

1 Animan yawa, Timoteo, anao, pabakeden mo tang nem mo ong kaloy
ni Cristo Jesus. 2 Ang mga toldok ang naba-yan mo ong yen ong talongan
tang yading mga pamamasi, itoldok mo ong mga taw ang mataligan ig
mapagtoldok ka ong doma.
3 Mimbenga ong pagagoanta ta kaliwagan, bilang tatang mo-yang
sondalo ni Cristo Jesus. 4 Ang tatang sondalo, indi pagpalabet ong mga
bagay ang loa ong pagkasondalo na, tenged ang galiagan na ay malipay
tang pagekel ong nandia. 5 Pario ka tang tatang manigsinikad. Indi
tanandia maprimioan mga indi nagosoy tang mga riglaminto ong karira.
6 Isipen mo ka ta manigkoma ang pagderep ta mo-ya. Tanandia yay ang
dapat ang tongkaw ang magpakinabang ong pa-bat na. 7 Animan isipen
mo tang agganingong na, tenged ang Gino tang magpaintindi ong nio
tang tanan. 8 Demdemen mo ta mo-ya si Jesu-Cristo, ang nagalin ong
dogo ni David ig ang naboing oman. Na yay ang Mo-yang Balita ang
agtotoldoko, 9 ig tenged ong pagtoldoko ta na, pagpinitinsiao ta mo-ya
asta agkadinano pa mandian ang pario ta tatang kriminal. Piro ang
bitala tang Dios indi poiding makadinan! 10 Animan, aggagoantaeno
tang tanan ang narin para ong mga taw ang pinilik tang Dios, agod man-
galibri tanira tenged ong pagto nira ong ni Cristo Jesus, ig mangarisibi

* **1:12** 1:12 “tang sinaligo ong nandia.” Poidi kang maliag yaning: tang sinilag na ong yen

tang kambengan ang anday kataposan ong prisinsia tang Dios. 11 Matod
tang agganingen:
“Mga napatay itang aroman ni Cristo,
maboi ita ka ang aroman na.
12 Ig mga magagoanta ita ta mga kaliwagan,
maggaem ita ka ang aroman na.
Piro mga indi ita ra mangilala ong nandia,
tanandia indi ra ka mangilala ong yaten.
13 Maski indi ita mataligan,
mataligan pa ka enged tanandia,
tenged indi maimong indi tomanen na tang binitala na.”

Ang mo-yang torobolon tang Dios

14 Ipademdem mong pirmi ong mga aroman mo atan tang mga bagay
ang na. Ig pamanan mo ka tanira ong talongan tang Dios ang indi mam-
agdiskosionan mga natetenged ong mga bitala lamang. Sia anda enged
ay kointa na, kondi panlangga lamang ong pagto tang mga pamamasi.
15 Magprosigira ta mo-ya ang malipay tang Dios ong nio. Magimoang
mo-yang manigobra ang anday dapat ikaeyak mo ig tama tang pag-
toroldokon mo tang kamatodan. 16 Palawida ong mga arampangen ang
poros lamang kalokoan ig anday kointa na, tenged ang pamagboat ta
maning atan mas agpalawid tang nem nira ong Dios. 17 Ang mga taw
ang maning don, ang agtotoldok nira midio kaye-ket ang limpong ong
sinangoni. Karomanan nira si Himeneo may si Fileto. 18 Namampalawid
da tanirang doroa ong kamatodan ig agpagolon nira tang pagto tang
doma ong agtotoldok nirang ganing tapos da ono tang pagboi tang Dios
ong mga patay.* 19 Piro maski maning atan, mabaked pa ka enged
tang pondasion ang sinokod tang Dios ig indi enged mapa-letan. Ig ang
pondasion ang na sinolatan ta maning ta na: “Gailala tang Gino mga
sinopa tang mga tawan na.” Ig ganing pa, “Ang maski sinopay pangilala
ong Gino, kaministiran palawid ong tanan ang kalainan.”

20 Ong balay tang manggaden, sari-sari tang mga gamit. May maralen
ang mga gamit ang boat ong bolawan ig silber, ig may atan kang baraton
ang boat ong ayo ig tanek. Ang bolawan asta silber agpalbag para
gamiten ong mga pinilik ang bagay. Ig ang boat ong ayo ig tanek
yay ang para ong pangaldaw-kaldaw lamang. 21 Maning ka ta si tang
mga taw. Ang taw ang palawid ong tanan ang kalainan, pario ong
tatang maralen ang instrominto ang pinalbag para mapakinabangan
tang Gino, ig pirming listong gamiten ong maski onopay mo-yang
boroaten. 22 Animan, palawida ong mga anday sasayod ang kaliliagan
tang mga soltiros. Ang boaten mo, prosigiran mong magimong mato-lid,
mataligan, maginegmaen, ig masinlo tang pagtarabidan mo ong doma,
aroman tang mga taw ang pamangilala ong Gino ang limpio tang mga
popotokon nira. 23 India enged magiga-pen ong mga anday kointa nang
pagdiriskosionan, tenged gata-wanan mo kang lagi ang tegkan ta sia

* **2:18** 2:18 Sigon ong toldok tang doma ong timpong asi, ang ispirito ta lamang tang agboien tang Dios, ig narin gainabo ong oras ang pamagto ita ra ong ni Cristo. Animan ono, dapat indi ita ra magelat ang boien pa tang Dios tang mga sinangoni tang mga patay. Piro sigon ong ni Pablo mali tang toldok ang asi, tenged ang mga pamagto ong ni Cristo oldan pa enged ta ba-long sinangoni ong pagbalik na. Telekan ong 1 Tesalonica 4:13-18; 1 Corinto 6:14 ig 1 Corinto 15:20-58.

soay ka lamang. 24 Ang torobolon tang Gino dapat indi magigsoay, kondi
magpaita ta mo-yang nem ong tanan, ig magimong maosay ig map-
inasinsiaen ang manigtoldok. 25 Kaministiran ong maloay lamang ang
bitala tang pagigampang na ong mga taw ang pamangontra ong nandia.
Balampa ra lamang oldan tanira tang Dios ta logar para magtogat agod
maintindian nira tang kamatodan. 26 Ong maning don, mamalamad
tanira ig mangalibri ong ni Satanas ang namiag ong nira agod tomanen
nira tang kaliagan na.

3

Ang mga oring kaldaw

1 Piro demdemen mo narin: Ong oring mga kaldaw komabot tang
mga kaliwagan. 2 Tenged ang mga taw palabien nira tang mga sadili
nira. Magimong doro kaingganioso ta koarta, mamagdayaw tang mga
sadili nira, ig mamagisip ang magang sisino ra tanira. Masit tanirang
mamansibitala, ig indi ra mamamasi ong mga ginikanan nira. Anday
mga otang ang nem, ig anday galang nira ong Dios. 3 Poira pa atan, ang
mga taw anda rang pisan ay gegma nira ong masig ka taw nira, ig ang
kalalainen tang nem nira indi ra enged mabolong-bolong. Manlangga
ra tanira tang dengeg ta doma, indi mawid tang sadili nira, ig maraiteg
pa. Mamangontra tanira ong mga boat ang mo-ya. 4 Belag lamang ta
sia, magimong mga traidor, mapangas, ig dorong pisan ang kambog.
Imbis ang Dios tang gegman nira, ang mga kalipayan lamang nira tang
palabien nira. 5 Mamagpaita-ita tanira ang pamagto tanira ong Dios piro
indi itaen ong kaboi nira tang gaem tang pagto nirang asi. Palawida ong
mga taw ang maning atan. 6 Ang doma mamanloko rin ong mga taw para
lamang manga-led ong mga kababalayan agod makombinsir nira tang
mga babay ang madaling magparet ong mga agtotoldok nirang mali.
Ang mga babay ang na mabelat tang nem nira tenged ong mga kasalanan
nira ig sigi lamang tang panonot nira ong sari-saring kaliliagan ang
anday sasayod. 7 Dorong kaliliag nirang matako tang ba-long mga
toldok, piro indi enged maintindian nira tang kamatodan. 8 Ang mga
pamanloko ong mga babay ang na, pamangontra ong kamatodan, pario
tang bindoat da Janes may ni Jambres* ang namangontra ong ni Moises
asing tokaw. Langga ra tang mga kinaisipan tang mga pamanlokong asi
ig ang agganingen ang pagto nira anday kointa na. 9 Piro indi tanira
mapagpadayon tang boat nirang malain tenged mabisto enged tang
kalokoan nira, pario tang nainabo ong ni Janes may ni Jambres.

Mga oring panoyon-toyon

10 Piro yawa, Timoteo, gata-wanan mo ta mo-ya tang mga agtotoldoko,
mga ogalio, asta ang agprosigirano mintras gaboio pa. Napanaidan mo
ra tang yen ang pagto ong Dios, asta ang yen ang pasinsia ig paggegma
ong mga taw, ig monopa tang pagprosigiro ong mga kaliwagan. 11 Inita
mo tang pagpapinitinsia ong yen ig ang mga kaliwagan ang napasarano,
ig ang monōpa nagagoanta don ong Antioquia, ong Iconio ig ong Listra.
Doro kaliwag! Piro ong tanan ang asia linibrio tang Gino. 12 Matod ka
kaman, ang tanan ang galiliag ang mangaboi ta madinioson bilang mga

* **3:8** 3:8-9 "Janes may Jambres." Ang mga aran ang na indi mabasa ta ong domang mga birsikolo tang Biblia, piro sigon ong doma yay ang mga madyikiro ni Faraon ang namangontra ong ni Moises ong Exodo 7:11, 22.

na-pen da ong ni Jesu-Cristo, indi maimong indi paliwagan. 13 Ig ang
mga taw ang malain ig ang mga manloloko, mas magdolang pa enged
tang kalainan nira tenged mintras aglokon nira tang doma, aglokon ka
tanira. 14 Piro yawa, magpadayona ong mga kamatodan ang nadalan
mo ig bogos ang agpareten mo, tenged gailala mo ka mga sinopa tang
nagtoldok ta asi ong nio. 15 Ig gata-wanan mo ka, mimpisa asing ge-
leya pa, gata-wanan mo rang lagi tang Sagradong Kasolatan ang yay
pagtoldok ong yaten mga mono ita pa malibri ong kasalanan mga
magtalig ita lamang ong ni Cristo Jesus. 16 Ang tanan ang na-tang ong
Kasolatan nagalin ong Dios mismo ig magamit ong pagtoroldokon tang
kamatodan, ong pagigbatok tang maling toldok, ong pagto-lid tang ogali
ta taw, ig ong paglaygay mga mono ita pa mangaboi ta mato-lid, 17 agod
ang taw ang pagsirbi ong Dios magimong simpan da ig bogos ang maboat
na tang tanan ang mo-yang boroaten.

4

1 Timoteo, agtobolona yen ong talongan tang Dios ig ni Cristo Jesus
ang yay magosgar ong mga boi ig ong mga patay. Si Cristo magbalik
tarin ig maggaem ong tanan, 2 animan itoldok mo tang bitala tang Dios.
Magprosigirang magtoldok, maski oras na, maski belag. Laygayan mo
tang mga taw ig samblengen mo mga pamagosoy ong mali. Papoirsaen
mo tang nem nira, ig ipaita mo tang doro kāboat ang pasinsia ong
pagtoroldokon mo, 3 tenged komabot tang oras nga ang mga taw indi
ra maliag ang mamasi ong tamang agtotoldok. Ang sadiling kaliagan
nira ya ra lamang ay tomanen nira, ig mamagdilem tanira ta mga
manigtoldok ang anday domang itoldok nira kondi ang mga bagay
lamang ang galiliagan nirang pama-yan. 4 Magpabengel-bengel tanira
ong kamatodan mintras mamagparet pa ka enged ong mga istoriang
imo-imo lamang. 5 Piro yawa, india magpataranta maski onopay main-
abo. Agoantaen mo tang tanan ang kaliwagan ang komabot ong nio.
Ipadayon mo lamang tang pagtoldok mo tang Mo-yang Balita ig boaten
mo tang tanan ang sinalig tang Dios ong nio bilang tatang torobolon na.
6 Tenged mga ong yen, ang kaboio agbobolontad da ong Dios. Maliag
yaning, indi ra lamang maboay malipato ra tarin ong ta-paw tang kalib-
otan. 7 Mga ong manigkayam pa, nagigbatoko ra ta mo-ya, nakaboto ra
ong tegkan tang palagsinikadan, ig nagpadayono pa enged ong pagto ta
asta ong kataposan. 8 Mandian may primiong tinagana tang Gino para
ong yen tenged inita nang mato-lid tang kaboio. Ang Gino, yay ang mato-
lid ang osgado, ig i-dol na tang primiong asi ong yen ong kaldaw ang
tanandia magosgar. Belag lamang ta yo tang oldan na, kondi asta ang
tanan ang pamaglangkag ang maita ong nandia ang pagbalik da.

Mga pirsonal ang toyon

9 Magprosigira enged ang paning tani ong madaling oras. 10 Tenged
bino-wanano ra ni Demas. Naingganiar tanandia ong mga bagay tarin
ong kalibotan, animan nagbalik da ong Tesalonica. Si Cresente napaning
ong Galacia, ig si Tito don ong Dalmacia. 11 Si Lucas da lamang tang
aromano tani. Dilemen mo kay si Marcos ig ekelan mo tani, tenged
mabael tang matabang na ong yen ong mga boroateno. 12 Si Tiquico
pinapaningo ra ka atan ong Efeso. 13 Mga paninga ngani tani, ekelan mo
kay patigayon tang takolong madamel ang bino-wanano ong ni Carpo

don ong Troas. Ekelan mo ka tang yen ang mga libro, labi ra enged tang
mga sinolat ong olit ta ayep.
14 Si Alejandro pala ang manigpanday ta saway, belag lamang ta ge-
ley tang kalainan ang bindoat na ong yen. Dios tang magbalet ong
nandia sigon ong bindoat na. 15 Magandama ong nandia, sia pisan ang
pangontra ong mga agtotoldok ta.
16 Asing primirong pagtalongao ong osgado, andang pisan ay tangayo
ang nagtabang ong yen. Pinabayano lamang nirang tanan. Balampa
patawaden ka tanira tang Dios ong bindoat nirang asi ong yen. 17 Piro
indio ka enged pinabayan tang Gino, kondi sindolano nandia ta mapoir-
sang nem agod mapagpatakō tang bogos ang bitala na para maba-yan
tang tanan ang mga taw tani ang mga belag ta Judio. Linibrio nandia
ong sigoradong kamatayen da rin.* 18 Ig tanandia tang maglibri ong yen
ong tanan ang kalainan asta ra lamang ekelano nandia ong inadian na
don ong langit. Dayawen tanandia ang anday kataposan! Amen.

Mga pagpakomosta

19 Ikomostao nio ong magkatawang Priscila ig Aquila, asta ong
pamalay-balay ni Onesiforo. 20 Si Erasto pala, napabo-wan ong Corinto
ig si Trofimo bino-wanano ka ong Mileto tenged pagmasit tanandia.
21 Prosigiran mong ba-lo komabot tang timpong malamig, tania ra.
Komosta ono ong nio ganing si Eubulo, Pudente, Lino, ig Claudia, asta
ang tanan ang mga logod tani.
22 Balampa tabidenang pirmi tang Gino. Ig yamong tanan atan, aloyan
amo enged tang Dios.

* **4:17** 4:17 Ong bitalang Grigo: Linibrio nandia ong anga tang lion.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ni Pablo ong ni Tito

Ang solat ang na, sinolat ni Pablo ong ni Tito, ang tatang belag ta Judio ang nagto ong ni Jesu-Cristo. Si Tito, tatang matod ang mataligan ig maderep ang aroman ni Pablo. Siminabang tanandia ong ni Pablo ong pagpatako tang Mo-yang Balita don ong Creta, ig don bino-wanan tanandia ni Pablo para magpadayon tang pagtoldok na ong mga pamagto ong ni Cristo.

Asing pagsolat ta na ni Pablo, magolo tang pagkabetang tang mga pamagto don ong Creta tenged anda pay pangolokolo ong nira ang magpaintindi tang tamang toldok natetenged ong ni Cristo. Animan yading mga pamagtoldok don tang belag ta matod ig gaekelan nira tang doma ong mga maling agtotoldok nira. Ang mga pamagto naekelan ka ong mga anday sasayod ang mga ogali tang mga kasimanoa nira. Animan nagsolat si Pablo ong ni Tito para asikason na tang mga problimang na. Pinademdem na ka ong ni Tito ang gamiten na tang aotoridad na ong pagtoldok ig paglaygay agod ang mga taga Creta mamagparet ig magtoman tang mga agtotoldok na.

1 Ang pagsolat ta na yo si Pablo, tatang torobolon tang Dios ig apostolis
ni Jesu-Cristo. Sinobolo tang Dios ang pabakedeno tang pagto tang
mga taw ang pinilik na, ig para toldokan tanira agod mas maintindian
tang kamatodan ang mapagekel ong yaten ong tatang madinioson ang
pangaboi. 2 Ong maning don magkatinir tanira ta kasigoroan ang man-
garisibi tang kaboing anday kataposan. Indi pa gaboat tang kalibotan,
nangako rang lagi tang Dios ang i-dol na ong mga tawan na tang kaboing
asi, ig ang Dios indi enged pagbo-li. 3 Ig asing pagkabot tang tamang
oras, pinatako na tang natetenged ong kaboing asi ong Mo-yang Balita
na. Sia yay ang sinalig ong yen ig agtotoldoko mandian sigon ong tobol
tang Dios, ang yaten ang Maniglibri.
4 Pagsolato ong nio, Tito, ang agkabigenong matod ang anao ong tata
lamang ang pagto ta.
Balampa pirmi ong nio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang
Tatay ig ong ni Cristo Jesus ang yaten ang Maniglibri.

Ang mga boroaten ni Tito ong Creta

5 Animan bino-wanana yen atan ong Creta agod asikason mo tang
mga bagay ang belag pa ta tama, ig agod mamilika ta mga pangolokolo*
para ong mga tarabidan tang mga pamagto ong ni Cristo ong kada
lansangan, pario tang sinoyono ong nio tanopa sia. 6 Ang piliken mo,
dapat anday maning tang mga taw kontra ong nandia, ig tambilog
lamang tang katawa na.† Asta ang mga ana na, dapat mamagto ka ong
ni Cristo, ig anday mapaganing ang tanira magolo obin mategat ta kolo.
7 Ang pangolokolo‡ ong mga pamagto dapat kaman ang anday maning
nirang kontra ong nandia, tenged tanandia yay ang agtaligan tang mga

* **1:5** 1:5 Ong bitalang Grigo: mepet † **1:6** 1:6 "tambilog lamang tang katawa na." Poidi kang maliag yaning: naminta lamang nangatawa ‡ **1:7** 1:7 Ong bitalang Grigo: obispo

boroaten tang Dios. Animan, kaministiran belag tanandia ta mambog,
belag ta masisilagen, belag ta maniginem, belag ta maiteg, ig belag ta
ingganioso ta koarta. 8 Imbis, dapat mo-ya tanandiang magamoma
ta bisita, ang mo-ya tang pirming galiliagan na, matakong magekel ig
magawid tang sadili na, mato-lid, ig limpio tang kaboi na. 9 Kaministiran
maelet tanandiang magbiot tang tamang toldok ang nadalan na, agod sia
matoldok na ong doma, ig mapaita ong mga pamangontra tang kamali
nira.
10 Agganingo narin tenged yading mga taw atan ong Creta ang matete-
gat ta kolo ig pamanloko ong doma ong mga bitalang anday kointa
na. Ang kadamelan ong nira ay ang mga Judiong pamagto ra ong ni
Cristo piro pamagtoldok ang kaministiran ono magpatori pa tang mga
lali agod tomanen tang Katobolan ni Moises. 11 Kaministiran paparaen
mo tanira, tenged agpagolon lamang nira tang mamagpamilia. Paman-
goarta lamang tanira ong pagtoldok nira tang mga bagay ang belag ta
dapat ang itoldok. 12 May tata ong mga propita nira ang taga Creta mismo
tang minaning: “Ang mga taga Creta poros mga bo-lien, marakig pario
ong maraiteg ang ayep, mga tamadan, oman mga takaban pa.” 13 Matod
kaman tang inaning nang asi. Animan samblengen mo tanira ta mo-
ya asta indi magimong tama ig mabaked tang pagto nira. 14 Indi dapat
mamagparet ong mga istoriang imo-imo lamang tang mga Judio, asta
ong mga toromanen ang boat-boat lamang ta mga taw ang inding pisan
magparet ong kamatodan. 15 Limpio tang tanan ang bagay para ong
taw ang limpio ta popotokon. Piro ang taw ang malain ig indi pagto
ong Dios, ong pama-dek na maboling tang tanan ang bagay. Tenged
ang popotokon ig kinaisipan na maboling dang lagi. 16 Ganing tanirang
gailala ono nira tang Dios, piro agbaliwalaen nira tanandia ong mga
agboaten nira. Makaerep! Mga matetegat ta kolo, ig indi enged bagayan
ang mamagboat ta mo-ya.

2

Ang tamang toldok natetenged ong mo-yang ogali

1 Piro yawa, Tito, ang itoldok mo kaministiran sigon ong tamang
toldok. 2 Laygayan mo tang mga laling mepet da ang magawid tang sadili
nira, magpapormal, ig magisip ta mo-ya. Dapat tama ig mabaked tang
pagto nira, bogos tang paggegma nira, ig pirmi tanirang magprosigir
maski may kaliwagan. 3 Ya ka ang mga babay ang mepet da, laygayan
mo ka ang dapat magimong masinlo tang ogali nira pario tang dapat ong
mga pamagto ong Dios. Indi tanira mamanlangga ta dengeg tang masig
ka taw nira, ig indi magimong maniginem. Imbis, dapat magimong
manigtoldok tang onopay mo-ya 4 agod malaygayan nira tang mga
babay ang mola pa ang monopa maggegma ong kakatawan nira may
ong mga ana nira. 5 Ang mga babay ang mola pa, kaministiran ang
toldokan ka nira ang magekel tang sadili nira, mangaboi ang limpio,
magasikaso ta mo-ya ong pamalay-balay nira, magimong mo-ya ong
doma, ig masinomanen ong mga kakatawan nira. Dapat maning atan
tang ogali nira agod anday maning tang mga taw kontra ong bitala tang
Dios.
6 Ordinan mo ka tang mga soltiros ang magawid tang sadili nira. 7 Ig
yawa mismo, Tito, ong tanan ang boat mo, dapat magimoang masinlong

modilo para ong nira. Dapat de-dek ong popotokon tang pagtoroldokon
mo ig indi ipabetang mong intirimis. 8 Sigoron mong pirming tama tang
ibitala mo, asing indi mapakalain ta doma. Ong maning don, mapaeyak
tang mga pamangontra tenged anday maning nirang kontra ong yaten.
9 Ang mga torobolon, ordinan mo ang magtoman ong mga agalen nira
ong tanan ang bagay agod malipay tang mga agalen nira. Indi dapat
tanira magsabat-sabat 10 obin mangomit tang mga betang-betang ang
belag ta nira. Imbis, dapat ipaita nirang tanira matod mataligan ang
enged agod ong tanan ang boaten nira, mas itaen tang kasinloan tang
mga toldok natetenged ong Dios ang yaten ang Maniglibri.
11 Dapat maning atan tang kaboi tang mga pamagto tenged pinaita ra
tang Dios tang kaloy na agod malibri tang tanan. 12 Ig ang kaloy nang
na, yay ang pagtoldok ong yaten ang bo-wanan ta tang tanan ang boat
ang kontra ong Dios. Animan indi ita ra panonot ong anday sasayod ang
mga kaliliagan ta tarin ong tanek, kondi disiplinan ta tang mga sadili ta,
ig mangaboi ita ta mato-lid ig madinioson mintras tarin ita pa ong ta-
paw tang kalibotan 13 ang pagelat ong doro kambeng ang kaldaw ang
gasigoro ta ang komabot pa. Ong kaldaw ang asi, itaen ta tang doro
kasinggat ang pagkabot ni Jesu-Cristo ang yaten ang makagagaem ang
Dios ig Maniglibri. 14 Binolontad na tang sadili na para ong yaten agod
gawaden ita nandia ong tanan ang kalainan, ig limpion ita nandia agod
magimo itang mga sadiling tawan na ang dorong kaliag ta ang magboat
ta mo-ya.
15 Animan, ang mga nasolatong narin yay ang itoldok mo ong mga taw
atan. Gamiten mo tang aotoridad mo ong pagpapoirsa tang nem nira,
ig ong pagsambleng ong mga indi maliag ang mamasi. Indi oldan mo ta
logar ang degdegena ta maski sinopa.

3

Ang dapat ang magimong ogali tang mga pamagto ong ni Cristo

1 Pademdemen mo tang mga pamagto atan ang magpasakep tanira
ong mga opisialis tang gobirno ig ong domang mga may aotoridad.
Kaministiran ang magtoman ong nira ig magimong pirming listo ong
onopay mo-yang boroaten. 2 Aningen mo tanira ang indi magpalainlain
ong maski sinopa, ig indi ka magigsoay, kondi magimong neman ig
maginalangen ong tanan ang taw. 3 Tenged asing primiro, maski ita, indi
gata-wanan ta tang kamatodan natetenged ong Dios. Ang katetegat tang
kolo ta, ig aglokon ita lamang tang mali. Aggaeman ita tang malalaway
ang kaliagan ta ig ang tanan ang kalipayan. Pirming malain tang ena-
ena ta ong masig ka taw ta, pamagkirimonan ita, gasilagan ita ta doma
ig gasilag ita ka ong nira. 4 Piro maski maning ita atan, pinaita tang Dios
ang yaten ang Maniglibri tang kao-yan ig paggegma na, 5 ig linibri ita
nandia, belag ta tenged ong mga mato-lid ang bindoatan ta, kondi tenged
lamang ong kate-bek na ong yaten. Linibri ita nandia ong paglimpio na
ong yaten ig don bina-lo ita tang Ispirito Santo ig sindolan ita ka ta ba-
long kaboi. 6 Indi pinegengan tang Dios tang Ispirito Santo na, kondi
bogos ang sindol na ong yaten tenged ong bindoat ni Jesu-Cristo, ang
yaten ang Maniglibri. 7 Bindoat sia tang Dios agod maosgaran ita nandia
ang mato-lid da tenged ong kaloy na, ig agod manobli ita tang kaboing
anday kataposan ang agpakaboton ta.

8 Matataligan tang mga toldok ang na. Animan ang kaliagano, itoldok
mong bogos ong nem mo tang mga bagay ang na agod ang mga pamagto
ong Dios mamagprosigir ang magboat ta mo-ya. Ang mga toldok ang
na masinlo ig para ong ikakao-ya tang tanan ang taw. 9 Piro indi
amo magimbeng ong mga pagdiriskosionan ang anday kointa na, ig
ong pagosoy-osoy ong indi malobot-lobot ang listan tang mga kamepet-
mepetan. Palawid amo ka ong pamagkorontran ig pamagsoroayan
natetenged ong Katobolan ni Moises. Ang tanan ang asia anday masin-
long te-kan na ig indi matabang ong yaten. 10 Mga may taw atan nga
ang agtotoldok nang mali yay gagikanan ta soroayen, pamanan mo. Ig
mga ong yadoa rang paman mo indi enged mamasi, palawida lamang
ong nandia. 11 Tenged gata-wanan mo ra ka, ang taw ang maning atan
mapinagtalaken ig agbali-kaden na tang kamatodan. Asia gitaen ka
mismo ong mga agboaten na.

Oring mga toyon

12 Papaningeno rin atan ong nio si Artemas obin si Tiquico. Mga
komabot ngani atan, magprosigira kang lagi ang magigbagat ong yen
don ong Nicopolis. Kaloy tang Dios, dono ra magpata-lib tang timpong
malamig. 13 Prosigiran mo kang tabangan si Apolos asta ang abogadong
si Zenas agod madali tang biahi nira. Sigoron mong indi tanira korangen
tang mga kaministiran nira. 14 Toldokan mo tang mga logod ta atan ang
magprosigir ong mo-yang pagpandilem agod mangatabang ka tanira
ong mga pamangaministiran. Ong maning ta sia, may data na tang kaboi
nira.

15 Agpakomostana ka tang tanan ang mga karomanano tani. Ikomosta
ami ka nio ong mga logod ta ong pagto atan.

Aloyan amo enged ang tanan tang Dios.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ni Pablo ong ni Filemon

Si Filemon ilalado ong mga kapario nang pamagto ong ni Cristo don ong siodad tang Colosas. Tanandia may torobolon na ang naglayas ong nandia, ang aran na si Onesimo. Ang maliag yaning tang Onesimo ong bitalang Grigo "mapakinabangan." Ong mga timpong asi, ang mga torobolon ang naglayas, poiding patayen tang mga agalen nira mga madep lamang nira. Mandian naton ang si Onesimo nailala ong ni Pablo asing gapriso si Pablo, ig si Pablo nagekel ong nandia ang magto ong Gino. Mandian si Onesimo, pabaliken da ni Pablo ong ni Filemon. Animan nagsolat si Pablo agod magigampang ong ni Filemon ang risibien na kay tang dating torobolon na, belag da lamang ang bilang torobolon na, kondi bilang logod na ra ka ong ni Cristo.

1 Yo si Pablo, ang nagsolat ta na mintras nanio ong prisoan tenged ong
pagsirbio ong ni Cristo Jesus, ig aromano ang pagsolat si Timoteo ang
logod ta ong ni Cristo. Pagsolat ami ong nio, Filemon, aggegman amen
ang tangay ig aroman ang pagsirbi ong ni Cristo. 2 Pagsolat ami ka
ong logod ta ang si Apia, asta ong ni Arquipo ang aroman amen ang
pagigbatok para ong Gino, ig para ka ong tanan ang pamagto ong ni
Cristo ang pamagsirimet-simet atan ong balay mo. 3 Balampa pirmi ong
nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios ang yaten ang Tatay
ig ong ni Ginong Jesu-Cristo.

Ang paggegma ig ang pagto ni Filemon

4 Pirmiong pagpasalamat ong Dios kada magampō para ong nio,
5 tenged nabalitano tang natetenged ong pagto mo ong ni Ginong Jesus ig
ang paggegma mo ong tanan ang mga sinakepan tang Dios. 6 Agpangadio
ang masinlo tang pagbere-ket be-ket ta ong pagto ta agod mandolang
ang enged tang pangintindi ta natetenged ong tanan ang mga kao-yan
ang mapasaran ta bilang mga na-pen da ong ni Cristo. 7 Logodo, tenged
ong paggegma mo ong mga sinakepan tang Dios namoirsa tang nem nira.
Animan nalipayo ta mo-ya ig asta yo, namoirsao ka.

Ang pagigampang ni Pablo natetenged ong ni Onesimo

8 Mandian, tenged ong gaem ang sindol ni Cristo ong yen poiding ito-
bolo lamang ong nio tang dapat ang boaten mo. 9 Piro tenged aggegmana
yen, magigampango ra lamang bilang tatang sinobol ni Cristo Jesus ang
agprison pa para ong nandia. 10 Pagigampango mandian ong nio para
ong ni Onesimo, ang agkabigeno ang anao ong Gino, tenged tani ong
prisoan naekelano ang magto ong ni Cristo. 11 Tanopa sia, indi mo
tanandia mapakinabangan. Piro mandian doro rang pakinabang na
para ong yaten ang doroa.
12 Agpabalikeno atan ong nio mandian tang pisan ang agmaleno ang
si Onesimo. 13 Galiliago rin ang tani kang lagi tanandia ong yen agod
tabangano nandia bilang katelet mo, mintras tanio pa agprison tenged
ong pagtoldoko tang Mo-yang Balita. 14 Piro indio maliag ang boateno

sia mga india magpagna, agod belag ta regesan tang tabang mo ong yen,
kondi bogos ong nem mo.
15 Itaben yay na ang dailan ang nakomit si Onesimo ong nio ong teled
ta ge-ley ang timpo, agod mga mabalik, magimong aroman mo tanandia
asta ong tanopa. 16 Piro tanandia belag lamang ta torobolon mandian,
kondi mal mo pang logod. Palanggao tanandia, piro mas palangga mo
pa enged tanandia tenged mandian belag lamang ta torobolon mo, kondi
logod mo pa ong Gino.
17 Animan, mga aggilalaeno nio ang matod ang aroman mo ong ni
Cristo, risibien mo tanandiang midio yo tang agrisibien mo. 18 Mga
nagkatalak tanandia ong nio obin naotang ong nio, yo ra lamang tang
tokoton mo. 19 Yo, si Pablo, tang pagsolat ta na. Yo tang magbayad mga
may otang na ong nio. Maski indi sambiteno ang otang mo ong yen tang
pagailala mo ong ni Cristo. 20 Animan, Filemon, boaten mo patigayon
tang agpagigampango ang na para ong Gino. Lipayeno kay nio bilang
logod mo ong ni Cristo.
21 Pagsolato ong nio ang mabael tang pagtaligo ang boaten mo tang
agpagigampango, ig sobra pa. 22 May tata pang ipagigampango rin.
Mga maimo, simpanay ka ta dayonano. Balampa ong kaloy tang Dios,
mabaliko atan ong nindio tenged ong mga pangadi mi.

Oring pangomosta

23 Pagpakomosta ong nio si Epafras ang aromano kang priso tenged
ong pagto na ong ni Cristo Jesus. 24 Pagpakomosta ka da Marcos,
Aristarcos, Demas ig Lucas, ang mga aromanong pamagsirbi ong Gino.
25 Aloyan among tanan tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ong Mga Hebreo

Indi gata-wanan ta mga sinopay nagsolat ta narin. Piro gata-wanan ta nga ang mga sinolatan ay ang domang mga Hebreo, ang ya kay ang mga Judio, ang namagto ong ni Jesus asing tokaw. Ang mga Judio aggoyan ka tanirang mga Hebreo, tenged Hebreo tang bitala nira. Aggogoy ka ong nira mga Israelita tenged ang banoa nira Israel.

Mandian, asing oras ang asi, aglobayan da tang pagto tang mga Hebreo ong ni Jesus tenged agpaliwagan tanira tang mga kasimanoa nirang indi pamagto, asta agregesen tanira ang bo-wanan din nira tang pagto nira ong ni Jesus ig magbalik ong dating toromanen nira (3:12-14; 6:4-6). Animan ang solat ang na sinolat agod papoirsaen tang mga nem nira ig agod ipademdem ong nira tang kamatodan ang agpareten nira natetenged ong ni Jesus, pario ta narin:

Primiro, si Jesus mas alawig kaysa ong ni Moises ig ong mga propita asta ong mga anghil (3:3; 1:4). Yadoa, tanandia alawig ka ong mga padi tang mga Hebreo (8:6). Asing tokaw ang mga Hebreo pamagosoy ong Katobolan ni Moises, sigon ong pinaginigoan ang bindoat tang Dios ong nira. Sigon ong Katobolan, ang mga padi nira pamagpatorok ta dogo ta mga ayep ong altar agod magawad tang mga taw ong mga kasalanan nira. Piro ong matod, ang pagsagda nirang asi indi enged mapagkomit tang mga kasalanan, kondi pagsirbing litrato lamang tang boaten ni Jesus (9:9; 23-25). Ig mandian si Jesus kiminabot da ig binolontad na tang sadili na bilang sagda agod magawad ita nandia ong mga kasalanan ta. Animan poidi ita rang lemenget ong Dios komo nakomit da tang mga talak ta. Ya-lo, si Jesus nagimong kalawigan ang padi ta agod tomalonga ong Dios para ong yaten (2:17). Bilang kalawigan ang padi ta, tanandia tang nagpakabot tang ba-long inigoan ang bindoat tang Dios para ong yaten agod marisibi ta tang kaloy ig kao-yan ang pinangako na ong tanan ang pamagto ong Ana na.

Ong kapitolo 11, basaen ta tang natetenged ong mga taw asing tokaw ang namagto pa ka enged ong Dios maski pinaliwagan tanira ta mo-ya. Ig balampa maning ka don tang pagto ta.

Ang Ana tang Dios mas makagagaem ong mga propita

1 Asing tokaw pa kanay, pira-pirapang bisis ang Dios minitala ong
mga kamepet-mepetan ta ong sari-saring midios, ong pagpabitala na
ong mga propita na. 2 Piro mandian ang mga kaldaw ang narin, minitala
tang Dios ong yaten ong nandiang Ana mismo. Ang bilog ang kalibotan
naboat tenged ong Ana nang narin, ig ang Ana na ya kay ang pinilik na
ang manobli tang tanan ang mga bagay. 3 Ong nandia mismo gitaen tang
makabebereng ang gaem ig kayagan tang Dios, tenged mga onopa tang
Dios ang Tatay ya ka enged tang Ana na. Tanandia tang pagbiot tang
tanan ang bagay ong bilog ang kalibotan ong makagagaem ang bitala na.

Pagatapos ang limpion na tang mga kasalanan ta, kiminarong tanandia
gampir ong to* tang Dios ang Makagagaem don ong langit.

Ang Ana tang Dios mas alawig pa ong mga anghil

4 Ong maning don, ang Ana tang Dios nagimong mas alawig pa ong
mga anghil, ig ang sindol nang aran mas alawig ka ong mga aran nira.
5 Tenged maski ong ninopang anghilay indi minaning tang Dios ang,
"Yawa tang Anao, ig mandian
agpaitao ang yo tang Tatay mo!"†
Ig ang Dios indi ka minaning maski natetetenged ong ninopang anghilay
ang,
"Yo magimong Tatay na
ig tanandia magimong Anao."‡
6 Kondi asing tobolon da tang Dios tang kakan ang Ana na tarin ong
kalibotan, ganing tanandia,
"Ang tanan ang mga anghilo kaministiran towan nira tang Anao."
7 Ig ganing pa tang Dios natetenged ong mga anghil,
"Ang mga anghil torobolono lamang.
Poiding tobolono tanirang pario tang mageyep
obin pario tang apoy, mga galiago."§
8 Piro natetenged ong Ana na ganing tang Dios,
"O Dios, yawa tang maggaem ang anday kataposan!
Mato-lid tang paggaem mo ong niong inadian.
9 Galipaya ong mga boat ang mato-lid,
piro gasilaga ong mga boat ang malain.
Animan yo, ang Dios mo, yawa tang piniliko.
Bogos ang sindolana yen ta kadengegan ig kalipayan sobra pa ong mga
aroman mo."*
10 Ig ganing pa tang Dios ong Ana na,
"Yawa, Gino, yawa tang nagboat tang tanek asing primiro pa,
ig ang kalima mo tang nagboat tang tanan ang bagay ong langit.
11 Ang tanan ang narin mangalipat lamang ang tanan,
piro yawa atana pa ka enged asta ong tanopa.
Ang langit may ang tanek mangalagi ang midio lambong.
12 Ig pario ka ong lambong, imesen mo ig pa-letan ta ba-lo.
Piro yawa, india enged magoman,
india enged magmepet obin mapatay maski ong tanopa."†
13 Ig maski tanopa indi enged minaning tang Dios maski ong ninopang
anghilay pario tang inaning na ong Ana na ang ganing,
"Komaronga ong yen ang to,
asta ra lamang pasokono ong nio tang tanan ang kasoay mo."‡

14 Mandian, onopa enged tang mga anghil? Tanira mga ispirito ang
pamagsirbi ong Dios ig agtobolon na ang tomabang ong mga taw ang
malibri.

---

* **1:3** 1:3 Para ong mga Hebreo asta ang domang mga taw, agpabetang nira ang parting to tang sinangoni yay ang kaimportantian. Animan ang mga taw ang importanti yay ang pakarongon gampir ong to tang pangolokolo. † **1:5** 1:5 Salmo 2:7; Bindoatan 13:33 ‡ **1:5** 1:5 2 Samuel 7:14 § **1:7** 1:7 Salmo 104:4 * **1:9** 1:8-9 Salmo 45:6-7 † **1:12** 1:10-12 Salmo 102:25-27 ‡ **1:13** 1:13 Salmo 110:1; Bindoatan 2:34

2

Ang makabebereng ang kalibrian ta

1 Animan tenged si Jesus kalawigan ong tanan, kaministiran pareten
ta enged tang naba-yan ta agod indi ita ma-ngi ong kamatodan. 2 Isipen
mi narin: Ang Katobolan tang Dios ang ingkelan tang mga anghil asing
tokaw may gaem na ang matod, ig ang tanan ang namangontra obin
indi namagtoman tang Katobolan, sinilotan sigon ong bindoat nirang
kasalanan. 3 Mandian, mga ang namagpabaya-baya ong Katobolan
sinilotan, sigoradong mas silotan ita mga ang kalibrian ta ang anda
enged ay kapario na yay ang pabayan ta. Tenged ang Gino mismo
tang primirong nagpatako natetenged ong kalibrian ang na, ig ang
mga taw ang nangabasi ong nandia nagpamatod ong yaten ang narin
matod kaman. 4 Pinamatodan pa tang Dios ong mga pasinial, ig ong
mga milagro ig makabebereng ang mga bagay, ig ong sari-saring mga
abilidad ang sindol tang Ispirito Santo ong mga pamagto, sigon ong
kaliagan tang Dios.

Ang yaten ang Maniglibri

5 Mandian, mga natetenged ong ba-long kalibotan ang parakaboton,
ang yay ang agganingeno tarin, belag tang mga anghil tang bindoat tang
Dios ang mangolokolo, 6 kondi ang taw. Tenged maning ta na tang na-
tang ong Kasolatan:
"O Dios, onopa enged tang taw, ang indi galipatan mo?
Onopa enged tanandia, ang agdemdemen mo pa?
7 Ong dipot ang timpo, bindoat mo tanandiang dibabak ong mga anghil,
piro pinalawig mo tanandia ig sindolan ta dengeg ang midio adi tanan-
dia.
8 Sindolan mo pa tanandia ta podir ang maggaem ong tanan ang bagay!"*
Ang inaning tarin nga ang taw bindoat tang Dios ang maggaem ong
tanan ang bagay, maliag yaning anday bagay ang indi mapasakep ong
taw.† Piro mandian indi pa gitaen ta ang gagaeman da tang taw tang
tanan ang bagay. 9 Piro ang gitaen ta mandian si Jesus. Tanandia bindoat
ka tang Dios ang dibabak ong mga anghil maski ong dipot lamang ang
timpo, agod ong kaloy tang Dios mapatay tanandia para ong tanan ang
taw. Piro pinalawig da tanandia ig pinadengegan bilang adi, tenged
ong inagoanta nang kamatayen. 10 Ang Dios tang nagboat tang tanan
ang bagay, ig ang tanan ang mga bagay bindoat para ong nandia.‡ Ig
tama lamang tang plano na ang si Jesus magpinitinsia agod anda ray
kakorangan ong nandia bilang Maniglibri ta, tenged si Jesus mismo tang
pinagalinan tang kalibrian ta. Bindoat narin tang Dios agod yading
magimong ana na ig maekelan na tanira ong inadian na.

11 Si Jesus tang naglimpio ong yaten ong mga kasalanan ta,§ ig tanan-
dia asta itang mga linimpio na, tata lamang tang Tatay ta. Animan

---

* **2:8** 2:6-8 Salmo 8:4-6 † **2:8** 2:6-8 Ang agganingen ang "taw" tarin, doroa tang maliag nang yaning. Ang primirong maliag yaning ay itang tanan ang mga taw ang bindoat tang Dios. Ang yadoang maliag yaning, si Jesus mismo, ang nagimong taw asing tarin tanandia ong kalibotan.

‡ **2:10** 2:10 Poidi kang maliag yaning: Ang Dios tang nagboat ig pagawid tang tanan ang bagay.

§ **2:11** 2:11 "naglimpio ong yaten ong mga kasalanan ta." Poidi kang maliag yaning: nagboat ong yaten ang nagimong sagradong mga sinakepan na

indi ita agkakaeyak nang goyan ita nandiang mga logod na. 12 Tenged
maning ta na tang inaning na ong Dios,
“Ipatakō tang kao-yan mo ong mga logodo ong pagsirimeten amen.
Ma-peno ong nira ong pagkanta ta mga pagdayaw ong nio.”*
13 Ganing pa tanandia,
“Yo, magtaligo ong Dios.”
Ig ganing pa enged,
“Nanio, aromano tang mga ana tang Dios ang sinalig na ong yen.”†
14 Mandian, ang agsambiten tarin ang mga ana tang Dios ay itang
mga taw. Animan si Jesus nagimong taw ka ang pario ta ang may
dogo na ig sinangoni, agod ong kamatayen na, bogos ang mapirdi na
si Satanas ang yay ang agpagalinan tang kamatayen ta taw ig ya kay
ang pagpabelag ong nira ong Dios asta ong tanopa. 15 Ong maning
don, kinomit ni Jesus tang eled ta ong kamatayen, tenged mimpisang
pagataw ta, gagaeman ita tang eled tang asi. 16 Gata-wanan ta ang belag
tang mga anghil tang agtabangan ni Jesus kondi itang mga taw ang
agbibilang ang mga inampo ni Abraham. 17 Animan para mapagtabang
ong yaten, kaministiran ka kaman ang si Jesus magimong pario enged
ong yaten ang mga logod na ong tanan ang napasaran na. Ong maning
don, tanandia nagimong kalawigan ang padi ta, ang masine-bekanen ig
mataligan ang tomalonga ong Dios para ong yaten. Ig bilang kalawigan
ang padi ta, nagbolontad tang sadili na bilang sagda, agod tanandia tang
mapasar tang silot ang para ong yaten ang mga kasalanan. 18 Ig tenged
tanandia mismo napasar ta kaliwagan ong pagtokso, animan mandian
mangatabangan na tang mga agtokson.

3

Si Jesus mas alawig ong ni Moises

1 Animan mga logodo, yamong mga pinilik tang Dios bilang mga ana
na ig aromano ang ginoyan na agod ma-pen ong nandia, isipen mi mga
sinopa enged si Jesus: Sigon ong agpareten ta ig agganing ta ang matod,
tanandia tang sinobol tang Dios ong aran na ig tanandia tang kalawigan
ang padi ta ang tatalonga ong Dios para ong yaten. 2 Masinomanen
ang enged tanandia ong Dios ang yay ang namilik ong nandia, pario
ni Moises masinomanen ka ong pagsirbi na ong pamalay-balay tang
Dios* asing tokaw. 3 Piro si Jesus agbibilang tang Dios ang mas alawig
ong ni Moises, pario ong tatang taw ang nagboat ta balay, mas may
dengeg na kaysa ong balay mismong bindoat na. 4 Gata-wanan ta, mga
may balay, may nagboat. Piro ang Dios yay ang manigboat tang tanan
ang bagay. 5 Mandian, si Moises mataligan kaman ong pagsirbi na ong
mga karomanan na ong pamalay-balay tang Dios asing tokaw. Piro
tanandia torobolon lamang tang Dios ig ang mga boat na nagsirbing
alimbawa tang mga bagay ang ipatako tang Dios ong parakaboton. 6 Piro
si Cristo mismong Ana tang Dios ig mataligan ong pagpangolokolo na
ong pamalay-balay tang Tatay na. Ig ita, agbibilang ita ka ong pamalay-
balay tang Dios, basta indi palobayen ta tang nem ta, ig indi ikaeyak ta
tang kasigoroan ta ang masinlo tang parakaboton ta.

---

* **2:12** 2:12 Salmo 22:22 † **2:13** 2:13 Isaias 8:17-18 * **3:2** 3:2 Ang maliag yaning tang “pamalay-balay tang Dios” tarin ay ang mga Hebreo, ang ya kay ang mga Israelita, ang agpangoloan ni Moises asing tokaw.

Ang penay ang tinagana tang Dios para ong yaten

7 Animan pareten ta ta mo-ya tang inaning tang Ispirito Santo ang ganing,
"Mga maba-yan mi mandian tang bosis tang Dios, mamasi amo.
8 Indi amo magpategat tang mga kolo mi,
pario tang bindoat tang mga kamepet-mepetan mi asing tokaw.
Tenged asing don tanirang pamaglibot-libot ong logar ang anday gistar ang taw,†
namangontra tanira ig sinobokan nira tang Dios.
9 Pario tang inaning na, 'Maski inita ra nira tang mga makabebereng ang bindoato ong teled ta epat ang polok ang takon, sinobokano pa ka enged nira.‡
10 Animan nasilago ong nira ig ganingo,
Ang mga taw ang na pirming alawid tang mga nem nira ong yen.
Indi enged tanira maliag ang magtoman ong mga tobolo.
11 Animan ong kasisilageno, nanompao ang maski ong tanopa, indi enged tanira ma-led ong logar ang perenayan ang pinangakō ong nira.' "§

12 Animan mga logodo, magandam amo ang indi magboling tang popotokon mi, itaben indi amo ra ka magparet asta taliodan mi ra tang Dios ang boi.* 13 Ang boaten mi, kaldaw-kaldaw pabakeden mi tang pagto tang kada tata may tata, mintras may timpo pa, agod indi amo maloko tang kasalanan† ang yay ang magpategat tang kolo mi. 14 Tenged itang tanan aroman ita ni Cristo, basta indi palpatan ta tang pagto ang narisibi ta asing tokaw, kondi ipadayon ta tang maelet ang pagto ta ong nandia mintras gaboi ita pa.

15 Demdemen ta si tang na-tang ong Kasolatan ang ganing,
"Mga maba-yan mi mandian tang bosis tang Dios, mamasi amo.
Indi amo magpategat tang mga kolo mi pario tang bindoat tang mga kamepet-mepetan mi asing tokaw.
Namangontra tanira ong Dios."‡
16 Sinopa tang namangontrang narin maski naba-yan nira tang bosis tang Dios? Belag bato tang tanan ang ingkelan ni Moises asing pagalin nira ong banoang Ehipto? 17 Ig ong teled ta epat ang polok ang takon, sinopay nasilagan tang Dios? Belag bato tang mga taw kang asing namagkatalak oman nangapatay don ong logar ang anday gistar ang taw? 18 Ig asing pagpanompa tang Dios ang indi enged tanira ma-led don ong logar ang perenayan, sinopa enged tang agganingen na? Belag bato tang mga taw kang asing mga sotil? 19 Animan tarin nata-wanan tang

† **3:8** 3:8 Ang "logar ang anday tataw na," mga ong bitalang Tagalog "ilang." Maliag yaning, kabobokidan obin mga logar ang alawid ong lansangan ig anday taw ang gistar don. Anday yading papa ta ayo don, ig maliwag ta wi. ‡ **3:9** 3:9 Ang mga istoriang natetenged ong pagsobok tang mga Israelita ong Dios mabasa ta ong Exodo 17:1-7 ig ong Bilang 14:1-13. § **3:11** 3:7-11 Bilang 14:20-23; Salmo 95:7-11. Ang logar ang pinangako tang Dios ong mga Israelita asing tokaw yay ang tanek tang Canaan. Mabasa ta narin ong Exodo 6:2-8. * **3:12** 3:12 "Dios ang boi" tang goy tang mga Israelita ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw. † **3:13** 3:13 Ang "maloko ang kasalanan" ang agganingen tarin ay ang maling toldok ang ganing maski indi ra magparet ang si Jesus tang Cristo, kondi mo-ya pa magbalik ong dating toromanen ig sadiling kaliagan nira. ‡ **3:15** 3:15 Salmo 95:7-8

indi tanira na-led don ong logar ang pinangako tang Dios tenged indi
tanira namagparet ong nandia.

4

1 Piro pagpadayon pa ka enged tang pangako tang Dios ang ita, ma-led
ita ig maenayan ang aroman na. Animan magandam amo, itaben may
atan da ong nindio ang indi marisibi tang pangakong asi ig indi ma-led
don. 2 Tenged pario ita ra ka tang mga kamepet-mepetan ta ang nabasi
ita ra tang masinlong balitang natetenged ong penay ang asi. Piro tanira
indi napakinabangan nira tang balitang asi tenged maski naba-yan da
nira, indi tanira namagparet. 3 Itang pamagtalig ig pamagparet ong Dios,
ita tang ma-led ig maenayan ang aroman na, belag ta tanira. Pario tang
inaning tang Dios,
"Ong kasisilageno nanompao ang maski ong tanopa indi enged tanira
ma-led ong logar ang perenayan ang pinangakō ong nira."*
Piro ong matod, ang penay ang agganingen tarin simpan dang lagi
asing pagatapos tang pagboat tang Dios tang kalibotan. 4 Tenged may
nasambit ong domang parti tang Kasolatan natetenged ong yapitong
kaldaw ang ganing, "Asing yapito rang kaldaw, ang Dios napenay da ong
pagboat na."† 5 Mandian, ang penay ang na ya kay ang agganingen don
ong sinolat ang ganing, "Asta tanopa indi enged tanira ma-led ong logar
ang perenayan ang pinangakō ong nira." 6 Animan ang mga nanga-kaw
ang nangabasi tang masinlong balitang natetenged ong pinangako tang
Dios, indi ka kaman nanga-led don ig nangapenay ang aroman na tenged
ong pagpasotil nira. Piro maski maning pa don, may ma-led pa ka enged
ig maenayan ang aroman tang Dios. 7 Tenged pagata-lib tang doro rag
kaboay ang timpo, nagtirmino sing oman tang Dios ta tatang kaldaw ang
ya ray mandian agod may logar ta pa ang ma-led. Gata-wanan ta narin
tenged yay ang maliag yaning tang bitalang "mandian" asing pinabitala
tang Dios ong ni David, pario tang inaningo ra ang ganing,
"Mga maba-yan mi mandian tang bosis tang Dios, mamasi amo.
Indi amo magpategat tang kolo mi."‡
8 Gata-wanan ta ka, asing pagekel ni Josue tang mga taw don ong logar
ang perenayan,§ belag ta sia tang matod ang penay ang aggelaten ta.
Tenged mga sa-sad lamang don, indi ra rin minitala tang Dios natetenged
ong tata pang kaldaw ang tinagana na agod mapenay ita. 9 Animan
gasigoro ita ra ang may penay pang natagana ong mga pamagtalig ong
Dios, pario ong pagperenayen tang Dios ong yapitong kaldaw. 10 Tenged
ang sinopay na-pen ong pagperenayen ang asi, penay da ka ong mga
sadiling boat na, pario ka tang Dios napenay ka asing pagatapos tang
pagboat na tang tanan ang bagay. 11 Animan, magprosigir ita ang ma-
pen ong penay ang asi. Indi ita magpatolad ong mga taw asing tokaw
ang indi namagtoman ong Dios, itaben indi ita ka pa-penen.
12 Tenged ang bitala tang Dios boi ig may gaem na. Mas matarem pa
ong maski onopang ispaday ang magdobali tang erep na ang poiding
mered sa-sad ong mga tornilio ig ong bindogoy ong doli. Tenged ang
bitala tang Dios, panage-tep ong popotokon ta, don ong nem may ong

* **4:3** 4:3 Salmo 95:11 † **4:4** 4:4 Genesis 2:2 ‡ **4:7** 4:7 Salmo 95:7-8 § **4:8** 4:8 Ang "logar ang perenayan" ang agganingen tarin, yay ang tanek tang Canaan. Mabasa ta tang istoriang na ong Lomang Inigoan, ong Josue 1:1-4-24.

kinaisipan ta. Ong maning don, osgaran tang tanan ang ga-tang ong
popotokon ta. 13 Tenged anda enged ay matalok maski onopa ong pama-
dek tang Dios. Gitaen na tang tanan ig gailala ita nandia ta mo-ya, ig ong
nandia ita manabat.

Si Jesus tang yaten ang kalawigan ang padi

14 Animan biotan ta ta maelet tang yaten ang pagto ang yay ang aggan-
ing ta ang matod. Tenged may kalawigan ang padi ta ang makagagaem
ong tanan ig tanandia siminled ong langit, don mismo ong talongan tang
Dios, para tomabang ong yaten. Narin anday doma kondi si Jesus, ang
Ana tang Dios. 15 Ang kalawigan ang padi tang narin gaintindi tang yaten
ang kalobayan. Tenged maski onopang toksoay tang kakabot ong yaten,
napasaran na ka, piro tanandia indi enged nagkatalak. 16 Animan indi
ita enged magdoadoa ang lemenget ong prisinsia tang Dios ang masine-
bekanen. Tenged sigorado ate-bekan ig tabangan ita nandia ong oras
ang kaministiran ta.

5

1 Mandian, mga natetenged ong pagpiriliken ong kalawigan ang padi
tang mga Hebreo,* tanandia agpiliken ong mga kapario nang taw, ig
agtaligan ang tomalonga ong Dios para ong nira. Bilang kalawigan ang
padi, tanandia tang pagtorol ong Dios ta mga bolontad ig pagsagda† ta
mga ayep ong altar agod mapatawad tang mga kasalanan tang mga taw.
2 Ang kalawigan ang padi taw ka lamang ang malobay pario ka ong
yaten. Animan gatakong magpasonaid ong mga taw ang ga-ngi ta dalan
ig indi gatakong mali tang agboaten nira. 3 Ig tenged ong kalobayan na,
kaministiran ang magsagda belag lamang ta para ong mga kasalanan
tang mga taw, kondi para ka ong mga kasalanan na.

4 Maski sinopa, anday poiding mamilik ong sadili na para magimong
kalawigan ang padi. Ang Dios tang mamilik ong nandia para ong
katengdanan ang asi, pario tang pagpamilik na ong ni Aaron asing
tokaw. 5 Maning ka don si Cristo. Belag ta tanandia tang nagpalawig
ong sadili na para magimong kalawigan ang padi ta, kondi ang Dios tang
namilik ong nandia. Tenged minitala tang Dios ong nandia ang ganing,
"Yawa tang Anao, ig mandian
agpaitao ang yo tang Tatay mo."‡
6 Ig na-tang ka ong domang parti tang Kasolatan,
"Yawa, padia ang pario ni Melquisedec,§ asta ong tanopa."

7 Asing si Jesus tarin pa ong tanek, nangadi tanandia ig nagini-yak
ta mapoirsa ang pagpakiloy ong Dios ang ya lamay mapaglibri ong
nandia ong kamatayen. Ig tenged si Jesus nagpalepe ig nagimong
masinomanen, pinama-yan tang Dios tang mga pangadi na. 8 Piro maski
Ana tanandia mismo tang Dios, nata-wanan na tang matod ang maliag
yaning tang pagtoman tenged ong mga kaliwagan ang napasaran na.

---

* **5:1** 5:1 Ang mga Hebreo, ya kay ang mga Judio. † **5:1** 5:1 Ang "pagsagda" yay ang pagpatay ig pagpatorok ta dogo ta ayep. Ang dogo ta mga ayep ang sinagda, midio gawad ong mga kasalanan tang mga taw. Mabasa ta tang natetenged ong pagsaragdaen tang mga padi asing tokaw ong Levitico 9:1-24. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Magsagda." ‡ **5:5** 5:5 Salmo 2:7 § **5:6** 5:6 Salmo 110:4. Si Melquisedec ang na, tatang adi ig padi asing tokaw pa ong timpo ni Abraham. Pario na ka, si Jesus nagimong adi ig kalawigan ang padi ta ang anday kataposan, tenged boi tanandia asta ong tanopa.

9 Asing mata-liban ni Jesus tang tanan ang dapat mapasaran na,* nagimo
tanandiang Maniglibri tang tanan ang pamagtoman ong nandia, agod
asta ong tanopa libri ra tanira ong silot ang para ong mga kasalanan nira.
10 Ig tanandia kaman tang bindoat tang Dios ang kalawigan ang padi,
pario tang pagkapadi ni Melquisedec.

Pandam natetenged ong pagtaliod ong ni Jesus

11 Yadi pa rin tang masayodo ong nindio natetenged ong mga bagay
ang na, piro mabedlay ang ipaintindio ong nindio tenged indi agpa-
tekan mi tang totoldoko. 12 Dapat din manigtoldok amo ra tenged naboay
amo rang pamagto ong Gino. Piro asta mandian kaministiran amo
pang toldokan tang primirong mga aradalan ang nagalin ong Dios. Ang
dapat din ong nindio ang mga matetegat dang pamangan, piro asta
mandian gatas pa enged tang kaministiran mi. 13 Ang kalimbawan mi
mga mamola pang gege-ley! Tenged ang taw ang gaboi ong gatas lamang,
pario ka ong molang ge-ley, ang anda pay kalibotan na natetenged
ong mo-ya ig malain. 14 Piro ang gapamangan da tang mga matetegat
ang pamangan, yay ang gaintindi tang mga adadalem ang mga toldok,
tenged sanay da ong mo-yang pagirisipen ig gatako ra tang onopay
malain obin mo-ya.

6

1 Animan, indi ra adalan ta pa tang primirong mga nādalan ta
natetenged ong ni Cristo, kondi magpadayon ita ra ang magadal tang
mga adadalem ang mga toldok, agod magimong mas mandalem pa
tang yaten ang pagto. Indi ra balik-balikan ta tang primirong sinoldok
ong yaten pario ong mga toldok ang natetenged ong pagtogat ig pagbo-
wan tang mga boat ang anday kointa na agod magto ita lamang ong
Dios; 2 ang mga toldok natetenged ong mga pagboniag, ig ang mga
toldok natetenged ong pagbondo tang kalima ong kolo;* asta ang toldok
natetenged ong pagaboing moman tang mga patay ig ang pagosgar tang
Dios ong kada taw ang onopay magimong balet nang anday kataposan.
3 Animan, ang boaten ta mga pagnan tang Dios, magpadayon itang
magadal tang mas adalem ang mga toldok.

4 Tenged monopa pa maekelan ang magtogat ig mapabalik sing oman
ong Dios tang mga taw ang namansitaliod da? Indi enged poidi! Tenged
dati nayagan da tang kinaisipan nira ig narisibi nira tang kaloy ang agto-
dol tang Dios, asta nabilang da ka ong mga nangarisibi tang Ispirito
Santo. 5 Napasaran ka nira tang kao-yan tang bitala tang Dios ig naba-
yagan nira tang gaem tang Dios ang bogos ang ipaita na ong timpong
parakaboton. 6 Mandian, mga taliodan pa nira matapos ang mapasaran
nira tang tanan ang narin, indi ra poiding magtogat ig magbalik sing
oman ong Dios, tenged midio aglalansang si nirang oman ong kros tang
Ana tang Dios ig agpaeyaken ong talongan tang tanan ang mga taw.

---

* **5:9** 5:9 "Asing mata-liban ni Jesus tang tanan ang dapat mapasaran na." Poidi kang maliag yaning: Ig tenged bogos ang sinoman ni Jesus tang Dios * **6:2** 6:2 Asing timpong asi, ang mga pangolokolo ong pamagto, pamagbondo tang kalima nira ong tatang taw mintras pamangadi tanira para ong taw ang asi. Agboaten nira na, alimbawa, mga may agtoldan ta alawig ang katengdanan para magsirbi ong mga taw (Bindoatan 6:6), obin mga may agpepekel nira para magpanaw ig magtoldok tang Mo-yang Balita ong domang mga logar (Bindoatan 13:3). Agboaten ka na ong oras tang pagtorol tang Ispirito Santo (Bindoatan 8:17-18), obin mga may taw ang pagmasit (Bindoatan 28:8; Marcos 16:18; Santiago 5:14).

7 Itang mga taw, ang kalimbawan ta pario ong tanek ang agkomaen.
Ang tanek ang pagosto ong koran, mga dorong pa-bat ang mapakinaban-
gan tang manigkoma, ang tanek ang asi bindisionan tang Dios. 8 Piro
mga ang pamansitolpot don poros kalarang ig mga ibabawen lamang,
ang tanek ang asi anda ray kointa na. Narin sompaen tang Dios ig ong
ori sirokon lamang.
9 Piro agmalenong mga logod, maski maning ta na tang agganingo,
gasigorō ang yamo mas mo-ya tang mabetangan mi, sigon ong kalibrian
ang narisibi mi. 10 Ang Dios mato-lid. Indi maimong lipatan na tang
mga boat ming mo-ya ig ang paggegma ang pinaita mi ong nandia
ig asta mandian agpaita mi pa ong pagtabang mi ong mga aroman
ming sinakepan tang Dios. 11 Ang galiliagano rin, kada tata ong nindio
prosigiran ming ipadayon tang pagto mi mintras gaboi amo pa, agod
sigoradong marisibi mi tang kao-yan ang aggelaten mi. 12 Animan indi
amo magpabaya-baya, kondi patoladan mi tang mga taw ang pamagtalig
ong Dios ig pamagelat ong mo-yang nem, ig ong maning don gangarisibi
tang mga pinangako na.

Mataligan ang matod tang pangako tang Dios

13 Isipen ta si Abraham: Asing nangako tang Dios ong ni Abraham
asing tokaw, nanompa pa tanandia ong sadiling aran na, tenged anday
mas alawig ong nandia. 14 Maning ta na tang pangako tang Dios
ong ni Abraham: “Aloyana yen ig payadieno tang mga inampo mo.”†
15 Mandian, si Abraham bogos ong nem nang nagelat tang pinangako
tang Dios, ig ong ori narisibi na kaman.‡ 16 Ang taw, mga galiag ang
magpaita ang matod tang bitala na, panompa ong tatang mas alawig ong
nandia, ig ong pagpanompa na gatapos ang lagi tang mga arampangen.
17 Maning ka ta si tang Dios, pinamatodan na tang pangako na ong tatang
sompa para ipaita na ong mga taw ang pinangakoan na ang indi enged
magoman tang plano na. 18 Ig ang Dios indi enged pagbo-li, animan
ang doroang bagay ang na, ang pangako may ang sompa na, indi enged
magoman. Animan itang liminenget da ong nandia, may kasigoroan
ta ra mintras pamagelat ita ong mga pinangako na ong yaten. 19 Ang
kasigoroan tang narin yay ang mapoirsa ig mabaked ang pondo tang
yaten ang kaboi. Ig na sa-sad don ong dobali tang sagradong kortinang
pagelang, don mismo ong kasagradoan ang logar ong langit.§ 20 Tenged
si Jesus na-kaw dang napaning don agod tomalonga ong Dios para ong
yaten, komo tanandia tang nagimong kalawigan ang padi ta ang pario
ni Melquisedec, asta ong tanopa.

7

Ang pading si Melquisedec

† **6:14** 6:14 Genesis 22:16-17 ‡ **6:15** 6:15 Si Abraham nagelat ong teled tang 25 ang takon ba-lo pinangana tang ana nang si Isaac. Asing oras ang asi, mepet da si Abraham, ang idad na 100 ang takon da. Mabasa ta narin ong Genesis 21:1-5. § **6:19** 6:19 Asing tokaw, ang “kasagradoan ang logar” ong Timplo aglingeban ta mabael ang kortina ig ang mga taw indi poiding tenled don. Ang kalawigan ang padi lamang tang poiding tenled don ong prisinsia tang Dios. Piro mandian gasigoro ita ra ang ma-led ita ong prisinsia tang Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios. Telekan ong Lucas 23:44-46.

1 Si Melquisedec ang na, adi tang siodad tang Salem asing timpo ni
Abraham ig padi ang pagsirbi ong Kalawig-lawigan ang Dios.* Mandian,
may kaldaw ang nagiggira da Abraham ig pinirdi nira tang mga ading
kabatok nira. Asing golik da tanira, binagat tanira ni Melquisedec ig
minaning ong ni Abraham, "Aloyana tang Dios." 2 Oman sindol ni Abra-
ham ong ni Melquisedec tang yapolok ang parti tang tanan ang nakalaw
na ong gira. Mandian, ang maliag yaning tang aran ang Melquisedec,
"Mato-lid ang Adi." Ig tenged tanandia adi tang Salem, aggoyan kang
"Adi ang pagtorol ta Kao-yan" tenged "kao-yan" tang maliag yaning
tang Salem. 3 Anday nasambit ong Kasolatan mga sinopa tang tatay ni
Melquisedec obin nanay na, obin sinopa tang mga kamepet-mepetan na.
Indi ka nasolat tang natetenged ong pagpangana ong nandia obin ong
kamatayen na. Animan tanandia midio litrato tang Ana tang Dios, ang
pagpadayon bilang tatang padi ang anday kataposan.
4 Isipen ta mga monopag kalawig tang Melquisedec ang na! Tenged si
Abraham mismo, ang tatay tang yaten ang banoa, nagtorol ong nandia
tang yapolok ang parti tang nakalaw na ong gira. 5 Mandian, sigon
ong Katobolan, ang mga pading pinilik ong mga inampo ni Levi, dapat
oldan tang yapolok ang parti tang gitan tang mga kasimanoa nirang
mga Israelita, maski tanira parariong mga inampo ni Abraham. 6 Piro
si Melquisedec, maski belag ta inampo ni Levi, sindolan pa ni Abraham
tang yapolok ang parti tang mga gamit na. Ig tanandia pa tang nagtorol
ta bindision ong ni Abraham maski si Abraham ya pay ang mismong
pinangakoan tang Dios. 7 Ig gata-wanan ta, ang pagbindision mas alawig
ong agbindisionan. 8 Gata-wanan ta ka, ang mga pading Levita, ang pam-
agrisibi tang yapolok ang parti, mga taw ka lamang ang may kamatayen
nira. Piro si Melquisedec midio boi pa tenged ang na-tang ong Kasolatan
anday doma, kondi tanandia boi. 9 Ig maning ita ang maski si Levi, ang
yay ang pinagalinan tang mga pading asing pamagrisibi tang yapolok,
midio aroman ka tanandia ni Abraham ong pagtorol na tang yapolok
ang parti ong ni Melquisedec. 10 Tenged maski indi pa gataw si Levi asing
bagaten ni Melquisedec si Abraham, maning ita ang midio don dang lagi
tanandia ong sinangoni tang kamepet-mepetan nang si Abraham.
11 Isipen ta pa: Asing pagtorol tang Dios tang Katobolan ong mga
Israelita, si Aaron may ang domang mga inampo ni Levi† tang pinilik
nang magimong mga padi para magbolontad ig magsagda sigon ong
Katobolan. Mandian, mga ang boroaten tang mga pading Levita may
gaem na rin ang makomit tang mga kasalanan tang mga taw, anda ra
rin ay kaministiran ang may domang klasi ta padi ang tenlet ong nira,
ang pario ong ni Melquisedec ig belag da ta pario ong da Aaron. 12 Piro
mga ang klasi ta padi kaministiran ang pa-letan, maliag yaning asta
ang Katobolan ang aggosoyon nira kaministiran kang teltan. 13-14 Gata-
wanan ta ang napa-letan ka kaman tang mga pading Levita tenged ang
Gino ta, ang yay ang ba-long pading agganingen tarin, belag ta inampo ni
Levi, kondi gata-wanan tang tanan ang tanandia inampo ni Juda. Ig ong

* **7:1** 7:1 Ang istoriang natetenged ong da Abraham may ni Melquisedec, mabasa ta ong Genesis 14:17-20. † **7:11** 7:11 Si Levi tata ong tampolok may doroang ana ni Jacob (telekan ong Genesis 35:23). Ang mga inampo ni Levi aggoyan ta mga "Levita" ig namagsirbi bilang mga padi tang mga Israelita, ang ya kay ang mga Hebreo. Si Aaron inampo ka ni Levi ig aroman ni Moises asing don tanira ong logar ang anday gistar ang taw. Telekan ong Bilang 3:5-10.

tribo ni Juda andang pisan ay nagsirbing padi asing tokaw, ig anda kay
inaning ni Moises natetenged ong tribong narin asing sinayod na tang
natetenged ong mga padi.

Si Jesus tang ba-long pading pario ni Melquisedec

15 Animan mayag da ang napa-letan da tang dating mga padi asta
ang mga toromanen ang aggosoyon nira, tenged may ba-lo rang padi
mandian ang pario ong ni Melquisedec. 16 Nagimong padi tanandia
belag ta sigon ong riglamintong natetenged ong pagpilik ong mga padi
kompormi ong pinagalinan nira. Tanandia nagimong padi tenged ong
gaem tang kaboi nang anday kataposan. 17 Tenged narin tang na-
tang ong Kasolatan natetenged ong nandia: "Yawa, padia ang pario ni
Melquisedec, asta ong tanopa."‡ 18 Animan ang dating mga toromanen
tang Katobolan napa-letan da kaman tenged sia malobay ig anday gaem
na 19 ang magkomit tang mga kasalanan tang mga taw agod malenget
tanira ong Dios. Animan nagboat tang Dios ta mas masinlong midios
agod makomit tang kasalanan ig tarin may kasigoroan tang malenget ita
ong nandia.

20 Ang ba-long midios ang na mas may gaem na ong dati tenged ang
Dios indi nangako obin nanompa asing tokaw asing boaten nang padi
tang mga inampo ni Levi. 21 Piro asing boaten nang padi si Jesus,
nanompa tanandia pario tang na-tang ong Kasolatan ang ganing,
"Yo, ang Ginong Dios, nanompao ang yawa padia asta ong tanopa,
ig indi enged magoman tang isipo!"§
22 Animan tenged si Jesus tang anday kataposan ang padi ta, tanandia
tang pagtorol ta kasigoroan ong yaten natetenged ong mas masinlong
inigoan ang bindoat da tang Dios mandian para ong mga taw.

23 Tenged mga isipen ta, ang mga pading inampo ni Levi yadi, tenged
mga taw lamang ang gangapatay ig kaministiran ang pirming teltan
agod mapagpadayon tang boroaten nira bilang mga padi. 24 Piro si Jesus
boi asta ong tanopa animan dayon tang pagkapadi na ig indi enged ma-
letan ta maski sinopa. 25 Ig tenged ka kaman tarin, tanandia bogos ang
mapaglibri ong tanan ang taw ang agpalenget ong Dios tenged ong pagto
nira ong nandia. Tenged tanandia boi asta ong tanopa agod tomalonga
ong Dios para ong yaten.

26 Animan si Jesus enged tang kalawigan ang padi ang kaministiran ta.
Tanandia sagrado, anda enged ay kasalanan na ig anday sarawayen ong
nandia. Ang ogali na parti enged ong yaten ang mga mapinagtalaken,
ig mandian sindolan da tanandia tang kalawigan ang katengdanan
don mismo ong langit. 27 Belag tanandia ta pario tang domang mga
kalawigan ang padi asing tokaw ang kaministiran magbolontad kaldaw-
kaldaw, primiro para ong sadiling kasalanan nira, oman para ong
kasalanan tang mga taw. Si Jesus naminta lamang nagbolontad tang
kaboi na para ong tanan ang taw. Ang bindoat nang narin may gaem
na enged ang makomit tang mga kasalanan ig anday kaministiran ang
omanen na pa. 28 Sigon ong Katobolan ni Moises, ang mga agpiliken
ang magimong kalawigan ang padi mga taw lamang ang pamagkatalak.
Piro sigon ong pangako tang Dios ang sindol na ang diminaton ong
Katobolan, ang nandiang Ana mismo ya ray ang bindoat nang kalawigan

‡ **7:17** 7:17 Telekan ong Hebreo 5:6, don ong ge-ley ang sinolat ong babakan. § **7:21** 7:21 Salmo 110:4

ang padi ta mandian. Ig andang pisan ay kakorangan ong nandia asta
ong tanopa.

8

Si Jesus tang yaten ang kalawigan ang padi don ong langit

1 Animan na yay ang maliag yaning tang agganingo ong nindio: May
kalawigan ang padi ta mandian ang makagagaem ong tanan. Kakarong
tanandia gampir ong to tang Makagagaem ang Dios don mismo ong lan-
git ig paggaem ang aroman na. 2 Don tanandia pagsirbi ong Sagradong
Logar, ang yay ang matod ang palagsimban ang indi pina-deng ta taw
kondi ang Dios mismo.

3 Boroaten tang kada kalawigan ang padi tang mga Hebreo* tang
magbolontad ong Dios ta mga ayep ang igsaragda ig doma pang mga
bolontad. Animan ya ka, ang yaten ang kalawigan ang padi ong langit
kaministiran kang may ibolontad na ong Dios. 4 Ong matod, mga
tanandia tarin pa ong tanek, indi tanandia poiding magimong padi,
tenged may mga padi rang laging pamagbolontad sigon ong Katobolan
ni Moises. 5 Piro ang boroaten nira magang kanino obin litrato lamang
tang mga boroaten don ong langit. Gata-wanan ta narin tenged asing
magpa-deng da da Moises tang torda ang palagsimban nira, maelet
ang sinoyon tang Dios ong nandia ang ganing: "Ong pagpa-deng mo,
kaministiran ang patoladan mo enged tang pinaitao ong nio don ong
bokid."† 6 Piro ang mga boroaten ang inintriga tang Dios ong ni Jesus
bilang kalawigan ang padi, mas may gaem na kaysa ong sindol na ong
dating mga padi. Tenged si Jesus tang nagpakabot tang ba-long inigoan
ang bindoat tang Dios para ong yaten. Ig ang inigoan ang narin mas
may gaem na ong dati tenged narin agbabasi ong mga mas mo-yang mga
bagay ang pinangako.

7 Mandian, mga anda rin ay korang na tang primirong inigoan, anda
ka rin ay kaministiran ang pa-letan ta ba-lo. 8 Piro inita tang Dios tang
kakorangan tang banoa na ong pagtoman nira tang pinaginigoan ang
asi, animan ganing tanandia,

"Komabot tang kaldaw ang yo magboato ta ba-long pagigoan ong yen
ang banoa,
ang yay ang mga inampo ni Israel ig ang mga inampo ni Juda.
9 Ang boateno belag da ta pario tang primirong inigoan ang bindoato ong
mga kamepet-mepetan nira
asing linibrio tanira ig inatedo ang nagalin ong banoang Ehipto.
Tenged indi tanira namagtoman ong mga katobolan ang sindolo ong
nira, sigon ong pinaginigoan amen.
Animan pinabayano ra lamang tanira.
10 Piro mandian na yay ang ba-long pagigoan ang boateno para ong mga
inampo ni Israel
ong mga kaldaw ang parakaboton:
Ipa-ledo ong kinaisipan nira tang mga tobolo
ig iloako narin ong mga popotokon nira.
Yo tang magimong Dios nira,
ig tanira magimong yen ang banoa.

---

* **8:3** 8:3 Ang mga Hebreo ya kay ang mga Judio. † **8:5** 8:5 Exodo 25:40

11 Mga komabot tang kaldaw ang asi, anda ray kaministiran ang mag-
toldok tang maski sinopa ong mga kasimanoa na, obin ong mga
logod na, ang dapat mailala nira tang Dios.
Tenged ong mga oras ang asi, mangailala tanirang tanan ong yen,
maski manggaden, maski pobri man.
12 Tenged patawadeno tanira ong mga kasalanan nira
ig lipatano ra tang mga boat nirang anday sasayod.”‡
13 Animan ong pagbitala tang Dios natetenged ong ba-long inigoan,
pinaita nang anda ray kointa na tang na-kaw. Ig ong matod, ang maski
onopay anda ray kointa na tenged galagi ra, sia madali rang malipat.

9

Ang pagsirimbaen tarin ong tanek asta don ong langit

1 Mandian, ang primirong inigoan* ang bindoat tang Dios ong mga
Israelita, may katabid nang mga toromanen ang natetenged ong tamang
pagsirimbaen. May atan kang palagsimban ang pina-deng nira tarin
ong kalibotan.† 2 Ang palagsimban ang asi tatang dorog kabael ang
torda, ig doroa tang koarto na. Ang primirong koartong agteledan
aggoyan ta Sagradong Logar. Don agbe-tang tang pa-kal, ang lamisan,
ig ang tinapay ang agbobolontad ong Dios. 3 Ang Sagradong Logar ang
narin aglingeban ta kortina. Ig may don ka ang tata pang kortina ang
pagelang tang Sagradong Logar may ang yadoang koarto ang yay ang
Kasagradoan ang Logar. 4 Tarin ong Kasagradoan ang Logar agbe-tang
tang altar ang palagsirokan tang insinso ig ang kaban ang bintangan
tang Sagradong Inigoan. Ang kaban may ang altar pariong bongot ta
bolawan. Tarin ka ong kaban ang na aglologod tang banga ang bolawan
ang agbe-tangan tang pamangan ang aggoyan ta “manna.” Ig don ka
tang baston ni Aaron ang nandaon,‡ asta ang mga belak ang bato ang
sinolatan tang mga Katobolan tang Dios.§ 5 Ong ta-paw tang kaban ang
asi, may mga bindoat ang taw-taw ang magang anghil, ang aggoyan ta
kirobin, ang yay pagpaita tang prisinsia tang Dios. Gasirongan tang mga
kalipapa nira tang ta-paw tang kaban ang don agwisik-wisikan ta dogo
agod patawaden tang Dios tang mga kasalanan tang mga taw. Piro maski
indi ra ipaintindi amen tang tanan ang mga bagay ang narin mandian.
6 Animan, maning don tang pagkabetang tang logar ang agpagsimban
tang mga Israelita asing tokaw. Ang mga padi, te-led ong primirong
koarto kaldaw-kaldaw agod boaten nira tang mga katengdanan nira.
7 Piro don ong yadoang koarto, ang kalawigan ang padi ya lamang
ay ma-led, ig sia minta lamang boaten na ong teled ta magpatakon.
Ong pagteled na don, pagekel ang enged tanandia ta dogo ta ayep ang

‡ **8:12** 8:8-12 Jeremias 31:31-34 * **9:1** 9:1 Bindoat tang Dios tang primirong inigoan na ong mga Israelita asing sindol na ong ni Moises tang Katobolan na (Deuteronomio 10:1-11; 11:8-15, 22-32). Sigon ong pinaginigoan nirang asi, ang mga taw kaministiran ang magtoman tang Katobolan, ig ang Dios tomabang ong nira ig magtorol ong nira tang sadiling banoa nira ang yay ang Canaan. Telekan ong Bokabolario ong “Lomang Inigoan.” † **9:1** 9:1 Ang mga toyon ang natetenged ong pagkabetang tang palagsimban tang mga Israelita, mabasa ta ong Exodo kapitolo 25, 26 may ang 30, ig ong Levitico 24:1-9. ‡ **9:4** 9:4 Mabasa ta tang natetenged ong baston ni Aaron ong Bilang 17:1-13. § **9:4** 9:4 Ang agganingen tarin ang “belak ang bato” yay ang mga mala-bang ang mga bato ang midio lapida ang sinolatan tang Katobolan tang Dios ig ingkelan ni Moises ong mga taw. Mabasa ta narin ong Deuteronomio 10:1-5.

ibolontad na ong Dios, para ong mga talak na ig para ka ong mga talak
ang naboat tang mga taw ang indi gaisip nira ang talak pala tang bindoat
nira.* 8 Ong tanan ang asia, mayag ang agpaita tang Ispirito Santo nga
mintras aggosoyon pa tang mga toromanen ang sigon ong primirong
pinaginigoan, ang mga taw indi ma-led don ong sagradong logar tang
prisinsia tang Dios. 9 Ang mga bagay ang na, magang kanino lamang
tang mas masisinlong mga bagay ang agpaita ong mga timpong na.
Tenged ong matod, ang tanan ang mga ayep ang agsasagda asing tokaw,
asta ang domang mga bolontad tang mga pamagsimba ong Dios, indi
enged mapaglimpio tang mga kinaisipan ig popotokon nira. 10 Tenged
ang kaogalian nirang asi para lamang magimong limpio tang sinangoni
nira ig tenged lamang ong mga riglamintong natetenged ong pamangan
ang poiding panganen nira asta irinemen ig ang tamang pagrilimpion.
Ang mga riglamintong asi kaministiran ang osoyon tegka lamang ong
oras ang pa-letan tang Dios ta ba-long pagigoan.

11 Piro si Cristo, ang yay ang kalawigan ang padi ta, kiminabot da
ang pagekel tang mga masisinlong mga bagay ang pinangako tang Dios,
sigon ong ba-long inigoan† ang bindoat na mandian para ong mga taw.
Bilang kalawigan ang padi ta, pagsirbi si Cristo don ong sagradong
palagsimban ang anday kapario na, indi bindoat ta taw ig anda tarin
ong kalibotan ang na. 12 Si Cristo naminta lamang enged siminled
don ong Kasagradoan ang Logar ig anday kaministiran ang omanen na
pa. Tenged belag ta dogo ta mga kambing obin mga bakang sodo tang
ingkelan nang bolontad, kondi ang sadiling dogo na mismo. Ong maning
don, ginawad ita nandia ong mga kasalanan ta agod malibri ita asta ong
tanopa. 13 Mga isipen ta, ang dogo ta kambing ig mga bakang sodo, asta
ang kabo tang bakang tirnida ang agsirokon ong altar, agwiwisik-wisik
ong mga taw ang agpabetang ang maboling. Ong maning don, pagimong
limpio si tang sinangoni nira sigon ong Katobolan.‡ 14 Mandian, mga ang
dogo ta ayep mapaglimpio kaman, mas labi ra enged tang dogo ni Cristo!
Tenged ong tabang tang Ispirito ang anday kataposan na, binolontad ni
Cristo tang kaboi na bilang sagda ang andang pisan ay kakorangan na
ong pama-dek tang Dios. Ig ang dogo nang nailat ya ray ang paglimpio
tang yaten ang popotokon ig kinaisipan, agod bo-wanan ta tang mga boat
tang anday kointa na para mapagsirbi ita ra ong Dios ang boi.§

15 Animan si Cristo tang nagpakabot ig nagpabaked tang ba-long
inigoan ang bindoat tang Dios para ong mga taw. Komo ong ka-
matayen na, ginawad na tanira ong mga kasalanan ang bindoat nira

* **9:7** 9:7 Mabasa ta tang natetenged ong boroaten tang kalawigan ang padi ong Levitico 16:1-34.

† **9:11** 9:11 Asing kiminabot si Jesus, pina-letan tang Dios tang dating inigoan tang ba-lo. Ig na para ong tanan ang mamagto ong Ana na. Sigon ong ba-long inigoan, agto-dol tang Dios ong mga pamagto tang dorog kasinlong mga pangako na pario tang kaloy ig kao-yan na, ang kalibrian ig ang ba-long kaboi, asta ang Ispirito Santo ang mistar mismo ong mga popotokon ta. Telekan ka ong Bokabolario, ong "Ba-long Inigoan."

‡ **9:13** 9:13 Sigon ong Katobolan ni Moises, mga kambing ig bakang sodo tang agsasagda takon-takon para malimpio tang mga taw ong mga kasalanan nira. Ang bakang tirnida aggamiten ka ong pagpalimpio. Sigon ong Katobolan, ang maski sinopay magtandeg ong patay, ang pabetang ong nandia nagimo rang maboling. Kaministiran wisikan tanandia ta wing agsamporan ta kabo tang bakang agsirokon ong altar agod magimo sing limpio, ba-lo ma-pen ong pagsimba nira ong Dios.

§ **9:14** 9:14 "Dios ang boi" tang goy tang mga Israelita ong Dios ang Makakagaem, tenged tanandia matod ang boi, ig belag ta pario ong mga dios-diosan tang domang mga nasion, ang boat-boat lamang ta taw.

asing gasakepan pa tanira tang dating inigoan. Ig mandian ang tanan
ang pinilik tang Dios marisibi ra tang anday kataposan ang kaloy ang
pinangako na.
16 Pario mga may tistaminto ang natetenged ong pagpatobli. Kamin-
istiran ang mapamatodan kang lagi mga ang nagboat ta asi patay da.
17 Tenged narin indi pa magamit mintras gaboi pa tang may nandia.
Ang ka-telan ang maning don mapakinabangan lamang mga tanandia
patay da.* 18 Ong maning ka ta si, maski ang primirong inigoan ang
bindoat tang Dios para ong mga Israelita, anda kay gaem na mintras
anda pay gapatorok ang dogo ta ayep.† 19 Animan maning ta na tang
bindoat ni Moises asing timpong asi: Pinaintindi na ong mga taw tang
kada toromanen ong Katobolan, oman dayon ang kinomit na tang dogo
tang bakang sodo may mga kambing ang pinatay ig sinamporan na ta
wi. Nangomit ka tanandia ta bolbol ta karnirong kinoloran ta masinggi
ig sina-ket na ong tanga ta ayong isopo para pangwisik. Na sine-me
na ong dogong asi ig dayon ang winisik-wisikan na tang sinolatan tang
Katobolan ig ang tanan ang mga taw. 20 Oman ganing si Moises ong
mga taw, “Ang dogong na yay ang pagpabaked tang pinaginigoan ang
bindoat da mandian tang Dios ong nindio para tomanen mi.”‡ 21 Asta
ang tordang palagsimban nira ig ang tanan ang gamit ang aggamiten
nira ong pagsimba, winisik-wisikan ka ni Moises ta dogo. 22 Tenged sigon
ong Katobolan, alos ang tanan ang mga bagay aglimpion ong dogo para
magimong limpio ong pama-dek tang Dios. Ya ka mga anday dogong
tomorok, ang kasalanan indi enged mapatawad.

Napatawad da tang kasalanan tenged ong kamatayen ni Cristo

23 Ang mga bagay ong palagsimban ang asi, magang litratong patolad-
tolad lamang tang mga bagay don ong langit. Mandian, mga ang
mga bagay ong tanek kaministiran ang limpion ong dogo tang ayep
ang agbobolontad, mas labi ra enged ang mga bagay don ong langit
pangaministiran ta mas masinlong klasi ta bolontad. 24 Tenged si Cristo
indi siminled ong tatang palagsimban ang bindoat ta taw ig magang
litrato lamang tang don ong langit, kondi siminled tanandia ong langit
mismo. Ig mandian don tanandia ang tatalonga ong Dios para ong yaten.
25 Ang kalawigan ang padi ong tanek te-led ong Kasagradoan ang
Koarto takon-takon ig pagekel ta dogo ta ayep para ibolontad. Piro si
Cristo naminta lamang nagbolontad tang sadili na ig indi ra maoman.
26 Mga belag ta maning atan, kaministiran pa rin ang paolit-olit ang
mapatay tanandia, mimpisa pa asing bindoat tang kalibotan. Piro ong
matod, naminta lamang enged tanandia napaning tarin ong kalibotan,
mandian ang oring mga timpo, para komiten na tang kasalanan ong
pagbolontad na tang sadili na. 27 Ang taw minta enged lamang mapatay
ig pagatapos osgaran da tang Dios. 28 Maning ka don si Cristo, naminta

* **9:17** 9:16-17 Ang mga birsikolong na, poiding kang ila-ted ang maning ta na: Pario mga namaginigoan tang doroang taw. Kaministiran ang may ayep ang patayen agod mapabaked tang inigoan nirang asi ong dogo na. Tenged mintras gaboi pa tang ipabaked ong inigoan nira, anda pay gaem na tang inigoan ang asi. Kaministiran ang tomanen lamang nira mga may pinatay da.

† **9:18** 9:18 Ang kaogalian tang mga Israelita, mga may inigoan ta doroang taw, agpabakeden nira si ong pagpatorok ta dogo ta ayep. Ong maning don, pagpaita tanira ang tomanen enged nira tang pinaginigoan nirang asi. Pario ka ta si, pinabaked tang Dios tang primirong inigoan na ong pagpatorok ta dogo ta ayep.

‡ **9:20** 9:20 Exodo 24:4-8

enged lamang nagbolontad tang sadili na bilang sagda ong Dios para komiten tang mga kasalanan tang mga taw. Ig tanandia magbalik ang oman tarin, belag da tang magbolontad ang moman para ong kasalanan, kondi bogos ang ilibri na tang mga pamagelat ong nandia.

10

1 Ang Katobolan ni Moises magang kanino lamang ig belag ta matod ang enged ang litrato tang mga masisinlong bagay ang komabot. Animan ang pagbolontad ta mga ayep sigon ong Katobolan, indi enged mapagkomit tang mga kasalanan tang mga taw ang agpalenget ong Dios, maski takon-takon tanira pamagbolontad. 2 Mga nakomit da rin tang mga kasalanan nira tenged ong mga bolontad ang maning don, anda ra rin ay deremdemen pa tenged ong mga talak nira, ig anda ray kaministiran ang magbolontad pa. 3 Piro ang pagbolontad nirang asi mismo pagpademdem lamang ong nira takon-takon tang mga talak ang gaboat nira. 4 Tenged ong matod, ang dogo tang mga bakang sodo may ang mga kambing ang agbobolontad indi enged mapagkomit tang mga kasalanan.

5 Yay sia animan asing pagpaning ni Cristo tarin ong kalibotan ganing tanandia ong Dios,

“Indi naliagan mo tang mga ayep ang agbobolontad ong nio,
Animan sindolano nio ta sinangoni para isagda.
6 India nalipay ong mga ayep ang agsirokon ong altar
ig ang domang mga bolontad ang para ong kasalanan.
7 Animan ganingo ong nio,
‘Nanio ang magtoman da tang kaliagan mo, O Dios,
sigon ong na-tang ong Kasolatan natetenged ong yen.’ ”*

8 Primiro minaning si Cristo, “India naliag obin nalipay ong mga bolontad ig mga ayep ang agsasagda, mga bolontad ang agsirokon ig domang mga bolontad ang para ong kasalanan.” Maning ta si tang inaning na, maski matod ang tanan ang asia agbobolontad sigon ong Katobolan. 9 Oman minaning tanandia, “Nanio ang magtoman tang kaliagan mo.” Maliag yaning, kinomit tang Dios tang dating klasi ta bolontad ig pinaletan na tang bolontad ni Cristo. 10 Ig tenged sinoman kaman ni Jesu-Cristo tang kaliagan tang Dios, nalimpio ita nandia ong mga talak ta† ong pagbolontad na tang sadili na. Na minta lamang bindoat na, ig anday kaministiran ang omanen na pa.

11 Ang mga padi tang mga Hebreo‡ pamagsirbi kaldaw-kaldaw, ig sigi lamang tang pagbolontad nira. Piro parario lamang tang mga agbobolontad nirang asi, ig anday gaem nirang magkomit tang mga kasalanan. 12 Piro si Cristo naminta lamang enged nagbolontad tang sadili na para ong mga kasalanan, ig indi ra maoman. Animan dayon da tanandiang kiminarong don ong to tang Dios ang Tatay. 13 Ig mandian pagelat tanandia don asta ong oras ang pasokon tang Dios ong nandia tang tanan ang mga kasoay na. 14 Ong minta lamang pagbolontad ang asi

---

* **10:7** 10:5-7 Salmo 40:6-8 † **10:10** 10:10 “nalimpio ita nandia ong mga talak ta.” Poidi kang maliag yaning: bindoat ita nandiang sagradong mga sinakepan na ‡ **10:11** 10:11 Ang mga Hebreo, ya kay ang mga Judio.

ni Cristo, itang tanan ang linimpio na, bindoat na rang sagradong mga
sinakepan na asta ong tanopa.§
15 Ang Ispirito Santo mismo pagpamatod ka ong yaten natetenged ong
mga bagay ang narin. Pario tang pinabitala tang Dios ong nandia ang
ganing,
16 "Na tang ba-long pagigoan ang boateno para ong banoao ong mga
kaldaw ang parakaboton:
Ipa-ledo ong mga kinaisipan nira tang mga tobolo,
ig iloako narin ong mga popotokon nira."
17 Pagatapos minaning pa, "Indi ra demdemeno tang mga kasalanan nira
asta ang mga boat nirang anday sasayod."* 18 Animan tenged pinatawad
da tang mga kasalanan ta, anda ray kaministiran pang magbolontad
para ong kasalanan.

Poidi ita rang lemenget ong Dios

19 Animan mandian, mga logod, libri ita rang tenled ong Kasagradoan
ang Logar, don ong dobali tang kortinang pagelang. Komo ong ka-
matayen ni Jesus, 20 inabrian na ong yaten tang ba-long dalan ang may
gaem nang magekel ong yaten diritso don. Tenged ang kalimbawan
tang kortinang asi anday doma kondi ang sinangoni ni Jesus mismo.†
21 Kalawig-lawigan tang yaten ang pading na ang pangolokolo ong
pamalay-balay tang Dios!‡ 22 Animan lemenget ita ong Dios ang de-
dek ong popotokon ta ig maelet tang pagtalig ta ong nandia. Palenget
ita ang limpio tang konsinsia ta, tenged ang mga popotokon ta midio
nawisik-wisikan da tang dogo ni Jesus ig ang mga sinangoni ta midio
naogatan da ta wing limpio. 23 Biotan ta ta maelet tang kasigoroan ta
natetenged ong kambengan ang agganing ta ig agpareten ang marisibi
ta ong parakaboton. Indi ita magdoadoa tenged ang Dios mataligan
ig tomanen na enged tang mga pangako na. 24 Animan prosigiran ta
ang mapoaw tang pagdemdem tang kada tata may tata agod magimong
maginegmaen ita ig maderep ong pagboat ta mo-ya. 25 Indi ita mag-
pabaya ang magpasakep ong pagsirimet-simet ta, pario tang agboaten
tang doma. Imbis, pabakeden ta tang pagto tang kada tata may tata, labi
pa enged mandian ang gitaen ta rang alenget dang komabot tang Gino.
26 Tenged mga matapos ang mata-wanan ta ra tang kamatodan
natetenged ong kamatayen ni Cristo, oman mga magpadayon ita pa
ka enged ong pagboat ta talak, anda ra enged ay doma pang sagda
obin bolontad ang mapagpatawad tang mga kasalanan ta. 27 Anday
domang elaten ta, ang makaeled ang pagorosgaren tang Dios ig ang apoy
ang dadaba-daba ang yay ang mamogdaw tang mga pamangontra ong
nandia.
28 Demdemen ta tang agboaten ong maski sinopay pangontra ong
Katobolan ni Moises asing tokaw. Basta may doroa obin tolong tistigos,

§ **10:14** 10:14 "bindoat na rang sagradong mga sinakepan na." Poidi kang maliag yaning: bindoat na rang mga taw ang anda rang pisan ay kakorangan ong yaten. * **10:17** 10:16-17 Jeremias 31:33-34 † **10:20** 10:20 Asing pagapatay ni Jesus, ya kay ang pagaba-bak ong ka-ngan tang kortinang dorog kabael ang aglilingeb ong sagradong logar ong Timplo. Na pagpaita ang poidi ita rang lemenget ong Dios, komo ong kamatayen ni Jesus nakomit da tang mga kasalanan ta, ang yay ang nagsagang ong yaten ong Dios. Telekan ong Lucas 23:44-46, ig ong Marcos 15:37-38. ‡ **10:21** 10:21 Ang maliag yaning tang "pamalay-balay tang Dios" tarin ay ang tanan ang mga taw ang pamagto ig pamagpasakep ong nandia.

ang taw ang maning don dayon ang laging agpatayen ang anda enged
ay mate-bek ong nandia.§ 29 Piro mas grabi pa enged tang silot ang
mapasaran tang taw mga agge-ley ge-leyen na tang Ana tang Dios, ig
agbaliwalaen na tang dogo na, maski sia yay ang naglimpio ong nandia
ong mga talak na ig nagpabaked tang sagradong inigoan ang bindoat
tang Dios para ong mga taw. Ang taw ang maning don, panginsolto pa
ong Ispirito Santo, ang yay ang pagpakabot tang kaloy tang Dios ong
yaten. Animan dorog kamakaeled tang silot ang i-dol ong taw ang asi!
30 Tenged gata-wanan ta nga ang Dios mismo tang minaning, "Yo tang
balang melet; yo tang magsilot." Ig ganing pa, "Ang Gino magosgar ong
mga tawan na."* 31 Dorog kamakaeled kaman mga ang Dios ang boi tang
magsilot!
32 Piro yamong mga logodo, demdemen mi tang pagkabetang mi asing
tokaw, asing ba-lo lamang nayagan tang kinaisipan mi. Pinaliwagan
amo ta mo-ya natetenged ong pagto mi, piro inagoanta mi lamang si, ig
indi amo napadeg. 33 Teta, aggakigan amo ig agpaeyaken ong talongan
tang mga taw. Ig teta, maski belag ta yamo mismo tang gasilagan nira,
gagapil amo pa ong agboaten nira ong mga karomanan mi tenged ong
katete-beken mi ong nira. 34 Asta ang oras ang agprison tanira tenged
ong pagto nira, indi amo minatras ang naglipay ong nira. Ig maski
kinalaw tang mga pagkabetang mi, imbis ang magsinti amo, nangalipay
amo pa. Tenged gata-wanan mi rang laging may natagana ong nindio
ang mas masinlo ig indi malipat asta ong tanopa. 35 Animan indi amo
magpalobay ong pagtalig mi ong Dios. Sia ang balet ong nindio dorog
kasinlo. 36 Kaministiran ang magprosigir amo ong mo-yang kaneman
agod matoman mi tang kaliagan tang Dios, ig don marisibi mi tang
pinangako na ong nindio. 37 Tenged pario tang na-tang ong Kasolatan
ang ganing,
"Indi ra lamang maboay, ang aggelaten mi komabot da.
Indi ra tanandia maboay.
38 Ang taw ang binilango ang mato-lid,
mangaboi sigon ong pagto na.
Piro mga manaliod tanandia,
indio ka malipay ong nandia."†
39 Piro ita, belag ita ta kabilang ong mga taw ang pamanaliod ig dayon
ang silotan asta ong anday kataposan,‡ kondi aroman ita tang mga taw
ang maelet tang pagto nira ig ong maning don bogos ang malibri.

11

Ang pagto ong Dios

1 Ita, mga pagto ig pagtalig ita ong Dios, may kasigoroan ta ang
mainabo tang mga aggelaten ta ig gasigoro ita ka nga ang mga bagay ang
indi pa gitaen ta, matod ang enged. 2 Maning ka don tang pagto tang mga
taw asing tokaw, animan ang Dios nalipay ta mo-ya ong nira.
3 Ong tabang tang pagto ta, gaintindian ta ra nga ang langit may ang
tanek bindoat tang Dios ong gaem tang bitala na.* Animan ang tanan

§ **10:28** 10:28 Deuteronomio 17:2-7 * **10:30** 10:30 Deuteronomio 32:35-36 † **10:38** 10:37-38 Habacuc 2:3-4 ‡ **10:39** 10:39 "silotan asta ong anday kataposan." Maliag yaning, silotan don ong impirno, asta ong tanopa. * **11:3** 11:3 Genesis 1:1-31

ang mga bagay ang gitaen ta mandian, bindoat na ong mga bagay ang
indi gitaen.
4 Isipen ta si Abel. Tenged ong pagto na ong Dios, nagtorol tanandia
ta masinlong bolontad ang mas pa ong bolontad ni Cain.† Ig tenged ong
pagto nang asi, nabilang tanandia ang mato-lid ong pama-dek tang Dios,
tenged rinisibi tang Dios tang bolontad nang asi. Animan maski patay
da si Abel, may agtotoldok na pa ong yaten tenged ong pagto na.
5 Ya ka si Enoc, nagto ig nagtalig ka ong Dios. Ig tenged ong pagto na,
indi tanandia napatay, kondi boi pa asing ingkelan tanandia tang Dios
don ong dobaling kaboi.‡ Indi ra inita tarin ong tanek tenged kinomit
da tang Dios. Ganing ong Kasolatan, asing si Enoc indi pa agkomiten
tang Dios, galipay dang lagi tang Dios ong nandia. 6 Ong matod, ang taw
ang indi pagto ig pagtalig ong Dios, maski magonopa indi enged malipay
tang Dios ong nandia. Tenged ang maski sinopay palenget ong Dios
kaministiran magparet ang may Dios, ig magparet nga ang Dios pagtorol
ta balet ong taw ang pagprosigir ang mailala ong nandia.
7 Isipen ta si Noe. Tenged ong pagto na, pinama-yan na tang pāman
tang Dios natetenged ong mga bagay ang mainabo, maski indi pa gitaen
na. Animan nagboat tanandia ta tatang barko ang dorog kabael, ang
aggoyan ta arka, para malibri tanandia asta ang pamilia na.§ Ig tenged
ong pagto nang asi, binilang tanandia ang mato-lid, ig ang domang mga
taw inosgaran tenged tanira indi namagto ong Dios.
8 Si Abraham tata kang taw ang nagtoman ong Dios tenged ong
pagto na. Animan asing papaningen tanandia tang Dios ong logar ang
magimong nandia ong parakaboton, dayon tanandiang napanaw maski
indi gata-wanan na mga ong aripa tang logar ang asi.* 9 Ig tenged ka
ong pagto na, nagagoanta lamang tanandiang ministar don ang midio
dayoan, don mismo ong logar ang asing pinangako tang Dios ong nandia.
Torda lamang kaman tang inistaran ni Abraham, ig maning ka don tang
pagkabetang ni Isaac ig ang ana nang si Jacob, ang pariong nanobli
tang pinangako tang Dios ong mepet nirang si Abraham. 10 Nagagoanta
lamang si Abraham tenged ang matod ang logar ang aggelaten na anday
doma kondi ang siodad ang anday kapario na ig dorog kabaked, ang yay
ang siodad ang pinlano ig pina-deng tang Dios.
11 Ya ka si Sara, ang katawa ni Abraham. Nagto ig nagtalig tanandia
ong Dios, animan inaloyan tanandia ang mangana, maski bog ig mepet
da, tenged nagparet tanandia nga ang Dios mataligan ang boaten na
enged tang pangako na.† 12 Animan maski si Abraham mepet da ang indi
ra maimong magkatinir pa ta ana nira, ig maski tanandia tata lamang,
piro tanandia pa ka enged tang nagimong pinagalinan tang kadoro-
doroan ang mga inampo na, ig ang kayadien nira pario ong mga bitokon
ong langit obin ong mga kenay ong baybay ang indi mabilang-bilang.
13 Mandian, ang mga taw ang nang nangasambit, nangapatay ang
pamagto pa ka enged ong Dios. Indi narisibi nira tang pinangako
tang Dios asing boi pa tanira, piro nangalipay pa ka enged tenged
midio gatorongan nira ong alawid tang i-dol ong nira ong parakaboton.
Animan aggakon nira ang tanira mga dayoan lamang ig anday sadiling

† **11:4** 11:4 Genesis 4:1-16 ‡ **11:5** 11:5 Genesis 5:24 § **11:7** 11:7 Genesis 6:9 tegka ong 8:22
* **11:8** 11:8 Genesis 12:1-4 † **11:11** 11:11 Genesis 18:11-14; 21:1-2

banoa nira tarin ong kalibotan ang na. 14 Agpaita tang mga taw ang
pamansibitala ta maning don ang pamaglangkag tanira tang banoa ang
para ong nira. 15 Belag da tang banoang pinagalinan nira tang aggisipen
nira. Tenged mga maning don, may logar pa rin ang mabalik tanira don.
16 Piro ang matod ang logar ang aglangkagen nira mas mo-ya ig na anday
doma kondi ang banoa don mismo ong langit. Animan tenged ong pagto
nirang asi, indi naeyak tang Dios ang goyan tanandiang Dios nira. May
siodad kaman ang natagana na rang lagi don ong langit para ong nira.

17 Isipen ta ka tang pagto ni Abraham asing sobokan tanandia tang
Dios ang dapat ibolontad na tang ana nang si Isaac bilang sagda.‡ Listo ra
si Abraham ang patayen na si Isaac maski tambilog lamang ang ana na,
ig maski nangako rang lagi tang Dios 18 ang si Isaac yay ang magimong
pagalinan tang kadoro-doroan ang mga inampo na.§ 19 Patayen da rin
kaman ni Abraham tang ana na, tenged pagparet ka enged tanandia ang
si Isaac poiding boien ang moman tang Dios. Ig poiding maning ita ang si
Isaac midio napatay kaman, tapos naboing oman asing binalik ong tatay
na, ang boi pa.

20 Si Isaac nagto ka ong Dios. Animan, asing mepet da tanandia,
binindisionan na tang mga ana nang si Jacob may si Esau agod aloyan
tanira tang Dios ong parakaboton.*

21 Maning ka don tang pagto ni Jacob, tenged ba-lo tanandia napatay,
binindisionan na ka tang mga ampo na ong ana nang si Jose. Ig
nagdayaw tanandia ong Dios mintras pambiot ong baston na.†

22 Ya ka si Jose, nagto ka ong Dios. Animan asing alenget dang mapatay,
pinatako na ang komabot tang kaldaw nga ang mga Israelita malibri ra
ig magalin don ong banoang Ehipto. Ig nagtoyon tanandia ang ekelan
nira tang mga doli na mga mamagalin da.‡

23 Tenged ong pagto tang mga ginikanan ni Moises, indi inledan
tanirang mamangontra ong katobolan tang adi don ong Ehipto. Animan
asing pinangana si Moises, sinalok ang lagi nira ong teled ta tolong bolan
para malibri, tenged inita nirang dorog kasinlo tang mola.§

24 Ig tenged ong pagto ni Moises ong Dios, asing may idad na ra indi
ra tanandia galiliag ang goyan pang ana tang nagpabael ong nandia,
ang yay ang prinsisang ana tang adi tang Ehipto. 25 Para ong nandia,
mas mo-ya pang magagoanta tanandia ang paliwagan aroman tang
mga Israelita* kaysa konsoilo tanandia ong kalipayan ang pagalin ong
kasalanan ig indi lamang maboay. 26 Maski agge-ley ge-leyen tanandia
ta mo-ya tenged ong pagto na ong Maniglibri ang komabot, sia mas
pinalabi na pa ka enged kaysa magimong nandia ra tang tanan ang
manggad ong Ehipto. Tenged pirming aggisipen na tang mas masinlong
ibalet tang Dios ong nandia ong parakaboton.

---

‡ **11:17** 11:17 Genesis 22:1-14 § **11:18** 11:18 Genesis 21:12 * **11:20** 11:20 Genesis 27:1-40
† **11:21** 11:21 Genesis 48:1-20 ‡ **11:22** 11:22 Genesis 50:24-25. Asing timpong asi, ang mga Israelita agdegdegen ta mo-ya don ong Ehipto. Naboay tang elat nira ong maglibri ong nira don, ig magekel ong nira ang magbalik ong sadiling banoa nira. § **11:23** 11:23 Ang istoriang na mabasa ta ong Exodo 2:1-10. * **11:25** 11:25 Si Moises mabael da ba-lo nata-wanan na ang tanandia pala tatang Israelita ig belag ta taga Ehipto.

27 Ig tenged ong pagto na, nagalin tanandia ong Ehipto ang indi inledan
maski dorong kasisilagen tang adi.† Mapoirsa tang nem na tenged para
ong nandia midio gitaen na tang Dios, maski ang Dios indi itaen. 28 Ig
tenged ka ong pagto na, sinoldokan na tang mga masig ka Israelita na
ang dapat pidan nira ta dogo ta karniro tang mga portan tang mga balay
nira agod mga magpanaw da tang anghil ang magpatay tang tanan ang
mga anang aka ong Ehipto, ta-liban na lamang tang mga balay tang mga
Israelita.‡ Tenged tarin, don da nagimpisa tang pagsilibra tang pista ang
aggoyan "Pagta-lib tang Anghil."
29 Tenged ong pagto tang mga Israelita ong Dios, nangala-ted tanira
diritso ong dobali tang Talsing Masinggi ig ang pinanawan nira don
tanek ang mara ra. Piro asing ang mga taga Ehipto namansirotos ong
nira don, nangalmet tanirang tanan.§
30 Tenged ka ong pagto tang mga Israelita, ang dorog kalawig ang
padir tang mga kasoay nira ang palibot ong siodad tang Jerico dayon
ang nageba asing yapito rang kaldaw tang martsa nira ang paglibot don
ong loa.* 31 Si Rahab tatang babay ang bisiosa ang gistar don. Piro nagto
tanandia ong Dios, animan indi ginapil ang pinatay ong mga kasimanoa
nang indi namagto. Tenged asing kiminabot don ong Jerico tang mga
ispia ang sinobol ni Josue, masinlo tang pagrisibi ni Rahab ong nira ig
sinabangan na tanira.†
32 Yadi pa rin ang isaysayo ong nindio, piro itaben korangen ita ta oras
mga isaysayo pa tang natetenged ong da Gideon, Barak, Samson, Jefte,
David ig Samuel asta ong mga propita. 33 Tenged ong pagto nira ong
Dios, nagiggira tanira ig pinirdi nira tang mga inadian. Mato-lid tang
pagerekelen nira tang mga banoa, ig nangarisibi tang pangako tang Dios
ong nira. Tenged ong pagto nira, indi tanira inonopa tang mga lion.
34 Indi tanira napaso maski binanggil ong apoy ang dadaba-daba. May
atan pa ang patayen da rin ong ispada, nangapo-lot pa. Ang doma, maski
malobay da, sindolan pa ta poirsa agod mandeg ong gira, ig pinirdi nira
tang mga kasoay nirang mga sondalo ang nagalin ong domang banoa.
35 May mga babay kang mabaked tang pagto nira ong Dios, ig ang mga
patay nira naboing oman.
Ang domang pamagto, agsigbaken asta ra lamang napatay tenged indi
tanira napaoyon ong kondision ang mga taliodan nira tang pagto nira
ong Dios, librien tanira. Indi tanira nanaliod agod mga komabot tang
kaldaw ang boien tanira tang Dios, marisibi tanira tang mas masinlong
kaboi. 36 May atan kang agpaeyaken ig agpalon, ig may atan pang
aglapoton ta kadina ig agprison tenged lamang ong pagto nira. 37 Ang
doma agbanggilen ta bato asta ra lamang napatay, ig ang doma linagadi
ta tenga tang sinangoni nira, ig may doma kang pinatay ong ispada. Ang
doma ong nira, ang aglambongon nira ang olit da lamang ta karniro

† **11:27** 11:27 Mabasa ta tang natetenged ong ni Moises ig ang paglayas tang mga Israelita ong banoang Ehipto ong Exodo 2:11 tegka ong 12:42. ‡ **11:28** 11:28 Ang istoriang na mabasa ta ong Exodo 12:1-30. § **11:29** 11:29 Nainabo narin asing pagalin tang mga Israelita ong banoang Ehipto, ong pagpangolokolo ni Moises. Ang talsi golping nabelak agod may panawan tang mga Israelita para mangala-ted don ong dobaling baybay. Ang istoriang na mabasa ta ong Exodo 14:1-31. * **11:30** 11:30 Asing oras ang asi, pagiggira tang mga Israelita ong mga taga Jerico ig si Josue tang hiniral nira. Ang istoriang na mabasa ta ong Josue 6:1-21. † **11:31** 11:31 Ang istoriang na mabasa ta ong Josue 2:1-22; 6:22-25.

obin kambing. Doro tanira kalilised, ig dorog kalain tang agboaten tang
mga taw ong nira. Agdegdegen tanira ta mo-ya, 38 piro ong matod, ang
kalibotan ang nang malain belag ta bagay ong nira. Namagagoanta
tanirang mamaglibot-libot don ong logar ang anday gistar ang taw ig ong
mga kabobokidan, ig don da lamang namansistar ong mga koiba ig ong
mga adalem ang galoang ong tanek.
39 Tanirang tanan naliagan tang Dios ta mo-ya tenged ong pagto nira.
Piro asing timpo nira, indi pa naboat tang Dios tang pinangako na ong
nira. 40 Tenged may mas masinlong plano na para ong yaten, ang pa-
penen ita ong nira mga boaten na tanirang mga taw ang anda rang pisan
ay kakorangan ong pagkataw nira.‡

12

Ang disiplina tang Dios ong mga ana na

1 Animan, tenged pamansipa-dek tang kadoro-doroan ang mga tistigos
ang asi ang namagpaita ra tang pagtalig nira ong Dios, bo-wanan ta ra
tang tanan ang mga talak ang pagawid ong yaten ig ang maski onopay
pagsamber. Magprosigir itang magpadayon sa-sad ong kate-kan, pario
ong mga manigsinikad ong tatang karira. 2 Isintro ta tang pa-dek ta
ong ni Jesus don ong tokawan, tenged tanandia tang pinagalinan tang
yaten ang pagto ig ang pagpabaked ta sia. Inagoanta na tang kamatayen
ong kros, ig binaliwala na tang kaeyakan ang asi, tenged gata-wanan
nang mga matapos si, kalipayan tang pagelat ong nandia. Ig mandian
kakarong da tanandia don ong to tang trono tang Dios.
3 Isipen mi ta mo-ya mga monopa tang pagagoanta ni Jesus ong mga
taw ang mapinagtalaken ang namangontra ong nandia. Demdemen mi
siang pirmi agod indi manlobay tang mga nem mi ig indi amo somoko.
4 Ong matod, ong pagigbatok mi ong kasalanan, anda pay pinatay ong
nindio tenged ong pagto na. 5 Sigoro nalipatan mi ra tang laygay tang
Dios ong nindio bilang mga ana na. Pario tang inaning na,
“Anao, mamasia ta mo-ya mga yawa agto-lidena tang Gino,
Ig mga agsamblengena nandia, indi palobayen mo tang nem mo.
6 Tenged ang agto-liden tang Gino yay ang agmalen na,
Ig agkastigon na tang tanan ang agbibilang nang mga ana na.”*
7 Animan magagoanta amo ong mo-yang nem tang mga kaliwagan
ang gapasaran mi, tenged sia pademdem tang Dios ong nindio, ig
pagpaita ang yamo mga ana na. Sinopa lamang bato tang ana ang indi
agsamblengen tang tatay na? 8 Animan mga ang pagto-lid ang agboaten
tang Dios ong tanan ang ana na indi boaten na ong nindio, maliag yaning
belag amo ta matod ang mga ana na kondi mga ana ong poira. 9 Tata
pa, agdisiplinan ita tang mga tatay ta tarin ong tanek ig aggalangen ta
tanira. Piro mas importanti ang magpasakep ita ong yaten ang Tatay
ong langit agod maboi ita. 10 Tenged ang mga tatay ta tarin ong tanek,
namagdisiplina ong yaten ong dipot lamang ang timpo, sigon ong kinata-
wanan nira. Piro ang Dios pagdisiplina ong yaten para ong ikakao-
ya ta agod magimo itang sagrado ang pario na. 11 Ong matod, belag
ta mambeng mintras agto-liden ita tang Dios, kondi pagsinti ita. Piro

‡ **11:40** 11:40 Poidi kang maliag yaning: pa-penen ita ong nira mga bogos ang tomanen na tang mga pinangako na. * **12:6** 12:5-6 Kawikaan 3:11-12

mga mata-lib si, magimong mato-lid da tang kaboi ta ig prisko ra tang
kinaisipan ta.

Mga pāman ig mga toyon

12 Animan papoirsaen mi tang mga nem mi, tenged midio panlolobay
da tang sinangoni mi ig ang mga tod mi pamansilo-yod da tenged ong
mga kaliwagan ang gapasaran mi. 13 Magpadayon among panaw ong
dalan ang mato-lid agod ang mga karomanan ming midio gangapiang
da ig pamagdoadoa ra, indi somoko kondi mamoirsa pa tang pagto nira.
14 Magprosigir amo ang masinlo tang pagtarabidan mi ong tanan ang
taw, ig pirming limpio tang kaboi mi. Tenged mga belag ta limpio tang
kaboi mi, indi itaen mi tang Gino. 15 Magandam amo, itaben may atan
ong nindio ang palbag ong kaloy tang Dios, oman magimong tanandia
tang maimpisan ta golo ig doro pang maomid ong boat nang malain.
16 Bantayan mi tang mga sadili mi agod indi amo magiga-pen ong belag
ta katawa mi. Magandam amo ka agod indi amo magpatolad ong ni Esau,
ang binaliwala na lamang tang kaliagan tang Dios. Bilang kakan ang
ana, may kato-lidan na rin ong pagpanobli, piro sia binailo na ong tang
platon ang pamangan lamang.† 17 Gata-wanan ta, pagatapos ta si pina-
dol na pa enged ong tatay na tang bindision ang para ong aka. Piro indi
sindol ong nandia maski monopay pakiloy na ig i-yak na, tenged indi ra
poiding bawien na pa tang bindoat na tanopa sia.‡
18 Ang pagpalenget ta ong Dios mandian belag ta pario tang pag-
palenget tang mga Israelita asing tokaw. Tanira napalenget ong tatang
bokid ang gitaen nira mismo ang yay ang Bokid tang Sinai. Don
may apoy ang dadaba-daba, makaeled ang maki-lep, ig mapoirsang
mageyep. 19 May naba-yan nirang trompita ig bosis ang bibitala. Asing
pagabasi tang mga taw tang bosis, namagpakiloy tanira ang indi ra
kanay mitala ong nira.§ 20 Tenged pinangeldan tanira ta mo-ya tenged
ong binitala na ang ganing, “Ang maski sinopay lomiked ong bokid,
maski ayep, banggilen asta indi mapatay.”* 21 Doro kamakaeled tang
inita nira don! Animan asta si Moises nangelel ong sobrang eled na.
22 Piro ang yaten belag ta maning don. Ang napalengetan ta anday
doma kondi ang Bokid tang Sion ang yay ang siodad tang Dios ang
boi. Narin tang Jerusalem ong langit, ig indi mabilang-bilang tang mga
anghil na. 23 Napalenget ita ra ong mambeng ang pagsirimeten tang mga
agbibilang ang mga kakan ang ana tang Dios,† ang yay ang mga taw ang
mga aran nira nalista ra don ong langit. Napalenget ita ra ong Dios ang
Manigosgar ong tanan ang mga taw, ig aroman ita ra tang mga ispirito
tang mga taw ang mato-lid ang asing tokaw ig mandian anda rang pisan
ay kakorangan ong nira.‡ 24 Napalenget ita ra ong ni Jesus mismo, ang
yay ang nagpakabot ig nagpabaked tang ba-long inigoan tang Dios ong

† **12:16** 12:16 Genesis 25:27-34 ‡ **12:17** 12:17 Genesis 27:1-41 § **12:19** 12:18-19 Exodo 19:16-19; 20:18-19. Nainabo narin asing ang mga Israelita aroman ni Moises don ong logar ang anday gistar ang taw. Ya kay ang oras ang rinisibi ni Moises tang Katobolan tang Dios, ang pinasolat na ong ni Moises ong mga binelak ang bato. * **12:20** 12:20 Exodo 19:12-13 † **12:23** 12:23 Doro kasinlo tang pagkabetang tang mga kakan ang ana tang mga Israelita, tenged sigon ong kaogalian nira, ang toblien nira dobli kaysa ong mga ari (Deuteronomio 21:17). Animan itang pamagto ong Dios, agbibilang ita nandia belag lamang ta mga ana na kondi mga kakan ang ana. ‡ **12:23** 12:23 Poidi kang maliag yaning: mga taw ang mato-lid ang nangarisibi ra mandian tang logar ang pinangako tang Dios ong nira asing tokaw.

yaten ang mga taw. Ang dogo nang nailat yay ang pagpamatod ang
pinatawad ita ra ong mga kasalanan ta, ig na mas mo-ya pa ka enged
ong pamatod tang dogo ni Abel.§
25 Animan mandian magandam amo, ig mamasi amo ong agbibitala
tang Dios ong nindio. Ang mga taw asing tokaw ang indi namamasi ong
nandia, asing pagbitala na don ong bokid, indi enged nalibri ong silot.
Animan mono ita pa bato malibri ong silot mga indi ita magparet ong
agbibitala na ang pagalin ong langit? 26 Asing pagbosis tang Dios don ong
bokid, kiminedeg tang tanek. Piro mandian nangako tanandia nga ong
parakaboton, pakedegen na pa ta minta, belag lamang tang tanek kondi
asta ra ang langit.* 27 Ang mga bitalang "minta pa" maliag yaning lipaten
na ra tang tanan ang bagay ang bindoat na, tenged ang mga bagay ang
narin kekedeg. Boaten na narin agod ang mangabo-wan ang mga bagay
da lamang ang indi kekedeg. 28 Animan magpasalamat ita ong Dios,
tenged nabilang ita ra ong inadian na ang inding pisan mapakedeg.
Dayawen ta tanandia ong mga boat ang pagtorol ta kalipayan ong
nandia, ang may paggalang ig eled. 29 Tenged ang Ampoan tang Dios
pamogdaw pario ong apoy.†

13

Ang mga boat ang pagtorol ta kalipayan ong Dios

1 Magpadayon among mamaggeregman bilang mamaglogod ong ni
Cristo. 2 Indi lipatan ming padayonon tang mga istranghiro ong balay
mi. May mga taw asing tokaw ang napagpadayon ta mga bisita ang
anday kalaom nira ang asi pala mga anghil ang nagalin ong Dios.
3 Lipayen mi tang mga karomanan ming agprison tenged ong pagto
nira, ig pasonaidan mi tang pagkabetang nira ang midio aroman amo
ka nirang priso. Mate-bek amo ka ong mga agdegdegen, tenged maski
yamo, poiding mapasar amo ka ta maning don.
4 Dapat demdemen tang kada tata nga ang pagkatawan tatang bagay
ang sagrado ig belag ta intirimis. Animan indi amo mangombabay obin
mangonlali, tenged silotan tang Dios tang pamagboat ta maning don ig
ang maski sinopay pagigdolog ong belag ta katawa na.
5 Magandam amo itaben magimo among ingganioso ta koarta. Imbis,
makontinto amo lamang ong mga bagay ang onopay atan ong nindio.
Tenged ganing tang Dios, "Indi amo enged bo-wanan ta. Indi among
pisan pabayan ta."* 6 Animan poiding maning ita ang anday doadoa,
"Ang Gino tang pagtabang ong yen; indio meled.
Onopay maboat ta taw ong yen?"†
7 Demdemen mi tang mga namangolokolo ong nindio, ang namag-
toldok ong nindio tang bitala tang Dios. Isipen mi mga monopa tang
kaboi nira ig monopa tanira nangapatay ang pamagto ong ni Jesus. Ig
patoladan mi tang pagto nirang asi. 8 Si Jesu-Cristo indi enged pagoman.
Maski monopa tanandia asing primiro pa, ya kay ang mandian ig asta
ong tanopa. 9 Animan indi amo magpaekel-ekel ong sari-saring klasi

§ **12:24** 12:24 Asing pinatay si Abel tang logod nang si Cain, ganing tang Dios nga ang dogo ni Abel midio paginiteg ang pama-dol ang melet tenged ong nainabo ong nandia. Telekan ong Genesis 4:8-12. * **12:26** 12:26 Ageo 2:6 † **12:29** 12:29 Deuteronomio 4:24 * **13:5** 13:5 Deuteronomio 31:6 † **13:6** 13:6 Salmo 118:6-7

ta mga toldok ang parti ong kamatodan. Mo-ya pa, risibien ta tang
kaloy tang Dios ang yay ang magpapoirsa ong mga nem ta, ig indi
ita ra manalig ong mga riglamintong natetenged ong pamangan. Ang
mga taw ang pamanalig ong mga riglamintong asi, anda enged ay
mapakinabangan nira don.‡
10 Itang pamagtalig ong ni Jesus, may nabolontad da para ong yaten
agod marisibi ta tang bogos ang kaloy tang Dios ang nagimong yaten
da. Piro ang mga pamagtalig pa ong mga agbobolontad don ong Timplo,
indi ma-pen ong kaloy ang narin.§ 11 Sigon ong kaogalian nira, ang
dogo ta mga ayep aggekelan tang kalawigan ang padi nira don ong teled
tang Kasagradoan ang Logar bilang bolontad agod mapatawad tang
mga kasalanan tang mga taw. Piro ang sinangoni tang mga ayep ang
agsasagda, agsirokon ong loa tang banoa. 12 Maning ka don tang nainabo
ong ni Jesus. Pinatay tanandia don ong loa tang banoa, agod tenged ong
dogo na malimpio tang mga taw ong mga kasalanan nira.* 13 Animan
dapat lomboa ita ka ong kaogalian ta, ig paning ita ong ni Jesus† agod
ma-pen ita ong nandia ong kaliwagan ang inagoanta na. 14 Tenged
belag ta tarin ong tanek tang pirmaninting banoa ta, kondi pamagelat
ita tang banoa ang i-dol ong yaten ong parakaboton. 15 Animan dapat
pirmi itang magpasalamat ig magdayaw ong Dios natetenged ong ni
Jesus. Na yay ang tamang bolontad ang agto-dol tang mga taw ang
pangilala ong nandia bilang Gino. 16 Indi ita malipat ang magboat ta mo-
ya ig mamagtarabangan ang pirmi, tenged na ya kay ang bolontad ang
pagtorol ta kalipayan ong Dios.
17 Tomanen mi tang mga pamangolokolo ong nindio ig magpasakep
amo ong nira, tenged tanira tang pamagasikaso ong nindio para ong
ikakao-ya tang pagto mi. Ig gata-wanan nira ang komabot tang kaldaw
ang tanira mamanabat ong Dios. Animan tomanen mi agod ambengan
tanira ong pagboat tang katengdanan nirang asi. Tenged mga indi amo
magtoman, mamagsinti tanira ig indi matabang ong nindio.
18 Ipangadi ami ka nindio. Gasigoro aming limpio tang konsinsia
amen, ig pamagprosigir aming pirmi ang magboat ta mo-ya. 19 Labi ra
enged, ipangadi mi kay ang yo pabalikeno tang Dios atan ong nindio ong
madali.

Pagampo para ong nira

20 Ang Dios ang pagtorol ta kao-yan ong kaboi ta, yay ang nagboing
oman ong yaten ang Ginong Jesus. Ig si Jesus tang Makagagaem ang
Manigbadbad ang pagsagod ong yaten bilang mga karniro na. Ong
mismong dogo ni Jesus, pinabaked tang Dios tang anday kataposan ang
inigoan na ong yaten. 21 Ig mandian balampa oldan amo pa tang Dios
tang tanan ang kaministiran mi agod maboat mi tang tanan ang kaliagan

‡ **13:9** 13:9 Ang isip tang mga Hebreo, magimong limpio tanira ong pama-dek tang Dios basta aggosoyon nira tang mga riglamintong natetenged ong pamangan asta natetenged ong pagbolontad ta ayep, sigon ong Katobolan ni Moises. Telekan ong Hebreo 9:9-10. § **13:10** 13:10 Ang birsikolong na, mga ong bitalang Grigo, maning enged ta na tang nasolat: May altar ta, piro ang pamagsirbi ong sagradong torda indi ma-pen ang magsaro tarin. * **13:12** 13:12 "malimpio tang mga taw ong mga kasalanan nira." Poidi kang maliag yaning: ang mga taw poiding magimong sagradong mga sinakepan na. † **13:13** 13:13 Ang bitalang "Animan dapat lomboa ita ka ong kaogalian ta," mga ong bitalang Grigo ay "Paning ita ong nandia ong loa tang banoa." Maliag yaning, dapat lipaten nira tang dating kaogalian nirang pagsagda ta ayep agod magto lamang tanira ong ni Jesus.

na. Ig tenged ong ni Jesu-Cristo, boaten na ong mga kaboi mi tang tanan
ang magtorol ta kalipayan ong nandia. Dayawen ta si Cristo asta ong
anday kataposan! Amen.

Kataposan ang mga toyon

22 Mga logodo, agpa-dolono ong nindio ang pama-yan mi ka ong
mo-yang kaneman tang mga agtotoldoko ig lalaygayo, tenged dipot ka
lamang tang solatong narin. 23 Galiliago kang mata-wanan mi nga ang
yaten ang logod ang si Timoteo pinaloa ra ong prisoan. Mga komabot
ang lagi tanandia, patabideno ong pagpaningo atan.
24 Komosta ra lamang ong mga pangolokolo ong nindio asta ang tanan
ang mga sinakepan tang Dios atan. Pamagpakomosta ka ong nindio tang
mga logod ta ang taga Italia.
25 Aloyan amo enged ang tanan tang Dios.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ang nagalin ong ni Santiago

Ang Solat ang nagalin ong ni Santiago pagtorol ta mga masinlong laygay para ong kaboi ta ong pangaldaw-kaldaw. Sinolat narin para ong "tampolok may doroang tribo ang namagbelag-belag da ong tanan ang logar ong kalibotan" (1:1). Sigon ong doma, ang agsambiten tarin yay ang mga Judio ang taga Jerusalem asing tokaw ang primirong namagto ong ni Jesus. Oman namagwasag tanira ong kalibotan tenged pinaliwagan tanira ta mo-ya don ong Jerusalem tenged ong pagto nira. Ang mga Judio, tampolok may doroa tang mga tribo nira, ang poros may sadiling aran nira kompormi ong tampolok may doroang mga ana ni Israel. Piro ang mga laygay tarin para ka ong tanan ang mga ana tang Dios.

Si Santiago naggamit ta dorong alimbawa ong solat ang na para magtoldok tang natetenged ong kinata-wanan ang nagalin ong Dios, ig ang masinlong ogali ang dapat itaen ong mga sinagpan tang Gino. Yading bagay tang agpagampangan tarin ong solat ang na, pario tang manggaden ig ang malised, ang tokso, ang pamilik ta taw, ang pagto ig pagboat, ang paggamit tang dilak ta, ang pagosgar ong masig ka taw ta, ang pagpambog, ang pagpangadi, ig doma pa.

Agtoldan ta importansia ong solat ang na ang kaministiran ang patabidan ta ta mga mo-yang boat tang pagto ta, para ipaita ta ang matod tang pagto ta.

1 Ang pagsolat ta na ay yo, si Santiago, tatang torobolon tang Dios ig ni
Ginong Jesu-Cristo. Komosta ong nindiong mga pinilik tang Dios,* ang
namagbelag-belag da ong tanan ang logar ong kalibotan.

Pagto ig kinata-wanan

2 Mga logod, ibilang ming poros kalipayan mga gapasaran mi tang sari-
saring pagsobok ong kaboi mi. 3 Tenged gata-wanan mi, ang pagto mi
magimong mas mabaked pa mga nadeg mi ra tang mga sobok ang asi.
4 Animan dapat magprosigir amo pa enged agod ang risolta ta sia, anda
rang pisan ay sarawayen ong nindio ig anday kakorangan ong pagkataw
mi. 5 Piro mga korang tang kinata-wanan tang maski sinopa ong nindio,
dapat mama-dol tanandia ong Dios. Ig sia, oldan tanandia. Tenged ang
Dios abondang magtorol ig indi basolon na tang taw ang pama-dol ta
tabang. 6 Piro mga mama-dol amo ong Dios, kaministiran ang magparet
amo ig indi amo magdoadoa. Tenged ang pagdoadoa, midio langeb ang
agpanonot lamang maski ong aypa eyepen tang mageyep. 7 Ang taw ang
maning atan, indi ra magelat ang magrisibi ta maski onopa ang magalin
ong Gino. 8 Indi gata-wanan na mga onopa enged tang galiliagan na.
Pirming pagoman-oman tang isip na.

Ang malised ig ang manggaden

* **1:1** 1:1 "pinilik tang Dios." Ong bitalang Grigo: tampolok may doroang tribo. Telekan ong Pa-kaw ang Bitala.

9 Ang logod ang malised, dapat malipay ta mo-ya tenged tanandia
pinalawig da ong pama-dek tang Dios. 10 Ig ang manggaden, dapat
malipay ka maski pinababak tanandia. Tenged malipat ka lamang tang
mga manggaden ang midio talay ta ibabawen. 11 Ang ibabawen, mga
koko-to ra tang kaldaw, malanet lamang ong sobrang kinit. Gabo-log
tang mga talay na ig pagkopas tang kasinloan na. Pario ka ta tatang
manggaden. Malipat ka lamang tanandia mintras aggintindien na pa
tang manggad na.

Mga pagsobok ig tokso

12 Masoirti tang taw ang pagprosigir maski ong mga pagsobok. Tenged
mga nadeg na ra tang mga kaliwagan ang gapasaran na, risibien na
tang primio na. Narin yay ang kaboing anday kataposan ang pinangako
tang Dios ong tanan ang pamaggegma ong nandia. 13 Mandian, mga
may taw ang agtokson, indi dapat basolon na tang Dios, ang maning,
"Agtoksono tang Dios." Tenged ang Dios indi matokso ta anday sayod ig
indi ka manokso maski ong ninopa. 14 Ong kamatodan, gatokso itang taw
ang magkatalak mga agbetengen ita tang sadiling kaliliagan tang anday
sasayod ig panonot ita. 15 Mga panonotan ta tang kaliliagan tang anday
sasayod, talak tang risolta ta sia. Ig ong kaboayan, ang risolta tang talak
magimong kamatayen ang anday kataposan.

16 Mga agmalenong mga logod, indi amo paloko. 17 Ang tanan ang
mo-ya ig anday kakorangan na ang kakabot ong yaten pagalin ong Dios
ang Tatay ta. Tanandia tang nagboat tang tanan ang mga de-kal ang
gitaen ong langit. Piro ang Dios, belag ta pario tang mga bagay ang
asi, tenged indi tanandia pagoman-oman, ig anday delman ong nandia.
18 Nagisip tanandia ang oldan ita nandia ta kaboi asing nagparet ita ong
kamatodan, agod palabien ita ong tanan ang mga bindoat na bilang mga
primirong pamagto ong nandia.

Mamasi ig magboat

19 Tandan mi, agmalenong mga logod. Dapat ma-sik among mamasi,
piro loay-loay ang mitala ig loay-loay ang masilag. 20 Tenged ang kasisi-
lagen ta indi matabang ong yaten ang magboat ta mato-lid ong pama-
dek tang Dios. 21 Animan, bo-wanan mi ra tang tanan ang mga boat ang
maboboling ig ang sobrang mga ogaling anday sasayod. Magpalepe amo
ig risibien mi tang mga toldok ang pinatako ong nindio. Tenged na, yay
ang mapaglibri ong nindio.

22 Indi amo lamang mamasi ong bitala tang Dios, kondi boaten mi ka
tang agganing na. Mga pama-yan mi lamang ig indi boaten mi, lokon mi
lamang tang sadili mi. 23 Tenged ang taw ang pamasi ong bitala ig indi
ka agboaten na, pario ta tatang taw ang tatalonga ong salamin ig agpa-
dekan na tang sadili na mga onopa tanandia. 24 Pagatelek na tang sadili
na, dayon da lamang manaliod ig malipatan na ra mga onopay itsora na.
25 Mandian, anday korang ong mga tobol tang Dios ang pamaglibri ong
yaten ong mga talak ta. Animan, mga adalan ta ta mo-ya, ig indi lamang
agpama-yan ig aglipatan ta, kondi dayon-dayon ang agboaten ta, asia
aloyan ita ong tanan ang boaten ta.

26 Mga may taw ang ganing tanira ono madinioson, piro indi mapedan
nira tang anga nira, anday data tang pagkamadinioson nirang asi.
Aglokon lamang nira tang sadili nira. 27 Tenged ong pama-dek tang Dios

ang Tatay ta, maning ta na tang boaten ta tatang taw ang madinioson ang
anday korang ong pagto na: Magasikaso tanandia ong mga molang anda
ray mga ginikanan nira, asta ong mga babay ang balo ang agliwagan. Ig
magdan tanandia ang indi mabolingan ta mga boat ang anday sasayod
ang magalin ong kalibotan ang na.

2

Anday sayod ang mamilik ta taw

1 Mga logod, bilang pamagto ong ni Ginong Jesu-Cristo, ang makaga-
gaem ang Ampoan ta, indi amo mamilik ta taw. 2 Pabetang ta, may
tatang taw ang na-pen ong pagsirimet-simet mi ang doro kasinlo tang
lambong na ig pagsising pa ta bolawan. Ig may tata kang siminled ang
doro kalised ig lasik-lasik pa tang lambong na. 3 Mandian, sinagod mi
ta mo-ya asing pagtok ta masinlo ig ganing amo, "Tarina ra lamang
patigayon komarong ong masinlong kalarongan." Ig ganing amo ka ong
malised, "Kendenga ra lamang atan" obin "Tania ra lamang komarong
ong da-tal." 4 Mga maning ta si tang boaten mi, pamilik amo ra ta taw ig
pagosgar amo ra ta mali.

5 Isipen mi, agmalenong mga logod. Pinilik tang Dios tang mga
malilised tarin ong kalibotan para magimong manggaden ong pagto
nira ig para maka-pen na ong inadian ang pinangako na ong mga
pamaggegma ong nandia. 6 Piro yamo, agge-ley ge-leyen mi tang mga
malilised. Sinopa enged tang pamagdegdeg ong nindio? Sinopa enged
tang pamagdimanda kontra ong nindio? Belag bato tang mga mang-
gaden? 7 Tanira mismo tang pamanlangga tang dengeg tang aggilalaen
ming Gino.

8 Piro masinlo tang ogali mi mga tomanen mi tang tobol tang inadian
tang Dios, ang na-tang ka ong Kasolatan ang ganing, "Gegman mo tang
masig ka taw* mo, pario tang paggegma mo ong sadili mo."† 9 Piro
mga pamilik amo ta taw, pagkatalak amo. Ig sigon ong mga tobol tang
Dios dapat silotan amo ka, tenged pangontra amo ong mga tobol na.
10 Pabetang ta, may taw ang nagtoman tang tanan ang mga tobol tang
Dios, poira lamang tang tambilog. Ang taw ang asi, pario ra ka ang
kinontra na tang tanan. 11 Tenged Dios mismo tang naganing, "India
mangombabay." Ig tanandia ka tang naganing, "India mamatay ta
taw."‡ Animan maski india nangombabay, piro namataya ka, asia
nakontra mo ra tang Katobolan tang Dios. 12 Animan magdan amo ong
kaliek ig mga pamitala mi tenged osgaran amo sigon ong katobolan ang
naglibri ong nindio ong mga talak mi. 13 Ang taw ang indi gate-bek ong
masig ka taw na, indi ka ate-bekan tang Dios mga osgaran da tanandia.
Piro ang taw ang masine-bekanen, indi ra eldan ong oras ang magosgar
tang Dios.

Ang pagto ta ig ang pagboat ta mo-ya

14 Mga logod, onopay data na mga may taw ang ganing pagto tanandia
ong Dios, piro anda kay agboaten na? Ang pagto nang asi inding pisan
mapaglibri ong nandia. 15 Pabetang ta, may mga logod atan ang korang
ta lambong ig pamangan ong kaldaw-kaldaw. 16 Ig may tata ong nindio

* **2:8** 2:8 "masig ka taw." Ong bitalang Grigo: kamalay † **2:8** 2:8 Levitico 19:18 ‡ **2:11** 2:11 Exodo 20:13-14; Deuteronomio 5:17-18

ang ganing, “Aloyan amo tang Dios. Balampa maita amo ta pamangan ig
lambong mi.” Onopay data tang inaning nang asia, mga indi ka sindolan
na tang mga kaministiran nira? 17 Maning ka ta sia tang pagto ta. Mga
indi patabidan ta mo-yang boat, anda kay data na.
18 Mandian, pabetang ta, may ganing, “Yawa, may pagto mo. Yo, may
mo-yang boato.” Narin tang sabato, “Monopa itaeno tang pagto mo
mga anda kay agboaten mong mo-ya? Piro yo, ipaitao ong nio tang
yen ang pagto ong mismong pagboato ta mo-ya.” 19 Yawa, pagtoa ang
tambilog lamang tang Dios. Mo-ya sia. Piro maski ngani ang mga
dimonio pamagto ka, ig pamangelel pa ong sobrang eled nira. 20 Yawa,
anday isip mo? Onopa? Galiliaga pang ipaintindio ong nio ang anday
data na tang pagto mo mga indi agpatabidan mo ta mga mo-yang boat?
21 Angay bato ang kamepet-mepetan tang si Abraham, rinisibi tang Dios
bilang mato-lid? Belag bato ta natetenged ong mga bindoat na asing
sinagda na rin tang ana nang si Isaac para ipaita tang pagto ig pagparet
na ong Dios?§ 22 Animan gata-wanan mo ra, ang pagto ig ang pagboat
ni Abraham namagtarabidan. Maliag yaning, anday kakorangan tang
pagto na, tenged may bindoat na ka. 23 Ong maning ta si, nainabo tang
na-tang ong Sagradong Kasolatan ang ganing, “Si Abraham nagto ong
Dios, animan binilang tanandia ang mato-lid,”* ig ginoyan pa tanandia
ang “tangay tang Dios.”† 24 Asia gata-wanan mo ang belag lamang ong
pagto ta ang risibien ita tang Dios bilang mato-lid, kondi ong pagboat ta
ka ta mo-ya.
25 Maning ka ta sia si Rahab, ang babay ang nagpabakal tang sinangoni
na asing tokaw. Binilang tanandia ang mato-lid tenged ong mga bindoat
na, asing sinabangan na tang doroang taw ang sinobol ni Josue. Rinisibi
na tanira ig sinoldokan na ta domang paranawan agod mangalibri
tanira ong mga kasoay nira.‡ 26 Animan, ang pagto ta pario ong sinan-
goni ta. Mga ang sinangoni ta anda ray linawa na, maliag yaning patay
ita ra. Ig ang pagto ta, mga anday aroman nang mo-yang boat, anda ra
kay data na.

3

Ang dilak ta

1 Mga logod, indi dapat maliag ang magimong manigtoldok tang kaya-
dian ong nindio. Tenged gata-wanan mi ka, yaming mga manigtoldok,
mas maelet tang pagorosgaren tang Dios ong yamen. 2 Madagmit itang
tanan ang magkatalak. Piro ang taw ang indi pagkatalak ong pamitala
na yay maning ta ang anda enged ay kakorangan ong pagkataw na.
Gatako tanandiang magawid tang sadili na. 3 Ang tatang kabayo, mga
bosalan ta, gapatoman ta ig gapapanaw maski ong aypa lamang ang
galiliagan ta. 4 Maning ka ta si tang barko. Maski doro kabael ig
agtotolmon pa ta doro kapoirsang mageyep, kaya pa ka enged ang e-
lan tang ge-ley ang simon maski ong aypa galiliag ang iparombo tang

§ **2:21** 2:21 Sinobokan tang Dios tang pagto ni Abraham asing sinobol na ang patayen na tang ana nang si Isaac. Mabasa ta tang istoriang na ong Genesis 22:1-19. * **2:23** 2:23 Genesis 15:6 † **2:23** 2:23 Isaias 41:8; 2 Cronica 20:7 ‡ **2:25** 2:25 Ang istoriang na natetenged ong ni Rahab mabasa ta ong Lomang Inigoan ong Josue 2:1-22 ig 6:22-25.

manigsimon. 5 Pario ka ta sia tang dilak ta. Kage-ley ang parti tang
sinangoni ta, piro doro kabael tang kalainan ang gaboat na!
Isipen mi lamang. Ang kageban ang doro kala-bang gasirok ta tatang
ge-ley lamang ang apoy. 6 Ang dilak ta, midio ka apoy. Tanga partian
lamang tang sinangoni ta, piro doro-dorong kalainan tang gaboat na,
asta gatalidan tang bilog ang sinangoni ta. Ang anday sasayod ang
gabitala tang dilak ta midio apoy ang pagalin mismo ong impirno, ig
panlangga pa ong bilog ang pagkataw ta. 7 Mapatoman ta taw tang tanan
ang klasi ta lamlam ig ayep ang papanaw, kakandoang obin pamansistar
ong talsi. Ig doro ra kang napagpatoman. 8 Piro anda enged ay maski
sinopang taw ang mapagpatoman tang dilak ta. Ang dilak ta tatang
kalain-lainan ang indi tatareng. Midio dalitan ang ma-kal ang poiding
mapatay ta taw. 9 Ang dilak ta ang na, yay ang aggamiten ta para
magdayaw ong Ampoan ig Tatay ta. Ig ya ka enged tang aggamiten ta
para manlangga tang dengeg tang masig ka taw ta, ang bindoat ka tang
Dios ang magkaning-aning na. 10 Ong tatang anga lamang pagalin tang
pagdayaw ig panlangga. Piro, mga logod, belag ta dapat ang maning
atan. 11 May bobon bato ang pagpa-bod ta wing masabor ig wing
makasin ong tanga toro-bodan lamang? 12 Mga logod, ang papa ta igos
indi pamorak ta olibo, ig ang papa ta obas indi ka mamorak ta igos.
Maning ka ta si, ang wing makasin indi ka poiding mapagpa-bod ta wing
masabor.

Ang kinata-wanan ang to-dol tang Dios

13 Sinopa ong nindio tang matako ig maosay ang maintindi? Pamato-
dan mi sia ong tamang pagpangaboi ig ong pagboat ta mo-ya. Boaten
mi na ong dibabak ang nem ang pagalin ong matod ang kinata-wanan.
14 Piro mga gaibeg amo ong doma ig ang sadili mi ra lamang tang ag-
gintindien mi, indi amo magpambog ig magbo-li kontra ong kamatodan
ang ganing yamo matako. 15 Indi nagalin ong Dios tang kinata-wanan
ang asia. Sia nagalin tarin ong kalibotan, ong sadiling kinaisipan mi
lamang, ig ong ni Satanas. 16 Tenged mga mamagiribeg-ibegan da tang
tanan ang taw ig sadili lamang nira tang intindien nira, mamagkagolo
lamang sia ig mamagboat da tanira tang tanan ang klasi ta kalainan.
17 Piro mga nagalin ong Dios tang kinata-wanan ta, primiro magimong
limpio tang kaboi ta ig masinlo tang pagigtabid ta ong doma. Magimo
itang neman ig matako ang magpatalobabak ong doma. Magimo itang
masiadong masine-bekanen ig maderep ang magboat ta mo-ya. Indi ita
mamilik ta taw ig belag lamang ta paita-ita tang mga boat ta. 18 Mga
may taw ang pirming pamagigayos ta soroayen, ang boat nira magang
alibotod ang agloloak nira. Ig ang borak na, yay ang kato-lidan.

4

Mga palabien ta tang kalibotan agkontraen ta tang Dios

1 Onopa tang agpagalinan tang mga pagsoroay-soayan ig pagkorontra-
kontran mi? Belag bato tang sadiling kaliliagan ming anday sasayod
ang paggolo-golo ong kinaisipan mi? 2 May mga bagay ang galiliagan
mi ta mo-ya, piro indi makomit mi. Animan pamatay amo ta taw.
Gaibeg amo ong pagkabetang tang doma, piro indi ka makomit mi.
Animan dayon among magigsoay ig maggolo. Ang matod, indi garisibi
mi tang galiliagan mi tenged indi amo pama-dol ong Dios. 3 Ig mama-dol

amo man ong nandia, indi amo ka oldan na tenged belag ta tama tang
gamitan mi. Pama-dol amo para gamiten ong mga galiliagan ming anday
sasayod. 4 Yamong mga traidor amo! Indi gata-wanan mi? Mga palabien
mi tang mga bagay tarin ong kalibotan ang na, ang loloa, agkontraen mi
tang Dios. Animan, mga palabien ta tang mga bagay tarin ong kalibotan,
maliag yaning magimong kasoay ita ra tang Dios. 5 Indi amo magisip
ang anday data na tang ga-tang ong Sagradong Kasolatan ang ganing:
"Doro kapoirsa tang paggegma tang Dios ong ispiritong sindol na ong
yaten, ig indi tanandia galiliag ang may kakalaw na ong paggegma ta."
6 Piro mas mapoirsa pa enged tang tabang ang to-dol tang Dios ong yaten.
Tenged ganing ong Kasolatan, "Agkontraen tang Dios tang ambogon,
piro aggaloyan na tang dibabak ta nem."*
7 Animan magpasakep amo ong Dios. Batokan mi si Satanas ig sia
manikad ang palawid ong nindio. 8 Palenget amo ong Dios, ig lemenget
ka tanandia ong nindio. Limpion mi tang mga boat mi, yamong mga
mapinagtalaken! Ig limpion mi tang mga popotokon mi, yamong may
mga nem ang pagdoadoa! 9 Dapat mamagtangol amo ig mamagtangit.
Imbis ang maginimod, magini-yak. Imbis ang mangalipay, magsinti.
10 Magpababak amo ong talongan tang Gino, ig sia ipalawig amo nandia.

Indi magbitala ta anday sayod kontra ong tata may tata

11 Mga logod, indi amo magbitala ta anday sayod kontra ong tata
may tata. Tenged ang panlangga ong tatang logod, obin pagosgar
ong nandia, midio agkontraen na ra ig aggosgaran na pa tang mga
tobol tang Dios. Ig mga osgaran mo tang mga tobol na, maliag yaning
belaga ra ta manigtoman, kondi manigosgara ra. 12 Dios lamang tang
mapagtorol ta katobolan, ig tanandia enged lamang tang manigosgar.
Anday domang mapaglibri ig mapagpatay. Piro yamo, sino amo pa
enged para magosgar ong masig ka taw mi?

Indi amo magpambog

13 Ganing tang doma atan, "Mandian, obin ong damal, paning ami ong
logar ang asi, ig don ami magpatakon ang magnigosio ig maita ita ta
dorong koarta." Pama-yan mi tang maningo ong nindio: 14 Indi ngani
gata-wanan mi mga onopa tang mainabo ong damal. Ang kaboi ta, midio
kato lamang ang mandian gitaen ta ig lagat-lagat anda ra. 15 Maning ta
narin din tang dapat ang yaning mi, "Mga pagnan ita tang Dios ang gaboi
ita pa, maning ta na tang boaten ta." 16 Ong kamatodan, pamagdayaw
amo tang sadili mi ong sobrang kambog mi. Anday sayod tang tanan
ang pagparambogon ang maning atan. 17 Animan demdemen mi, ang
taw ang gata-wanan na mga onopa tang dapat ang boaten na, piro indi
ka agboaten na, pagkatalak tanandia.

5

Pandam para ong mga manggaden

1 Pama-yan mi na, yamong mga manggaden. Mamagini-yak ig mam-
agtangol amo tenged ong mga kaliwagan ang mapasaran mi! 2 Maronot
tang mga manggad mi ig anayen tang mga lambong mi. 3 Kalaten da
lamang tang bolawan ig koarta mi, ig yay ang magimong ibidinsia kontra
ong nindio ong Kaldaw tang Pagosgar. Ig ang kalat ang asi magimong

* **4:6** 4:6 Kawikaan 3:34

maga apoy ang mamogdaw ong mga sinangoni mi. Doro kaman tang
manggad ang sinalok mi para ong oring mga kaldaw. 4 Telekan mi!
Ang koartang indi sinol mi ong mga manigayeg mi, ya ray pagpamatod
kontra ong nindio. Gakabot ong langit ig gaba-yan tang Ampoan ang
Makagagaem tang i-yak tang mga manigayeg ang nang agdegdegen mi.
5 Yamo, namagpagosto amo lamang tarin ong kalibotan. Nagpatambek
amo ra ang midio ayep ang paratayen da. 6 Nagosgar ig namatay amo ta
mga taw ang mato-lid, ang indi mabatok kontra ong nindio.

Magagoanta amo

7 Animan, mga logod, magagoanta amo ong mo-yang nem asta
komabot tang Gino. Isipen mi tang mga manigkoma. Pamagelat tanira
tang masinlong prodokto tang mga lindoakan nira, ig ang pamo-logbo-
log tang primirong koran asta ong oring koran. 8 Magagoanta amo ka
ta maning ta si. Papoirsaen mi tang mga nem mi, tenged alenget dang
komabot tang Gino.

9 Mga logod, indi amo mamagbarasol-basolan, agod indi amo osgaran
tang Dios. Tenged alenget dang komabot tang Manigosgar. 10 Patoladan
mi, mga logod, tang mga propitang nagpakabot tang bitala tang Gino
asing tokaw pa. Namagagoanta tanira ta mo-ya ong mga kaliwagan.
11 Gata-wanan mi ka, ganing ita ang masoirti tang mga namagprosigir.
Napama-yan mi ka tang natetenged ong pagprosigir ni Job asing tokaw,
ig ang bindoat tang Gino para ong nandia ong kaorian.* Tenged ang
Gino, masiadong masinabangen ig masine-bekanen.

12 Ang maningo ong nindio mandian, mga logod, doro kaimportanti.
Indi amo enged manompa mga pangako amo. Indi amo maning ang "Pa-
dek tang tanek!" obin "Pa-dek tang langit!" obin "Pa-dek tang maski
sinopa!" Mga maning amo, "Ee" obin "Belag," tama ra si. Indi pasobran
mi agod indi amo osgaran tang Dios.

13 May galiwagan atan ong nindio? Dapat mangadi tanandia. May
atan ang galipay? Magkanta tanandia ta pagdayaw ong Dios. 14 May
pagmasit ong nindio? Ipagoy na tang mga pangolokolo ong tarabidan
tang mga pamagto para ipangadi tanandia ig baniosan nira ta langis ong
aran tang Gino. 15 Ig mago-ya tanandia tenged ong pangadi nira mga
pamagtalig tanira. Pabangonon tanandia tang Gino, ig patawaden mga
nagkatalak tanandia. 16 Animan, aminen mi tang mga talak mi ong tata
may tata, ig ipangadi mi ka tang tata may tata, para pao-yaen amo tang
Dios. Doro kapoirsa tang pangadi ta tatang taw ang mato-lid. 17 Isipen
mi tang propitang si Elias ang asing tokaw pa. Tatang taw ang pario ta
ka. Nangadi tanandiang de-dek ong popotokon na ang indi komoran. Ig
ong teled ta tolong takon ig enem ang bolan, indi ka kaman kiminoran.
18 Minoman tanandiang nangadi, ig kiminoran da. Ig namorak da tang
mga iloloak.†

19 Mga logod, mga ma-ngi ong kamatodan tang tata ong nindio, ig may
tatang magpabalik ong nandia, 20 tandan mi na: Ang maski sinopay
magpabalik ong tatang mapinagtalaken magalin ong maling pangaboi,

---

* **5:11** 5:11 Ang istoriang na natetenged ong ni Job mabasa ta ong Lomang Inigoan ong libro ni Job, labi pa ong Job 1:1-22 asta ong Job 42:12-16. † **5:18** 5:18 Ang istoriang na natetenged ong ni Elias mabasa ta ong Lomang Inigoan ong 1 Hari 17:1-18:46.

yay maglibri tang taw ang asi ong kamatayen ang anday kataposan, ig mapatawad tang doro-dorong kasalanan.

Pa-kaw ang Bitala ong Primirong Solat ang nagalin ong ni Pedro

Ang Primirong Solat ang nagalin ong ni Pedro sinolat na ong mga pamagto ong ni Cristo ang pamansistar asing tokaw ong mga probinsia tang logar ang agganingen ang Asia Minor. "Mga pinilik tang Dios" tang ginoy ni Pedro ong mga taw ang narin (1:1-2). Nagsolat tanandia agod papoirsaen na tang nem nira ong dorong mga kaliwagan ang gapasaran nira bilang mga pamagto ong ni Cristo. Pagpademdem si Pedro ong nira tang natetenged ong Mo-yang Balitang natetenged ong ni Jesu-Cristo. Masinlo ono ig mambeng tang mabetangan nira ong parakaboton tenged ong bindoat ni Jesus para ong nira, asing napatay tanandia ig naboing oman. Animan dapat talongaen nira tang mga kaliwagan ig mga pagsobok ong kaboi nira ig indi magpalobay, tenged mga matod tang pagto nira ong ni Jesus, ipalawig ig dayawen pa tanira ong kaldaw ang magbalik si Jesu-Cristo (1:7). Sari-sari pang mga laygay tang sinolat ni Pedro tarin natetenged ong tamang ogali para ong mga pamagto ong ni Jesus.

1 Ang pagsolat ta na yo si Pedro, tatang apostolis ni Jesu-Cristo. Pan-
gomostao ong nindiong tanan ang pinilik tang Dios ang namagwasag
atan ong mga probinsia tang Ponto, Galacia, Capadocia, Asia ig Bitinia,
yamong mga pamansistar ong ta-paw tang kalibotan ang na bilang mga
dayoan. 2 Mimpisa pa asing tokaw, gailala amo rang lagi tang Dios ang
Tatay, ig pinilik amo nandia sigon ong kinata-wanan na agod boaten
among sagradong sinakepan na ong tabang tang Ispirito Santo. Bindoat
na narin agod tomanen mi si Jesu-Cristo, ig agod malimpio amo ong mga
talak mi tenged ong dogo na.

Balampa pirmi ong nindio tang tanan ang kaloy ig kao-yan ang pagalin
ong Dios.

May masinlong parakaboton ta

3 Dayawen ta tang Dios ig Tatay tang yaten ang Ginong si Jesu-Cristo!
Tenged ong mabael ang kaloy na ong yaten, sindolan ita nandia ta ba-
long kaboi ong pagboi nang moman ong ni Jesu-Cristo. Ig tenged ong ba-
long kaboi tang na, may kasigoroan ta 4 ang marisibi ta tang manggad
ang indi maronot, indi malangga, ig indi magkopas. Ang manggad
ang na natagana para ong nindio bilang toroblien mi don ong langit.
5 Ig tenged pamagto amo, ta-lingan amo tang gaem tang Dios mintras
aggelaten mi tang kalibrian ang tinagana tang Dios ong nindio ig bogos
ang ipaita na ong oring kaldaw.

6 Animan, tenged maning ta sia tang kaloy tang Dios ong yaten,
mangalipay amo ta mo-ya, maski kakabot mandian ong nindio tang sari-
saring pagsobok. Tenged ang pagsobok ang na dipot lamang ang timpo
ig kaministiran ka enged ang mainabo ong nindio, 7 agod mata-wanan
mga ang pagto mi matod obin belag. Maski ngani ang bolawan, ang indi
magtinir asta ong tanopa, agsobokan ong apoy agod mata-wanan mga
narin poro obin belag. Mandian, ang pagto ta mas importanti pa enged
ong bolawan, animan kaministiran kang sobokan. Ig mga itaen tang

Dios nga ang pagto mi matod ang enged, ipalawig amo nandia, dayawen
ig padengegan ong kaldaw ang itaen si Jesu-Cristo ang pagbalik da.
8 Aggegman mi tanandia maski indi inita mi. Ig pamagto amo ong nandia
maski indi amo pa enged gaita ong nandia asta mandian. Animan sobra-
sobra tang kalipay mi ong mga popotokon mi. Doro kambeng ig inding
pisan mabogawas mi 9 tenged garisibi mi ra tang borak tang pagto mi,
ang yay ang kalibrian mi.
10 Ang kalibrian tang na, inisip ta mo-ya ig inosisa enged tang mga
propita asing tokaw pa. Ig pinatako ka nira tang natetenged ong kaloy
ang na ang pinaita ra mandian tang Dios ong yaten. 11 Pinaintindi ong
nira tang Ispirito ni Cristo ang atan ong nira nga ang Cristo magpinitinsia
kang lagi ba-lo ilalaen ig dayawen. Animan namagprosigir tanira ta
mo-ya ong pagosisa nira tenged gangaliliag ka rin ang mata-wanan nira
mga tanopa ig monopa narin mainabo. 12 Piro pinatako ong nira tang
Dios nga ang mga bagay ang agpatako nira, indi kabotan nira kondi
ita tang maita ta sia. Ig mandian ang mga inaning nira asing tokaw,
naba-yan mi ra mismo ong mga namagsayod ong nindio tang Mo-yang
Balitang natetenged ong ni Jesus. Namagsayod tanira ong nindio ong
gaem tang Ispirito Santo ang pinekel tang Dios ang nagalin ong langit.
Maski ngani ang mga anghil, dorong kaliag nirang mangaintindi tang
mga kamatodan ang na.

Mangaboi amo ta mato-lid

13 Animan isintro mi tang mga isip mi. Awidan mi tang mga sadili mi,
ig magtalig amo ang anday doadoa ang marisibi mi tang kaloy ig kao-yan
tang Dios mga itaen si Jesu-Cristo ang pagbalik da. 14 Bilang mga ana
tang Dios, tomanen mi tanandia, ig belag tang mga anday sasayod ang
mga kaliliagan mi pario tang agboaten mi asing indi amo pa gailala ong
nandia. 15 Sagrado tang Dios ang naggoy ong nindio ig andang pisan ay
talak na. Animan kaministiran ang mangaboi among limpio ig anda kay
talak mi. 16 Tenged ganing tang Dios ong Kasolatan, “Magimong sagrado
amo tenged yo sagrado.”*
17 Bilang mga ana tang Dios, aggoyan mi tanandia ta Tatay mga
pagampo amo ong nandia. Ig ang Tatay ming na anday agpalabien
na, kondi pagosgar tanandia ong tanan sigon ong mga bindoatan nira.
Animan, dapat galangen mi tanandia ta mo-ya mintras gaboi amo pa
tarin ong ta-paw tang kalibotan. 18 Gata-wanan mi mga onopa tang
ginawad na ong nindio para malibri amo ong gaem tang kaboi ming
anday kointa na ang pinanoblian mi ong mga kamepet-mepetan mi.
Ang ginawad ong nindio belag ta mga bagay ang gangalangga, pario
ong bolawan obin silber, 19 kondi ang mal ang dogo mismo ni Cristo.
Tanandia tang nagsirbing Karnirong anda enged ay sarawayen ang
sinagda ong Dios agod magawad ita ong mga kasalanan ta. 20 Indi pa
gaboat tang kalibotan, si Cristo pinilik dang lagi tang Dios ang magimong
Maniglibri ta. Piro mandian lamang ang oring mga kaldaw ang na,
pinaita ra tanandia ong mga taw. Bindoat narin tang Dios para ong
ikakao-ya mi. 21 Ig tenged ong ni Cristo, pamagto amo ra ong Dios ang
yay ang nagboi ig nagtorol ong ni Cristo ta mabael ang dengeg. Animan
Dios da tang agtowan ig agtaligan mi.

---

* **1:16** 1:16 Levitico 11:44

22 Mandian ang nalimpio amo ra ong mga talak mi tenged ong pag-
toman mi tang kamatodan, matod da tang paggegma mi ong kapario
ming pamagto. Balampa mamaggeregman amo kaman ang de-dek ong
mga popotokon mi, 23 tenged pinangana amo rang moman. Ang ba-long
kaboing na indi nagalin ong mga ginikanan ming gangapatay, kondi
nagalin ong Dios mismo ang andang pisan ay kamatayen na. Nagimo
among mga ana na tenged ong bitala nang boi ang indi enged magoman
asta tanopa. 24 Sigon ong Kasolatan,
“Ang kaboi tang tanan ang taw pario lamang ong ibabawen,
Ig ang kasinloan ang agpambog nira pario ka ong talay na.
Ang ibabawen galango ig ang talay na gadagdag,
25 Piro ang bitala tang Gino indi enged magoman maski ong tanopa.”†
Ig narin anday doma kondi ang Mo-yang Balitang pinatako ra ong
nindio.

2

Ang Batong Boi ig ang Pinilik ang Banoa

1 Animan tenged may ba-long kaboi mi, bo-wanan mi ra tang tanan
ang kalainan. Indi amo ra manloko obin magpaita-ita lamang. Indi amo
maibeg obin magbitala ta panlangga ta dengeg ong kapario mi. 2 Pario
ta molang ge-ley ang pirming pagdilem tang gatas tang nanay na, dapat
prosigiran ming pirmi tang gatas ang ispiritoal ang anday tagel nang
malain, agod mamoirsa tang pagto mi asta bogos among mangalibri.
3 Tenged pario tang na-tang ong Kasolatan: “Nasamitan mi ra tang kao-
yan tang Gino.”*

4 Lemenget amo ong ni Jesus, ang yay ang Batong Boi. Tanandia
kaman tang batong indi rinisibi tang mga taw, tenged anda ono ay kointa
na. Piro tanandia pala tang pinilik tang Dios ig ang agmalen na ta
mo-ya. 5 Yamo, ang kalimbawan mi pario ka ong mga batong boi ang
aggamiten tang Dios ong pagpa-deng tang balay na. Ig bilang mga pading
pinilik tang Dios, tabangan amo ni Jesu-Cristo ang magbolontad ta mga
igborolontad ang ispiritoal ang magtorol ta kalipayan ong Dios. 6 Tenged
ganing tang Dios ong Kasolatan,
“Nagbetango ta tatang bato don ong banoa tang Sion.†
Tanandia maralen ong pama-deko
ig ang piniliko ang magimong batong magpabaked ong balay.
Indi enged mapaeyak tang maski sinopay magto ong nandia.”‡
7 Animan yamong mga pamagto, aggilalaen mi ka kaman ang si Jesus
maralen. Piro ang mga taw ang indi pamagto, mainabo ong nira sigon
ong na-tang ong Kasolatan ang ganing,
“Ang batong pinlek tang mga manigpa-deng tang balay
Yay ang ginamit tang Dios ig nagimong kaimportantian
ong tanan ang batong pagpabaked tang balay.”§
8 Ig
“Yay narin tang batong pagpadagpa,
Ig ang magpadagpa kaman ong nira.”*

† **1:25** 1:25 Isaias 40:6-8 * **2:3** 2:3 Salmo 34:8 † **2:6** 2:6 Ang “Sion” yay ang tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion. ‡ **2:6** 2:6 Isaias 28:16 § **2:7** 2:7 Salmo 118:22 * **2:8** 2:8 Isaias 8:14-15

Kadisgrasian kaman ang enged tang kaboton nira tenged indi pamag-
paret ong bitala tang Dios. Narin plano ka tang Dios para ong nira.
9 Piro yamo, tatang irinsiang pinilik, ig mga padi tang Adi. Yamo
tang sagradong banoa tang Dios ig ang mga taw ang pinilik na para
ong sadili na† agod ibalita mi tang mga makabebereng ang bindoatan
na. Tanandia mismo tang naggoy ong nindio magalin ong maki-lep
ig ingkelan amo nandia ong makabebereng ang kayagan na. 10 Asing
tokaw, belag amo ta banoa tang Dios, piro mandian mga sinakepan amo
ra nandia. Asing tokaw, indi amo gatako mga monopa tang kate-bek tang
Dios, piro mandian gapasaran mi ra.

Mga torobolon tang Dios

11 Mga agmaleno, ang kalibotan ang na belag tang matod ang istaran
mi. Midio mga dayoan amo lamang tarin. Animan pagpakiloyo ong
nindio ang indi amo padeg ong anday sasayod ang kaliliagan tang
sinangoni mi ang pagigbatok kontra ong nem mi. 12 Ipaita mi ong mga
taw ang indi gailala ong Dios ang pirming mo-ya tang mga kaliek mi.
Tenged maski ganing tanira mandian ang pamagboat amo ta malain,
itaen nira ong ori ang mo-ya ka pala tang agboaten mi, ig dayawen nira
tang Dios pag kabot tang kaldaw ang magbalik tanandia.
13 Para ong Gino, magpasakep amo ong tanan ang mga taw ang
pamaggaem ong banoa, maging ong adi bilang makagagaem ong tanan,
14 obin ong gobirnador ang yay ang sindolan na ta podir ang magsilot
ong mga pamagboat ta malain ig magdayaw ong pamagboat ta mo-ya.
15 Tenged narin tang kaliagan tang Dios, ang magboat amo ta mo-ya agod
ang mga taw ang anday gata-wanan nira, anday maning nirang malain
kontra ong nindio. 16 Libri among mga taw, piro ayaw lamang gamiten
tang kalibrian mi para magboat ta malain. Ang boaten mi, mangaboi
amo bilang mga torobolon tang Dios. 17 Galangen mi tang tanan ang taw,
ig gegman mi tang mga logod mi ong ni Cristo. Mangaboi amo ang may
eled ong Dios, ig galangen mi tang adi.

Si Cristo tang dapat ang patoladan mi

18 Yamong mga torobolon, galangen ig tomanen mi tang mga agalen
mi, belag lamang tang mga mapinasinsiaen, kondi asta ang mga pa-
mandegdeg ong nindio. 19 Tenged malipay tang Dios ong nindio mga
magagoanta amo ong mga kastigo maski anday naboat ming mali, mga
sia agboaten mi para lamang magtoman ong kaliagan na. 20 Pabetang ta,
mga magkatalak amo ig palon amo tang agalen mi tenged ong talak mi,
bato dayawen amo tang Dios tenged ong pagagoanta mi tang kastigo ang
asia? Indi enged! Piro mga palon amo maski mo-ya tang agboaten mi
ig aggagoantaen mi ong mo-yang nem, sia aloyan amo enged tang Dios.
21 Tenged ginoyan ita tang Dios, ig kaliagan na kaman ang magagoanta
ita ta kaliwagan. Tenged asing nagpinitinsia ig nagagoanta si Cristo
para ong yaten, tanandia nagimong alimbawa ang dapat patoladan ta.
22 Andang pisan ay talak na, ig indi enged tanandia nagbo-li maski
tanopa. 23 Ininsolto tanandia, piro indi tanandia minlet ang nanginsolto.
Pinapagpinitinsia, piro indi enged tanandia nagpaeled-eled ong nira.

† **2:9** 2:9 Ang "mga padi tang Adi" ig ang "sagradong banoa tang Dios" yay ang goy ong mga Israelita asing tokaw bilang mga tawan tang Dios. Piro mandian ang tanan ang pamagto ong Ana nang si Jesus, ya ray ang aggilalaen tang Dios ang sadiling banoa na ig ang mga pading pinilik na.

Nagtalig lamang tanandia ong Dios ang mato-lid ang magosgar. 24 Si
Cristo mismo tang nangako tang mga talak ta asing tanandia linansang
ong kros. Bindoat na narin agod indi ita ra gaeman tang kasalanan,
kondi malibri ita ang mangaboi ta mato-lid ong pama-dek tang Dios. Ong
mga igad na mismo, pinao-ya ita nandia. 25 Asing tokaw, pario ita ong
mga karnirong ganga-ngi ta dalan, piro mandian namagbalik ita ra ong
Gino ang yay ang Manigbadbad ang pagsagod ig pagbantay ong yaten.

3

Toyon ong mga magkatawa

1 Mandian, yamong mga babay ang may katawa, magpasakep amo
ong mga kakatawan mi, agod maski indi tanira pamagparet ong bitala
tang Dios, maekelan mi tanira ong Gino tenged ong mo-yang ogali mi.
Maski indi kombinsiren mi, 2 basta itaen nira tang paggalang mi ong
Dios ig ang limpiong pangaboi mi. 3 Mga magpapostora amo, indi isipen
mi tang kasinloan ang gitaen lamang ong loa, pario tang pagayos tang
boa ig pagtok ta bolawan ig maralen ang lambong. 4 Imbis, pasinlon mi
tang ong teled tang popotokon mi, ang yay ang mo-yang ogali ig dibabak
ang nem. Sia yay ang kasinloan ang indi enged magkopas ig importanti
ong pama-dek tang Dios. 5 Maning atan tang bindoat tang mga babay
ang pamagto ig pamagtalig ong Dios asing tokaw. Nagpasinlo tanira ong
pagpasakep nira ong mga kakatawan nira. 6 Pario ong ni Sara, sinoman
na si Abraham ig kinabig na tanandiang agalen na. Yamo, mabilang amo
kang mga ana ni Sara mga mo-ya tang mga boat mi, ig anday geldan ming
maski onopa.

7 Ig yamong mga lali, dapat magpasonaid amo ong mga kakatawan mi.
Galangen mi tanira bilang mga babay ang korang tang poirsa nira ong
yaten ang mga lali. Demdemen mi ang tanira sindolan ka tang Dios ta
kaboing anday kataposan pario ong nindio. Boaten mi narin agod anday
magsamber ong mga pangadi mi.

Mga paliwagan ita

8 Mandian, narin tang toyono ong nindiong tanan: Dapat mamagoroy-
onan amo ong pagirisipen mi ig mamagpasonaidan. Mamaggeregman
amo bilang mamaglogod, magimong mapinasinsiaen amo ig dibabak ta
nem. 9 Indi balten mi ta malain tang pamagboat ong nindio ta malain, ig
indi amo ka melet ang manginsolto ong mga pamanginsolto ong nindio.
Ang boaten mi, ipangadi mi tanira ang pangaloyan tanira tang Dios.
Tenged pinilik amo tang Dios agod aloyan amo ka nandia, 10 pario tang
na-tang ong Kasolatan,

"Ang maski sinopay galiliag ta mambeng ig mo-yang kaboi,
kaministiran ang indi mitala ta anday sasayod ig indi magbo-li.
11 Dapat bo-wanan na tang malain, ig magboat ta mo-ya.
Kaministiran ang magprosigir ang pirming mo-ya tang pagigtabid na
ong doma.
12 Tenged ang mga taw ang mato-lid agbantayan tang Gino
ig agpama-yan na tang mga pagampo nira.
Piro gasilag tanandia ong mga taw ang pamagboat ta malain."*

* **3:12** 3:10-12 Salmo 34:12-16

13 Sinopa tang magboat ta malain ong nindio mga pirming mo-ya
tang agboaten mi? 14 Piro mga agpaliwagan amo pa enged maski
pamagboat amo ta mato-lid, masoirti amo pa ka enged. Indi amo
mageled obin magisip mga onopa tang boaten nira ong nindio, 15 kondi
demdemen mi si Cristo ang tanandia lamang tang dapat ang galangen
ig tomanen mi bilang Gino mi. Ig magimong listo among pirmi ang
magsayod ong maski sinopay mane-ma mga angay may kasigoroan mi
natetenged ong parakaboton. 16 Piro sabaten mi tanira ong maloay
ang bitala ig may paggalang. Sigoron ming pirming limpio tang mga
konsinsia mi, agod maeyak tang mga taw ang pamagpakalain ong mga
mo-yang agboaten mi bilang mga pamagosoy ong ni Cristo. 17 Mas
mo-ya pang magpinitinsia amo tenged ong agboaten ming mo-ya, mga
ya kay ang kaliliagan tang Dios, kaysa paliwagan amo tenged nagboat
amo ta malain. 18 Tenged si Cristo mismo nagpinitinsia ig napatay
para ong nindio. Naminta enged lamang tanandiang napatay agod
mapatawad tang mga talak ta. Tanandiang anday kasalanan na pinatay
para ong yaten ang mga mapinagtalaken agod maekelan ita nandia
ong Dios. Napatay kaman tang sinangoni na, piro binoi tanandiang
moman ong tabang tang Ispirito.† 19 Ong maning ta sia, pinaningan
ni Cristo tang mga ispirito ang agprison‡ ig may pinatako na ong nira.
20 Ang mga ispiritong asi, yay ang mga indi gangaliliag ang magparet
asing timpo pa ni Noe. Asing timpong asi, mintras pagboat pa si Noe ta
mabael ang barko ang aggoyan ta arka, pagelat tang Dios ta mo-ya ang
magtogat tang mga taw. Piro ong ori, pirapa lamang enged tang taw ang
namansitay ong arka ba-lo nabonaw tang kalibotan. Walo lamang tanira
ang nangalibri ong ba. 21 Mandian, ang wing na ong ba, tatang litrato
tang pagboniag. Ig ang boniag ang na belag ta maning ang paglimpio
tang boling tang sinangoni ta, kondi sia pangako ta ong Dios pagalin
ong limpiong konsinsia. Ang boniag paglibri kaman ong yaten tenged
ong pagaboing moman ni Jesu-Cristo. Si Cristo kimina-yat ong langit ig
22 mandian kakarong gampir ong to tang Dios ang Tatay. Don tanandia
paggaem ong tanan ang mga anghil asta ong tanan ang mga indi gitaen
ang may gaem ka nira.

4

Ang ba-long kaboi

1 Asing si Cristo nagsinangoning taw, nagpinitinsia tanandia ig na-
gagoanta ta mga kaliwagan ong kaboi na. Animan, kaministiran ang
listo amo kang magpinitinsia. Tenged ang taw ang pagpinitinsia tarin
ong ta-paw tang kalibotan, indi ra magpadayon ang magkatalak. 2 Indi
ra magtoman tang anday sasayod ang kaliagan tang sadili na, kondi ang
kaliagan tang Dios ya ray ang tomanen na mintras gaboi pa. 3 Sobra ra
tang oras ang nagastos mi ong pagboat tang mga bagay ang galiliagan
ang boaten tang mga taw ang indi gailala ong Dios. Asing tokaw, pam-
agpagosto amo ong malain ang pangaboi ig ong mga anday sasayod ang

† **3:18** 3:18 Poidi kang maliag yaning: Napatay kaman tang sinangoni na, piro ang ispirito na indi enged napatay. ‡ **3:19** 3:19 Sigon ong doma, ang mga “ispiritong nangapriso” ang pinaningan ni Jesus yay ang mga kalag tang mga taw ang nangapatay asing timpo ni Noe. (Ang nainabo ong ni Noe mabasa ta ong Genesis 6-8.) Ig sigon ong doma, tanira tang malalain ang mga anghil ang agsambiten ong Genesis 6:1-4 asta ong 2 Pedro 2:4 ig Judas 6.

kaliliagan tang sinangoni mi. Mga manigpabaleng amo. Pamagbagat-
bagat among pirmi agod magpabaleng ig magboat ta makaeyak ang mga
bagay. Maski ong pagto mi ong mga dios-diosan mi, anday eyak mi
maski malalaway da tang agboaten mi. 4 Piro mandian ang mga taw
ang indi gailala ong Dios, gangabereng ong nindio ang angay indi amo
ra gimbeng ong nira ong makaeyak ang pangaboi. Animan sia aglibaken
amo nira ig agginsolton. 5 Piro bala tanirang manabat ong Dios tang mga
boat nira. Tenged listo tanandiang magosgar ong tanan ang mga taw,
boi man obin patay. 6 Animan pinatako tang Mo-yang Balita natetenged
ong ni Cristo ong mga taw ang patay da, agod maski kinabot da nira
tang kamatayen ang natirmino ong tanan ang mga taw, mangaboi pa ka
enged tanira ang aroman tang Dios.

Gamiten mi tang mga abilidad mi para ong ikakao-ya tang doma

7 Madali ra lamang tang kataposan tang tanan ang bagay. Animan
awidan mi tang mga sadili mi ig magisip amo ta osto agod mapangadi
amo ta mo-ya. 8 Ig labi ra ka enged ong tanan, mamaggeregman amo ang
de-dek ong mga popotokon mi. Tenged mga aggegman mo tang kapario
mo, mapatawad mo pa tanandia maski dorong talak ang naboat na.
9 Padayonon mi ong mo-yang kaneman tang mga logod mi ong ni Cristo.
10 Ang kada tata ong yaten ay sindolan tang Dios ta abilidad. Animan
gamiten ta tang mga abilidad ang na para ong ikakao-ya tang tata may
tata. Boaten ta narin bilang mo-yang mga taraligan ong sari-saring
mga kaloy ang nang agto-dol tang Dios. 11 Ang sindolan ta abilidad ang
magtoldok, kaministiran ang magtoldok tang tamang bitala tang Dios.
Ig ang sindolan ta abilidad ong pagtabang ong doma, dapat tomabang ig
gamiten na tang tanan ang poirsang sindol ong nandia tang Dios. Ong
maning ta sia, dayawen tang Dios ong tanan ang agboaten mi tenged
ong ni Jesu-Cristo. Tanandia tang Makagagaem ig dalayawen asta ong
tanopa! Amen.

Ang pagagoanta ong kaliwagan bilang sinagpan ni Cristo

12 Mga agmaleno, indi amo mabereng ong mga mabebelat ang pag-
sobok ang gapasaran mi. Indi amo ka magisip ang onoray gainabo
ong nindio, 13 kondi mangalipay amo ra lamang tenged aroman amo
ra ni Cristo ang agpaliwagan amo pario tang nainabo ong nandia. Ong
maning ta sia, magimong bogos ang enged tang kalipay mi ong kaldaw
ang magbalik tanandia ig itaen tang tanan tang makabebereng ang
gaem ig dengeg na. 14 Masoirti amo kaman mga paeyaken amo bilang
mga pamagosoy ong ni Cristo, tenged sia pagpamatod ang atan ong
nindio tang dalayawen ang Ispirito, ang yay ang Ispirito tang Dios.
15 Balampa indi enged mainabo ang may tata ong nindio ang kastigon
tenged namatay tanandia ta taw, obin nanakaw, obin nagboat ta maski
onopang klasi ta malain, obin tenged nagpalabet tanandia ong agboaten
ta doma. 16 Piro mga kastigon amo tenged lamang mga sinagpan amo ni
Cristo, indi amo maeyak kondi magpasalamat amo pa enged ong Dios
ang yamo nagimong mga sinagpan na.

17 Kiminabot da kaman tang oras ang magosgar tang Dios ong mga
taw, impisa ong yaten ang mga ana na. Ig mga ang kaliwagan ang nang
gapasaran ta yay ang impisa pa lamang tang pagosgar na, onora lamang

enged tang mapasaran tang mga indi pamagparet ong Mo-yang Balitang
pinatako na? 18 Pario tang na-tang ong Kasolatan,
“Mga ang mga taw ang mato-lid alos indi malibri,
Onora lamang enged tang mabetangan tang mga mapinagtalaken ig indi
pamangilala ong Dios?”*
19 Animan yamong mga gangapasar ta mga kaliwagan mandian sigon
ong kaliagan tang Dios, magpadayon amo ra lamang ang magboat ta mo-
ya, ig italig mi tang sadili mi ong Dios ang yay ang nagboat ong nindio.
Tenged tanandia mataligan ig boaten nang enged tang mga pangako na
ong nindio.

5

Toyon ong mga mepet asta ong mga kamamolan

1 Yamong mga pangolokolo ong mga pamagto, may yaningo ong nindio
bilang pangolokolo kang kapario mi. Pagsolato bilang tistigos tang
pinitinsia ni Cristo, ig bilang tata kang pa-penen na ong dalayawen ang
pagkabetang na ong pagbalik na. 2 Pagpakiloyo ong nindio ang sagodon
mi ta mo-ya tang mga ana tang Dios ang sinalig na ong nindio. Ang
mga kalimbawan nira mga karniro, ig yamo tang mga manigbadbad ong
nira. Kaministiran bogos ong nem mi tang pagsagod mi ong nira tenged
maning atan tang kaliagan tang Dios. Boaten mi tang obligasion mi belag
tang garegesan amo obin tenged may pakinabang ang agpakaboton mi,
kondi dapat bolontad ong nem mi tang pagtabang mi ong nira. 3 Indi
amo magadi-adi ong mga pamagto ang sinalig ong nindio para bantayan
mi, kondi magimo among mo-yang modilo ong nira. 4 Ig ong pagkabot ni
Cristo, ang yay ang Pangolokolo ong mga Manigbantay, marisibi mi tang
balet ang dorog kambeng ig inding pisan magkopas asta ong tanopa.
5 Ig yamong mga mamola pa, magpasakep amo ong mga mepet.
Magpalepe among tanan ig magsirbi ong tata may tata, tenged maning
ta na tang na-tang ong Kasolatan: “Agkontraen tang Dios tang ambogon,
piro aggaloyan na tang dibabak ta nem.”* 6 Animan magpababak amo ig
magpasakep ong gaem tang Dios, ig komabot tang kaldaw ang ipalawig
amo nandia. 7 Ipakabot mi ong nandia tang tanan ang mga problima mi,
tenged tanandia pagdemdem ong nindio.
8 Magimong listo amo ig magbantay among pirmi tenged ang kasoay
ming si Satanas paglibot-libot ong nindio ang midio lion ang gingereb
ig pagdilem ta tekeben na. 9 Pabakeden mi tang pagto mi ong Dios ig
batokan mi si Satanas. Ig demdemen ming belag lamang ta yamo tang
pamagagoanta tang mga kaliwagan ang maning ta na, kondi asta ang
tanan ang pamagto ong bilog ang kalibotan. 10 Dipot lamang ang timpo
tang pagagoanta mi. Matapos sia, ang Dios mismo tang magtabang ong
nindio agod anda ray kakorangan ong pagkataw mi, ig tanandia tang
magpapoirsa ig magpabaked ong nindio. Tanandia kaman tang pagtorol
tang tanan ang klasi ta tabang ong yaten, ig pinilik amo nandia agod ma-
pen amo ong anday kataposan ang kadengegan na ang aroman ni Cristo.
11 Makagagaem tanandia asta ong tanopa! Amen.

Kataposan ang toyon ig pangomosta

* **4:18** 4:18 Mga Kawikaan 11:31 * **5:5** 5:5 Mga Kawikaan 3:34

12 Sinolato tang dipot ang solat ang na ong tabang ni Silas. Aggilalaeno
tanandia bilang mataligan ang logod ta ong ni Cristo. Balampa ong
solatong narin napapoirsao ra tang mga nem mi, ig napamatodano ta
mo-ya ong nindio ang maning ta na tang kaloy tang Dios ong yaten. Indi
amo enged palawid ong kaloy nang narin.
13 Ang mga pamagto ong Dios don ong Babilonia† pamagpakomosta
ka ong nindio. Tanira pario ka ong nindiong pinilik tang Dios ang
magimong mga ana na. Si Marcos ang agkabigeno ang anao pangomosta
ka ong nindio. 14 Mamagkoromostan amo ta masinlo bilang mga logod
ang pamaggeregman ong tata may tata.‡
Balampa oldan amo enged ta kao-yan ang magalin ong Dios, yamong
tanan ang mga na-pen da ong ni Cristo.

† **5:13** 5:13 Sigon ong doma, ang “Babilonia” ang agganingen ni Pedro tarin ay ang siodad tang Roma. ‡ **5:14** 5:14 Ong bitalang Grigo: Mamagkoromostan amo ong tatang itong.

Pa-kaw ang Bitala ong Yadoang Solat ang nagalin ong ni Pedro

Ang Yadoang Solat ang nagalin ong ni Pedro sinolat na ong mga pamagto ong ni Cristo, sigoro ang mga pamansistar don ong Asia Minor (1 Pedro 1:1; 2 Pedro 3:1). Agkontraen ni Pedro tarin tang mga toldok tang mga agganingen ang "bo-lien ang mga manigtoldok." Tanira alenget da onong silotan tang Dios (2:3), ig mata-wanan mga sinopa tanira ong ogali ig ong pagpangaboi nira. Animan ang dapat boaten tang kada tata ong mga pamagto, indi mamalpat ong tamang toldok tang mismong nangaita ong ni Cristo. Ig dapat ono ang masinlong ogali idolang ta ong pagto ta (1:5).

Sigon ong mga bo-lien ang manigtoldok, indi ra ono magbalik si Cristo. Piro ang sabat ni Pedro ong nira, mali sia. Indi pagpabaya-baya si Cristo. Pagpaita lamang tang Dios tang māboat ang pasinsia na, ig pagelat ang magtogat tang tanan ang taw, tenged indi tanandia galiliag ang may malbag ong nandia ig silotan asta ong anday kataposan (3:9).

1 Yo si Simon Pedro, tatang torobolon ig apostolis ni Jesu-Cristo.
Pagsolato ong nindiong tanan ang aroman amen ang pamagto ong ni
Jesu-Cristo, ang yaten ang Dios ig Maniglibri. Tenged tanandia mato-lid,
ang pagto ang rinisibi mi pariong enged ka mal tang rinisibi amen.
2 Balampa pirmi ong nindio tang tanan ang kaloy ig kao-yan ang
pagalin ong Dios tenged gailala mi tanandia ig ang yaten ang Ginong
Jesus.

Ang mo-yang ogali dapat itaen ong mga ginoyan ig pinilik tang Dios

3 Ong gaem tang Dios, sindolan ita nandia tang tanan ang kaministiran
ta agod mangaboi ita ang pamagosoy ong nandia. Maboat ta narin
tenged gailala ta tang Dios ang yay ang naggoy ong yaten. Ginoyan ita
nandia agod manobli ita ong mabael ang dengeg ig masinlong ogali na.*
4 Ong maning don, sindolan ita nandia tang mambeng ang mga bagay
ang pinangako na, agod indi ita degen tang anday sasayod ang kaliliagan
ta ang yay ang panlangga tarin ong kalibotan ang na, kondi mapario tang
ogali ta ong ogali tang Dios.
5 Animan prosigiran mi enged ang idolang tang masinlong ogali ong
pagto mi. Ong masinlong ogali mi, idolang tang kinata-wanan. 6 Ong
kinata-wanan, idolang tang pagawid tang sadili. Ong pagawid tang
sadili, ang pagprosigir. Ong pagprosigir, idolang tang pagkamadinioson.
7 Ong pagkamadinioson, idolang tang paggegma ong logod ta. Ig ong
paggegma ong logod ta, idolang ta tang paggegma ong tanan ang taw.
8 Ang mga ogaling narin yay ang dapat itaen ong nindio, ig mintras
gaboay dapat mas magdolang pa ka enged. Ong maning don, indi
lomboang anday kointa na tang pagpangilala mi ong yaten ang Ginong
Jesu-Cristo, kondi may pakinabang na para ong Dios asta ong mga taw.
9 Piro ang maski sinopa, mga anda ong nandia tang mga ogaling narin,
pario ra tanandia ong tatang boray ang indi maita tang kamatodan.

* **1:3** 1:3 Poidi kang maliag yaning: Naggoy tanandia ong yaten tenged ong makabebereng ang dengeg ig gaem na.

Nalipatan na ra ang tanandia linimpio ra tang Dios ong dating mga talak
na.
10 Animan mga logodo ong ni Cristo, prosigiran mi enged ang ipaita
ang yamo matod ang ginoyan ig pinilik tang Dios. Tenged mga masinlo
tang ogali mi ang pario ta nang nasolato, indi amo enged mabo-log ig
mapalawid ong Dios, 11 kondi dorong kambeng na ong pagrisibi na ong
nindio, ig abirto among tenled ong anday kataposan ang inadian tang
yaten ang Gino ig Maniglibri ang si Jesu-Cristo.
12 Animan pirmi among agpademdemen ta tang mga bagay ang narin,
maski gata-wanan mi ra ta mo-ya, ig maski indi amo enged pamalpat
ong kamatodan ang rinisibi mi. 13 Mga ong yen, dapat lamang ang pirmi
among pademdemen ta mintras gaboio pa. 14 Tenged gata-wanano ra
ang indio ra lamang maboay ong ta-paw tang kalibotan ang na, sigon ong
pinatako ong yen ni Ginong Jesu-Cristo. 15 Animan boateno tang tanan
ang masarangano agod maski andao ra, mademdeman mi pa enged tang
mga sinoldoko ong nindio.

Ang mga nangaita asing si Cristo pinadengegan tang Dios

16 Ang sinayod amen ong nindio natetenged ong makagagaem ang
pagbalik tang yaten ang Ginong Jesu-Cristo ong parakaboton, belag ta
imo-imo ang bindoat tang mga taw ang manigboat-boat ta istoria, tenged
inita amen mismo tang makabebereng ang gaem ig kayagan na ang
nagalin ong Dios. 17 Don ami mismo asing si Jesu-Cristo dinayaw ig
pinadengegan tang Dios ang Tatay. Naba-yan amen tang bosis tang Dios
ang Makagagaem ong tanan ang ganing, “Na tang agmalenong Anao.
Galipayo ta mo-ya ong nandia.” 18 Ang bosis ang nang nagalin ong langit,
naba-yan amen asing aroman ami ni Jesus don ong sagradong bokid.†
19 Ong maning don, mas nambaked tang pagparet amen ong pinatako
tang mga propita asing tokaw. Animan asta yamo, dapat pama-yan mi
ka ta mo-ya tang mga bitala nira, tenged ang kalimbawan tang mga
inaning tang mga propita, pario ong tatang tolok ang sisinag ong maki-
lep asta ra lamang ong pagtela tang kaldaw ang si Cristo magbalik da. Si
Cristo, ang kalimbawan na pario ong bitokon ong tagaramalen, tenged
tanandia enged mismo tang magtorol ta kayagan ong mga kinaisipan
mi. 20 Labi ra enged ong tanan, tandan mi narin: Ang tanan ang nasolat
ong Kasolatan, indi nagalin ong sadiling pangintindi tang mga propita.
21 Tenged anday inaning nira ang nagalin ong sadiling mga isip nira,
kondi ang Ispirito Santo yay ang nagekel ig nagpabitala ong nira tang
bitala tang Dios.

2

Mga bo-lien ang manigtoldok

1 Piro asing tokaw pa, may atan ka ong mga Israelita ang mga bo-lien
ang mga taw ang namaganing ang tanira ono mga propita ka tang Dios.
Maning ka ta si tang mainabo mandian ang mga timpo. May lomboa
ka atan ong nindiong pamagto ang indi nabantayan, ig mamagtoldok
tanira ta kabo-lian ang manlangga tang pagto mi ong Dios. Indi ilalaen
nira tang Gino ang yay ang naglibri ong nira. Yay sia ang golpi lamang
komabot ong nira tang silot tang Dios. 2 Yadi ong mga aroman ming

† **1:18** 1:18 Mabasa ta tang natetenged ong nainabo ong bokid ong Mateo 17:1-9; Marcos 9:2-10; Lucas 9:28-36.

pamagto tang magpatolad ong mga ogali nirang makaeyak. Ong maning
don, pakalainen tang doma tang kamatodan ang agpareten ta. 3 Ang
mga bo-lien ang mga manigtoldok ang asia, mamanloko ong nindio ong
pagistoria nira ta imo-imo para lamang mapangoartan amo nira. Piro
ong matod, naboay dang lagi tanirang sinintinsian tang Dios ang silotan,
ig indi ra lamang maboay i-lek da ong impirno.
4 Gata-wanan ta sia, tenged maski ngani ang mga anghil ang nam-
agkatalak asing tokaw, indi pinatawad tang Dios, kondi pinriso na tanira
don ong impirno, don ong dorog kadalem ang galoang ig dorog kaki-lep,
agod don elaten nira tang Kaldaw tang Pagosgar. 5 Ig tenged ka ong talak
tang mga taw asing timpo pa ni Noe, nagpekel tang Dios ta mabael ang
ba ig binonaw na tang kalibotan. Anda enged ay nalibri, poira lamang
ong ni Noe ang nagtoldok natetenged ong mato-lid ang pangaboi, ig ang
pitong mimbro tang pamilia na.* 6 Tenged ka ong kasalanan, sinompa
ig pinogdaw tang Dios tang mga siodad tang Sodoma ig Gomorra, agod
ipaita na ong mga malalain ang taw tang kaboton nira.† 7 Piro linibri
tang Dios si Lot tenged mato-lid tanandia ong pama-dek na. Gaborido
ta mo-ya si Lot ig pagsinti ong mga malalaway ang agboaten tang mga
kasimanoa na ang anda enged ay prinsipio nira. 8 Kaldaw-kaldaw gaba-
yan na ig aggitaen na tang mga malalain ang agboaten nira, ig pagpasit
lamang ang pirmi tang nem na. 9 Animan sigorado enged, ang Gino
gatakong maglibri ong mga pagsobok tang mga taw ang madinioson.
Ig gatako kang magsilot tang mga taw ang malalain asta ong kaldaw
ang tanira osgaran, 10 labi ra enged ang mga taw ang pamagtoman ong
anday sasayod ang kaliliagan tang sinangoni nira ig indi gangaliliag ang
pasakep ong Makagagaem.
Maning ka atan tang ogali tang mga bo-lien ang mga manigtoldok
ang agganingeno. Tanira mga mapangas ig ambogon. Indi gengeldan
ang mamagbitala ta malain kontra ong mga taga langit. 11 Maski ngani
ang mga anghil mismo, ang mas mapoirsa pa ig mas makagagaem pa
ong nira, indi pamangas ang magbandan ig magbitala ta malain kontra
ong kapario nirang mga anghil ong talongan tang Dios. 12 Piro ang
mga taw ang narin, agpakalainen nira tang maski onopang bagayay
ang indi gaintindian nira. Pario tanira ong mga ayep ang indi enged
pamagisip mga onopa tang agboaten nira. Anday domang tegkan tang
mga ayep ang maning atan, depen ig patayen. Ya ka ang mga taw ang asi,
anday domang tegkan nira, silotan ang i-lek ong impirno. 13 Asia tang
magimong balet ong bindoat nirang malain ong doma. Ang agkabigen
nirang kalipayan ay ang magboat ta maski onopay maliliagan nirang
anday sayod, maski kaldaw. Ang mga taw ang maning atan mga traidor
ig manloloko. Animan mabael ang kaeyakan para ong nindio mga itaen
tanirang ka-pen mi ong oras ang pamagsaro amo bilang mamaglogod
ong ni Cristo. 14 Pirmi lamang tanirang pamagdilem ta babay para ma-
pangalipayan nira, ig indi tanira agtakan ong pagboat ta talak. Agtokson
nira tang mga malolobay tang pagto nira. Masiado tanirang takaban.
Sinompa ra tanira tang Dios! 15 Bino-wanan nira tang mga mato-lid ang
toldok ig nanga-ngi ra tanira. Agpatoladan nira tang ogali ni Balaam, ang
ana ni Beor asing tokaw. Pinalabi ni Balaam tang koarta ig may plano na
rin ang magpasol ong pagboat ta malain. 16 Piro sinambleng tanandia

* **2:5** 2:5 Genesis 6:1-8:22 † **2:6** 2:6-8 Genesis 19:1-29

tang asno na ang golping minitala ang midio taw, ig ong maning don
napedan tanandia ong kakabosan nang asi tang tatang ayep ang indi ka
rin mabitala.‡
17 Ang mga bo-lien ang mga manigtoldok ang na, pario ong mga toro-
bodan ang na-lan da, obin pario ong mga onom ang agpapalied tang
mageyep piro anda kay koran na. Animan may logar dang dorog kaki-
lep ang natagana tang Dios ong nira, don ong impirno. 18 Pamagpambog
tanira ong mababael ang bosis, piro anday kointa na tang agbibitala
nira. Pamagtoldok ang ganing anday kaso ono maski panonot ita ong
anday sasayod ang kaliliagan tang mga sinangoni ta. Ong maning don,
agtokson nira ang magbalik ong kalainan tang mga ba-lo pa lamang
gangalibri ong maling pangaboi. 19 Pamangako tanira ang ganing libri
ita ono ang magboat tang maski onopay galiliagan ta. Piro ong dobali ta
sia, tanira mismo mga torobolon ang pamagsirbi ong malain ang ogali
ang yay ang paggaem ig panlangga ong nira. Tenged mga degen ita ta
tatang bagay, maliag yaning torobolon ita ra tang bagay ang asi. 20 Ong
kamatodan, ang maski sinopay gailala ong yaten ang Gino ig Maniglibri
ang si Jesu-Cristo, nalibri ra ong makaeyak ang pagparangaboien tang
mga taw ang indi pangilala ong Dios. Piro mga magbalik tanira ong
dating boat nira, ig degen si tanira tang anday sasayod ang ogali, mas
maliwag da enged tang pagkabetang nira kaysa ong dati. 21 Mo-ya pang
indi ra lamang natoman nira tang dalan ang mato-lid, imbis matapos
ang matoman nira, dayon sing taliodan nira tang mga tobol tang Dios
ang sinoldok ong nira. 22 Mga maning ta si, tanira tang agpataman tang
sarabien ang ganing,
“Kiro ang nagtoka, balikan
na sing panganen tang toka na.
Baboy ang dinigo, magbalik
ong lagnang ang tombog.”

3

Ang pagbalik tang Gino

1 Mga agmalenong mga logod, na yadoa rang solato ong nindio. Ig ong
doroang solatong narin, pinrosigirano ang ipademdem ong nindio tang
mga bagay ang narin agod poawen tang mga limpiong kinaisipan mi.
2 Galiliagong demdemen mi tang inaning tang mga sagradong propita
tang Dios asing tokaw, ig ang mga tobol tang yaten ang Gino ig Maniglibri
ang pinakabot tang mga apostolis ang sinobol na ong nindio. 3 Primiro
ong tanan, dapat ang mata-wanan mi nga ong oring mga kaldaw imodan
amo tang mga taw ang pamangaboi sigon ong sadiling anday sasayod
ang kaliliagan nira. Insolton amo nira ang ganing, 4 “Ganing amo,
si Cristo nangakong magbalik. Ta, ong ayra ta mandian? Ang mga
ginikanan ta nangapatay da, piro maski monopa tang pagkabetang
tang tanan ang bagay, mimpisa pa asing bindoat tang kalibotan, ya pa
ka enged asta mandian.” 5 Piro ang agganing nirang asi ang anday
pagoman, belag ta matod. Agbaliwalaen nira tang kamatodan nga ang
langit may ang tanek naimo asing tokaw ong gaem tang bitala tang Dios.
Ig ong tatang bitala na bindoat na tang tanek magalin ong wi ig ong
ka-ngan tang wi. 6 Maning ka ta si, ginamit tang Dios tang wi agod

‡ **2:16** 2:15-16 Mga Bilang 22:5-7; 22-31

bonawen na ig distroson ong mabael ang ba tang dating kalibotan. 7 Ig
ong gaem ka tang bitala na, ang langit may ang tanek ang aggitaen ta
mandian, magpadayon pa asta ra lamang ong kaldaw ang tolpokan da
ong makaeled ang apoy. Mainabo narin ong pagkabot tang kaldaw nga
ang mga taw ang malalain ig indi pamangilala ong Dios osgaran da ig
silotan.
8 Piro demdemen mi narin, mga agmaleno: Para ong Gino, ang tang
kaldaw pario ong tang ribong takon, ig ang tang ribong takon magang
tang kaldaw lamang. 9 Animan ang Gino indi pagpabaya-baya ong mga
pinangako na, pario tang aggisipen tang doma, kondi agpaita na ong nin-
dio tang māboat ang pasinsia na. Pagelat lamang tanandiang magtogat
tang tanan ang taw ong mga talak nira, tenged indi tanandia galiliag ang
may malbag ong nandia ig silotan asta ong anday kataposan.*
10 Magbalik ang enged tang Gino, ig ang pagkabot na pario ong
tatang takawan, ang indi mata-wanan ta mga tanopa. Ong kaldaw
ang asi, makaeled tang dageb ang ba-yen ig golpi lamang malipat tang
langit. Masirok tang kaldaw, ang bolan ig mga bitokon, ig ang tanan
tarin ong kalibotan, asta ang kalibotan mismo, mapogdaw ang enged.
11 Tenged maning ta sia tang kataposan tang tanan ang bagay, animan
dapat prosigiran ming mangaboing limpio ig madinioson, 12 mintras
pamaglangkag amo ong Kaldaw ang magbalik tanandia. Ig boaten ta
tang tanan ang masarangan ta agod madaling komabot tang kaldaw ang
asi. Ong kaldaw ang asi, ang langit sirokon ig malipat, ig ang tanan ang
gitaen don mangatonaw da lamang ong kinit. 13 Piro sigon ong pangako
tang Dios, may ba-long langit ig ba-long tanek ang aggelaten ta, ig ang
tanan don poros mato-lid ong pama-dek na.
14 Animan, mga agmaleno, mintras pamagelat amo tang kaldaw ang
asi, prosigiran ming pirming masinlo tang pagigtabid mi ong Dios,
limpio amo ong pama-dek na, ig anday sarawayen na ong nindio.
15 Demdemen mi enged nga ang Gino midio pagpaboay ong pagkabot
na tenged lamang pagtorol pa ta logar ong mga taw agod malibri tanira
ong silot ang komabot. Ya kay ang inaning tang agmalen tang logod
ang si Pablo ong solat na ong nindio, sigon ong kinata-wanan ang
sindol ong nandia tang Dios. 16 Ig ya kay ang inaning na ong tanan
ang mga solat na, ong pagsambit na tang mga bagay ang na. Ong
bagay, may domang inaning ni Pablo ong mga solat na ang maliwag ang
maintindian. Animan ang mga taw ang korang tang pangintindi nira ig
indi gangatako tang kamatodan, pamagtorol ta maling maliag yaning,
pario tang agboaten da nira ong doma pang mga parti tang Sagradong
Kasolatan. Ong maning don, pamagekel lamang tang sadili nira ong
impirno!
17 Piro mga logod, gata-wanan mi ra tang natetenged ong mga bagay
ang na. Animan magandam amo agod indi amo maekelan ong maling
toldok tang mga taw ang anday prinsipio nira. Tenged mga magtoman
amo ong nira, malipat ong nindio tang sigorado ig masinlong pagka-
betang mi bilang mga pinilik tang Dios. 18 Animan magpadayon amo
ong pagto ig ong masinlong ogali agod marisibi mi enged tang tanan
ang kaloy ni Jesu-Cristo, ang yaten ang Gino ig Maniglibri, ig agod mas

* **3:9** 3:9 “silotan asta ong anday kataposan.” Maliag yaning, silotan don ong impirno, asta ong tanopa.

mailala mi pa enged tanandia. Dayawen ta tanandia mandian asta ong anday kataposan! Amen.

Pa-kaw ang Bitala ong Primirong Solat ang nagalin ong ni Juan

Ang Primirong Solat ang nagalin ong ni Juan may doroang toldok na ang dorog kaimportanti para ong mga namagrisibi tang solat ang na. Primiro, kaministiran ang mamagtarabid-tabid tanira ta masinlo bilang mga taw ang na-pen da ong Dios ig ong Ana nang si Jesu-Cristo. Yadoa, indi dapat pareten nira tang maling mga toldok ang manlangga lamang tang masinlong pagtarabid-tabidan nirang asi. Sigon ong maling agtotoldok ong mga kaldaw ang asi, ang kalibotan ono poros malain. Animan ono, mga ang tatang taw tarin da ong kalibotan, maliag yaning natalidan da tanandia ta anday sayod. Animan si Jesus ono, indi poiding nagimong taw ang matod, tenged tanandia poros mo-ya. Belag lamang ta sia tang mga agtotoldok nira. Ganing pa tanira ang belag ta kaministiran ang magboat ita ta mo-ya, ig maski indi ita maggeregman ong tata may tata. Sia ono anday kaso, basta gailala ta tang Dios.

Piro ganing si Juan kabo-lian tang mga toldok ang asia. Ong kamatodan, si Jesus nagimong taw ang matod. Ig mga pamaggegma ita ong Dios ang Tatay, ig pamagto ita ong Ana nang si Jesus, indi maimong indi ita mamaggeregman ong tata may tata.

Ang Bitalang pagtorol ta kaboi

1 Pagsolat ami ong nindio natetenged ong Bitalang pagtorol ta kaboi.
Tanandia atan dang lagi, ba-lo pa lamang nagimpisa tang tanan ang mga
bagay. Naba-yan amen tanandia ig inita amen ong mga mata amen.
Natelekan amen ig nabiotan pa ong mga kalima amen. 2 Tanandia,
ang yay ang agpagalinan tang kaboi, napaita ra ig mismong inita amen.
Animan pagpamatod ig pamalita ami ong nindio tang natetenged ong
nandia, ang yay ang Kaboing anday kataposan. Tanandia aroman ang
lagi tang Dios ang Tatay, ig napaita ra ka ong yamen. 3 Agbabalita
amen ong nindio tang naita ig naba-yan amen agod ma-pen amo ong
masinlong pagtarabid-tabidan amen ong Dios ang Tatay ig ong Ana nang
si Jesu-Cristo. 4 Ig pagsolat ami ka ong nindio mandian agod magimong
bogos tang kambengan ta.

Mangaboi ong mayag

5 Narin tang naba-yan amen ong ni Jesu-Cristo, ig ang agbabalita amen
mandian ong nindio: Ang Dios mayag, ig andang pisan ay maki-lep
ong nandia. 6 Mga ganing itang pamagtabid-tabid ita ong Dios piro
pamangaboi ita pa ong maki-lep, maliag yaning pamagbo-li ita ig indi ita
pamagosoy ong kamatodan. 7 Piro mga pangaboi ita ong mayag, pario
tang Dios ang gistar ka ong mayag, asia masinlo tang pagtarabidan ta
ong tata may tata, ig limpion na tang tanan ang mga kasalanan ta ong
dogo tang Ana nang si Jesus.
8 Mga ganing itang anday talak ta, aglokon ta lamang tang mga sadili
ta, ig anda ong yaten tang kamatodan. 9 Piro mga aminen ta tang mga
talak ta, mataligan ta tang Dios ang magpatawad ig maglimpio ong yaten
ong tanan ang mga boat tang anday sasayod, tenged mato-lid tanandia.

10 Mga ganing itang anday talak ta, agboaten ta tang Dios ang bo-lien, ig
agbaliwalaen ta tang bitala na.

2

Si Cristo magpakiloy para ong yaten

1 Mga anao, agsosolato ong nindio tang mga bagay ang asia agod
indi amo magkatalak. Piro mga may magkatalak, may magpakiloy ong
Dios ang Tatay para ong yaten. Anday doma, si Jesu-Cristo ang mato-
lid. 2 Tenged si Cristo mismo tang sinagda agod mapatawad tang mga
kasalanan ta, ig belag lamang tang yaten, kondi ang kasalanan tang mga
taw ong bilog ang kalibotan.
3 Gasigoro itang gailala ta ra tang Dios mga agtomanen ta tang mga
tobol na. 4 Mga may taw ang ganing, "Gailalao tang Dios," piro indi
agtomanen na tang mga tobol na, bo-lien tang taw ang asi, ig anda ong
nandia tang kamatodan. 5 Piro ang taw ang pagtoman tang bitala tang
Dios, yay ang matod ang paggegma ong nandia, ig anday korang tang
paggegma na. Tarin mata-wanan ta mga na-pen ita ra ong Dios: 6 Ang
taw ang ganing ang na-pen da ono ong Dios, dapat ang mangaboi pario
ni Jesu-Cristo.

Ang ba-long tobol

7 Mga agmaleno, ang tobol ang nang agsosolato ong nindio ang ma-
maggeregman amo belag ta ba-long tobol, kondi dati rang laging tobol
ang sindol ong nindio asing ba-lo among namagto ong ni Jesus. Naba-
yan mi rang lagi na. 8 Piro ang agsosolato ong nindio mandian midio ba-
long tobol ka kaman, tenged inita amen tang kamatodan na ong kaboi
ni Cristo ig mandian aggitaen ta ka ong nindio. Tenged galipat da tang
maki-lep ig loloa ra tang matod ang kayagan.
9 Ang taw ang ganing ang tanandia gaboi ono ong mayag, piro anday
gegma na ong mga logod, tanandia gabo-wan pa ka enged ong maki-
lep. 10 Ang taw ang paggegma ong logod na yay ang gaboi ong mayag,
ig anda ray magimong dailan ang tanandia magkatalak. 11 Piro ang indi
paggegma ong logod na gabo-wan pa ong maki-lep. Midio pangarap-
karap tanandia ang indi gata-wanan na tang paningan na, tenged bino-
ray da tanandia tang maki-lep.
12 Agsolatan amo yen, mga anao, tenged pinatawad da tang mga
kasalanan mi tenged ong ni Cristo.
13 Agsolatan amo yen, mga tatay, tenged gailala mi tanandia ang atan
dang lagi, asing impisa pa lamang tang tanan ang bagay.
Agsolatan amo yen, mga soltiros, tenged dineg mi ra si Satanas.
14 Omaneno pa. Agsolatan amo yen, mga anao, tenged gailala mi tang
Dios ang Tatay.
Agsolatan amo yen, mga tatay, tenged gailala mi tanandia ang atan dang
lagi, asing impisa pa lamang tang tanan ang bagay.
Agsolatan amo yen, mga soltiros, tenged mapopoirsa amo, ig indi galipat
ong nindio tang bitala tang Dios. Animan dineg mi si Satanas.
15 Indi malen mi tang kalibotan ang na asta ang mga bagay tarin ong
kalibotan. Tenged ang taw ang pagmal ong kalibotan indi pagmal ong
Dios ang Tatay. 16 Tenged ang mga bagay tarin ong kalibotan--pario
tang mga anday sasayod ang galiliagan tang mga sadili ta, ang mga

gawilian tang mga mata ta, ig ang mga bagay ang agpambog ta mga taw-
-ang tanan ang asia indi pagalin ong Dios ang Tatay. Asia pagalin tarin
lamang ong kalibotan. 17 Malipat tang kalibotan ig ang tanan ang mga
galiliagan tang tawan na, piro ang taw ang pagboat tang kaliliagan tang
Dios yay ang maboing anday kataposan.

Ang kontra-Cristo

18 Mga anao, alenget da tang kataposan tang kalibotan. Naba-yan
mi ra ang komabot tang kontra-Cristo. Mandian ngani doro rang
limindoang mga kontra-Cristo. Animan gata-wanan ta ang alenget da
tang kataposan. 19 Ang mga taw ang asi, belag dang lagi ta matod ang
mga karomanan ta. Animan namansibelag tanira ong yaten. Asia, mga
tanira matod ang mga aroman tang lagi, indi tanira namansibelag ong
yaten. Piro namagalin tanira, animan mayag ong mga mata ta ang
tanirang tanan belag ta karomanan ta.
20 Piro yamo, gaintindian mi tang kamatodan, tenged sindol da ong
nindio tang Ispirito Santo. 21 Animan pagsolato ong nindio, belag ta
tenged ang indi gata-wanan mi tang kamatodan, kondi tenged gata-
wanan mi ra sia. Ig gata-wanan mi ka, anday bo-li ang magalin ong
kamatodan.
22 Mandian, sinopa tang bo-lien? Ang bo-lien yay ang ganing ang si
Jesus belag ono tang Cristo.* Ang mga taw ang maning atan, tanira tang
mga kontra-Cristo, ang indi pangilala ong Dios ang Tatay ig ong Ana
na. 23 Ang indi pangilala ong Ana, indi ka gailala ong Tatay. Piro ang
pangilala ong Ana, gailala ka ong Tatay na.
24 Animan iloak mi ong popotokon mi tang sinoldok ong nindio asing
primiro. Asia indi amo malbag ong Ana ig ong Tatay na. 25 Ig narin tang
pinangako ong yaten ni Cristo--ang kaboing anday kataposan.
26 Ang mga bagay ang nang agsosolato ong nindio yay ang natetenged
ong mga taw ang galiliag din ang manloko ong nindio. 27 Piro yamo,
sindolan amo ni Cristo tang Ispirito Santo, ig tanandia indi enged palbag
ong nindio. Animan belag da ta kaministiran ang may doma pang
magtoldok ong nindio, tenged ang tanan ang mga bagay agtotoldok ong
nindio tang Ispirito Santo. Ig matod tang agtotoldok na, belag ta kabo-
lian. Animan, pario tang sinoldok na ong nindio, indi amo palbag ong ni
Cristo.
28 Animan, mga anao, indi ita ra palbag ong ni Cristo, agod ong
pagbalik na ong kalibotan indi ita maeyak. Ig ong pagkabot na indi
ita maeyak ang tomalonga ong nandia. 29 Gata-wanan ming si Cristo
mato-lid. Animan dapat mata-wanan mi ka, ang tanan ang pamagboat
ta mato-lid mga ana ka tang Dios.

3

Ang mga ana tang Dios

1 Isipen mi lamang mga monopag kabael tang paggegma ang pinaita
tang Dios ang Tatay ong yaten! Aggoyan ita nandia ang mga ana na. Ig
matod ka kaman sia. Piro ang mga taw ang sakep tang kalibotan ang
na, indi gata-wanan nira mga sinopa enged tanandia. Animan yay na

* **2:22** 2:22 Ang bitalang “Cristo” tatang titolo ang sindol ong ni Jesus bilang ang pinilik tang Dios para maglibri ong mga taw ong kasalanan nira ig maggaem ong tanan-tanan. Telekan ka ong Bokabolario.

ang itang mga ana na, indi ita ka gailala nira. 2 Mga agmaleno, ana
ita ra ka kaman tang Dios, ig indi pa mata-wanan mga monopa tang
magimong matod ang pagkabetang ta ong ori. Piro gata-wanan ta ang
magimo itang kapario ni Cristo ong pagbalik na tarin, tenged itaen ta
tanandia mga monopa tanandia ong kamatodan. 3 Ang tanan ang mga
taw ang pamagtalig ang maning ta si tang mainabo, pamagprosigir ang
magimong limpio tang kaboi nira, pario ni Cristo ang andang pisan ay
kasalanan na.
4 Ang kada taw ang pagboat ta kasalanan, gakontra na tang Katobolan
tang Dios. Tenged ang mangontra ong tobol tang Dios ya ra enged tang
maliag yaning tang kasalanan. 5 Gata-wanan ming napaning si Cristo
tarin ong kalibotan para komiten tang mga talak ta, ig anda enged ay
tatalak na. 6 Animan ang taw ang indi agpalbag ong ni Cristo, indi
magpadayon ang magboat ta kasalanan. Piro ang taw ang pagpadayon
ang pagboat ta kasalanan, indi gaita ong ni Cristo ig indi gailala na mga
monopa si Cristo.
7 Mga anao, indi amo paloko maski ong ninopa. Mato-lid tang taw ang
pagboat ta mato-lid, pario ni Cristo. 8 Piro ang pagboat ta kasalanan
ana ni Satanas. Tenged si Satanas asing primiro pa, pagboat dang lagi
ta kasalanan. Piro napaning tarin tang Ana tang Dios para langgaen na
tang obra ni Satanas.
9 Ang taw ang rinisibi tang Dios bilang ana na indi ra magpadayon
ang magkatalak, tenged may ba-long kaboi na ang nagalin ong Dios.
Ig tenged ang Dios ya ray Tatay na, indi ra poiding magpadayon ang
magkatalak. 10 Tarin mailala ta mga sinopa tang mga ana tang Dios ig
sinopa tang mga ana ni Satanas--ang maski sinopang indi pagboat ta
mato-lid obin indi paggegma ong mga logod na, tanandia belag ta ana
tang Dios.

Mamaggeregman ita

11 Narin tang toldok ang naba-yan mi asing primiro pa, ang mam-
aggeregman ita. 12 Indi ita magpatolad ong ni Cain. Tanandia ana ni
Satanas, ig pinatay na tang ari na.* Angay? Tenged anday sasayod tang
mga boat na, piro mato-lid tang ari na.
13 Animan, mga logod, dapat indi amo mangabereng mga ang taw ang
sakep tang kalibotan ang na, anday paggegma nira ong nindio. 14 Gata-
wanan ta ang indi ita ra gasakepan tang kamatayen kondi maboi itang
anday kataposan, tenged agmalen ta tang mga logod. Piro ang taw ang
indi paggegma ong mga logod gabo-wan pa ka enged ong gaem tang
kamatayen. 15 Ang taw ang anday paggegma na ong tatang logod pario
tang manigpatay ta taw. Ig gata-wanan mi ang manigpatay ta taw, anda
enged ong nandia tang kaboing anday kataposan. 16 Tarin gitaen ta mga
monopa enged tang paggegma--binolontad ni Cristo tang kaboi na para
ong yaten. Ig dapat lamang ang ibolontad ta ka tang mga kaboi ta para
ong mga logod ta. 17 Mandian, mga may taw ang may kaya na ig may inita
na ang tatang logod ang pangaministiran, piro indi nate-bek ong nandia,
inding pisan maning nang aggegman na tang Dios. 18 Mga anao, indi ita
maggegma ong bitala obin ong anga ta lamang, kondi ipaita ta ong mga
boat ta ang matod tang paggegma ta.

---

* **3:12** 3:12 Ang istoriang na natetenged ong da Cain ni Abel mabasa ta ong Genesis 4:1-16.

Tomalonga ong Dios ang masinlo tang kinaisipan ta

19 Animan mga agpaita ta tang paggegma ta ong mga boat ta, asia
masigoro ita ang pamagosoy ita ong kamatodan, ig matalonga ita ong
Dios ang masinlo tang kinaisipan ta. 20 Ig maski midio ang kinaisipan ta
pagbandan ong sadili ta, ang Dios mas makagagaem pa ong kinaisipan
ta. Ig tanandia gatako tang tanan. 21 Mga agmaleno, mga ang kinaisipan
ta indi ra pagbandan ong yaten, matalonga ita ong Dios ang anday eled
ta. 22 Ig maski onopay pa-dolon ta ong nandia, i-dol na ong yaten tenged
agtomanen ta tang mga tobol na ig agboaten ta tang mga kaliliagan na.
23 Ig narin tang tobol na, ang magto ita ong Ana nang si Jesu-Cristo ig
mamaggeregman ita, pario ka tang sinobol ni Cristo. 24 Ang tanan ang
pamagtoman ong mga tobol tang Dios, indi agpalbag ong Dios, ig ang
Dios indi ka agpalbag ong nira. Ig tenged ong Ispirito Santo ang sindol
na ong yaten, gata-wanan ta ang tanandia pirmi ong yaten.

4

Ang ispiritong nagalin ong Dios ig ang nagalin ong kontra-Cristo

1 Mga agmaleno, indi amo basta-bastang magparet ong mga taw ang
ganing ang Ispirito tang Dios yay ang sinobol ong nira. Osisaen mi kang
lagi para mata-wanan mi mga nagalin ka kaman ong Dios tang ispirito
ang don ong nira. Tenged doro rang mga bo-lien ang mga propita ang
limindoa ra ong kalibotan. 2 Tarin mata-wanan mi mga ang tatang taw
agtobolon tang Ispirito tang Dios--mga ganing tanandia ang si Jesu-Cristo
nagimong taw, asia pagpamatod ang nagalin ong Dios tang ispirito ang
nagtobol ong nandia. 3 Piro mga ang tatang taw indi aggilalaen na si
Jesus, pagpamatod ang indi nagalin ong Dios tang ispiritong nagtobol
ong nandia. Asia tang kontra-Cristo. Naba-yan mi rang asia komabot,
ig mandian narin da ong kalibotan.
4 Piro yamo, mga anao, ana amo ra tang Dios, ig dineg mi ra tang mga
bo-lien ang mga propita. Tenged ang Ispiritong atan ong nindio mas
mapoirsa pa ong ni Satanas, ang yay ang paggaem ong mga taw ang
sakep tang kalibotan ang na. 5 Ang mga bo-lien ang propita pamagosoy
ong malain ang sikad tang kalibotan ang na. Animan ang agtotoldok nira
kompormi lamang ong isip tang mga taw ang sakep tang kalibotan ang
na, ig ang mga narin yay ang pamamasi ong nira. 6 Piro ita, ong Dios ita
ra, ig pamamasi ong yaten tang tanan ang mga taw ang gailala ong Dios.
Piro ang mga taw ang belag ta ong Dios indi ka mamamasi ong yaten.
Asia mata-wanan ta mga sinopa tang agtobolon tang matod ang Ispirito
tang Dios ig sinopa tang mga bo-lien.

Ang Dios gegma

7 Mga agmaleno, mamaggeregman ita tenged ang gegma pagalin ong
Dios. Ig ang tanan ang mga taw ang pamaggegma pamagpaita ang
tanira mga ana na, ig gangailala ka ong nandia. 8 Piro ang taw ang indi
paggegma, indi ka gailala ong Dios, tenged ang Dios gegma. 9 Maning ta
na pinaita tang Dios tang paggegma na ong yaten--sinobol na tarin ong
kalibotan tang bogtong ang Ana na, agod tanandiay magimong dalan
ang maboi itang anday kataposan. 10 Narin tang matod ang gegma, belag
tang paggegma ta ong Dios, kondi ang paggegma na ong yaten. Tenged
sinobol tang Dios tang Ana na ang magimong sagda agod mapatawad
tang mga talak ta.

11 Mga agmaleno, mga maning ta sia kabael tang paggegma tang Dios
ong yaten, dapat mamaggeregman ita ka ong tata may tata. 12 Anday taw
ang naita ong Dios. Piro mga pamaggeregman ita, maliag yaning ang
Dios indi agpalbag ong yaten, ig bogos ong yaten tang paggegma na.
13 Gasigoro ita ang indi ita agpalbag ong Dios ig tanandia pirmi ka ong
yaten, tenged sindolan ita tang Ispirito na. 14 Inita amen ig agpamatodan
amen ang sinobol tang Dios ang Tatay tang Ana na bilang Maniglibri ong
mga taw ong kalibotan. 15 Ang maski sinopa tang ganing ang si Jesus Ana
tang Dios, tanandia ong Dios, ig ang Dios atan ka ong nandia. 16 Animan
mandian, gata-wanan ta ang aggegman ita tang Dios, ig panalig ita pa
ong paggegma nang asi.
Ang Dios gegma, ig ang taw ang pirming paggegma indi enged agpal-
bag ong Dios, ig ang Dios pirmi ka ong nandia. 17 Ong maning ta sia,
bogos ang mapasaran ta tang gegma tang Dios agod indi ita ra eldan ong
Kaldaw tang Pagosgar. Tenged ong Dios ita ra mandian pario ni Cristo,
maski tarin ita pa ong ta-paw tang kalibotan. 18 Ang eled, anday labet
na ong gegma. Maliag yaning, indi ra meled tang taw ang bogos ang
gapasaran na tang paggegma tang Dios. Piro ang eled ig ang silot, narin
yay ang doroang pamagtarabidan. Maliag yaning, ang taw ang geldan
ang silotan tang Dios, korang pa tang gegma ang gapasaran na.
19 Pamaggegma ita tenged ang Dios na-kaw ang naggegma ong yaten.
20 Mga may taw ang ganing, "Yo, pagmalo ong Dios," piro anday
paggegma na ong logod na, ang taw ang asi bo-lien. Mga indi aggeg-
man na tang logod nang asiang gitaen na, monopa enged tanandia
mapaggegma ong Dios ang indi gitaen na? 21 Narin tang tobol ang sindol
ni Cristo ong yaten--mga maggegma ita ong Dios dapat maggegma ita ka
ong mga logod ta.

5

Pandeg ita ong tabang tang pagto ta

1 Ang mga taw ang pamagparet ang si Jesus tang Cristo,* tanira mga
ana tang Dios. Mandian, ang sinopay pagmal ong tatay, magmal ka ong
mga ana na. 2 Mga agmalen ta tang Dios ig agtomanen ta tang mga tobol
na, asia masigoro ita ang malen ta ka tang mga ana na. 3 Tenged ang
matod ang pamaggegma ong Dios, ya ray ang mga pamagparet tang mga
tobol na. Ig belag ka ta mabelat tang mga tobol na. 4 Tenged itang tanan
ang mga ana tang Dios, pandeg ita kontra ong malain ang sikad tang
kalibotan ang na. Deg ita ka kaman tenged mismo ong pagto ta. 5 Ig
sinopa tang pandeg kontra ong kalibotan? Anday doma, ang mga taw
ang pamagparet ang si Jesus Ana tang Dios.

Ang pamatod natetenged ong ni Jesu-Cristo

6 Si Jesu-Cristo tang napaning tarin ong kalibotan. Tanandia mismo
tang binoniagan ong wi, ig tanandia ka tang nagpatorok tang dogo na
ong kamatayen na. Ang Ana tang Dios indi lamang binoniagan ong wi,
kondi nagpatorok pa tang dogo na. Agpamatodan tang Ispirito ang narin
matod, tenged kamatodan lamang tang agganing tang Ispirito. 7 Bali
tolo tang pagpamatod natetenged ong ni Jesus mga sinopa tanandia—
8 ang Ispirito, ang wi, ig ang dogo. Ig ang tolong asia pamagoroyonan

* **5:1** 5:1 "Cristo." Telekan ong Bokabolario.

ong pagpamatod nira. 9 Agpareten ta tang pamatod tang mga taw. Piro
mas mabelat pa enged tang pamatod tang Dios, tenged asia pamatod
tang Dios mismo ang agto-dol na natetenged ong Ana na. 10 Animan,
ang taw ang pamagto ong Ana tang Dios pamagparet ka ong pamatod
tang Dios. Piro ang indi magparet, agboaten nirang bo-lien tang Dios,
tenged indi agpareten nira tang pamatod na natetenged ong Ana na. 11 Ig
maning ta na tang pamatod tang Dios--aggoldan ita nandia ta kaboing
anday kataposan, ig ang kaboing na pagalin mismo ong Ana na. 12 Ang
taw maboi ang anday kataposan mga ang Ana tang Dios asi ong nandia.
Piro mga anda ong nandia tang Ana tang Dios, anda ka ong nandia tang
kaboing anday kataposan.

Ang kaboing anday kataposan

13 Agsosolato tang mga bagay ang na ong nindio, yamong mga pam-
agtalig ong Ana tang Dios, agod mata-wanan ming may kaboi mi rang
anday kataposan. 14 Panalig da tang nem ta mga lelenget ita ong Dios,
tenged gata-wanan ta mga ang agpa-dolon ta kompormi ong kaliliagan
na, pama-yan ita nandia. 15 Ig mga gata-wanan ta ang agpama-yan ita
nandia, masigoro ita kang i-dol na tang agpa-dolon ta.

16 Mandian, mga may itaen ming tatang logod ang pagboat ta
kasalanan, ipangadi mi tang taw ang asi, ig oldan tanandia tang Dios ta
ba-long kaboi. Ang agsambiteno yay ang taw ang pagboat ta kasalanan
ang indi magekel ta kamatayen ang anday kataposan. Tenged may
kasalanan ang magekel ta kamatayen, ig indio ganing ang ipangadi mi
tang taw ang pagboat ta maning atan. 17 Kasalanan tang tanan ang
mga boat ang anday sasayod. Piro may kasalanan ang indi magekel ta
kamatayen.

18 Gata-wanan ta, ang mga taw ang nagimong ana ra tang Dios, indi
ra magpadayon ang magboat ta kasalanan. Tenged agta-lingan tanira ni
Jesu-Cristo, ig indi tanira matandeg ni Satanas.

19 Ig gata-wanan ta ang ana ita ra tang Dios, maski ong gaem ni Satanas
tang tanan ang taw ong kalibotan ang indi pangilala ong Dios.

20 Ig gata-wanan ta pa ang napaning tarin tang Ana tang Dios ang
nagpaintindi ong yaten agod mailala ta tang matod ang Dios. Animan
nanga-pen ita ra ong matod ang Dios bilang mga nanga-pen da ong Ana
nang si Jesu-Cristo. Tanandia tang matod ang Dios, ig pagtorol ta kaboing
anday kataposan.

21 Mga anao, palawid amo lamang ong belag ta Dios ang matod.†

† **5:21** 5:21 Poidi kang maliag yaning: palawid amo ong mga dios-diosan.

Pa-kaw ang Bitala ong Yadoang Solat ang nagalin ong ni Juan

Ang sinolatan ni Juan ong **Yadoang Solat na ay** tatang “pinilik ang babay” asta ang mga ana na (birsikolo 1). Sigon ong doma, ang matod ang agsambiten ni Juan ong mga bitalang asia ay tatang gropo tang mga pamagto ong ni Jesus ong oras ang asi. Ang kaimportantian ang toldok ong ge-ley ang solat ang narin yay ang dapat mamaggeregman ita ong tata may tata, ig indi dapat magparet ong mga bo-lien ang mga manigtoldok.

1 Ang pagsolat ta na yo, tata ong mga mepet ang pamangolokolo ong
mga pamagto ong Dios.
Pagsolato ong nio, pinilik ang babay, asta ong mga ana mo. Matod ang
agmalen amo yen. Ig belag lamang ta yo tang pagmal ong nindio, kondi
ang tanan ang gailala ong kamatodan. 2 Agmalen amo yen tenged ong
kamatodan ang narisibi ta, ig narin da ong yaten asta ong tanopa.
3 Balampa pirmi ong yaten tang kaloy, kate-bek, ig kao-yan ang pagalin
ong Dios ang Tatay ig ong ni Jesu-Cristo ang Ana na mintras pamagosoy
ita ong kamatodan ig pamaggeregman ita.

Ang kamatodan ig ang pagigegma

4 Galipayo ta mo-ya ang initao tang doma ong mga ana mo ang
pamagosoy ong kamatodan, pario tang sinobol ong yaten tang Dios ang
Tatay. 5 Ig mandian, aggalangen ang babay, may ipakiloyo rin ong
nio. Naning agsosolato ong nio belag ta ba-long tobol, kondi dati rang
tobol ang sindol ong yaten asing primiro, ang mamaggeregman itang
tanan. 6 Maning ta na tang sinobol ong nindio asing primiro pa, ang
mamaggeregman amo. Mga matod ang aggegman ta tang Dios, maliag
yaning tomanen ta ka tang mga tobol na.
7 Doro rang mga taw ang manloloko ang namagwasag tarin ong
kalibotan, ang indi pamagparet ang si Jesu-Cristo nagimong taw. Ang
mga taw ang maning atan manloloko ig mga kontra-Cristo. 8 Animan
pandam amo agod indi malipat tang binedlayan mi, kondi bogos ang
marisibi mi tang primiong aggelaten mi ang magalin ong Dios.
9 Ang taw ang paglampas ig agbo-wanan na tang mga sinoldok ni
Cristo, anda ong nandia tang Dios. Piro ang taw ang pagpadayon ang
pagosoy ong mga sinoldok ni Cristo, indi tanandia galbag ong Dios ang
Tatay asta ong Ana na. 10 Animan mga may taw ang agpaning ong nindio
ig ang agtotoldok na ay parti ong toldok ni Cristo, indi padayonon mi
ong pamalay-balay mi ig indi risibien mi. 11 Tenged ang maski sinopay
magrisibi ong nandia, gapil da ka ong mga boat nang anday sasayod.

Oring mga bitala

12 Doro pa rin tang yaningo ong nindio, piro mo-ya pa indi ra iso-
lato. Pagtaligo ang mapamisitao atan ig mapagarampang-ampang ita ta
masinlo agod magimong bogos tang kambengan ta.
13 Pagpakomosta ong nio tang mga ana tang logod mong babay ang
pinilik ka tang Dios ang pario mo.

Pa-kaw ang Bitala ong Ya-long Solat ang nagalin ong ni Juan

Ang sinolatan ni Juan ong **Ya-long Solat** na ay si Gayo, tata kang pangolokolo ong mga pamagto ong ni Cristo. Dinayaw ni Juan si Gayo tenged ong pagtabang na ong domang mga pamagto, labi pa ong mga manigtoldok tang bitala tang Dios ang pamagbiahi ong kada logar. Naglaygay si Juan ang indi patoladan ni Gayo tang anday sayod ang ogali tang tatang taw ang si Diotrefes. Nagigampang pa ang tabang-tabangan ni Gayo tang tatang taw ang si Demetrio.

1 Ang pagsolat ta na yo, tata ong mga mepet ang pamangolokolo ong
mga pamagto ong Dios.
Pagsolato ong nio, agmalenong Gayo, ang agmalenong matod.
2 Agmalenong tangay, balampa aloyana tang Dios ong tanan ang
agboaten mo, ig oldana nandia ta mo-yang sinangoni, pario tang kaboi
mong ispiritoal ang gata-wananong mo-ya ka. 3 Nalipayong pisan asing
kiminabot tarin tang pirapa ong mga logod ta ang nagbalitang bogos
tang pagparet mo ong kamatodan, ig aggosoyon mo ka kaman tang
kamatodan ang asia. 4 Anda ray mas mapagpambeng pa ong yen mga
maba-yanong pagosoy ong kamatodan tang mga anao ong ni Cristo.

Dinayaw si Gayo

5 Agmalenong tangay, mataliganang pisan ong agboaten mo para ong
mga logod ang agpaning atan, maski indi gailala mo. 6 Tanira mismo
tang pagpamatod tarin ong mga pamagto ong ni Cristo tang natetenged
ong paggegma mo. Mo-ya ka kaman mga tabangan mo pa tanira ong
pagparanawen nira, pario tang dapat ang boaten ta para ong mga
torobolon tang Dios. 7 Tenged pamagbiahi tanira ong aran ni Cristo, ig
anday tabang ang garisibi nira ong mga taw ang indi gailala ong Dios.
8 Animan dapat ita ra lamang tang tomabang ong mga taw ang kapario
nira, agod ma-pen ita ka ong pagpatako nira tang kamatodan.

Si Diotrefes ig si Demetrio

9 Tanopa sia nagsolato atan ong mga pamagto ong ni Cristo, piro si
Diotrefes indio agpama-yan na. Tenged ang galiliagan na, tanandia tang
manokaw-tokawan ong tanan. 1 10 Animan, mga ong pagpaningo atan,
ka-kadeno tang agboaten na. Kabo-lian tang agganing na kontra ong
yamen. Ig belag lamang ta sia, indi risibien na tang mga logod ang
pamansikabot atan. Ig ang mga taw ang gangaliliag ang magrisibi ong
nira, agsagangen na ig agpalinen na pa ong mga pagsirimet-simet tang
mga pamagto.
11 Agmalenong tangay, indi patoladan mo tang malain, kondi ang mo-
ya. Ang pamagboat ta mo-ya mga ana tang Dios, piro ang pamagboat ta
malain indi gailala ong nandia.
12 Mo-ya tang pamatod tang tanan mga natetenged ong ni Demetrio.
Gitaen ong mismong kaboi na ang pagosoy tanandia ong kamatodan.
Asta yami, maning ka ta sia tang pamatod amen, ig gata-wanan mong
matod tang agganing amen.

Oring mga bitala

13 Doro pa rin tang yaningo ong nio, piro mo-ya pa indi ra isolato.
14 Balampang indi ra lamang maboay, mapamisitao atan ig mapagampang ita ta osto.

15 Aloyana tang Dios ig oldana nandia ta kao-yan. Pagpakomosta ong nio tang mga tangay ta tani. Ikomostao ka nio ong kada tata ong mga tangay ta atan.

Pa-kaw ang Bitala ong Solat ang nagalin ong ni Judas

Ang solat ang nang dipot sinolat ni Judas ig may pagkapario na ong Yadoang Solat ni Pedro. (Ang Judas ang na belag ta si Judas Iscariote ang nagtraidor ong ni Jesus.) Tarin pagpāman si Judas ong mga pamagto ong ni Cristo ang indi enged tanira mamagpaekel-ekel ong mga taw ang pamagtoldok ta mali. Ang mga taw ang asi indi pamangilala ong yaten ang Ginong si Jesu-Cristo, kondi agtomanen lamang nira tang sadiling kaliliagan nirang anday sasayod, ig tenged tarin silotan ono tanira pario tang bindoat tang Dios ong mga taw ang namangontra ong nandia asing tokaw pa (1:15-16). Animan ang dapat boaten tang mga manigbasa, paeleten nira tang pagto nira ong Dios sigon ong kamatodan ang narisibi nira, agod indi tanira maekelan tang mga bo-lien ang mga manigtoldok.

1 Ang pagsolat ta na ay yo, si Judas, tatang torobolon ni Jesu-Cristo ig logod ni Santiago. Pagpakomostao ong nindiong mga ginoyan tang Dios, yamong agmalen tang Dios ang Tatay ig agta-lingan ni Jesu-Cristo.*
2 Balampa pirmi ong nindio tang kate-bek, kao-yan, ig gegma ang pagalin ong Dios.

Ang mga manigtoldok ang bo-lien

3 Mga agmaleno, galiliago rin ang isolato ong nindio tang natetenged ong paglibri tang Dios ong yaten ang tanan. Piro mandian pala kaministiran ang enged ang solatan among lagi yen para magpakiloyo ong nindio ang batokan mi tang mga taw ang pamangontra ong kamatodan ang agpareten ta. Ang kamatodan ang na inintriga tang Dios ong yaten ang mga sinakepan na ig indi enged poiding omanen. 4 Animan agsolatan amo yen ta maning ta na tenged may mga taw ang indi pamangilala ong Dios, ang nanga-led da ono atan ong nindiong pamagto ang indi nabantayan. Pamagtoldok tanira ang ganing libri ita ra ono ang magboat ta malalaway, tenged mapinasinsiaen ka ono tang Dios ig patawaden ita ono nandia. Ang mga taw ang asia indi pamangilala ang si Jesu-Cristo tang yaten ang tambilog ang Ampoan ig Gino ta. Mimpisa pa asing primiro, na-tang dang lagi ong Kasolatan tang onopay silot ang marisibi nira.
5 Mandian, maski gata-wanan mi ra tang natetenged ong silot tang Dios, galiliago pa ka enged ang ipademdem ong nindio narin: Asing tokaw, linibri tang Dios tang mga Israelita ong banoang Ehipto, piro ong ori pinamatay na tang doma ong nira ang indi namagparet ong nandia. 6 Demdemen mi ka tang nainabo ong mga anghil ang belag ta kontinto ong katengdanan nira, kondi bino-wanan nira tang logar ang para ong nira. Ang bindoat ong nira, linapot ta mga kadina ang indi enged mabontok, oman pinriso tanira don ong logar ang kaki-lep ki-lepan asta ra lamang komabot tang Kaldaw ang osgaran tanira tang Dios. 7 Demdemen mi ka tang mga taw ong mga siodad tang Sodoma

* **1:1** 1:1 Ang mga bitalang na, poidi kang ila-ted ang maning ta na: Pagpakomostao ong nindiong mga ginoyan tang Dios ang Tatay, yamong mga agmalen ig agta-lingan na asta ong kaldaw ang magbalik si Jesu-Cristo.

ig Gomorra asta ong mga lansangan ang alenget don.† Namagiga-pen
tanira ong belag ta kakatawan nira ig namagboat pa tang tanan ang
malalaway sigon ong anday sasayod ang kaliagan tang mga sinangoni
nira. Tenged don, dayon tanirang pinogdaw tang Dios. Bindoat narin
tang Dios para magpāman ong tanan, nga ong oring kaldaw may silot
kaman ang anday kataposan, don ong apoy ang indi enged mapatay-
patay.
8 Maning ka atan tang ogali tang mga bo-lien ang mga manigtoldok
ang nanga-led da atan ong nindio. May mga aggitaen nira ong midio
talakinep ang yay ang pagtolmon ong nira ang magboat ta malaway ong
sinangoni nira. Indi tanira pamagpasakep ong Gino ig agpakalainen pa
nira tang mga anghil. 9 Maski ngani si Miguel, ang kalawigan ang anghil,
indi nangas ang magosgar ig manginsolto ong ni Satanas, kondi asing
pagdiskosionan tanirang doroa mga sinopa tang mangomit tang sinan-
goni ni Moises, inaning lamang ni Miguel ong ni Satanas, "Ang Dios tang
balang magsilot ong nio!" 10 Piro ang mga taw ang narin agpakalainen
nira tang maski onopang bagayay ang indi gaintindian nira. Pario tanira
ong mga ayep ang indi pamagisip, tenged ang kaliagan lamang tang
sinangoni nira tang agpanontan nira, ig sia yay ang magekel ong nira
ang silotan ong impirno.
11 Kailo ka tanira! Doro kaliwag tang silot ang mapasaran nira, tenged
agpatoladan nira tang bindoat ni Cain. Agpatoladan ka nira si Balaam
ang nagboat ta mali para lamang ong koarta. Pario ka tanira ong ni Core
ang minatok ong mga pamangolokolo ong nandia, animan patayen ka
tanira ang pario na.‡
12 Mabael ang kaeyakan para ong nindio ang gaka-pen mi tang mga
taw ang asia ong oras ang pamagsaro amo bilang mamaglogod ong ni
Cristo. Sia tanira tang pamanlangga ong nindio. Tenged sigi lamang
tang pagosto nira ong pamangan ig inem, ig indi ra gangaeyak. Anday
domang aggisipen nira kondi ang sadili lamang nira. Ang kalimbawan
nira midio mga onom ang agpapalied tang mageyep, piro anda kay
koran na. Pario ka tanira ong papa ta ayo ang anday borak na maski
timpo na ra rin ang palamorak, animan nabonlok da asta ang lamot na
ig patay da enged. 13 Pario ka tanira ong mga langeb ong talsi ang indi
mawidan. Ig ang mga boat nirang makaeyak pario ong mga boling ang
agge-lan tang langeb ong binit tang baybay. Mali kaman tanira, pario
ong mga bitokon ang gangaliat da ong tamang agpanawan nira. Animan
may logar dang doro kaki-lep ang natagana tang Dios ong nira, ig don
tanira prison asta ong tanopa.
14 Si Enoc, ang tatang inampo ong yanem ang hinirasion ang magalin
ong ni Adan, nagpatako rang lagi mga onopay mainabo ong mga taw
ang asi. Ganing tanandia, "Tandan mi narin: Ang Gino komabot da,
aroman na tang ribo-ribong mga anghil, 15 para magosgar ong tanan ang
taw ig silotan tang tanan ang indi pamangilala ong Dios. Silotan tanira
tenged ong mga boat nirang malalain ig ong bitala nirang panginsolto
ong Dios." 16 Ang mga taw ang narin pirmi lamang pamagriklamo,
indi magkontinto ong pagkabetang nira, ig agtomanen lamang nira

† **1:7** 1:7 Ang nainabo ong Sodoma ig Gomorra mabasa ta ong Genesis 19:1-29. ‡ **1:11** 1:11 Mabasa ta tang natetenged ong ni Cain ong Genesis 4:3-8; ang natetetenged ong ni Balaam ong Bilang 22:1-35; 31:16; ig ang natetenged ong ni Core ong Bilang 16:1-35.

tang sadiling kaliliagan nirang anday sasayod. Mga ambogon pa, ig
ansianong mamangoto-oto para makomit nira tang galiagan nira.

Mga pāman ig laygay

17 Piro agmalenong mga logod, demdemen mi tang inaning da ong
nindio tang mga apostolis ni Jesu-Cristo, ang yaten ang Gino. 18 Minaning
dang lagi tanira ang ganing, “Ong oring mga kaldaw, may mga taw ang
lomboa ang mamanginsolto ong nindio, ig anday domang tomanen nira
kondi ang sadiling kaliliagan nirang mamagboat ta malain.” 19 Tanira
ya kay ang pamanggolo ong nindio ig ang gagikanan ang yamo pamagko-
rontran ig pamagberelag-belag. Aggosoyon nira tang anday sasayod ang
kaliliagan tang sinangoni nira, ig anda ong nira tang Ispirito tang Dios.
20 Piro yamong mga logodo, mamagtarabangan amo agod magimong
mabaked tang pagto mi tenged ong mga sagradong toldok tang Dios.
Mamagampo amo ong tabang tang Ispirito Santo. 21 Ig indi amo enged
pabelag ong paggegma tang Dios mintras gelaten mi tang kaboing anday
kataposan ang i-dol tang yaten ang Ginong si Jesu-Cristo tenged lamang
ong kate-bek na ong yaten.
22 Ate-bekan mi ig tabangan tang mga taw ang pamagdoadoa ong
pagto nira. 23 Tabangan mi ka tang doma agod malibri tanira ong apoy,
ang yay ang silot ang alenget dang mapasaran nira. Ate-bekan mi tang
pamagboat ta malalaway, piro magandam amo. Itaben matalidan amo
tang kalokoan nira. Para ong nindio, dapat masilag amo ong mga boat
nirang asi.§

Pagdayaw ong Dios

24 Dayawen tang Dios ang sarang ang tomabang ong nindio agod
indi amo mabo-log, ig sarang ang magekel ong nindio don mismo ong
kayag-ayagan ang prisinsia na, ang anday sarawayen ong nindio ig
mambeng among pisan. 25 Dayawen ta tanandia! Tanandia lamang
tang Ampoan tang Dios ig Maniglibri ta, tenged ong bindoat tang yaten
ang Ginong si Jesu-Cristo. Tanandia tang kalawig-lawigan, dalayawen ig
makagagaem ong tanan, mimpisa pa asing primiro, mandian ig asta ong
anday kataposan! Amen.

§ **1:23** 1:23 Ong bitalang Grigo: Para ong nindio, dapat masilag amo maski ong lambong nirang gamantsan tang talak nira.

Pa-kaw ang Bitala ong
Apokalipsis

Ang **Apokalipsis** sinolat ong oras ang agpaliwagan ta mo-ya tang mga pamagto ong ni Cristo. Nagsolat si Juan agod pabakeden na tang mga nem nira ang mamagtalig pa ong ni Jesus maski ong kaliwagan, maski pa ong kamatayen.

Ang maliag yaning tang bitalang "Apokalipsis" ay "Pinatako" obin "Pinaita," tenged dorong mga pinaita ong ni Juan natetenged ong mga bagay ang mainabo ong oring mga kaldaw, ba-lo magbalik si Jesu-Cristo. Dorong mga simbolo ang nagamit ni Juan ong pagsolat na, pario tang mga borondoan ta pa-kal ig mga mangkok. May mga kabayo ig may atan kang sapat ang pito tang kolo na ig tampolok tang tongay na. Ang domang mga simbolo, naintindian sigoro tang primirong nangarisibi tang solat. Piro doro kang mga toldok ang adadalem ang midio sinalok ong mga simbolong maning ta sia, ig ang doma gatalok pa ka enged asta mandian.

Maski maning atan, mayag tang mga toldok ang na: Ang tanan ang kasoay tang Dios ipapirdi na ong ni Jesu-Cristo, ig ang tanan ang mamagprosigir ang magtalig ong ni Cristo risibien nira tang doro kasinlong balet nira ong oring kaldaw.

Ang mga bagay ang pinaita ni Jesu-Cristo ong ni Juan

1 Ang solat ang na ay natetenged ong mga bagay ang pinaita tang Dios ong ni Jesu-Cristo agod tanandia tang magpatako ong mga taw ang pamagsirbi ong nandia mga onopa tang alenget dang mainabo. Animan narin pinatako ong yen ni Cristo asing sinobol na ong yen tang tatang anghil na. Yo si Juan, ang tatang torobolon tang Dios, ig 2 narin tang pamatodo natetenged ong tanan ang initao, ang yay ang mismong mga binitala tang Dios ig pinamatodan ni Cristo Jesus. 3 Masoirti tang mamagbasa tang solat ang na, asta ang mga mamamasi ig mamagtoman ong mga bagay ang agpatako tarin. Tenged ang tanan ang na alenget dang mainabo.

Pangomosta ong mga pamagto ong ni Cristo

4 Yo si Juan pagpakomosta ong nindiong mga tarabidan, yamong pamagto ong ni Cristo ong pitong siodad atan ong probinsia tang Asia.*

Balampa pirmi ong nindio tang kaloy ig kao-yan ang pagalin ong Dios, asta ong pitong ispiritong pamagsirbi ong talongan tang trono na, ig asta ra ka ong ni Jesu-Cristo. Ang Dios yay ang atan dang lagi asing tokaw pa, asta mandian, ig asta ra ka ong parakaboton. 5 Ig si Jesu-Cristo yay ang mataligan ta ang pagpamatod natetenged ong nandia. Si Jesus tang nakaw ang naboi ong mga patay ig tanandia tang paggaem ong tanan ang mga adi tarin ong kalibotan.

Aggegman ita ni Cristo, ig ong kamatayen na linibri ita nandia ong mga talak ta. 6 Bindoat ita nandiang mga adi ig padi agod magsirbi ita ong Dios ig Tatay. Ong ni Jesu-Cristo tang pagdayaw ig gaem asta ong tanopa. Amen! 7 Tandan mi enged. Komabot si Jesu-Cristo ong mga onom ig itaen

* **1:4** 1:4 "tarabidan tang mga pamagto ong ni Cristo." Ong bitalang Grigo: "ekklesia"

tang tanan ang taw, asta ang mga namaglansang ong nandia ong kros.
Tenged ong nandia, mamagini-yak tang tanan ang mga irinsia ta taw ong
kalibotan. Na matod ang enged!

8 Ganing tang Ampoan tang Dios ang makagagaem, “Yo tang Impisa
ig ang Kataposan tang tanan.” Tanandia atan dang lagi asing tokaw pa,
asta mandian, ig asta ra ka ong parakaboton.

Napaita si Cristo ong ni Juan

9 Yo si Juan, ang logod mi. Bilang mga nanga-pen da ong ni Jesus,
aroman itang gasakepan tang inadian tang Dios, ig pagtarabidan itang
pamagpinitinsia ig pamagagoanta ong mo-yang nem. Binanggilo tarin
ong poro tang Patmos tenged ong yen ang pagpatako tang bitala tang
Dios ang sinoldok ni Jesus. 10 Tanopa sia, kaldaw ang dominggo, ginae-
mano tang Ispirito Santo, ig nabasio ta tatang bosis ang mapoirsa ang
midio tonog ta torotot ang nagalin ong taliodo. 11 Ganing tang bosis,
“Isolat mo tang itaen mo, ig ipekel mo ong mga tarabidan tang pamagto
ong pitong mga siodad ang narin: Efeso, Esmirna, Pergamo, Tiatira,
Sardis, Filadelfia, ig Laodicea.”

12 Mandian minaliedo agod telekan mga sinopa tang pagigampang
ong yen. Ig initao tang pitong bolawan ang borondoan ta pa-kal. 13 Ig
ong ka-ngan tang mga borondoan ang asi, may ke-deng ang midio taw.
Ang lambong na maboat tegka ong bol, ig ong debdeb na may abel
ang agbebe-ket ang midio bolawan. 14 Ang boa na kakolit-kolitan pario
ong abel ang doro kakolit ang enged. Ig ang mata na de-kal ang midio
apoy. 15 Ang kakay na lilinang-linang ang midio saway ang tinonaw ong
apoy ig pinalinang-linang. Ang bosis na mapoirsa ang enged ang midio
mababael ang lampak ta langeb. 16 May agbiotan nang pitong bitokon
ong kalima nang to, ig ong anga na may loloang matarem ang ispada
ang magdobali tang tarem na. Ang emet na makilaw ang enged pario
ong kaldaw mga ko-to ra.

17 Pagaitao ong nandia, natombao ong kakayan na ang midio patay.
Piro binondo na ong yen tang kalima nang to ig ganing ong yen, “India
meled! Yo tang Impisa ig ang Kataposan tang tanan. 18 Yo tang Boi! Na-
patayo ka kaman piro telekan mo, boio mandian ang anday kataposan
ig asta ong tanopa. Yo tang paggaem ong kamatayen ig ong logar tang
mga patay. 19 Animan isolat mo tang mga bagay ang ipaitao ong nio, ang
mga bagay ang gainabo mandian asta ang mga bagay ang mainabo ong
ori. 20 Narin tang maliag yaning tang pitong bitokon ang aggitaen mo
ong kalimao ang to ig ang pitong bolawan ang borondoan. Ang pitong
bitokon yay ang pitong anghil ang pamagbantay ong mga pamagto ong
yen don ong pitong siodad, ig ang pito nga borondoan ang bolawan yay
ang mismong pamagto ong yen.”

2

Ang solat para ong mga taga Efeso

1 Ganing pa tang Gino, “Magsolata ong anghil ang pagbantay ong mga
pamagto don ong Efeso. Aningen mo:

"Nani tang agganing tang pagbiot ong pitong bitokon ong kalima nang
to ig papanaw ong ka-ngan tang pitong borondoan ang bolawan. 2 Gata-
wanano tang mga agboaten mi atan, asta ang pagpangabedlay mi ig pa-
gagoanta ong mo-yang nem. Gata-wanano ka ang indi magoanta mi tang
mga taw ang malain. Sinobokan mi ra tang mga pamagpailalang mga
apostolis piro ong kamatodan belag, ig nata-wanan ming bo-lien pala
tanira. 3 Gata-wanano kang madederep amo, pamagagoanta amo tang
dorong kaliwagan natetenged ong yen, ig indi amo pamanlobay. 4 Piro
ang gasawayano lamang ong nindio yay na: Panlamig da tang paggegma
mi mandian, ig belag ta pario asing tokaw. 5 Demdemen mi tang dating
pagkabetang mi, pagtogatan mi ig bo-wanan tang malalain ang boat mi,
ig boaten ming oman tang bindoat mi asing tokaw. Tenged mga indi amo
magtogat, paningan amo yen ig komiten tang borondoan mi ong logar
nang tama. 6 Piro nani ka tang galiliagano ong nindio: Gasilag amo ong
mga agboaten tang mga Nicolaita,* ang ya kay aggasilagano ong nira.
7 "Yamong mga gangabasi, pama-yan mi tang agganing tang Ispirito
Santo ong mga pamagto!
"Ang mga mandeg kontra ong malain, pagnano ang mamangan tang
borak tang ayong pagtorol ta kaboi, don ong paraiso tang Dios."

Ang solat para ong Esmirna

8 Ganing pa tang Gino, "Magsolata ong anghil ang pagbantay ong mga
pamagto don ong Esmirna. Aningen mo:
"Nani tang agganing tang Impisa ig ang Kataposan tang tanan, ang
napatay ig naboing oman. 9 Gata-wanano tang mga pagsobok ang
gapasaran mi. Gata-wananong malised amo. Piro ang kamatodan,
manggaden amo. Gata-wanano kang agpakalainen amo tang mga
pamangambong tanira mga Judio, piro ang matod, mga sakep tanira
ni Satanas. 10 Indi amo meled ong mga paliwag ang alenget dang
mapasaran mi. Tandan mi, ipakolong ni Satanas tang doma ong nindio
bilang pagsobok ong nindio. Magpinitinsia amo ong teled ta tampolok
ang kaldaw. Piro indio taliodan mi maski pang patayen amo, ig i-dolo
ong nindio tang primio ming kaboing anday kataposan.
11 "Yamong mga gangabasi, pama-yan mi tang agganing tang Ispirito
Santo ong mga pamagto!
"Ang mga mandeg kontra ong malain, indi tanira maonopa tang silot
ang agganingen yadoang kamatayen."

Ang solat para ong Pergamo

12 Ganing pa tang Gino, "Magsolata ong anghil ang pagbantay ong mga
pamagto don ong Pergamo. Aningen mo:
"Nani tang agganing tang pagbiot tang matarem ang ispadang mag-
dobali tang tarem na. 13 Gata-wanano, ang siodad ang aggistaran mi
banoang aggaeman ni Satanas, piro maski ong maning don pamagpa-
dayon among mataliganong sinagpan. Indi enged bino-wanan mi tang
pagto mi ong yen maski tanopa siang timpo ni Antipas. Mataligan
tanandiang nagpamatod tang natetenged ong yen, asta pinatay tanandia
atan ong siodad ming aggistaran ni Satanas. 14 Piro may sarawayeno

* **2:6** 2:6 Ang mga Nicolaita pamagtoldok ta lain. Ganing tanira ang poiding magpagosto ita lamang ong sadiling kaliliagan tang anday sasayod ig magto ong mga dios-diosan mintras pamagosoy ita pa ong ni Cristo.

ka ong nindio ong pirapang bagay. May pirapa atan ong nindio ang
pamagosoy ong mga sinoldok ni Balaam asing tokaw. Si Balaam nag-
toldok ong ni Balak mga monopa panolayan na tang mga Israelita ang
magkatalak. Animan namamangan tanira ta pamangan ang binolontad
ong mga dios-diosan, ig namagigdolog ong mga belag ta kakatawan
nira.† 15 Maning ka ta si, may mga taw atan ong nindio ang pamagosoy
ong mga toldok tang mga Nicolaita.‡ 16 Animan magtogat amo ig bo-
wanan mi tang mga talak mi! Tenged mga indi, paningan among lagi
yen atan ig gamiteno tang ispadang loloa ong angao agod magiggira ong
mga taw ang asi.
17 "Yamong mga gangabasi, pama-yan mi tang agganing tang Ispirito
Santo ong mga pamagto!
"Ang mga mandeg kontra ong malain, oldano tang pamangan ang
tinaganao don ong langit. Ang kada tata ong nira oldano ka ta batong
kolit, ig ang kada bato may ba-long aran ang gasolat atan ig anday
matako mga onopa tang aran ang asi poira lamang ong marisibi ta si."

Ang solat para ong Tiatira

18 Ganing pa tang Gino, "Magsolata ong anghil ang pagbantay ong mga
pamagto don ong Tiatira. Aningen mo:
"Nani tang agganing tang Ana tang Dios, ang yay ang may mata ang
de-kal ang midio apoy, ig mga kakay ang lilinang-linang pario ta saway
ang pinalinang-linang ta mo-ya. 19 Gata-wanano tang mga agboaten
mi. Gata-wananong maginegmaen amo, mataligan, maderep ig pam-
agagoanta amo ong mo-yang nem. Gata-wanano ka nga ang agboaten
mi mandian mas yadi pa enged ong bindoat mi asing tokaw. 20 Piro
nani tang tanga bagayan ang gasawayano ong nindio: Agpagnan mi si
Jezebel, ang babay ang pangambong tanandia propita tang Dios. Agpag-
nan mi tanandiang magtoldok ig magpataliod ong mga pamagsirbi ong
yen agod tanira magigdolog ong mga belag ta kakatawan nira ig maman-
gan tang pamangan ang binolontad ong mga dios-diosan. 21 Sindolano
ra tanandia ta timpong magtogat ong pagiga-pen na ong belag ta katawa
na, piro indi tanandia. 22 Animan papagpinitinsiaeno tanandia don ong
katri na, ig ang mga taw ang pagigdolog ong nandia papagpinitinsiaeno
ka ta mo-ya mga indi tanira mamagtogat ong mga agboaten nirang
malain. 23 Pamatayeno tang mga pamagosoy ong nandia. Asia mata-
wanan tang tanan ang pamagto ong yen ang gata-wanano tang mga isip
asta popotokon tang mga taw, ig balteno tang kada tata ong nindio sigon
ong bindoatan mi.
24 "Piro ang doma ong nindio atan ong Tiatira indi ra enged mam-
agtoman tang mga sinoldok ni Jezebel. Ig indi amo namagadal tang
agganingen ang 'adadalem ang sikrito ni Satanas.' Animan para ong
nindio, anda ray domang mga ipatomano ong nindio. 25 Basta indi amo
lamang palbag ong masinlong pagto ig pagboat mi asta makaboto. 26 Ang
mga mandeg kontra ong malain ig magtoman tang kaliliagano asta ong
ori, oldano ta aotoridad ang maggaem ong tanan ang nasion, pario tang
aotoridad ang narisibio ong yen ang Tatay. 27 Mamaggaem tanirang
anday mapangontra ong nira, ig remek-remeken nira tang tanan ang

† **2:14** 2:14 Ang istoria natetenged ong mga bindoat da Balaam may Balak mabasa ta ong Bilang 31:16, 25:1-9 ig 22:1-24:25. ‡ **2:15** 2:15 "Nicolaita." Telekan ong Apokalipsis 2:6, don ong ge-ley ang sinolat ong babakan.

nasion pario ong tatang oron. 28 I-dolo ka ong nira tang bitokon ang
tagaramalen.
29 “Yamong mga gangabasi, pama-yan mi tang agganing tang Ispirito
Santo ong mga pamagto!”

3

Ang solat para ong Sardis

1 Ganing pa tang Gino, “Magsolata ong anghil ang pagbantay ong mga
pamagto don ong Sardis. Aningen mo:
“Nani tang agganing tang pagawid tang pitong bitokon asta ang pitong
ispirito tang Dios. Gata-wanano tang mga agboaten mi. Yamo ono may
kaboing pagalin ong Dios, piro ang matod ta sia mga patay amo lamang.
2 Pamalamad amo! Papoirsaen mi tang pagto ming panlobay da, agod
indi madayon ang malipat. Initao ang belag pa ta osto tang agboaten
mi ong pama-dek tang yen ang Dios. 3 Animan demdemen mi tang mga
toldok ang naba-yan mi ig rinisibi mi. Boaten mi si, ig pagtogatan mi
ig bo-wanan tang mga kalainan mi. Tenged mga indi amo mamalamad,
paningan amo yen ang midio takawan, ang indi mata-wanan mi tang
oras ang ikaboto. 4 Piro may pirapa pa ong nindio atan ong Sardis ang
indi namagpaboling tang mga ogali nira. Animan maromano tanirang
mamagtok ta kolit, tenged bagay tanirang tomabid ong yen. 5 Maning ka
ta si, ang mga mandeg kontra ong malain, palambongano ka ta kolit, ig
inding pisan komiteno tang aran nira ong librong listan tang mga taw
ang may kaboing anday kataposan. Ilalaeno tanira ong talongan tang
Tatayo asta ong mga anghil na.
6 “Yamong mga gangabasi, pama-yan mi tang agganing tang Ispirito
Santo ong mga pamagto!”

Ang solat para ong Filadelfia

7 Ganing pa tang Gino, “Magsolata ong anghil ang pagbantay ong mga
pamagto don ong Filadelfia. Aningen mo:
“Nani tang agganing tang Sagrado ig Mataligan, ang yay ang paggaem
pario tang Ading David asing tokaw.* Tenged anday mapagsada tang
maski onopay abrian na. Ig anda kay mapagabri tang sadan na. 8 Gata-
wanano tang mga agboaten mi. Gata-wanano ka ang maski ge-ley tang
poirsa mi, piro sinoman mi tang toldoko ig indio sinaliodan mi. Animan
inabriano tang tatang portan ong talongan mi, ig maski sinopa anday
mapagsada ta na. 9 Tandan mi! Ipatalongao ig palodono ong talongan
mi tang tawan ni Satanas ang pamagbo-li ig pamangambo ang tanira
mga Judio, agod mata-wanan nira ang yamo tang mga agmaleno. 10 Ig
tenged sinoman mi tang tobolong magagoanta amo ong mo-yang nem,
ilibri amo yen mga komabot tang kaldaw ang sobokan tang tanan ang
taw tarin ong bilog ang kalibotan. 11 Alengeto rang komabot. Animan
indi amo lamang palbag ong masinlong pagto ig pagboat mi agod anday
mapagkalaw tang primiong natagana para ong nindio. 12 Ang mga
mandeg kontra ong malain boatenong midio adili ong Timplo tang yen
ang Dios, ig indi ra enged tanira palawid don asta ong tanopa. Imarkao
ong nira tang aran tang yen ang Dios, ig ang aran tang siodad tang yen

* **3:7** 3:7 Ong bitalang Grigo: ang pagbiot tang liabi ni David

ang Dios, ang yay ang ba-long Jerusalem ang ipababak na ang magalin
ong langit. Ig isolato ka ong nira tang yen ang ba-long aran.
13 "Yamong mga gangabasi, pama-yan mi tang agganing tang Ispirito
Santo ong mga pamagto!"

Ang solat para ong Laodicea

14 Ganing pa tang Gino, "Magsolata ong anghil ang pagbantay ong mga
pamagto don ong Laodicea. Aningen mo:
"Nani tang agganing tang aggoyan tang Amen, ang yay ang matal-
igan ig matod ang manigpamatod, asta ang pinagalinan tang tanan
ang bindoat tang Dios. 15 Gata-wanano tang mga agboaten mi. Mga
ipabetang ta ong wi, ang boat mi belag ta malamig, ig belag ka ta makinit.
Dapat din malamig obin makinit. 16 Piro tenged malabab lamang, itoka
amo lamang yen!† 17 Kalaom mi, mga manggaden amo, bastanti ong
tanan ang bagay, ig anda ray kaministiran mi. Piro indi gaintindian mi
ang kailo amo ka ig makatete-bek, tenged ong kamatodan mga pobri
amo ka lamang, mga boray ig anday lambong mi. 18 Animan paglaygayo
ong nindio ang mamakal amo ong yen ta mga porong bolawan, agod
magimong manggaden amo ka kaman. Mamakal amo ong yen ta mga
kolit ang lambong, agod madapan mi tang kaeyakan mi. Ig mamakal
amo ong yen ta bolong ang ibolong mi ong mga mata mi, agod maita
amo ra.‡ 19 Bognono ig to-liden tang tanan ang aggegmano. Animan
bogos among magtogat ig bo-wanan mi tang mga talak mi. 20 Tandan
mi! Nanio ra ong portan ang pano-tok. Ang maski sinopay mamasi tang
bosiso ig padayonono nandia, domayono ka ong balay na, ig magsaro
aming mamangan. 21 Ang mga mandeg kontra ong malain, pagnano ang
komarong ig maggaem ang aromano. Na pario tang nainabo ong yen,
asing dinego si Satanas ig kiminarongo agod maggaem ang aroman tang
yen ang Tatay.
22 "Yamong mga gangabasi, pama-yan mi tang agganing tang Ispirito
Santo ong mga pamagto!"

4

Ang pagdayaw ong Dios don ong langit

1 Pagatapos ta si, may pinaita pa ka enged ong yen. Initao ong langit
tang tatang portan ang nabrian.
Ig naba-yanong oman tang bosis ang midio tonog ta torotot. Ganing
tanandia ong yen, "Koma-yata tani ig ipaitao ong nio mga onopa tang
mangainabo ong parakaboton." 2 Golpiong ginaeman tang Ispirito
Santo, ig initao don ong langit tang tatang trono, ig may kakarong
don. 3 Sisinggat tanandia, pario ong mga maralen ang batong aspi
ig kornalina. Ig ong palibot tang trono may rinbong kolor na pario
ong batong ismiralda. 4 Ig don ka ong palibot tang trono may bainti

† **3:16** 3:15-16 Doroa tang mga siodad ang alenget ong Laodicea ong mga kaldaw ang asi ang nagimong bantog natetenged ong wi nira. Don ong Hierapolis, may toro-bodan ang makinit ang mapagpao-ya ong mga masit. Ig don ong Colosas, may wi nirang malamig ig masabor ang inemen. Piro don ong Laodicea, ang wi nira malabab ig malasay. Sigon ong doma, ang mga boat tang mga taga Laodicea kinompara ong wi nira, ang maliag yaning anday pakinabang nira.

‡ **3:18** 3:18 Ang laygay ni Cristo ong mga taga Laodicea bagay ong nira tenged bantog tang siodad nira ong manggad na, ong maralen ang tilang lagem ang agboaten don, asta ong bolong ang para ong mata.

koatro pa enged ka tronoan ang agkarongan ta bainti koatro ka mga
kamepetan. Kolit tang agtokon nira ig ang kada tata may korona nang
bolawan. 5 Magalin don ong trono ong ka-ngan kiminirlat tang mga
koldap, kadengan tang mapoirsang ingal ig makabebengel ang doldol.
Ong talongan tang trono may pito nga tolokan ang dadaba-daba, ig narin
yay ang pitong ispirito tang Dios. 6 Don ka ong talongan tang trono may
midio talsing salamin ang sisilang ang midio kristal.

Ong palibot tang trono, ong kada binit na, may epat ang mga ayep
ang boi. Doro-doro tang mga mata nira ong talongan asta ong boko-
boko nira. 7 Ang primiro, mga pa-dekano, midio lion; ang yadoa, bakang
ge-ley; ang ya-lo, ang emet na midio taw; ig ang yapat, midio banog
ang lalayog. 8 Ang kada tata ong nira, enem tang mga kalipapa nira, ig
kadoro-doroan ang enged tang mga mata nira ong bilog ang sinangoni
nira. Anday penay tang kanta nira kaldaw may labi ang ganing,

"Sagrado! Sagrado! Sagrado tang Ampoan ang Dios ang Makagagaem
ong tanan!
Tanandia tang Dios asing tokaw, asta mandian, ig asta ra ka ong parak-
aboton."

9 Ig mintras pamagkanta tanira ta pagdayaw, padengeg, ig pasalamat
ong asing kakarong ong trono, ang gaboing anday kataposan, 10 ang
bainti koatro ka mga kamepetan pamansilod ka ig pamagdayaw ong
kakarong don, ang gaboing anday kataposan. Ig agbobolontad nira tang
mga korona nira ong talongan tang trono ang pamaganing:

11 "Yawa tang Ampoan amen ang Dios,
Dapat ang enged ang marisibia ta pagdayaw, padengeg, ig gaem;
Tenged yawa tang nagboat tang tanan ang bagay,
Ig sigon ong kaliliagan mo, bindoat mo tanira ig sindolan ta kaboi."

5

Ang kasolatan ig ang Karniro

1 Pagatapos ta si, initao tang tatang kasolatan ang agbalolonon ong
tong kalima tang kakarong ong trono. Ang kasolatan ang asi may sinolat
ong dobali may dobali, ig sinilioan ta pito agod indi mabrian. 2 Ig
initao tang tatang makagagaem ang anghil ang minitala ta mapoirsa
ang ganing, "Sinopa tang bagay ang manlasik tang mga silio ig magbo-
kad tang kasolatan?" 3 Piro anda enged ay inita maski sinopa don ong
langit, ong tanek, obin ong adalem tang tanek ang dapat ang magabri
ig magbasa mga onopa tang sinolat don. 4 Animan dayono ang nagini-
yak ta mo-ya, tenged anda enged ay initang poiding magabri ig magbasa
ta si. 5 Mandian, ang tata ong mga mepet don naganing ong yen, "India
magini-yak. Telekan mo! Ang lion ang nagalin ong tribo ni Juda ig ong
dogo ni David, pisan tanandiang nandeg. Animan, tanandia tang may
podir ang manlasik tang pitong silio ig magabri ong kasolatan."

6 Ig don ong ka-ngan tang mga mepet may ang tronong aglibotan tang
epat ang ayep ang boi, may initao ang tatang Karnirong ke-deng, ig ang
sinangoni na agpaita ang tanandia tatang sinagda. Pito tang tongay na ig
pito ka tang mata na. Narin anday doma kondi ang pitong ispirito tang
Dios ang sinobol na ang paning ong bilog ang kalibotan. 7 Napalenget
tang Karniro ong may trono ig dayon ang kinomit na tang kasolatan
ong tong kalima tang kakarong don. 8 Pagakomit na tang kasolatan, ang

epat ang ayep ang boi ig ang bainti koatrong mga mepet namansilod
ong talongan tang Karniro. Ang kada tata ong nira may mangkok nang
bolawan ang ponok ta insinso. Ang insinsong asi yay ang mga pagampo
tang mga sinakepan tang Dios. May mga arpa kang agbiotan nira ig agto-
togon. 9 Ig pamagkanta tanira ta ba-long kanta ang ganing,
“Yawa tang bagay ang mangomit tang kasolatan
Ig lasiken tang mga silio na.
Tenged pinataya, ig ong kamatayen mo
Ginawad mo para ong Dios tang mga taw, magalin ong kada tribo, kada
bitala, kada dogo, ig kada nasion.
10 Bindoat mo tanirang mga padi agod mamagsirbi ong yaten ang Dios,
ig mga adi agod mamaggaem ong tanek.”
11 Mandian, napa-deko si, ig naba-yano tang mga bosis tang ribo-ribo
ig minilion ang mga anghil. Pamansilibot ong trono, ong ayep ang epat,
ig ong mga mepet. 12 Ig pamagkanta tanira ta mapoirsa ang ganing,
“Ang Karnirong pinatay,
Yay ang dapat ang marisibi ta gaem, manggad, kinata-wanan, ig poirsa.
Tanandia tang dapat galangen, padengegan, ig dayawen!”
13 Ig naba-yanong pamagkanta tang tanan ang mga bindoat ong langit,
ong tanek, ong adalem tang tanek, asta ong talsi ang ganing,
“Dayawen ta tang kakarong ong trono asta ang Karniro!
Galangen ig padengegan ta bilang makagagaem ong tanan asta tanopa!”
14 Dayon ang siminabat tang ayep ang epat ang ganing, “Amen!” Ig ang
mga mepet namansilod ig namagto.

6

Ang paglasik ong mga silio tang kasolatan

1 Initao ang linasik tang Karniro tang primiro ong pitong silio tang
kasolatan, ig naba-yanong minitala tang tata ong epat ang ayep ang boi,
ang midio doldol tang bosis na. Ganing tanandia, “Tani!” 2 Napa-deko
ig may initao ang tatang kabayong kolit. Ang pagtay don may agbiotan
nang panak. Sindolan tanandia ta korona ig dayon ang pinasikad na
tang kabayo na agod pirdien na ra enged tang mga kasoay na.
3 Pagatapos ta si, linasik tang Karniro tang yadoang silio tang ka-
solatan. Ig naba-yano kang minitala tang yadoang ayep ang ganing,
“Tani!” 4 Ig limindoa tang tata sing kabayo, ig narin masinggi. Ang
pagtay don sindolan ta gaem agod magekel ta golo ong tanek, agod
mamagparatayan tang mga taw. Ig sindolan pa ta mabael ang ispada.
5 Asing linasik tang Karniro tang ya-long silio, naba-yano tang ya-long
ayep ang ganing, “Tani!” Ig initao tang tatang kabayong lagem. Ang
pagtay don may agbiotan nang simbangan. 6 Oman may naba-yanong
midio bosis ang nagalin ong ka-ngan tang epat ang ayep ig ganing don
ong pagtay ong kabayo, “Ang kinaldaw ta tang taw magtaket ong tolong
polak ang belat ang maralen, obin siam ang polak ang baraton.* Ayaw
lamang ondion pa tang mantika obin bino nira.”
7 Pagatapos ta si, linasik tang Karniro tang yapat ang silio, ig naba-
yanong inaning tang yapat ong mga ayep, “Tani!” 8 Napa-deko, ig

* **6:6** 6:6 Ong bitalang Grigo, ang belat ang maralen yay ang “trigo” ang aggamiten ong arinang ispisial, ig ang baraton yay ang “barli” ang aggamiten ong ordinario. Maliag yaning, magkatinir tanira ta krisis ong pamangan.

initao tang tatang kabayong lespad. Ang pagtay don ang aran na si
Kamatayen, ig si Impirno angkat na. Tanirang doroa sindolan ta gaem
ang pamatayen tang yapat ang parti tang mga taw ong kalibotan ong
mga gira, ong letem, ong sarot, ig ong mga maraiteg ang mga ayep ang
gistar ong kalibotan.
9 Linasik tang Karniro tang yalimang silio. Ig don ong adalem tang
altar initao tang mga kalag tang mga pinamatay tenged ong mataligan
nirang pagpamatod natetenged ong bitala tang Dios. 10 Miniteg tanira
ta mapoirsa ang ganing, “Ampoan ang Makagagaem, ang Mataligan
ig Sagrado! Monopa pa kaboay tang elat amen ba-lo sintinsian mo ig
balten tang mga taw ong tanek ang namamatay ong yamen?” 11 Oman,
ang kada tata ong nira sindolan ta maboat ang lambong ang kolit, ig
inaningan tanirang mamagelat kang lagi asta malobot ang mangapatay
tang mga logod nirang pamagsirbi ka ong Dios, ang pamatayen ka pario
ong nira.
12 Mandian mintras pa-deko, linasik tang Karniro tang yanem dang
silio. Nanlinog ta mapoirsa, naninlagem tang kaldaw pario ta lambong
ang panloksa, ig ang bolan nanisinggi pario ta dogo. 13 Asta ang mga
bitokon ong langit nangabo-log da ong tanek ang midio mga oring
borak tang ayong igos ang raramatak mga aggeyepen tang mapoirsang
mageyep. 14 Ang langit nalipat lamang ang midio papil ang binalolon, ig
ang tanan ang mga bokid ig mga isla nangakomit ong mga poisto nira.
15 Namantalok tang mga adi tang tanek, ang mga prinsipi, mga hiniral,
mga manggaranen, mga alalawig tang katengdanan nira, ig ang tanan
ang klasi ta taw, torobolon man obin belag. Namantalok tanira ong mga
koiba ig ong adalem tang mga batong mababael ong bokid. 16 Ig inaning
nira ong mga bokid ig mga bato, “Tampekan ami nindio agod indi ami
itaen tang kakarong ong trono, ig balampa malibri ami ong silot ang
ipakabot tang Karniro. 17 Tenged narin da tang bantog ang kaldaw ang
magsilot tanira ong mga taw ig anda enged ay mapagagoanta!”

7

Ang 144,000 ang tinatakan ong Israel

1 Pagatapos ta si, may initao ang mga anghil ang ke-deng ong epat
ang potod tang kalibotan. Aggawidan nira tang epat ang mageyep agod
anday meyep ong tanek, ong talsi, obin ong maski onopang papa ta
ayoay. 2 Tanira yay ang sindolan tang Dios ta gaem ang maglangga
ong tanek may ong talsi. Ig initao ka tang tata sing anghil ang kaka-
yat magalin ong tere-lan. Ekel na tang pantatak tang Dios ang boi.
Miniteg tanandia ta mapoirsa ong epat ang anghil 3 ang ganing, “Indi
kang lagi langgaen mi tang tanek, ang talsi, obin ang mga ayo. Elaten
ming matatakan da ong toto tang mga taw ang pamagsirbi ong yaten
ang Dios.” 4 Ig inaning ong yen tang bilang tang tinatakan, tang gatos
may epat ang polok may epat ang ribo magalin ong tanan ang tribo tang
Israel: 5 ong tribo ni Juda 12,000, ong tribo ni Reuben 12,000, ong tribo
ni Gad 12,000, 6 ong tribo ni Aser 12,000, ong tribo ni Neftali 12,000, ong
tribo ni Manases 12,000, 7 ong tribo ni Simeon 12,000, ong tribo ni Levi
12,000, ong tribo ni Isacar 12,000, 8 ong tribo ni Zebulun 12,000, ong tribo
ni Jose 12,000, ong tribo ni Benjamin 12,000.

Dorong taw ong talongan tang trono tang Dios

9 Pagatapos ta si, initao tang mga taw ang indi mabilang tenged ong
kadodoron nira. Ang mga taw ang na nagalin ong tanan ang nasion,
tribo, dogo, ig ong tanan ang klasi ta bitala. Pamansi-deng tanira don
ong talongan tang trono ig ong Karniro. Ang lambong nira poros kolit ig
marimaboat, ig pamagbiot tanira ta mga palaspas. 10 Pamaginiteg tanira
ta mapoirsa ang ganing, “Ang naglibri ong yaten yay ang yaten ang Dios
ang kakarong ong trono, asta ang Karniro!” 11 Ig ang tanan ang mga
anghil pamansi-deng ong palibot tang trono ig ong mga kamepetan, ig
ong epat ang ayep ang boi. Namansilod tang mga anghil ong talongan
tang trono ig namagdayaw tanira ong Dios 12 ang ganing, “Matod ang
enged ang yaten ang Dios dapat dayawen, padengegan, pasalamatan ig
galangen. Tanandia tang matako, ig ang tanan ang gaem ig poirsa atan
ong nandia. Dayawen tanandiang anday kataposan! Amen!”

13 Ang tata ong mga kamepetan tang nane-ma ong yen ang ganing,
“Gata-wanan mo mga sinopa tang mga asiang pamagtok ta kolit, ig mga
ong aypa tanira namagalin?” 14 Ganingo, “Magino, yawa lamang tang
gatako.” Ganing tanandia ong yen, “Tanira tang indi namagpadeg ong
dobali tang doro kaelet ang pagpaliwag. Linimpio nira ig pinakolit tang
mga lambong nira ong dogo tang Karniro. 15 Yay asia ang atan tanira ong
talongan tang trono tang Dios, ig pamagsirbi ong nandia kaldaw ig labi
ong Timplo na. Ig ang Dios mismong kakarong ong trono tang magsakep
ong nira. 16 Indi ra tanira letemen ig koawen; indi ra tanira makintan
tang kaldaw obin mapaso ta maski onopang makinitay. 17 Tenged ang
Karnirong asia ong ka-ngan tang trono tang magimong manigbadbad
ang magsagod ong nira. E-lan na tanira ong toro-bodan ang pagtorol ta
kaboing anday kataposan. Ig piden tang Dios tang tanan ang lok ong mga
mata nira.”

8

Ang yapitong silio

1 Asing linasik tang Karniro tang yapitong silio, andang pisan ay
naginingal don ong langit ong teled ta mga tengang oras. 2 Oman initao
ang sindolan ta torotot tang kada tata ong pitong anghil ang ke-deng ong
talongan tang Dios.

3 May tanga anghilan pa enged ang napalenget ong altar. May ag-
biotan nang bolawan ang beretangan ta insinso. Sindolan tanandia ta
dorong insinso agod ibolontad na don ong altar ang bolawan ong talon-
gan tang trono, ya-pen na ong mga pangadi tang mga sinakepan tang
Dios. 4 Magalin ong kalima tang anghil, riminobok-robok padibabaw
tang kato tang insinsong sinirok, aroman tang mga pangadi tang mga
sinakepan tang Dios. 5 Oman ang beretangan ang asi tang insinso
pinonokan na ta bala ta apoy ang nagalin ong altar ig dayon ang pinlek
na ong kalibotan. Ong oras ang laging asi diminoldol, diminageb,
kiminoldap, ig nanlinog.

Ang mga torotot

6 Mandian, ang pitong mga anghil nagsimpan dang magpa-nog tang
mga torotot nira.

7 Asing ineyep tang primirong anghil tang torotot na, kiminoran ta yilo
ig apoy ang may tagel nang dogo. Nasirok tang ya-long parti tang tanek,
ig ya-long parti tang kayoan, ig tanan ang ilaw ang ibabawen.
8 Asing ineyep tang yadoang anghil tang torotot na, nabo-log ong talsi
tang tatang midio mabael ang bokid ang gasirok. Nagimong dogo tang
ya-long parti tang talsi, 9 ig nangapatay tang ya-long parti tang mga
bagay ang gaboi don, ig nangalangga tang ya-long parti ong mga tarayan
ong talsi.
10 Asing ineyep tang ya-long anghil tang torotot na, nabo-log magalin
ong langit tang tatang mabael ang bitokon ang dadaba-daba ang midio
tolok, ig nabo-log ong ya-long parti tang soba ig mga toro-bodan. 11 Ang
bitokon ang asi ginoyan ta Mapakit. Ig nagpakit ka kaman tang ya-long
parti tang wi, ig dorong mga taw tang nangapatay tenged nanginem
tanira tang wing asi.
12 Asing ineyep tang yapat ang anghil tang torotot na, nalangga tang
ya-long parti tang kaldaw, bolan, may mga bitokon, ig nalipat tang ya-
long parti tang kayagan nira. Animan nangi-lep tang ya-long parti tang
kaldaw ig ya-long parti tang labi.
13 Pagatapos ta si may initao ang banog ang lalayog ong dibabaw.
Naba-yanong giteg ta mapoirsa ang ganing, “Kailo ka! Kailo ka! Kailo
ka tang mga gistar ong kalibotan mga magpatonog tang tolo pang mga
anghil tang torotot nira!”

9

1 Asing ineyep tang yalimang anghil tang torotot na, initao ang nabo-
log ong tanek tang tatang bitokon. Sindol ong bitokon ang narin tang
liabi ong portan ang paning ong kadalem-daleman ang prisoan tang mga
dimonio. 2 Inabrian tang bitokon tang portan, ig dayon ang limindoa
tang katong midio nagalin ong kabael-baelan ang pogon, animan nangi-
lep tang kaldaw asta ang dibabaw. 3 Namansiloa tang mga siba-la
nagalin ong kato ig namagwasag ong tanek. Sindolan tanira ta gaem ang
magpasit pario ong anono-siok. 4 Sinoyonan tanirang indi langgaen nira
tang mga ibabawen, mga ayo obin maski onopang klasi ta iloloak, kondi
ang mga taw lamang ang anday tatak tang Dios ong mga toto nira tang
pasitan nira. 5 Indi agpagnan tang mga siba-lang narin ang pamatayen
tang mga taw, kondi paliwagan lamang ong teled ta limang bolan. Ang
kasit tang inalat nira pario ong inalat ta anono-siok. 6 Animan ong teled
tang limang bolan ang asi dilemen nira tang kamatayen, piro indi tanira
mangapatay. Maski galiliag da enged tanirang mangapatay, palawid
ong nira tang kamatayen.
7 Ang mga itsora tang mga siba-lang asi, midio mga kabayong simpan
dang magiggira. Ong mga kolo nira may agbobondo ang midio koronang
bolawan ig ang emet nira midio emet ta taw. 8 Ang boa nira midio boa
ta babay, ig ang mga isi nira midio isi ta lion. 9 Ang debdeb nira gadapan
ta midio panagang ang taltalen, ig ang ingal tang mga kalipapa nira
pario ong mga karong panggira ang aggoyodan ta dorong mga kabayong
pamanikad ang paning ong gira. 10 Ang mga ikog nira midio mga ikog
tang anono-siok ang pamambek. Ong mga ikog nira tang gaem nira
para magpasit ta mga taw ong teled ta limang bolan. 11 Ang adi nira yay
ang anghil ang pagbantay ong prisoan ang kadalem-daleman. Ang aran

na ong bitalang Hebreo si Abadon, ig ong Grigo si Apolion, ang maliag
yaning Maniglangga.
12 Tapos da tang primirong makaeled ang mainabo, piro may doroa pa
enged ang komabot.
13 Asing ineyep tang yanem ang anghil tang torotot na, naba-yano tang
tatang bosis ang nagalin ong epat ang potod tang altar ang bolawan
ang ga-tang ong talongan tang Dios. 14 Ganing tang bosis ong yanem
ang anghil ang may torotot na, “Palpatan mo ra tang epat ang anghil
ang aglapoton ong binit tang mabael ang soba tang Eufrates.” 15 Ig
pinalpatan tang epat ang anghil ang sinimpan ang lagi para ong oras,
kaldaw, ig bolan tang takon ang na, agod patayen nira tang ya-long parti
tang mga taw ong kalibotan. 16 Inaning ong yen tang bilang tang mga
sondalong manigkabayo, ig yay doroang gatos ang milion. 17 Ig sigon
ong pinaita ong yen, maning ta na tang itsora tang kabayo ig ang mga
manigkabayo. Ang mga panagang nira, ang kolor nira masinggi midio
apoy, asol ang midio sapiro, ig kalawag ang midio asopri. Midio lion tang
mga kolo tang mga kabayo. Ig ong mga anga nira may loloang apoy, kato,
ig asopri, 18 ang yay ang nagimong tolong sarot ang namatay ong ya-long
parti tang mga taw. 19 Ang gaem tang mga kabayo nagalin ong mga anga
ig ikog nira. Tenged ang mga ikog nira midio mga ma-kal ang pangalat
ig aggamiten nira ong pagpasit tang mga taw.
20 Piro ang mga taw ang nabo-wan, ang indi nangapatay ong mga
sarot ang na, indi pa enged bino-wanan nira tang mga dios-diosan ang
agboaten nira. Sigi pa ka enged tang pagto nira ong mga dimonio,
ig ong mga riboltong bolawan, silber, saway, bato ig ayo, ang indi
maita, indi mabasi, ig indi mapanaw. 21 Indi tanira namagtogat ong
pagpamatay nira ta taw, pagpintas nira, pangombabay may pangonlali,
obin pagpanakaw.

10

Ang anghil ig ang ge-ley ang kasolatan

1 Pagatapos ta si, initao pa tang tata pang makagagaem ang anghil ang
agpababak magalin ong langit. Gakopotan tanandia ta onom ig may
rinbo ong kokoloan na. Sisinggat ang midio kaldaw tang emet na, ig
pario ta adiling apoy tang mga bisit na. 2 May ekel nang ge-ley ang
kasolatan ang nabrian da. Binondo na ong talsi tang tong kakay na ig ong
tanek tang walang kakay na. 3 Miniteg tanandia, ig ang bosis na midio
lion ang gingereb. Ig may bosis ang nagalin ong pitong mga doldol ang
siminabat ong nandia. 4 Magsolato ra rin pagatapos tang doldol, piro
naba-yano ang nagalin ong langit tang tatang bosis ang ganing, “Italok
mo tang inaning tang pitong doldol. Indi isolat mo!”
5 Ig ang anghil ang initao ang pamondo ong talsi ig ong tanek,
pinalawig na ong kalima nang to ong langit 6 ig nanompa ong aran tang
Dios ang boi asta tanopa ang yay ang nagboat tang langit, tanek, talsi ig
ang tanan ang ga-tang don. Ganing tanandia, “Indi ra lamang maboay!
7 Mga eyepen tang yapitong anghil tang torotot na, boaten da tang Dios
tang sikritong plano na sigon ong pinatako na ong mga torobolon nang
mga propita.”
8 Oman nagigampang si ong yen tang bosis ang naba-yano magalin ong
langit ang ganing, “Lemengeta ong anghil ang pamondo ong talsi ig ong

tanek, ig komiten mo tang kasolatan ang agbiotan na ang nabrian da.”
9 Animan linengetano tang anghil ig pina-dolo tang kasolatan. Ganing
tanandia ong yen, “Komiten mo na ig panganen mo. Mapakit sia ong
torok-torokan, piro mamit ong anga mo pario ta lanaw.” 10 Kinomito
ig pinangan tang ge-ley ang kasolatan. Mamit kaman ang midio lanaw.
Piro asing na-leno ra, nagpakit ka tang torok-torokano.
11 Ig inaning na ong yen, “Kaministiran ang ipakabot mong moman
tang bitala tang Dios natetenged ong mainabo ong mga taw ang magalin
ong sari-saring nasion ig bitala, asta ong mga adi nira.”

11

Ang doroang manigpamatod

1 Pagatapos, may sindol ong yen ang tatang pantaket ang midio baston.
Ig ganing tang nagtorol, “Ala, taketen mo tang Timplo tang Dios may ang
altar, ig bilangen mo tang mga pamagto don. 2 Piro indi ra taketen mo
tang plasa-plasa ong loa tang Timplo, tenged ang logar ang asia sindol
da ong mga taw ang indi gailala ong Dios. Asia tanira tang manlangga
tang sagradong siodad tang Jerusalem ong teled ta epat ang polok may
doroang bolan. 3 Piro ipekelo don tang doroang manigpamatodo, ang
mamagloksa ang mamaglambong ta sako, ig ong teled ta tang ribo ig
doroang gatos may enem ang polok ang kaldaw ipakabot nira tang bitala
tang Dios.”
4 Ang doroang manigpamatod ang na yay ang doroang papang olibo
ig doroang tolok ang pamagsirbi ong talongan tang Gino tang kalibotan.
5 Ig mga may magsobok ang magpasit ong nira, lomboa ong mga anga
nira tang apoy ang magtolpok ong mga kasoay nira. Maning atan tang
pagpatay nira ong maski sinopay magpasit ong nira. 6 May gaem nirang
magtorol ta tagkikinit agod indi komoran ong timpo tang pagpamatod
nira. Ig may gaem ka nirang boaten ang dogo tang tanan ang wi, ig
magpaekel ta maski onopang klasi ta sarot ong tanek mga kada maliagan
nira.
7 Pagatapos nirang magpamatod, lomboa tang tatang sapat ang maga-
lin ong kadalem-daleman ang prisoan ig magiggira ong nira. Mapirdi
tanira tang sapat ig dayon tanirang patayen. 8 Ang sinangoni nira
mabo-wan ong karsada tang bantog ang siodad, ang yay ang poidi
kang ingaranan ta Sodoma obin Ehipto tenged ong sobrang kalainan
na. (Tarin ka ong siodad ang na linansang ong kros tang Gino nira.)
9 Ong teled ta tolong kaldaw may tenga, ang mga sinangoni nira pa-
dekan tang mga taw ang magalin ong sari-saring dogo, tribo, bitala,
ig nasion. Ig indi tanira maliliag ang ilbeng tang mga sinangoni nira.
10 Mangalipay ta mo-ya tang tanan ang taw ong kalibotan. Magsilibra
tanira ig mamagrigaloan ong tata may tata tenged patay da tang doroang
asing propita tang Dios ang nagekel ta dorong kaliwagan ong nira. 11 Piro
pagata-lib tang tolong kaldaw may tenga, sindolan si tanira tang Dios
ta linawa, ig kimindeng tanira. Ig pinangeldan ta mo-ya tang nangaita
ong nira. 12 Oman naba-yan nira tang doro kapoirsang bosis ang nagalin
ong langit ang ganing, “Koma-yat amo tani!” Ig mintras pa-dek ong
nira tang mga kasoay nira, napalangit tanirang doroa ong tatang onom.
13 Nanlinog ta doro kapoirsa ong oras kang asi. Napegnak tang yapolok
ang parti tang siodad, ig pitong ribong taw tang nangapatay. Ang mga

nabo-wan ang mga taw pinangeldan, ig dinayaw nira tang Dios ang
gistar ong langit.
14 Natapos da tang yadoang makaeled ang mainabo, piro alenget dang
mainabo tang ya-lo.

Ang yapitong torotot

15 Asing ineyep tang yapitong anghil tang torotot na, may mapoirsang
bosis magalin ong langit tang minitala ang ganing, "Anda ray adi ang
maggaem ong kalibotan poira lamang ong Ampoan ta ig ang Cristong
sinobol na. Maggaem tanandiang anday kataposan!" 16 Ig ang bainti
koatrong mga mepet ang kakarong ong mga trono nira ong talongan
tang Dios namansilod ig namagdayaw ong nandia 17 ang ganing,
"Ampoan ang Dios ang makagagaem ong tanan,
Yawa tang Dios asing tokaw asta mandian.
Pagpasalamat ami ong nio tenged ginamit mo ra tang gaem mong anday
kataposan
Ig nagimpisā rang maggaem ong kalibotan!
18 Ang mga taw ang indi gailala ong nio gangasilag ta mo-ya.
Piro nakabot da tang oras ang silotan mo ra tanira.
Ig ang mga nangapatay osgaran mo ra ka.
Narin da tang oras ang primioan mo ra tang mga torobolon mong mga
propita, ig ang tanan ang mga sinakepan mo, alawig man obin
dibabak tang pagkabetang nira, basta namaggalang ong nio.
Oras dang pamatayen mo tang mga taw ang pamanlangga tang kalib-
otan."
19 Pagatapos ta si, inabrian tang Timplo tang Dios don ong langit, ig
don ong teled inita tang Kaban ang bintangan tang Sagradong Inigoan
tang Dios ong mga tawan na. Oman dayon ang kiminoldap, diminoldol
ig diminageb ta mapoirsa, nanlinog ig kiminoran ta yilo ang midio bato.

12

Ang babay ig ang dragon

1 Oman may napaita don ong langit ang tatang makabebereng ang
pasinial. May tatang babay ang gabongotan tang kaldaw, ig ang bolan
don ong adalem tang kakayan na, ig ang kolo na may korona nang dosi
nga kabitokonan. 2 Alenget da tanandiang mangana, animan naiteg
tanandia ong sobrang kasitan ig kaliwagan.
3 Tata pang pasinial tang napaita don ong langit. May tatang mas-
ingging dragon ang doro kabael. Pito tang kolo na, tampolok tang
tongay na ig may korona tang kada kolo na. 4 Kinalieg na tang ikog na
tang ya-long parti tang mga bitokon ig binanggil na ong tanek. Oman
kimindeng tanandia ong kakayan tang babay ang alenget dang mangana
agod mga lomboa tang mola, te-ben nang lagi. 5 Ig ang babay nangana
ta molang lali, piro may nangalaw ang lagi ong mola ig ingkelan narin
ong Dios, ong trono na. Ang molang narin ay tinaganang maggaem ong
tanan ang nasion, ang andang pisan ay mapangontra ong nandia. 6 Ig
ang babay ang nangana, naglayas ang napaning ong kabobokidan, ong
tatang logar ang natagana rang lagi tang Dios para ong nandia, agod
masikaso tanandia ong teled ta tang ribo may doroang gatos may enem
ang polok ang kaldaw.

7 Pagatapos ta si, nagimpisa ra tang gira ong langit! Nagigbatok tang
arkanghil ang si Miguel ig ang karomanan nang mga anghil kontra ong
dragon. Ig ang dragon ig ang karomanan nang mga anghil nagigbatok
ka. 8 Napirdi tang dragon asta ang mga sinakepan na, ig pinalayas tanira
don ong langit. 9 Binanggil tang mabael ang dragon, ang yay ang ma-kal
asing tokaw ig agganingen dimonio obin Satanas. Tanandia nanloko ong
mga taw ong bilog ang kalibotan. Binanggil tanandia ong tanek aroman
tang mga sinakepan na.
10 Ig naba-yano tang tatang bosis ang mapoirsang nagalin ong langit
ang ganing, “Mandian kiminabot da tang oras nga ang mga taw ilibri
ra tang Dios! Agpaita na ra mandian tang gaem na bilang Adi asta
ang aotoridad tang Cristong pinilik na! Tenged pinalayas da ong langit
si Satanas, ang yay ang anday penay ang pagbandan ong mga logod
ta. 11 Dineg nira tanandia tenged ong dogo tang Karniro, asta ong
mo-yang balitang pinamatodan nira. Ig asta ang kaboi nira, pinrinda
nira. 12 Animan yamong mga pamansistar ong langit, malipay amo!
Piro kailo ka tang mga pamansistar ong tanek asta ong talsi, tenged si
Satanas napababak da atan ong nindio. Gerepan dang pisan tanandia
tenged gata-wanan na ang ge-ley da lamang tang timpong gabo-wan ong
nandia.”
13 Asing pagamalamad tang dragon ang tanandia binanggil da ong
tanek, rinotos na tang babay ang nangana ong molang lali. 14 Piro ang
babay sindolan ta doroang kalipapa tang tatang mabael ang banog agod
malayog paning ong kabobokidan. Don tanandia italok ong teled ta
tolong takon may tenga, agod indi tanandia maonopa tang ma-kal ang
ya kay ang dragon. 15 Animan, nagbola tang ma-kal ta wing midio ba
ra ang pagrotos ong babay agod iwawa tanandia. 16 Piro ang babay
sinabangan tang tanek. Nagrika ta mabael tang tanek ig sinep na tang
wing pagalin ong anga tang dragon, animan nalibri tang babay. 17 Ong
sobrang kasisilagen tang dragon, pinanalongan na tang domang mga
ana tang babay agod giraen. Narin yay ang mga taw ang pamagtoman
tang mga tobol tang Dios ig pirming pamagosoy ong mga kamatodan ang
sinoldok ni Jesus. 18 Ig kimindeng tang dragon ong baybay.

13

Ang doroang mabael ang sapat

1 Pagatapos, initao ang limintaw tang tatang mabael ang sapat ong
talsi. Tampolok tang tongay na ig pito tang kolo na. Kada tongay may
korona na, ig ong kada kolo na may gasolat ang aran ang panginsolto
ong Dios. 2 Ang sapat ang asing initao midio liopardo, piro ang kakay
na midio kakay ta oso, ig ang anga na anga ta lion. Ang sapat sindolan
tang dragon tang sadili nang poirsa ig mabael ang gaem bilang adi. 3 Ang
tatang kolo tang sapat midio pinatay, piro ang igad ang midio ikamatay
na nago-ya. Animan nangabereng ta mo-ya tang mga taw ong kalibotan,
ig namagosoy da ong sapat. 4 Dinayaw nira tang dragon tenged tanandia
tang nagtorol ta gaem ong sapat. Dinayaw ka nira tang sapat ang ganing,
“Anda ray matolad ong sapat ang narin, ig anda ra kay mapagkontra ong
nandia.”
5 Ang sapat pinabayan da lamang tang Dios ang magpambog ig mag-
bitala ta malain kontra ong Dios, ig pinagnan kang maggaem ong teled

ta epat ang polok may doroang bolan. 6 Agpakalainen na tang Dios, ang
aran tang Dios, ang istaran tang Dios, ig ang tanan ang pamansistar ong
langit. 7 Pinagnan tanandiang soayen na ig pirdien tang mga sinakepan
tang Dios. Ig sindolan ka ta aotoridad ang maggaem ong tanan ang taw
ong kalibotan maski onopang tribo, dogo, bitala, obin nasion. 8 Ang
sapat ang asi towan tang tanan ang taw ong kalibotan nga ang mga
aran nira indi gasolat ong librong listan tang mga may kaboing anday
kataposan. Ang Karnirong pinatay yay ang pagbiot tang librong asing
don dang lagi tang mga aran nira ba-lo bindoat tang kalibotan. 9 Yamong
mga gangabasi, pama-yan mi ta mo-ya! 10 Mabiag tang maski sinopay
pinilik agod mabiag. Ig ang pinilik agod mapatay ong ispada mapatay
ka ong ispada. Animan ang mga sinakepan tang Dios, kaministiran
magagoanta ong mo-yang nem ig magpadayon ang magto ong Dios.
11 Pagatapos ta si, initao tang tambilog pa enged ang sapat ang mabael
ang limindoa nagalin ong tanek. Ang sapat ang narin doroa tang
tongay na pario ong tongay ta karniro, piro mga mitala midio dragon.
12 Pagsirbi tanandia ong na-kaw ang sapat ig ginamit na tang tanan
ang gaem tang sapat ang asi agod regesen na tang tanan ang taw ong
kalibotan ang magto ong na-kaw ang sapat, ang yay ang may igad ang
dapat ikamatay na rin piro nago-ya ra. 13 Makabebereng tang mga
milagrong bindoat tang yadoang sapat ang na, pario tang pagpakoran
na ta apoy magalin ong langit ong pama-dek ta mga taw. 14 Animan ong
mga milagrong pinaboat ong nandia tang primirong sapat, linoko na
tang mga taw ong kalibotan. Inordinan na tanira ang magboat ta ribolto
agod towan nira tang primirong sapat ang sinibatan ta ispada piro
naboi pa. 15 Pinagnan ka tang yadoang sapat ang oldan ta linawa tang
ribolto tang primirong sapat agod mabitala tang ribolto ig mapanobol
ang pamatayen tang tanan ang mga taw ang indi mamagto ong nandia.
16 Ig rineges pa tang yadoang sapat ang patatakan ong mga tong kalima
nira obin ong toto nira ang tanan ang mga taw--alawig man obin dibabak
tang pagkabetang nira, manggaden man obin malised, torobolon man
obin belag. 17 Ig ang maski sinopay indi magpatatak tang aran tang sapat
obin ang nomiro tang aran na indi mapamakal obin mapagpabakal.
18 Kaministiran tarin tang kinata-wanan. Poiding mata-wanan tang
maski sinopay matako tang maliag yaning tang nomiro tang sapat,
tenged narin may agtatalok nang aran ta taw. Ang nomiro na yay 666.

14

Ang kanta tang mga ginawad

1 Pagatapos ta si, initao tang Karnirong ke-deng don ong Bokid tang
Sion.* Aroman na don tang tang gatos may epat ang polok may epat
ang ribong taw. Ong mga toto nira gasolat tang aran tang Karniro ig ang
Tatay na. 2 Ig may bosis ang naba-yano ang nagalin ong langit ang midio
mababael ang lampak ta langeb obin mabael ang doldol. Midio ka to-tog
ta mga manigto-tog ta arpa. 3 Ig pamagkanta tanira ta ba-long kanta ong
talongan tang trono may ong epat ang ayep asta ong mga mepet. Ang
agkantaen nira, anday domang matako ta si poira lamang ong nira, ang
yay ang mga ginawad magalin ong kalibotan. 4 Tanira yay ang mga taw

* **14:1** 14:1 Ang “Sion” tatang goy ong siodad tang Jerusalem asing tokaw, tenged ang siodad don mismo ong Bokid tang Sion.

ang indi namagbisio ong mga babay, kondi namagpadayon ang limpio
tang kaboi nira. Indi enged tanira namagpabelag ong Karniro maski ong
aypa tanandia paning. Ginawad tanira nagalin ong domang mga taw
agod magimong primirong igborolontad ong Dios ig ong Karniro. 5 Indi
tanira namagbo-li maski tanopa, ig anda enged ay sarawayen ong nira.

Ang tolong anghil

6 Ig dayon ang initao ang tata sing anghil ang lalayog ong dibabaw.
Ekel na tang Mo-yang Balitang indi enged magoman-oman agod ibalita
na ong mga taw ong kalibotan, ong tanan ang nasion, tribo, bitala ig
dogo. 7 Minitala tanandia ta mapoirsa ang ganing, "Meled amo ong Dios,
ig dayawen mi tang kagaeman na! Tenged kiminabot da tang oras ang
magosgar tanandia. Towan mi ra tang Dios ang nagboat tang langit,
tanek, talsi ig ang mga toro-bodan ta wi!"

8 May diminaton sing yadoang anghil ang ganing, "Napegnak da!
Napegnak da tang bantog ang siodad tang Babilonia! Inomid na tang
tanan ang taw agod boaten ang aroman na tang sadiling mga kaliliagan
nang anday sasayod, ang midio pininem / pinainem?? na tang irinemen
ang doro kaiteg."

9 May ya-lo sing anghil ang diminaton ong nira ang minaning ta
doro kapoirsa, "Ang maski sinopay magto ong mabael ang sapat ig
ong ribolto na, ig magrisibi tang tatak na ong kalima na obin ong toto
na 10 mapasaran na enged tang silot ang ipakabot tang Dios ong nira.
Tenged nabo-bok na ra tang porong kasisilagen na ong tatang kopa,
ig yay ang ipainem na ong nira. Papagpinitinsiaen tanira ong apoy ig
asopri ong talongan tang Karniro ig ang sagradong mga anghil. 11 Ang
katong magalin ong apoy ang pagpapinitinsia ong nira rorobok-robok
asta ong tanopa. Kaldaw ig labi indi enged tanira mapagpayay tenged
nagto tanira ong sapat ig ong ribolto na, ig namagrisibi tang tatak tang
aran na."

12 Animan yamong mga sinakepan tang Dios, ang pamagtoman tang
mga tobol na ig pamagpadayon ang pamagto ong ni Jesus, kaministiran
ang magprosigir ig magagoanta amo ong mo-yang nem.

13 Ig may naba-yano sing bosis ang minitala ang ganing, "Isolat mo
nani: Impisa mandian masoirti enged tang mga mamagsirbi ong Gino
tegka ong kamatayen!" Ig siminabat tang Ispirito Santo, "Matod! Mape-
nay da tanira ong pagpabedlay nira, tenged mademdeman pa enged
tang mga mo-yang bindoatan nira."

Ang pangangayeg tang kalibotan

14 Napa-deko, ig initao tang tatang onom ang kolit. Don ong onom ang
asi may kakarong ang midio taw. May korona nang bolawan ong kolo
na, ig may agbiotan nang tatang gapas ang matarem.

15 May tata pang anghil ang limindoa nagalin ong Timplo ig mapoir-
sang minitala ong kakarong ong onom, "Gamiten mo ra tang gapas mo,
ig mangayega ra tenged oras da. Lotok da tang kalibotan!" 16 Animan
ang kakarong ong onom, lina-way na tang gapas na, ig nayegan da tang
kalibotan.

17 Oman may tata pang anghil ang limindoa don ong Timplo ong langit,
ig may agbiotan na kang gapas ang matarem.

18 Oman may limindoa si ka nagalin ong may altar ang tata pang
anghil, ang yay ang manigbantay tang apoy. Miniteg tanandia ong

anghil ang pagbiot ta gapas ang matarem ang ganing, “Gamiten mo
ra tang gapas mo ig pangayegen mo ra tang mga obas ong kalibotan,
tenged lotok da.” 19 Animan pinanggapas na kaman tang mga obas ig
dayon ang pinlek na don ong tatang mabael ang paranggiekan, ang yay
ang pagpaita tang grabing silot ang ipakabot tang Dios ong mga malain.
20 Giniek tang obas ong loa tang siodad ig magalin ong paranggiekan
nagba ta dogo, tolong gatos ang kilomitro tang kaboat na ig tang depa
tang kadalem na.

15

Ang oring mga sarot

1 Ig may initao pang oman ang tatang matod ang makabebereng ang
bagay don ong langit: pitong anghil ang may ekel nirang pitong sarot.
Narin tang kaorian ang mga sarot tenged tarin da magtapos tang pagsilot
tang Dios ang ipakabot na ong mga taw.
2 May initao ang midio kristal ang talsing dadaba-daba. Initao ka
tang mga namandeg kontra ong mabael ang sapat. Tanira yay ang indi
namagto ong ribolto na, ig indi namagpatatak tang nomiro na, ang yay
ang aran na. Ke-deng tanira ong baybay, ig biot nira tang mga arpa nira,
ang yay ang mga toro-togan ang sindol tang Dios ong nira. 3 Agkantaen
nira tang kanta ni Moises ang torobolon tang Dios, ang ya kay ang kanta
tang Karniro ang ganing:
“Ampoan ang Dios ang Makagagaem ong tanan,
Dalayawen ang enged ig matod ang makabebereng tang bindoatan mo!
Adi tang mga nasion,
Mato-lid ig matod tang tanan ang agboaten mo!
4 Sinopa lamang, Gino, tang indi meled ong nio?
Sinopa lamang tang indi magdayaw ong nio?
Yawa lamang tang sagrado.
Ang mga taw ong tanan ang nasion mamansilenget ig mamagto ong nio,
Tenged aggitaen nirang tanan tang mga bindoatan mong mato-lid.”
5 Pagatapos ta na, initao ang inabrian don ong langit tang kasagradoan
ang logar ong teled tang Tordang pagpaita nga ang Dios aroman tang
mga taw. 6 Ig magalin don, limindoa tang pitong anghil ang pagekel
ta pitong sarot. Ang lambong nira sisinggat ig doro kakolit tang abel
na, ig ang mga debdeb nira agbe-ketan ta midio bolawan. 7 Mandian,
ang tata ong mga epat ang ayep ang boi nagtorol ong pitong anghil ang
asi ta pitong mangkok ang bolawan ang ponok tang isilot tang Dios ang
gaboing anday kataposan. 8 Ang Timplo na-mok ta kato tenged asia
tang Dios ang dalayawen ig makagagaem ong tanan. Ig anday ma-led
ong Timplo mintras indi gatapos tang pitong sarot ang ekel tang pitong
anghil.

16

Ang mga mangkok ang may teled nirang silot

1 Pagatapos, may naba-yanong tatang bosis ang mapoirsang nagalin
ong Timplo. Panobol ong pitong mga anghil ang ganing, “Panaw amo
ra! Ibo-bok mi ong kalibotan tang teled tang mga mangkok, ang yay ang
isilot tang Dios ong mga taw!”

2 Nagpanaw da tang primirong anghil ig bino-bok na ong kalibotan
tang teled tang ekel nang mangkok. Ang nainabo, kiminabot tang ma-dik
ig makalilimat ang igad ong mga taw ang narisibi tang tatak tang mabael
ang sapat ig nagto ong ribolto na.
3 Bino-bok tang yadoang anghil tang teled tang mangkok na ong talsi.
Ig ang talsi nagimong midio dogo ta taw ang patay, ig nangapatay tang
tanan ang gangaboi ong talsi.
4 Bino-bok tang ya-long anghil tang teled tang mangkok na ong mga
soba ig to-bodan, ig ang mga narin nagimong dogo ka. 5 Naba-yanong
inaning tang anghil ang pagbantay ong mga wi:
“Yawa tang Sagrado, ang gaboi mandian ig asing tokaw!
Mato-lid tang pagosgar mo mandian ong nira.
6 Tenged tanira tang mga namagpailig tang dogo tang mga sinakepan mo
ig mga propita mo,
ig dogo ka mandian tang pinainem mo ong nira ang bagay ka enged ong
nira!”
7 Ig naba-yanong nagalin ong altar tang bitalang narin:
“Ampoan ang Dios ang Makagagaem ong tanan, matod kaman ang mato-
lid ig tama tang pagorosgaren mo!”
8 Mandian, bino-bok tang yapat ang anghil tang teled tang mangkok
na ong kaldaw. Ig sindolan narin ta gaem ang sirokon tang mga taw
ong sobrang kinit na. 9 Nasirok ka kaman tanira, ig binasol nira tang
Dios ang may gaem ang magpaekel tang maning ta asing sarot. Piro indi
enged tanira mamagtogat ig bo-wanan tang mga talak nira, ig indi tanira
mamagdayaw ong Dios.
10 Bino-bok tang yalimang anghil tang teled tang mangkok na ong
trono tang mabael ang sapat, ig nangi-lep tang inadian na. Ig tenged
ong pinitinsiang gapasaran tang mga taw, inalat da lamang nira tang
mga bibil nira. 11 Binasol pa nira tang Dios ong langit tenged ong
mga kaliwagan ig mga igad ang gapasaran nira, piro indi enged tanira
mamagtogat ig indi bino-wanan nira tang mga malain ang bindoatan
nira.
12 Bino-bok tang yanem ang anghil tang teled tang mangkok na ong
mabael ang soba tang Eufrates. Namara tang soba, ig nagimong dalan
ang panawan tang mga adi ang magalin ong tere-lan. 13 Ig initao ang may
loloa ong anga tang dragon, ig ong sapat, asta ong bo-lien ang propita,
ang tolong malain ang ispiritong midio talipaka. 14 Asia tanira pala mga
dimoniong pamagboat ta mga milagro. Agpaningan nira tang tanan
ang adi ong kalibotan agod simeten nira ang magiggira kontra ong Dios
ang makagagaem ong tanan mga komabot tang bantog ang kaldaw ang
natirmino na.
15 Ganing tang Gino, “Mamasi amo! Komaboto ong oras ang anday
pagbantay, pario ong tatang takawan! Masoirti tang taw ang pirming
gapoaw ig galisto tang lambong nira agod ong oras ang komaboto, indi
tanira mamagpanaw ang mamaglebat ig indi mangapaeyak ong mga
taw!”
16 Ig ang tolong dimonio, sinimet nira tang mga adi don ong logar ang
aggoyan ta Armagedon, mga ong bitalang Hebreo.
17 Bino-bok tang yapitong anghil tang teled tang mangkok na ong mga
mageyep, ig may minitala ta mapoirsang nagalin ong trono don ong
Timplo ang ganing, “Tapos da tang tanan!” 18 Nangoldap, diminoldol

ta mabael ig nanlinog ta doro kapoirsa. Asi tang doro poirsang linog
ong istoria tang kalibotan impisang bindoat tang taw. Matod ang doro
kapoirsa! 19 Ang bantog ang siodad naelay ong tolong parti, ig nalangga
tang tanan ang siodad ong bilog ang kalibotan. Matod ang indi nalipatan
tang Dios ang magsilot ong bantog ang siodad tang Babilonia. Lobot
dang pinaba-yag na ong nira tang kasisilagen na. 20 Nalipat tang tanan
ang mga poro, ig napegnak tang tanan ang mga bokid. 21 Kiminoran ta
mababael ang belak ta yilong pagsimbang ta alos limang polok ang kilo
tang kada tata, ig nabegtakan tang mga taw. Ig binasol nira tang Dios
tenged makaeled ang pisan tang sarot ang narin.

17

Ang bantog ang sarak

1 Pagatapos, ang tata ong pitong mga anghil ang poros may ekel nirang
mangkok napalenget ong yen ang ganing, “Tania, ipaitao ong nio mga
monopa silotan tang bantog ang sarak, ang yay ang siodad ang gampir
ong may dorong soba. 2 Ang mga adi tang tanek nangombabay ong
babay ang na, ig midio nabaleng tang tanan ang taw ong kalibotan ong
pagpangonlali na.”

3 Oman ginaemano tang Ispirito Santo, ig ingkelano tang anghil ong
kabobokidan. Initao don tang tatang babay ang pagtay ong mabael ang
sapat ang masinggi. Ang sapat ang asi, pito tang kolo na ig tampolok
tang tongay na. Gasolat ong bilog ang sinangoni na tang mga aran
ang panginsolto ong Dios. 4 Granati ig masinggi tang lambong tang
babay, ig doro-doro pang dikorasion nang bolawan, maralen ang bato
ig mga pirlas. May agbiotan nang tatang kopang bolawan ang ponok
ta malalaway ig malignang bagay ang nagpaita ang sarak ka kaman
tanandia. 5 Ong toto na may nasolat ang aran ang gatalok tang maliag
nang yaning, ang ganing, “Ang bantog ang Babilonia, nanay tang mga
sarak, ig ang tanan ang malalaway ong kalibotan.” 6 Ig initao ang baleng
pala tang babay ang na ong dogo tang mga sinakepan tang Dios ang
pinamatay tenged ong pagto nira ong ni Jesus.

Naberengo ta mo-ya pagaitao ong nandia. 7 Piro ganing tang anghil
ong yen, “Angay gaberenga? Ibego ong nio tang maliag yaning tang
babay ig ang agtayan nang sapat ang may pitong kolo na ig tampolok
tang tongay na. 8 Ang sapat ang inita mo boi asing tokaw ig patay
da mandian. Piro moman tanandiang lomboa ong kadalem-daleman
ang prisoan agod paning ong disgrasia nang anday kataposan. Itaen
tanandia tang mga taw ong kalibotan, ang mga taw ang indi gasolat
tang mga aran nira ong librong listan tang mga taw ang may kaboing
anday kataposan, ang yay ang librong natapos dang lagi ba-lo pa tang
kalibotan. Ig mga itaen da nira tang sapat mangabereng tanira ta mo-ya,
tenged asing tanopa sia boi tanandia oman napatay, piro naboing oman.

9 “Ong bagay ang na kaministiran tang kinata-wanan ig pagintindi.
Ang pitong kolo tang sapat, yay ang pitong bokid ang agbondoan tang
babay. 10 Ang maliag yaning ta si, pito kang adi. Lima ong pitong
asing adi minegtak da, ang tambilog paggaem pa mandian, ang tambilog
indi pa gakabot. Mga tanandia komabot, indi lamang maboay tang
pagaradien na. 11 Ang sapat ang asing tanopa sia boi ig mandian patay

da, tanandia tang yawalong adi. Tanandia tata ka ong pitong ading
nanga-kaw, ig disgrasiang anday kataposan tang paningan na.
12 “Ang tampolok ang tongay na ang inita mo yay ang tampolok ang ad-
ing indi pa pamaggaem. Na, tanira oldan ka ta aotoridad ang maggaem
aroman tang sapat ong teled ta tatang oras lamang. 13 Mamagoroyonan
tang tampolok ang na, ig i-dol nira ong sapat tang gaem ig podir nira.
14 Giraen nira tang Karniro piro degen tanira tang Karniro, tenged
tanandia yay ang Gino tang mga gino, ig Adi tang mga adi. Ig manga-
pen ong pagpandeg na tang mga ginoyan ig pinilik na, ang matataligan
ang namagosoy ong nandia.”
15 Inaning ka ong yen tang anghil, “Ang mga sobang inita mong
agbondoan tang bantog ang sarak, yay ang dorong mga taw ong sari-
saring mga nasion, dogo ig bitala. 16 Ig ang tampolok ang tongay ang
inita mo asta ang sapat mangasilag ong babay ang asi. Kalawen nira
tang tanan ang mga pagkabetang na ig bo-wanan tanandiang lebat.
Panganen nira tang isi tang sinangoni na, ig sirokon tang mabo-wan.
17 Mainabo ka kaman tang kaliliagan tang Dios, tenged tanandia tang
nagtorol ta kinaisipan ong mga ading asi agod mamagoroyonan tani-
rang magpasakep ong sapat asta indi magmatod tang mga bitala tang
Dios.
18 “Ang babay ang inita mo yay ang bantog ang siodad ang paggaem
ong mga adi ong kalibotan.”

18

Ang pagbegtak tang siodad tang Babilonia

1 Pagatapos ta si, initao ang tatang anghil ang agpababak magalin
ong langit. Mabael tang gaem na, ig nangayag tang bilog ang kalibotan
tenged ong kayagan na. 2 Miniteg tanandia ta mapoirsa ang ganing,
“Minegtak da! Minegtak da tang bantog ang siodad tang Babilonia!
Istaran da lamang mandian ta mga dimonio, ig orolikan tang mga
malain ang ispirito, ig tanan ang klasing maboling ig malalain ang mga
lamlam. 3 Tenged inomid na tang tanan ang nasion agod boaten ka nira
tang malaway, ang midio pininem na tanira ta irinemen ang doro kaiteg.
Nangonlali tanandia ong mga adi ong tanek, ig ang mga nigosianti ong
kalibotan namagmanggad da ong sobrang pagpagosto na ong mga bisio
na.” 4 Naba-yano pa tang tatang bosis ang nagalin ong langit ang ganing,
“Yamong mga tawano, palawid amo ong nandia!
Indi amo ma-pen ong mga kasalanan na
Agod indi amo silotan ang aroman na!
5 Tenged totompok da ig tondol da ong langit tang mga kasalanan na,
Ig indi malipatan tang Dios tang kalainan na.
6 Boaten mi ong nandia tang bindoat na ong nindio,
Melet amo ta dobli ong mga bindoat na.
Pongkon mi tang kopa na ta irinemen ang mas mapakit pa ong sinimpan
na para ong nindio.
7 Mga monopa tanandia nagpagosto ig nagpambog,
Ya kay ilbet ming kalisedan ig kaliwagan ong nandia.
Tenged pagpambog tanandia ong sadili na ang ganing,
‘Nanio kakarong bilang rayna.
Belago ta balo.

Indi maimong magsintio pario ong mga balo maski tanopa!’
8 Tenged maning atan tang isip na, tarin delelengan ang masamitan na
tang mga sarot ong teled ta tang kaldaw:
Sit, pagsinti, ig letem;
ig sirokon tanandia ta apoy.
Tenged makagagaem tang Ampoan ang Dios ang magosgar ong nandia.”
9 Mamagtangit ig mamagini-yak tang mga adi ong tanek ang nan-
gombabay ig namagpagosto ong nandia. Mga itaen nira tang kato
tang siodad ang nang gasirok da, 10 kendeng da lamang tanira ong
alawid tenged eldan ang itaben maomid tanira ong gapasaran nang silot.
Aningen nira, “Ay! Kailo ka tang bantog ig makagagaem ang siodad tang
Babilonia! Ong tatang oras lamang nainabo ra tang silot na.”
11 Mamagtangit ka ig mamagsinti tang mga nigosianti ong kalibotan,
tenged anda ray mamakal tang mga baligia nira. 12 Anda ray mamakal
tang mga bolawan, silber, batong maralen ig pirlas nira. Anday ma-
makal tang maralen ang abel pario tang sida ig mga abel ang kolor na
granati ig masinggi. Anday mamakal tang sari-saring klasi ta maba-
banglong ayo, ig ya ka tang mga kagamitan nirang bindoat ong bangkil
ta ilipanti ig ang mga maralen ang ayo, saway, taltalen, ig marmol.
13 Maning ka ta si tang mga panagel ong mga pamangan, mga insinso
ig sari-saring klasi ta pabanglo. Asta ang mga irinemen, langis, maralen
ang arina ig trigo, baka ig karniro, kabayo ig karo, asta taw mismo bilang
torobolon, anda kay mamakal. 14 Maning tang mga nigosianti ong siodad
tang Babilonia, “Anda ra tang tanan ang mga bagay ang pinagostoan
mo ta mo-ya! Indi ra itaen mong oman tang manggad mo, asta ang
mismong kasinloan mo!” 15 Indi lemenget tang mga nigosianti ang
namagmanggad ong siodad ang asi, tenged geldan tanirang maomid ong
pagpinitinsia na. Mamagtangit tanira ig mamagsinti 16 ang ganing,
“Ay! Kailo ka tang nainabo ong bantog ang siodad!
Dati galambongan tanandia ta maralen ang abel ang kolit, granati ig
masinggi, ig doro-doro pang mga dikorasion nang bolawan, mga
batong maralen, ig pirlas!
17 Ig ong tatang oras lamang nangalipat tang tanan ang asi!”
Don ong alawid inita tang mga kapitan tang barko, mga pasairo, mga
tripolanti, asta ang tanan ang taw ang pandilem nira ong talsi, 18 ig ini-
yakan nira tang gasirok ang siodad mintras agtorongan nira tang mga
katong pagalin don. Ig ganing tanira, “Andang pisan ay matolad ong
bantog ang siodad ang asi!” 19 Bintangan nira ta kabo tang mga kolo
nira ig namagtangit ang ganing, “Ay! Kailo ka tang bantog ang siodad!
Namagmanggad tang mga namansipondo ong tarampetan na! Ig ong
tatang oras lamang nalipat tang tanan!”
20 Animan yamong tanan ang atan ong langit, mangalipay amo tenged
ong nainabo ong siodad ang na! Mangalipay amo, yamong mga
sinakepan tang Dios, mga apostolis, ig mga propita! Tenged sinintinsian
da tanandia tang Dios tenged ong bindoat na ong nindio!
21 Oman, may mapoirsang anghil ang nangomit ta batong midio
mabael ang gilingan. Binanggil na ong talsi ta doro poirsa ang ganing,
“Maning ta na tang begtak tang bantog ang siodad tang Babilonia, ig indi
ra tanandia itaen ang oman. 22 Anda ray bosis ta manigkanta ang maba-
yan ong mga logar na, ig anda ray manigtogtog ta arpa, tipano obin

torotot! Anda ra kay itaen don ang maski onopang klasi ta manigpanday,
ig indi ba-yen don tang lago-lot tang mga gilingan! 23 Indi ra moman
ang pa-kalan ta maski tanga tolokan, ig indi ra ba-yen tang mambeng
ang bosis tang mga agkasalen. Nasilotan tang Babilonia tenged ong
mga nigosianti na ang nagimong alawig ka rin ong tanan, ig ong mga
kamimintas na ang namanloko ong mga taw ong bilog ang kalibotan."
24 Ig tanandia mismo tang manigpatay tang mga propita, mga
sinakepan tang Dios, asta ang tanan ang pinamatay ong kalibotan.

19

1 Pagatapos ta si, naba-yano ang midio doro-dorong taw ong langit ang
pamagkanta ta mapoirsa ang ganing, "Dayawen tang Gino! Dayawen
tang yaten ang Dios ang makagagaem, tenged tanandia tang naglibri ong
yaten! 2 Mato-lid ig tama tang pagosgar na! Sinintinsian na tang bantog
ang sarak ang nanlangga ong mga taw ong tanek ong pagpangonlali na.
Binaletan tanandia tang Dios ong pagpatay na ong mga pamagsirbi ong
Gino!" 3 Kiminanta tanirang oman ang ganing, "Dayawen tang Gino!
Ang kato tang siodad ang asi padayon tang robok-robok na ong dibabaw
ang anday kataposan!" 4 Ang bainti koatrong mga mepet ig epat ang
ayep ang boi namansilod da ig namagto ong Dios ang kakarong ong
trono na ang ganing, "Amen! Dayawen tang Gino!"

Ang kombida ong kasal tang Karniro

5 Ig dayon ang may naba-yanong bosis magalin ong trono ang ganing,
"Yamong tanan ang pamagsirbi ong Dios, yamong may eled ong nandia,
alawig man obin dibabak tang pagkabetang mi, dayawen ming tanan
tang yaten ang Dios!" 6 Oman may naba-yanong mapoirsang bosis
ta kadoro-doroan ang mga taw ang midio dagoldol ta mababael ang
lampak ta langeb obin mabael ang doldol. Ganing, "Dayawen tang Gino!
Tenged paggaem tang Ampoan tang Dios ang makagagaem ong tanan!
7 Mangalipay ita ta mo-ya, ig dayawen ta tanandia. Tenged kiminabot da
tang kasal tang Karniro ig priparado ra tang nobia na. 8 Pinalambongan
da tanandia ta abel ang kolit ig limpio enged ig sisinggat pa." Mandian,
ang abel ang asi tatang simbolo ang pagpaita tang dorong mga mato-lid
ang bindoatan tang mga sinakepan tang Dios.
9 Ig ganing tang anghil, "Isolat mo na: Masoirti tang mga taw ang
inimbitar ong kombida tang kasal tang Karniro." Ganing pa tanandia,
"Narin matod ang mga bitala tang Dios." 10 Dayonong liminod ong ta-
longan tang anghil agod towan tanandia, piro ganing tanandia ong yen,
"Ayaw! Dios lamang tang towan mo! Yo torobolon kang kapario mo asta
ang mga logod mong namagprosigir ang namagosoy ong kamatodan ang
sinoldok ni Jesus." Tenged ang kamatodan ang sinoldok ni Jesus ya kay
ang binalita ig sinolat tang mga propita asing tokaw.

Ang pagtay ong kabayong kolit

11 Pagatapos ta si, nabrian tang langit, ig initao tang tatang kabayong
kolit. Ang pagtay tarin aggoyan ta Mataligan ig Matod, tenged mato-lid
tanandiang magosgar ig magiggira. 12 Ang mga mata na midio de-kal ang
apoy, ig gakoronan tanandia ta dorong korona. Gasolat ong sinangoni na
tang aran na, piro tanandia lamang tang gatako tang maliag yaning ta
si. 13 Ang lambong ang agtokon na nameg ta dogo, ig aggoyan tanandia
ta "Bitala tang Dios." 14 Pamagosoy ong nandia tang mga sondalo tang

langit. Kolit, limpio ig sisinggat pa tang mga lambong nira, ig pamagtay
ka ong mga kabayong kolit. 15 Ong anga na may loloang ispada, ang yay
ang gamiten na agod pirdien tang tanan ang nasion. Maggaem tanandia
ang andang pisan ay mapagkontra ong nandia. Ipakabot na ong mga taw
tang grabing silot ig kasisilagen tang Dios ang makagagaem ong tanan.
16 Ong lambong ong may paka na may gasolat ang ganing, “Adi tang mga
adi, ig Gino tang mga gino.”
17 Initao si oman tang tatang anghil ang ke-deng ong kaldaw. Initegan
na tang mga lamlam ang lalayog ong dibabaw ang ganing, “Tani amo!
Mamagsirimet-simet amo para ong mabael ang kombida tang Dios!
18 Panganen mi tang mga sinangoni tang mga adi, mga hiniral, mga
sondalo, mga kabayo ig ang mga pamansitay don. Panganen mi tang
tanan ang mga sinangoni tang mga taw, torobolon ig belag, mga alawig
ig dibabak tang pagkabetang nira.”
19 Oman initao ang pamagsimet da tang mabael ang sapat may ang
mga adi ong tanek, aroman tang mga sondalo nira agod giraen nira tang
pagtay ong kabayo ig ang mga sondalo na. 20 Piro nabiag tang sapat,
aroman tang bo-lien ang propita ang yay ang nagboat ta milagro para
ong sapat, ig ong maning ta si naloko na ra tang mga taw ang may tatak
tang sapat ig namagto ong ribolto na. Pagatapos, binanggil tanirang
doroang boi ong talsi ang gapoy ig dadaba-daba tang asopri. 21 Ang mga
sondalo nira pinamatay ong ispadang loloa ong anga tang pagtay ong
kabayo, ig namagsawa tang mga lamlam ta pangan tang mga sinangoni
nira.

20

Ang tang ribong takon

1 Pagatapos ta si, may initao sing tatang anghil ang agpababak magalin
ong langit. Agbiotan na tang mabael ang kadina ig liabi tang kadalem-
daleman ang prisoan.* 2 Dinep na tang dragon, ang yay ang ma-kal asing
tokaw ang agganingen dimonio obin Satanas, ig linapot na ong teled ta
tang ribong takon. 3 Ig binanggil tanandia tang anghil don ong kadalem-
daleman ang prisoan, oman kinandadoan ig tinatakan na pa tang portan
agod indi maloa ig mapanloko si ong mga nasion asta indi gatapos tang
tang ribong takon. Piro pagatapos ta si, palpatan pa enged tanandia ong
ge-ley lamang ang oras.
4 Ig may initao ang mga trono. Ig ang mga pamansikarong don ong
trono sindolan ta gaem agod magosgar. Initao ka tang mga kalag tang
mga taw ang pinamotolan ta likel nira tenged ong pagpamatod nira
natetenged ong ni Jesus ig ong pagpatako nira tang bitala tang Dios. Indi
tanira namagto ong mabael ang sapat obin ong ribolto na, obin nagrisibi
tang tatak tang sapat ong mga toto nira obin kalima nira. Binoi tanirang
oman agod maggaem tanirang aroman ni Cristo ong teled ta tang ribong
takon. 5 Na yay ang primirong pagboi ong mga patay. Boien tang doma
pang patay pagatapos tang tang ribong takon. 6 Masoirti ig sagrado tang
mga taw ang maimbeng ong primirong pagboi ong mga patay. Anda ray
gaem ong nira tang yadoang kamatayen. Tanira magimong mga padi

* **20:1** 20:1 “kadalem-daleman ang prisoan.” Ong bitalang Grigo: “abissos.” Maliag yaning: dalem ang anday kataposan na.

tang Dios ig Cristo, ig maggaem tanirang aroman na ong teled ta tang
ribong takon.

Ang pagapirdi ni Satanas

7 Pagata-lib tang tang ribong takon, palpatan si Satanas. 8 Lomboa
tanandia agod lokon na tang mga nasion ong bilog ang kalibotan--ang
yay ang ganingen Gog ig Magog. Simeten tanira ni Satanas ig ekelan
ang magiggira. Ang kadodoron tang mga sondalo na pario tang kenay
ong baybay ang indi mabilang. 9 Mamagbelag-belag tanira ong bilog
ang kalibotan ig palibotan nira tang kampo tang mga sinakepan tang
Dios, ang yay ang siodad ang palangga na. Piro mapababak tang apoy
ang magalin ong langit ig pogdawen tanira. 10 Ig si Satanas, ang yay ang
nanloko ong nira, ibanggil ong talsing apoy ig asopring pinlekan ka ong
sapat ig ong bo-lien ang propita. Maga-pen tanirang paliwagan, kaldaw
ig labi ang anday kataposan.

Ang oring pagosgar

11 Pagatapos ta si, initao tang tatang mabael ang tronong kolit ig ang
kakarong don. Nalipat tang tanek ig langit ong talongan na ig indi ra
initang oman. 12 Ig initao ang pamansi-deng ong talongan tang trono
tang mga nangapatay, maski alawig maski dibabak tang mga pagka-
betang nira, ig inabrian tang mga libro. Inabrian pa tang tatang libro,
ang librong listan tang mga taw ang may kaboing anday kataposan.
Inosgaran tang mga patay sigon ong mga bindoatan nira, pario tang
nasolat ong mga libro. 13 Inintriga tang talsi tang mga nangapatay ong
talsi. Inintriga ka ni Kamatayen doroa ni Impirno tang mga patay nira.
Ig inosgaran tang tanan sigon ong bindoatan nira. 14 Oman binanggil
ong talsing apoy si Kamatayen ig si Impirno. Ang talsing apoy ang na yay
ang agganingen yadoang kamatayen. 15 Binanggil ong apoy tang maski
sinopay indi nalista tang aran nira don ong libro tang mga maboing
anday kataposan.

21

Ang ba-long langit ig ang ba-long tanek

1 Pagatapos ta si, initao tang tatang ba-long langit ig ba-long tanek.
Anda ra tang dating langit ig tanek ig anda ra ka tang talsi. 2 Ig initao
tang Sagradong Siodad, ang ba-long Jerusalem, ang agpababak ang
nagalin ong Dios don ong langit. Ig bindoat dang masinlo rang pisan
pario tang babay ang karasalen ang listo rang bomagat ong magimong
katawa na. 3 Naba-yano tang tatang bosis ang nagalin ong trono ang
ganing, “Mandian ang istaran tang Dios asia ra ong mga taw! Mistar da
tanandiang aroman nira, ig tanira magimong mga tawan na ra. Maka-
pen da nirang pirmi tang Dios [ig tanandia tang magimong Dios nira].
4 Ig piden tang Dios tang mga lok nira. Anda ray kamatayen, anda ray
mga pongaw, mga tangit, ig mga masit tenged nagta-lib da tang dating
mga bagay.”

5 Ig ganing tang kakarong ong trono, “Mandian ba-lono ra tang tanan
ang bagay!” Ig inaning na ong yen, “Isolat mo, tenged ang mga bitalang
na matod ig mataligan.” 6 Oman ganing ong yen, “Natapos da! Yo tang
Alpha ig ang Omega, ang yay ang Impisa ig ang Kataposan. Ang sinopay

agkoawen i-dolo ong nandiang anday bayad tang wing magalin ong toro-
bodan ang pagtorol ta kaboi. 7 Ang tanan ang asia yay ang i-dolo ong
mga mamandeg. Yo tang magimong Dios nira, ig tanira magimong anao.
8 Piro makaeled tang kaboton tang mga gengeldan ang mamagosoy ong
yen, ang mga indi mamagto ong yen, ang mga pagboat ta malalaway,
mga manigpatay ta taw, mga pamangombabay obin pamangonlali, mga
kamimintas, mga pamagto ong dios-diosan, ig ang tanan ang bo-lien.
Ang paningan tang tanan ang narin anday doma kondi ang talsing
gapoy ig dadaba-daba tang asopri. Na ya ray ang aggoyan ta yadoang
kamatayen."

Ang ba-long Jerusalem

9 Mandian, napalenget ong yen tang tata ong pitong anghil ang pam-
agekel tang mangkok ang ponok tang pitong oring sarot. Ganing tanan-
dia, "Tania! Ipaitao ong nio tang babay ang karasalen ong Karniro."
10 Oman ginaemano tang Ispirito Santo, ig ingkelano tang anghil ong
dibabaw tang tatang mabael ig alawig ang bokid. Pinaita na ong yen
tang Jerusalem, ang Sagradong Siodad, ang agpababak nagalin ong Dios
don ong langit. 11 Makilaw ang pa-dekan tenged ong ayag tang Dios, ig
sisinggat pario ong tatang maralen ang bato, pario ong aspi, ig maliraw
ang midio kristal. 12 Ang siodad galibotan ta alawig ig mabaked ang
enged ang padir. Ang padir ang narin may dosi kaportan na, ig kada
portan agbantayan ta anghil. Gasolat ka don ong mga portan tang aran
tang tampolok may doroang tribo tang Israel. 13 May tolong portan na
ong kada binit tang padir: tolo ong tere-lan, tolo ong abagat, tolo ong
kambian, tolo ong gako-pan. 14 Ang adili tang siodad agpa-deng ong dosi
ka pondasionan ang gasolatan tang mga aran tang dosi ka apostolisan
tang Karniro.

15 Ang anghil ang minitala ong yen may ekel nang pantaket ang
bolawan agod taketen na tang siodad asta ang mga portan ig ang mga
padir na. 16 Ang siodad ang asi koadrado ang enged. Mga monopa tang
kaboat na maning ka don tang kala-bang na. Sinaket tang anghil tang
siodad. Doroang ribo may epat ang gatos ang kilomitro tang kaboat ig
kala-bang na, maning ka don tang kalawig na. 17 Sinaket na ka tang padir
ig enem ang polok may limang mitro tang kalawig na, (ig ang mitroan
tang anghil pario ka ong mitroan ta taw.) 18 Batong aspi tang padir
ang asi, ig ang siodad porong bolawan ang doro kasinggat ang midio
kristal. 19 Ang mga batong pondasion tang padir gabetek-betekan ta
tanan ang klasi tang batong maralen. Ang primirong batong pondasion
na aspi, ang yadoa sapiro, ang ya-lo kalsidonia, ig ang yapat ismiralda.
20 Ang yalima ay sardokina, ang yanem kornalina, yapito krisolito, ig ang
yawalo birilo. Ang yasiam topasio, yapolok krisopasio, yaonsi asinto,
ig ang yadosi amatista. 21 Pirlas tang dosing portan na, kada tata boat
ong tatang mabael ang pirlas. Ang karsada tang siodad ang asi poros
bolawan ig sisilang ang midio kristal.

22 Initao ang anday timplo ong siodad tenged ang Ampoan ang Dios
ang Makagagaem ong tanan ig ang Karniro, tanira ya ray ang pagsirbing
timplo don. 23 Belag da ta kaministiran ong siodad ang asi tang kaldaw
ig ang bolan, tenged ang ayag tang Dios tang pagtorol ta kayagan don,
ig ang Karniro tang pagsirbing tolok. 24 Ang mga taw ong kalibotan
mayagan tang sinag tang siodad ang asi, ig ang mga adi ong bilog ang

kalibotan mamagekel tang mga manggad nira don. 25 Ang mga portan
tang siodad ang asi magapon ang abri, ig indi ra enged siradoan tenged
anda ra kay labi don. 26 Ang mga masisinlo ig maralen ang bagay tang
tanan ang nasion e-lan ong siodad ang asi. 27 Piro anday ma-led don ang
maboling ong pama-dek tang Dios, obin maski sinopay pamagboat ta
kaeyakan obin pamagbo-li. Ang ma-led lamang don anday doma kondi
ang mga taw ang mga aran nira gasolat ong libro tang Karniro, ang yay
ang listan tang mga taw ang may kaboing anday kataposan.

22

1 Oman ang sobang pagtorol ta kaboi yay ang pinaita tang anghil ong
yen. Ang wi na maliraw ang midio kristal tenged bobokal ang pagalin
ong trono tang Dios ig tang Karniro 2 ig gilig ong ka-ngan tang karsada
tang siodad. Ong magdobali tang soba may papa ta ayong pagtorol ta
kaboi. Ang borak na parti-parti kada bolan, ig gabolong tang daon na
ong masit tang tanan ang mga taw. 3 Anda ray maski onopang bagayay
ang sinompa tang Dios tang itaen ong siodad ang asi.

Don tang trono tang Dios ig tang Karniro, ig don tanandia towan
tang mga pamagsirbi ong nandia. 4 Itaen nira tang itsora na, ig isolat
ong mga toto nira tang aran na. 5 Anday labi don, ig indi ra tanira
mamangaministiran ta mga pa-kal obin ayag tang kaldaw, tenged ang
Ampoan ang Dios tang magtorol ta kayagan ong nira. Ig mamaggaem
tanirang tanan ang anday kataposan.

Ang pagkabot ni Jesus

6 Ig ganing tang anghil ong yen, “Mataligan ig matod tang mga bitalang
na. Ang Ampoan ang Dios ang nagtorol tang Ispirito na ong mga
propita, yay ang nagtobol mandian ong anghil na agod ibalita ong mga
pamagsirbi ong nandia tang mga bagay ang alenget dang mainabo.”

7 Ganing si Jesus, “Mamasi amo! Komaboto ra! Masoirti tang mga taw
ang pamagtoman ong mga pinatoldok tang Dios ong solat ang na!”

8 Yo si Juan tang nabasi ang enged ig naita ong mga bagay ang nang
sinolat tarin. Pagatapos ang naba-yano ig initao tang mga bagay ang
narin, liminodo agod magto ong anghil ang nang nagpaita tang mga
bagay ang na ong yen. 9 Piro ganing tanandia ong yen, “Ayaw! Dios
lamang tang towan mo! Yo torobolon kang kapario mo. Kapario
tang mga logod mong propita ig ang tanan ang mga pamagtoman ong
mga bitala tang librong na.” 10 Ganing pa tanandia ong yen, “Indi
italok mo tang mga pinatako tang Dios ong librong na, tenged alenget
dang mainabo tang tanan ang na. 11 Ang mga malain, pabayan mong
magboat pa enged ta malain, ig ang mga maboling maski magpadayon
ang magboat ta maboling. Piro ang pagboat ta mato-lid kaministiran
ang magpadayon ang magboat ta mato-lid, ig ang limpio padayon ang
mangaboing limpio pa ka enged.”

12 “Mamasi amo!” ganing si Jesus. “Komaboto ra! E-lano tang
masinlong balet ong kada tata sigon ong mga bindoatan nira. 13 Yo
tang Alpha ig ang Omega, ang yay ang Impisa ig ang Kataposan, ang
Pinagalinan ig Kate-kan tang tanan.”

14 Masoirti tang mga pamaglimpio tang tok nira, tenged pagnan tani-
rang tenled ong portan tang siodad ig mamangan tang borak tang ayong
pagtorol ta kaboi. 15 Piro mabo-wan ong loa tang mga taw ang maboling,

mga kamimintas, mga pangombabay obin pangonlali, mga mamamatay
ta taw, mga pamagto ong dios-diosan, ig ang tanan ang mareges ang
mamagbo-li.
16 Ganing pa tang Gino, “Yo si Jesus, tang nagtobol ong yen ang anghil
agod ang mga bagay ang na ibalita ong nindiong tanan ang pamagto ong
yen ong sari-saring mga logar. Yo tang nagalin ong dogo ni David. Yo
tang mayag ang bitokon ang tagaramalen.”
17 Agganing tang Ispirito ig ang babay ang karasalen, “Tani, Gino!”
Tanan ang gangabasi ta na dapat mamaganing kang, “Tani, Gino!”
Palenget da lamang tang maski sinopay agkoawen ig galiliag ang
manginem. Komiten na ang anday bayad tang wing pagtorol ta kaboi.

Oring mga bitala

18 Yo si Juan, pagpaman ang enged ong kada tatang pamasi ong mga
pinatako tang Dios ong librong narin: Ang maski sinopay magdolang
ong agganing tang librong na, idolang ka tang Dios ong silot na tang mga
sarot ang gasolat tarin. 19 Ig ang magboin ong mga bitala ong librong
na, komiten ka tang Dios tang parti na ong borak tang ayong pagtorol
ta kaboi, ig indi tanandia pagnan ang mistar ang Sagradong Siodad ang
sinambit tarin.
20 Si Jesus tang pagpamatod ong tanan ang gasolat tarin, ig ganing
tanandia, “Matod ang enged ang komaboto ra.”
Balampa komabota ra, Ginong Jesus.
21 Aloyan da lamang ni Ginong Jesus tang tanan ang mga sinakepan
na.
Amen.